

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava

Julkisen ehdotusvaiheen (MRL 65 §, MRA 12 §) kuulemisen aikana saapunut palaute, kooste

Kuulemisaika 23.9.-24.10.2024 (MKH 17.9.2023 § 145)

Käsittely: Maakuntahallitus 19.11.2024

Muistutuksia antaneiden osallisten lukumäärät:

Jäsenkunnat	13
Kehittämiskeskukset	1
Naapurimaakunnat	3
ELY-keskukset	4
Ministeriöt	-
Muut viranomaistahot	6
Yhdistykset, yhteisöt	27
Yksityishenkilöt, yritykset	54
Tuulivoimatoimijat	14
Yhteensä	122

SISÄLLYSLUETTELO

	1
TIIVISTELMÄ VAIHEMAAKUNTAKAAVAN TILANTEESTA JA SAAPUNEESTA PALAUTTEESTA	6
POHJOIS-POHJANMAAN KUNNAT	7
Kalajoen kaupunki / Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja Jukka Puoskari, 14.10.2024 / Lisäys 24.10.2024	7
Kempeleen kunta / ei muistutusta (sähköposti 17.10.2024, Kaija Muraja).....	23
Kuusamon kaupunki / Tulevaisuuslautakunta, 22.10.2024 § 88	23
Limingan kunta / kunnanhallitus, kunnanjohtaja Pekka Rajala ja tekninen johtaja Jaana Valjus, 23.10.2024	33
Merijärven kunta / Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja Kari Jokela, 17.10.2024 (saatu sähköpostitse 17.10.2024)	33
Nivalan kaupunki / KH 14.10.2024 § 371.....	35
Oulaisten kaupunki / kaavainsinööri Sanna Vähäkangas, 24.10.2024	37
Oulun kaupunki / yhdyskuntalautakunta 15.10.2024 § 466.....	40
Pudasjärven kaupunki / KH 6.2.2024 § 42	42
Raahen kaupunki / KH 14.10.2024 273 §	52
Reisjärven kunta / vs. kunnanjohtaja Matias Ojalehto, tekninen johtaja Jari Vuori, 22.10.2024	56
Taivalkosken kunta / va. kunnanjohtaja Mirva Haataja, 18.10.2024 (saatu sähköpostitse 18.10.2024).....	57
Vaalan kunta / kaavoittaja Marianne Ojala ja kunnanjohtaja Minna Kärkkäinen, 24.10.2024	59
Ylivieskan kaupunki / KH 14.10.2024 § 298.....	69
Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry / 24.10.2024.....	72
NAAPURIMAAKUNNAT	74
Kainuun liitto / maankäyttöasiantuntija Teppo Törmä, suunnittelujohtaja Sanna Schroderus, 23.10.2024.....	74
Keski-Pohjanmaan liitto / maakuntajohtaja Jyrki Kaiponen, aluesuunnittelupäällikkö Reijo Kiviniemi, 23.10.2024	77
Lapin liitto / kaavoituspäällikkö Juha Piisilä, suunnittelujohtaja Paula Qvick, 24.10.2024 (295/10.02.00/2021).....	77
ELY-KESKUKSET	78
Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (EPOELY/102/2024) / Alueidenkäytön ryhmäpäällikkö Juhani Hallasmaa, Ylitarkastaja Jaakko Löytynoja, 24.10.2024	79
Kainuun elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (KAIELY/808/2023) / 24.10.2024	80
Lapin elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (LAPELY/176/2024) / 16.10.2024	81
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (POPELY/2847/2024) / 24.10.2024.....	84
MUUT VIRANOMAISET	105
Fingrid Oyj / Maankäyttö ja ympäristöyksikön päällikkö Mika Penttilä, 23.10.2024.....	105
Ilmatieteen laitos / säätutka-asiantuntija Annakaisa von Lerber, 24.10.2024 (589/03.00.02/2024)	106
Luonnonvarakeskus / , 29.10.2024 (3498/00 04 05/2024)	107
Metsähallitus / kiinteistökehitys, alueidenkäytön johtava asiantuntija Tanja Hämäläinen / Metsähallituksen puolesta: yhteyspäällikkö Tiina Hakkarainen, Luontopalvelut / tuulivoiman hankekehityspäällikkö Ville Koskimäki, Kiinteistökehitys / erätalouspäällikkö Jussi Viitanen, Eräpalvelut ja aluejohtaja Kalle Eerikäinen, Metsätalous Oy, 22.10.2024 (MH 6369/2022)	112
Paliskuntain yhdistys / toiminnanjohtaja Anne Ollila, 24.10.2024 (Dnro 337/2024)	121
Pohjois-Pohjanmaan museo / kulttuuriperintötyön johtaja Pasi Kovalainen, 24.10.2024 (OUKA/11947/10.02.01/2021).....	130

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Finnish Safety and Chemicals Agency / ei lausuntoa	133
MUU OSALLISPALAUTE / TUULIVOIMATOIMIJIAT (YKSILÖINTITIE TOJA POISTETTU)	134
ABO Energy Suomi Oy / kehitysjohtaja Amanda Cardwell, 23.10.2024	134
EPV Energia Oy / ryhmäpäällikkö Ari Soininen (saatu sähköpostitse 21.10.2024)	148
Ilmatar Energy Oy / hankekehitysjohtaja Jussi Heikkinen, 24.10.2024	149
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Heli Paananen, 11.10.2024	159
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Heli Paananen, 11.10.2024 / Halmemäki	162
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, projektijohtaja Sirkku Kosamo, 24.10.2024 / Kokkopetäikkö	164
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Sirkku Kosamo, 24.10.2024 / Hakulinkangas	166
Infinergies Finland Oy / hankekehitysjohtaja Annika Reichel, 24.10.2024 / Hautakangas-Harvankangas	170
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, 24.10.2024 / Uposenmäki	174
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, 24.10.2024 / Korteperä	176
Myrsky Energia Oy / toimitusjohtaja Heidi Laurila, saatu sähköpostitse 23.10.2024	177
Neoen Renewables Finland Oy / hankekehitysjohtaja Miika Pilli, maajohtaja Jerri Loikkanen, 24.10.2024	187
Nordi/ Heli Nevala, Senior Project Manager 31.10.2024	199
Puhuri Oy / toimitusjohtaja Tuomas Ylimaula ja hankekehityspäällikkö Harri Ruopsa, 2.10.2024	201
Skyborne Renewables offshore Finland Oy / hankekehitysjohtaja Otso Lintinen, 23.10.2024	203
Taaleri Energia Oy / vanhempi kehityspäällikkö Pauli Maaninka, saatu sähköpostitse 23.10.2024	204
Tuulialfa Oy / toimitusjohtaja Antti Tanskanen, 24.10.2024	205
Tuulialfa Oy:n lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta 17.9.2024	205
Valorem Energies Finland Oy / projektipäällikkö Jere Kujanpää, 24.10.2024	207
VSB Uusiutuva Energia Suomi Oy / projektijohtaja Katja Tuukkanen, 18.10.2024	209
Yhteistuuli Oy / toimitusjohtaja Tuomas Ylimaula ja hankekehityspäällikkö Harri Ruopsa, 18.10.2024	211
MUU OSALLISPALAUTE / YHDISTYKSET, YHTEISÖT (YKSILÖINTITIE TOJA POISTETTU)	216
Oulun kauppakamari / varatoimitusjohtaja Esa Pellikainen, 21.10.2024	216
Pohjanmaan kauppakamari / toimitusjohtaja Paula Erkkilä, 23.10.2024	217
Ainalin osakaskunta / 24.10.2024	218
BirdLife Suomi ry / 24.10.2024	219
Fennia Gold Oy ja Lakeuden Malmi Oy / 23.10.2024	221
Iin Ympäristöyhdistys Ry / 23.10.2024	229
Juopulin kyläyhdistys ry/ 24.10.2024	230
Kalajoki Matkailuyhdistys Ry / 23.10.2024	230
Kitkan Viisaat ry / 24.10.2024	231
Kivarin yhteismetsä / 17.10.2024	234
Kärsämäjärven yhteismetsä / 22.10.2024	235
Luontolive Oy / 24.10.2024	236
Metsänhoitoyhdistys Koillismaa / 21.10.2024	238
Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus Ry / 15.10.2024	240
MTK Pohjois-Suomen metsävaliokunta / 18.10.2024	240
Nuorittan Nuorisoseura ry / 24.10.2024	242
Ojakylän maa- ja kotitalousseura / 24.10.2024	243
Vuorikosken erämiehet ry/ 22.10.2024	243

Pudasjärven yhteismetsä / 16.10.2024	244
Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät / 18.10.2024	245
Ruukin Yrityspuisto Oy / 25.10.2024	247
Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri / 24.10.2024	249
Suomen uusiutuvat ry (entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry) / 24.10.2024.....	254
Tuulivoimavapaa Pudasjärvi ry / 24.10.2024.....	260
Yli-lin kuntalaisyhdistys / 24.10.2024.....	270
Ylivuoton kyläyhdistys (Ylivuoton Kylä- ja Maamiesseura YKMMS ry) / 22.10.2024.....	287
Raahen Satama Oy / toimitusjohtaja Seppo Vehkaoja, 24.10.2024	289
MUU OSALLISPALAUTE / KANSALAISMUISTUTUKSET (YKSILÖINTITIE TOJA POISTETTU).....	291
Mielipide 1.....	291
Mielipide 2.....	293
Mielipide 3.....	297
Mielipide 4.....	298
Mielipide 5.....	301
Mielipide 6.....	302
Mielipide 7.....	304
Mielipide 8.....	307
Mielipide 9.....	310
Mielipide 10.....	313
Mielipide 11.....	315
Mielipide 12.....	316
Mielipide 13.....	318
Mielipide 14.....	320
Mielipide 15.....	321
Mielipide 16.....	322
Mielipide 17.....	329
Mielipide 18.....	351
Mielipide 19.....	352
Mielipide 20.....	353
Mielipide 21.....	354
Mielipide 22.....	357
Mielipide 23.....	359
Mielipide 24.....	360
Mielipide 25.....	362
Mielipide 26.....	363
Mielipide 27.....	364
Mielipide 28.....	371
Mielipide 29.....	373
Mielipide 30.....	376
Mielipide 31.....	377
Mielipide 32.....	378
Mielipide 33.....	380

Mielipide 34.....	392
Mielipide 35.....	393
Mielipide 36.....	396
Mielipide 37.....	397
Mielipide 38.....	407
Mielipide 39.....	408
Mielipide 40.....	409
Mielipide 41.....	410
Mielipide 42.....	412
Mielipide 43.....	414
Mielipide 44.....	415
Mielipide 45.....	417
Mielipide 46.....	418
Mielipide 47.....	419
Mielipide 48.....	420
Mielipide 49.....	421
Mielipide 50.....	481
Mielipide 51.....	484
Mielipide 52.....	487
Muistutus 53.....	489
Muistutus 54.....	490

TIIVISTELMÄ VAIHEMAAKUNTAKAAVAN TILANTEESTA JA SAAPUNEESTA PALAUTTEESTA

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan maakuntakaava voidaan laatia vaiheittain (MRL 27 §). Tämä tarkoittaa sitä, että maakuntakaavaprosessissa ei käydä läpi kaikkia alueen maankäytön kokonaisuuksia, vaan keskitytään joihinkin kaavoituksen aloitusvaiheessa määriteltyihin teemoihin. Vaihekaavoituksessa kaavakartalla esitetään ainoastaan uudet tai muuttuvat kaavamerkinnot, ja poistuvat kaavamerkinnot esitetään ylläpidettuna. Muut lainvoimaisissa maakuntakaavoissa esitetyt merkinnot jäävät ennalleen.

[Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa](#) (osallistumis- ja arviointisuunnitelma, maakuntahallitus / MKH 21.6.2022 § 97) keskitytään seuraaviin sisältöihin: aluerakenne ja saavutettavuus, energiantuotanto, varastointi ja siirto, liikennejärjestelmä ja logistiikka- alueet, viherrakenne ja ekosysteemipalvelut, energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun sekä ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen. Kaavaprosessin aikana tarkastellaan tarvittaessa muuta valtakunnallista ja maakunnallista valmistunutta selvitystietoa, joka liittyy teemoihin tai on aiheellista sisällyttää maakuntakaavaan (pohjavesialueiden luokitus- ja rajaumuutosten ajantasaistaminen, perinnebiotooppien päivitys, Suomen ensimmäisen merialuesuunnitelman selvityspohja, puolustusvoimien alueet, porotalouden ja muun maankäytön keskinäinen tarkastelu, valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), valtakunnallisesti merkittävät arkeologiset kohteet (VARK)). Tässä vaihemaakuntakaavassa suurin yksittäinen kokonaisuus on tuulivoima ja siihen liittyvä energiansiirto sekä niitä rajoittavat reunaehdot.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotuksen julkinen kuuleminen (MRL 65 §, MRA 12 §) pidettiin 23.9.-24.10.2024 välisenä aikana. Kuntiin lähetettiin tiedote kaavan nähtäville asettamisesta 18.9. ja kuulutus julkaistiin 20.9.2024. Palautetta saatiin kuulemisaikana miltei 150, yhteensä 123 osalliselta, joista osa toimitti useita muistutuksia. Maakunnan 30 kunnasta muistutuksen jätti kolmetoista, yksi kannanotto saatiin seudulliselta kehittämiskeskukselta (NIHAK). Naapurimaakuntaliitoista kannanotot saatiin Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Lapin liitosta. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lisäksi palautetta saatiin Etelä-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin ELY-keskuksista, lähinnä koskien Natura-riskiarviointia ja luonnonsuojelulain 35 §:n huomioimista. Muilta viranomaistahoilta saatiin kuusi muistutusta: Fingrid Oyj, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus (Luke), Metsähallitus, Paliskuntain yhdistys ja Pohjois-Pohjanmaan museo, tämän lisäksi Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes) ei ollut huomautettavaa kaavaratkaisusta. Yhdistyksiltä ja yhteisöiltä saatiin kuulemisaikana 28 muistutusta, yksityishenkilöiltä ja yrityksiltä kirjattiin yhteensä 55 mielipidettä, osa yhteiskannanottoina. Lisäksi muistutuksia saatiin yhteensä 14 tuulivoimatoimijalta, osalta toimijalta useampia, eri tuulivoima-alueita koskevia. Muistutuksia jättäneiden yksityishenkilöiden nimet ja kiinteistötunnukset on henkilötietolain nojalla poistettu koosteen julkisesta versiosta, samoin on poistettu palautteessa salaisiksi ilmoitetut tiedot. Maakuntahallituksella on mahdollisuus tutustua myös alkuperäiseen palautteeseen kokouksessa.

Maakuntahallitus käsittelee palautekoosteen kokouksessaan 19.11.2024 ja käy asiasta evästyskeskustelun. Palautekooste (lausunnot ja muistutukset), Ruotsin vastaus kansainväliseen kuulemiseen sekä Ruotsissa kuulemisaikana annetut lausunnot ovat kokousasian liitteenä.

Maakunnan suunnittelu ja osaaminen -vastuualue laatii kaavatyön edetessä vastineet saatuihin muistutuksiin ja Natura 2000 koskeviin lausuntoihin. Vastineet käsitellään kaavatyötä ohjaavassa PohjoisPohjanmaan maakuntahallituksessa.

POHJOIS-POHJANMAAN KUNNAT

Lausunto	Vastine
Kalajoen kaupunki / Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja Jukka Puoskari, 14.10.2024 / Lisäys 24.10.2024 Kalajoen kaupungin lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistosta (MRL 65 §, MRA 12 §) Aluksi Laajan maakunnan alueella tuulivoimaan osoitettujen alueiden tarkastelu on erityisesti merituulivoiman osalta jäänyt hämmästyttävän puutteelliseksi. Kaikista oleellisin eli uusien merituulivoima-alueiden vaikutus elinkeinoihin ja asutukseen on jäänyt lähes kokonaan arvioimatta. Matkailu on rannikon alueella voimakkaimmin kasvava toimiala. Pelkästään Kalajoella matkailukeskukseen on investoitu satoja miljoonia ja tulevaisuuden investoinnit ovat miljardiluokkaa. Matkailukeskuksen alkuperäiset vetovoimatekijät ovat olleet meri, aurinko ja hiekka. Koskemattoman vapaana rakentamisesta olevan meriluonnon merkitys vain korostuu, kun matkailussa ollaan rannikollakin siirtymässä kansainvälisille markkinoille arktisen rannikon teemalla. Aito, puhdas ja koskematon meri on samanlainen luonnonelementti kuin tunturi Lapissa. Tästä maisemasta ja luonnosta nauttivat myös paikalliset asukkaat. Vihreän siirtymän nimissä ei voi tuhota alueen voimakkaimmin kasvavan elinkeinon toimintaedellytyksiä eikä alueen asukkaiden asuinolosuhteita. Avoin merialue on vaikutuksiltaan huomattavasti herkempi kuin peitteiset maa-alueet. Kalajoen kaupunki ja keskeisiä matkailu- ja palvelu-yrityksiä edustava Kalajoki Matkailuyhdistys ry ovat valmistelun jokaisessa vaiheessa tuoneet johdonmukaisesti esille vaatimuksen, että merituulivoimaa ei voi sijoittaa siten, että se näkyy Kalajoen merimaisemassa. Esitämme, että maakuntakaava palautetaan valmisteluun siten, että varmistetaan ettei haitallisia vaikutuksia synny. Maisemavaikutuksia tulee tarkastella sekä päivällä, illalla että pimeään aikaan. Vaihtoehtoisesti esitämme, että maakuntakaavasta poistetaan kaikki ne merituulivoimat, joiden osalta ei ole varmistettu yhdessä Kalajoen edustajien kanssa, että niistä ei aiheudu haitallisia maisemavaikutuksia. Vuoropuhelu merituulivoiman valmistelun osalta on ollut valitettavan puutteellista ja valmistelun aikana puistot ovat siirtyneet ilman kestäviä perusteita huomion malle alueelle. Emme vastusta merituulivoimankaan sijoittamista esimerkiksi Han-hikivenniemen energiatuotantoalueen tai SSAB:n tehdasalueen läheisyyteen.	

Satamien osalta esitämme, että Kalajoen sataman ja Kalajoen sataman pääväylä varustetaan saman-laisella kehittämismerkinnällä kuin Raahan ja Oulun satamat.

Perustelut

Maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota (MRL 28 §) mm. alueen elinkeinoelämän toiminta-edellytyksiin sekä maiseman, luonnonvarojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen.

Maakuntakaavan vaikutukset kaupungin maankäyttöön

Kaavaselostuksessa on mainittu, että maakuntakaavalla luodaan alueidenkäytön edellytyksiä pitkälle tulevaisuuteen. Alueiden käyttöä suunniteltaessa ja toteuttamisessa on otettava maakuntakaava huomioon sekä pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteuttamista. Kuntien viranomaisten tulee toimia maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kanssa samansuuntaisesti eikä saa vähentää mahdollisuuksia maakuntakaavan toteuttamiseen eli sitouduttava maakuntakaavan ratkaisuihin. Maakuntakaava otetaan huomioon myös valtion rahoituksessa, tukimuotojen ohjaamisessa sekä päätösten tekemisessä. Viranomaisten ohjaamat tukimuodot vaikuttavat maankäytön suunnitteluun ja suunnitelmien toteuttamiseen.

Maakuntakaavassa määritellään kuntien alue- ja yhdyskuntarakenteen tavoiteltava suunta.

Maakuntakaavoitus on kaavatasoittain tarkentuva maankäytön suunnittelujärjestelmä. Maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta ja siinä esitetään yhdyskuntarakenteen ja alueidenkäytön perusratkaisut ja aluevaraukset sekä useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi tarpeelliset ratkaisut. Maakuntakaavaa tullaan toteuttamaan kuntakaavoilla, yleis- ja asemakaavoilla.

Maakuntakaavassa yhteensovitetään erilaisia alueidenkäytön tarpeita, tavoitteena hyvän elinympäristön säilyttäminen ja haitallisten vaikutusten ehkäisy. Maankäyttö- ja rakennuslain yleisenä tavoitteena on edistää ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

Energia- ja ilmastovaihemaa- ja maakuntakaava vaikuttaa kuntien kilpailukykyyn, viihtyisään elinympäristöön ja turvaa luonnon monimuotoisuutta.

Maakuntaohjelma

Maakuntaohjelma toimii yhtenä tärkeänä maakuntakaavatyön lähtökohtana ja korostaa kuntien roolia aluekehittämisessä. Maakuntaohjelma korostaa alueen kansainvälisen ja kansallisen veto- ja pitovoiman merkitystä.

Maakuntaohjelman kärkiteemoja on mm. kansainvälisesti houkutteleva ja menestyvä alue, hyvinvointi ja kulttuuri sekä ympäristö ja kestävä kehitys.

Maakuntaohjelmassa esitetty painopistealue, energiantuotanto ja siihen sisältyvä merituulivoima, ei saa tarkoittaa sitä, että maakuntakaavassa osoitetaan ainutlaatuinen ja arvokas yhteinen avoin merialue ja merimaisema uhrataan teolliseksi merituulivoimapuistoalueeksi ja merituulivoimapuistomaisemaksi, kun vaihtoehtona on sijoittaa teolliset merituulivoimapuistot Hanhikiven ja SSAB:n olemassa olevan teollisuusalueen yhteyteen.

Maatuulivoima-alueet Kalajoella

Kaavaselostuksen sivun 71 kuvasta 23 puuttuu Kalajoen puolelle sijoittuva vireillä oleva Tallikallion tuulivoimapuiston osayleiskaava, joka tulee lisätä kuvaan 23 sekä sivuilla 71 ja 72 olevaan taulukkoon. Lisäksi kuvaan 23 tulee tarkistaa Verkasalon tuulivoimapuiston sijainti, koska Verkasalon tuulivoimapuistosta osa sijoittuu Kalajoen puolelle. Sama korjaus tulee tehdä myös sivun 73 kuvaan 73 Verkasalon tuulivoimapuiston osalta. Sivun 72 taulukossa on tuulivoimapuistoalueen nimi Aittakangas; tarkoitetaanko alueella Linnanharjun tuulivoimapuistoaluetta?

Maakuntakaavassa tulee osoittaa kaikki Kalajoella jo valmistuneet, rakentuneet tai toiminnassa olevat maatuulivoimapuistoalueet tv-kaavamerkinnällä.

Merituulivoimalat

Maakuntakaavakarttaan on Kalajoen kaupungin vaikutusalueelle esitetty kaksi merituulivoimapuistoa kaavamerkinnällä tv-2, merituulivoimapuistot 212 ja 213/ Maanahkiaisen merituulivoimapuisto, joista merituulivoimapuisto 212 sijoittuu vielä lähemmäksi Kalajokea.

Kaavaselostuksessa on todettu, että Maanahkiaisen (tv-2 213) kohdistuu suuria vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, Rahjan saaristoon. Lisäksi kaavaselostuksessa on todettu, että merimaisemassa näkyviä suuria muutoksia kohdistuu myös matkailu- ja virkistysalueelle Rahjan saaristoon. Lisäksi selostuksessa on todettu, että voimaloista muodostuu yhteisvaikutuksia ja vaikutukset ovat suurimmillaan niillä alueilla, joilta avautuu laajoja näkymiä merellä sijaitsevien tuulivoima-alueiden suuntaan. Jos näin on havaittu, olisi maakuntakaavassa tullut ehdottomasti tutkia vaihtoehtoa, jossa ko. merituulivoimapuisto olisi sijoittunut lähemmäksi jo valmiiksi teollistuneita alueita ja laatia vaihtoehdosta selvitykset ja vaikutustenarvioinnit.

Maatuulivoimaloiden lisäksi tuulivoiman kehittämisen painopiste on siirtynyt siis myös merialueille. Merituulivoimaloiden alueet ovat maatuulivoima-alueita laajempia ja niille sijoittuvien voimaloiden lukumäärä ja kokonaiskorkeus on maatuulivoimapuistoja suurempi.

Maakuntakaavaa laadittaessa tulee tutkia ylikunnalliset vaikutukset myös merituulivoimaloiden osalta. Maakuntakaavassa avomerelle osoitetulla kahdella teollisen kokoluokan merituulivoimapuistolla on vaikutuksia Kalajoelle.

Maakuntakaavassa on esitetty seudullisesti merkittävään tuulivoiman tuotantoon soveltuvat alueet. Kaavaselostuksessa mainitaan, että maakuntakaavassa esitettyjen aluevarausten laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa (yleis- tai asemakaava) muuttaa tai luopua mutta se edellyttää, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Jos maakuntakaavan ratkaisusta poiketaan yksityiskohtaisemmassa kaavassa, maakuntakaavan tavoite on turvattava kuitenkin samassa kaavassa. Hyväksyttävä eroavuus ei kuitenkaan voi tarkoittaa maakuntakaavassa tutkitusta sijaintipaikasta poikkeamista. Eli tämän periaatteen mukaan maakuntakaavassa merialueille sijoitetut tuulivoima-alueet rakennetaan maakuntakaavassa esitetyn mukaisesti, sijaintipaikkaa ei yksityiskohtaisemmassa kuntakaavassa (yleis- tai asemakaava) saa enää muuttaa.

Maakuntakaavassa esitetyn ratkaisun kanssa ristiriidassa oleva kaavaratkaisu ei ole mahdollinen ilman maakuntakaavan muuttamista. Seudullisesti vaikuttavan uuden maankäyttöratkaisun esittäminen vasta kuntakaavoituksen yhteydessä on ristiriidassa maakuntakaavan kanssa.

Alueen omaleimaisiksi alueiksi voidaan tunnistaa mm. merenrannikko.

Matkailu ja merituulivoimapuistot

Alueidenkäytön kehityskuvatyössä on todettu, että on olennaista ottaa huomioon alueelliset erityispiirteet. Erityisesti matkailualueet tulee ottaa esille alueidenkäytön kehityskuvatyössä kuten mm. Kalajoen matkailualue Hiekkasärkillä sekä Marinan satama-alue. Kehityskuvan mukaan aluerakennetta on kehitettävä siten, että eri alueiden vahvuuksia hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti. Kalajoella matkailu on alueen vahvuus ja erittäin tärkeä elinkeino, jonka kilpailukykyä ei saa vaarantaa esim. teollisten merituulivoimapuistojen osoittamisella maakuntakaavassa sellaiselle alueelle, josta on haittavaikutuksia Kalajoen matkailulle. Kalajoen Hiekkasärkkien matkailualueeseen sekä Marinan satama-alueeseen on tehty paljon investointeja ja ollaan investoimassa lisää ko. alueiden kehittämiseksi.

Alueen kaupungit ovat profiloituneet omien erityisominaisuuksiensa vahvuuksiensa mukaan. Matkailu on vahvuus, elintärkeä yritysmuoto ja elinkeino Kalajoella.

Kalajoella on tehty mittavia matkailuun liittyviä investointeja Hiekkasärkkien alueelle. Merituulivoimaloiden sijoittaminen ei saa vaikeuttaa muuta yritystoimintaa esim. matkailua eikä hankaloittaa matkailun kehittämistä Kalajoella eikä estää matkailun kehittämiseen sijoitettavia investointeja tulevaisuudessakaan. Kalajoen matkailua kehitetään myös kansainvälisesti.

Hiekkasärkkien alueella on meneillään mm. Marinan sataman rakentaminen laaditun voimassa olevan asemakaavan pohjalta. Marinan sataman kehittämiseen on investoitu runsaasti ja saatu tukirahoitusta.

Hiekkasärkkien alueelle on vireillä Hiekkasärkkien kylpyläkortteliin asemakaavan muutos, jolla vastataan kasvavaan matkailun kysyntään. Hiekkasärkkien vetonauloja ovat meri, hiekka ja aurinko, joiden vetovoimaa ja näkymiä merimaisemassa keskellä avointa merialuetta maakuntakaavassa sijoitetut teolliset merituulivoimapuistot eivät saa tuhota.

Merialueella on erittäin tärkeää maisemallista arvoa myös vapaa-ajanvieton kannalta. Teolliset merituulivoimapuistot sijoitettuna maakuntakaavassa esitetyllä sijainnilla poistavan merimaiseman arvon vapaa-ajan vieton kannalta. Maakuntakaavassa esitetyistä merituulivoimala-alueista aiheutuu merkittäviä haitallisia vaikutuksia maisemallisesti herkkiin Kalajoen luonto- ja kulttuurimatkailualueisiin.

Merialuesuunnittelu

Rannikon maakuntien maakuntavaltuustoissa on hyväksytty v. 2020 Suomen ensimmäinen merialueilla tapahtuvaa toimintaa yhteen sovittava merialuesuunnitelma. Merialuesuunnitelmassa on tarkastelun kohteena mm. matkailu, virkistyskäyttö, ympäristön ja luonnon säilyttäminen, suojelu ja parantaminen. Merialuesuunnitelmassa kiinnitettiin huomiota myös merialueen ominaispiirteisiin.

Selvitykset ja niiden riittävyys

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan tulee perustua kaavan vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Myös maakuntakaavan laatiminen edellyttää mm. riittäviä selvityksiä. **Kaavan tulee perustua kaavan vaikutukset arvioivaan suunnitteluun sekä riittäviin selvityksiin ja tutkimuksiin (MRL 9 §, MRA 1 §).**

Maakuntakaavaehdotusta varten olisi tullut laatia selvitys teollisten merituulivoimapuistojen vaikutuksesta vaelluska-loihin mm. merituulivoimaloiden perustusten aiheuttavien äänien vaikutus lohen vaellusreitteihin. Tämä selvitys puuttuu. Meluselvitys on vedenalaisen melun osalta puutteellinen.

Avomerialueen luonnosta tulee laatia tarkemmat selvitykset kuten maa-alueelle sijoittuvien tuulivoima-alueiden osalta, koska maakuntakaavassa on osoitettu teollisia merituulivoimapuistoja avomerialueelle. Merelle sijoittuvien merituulivoimapuistojen osalta on selvitettävä jo maakuntakaavavaiheessa vedenalaiseen luontoon kohdistuvat vaikutukset kattavasti huomioiden koko eliöyhteisö ja vaikutukset laajempaan ekologiseen verkostoon.

Selvitykset teollisen merituulivoimapuiston vaikutuksista jään muodostumiseen, liikkeisiin ja jään kestävyys ja näiden vaikutuksista norpan pesintään ja selviytymiseen puuttuu. Teollisten merituulivoimapuistojen rakentamisella voi

olla pitkäaikaisia vaikutuksia esim. Itämerennorpan pesimärauhaan jopa ulkomerellä. Nämä selvitykset tulee tehdä maakuntakaavaan.

Myöskään teollisten tuulivoimapuistojen ja kalastuksen yhteensovittamista ei ole selvitetty maakuntakaavan yhteydessä.

Merialuesuunnittelussa todetaan, että merituulivoimaa kehitettäessä esim. maakuntakaavassa, on tärkeää ottaa huomioon muut merelliset elinkeinot, maisema-arvot, luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistyskäyttö. Selvityksiä muista merellisistä elinkeinoista, maisema-, luonto- ja kulttuuriarvoista sekä virkistyskäytöstä tulee täydentää.

Maakuntakaavamateriaalista puuttuu muiden merellisten elinkeinon yhteensovittaminen sekä niihin liittyvät selvitykset. Maakuntakaavassa tulee laatia selvitykset merialueen ominaispiirteistä laajasti ja myös Kalajoen Hiekkasärkkien kohdalta sekä selvitykset teollisen merituulivoimapuiston vaikutuksista matkailuun, virkistyskäyttöön, ympäristön ja luonnon säilyttämiseen, suojeluun ja parantamiseen. Laajempi selvitys merenpohjasta myös puuttuu. Tiedot ympäristöstä ja meren luonnonoloista ja -varoista ovat puutteelliset ja niistä pitää laatia selvitykset. Kaavaselostuksessa todetaan, että avomerellä kulkevia lintujen päämuuttoreittejä/ lajikohtaisia päämuuttoreittejä ei ole huomioitu kaikilta osin, joten avomerelle sijoittuvat lintujen päämuuttoreittejä koskevat selvitykset ovat puutteellisia.

Maakuntakaavaa varten laadittua näkyvyysanalyysi-selvitystä tulee tarkentaa siten, että maakuntakaavassa esitettyjen teollisten merituulivoimaloiden näkyvyys valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA 2021), Maakallaan, Hiekkasärkkien alueelle tulee selvitettyä tarkasti. Teollisten merituulivoimapuistojen kaikista vaikutuksista valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle tulee laatia tarkka selvitys.

Näkyvyysanalyysiselvityksessä tulee tarkastella teollisen merituulivoimapuiston näkyvyyttä laajemmin kuin vain 30 kilometrin etäisyydellä tuulivoima-alueesta, koska avomerellä teollinen suuri tuulivoimapuisto näkyy kauemmaksi kuin mantereen puolella. Merituulivoimapuistojen näkyvyyden kannalta erityisen herkkiä alueita ovat mm. Perämeren rannikkoalueet.

Avoimessa maisemassa kuten avomerimaisemassa, maisemakuva avautuu ja muodostuu näkymien kautta. Vesistön tai meren varrella sijaitsevalta paikalta vesistön suuntaan ja vesistöalueiden ylitse avautuvia näkymiä pidetään tärkeinä.

Selvitys tulee tehdä myös siitä, miten kauaksi avomerelle sijoittuvien teollisten merituulivoima-alueiden tuulivoimalat näkyvät. Koska Kalajoen puoleiselle vaikutusalueelle on tulossa kaksi erittäin laajaa teollista merituulivoimapuistoa, tulee laatia selvitys näiden kahden merituulivoimapuiston kaikista yhteisvaikutuksista Kalajoelle.

Selvityksiä maisemavaikutuksista tulee täsmentää koskien valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021) ja Hiekkasärkkien arvokasta avomerimaisemaa. Maisemaselvitykset ja havainnekuvaselvitykset tulee laatia siten, että merituulivoimaloiden näkyminen pimeällä lentoestevaloin tulee havainnekuvista selville sekä merituulivoimaloiden

näkyminen Hiekkasärkiltä, Rahjan saaristosta ja Maakallasta auringonlaskun ja revontulien aikaan. Koska tuulivoimaloiden lapojen pyörimisliike lisää tuulivoimaloiden näkyvyyttä, tulee laatia videokuva selvitys, miten merituulivoimalat näkyvät valtakunnallisesti arvokkaalle VAMA alueelle. Avomerellä sijoitettavien teollisten tuulivoimaloiden visuaalisiin vaikutuksiin etäisyyksistä Kalajoen VAMA-alueelle, Maakallaan ja Hiekkasärkille tulee laatia selvitys.

Teollisista merituulivoimapuistoista tulee laatia tarkka maisemavaurioselvitys.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi ja selvitys puuttuu. Selvitykset alueiden käytöstä ja ihmisten kokemuksista alueesta ja maisemasta tulee laatia ja arvioida sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa käytetyillä menetelmillä.

Selvitykset vaikutuksista ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön ovat puutteelliset. Teollisen merituulivoimapuiston vaikutukset kohdistuvat myös Kalajoen puoleisten ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Myös luontoon ja elinkeinoelämään (matkailuun) kohdistuvat muutokset vaikuttavat ihmisten hyvinvointiin. Myös merituulivoimaloiden maisemakuvaan ja merialueen luonteen muuttumiseen, erityisesti matkailuun ja virkistykseen käytetyillä alueilla, liittyvät tekijät voidaan kokea haitalliseksi.

Kalajoen vaikutusalueen asukkaisiin kohdistuvien vaikutusten ja asukkaiden kokemien vaikutusten arviointi puuttuu selvityksistä.

Selvityksistä puuttuu kokonaan teollisen merituulivoima-alueen vaikutukset aineettomiin tekijöihin mm. alueen historiaan, ihmisten kokemuksiin ja toiveisiin, arvostuksiin ja asenteisiin. Kyselyselvitys olisi voitu suorittaa tietokoneavusteisesti. Kuntalaisten mielipiteet avomerelle sijoitettavista teollisen kokoluokan merituulivoimapuistoista ovat tärkeitä, koska ne koskevat laajaa aluetta.

Maakuntakaavassa esitettyjä merituulivoimapuistojen sijaintipaikkoja ei, maakuntakaavan valmistuttua ja tultua hyväksytyksi, voi enää muuttaa, jos myöhemmin tarkemmassa suunnittelussa (yleis- tai asemakaava) ja myöhemmässä luvituksessa havaitaan, että teollisen merituulivoimapuiston sijoitusta on lisäselvitysten vuoksi muutettava.

Maakuntakaavan selvitykset ovat siten edelleen puutteelliset ja riittämättömät ja selvityksiä tulee täydentää. Selvitykset olisi pitänyt olla valmiit ennen kuin maakuntakaavaehdotus viedään julkisesti nähtäville, koska puuttuvien selvitysten vaikutusta maakuntakaavaan on vaikeaa arvioida eikä osallisilla ole enää mahdollisuutta antaa palautetta maakuntakaavaehdotuksen, vaikuttaa maakuntakaavaratkaisuun nähtävillä olon jälkeen.

Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida teollisten merituulivoimapuistojen toteuttamisen vaikutukset mm. maisemaan, kulttuuriperintöön (VAMA 2021), rakennettuun ympäristöön (rannikolla Kalajoen puolella sijaitseva asutus) sekä elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen (matkailu). Tärkeänä osatehtävänä on selvittää ja vertailla mahdollisten vaihtoehtoisten ratkaisujen vaikutuksia. Arvioinnissa keskitytään niihin kaavan osaratkaisuihin, joihin liittyy olennaisia maankäytön muutoksia ja merkittäviä vaikutuksia. Avomerelle sijoittuvista teollisen kokoluokan

merituulivoimapuistoista muodostuu merkittäviä pysyviä muutoksia ja vaikutuksia merimaisemaan. Selvitykset ovat tältä osin puutteelliset.

Maakuntakaavan selvitykset tulee olla riittävät, jotta merituulivoimapuiston sijainti voidaan osoittaa maakuntakaavassa eikä puutteellisten ja myöhemmin tehtävien selvitysten vuoksi tarvitse maakuntakaavaa laatia uudestaan.

Puutteellisten selvitysten vuoksi maakuntakaavaa ei tule viedä hyväksymiskäsittelyyn.

Vaikutukset maisemaan

Merimaisema on visuaalinen kokonaisuus. Kalajoen kohdalla laaja rajautumaton arvokas merimaisema. Kalajoen vaikutusalueelle on maakuntakaavaehdotuksessa osoitettu kaksi erittäin laajaa merituulivoima-aluetta ja koska alueet sijaitsevat avomerellä, ne tulevat näkymään yhtenä laajana kokonaisuutena avomerimaisemassa.

Maiseman herkkyyttä lisää sen arvostus valtakunnallisesti arvokkaana alueena tai arvokkaan alueen läheisyys. Erityisesti maiseman ja kulttuuriympäristön arvokohteet ovat herkkiä muutoksille. Lähtökohtaisesti maisemakuvaltaan herkkiä alueita ovat mm. arvokkaat maisema-alueet, arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä edustavat kokonaisuudet, joissa maisemilla tai näkymillä on arvojen kannalta merkitystä ja maisemallista arvoa luonto- ja kulttuurimatkailulle, kuten Kalajoella.

Maiseman herkkyyks maakuntakaavassa esitetyille Kalajoen vaikutusalueelle sijoittuville teollisen koko luokan merituulivoimaloille on erittäin suuri. Kalajoen vaikutusalueelle on maisemapiirteiltään ja käyttötarkoitukseltaan alkuperäisenä ja eheänä säilynyt maisema-alue ja erittäin arvokas kulttuurihistoriallinen kohde ja aluekokonaisuus, Maakalla. Maisematyyppin luonne on avomeri, jossa on pitkät näkymät eikä näkymiä katkaisevaa puustoa eikä maastonmuotoja. Maisemasta avautuu suoria laajoja näkymiä maakuntakaavassa esitettyihin teollisen luokan merituulivoimapuistoihin. Vaikutusalueella on maisemallista arvoa valtakunnalliselle ja kansainväliselle luonto- ja kulttuurimatkailulle. Vaikutusalueella on valtakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja maisema-alueita, rakennettua kulttuuriympäristöä ja perinnemaisemia kuten Rahjan saaristo ja Maakalla.

Maakuntakaavassa esitetyt teollisen kokoluokan merituulivoimapuistot sijoittuvat Kalajoen puoleisen arvoalueen lähiympäristöön ja näkyvät maisemassa hyvin laajalle alueelle ja vaikuttavat oleellisella tavalla maiseman kannalta tärkeitä merimaiseman ominaispiirteitä heikentävästi. Maiseman ja kulttuuriperinnön kannalta arvokkaiksi luokitellut ominaispiirteet ja alueen arvot häviävät, heikentyvät tai ovat vaarassa kadota. Merituulivoimaloiden aiheuttamat negatiiviset vaikutukset maisemassa ovat erittäin suuria. Maiseman luonne muuttuu kielteisesti ja erittäin selvästi. Kokemus alueesta muuttuu kielteisesti ja selvästi. Merituulivoimapuistojen myötä maisemaan tulee uusi elementti, joka eroaa täysin maiseman ominaispiirteistä, mittasuhteista ja luonteesta. Maisemakuva ja maiseman yhtenäisyys ja

maisemaelementit heikentyvät pysyvästi tai tuhoutuvat. Muutos on pysyvä. Teolliset merituulivoimapaistot tulevat maisemaa hallitsevaksi elementiksi.

Valtakunnallisesti merkittäviä kulttuurimaisema-alueita pidetään lähtökohtaisesti sopimattomina tuulivoimaloille. Kalajoen valtakunnallisesti merkittävän kulttuurimaiseman läheisyyteen on nyt kuitenkin maakuntakaavassa osoitettu kaksi teollisen kokoluokan merituulivoimapaistoa. Merituulivoimapaistot eivät saa vaikuttaa alueen luonteeseen, mittakaavaan, maisemakuvaan tai alueen historiaan Kalajoen puolella.

Myös virkistyskäyttöön käytettävät alueet, kuten vaikutusalueella sijaitseva Hiekkasärkkien alue, ovat herkkiä muutoksille. Merituulivoimaloiden näkyvyys maisemassa voi olla merkittävä tekijä virkistyskäyttökokemuksen esim. veneilyn, metsästyksen, kalastuksen, kannalta. Kalajoen merimaisemalla on erityistä merkitystä katsojille.

Teolliset suuret merituulivoimapaistot häiritsevät maisemakuvaa ja aiheuttavat ei-toivottuja vaikutuksia meren luontoarvoille. Suuret teolliset merituulivoimapaistoalueet, jotka maakuntakaavaehdotuksessa on osoitettu Kalajoen puolelleselle vaikutusalueelle, aiheuttavat pysyvän maisemavaurion avomerimaisemaan. Maisemavaurio kohdistuu alueen luonnon- ja kulttuuripiirteisiin ja muuttaa pysyvästi koko maisemakuvaa, kuten maakuntakaavaehdotuksessa esitetyt kaksi suurta merituulivoimapaistoa. Maisemavaurio on toimenpiteestä aiheutuva maisemarakenteen ominaispiirteiden ja maisemakuvan laadun selkeä heikentyminen.

Tuulivoimalat näkyvät suuren kokonsa, lapojen pyörimisliikkeen ja lentoestevalojen vuoksi kauaksi. Merituulivoimalat näkyvät kauemmaksi kuin mantereen puolelle sijoitetut maatuulivoimalat jopa yli 35 kilometriä, koska avomerellä ei ole näkymiä suojaavia elementtejä kuten puustoa ja kasvillisuutta eikä maastonmuotoja ja maanpinnan korkeusvaihteluita eikä rakennuksia kuten mantereen puolella. Avomerellä etäisyyden merkitys merituulivoimaloiden visuaalisiin vaikutuksiin tulee selvittää.

Teollinen suuri merituulivoimapaisto aiheuttaa maisemallisen kilpailutilanteen maisemassa ja tulee hallitsemaan maisemaa.

Pimeänä aikana tuulivoimaloista näkyvät lentoestevalot. Lentoestevalot näkyvät kauas avoimessa pimeässä merimaisemassa.

Teollisen kokoluokan merituulivoimapaistot muodostavat valomerren ja valosaastetta avomerialueelle Merimaisema muuttuu oleellisesti ja vaikutus on pysyvä.

Suuret teollisen luokan merituulivoimapaistot muuttavat merimaisemakokonaisuuden luonnetta. Merituulivoimaloiden visuaaliset vaikutukset korostuvat alueilla, joilta avautuu näkymäakseleita kohti tuulivoima-aluetta, kuten

Kalajoella. Varsinkin kun Kalajoen näkymäalueelle on tulossa kaksi erittäin suurta merituulivoimapuistoa, joiden laajuudet ja tuulivoimaloiden määrät ovat suuria.

Teollisen merituulivoimapuiston vaikutusalue avomerellä tulee osoittaa laajemmaksi kuin 30 kilometriä ja selvitykset tulee tehdä laajemmalta alueelta kuin 30 kilometrin etäisyydeltä teollisesta merituulivoimapuistosta.

Teollisten merituulivoimapuistojen vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA 2021)

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on hyväksytty valtioneuvoston päätöksellä 18.11.2021. Kalajoella Rahjan saaristomaisemat (129) kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Valtakunnalliset maisema-alueet ovat valtakunnallisesti edustavimpia kulttuurimaisemia, joiden arvo perustuu mm. monimuotoiseen kulttuurivaikutteeseen luontoon ja perinteiseen rakennuskantaan. Lisäksi alueisiin sisältyy muita maisematyyppejä, kuten saaristolaista muotoa edustavia kohteita sekä historiallisesti merkittäviä maisemanähtävyyksiä, kuten Kalajoella Rahjan saaristo ja Maakalla. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti merkittäviä identiteettitekojia, joita teollisen mittaluokan merituulivoimapuistot eivät saa pilata. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan maisema-alueen avulla voidaan tukea Kalajoen elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä.

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat elinvoimaisia, luonnon- ja kulttuuriarvoiltaan monipuolisia kulttuuri-maisemia, jotka ilmentävät poikkeuksellisen edustavasti maisemamaakunnalleen ja -seudulleen ominaisia maisemapiirteitä. Maisema-alueisiin sisältyy nähtävyyden luonteisia historiallisia matkailukohteita ja kulttuurillisesti merkittäviä luonnonmaisemakokonaisuuksia, kuten Kalajoella Rahjan saaristo ja Maakalla.

Valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla maiseman herkkyys muutoksille, kuten teollisen mittaluokan merituulivoimapuistoalueille, on lähtökohtaisesti erittäin suuri. Kalajoen edustalla sijaitseva arvokas avomerimaisema on erittäin herkkä sellaisille muutoksille kuin teollisen mittaluokan merituulivoima-alueet.

Valtakunnallisesti alueidenkäyttötavoitteissa on yhtenä tavoitteena valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaaminen. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat maakäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamia inventointeja, jotka tulee huomioida maakuntakaavassa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 24 § mukaan:

”Valtion viranomaisten tulee toiminnassaan ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, edistää niiden toteuttamista ja arvioida toimenpiteidensä vaikutuksia aluerakenteen ja alueiden käytön kannalta.

Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.”

Teollisten merituulivoima-alueiden vaikutukset Kalajoen valtakunnallisesti arvokkaalle alueelle tulee tutkia ja selvittää tarkasti.

Maakuntakaavassa esitetty puskurivyöhyke teollisen kokoluokan merituulivoimapuistoille ei ole riittävä valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden yhteydessä. Maakuntakaavassa esitetty etäisyys teollisen kokoluokan merituulivoima-alueesta valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle (VAMA 2021) ei ole riittävä.

Rahjan saaristomaisema

Rahjan saaristo on edustava ja monipuolinen maankohoamisrannikon saaristokohde. Alueen hyvin säilynyt ja vyöhykkeinen saaristoluonto muodostaa arvokkaan kokonaisuuden Siiponjoen uoman kanssa. Maisemaa rikastavat perinteisestä saaristolaiskulttuurista kertovat piirteet, kuten vanhat kalastussatamat, kalastajakylät ja perinnebiotoopit. Rahjan saaristosta avautuva avoin merimaisemanäkymä ei saa vaarantua teollisten merituulivoimapuistojen myötä.

Teollisten merituulivoimapuistoalueiden osoittaminen maakuntakaavassa Hanhikivenniemen ja SSAB:n teollisuusalueen läheisyyteen vähentäisi vaikutuksia valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteiden tavoitteena on tukea ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävä kehitystä. Tavoitteet koskevat mm. vaikutusta kansalliseen kulttuuri- ja luonnonperintöön. Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ovat mm. elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat.

Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon, kiinnitettävä huomiota alueen oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin ja sovitettava yhteen alueellisten kehittämistavoitteiden kanssa.

Kaavamääräykset

Merituulivoimaloiden toteuttamisen osalta maakuntakaavan kaavamerkintöjen suunnittelumääräykset eivät ole yleismääräykset, vaikka niissä veloitetaan ottamaan huomioon maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset sekä pyrkimys ehkäistä haitallisia vaikutuksia ja yleismääräyksessä on veloitte ottaa huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset mm. kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin ja huolehdittava että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään. Avomerialueelle sijoitettujen suurien teollisten merituulivoima-alueiden haitallisten vaikutusten ehkäiseminen on kuitenkin haasteellista, ellei merituulivoimapuistoja sijoiteta lähemmäksi jo teollistuneita alueita. Merituulivoima-alueiden sijainti on kuitenkin määrätty

maakuntakaavassa ja merituulivoima-alueiden siirtäminen tarkemmassa kuntakaavoituksessa (yleis- ja asemakaavassa) on siten melkein mahdotonta, ellei maakuntakaavaa laadita uudelleen.

Teollisen merituulivoima-alueen osalta kaavamääräyksiin tulee lisätä etäisyysmerkintä, miten kauaksi teollinen merituulivoimapuisto tulee sijoittaa valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta, ettei teollisesta merituulivoimapuistosta aiheudu negatiivisia vaikutuksia Kalajoen puolelle. Merituulivoimapuistoalue tulee osoittaa vaikutusalueen ulkopuolelle.

Kaavamääräyksen tekstiä, jossa ”tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on arvioitava tuulivoimahankkeen vaikutukset vaikutusalueelle sijaitseviin Natura-alueisiin” tulee täydentää siten että merituulivoimahankkeen vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin vaikutusalueella tulee arvioida.

Valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta koskeviin kaavamääräyksiin tulee lisätä, että merituulivoimapuiston vaikutusalueelle on otettava huomioon arvokkaan alueen luonnon- ja kulttuuripiirteet ja maisemakuva ja turvattava maisema- ja kulttuuriympäristön säilyminen myös valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ulkopuolella. Vaikutusalueella tulee edistää avoimien merialueiden säilymistä. Lisäksi merituulivoimapuistoalueen vaikutusalueella tulee kaavamääräyksessä korostaa yhteensovittamista kulttuuri- maisema- ja luontoarvojen sekä muiden elinkeinojen ja asutuksen kanssa ja huolehdittava siitä, että myös merituulivoimapuistojen vaikutusalueella tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja haitallisten vaikutusten syntyminen merituulivoimapuistoista estetään. Merituulivoima-alueiden suunnittelussa tulee käyttää viimeisintä selvitystietoa.

Merituulivoimapuistojen suunnittelussa tulee kiinnittää erityisesti huomiota rakentamisen sopeuttamiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.

Lieventämistoimenpiteet

Maisemaselvityksen lieventämistoimenpiteet tulee maakuntakaavassa ottaa huomioon. Maisemaselvityksen lieventämistoimenpiteenä esitetään, että voimalasijoittelussa suositetaan maisemahäiriöalueita, joilla on entuudestaan esimerkiksi teollisuustoimintaa. Tätä esitettyä lieventämistoimenpidettä tulee maakuntakaavassa noudattaa.

Maakuntakaavassa tulee tutkia teollisten merituulivoimapuistojen sijoittaminen Hanhikivenniemen ja SSAB:n valmiin teollisuusalueen läheisyyteen. Tällöin teollisten merituulivoimapuistojen maisemavaikutukset ovat vähäisemmät ja sähkönsiirtoyhteydet lyhyemmät.

Maiseman katsotaan sietävän paremmin tuulivoimaloita, mikäli alueella on jo ennestään esim. teollisuusmaankäyttöä. Merituulivoimalat eivät kiinnitä niin paljon huomiota, kun näkökentässä on jo teknisiä mastoja, voimalinjoja ja esim. teollisuus- ja satamarakenteita. Maisemahaittojen minimoimiseksi on suositeltavinta rakentaa tuulivoimala olemassa olevien maisemahäiriöiden yhteyteen, koska ihmisen muokkaama maisema sietää tuulivoimarakentamista

paremmin kuin luonnonelementtien hallitsema avomerimaisema. Lisäksi maisemassa, joka on jatkuvassa muutosprosessissa ihmisten toiminnan osalta esim. Hanhikivenniemen alueella, ovat tuulivoimaloiden maisemavaikutukset vähemmän haitallisia. Vaikka merituulivoimalat erottuvat selvästi merimaisemassa eivät ne välttämättä merkittävästi vaikuta maiseman rakenteeseen, jos ne sijoitetaan alueelle, jossa on jo suurimittakaavaista teollisuutta. Maakuntakaavassa tulee siis teolliset merituulivoimapaistot sijoittaa lähemmäksi teollistuneita alueita.

Avomeri tulee jättää merituulivoimapaistojen rakentamiselta vapaaksi. Avomerympäristössä teollisen kokoluokan merituulivoima-alue on maiseman luonteen kannalta merkittävän haitallinen.

Merituulivoimala-alueet tulee rajata siten, että niillä ei ole negatiivisia vaikutuksia Kalajoelle.

Satamat ja laivaväylät

Kalajoen satama on tärkeä satama ja kaavaselostukseen tulee lisätä toimenpiteitä Kalajoen sataman kehittämisestä.

Vaikutusten arviointi

Vaikutusten arviointi kaavoituksessa perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä -asetukseen. Lainsäädännön mukaan kaavaa laadittaessa on selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan vaikutuksia.

Selvityksiä ei ole maakuntakaavassa tehty koko siltä merialueelta, johon teollisella merituulivoimapaistolla on vaikutuksia. Myöskään vaihtoehtotarkastelua ja vaikutustarkastelua ei ole tehty vaihtoehdosta, jossa teollinen merituulivoimapaisto sijoitettaisiin lähemmäksi jo teollistunutta aluetta Hanhikiveä ja SSAB:n aluetta.

Asumisviihtyvyyteen kohdistuvat haitalliset vaikutukset voivat kasvaa merkittävästi mm. maiseman kokemisen ja ympäristön käytön muuttumisen vuoksi, jos teolliset merituulivoimapaiston sijoittuvat maakuntakaavassa esitetyille alueille. Selvitys merituulivoimapaistojen vaikutuksista asumisviihtyvyyteen Kalajoen puolella puuttuu maakuntakaavasta.

Kalajoen kaupungin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja vaihemaakuntakaavan viranomais ehdotuksesta annettu lausunto tulee lisäksi ottaa huomioon tämän kaavaehdotuksesta annetun lausunnon lisäksi.

Lisäys, kaupunginjohtaja Jukka Puoskari ja kaupunginhallitus, 24.10.2024

Täydennys Kalajoen kaupungin lausuntoon Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakunta-kaavaehdotuksesta

Kalajoen kaupunki täydentää lausuntoaan otsikossa mainitusta kaavaehdotuksesta seuraavalla tavalla:

Useissa keskusteluissa on noussut esille se, että kaikilta osin ei ole ollut selvää käsitystä siitä, mitkä ovat jo lainvoimaisilla yleiskaavoilla osoitetut merituulivoima-alueet ja mitkä ovat nyt maakuntakaavassa esitettävät uudet alueet. Samalla, ilmeisesti osittain puutteellisista selvityksistä johtuen, ei ole selvää käsitystä millaiset maisema- ja muut ympäristövaikutukset sekä vaikutukset elinkeinotoimintaan ja asutukseen esitetyt merituulivoimahankkeet aiheuttavat.

Kalajoen kaupunki on esiselvitysten ja valmistelun kaikissa vaiheissa tuonut esille, että emme sinänsä vastusta tuulivoimarakentamista, mutta emme hyväksy merituulivoimahankkeiden toteutusta kansallismaiseman veroiselle koskemattomalle meriluontoalueelle. Olemme edellyttäneet, että merituulivoimalat eivät saa näkyä tässä arvokkaassa maisemassa.

Puutteellisten selvitysten vuoksi olemme joutuneet itse teettämään selvitystä merituulivoiman maisemahaitoista. Selvitysten pohjalta 350m korkuiset merituulivoimatoteutukset näkyvät 60 kilometrin päähän. Oheisessa liitekartoissa näkyy merituulivoimala-alueiden etäisyys Maakallaan ja yhteen Suomen voimakkaimmin kasvavista matkailukeskuksesta Kalajoella.

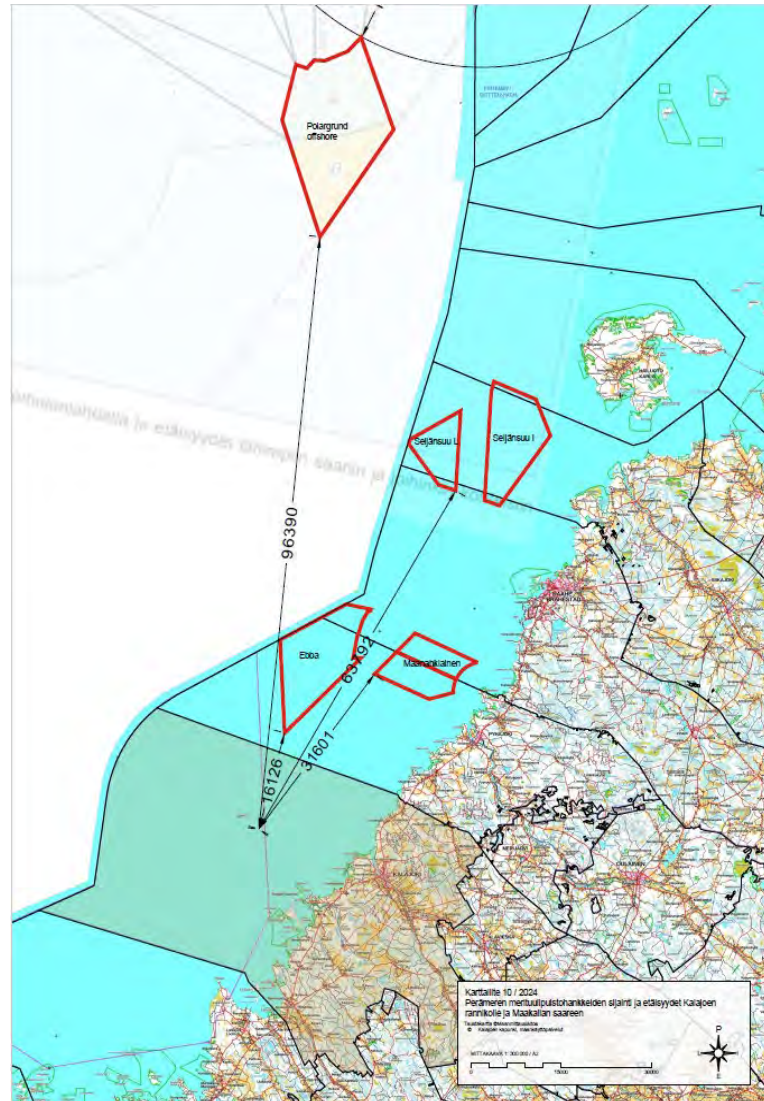
Merituulivoimahankkeiden valmistelu on edennyt käsittämättömän kepeästi ja riskinä on, että puutteellisesti selvityillä hankkeilla pilataan arvokasta meriluontoa pysyvästi. Pyhäjoen Hanhikivenniemi ja SSABn tehdasalue ovat energiatuotantoon ja teolliseen tuotantoon kaavoitettuja alueita. Mikäli merituulivoimaa halutaan rakentaa lisää, toteutukseen tulee valita maankäytöllisesti järkevämmät alueet läheltä näitä alueita. Maakuntakaavan valmistelusta puuttuu vaihtoehtoinen tarkastelu, jossa alueet olisi sijoitettu lähemmäksi näitä alueita.

Kalajoen kaupunki ei ole valittanut Maanahkiaisen kaavasta, jossa on kaavoitettu 200m korkuista merituulivoimaa lähemmäksi rannikkoa. Emme voi kuitenkaan hyväksyä Maanahkiaisenkaan voimaloiden korkeuden kasvattamista niin, että ne rupeavat näkymään hallitsemmin maisemassa. Ympäristövaikutuksiltaan pienemmän hankkeen pohjalta ei voi toteuttaa automaattisesti ihan eri kokoluokan hanketta ilman huolellista vaikutusarviointia.

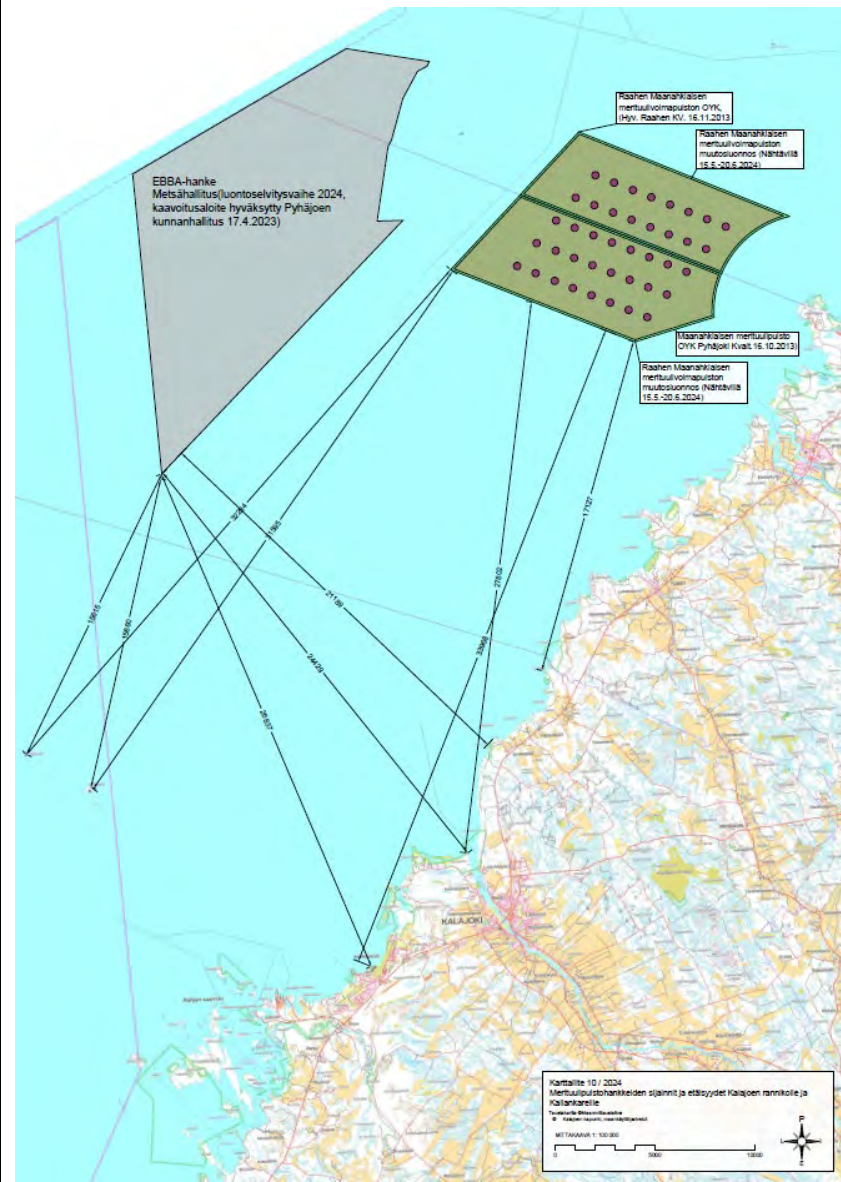
Esitämme, että otsikossa mainittu maakuntakaava palautetaan ainakin merituulivoiman osalta vielä uudelleen tarkasteltavaksi ja valmistelun yhteydessä käydään aidosti läpi vaikutukset ja vaihtoehtoiset toteuttamistavat. Nyt tuulivoimaloiden koko on kasvanut merkittävästi ja samalla esitetään hyväksyttäväksi täysin uusia alueita kuten Ebba arvokkaalle maisema-alueelle koskemattomaan meriluontoon. Hanketoimijana Metsähallitus ei ole käynyt lainkaan vuoropuhelua niiden tahojen kanssa, joille hankkeesta aiheutuu huomattavia haitallisia vaikutuksia.

Karttaliitteet 2 kpl

Kartta 1: Kartta merituulivoimaloista, Juhani Kattilakoski

Kartta 2: EBBA-hanke, Maanahkaisen etäisyydet Kalajoelle

Kempeleen kunta / ei muistutusta (sähköposti 17.10.2024, Kaija Muraja)	
Kuusamon kaupunki / Tulevaisuuslautakunta, 22.10.2024 § 88 Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta Tiivistelmä Tulevaisuuslautakunta antaa Kuusamon kaupungin muistutuksen Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta. Päätösehdotus Tulevaisuuslautakunta päättää, että 1. Kuusamon kaupunki antaa muistutuksen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkisen kuulemisen aineistosta esittelytekstin mukaisesti ja 2. energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotus ei ole hyväksyttävissä ja se tulee palauttaa maakuntakaavan sisältövaatimusten vastaisena esittelytekstissä mainituilla perusteilla uudelleen valmisteluun. Tavoitteena tulee olla mahdollistava maakuntakaava. Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa. Päätös Keskustelun kuluessa varajäsen Mika Flöjt teki seuraavan muutosesityksen: "TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMINEN, yleismääräystä on tarkennettava siten, että siinä annetaan vaatimukset yksityiskohtaisimmissa määräyksissä määriteltävän kyseisten tuulivoimayksiköiden suunnitellun toiminta-ajan huolto- ja kunnossapitovastuusta siirtoyhteydet mukaanlukien, hankkeen käyttöajan jälkeisestä purkamisvastuusta siirtoyhteydet mukaan lukien sekä toiminnan lopettamisen jälkeisestä jälkihoitovastuusta ympäristövastuut mukaan lukien.	

Olisi kohtuutonta, mikäli kaupunki joutuisi tuulivoimakaavoituksia laatiessaan ilman maakuntakaavan tuomaa veloitetta vaatimaan hanketoimijoita selvittämään kaavoituksen perusteeksi selvitykset myös suunnitellun hankkeen toiminta-ajan jälkeisten jälkihoitovastuista, turvatakseen kuntalaisten oikeusturvaan.

- Rakentamisen yleismääräyksissä on nykyistä tarkemmin veloitettava tuulivoimakaavojen laatimista varten selvitettäväksi ko. hankkeen ja muiden hankkeen yhteisvaikutukset ekologisiin käytäviin ekologiset käytävät 14, 15, 16, 17

- Rakentamisen yleismääräyksissä on tarkemmin veloitettava tuulivoimakaavojen laatimista varten selvitettäväksi lähellä olevien tuulivoimahankkeiden (mukaan lukien siirtoyhteydet) yhteiset vaikutukset maisema-alueisiin ja ekologisiin käytäviin Maaninkavaara Kuusamo (entinen voimassa olevan maakuntaan mukainen alue, jota hanketoimija hakee nyt Nuunajärvi nimisenä) sekä uusi alue 406 Vitikkovaara, jotka muodostavat yhteisen vaikutusalueen. 506 Martinvaara sekä 508 Kalliovaara, jotka muodostavat yhteisen vaikutusalueen.

Esitän Riisitunturin kansallispuiston ja sen laajennusosan suojelualueen kylkeen ja ns. Maaningan erämaahan sijoittuvan Nuunajärven tuulivoima-alueen ja läheisten tuulivoima-alue merkintöjen poistamista kokonaisuudessaan maakuntakaavasta. Viittaus KHO:n hylkäys päätökseen aikaisemmasta samalle alueelle sijoittuvasta Maaningan hankkeesta: vaikutukset poronhoitoon, maisemaan, luontoon, linnustoon (petolinnut) ja Posion matkailuväen vastukseen hanketta kohtaan.

Lisäksi Kitkajärven ylittävää osaa siirtolinjan osalta ei ole YVA:ta, vaikka alue valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue ja Natura-alue.

Siirtolinja tulee YVA:ta.

Myöskään pohjoispuolella olevat hankkeiden yhteisvaikutuksia ei ole maakunnan kaavassa selvitetty, eikä myöskään Posion puolen hankkeita. Kokonaisuutena hankekokonaisuus siirtolinjoineen tuhoaa Riisitunturin kansallispuiston maisema-, luonto-, luontokuvaus, retkeily, revontulimatkailu arvot, vaikka merkittävä osa Riisitunturin matkailijoista on Posion lisäksi Ruka-Kuusamon alueella majoittuvia.

Riisitunturin Maaningan erämaassa on hankealueella ja sen läheisyydessä useita eri petolintujen pesiä ja saalistusreivirejä, ja sitenkin hanke on soveltumaton alueelle missään muodossa.

Hanke tulee myös merkittävästi alentamaan Kitkajärven länsipuolen rantojen asutuksen vapaa-ajankiinteistöjen vetoa ja kiinteistöjen arvoa sekä vaikuttavaa haitallisesti kansallismaisemaan. Matkavaaran hanke ei ole maakuntakaavassa?

Tästäkin syystä kaikki potentiaalisiksi tunnistetut alueet (sijainninhjausmallissa osoitetut kyllä- ja ehkä-alueet) tulisi palauttaa maakuntakaavaan. Lainsäädäntö ohjaa kaavoitusta siitä huolimatta, vaikka maakuntakaava mahdollistaisi alueita runsaammin. Korkein hallinto-oikeus on mm. todennut, ettei maakuntakaavan tarkoitus yleispiirteisenä maankäytön välineenä lähtökohtaisesti edellytä, että maakuntakaavassa osoitetun maankäytön sopivuus tulisi yksityiskohtaisesti ratkaista maakuntakaavassa (KHO:2020:53, KHO:2023:57).

Maakuntakaavan mukaan seudullisesti merkittävän tuulivoiman mahdollistava tv-merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava eli käytännössä tarkemman suunnittelun mahdollistava merkintä, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella (mm. melu- ja välkemallinnukset, havainnekuvat). Käytännössä siis osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa osoitettu ja perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla.

Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista. Edellä kerrottu tilanne, ottaen huomioon myös maakuntakaavassa osoitettujen alueiden vähyyt, jättää tällöin aluerajauksen vastaavuuden tai vastaamattomuuden kuitenkin tulkinnanvaraiseksi ja loppupeleissä oikeusasteiden arvioitavaksi, mikä ei ole tavoiteltava tilanne.

Seudullisen tuulivoimala-alueen määrittely vähintään kymmeneen voimalaan tulee tosiasiallisesti vahvasti ja pitkälle tulevaisuuteen määrittämään kaikkien tuulivoimahankkeiden suunnittelun etenemismahdollisuuksiin. Käytännössä kymmenen yksikön rajauksella evätään maakuntakaavan ulkopuolisten seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden tutkiminen yksityiskohtaisemmalla kaavoituksella, joka vuorostaan puuttuu kaupungin mahdollisuuksiin ja oikeuksiin kehittää omia alueitaan.

Lisäksi, seudullisten tuulivoima-alueiden rajoittaminen virheellisten tulkintojen, oletusten sekä YM ohjeistusten vastainen kertomien soveltaminen vaikkapa maakotkien törmäysriskien osalta vaikuttaa nousseen isoon rooliin maakuntakaavan ohjaavan roolin sijasta.

Laadinnassa oleva vaihemaakuntakaava vie edellytykset yksityiskohtaisemmalta suunnittelulta ja selvityksiltä hankkeiden YVA- vaiheessa ja kunnan kaavoituksessa.

Hallitusohjelman ja maakuntaohjelman vastaisuus Maakuntakaavan ehdotus ei ole esitettyssä muodossa Suomen hallitusohjelman ja työllisyystavoitteiden mukainen. Investointi- ja työllisyystavoitteet koskevat koko Suomea mukaan lukien Itä-Suomi. Tyynellä säällä tuulivoimala-alueiden keskittäminen vähentää tuotantoa, hajauttaminen on täten parempi ratkaisu. Ehdotus ei edistä maakunnan huoltovarmuutta eikä hiilineutraalisuutta, ei liioin Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022-2025 työpaikkatavoitetta vuodelle 2040.

Maakuntaohjelman tarkastelujaksolle ajoittuu useita suuria hankkeita, joista työllisyysvaikutuksiltaan suurimmat ovat energia-alalla; erityisesti tuulivoimarakentaminen, tuulivoimaloiden ylläpito, energian varastointiratkaisut sekä tarkastelujakson loppupuolella tuotannosta poistettavien tuulivoimaloiden purkaminen lisäävät työvoiman kysyntää energia-alalla. Nämä työpaikat eivät synny maakunnan tuulivoima- alueettomalle osalle ja tämä kehityskulku osaltaan vahvistaa eriarvoistavaa aluekehitystä maakunnan sisällä.

Ehdotus asettaa maakunnan kunnat eriarvoiseen asemaan, sillä maakuntakaavaehdotuksessa on erittäin suuria eroja mitä tulee mahdollisiin tuulivoima-alueisiin Pohjois-Pohjanmaan alueella. Ouluun ja sen ympäristökuntiin on osoitettu tuulivoima-alueita, mutta maakunnan koillisosa on tuulivoima-alueiden suhteen lähes tyhjä.

Tuulivoima-alueiden pienentäminen luonnosvaiheesta, muutokset viranomaiskuulemisvaiheesta, sekä kokonaisten tuulivoima-alueiden (myös voimassa olevien vaihemaakuntakaavojen mukaisten) poistaminen ehdotusvaiheessa on epätasapuolista, eikä edistä maakunnan elinvoimaa. Kuusamon kaupunki pitää ratkaisevan tärkeänä, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava laaditaan tasapuolisen kehityksen mahdollistavana ja siinä osoitetaan riittävä määrä alueita tuulivoimatuotantoa varten myös Koillismaalle.

Kaavamääräysten tulkinnanvaraisuus ja valitusperusteet

Kaavamääräyksiä tulisi karsia siten, että vain keskeisimmät ja lainsäädäntöön nähden lisäarvoa antavat määräykset säilytettäisiin. Esimerkiksi luontoarvojen huomiointi tulee pitkälti lainsäädännöstä, ja selvitykset ja yhteisvaikutusten arviointi YVA-prosessista. Osa maakuntakaavan kaavamääräyksistä on luonteeltaan ja muotoilultaan lähinnä ohjeena ymmärrettävä, eivät kaavamääräyksiä. Esimerkkinä "lähekkäin sijoittuvien tuulivoimala-alueiden liittäminen sähköverkkoon olisi ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassaolevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin" tulisi olla lähinnä ohjeena. Jos maakuntakaava on lainvoimainen ja sitova, eikä strateginen, ovat kaavamääräykset sitovia ja tarjoavat tällaisenaan lainsäädäntöön perustumattomia valitusperusteita. Se ei voi olla maakuntakaavan tavoitteena.

Sovellettujen rajoitteiden pysyvyys ja kaavaehdotuksen vanhentuneisuus

Kaavaehdotuksessa on huomioitu hyvin useita rajoitteita ikäänkuin pysyvinä, vaikeivat ne sitä tosiasiallisesti ole. Esimerkkeinä voi todeta mm kotka- ja susireviirit, ja vaikkapa teknologian tason ja kehittymisen. Kaavaa laadittaessa on aineistosta päätellen sovellettu kotkan ydinreviirin osalta ympäristöministeriön ohjeistuksiin verrattuna tiukempaa linjaa. Näin siitäkin huolimatta, vaikka kaavaselostuksessa sanotaan että haitalliset vaikutukset ja arvioidut reviirien menetykset johtuvat erityisesti toiminnassa olevien ja luvitettujen tuulivoimapuistojen sijoittumisesta maakotkareviirin ydinalueille. Tämä on johtamassa laajoilla alueilla maakunnan eri osissa, ja etenkin itä ja koillisosissa tilanteeseen, jossa edellytyksiä taloudellisesti kannattaviin tuulivoimahankkeisiin ei ole. Syykin on selvä, sähkönsiirtoratkaisun rahoittaminen edellyttää kokoluokaltaan seudullisia hankkeita. Kaavaehdotuksessa sähkönsiirtoyhteyden tarve on onneksi huomioitu, muttei yksin riittävä ratkaisuna.

Aluevalvonnan turvaamiseksi on olemassa ratkaisuja, jotka mahdollistavat tulevaisuudessa tuulivoiman kehittämistä kuntakaavoituksella (TEM julkaisu 2024:28) , jos maakuntakaava on mahdollistava. Tarvittavat rahoitus- eli kompensatoratkaisut ovat valmistelussa parhaillaan, joten kuntakaavojen valmistelun aikana käypäinen ratkaisu ehtii löytyä, ja yleiskaavojen hyväksyttävyyttä voidaan varmistaa siinä vaiheessa.

Maakuntakaavaehdotus on osittain siis vanhentunut jo ennen hyväksymiskäsittelyä em syistä. Tilanteen muuttuessa tarvitaan uusi vaihemaakuntakaavakerros muuttunutta tilannetta vastaamaan, jonka jälkeen kunnat laativat oikeusvai-
kutteiset yleiskaavat. Se tarkoittaa seudullisesti merkittävien tuulivoimahankkeiden lykkäytymistä vuosikausilla, ja luo epävarmuutta elinvoiman kehittämisessä.

Todennäköisesti investoinnit suuntautuvat aivan muualle, ehkä koko maan ulkopuolelle. Tätä taustaa vasten olisi oikea ratkaisu palata lähtöruutuun, ja palauttaa kaavan valmistelu mahdollistavaksi ja maakuntakaavan ohjausvaikutuksen edellyttämälle tasolle, kuten hallitusohjelmaan on kirjattu.

Sähkönsiirtoverkon yhteydet

Sähkönsiirtoverkon pääyhteyksiä tulee täsmentää uusiutuvan energian hankkeita paremmin palvelevaksi (esim. tuuli- ja aurinkovoima). Tämä tarkoittaa, että ehdotukseen osoitetaan esimerkiksi Kuusamossa valtatie 5 itäpuolelle kapasiteetiltaan riittävä, vähintään sähkönsiirtotarpeena Kuusamon kunnan kaakkoisosien tuulivoima- alueille, jotta pääverkko voidaan suunnitella ja mitoittaa huomioon ottaen mahdolliset verkkoon liittyvät uudet tuotantolaitokset. On huomattava, että hankkeita on valmistelussa muitakin, joita ei nähtävillä ollut kaavaehdotus tue riittävästi.

TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli ja maakuntakaavaa varten laadittujen selvitysten epävarmuustekijät

Suomessa ei ole tällä hetkellä sitovaa määräystä siitä, mille etäisyydelle esim. asutuksesta tai muista toiminnoista tuulivoimalat voidaan sijoittaa, eikä myöskään etäisyyttä koskevaa valtakunnallista ohjeistusta.

Etäisyyksien arvioimisen tulisi perustua vaikutusten arviointiin kuntakaavoituksen yhteydessä. Korkein hallinto-oikeus on antanut päätöksen mm. arvokkaiden maisema-alueiden läheisyyden osalta, jonka mukaan tuulivoimapuistosta ei ole ollut haittaa valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, vaan tuulivoimala-alue on voinut sijaita lähimmillään 800 metrin etäisyydellä maisema-alueen rajauksesta (KHO:2021:52).

Petolintuselvityksessä todetaan mm., että selvitys sisältää paljon epävarmuustekijöitä. Osa epävarmuustekijöistä aliarvioi riskiä, osa taas yliarvioi riskiä. Osa epävarmuustekijöistä saattaa aiheuttaa kumpaakin. Näin epävarman kriteerin perusteella ei tule asettaa alueille rajoitusta eikä aluetta poistaa, vaan selvitysten teko tulee jättää kuntakaavoituksen tehtäväksi. Seudullisten tuulivoima-alueiden pienentämis- ja poisrajaamisperusteena on käytetty hankkeiden yhteisvaikutusta. Yhteisvaikutusten arviointi esitetyllä tavalla on ennen aikaista ja liian varovaista, koska yhteisvaikutukset

syntyvät vasta toteutusvaiheessa. Arviointi on perustellumpaa tehdä yleiskaavatasolla, koska silloin on parempi tietämys hankkeista, jotka voivat toteutua.

Maakuntaliiton ehdoton linjaus poistaa tuulivoima-alueita vain TUULI- hankkeen aikana annettuun Puolustusvoimien lausuntoon tai perusteiltaan ontuvaan kotkan törmäysriskitulkintaan perustuen tuntuu liian varovaiselta ja lyhytnäköiseltä. Puolustusvoimien antamat lausunnot alueista ovat voineet olla vain yleisluonteisia ja ovat näin ollen ennenaikaisia. Lakikaan ei suoraan velvoita maakuntaa rajaamaan energiantuotannon alueita maakuntakaavassa Puolustusvoimien aluevalvonnalle aiheutuvien vaikutusten perusteella, vaikka MRL 4a§:ssä todetaan että alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava puolustusvoimien, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun ja huoltovarmuuden edellyttämät kehittämistarpeet ja varmistettava ettei niistä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksia vaaranneta.

Potentiaalisten alueiden lisäämisen jälkeenkin maakuntakaava ottaisi riittävästi huomioon kansallisen turvallisuuden alueidenkäytön suunnittelussa, koska kuntakaavoituksessa edellytetään jokatapauksessa huolellista ja yksityiskohtaista vaikutusten selvittämistä. Puolustusvoimilla on monipuolinen mahdollisuus ohjata hankkeita tarkempaan VTT:n haitta-vaikutuslaskentaan sensorivaikutusten osalta, lausua, muistuttaa ja viimekädessä valittaa kaavaratkaisuista, mikä viimekädessä varmistaa riittävästi puolustusvoimien toiminaedellytysten turvaamisen. Toisaalta seudullisten tuulivoima-alueiden ylivarovainen poisrajaaminen on ristiriidassa samaisen MRL 4a§:n mukaisesti alueiden huoltovarmuuden kehittämistarpeiden turvaamisen siitä vastaavien tahojen toimintamahdollisuuksien kannalta. Puolustusvoimat laatii käytännössä lopullisen lausuntonsa yksittäisen tuulipuiston toteutettavuudesta siinä vaiheessa, kun tuulivoimaloiden määrä, korkeus ja sijoittelu ovat selvillä, eli kunnallisen yleiskaavoituksen yhteydessä.

Viimeiseksi kaavaehdotuksen valmistelussa tutkitut, TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin kyllä- ja ehkä -alueet, joita ei osoiteta tuulivoimaloiden alueina maakuntakaavassa, on esitetty vaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotusaineistosta suppeasti ilman riittäviä karsimiseen liittyviä perusteluja liitteen 2 lopussa. Myöskään TUULI-hankkeen kohdekorkeissa (2022) ei ole esitetty perusteluja alueiden karsimiselle, vaan ainoastaan aluetta puoltavat ja rajoittavat tekijät sekä muita huomioita (esimerkiksi Puolustusvoimien tarpeisiin liittyen). Kyseessä olevia kyllä- tai ehkä-alueita on kuitenkin Kuusamonkin alueella enemmän, kuin vaihemaakuntakaavaan hyväksytyjä alueita. Lisäksi TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin loppuraportissa (2022) ja julkisen ehdotusvaiheen selostuksessa todetaan, että ehkä-luokitellut alueet ovat ominaispiirteiltään sellaisia, että niille voitaisiin lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista. (raportti, s. 17; selostus, s.35). Laajempi, karttapohjainen ja sanallinen tarkastelu on esitetty vaihemaakuntakaavan aineistossa vain kaavakartalla esitetyille alueille. Vastaavanlainen tarkastelu olisi tullut esittää myös karsittujen alueiden osalta, jotta tarkastelu olisi ollut yhdenmukainen, tasapuolinen ja selkeät perustelut esittävä. Nyt taulukko ei kerro yksiselitteisesti, mikä alueen pudottamisen todellinen perustelu on, vaan taulukossa on vain esitetty siihen vaikuttavat tekijät. Maakuntakaavan merkittävyys seudullisten tuulivoimahankkeiden toteutumismahdollisuuksille on kuitenkin oleellinen.

Aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamistyön huomioiminen

Työ- ja elinkeinoministeriön sekä puolustusministeriön asettaman työryhmän valmisteleman Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen loppuraportin 25.6.2024 (TEM 2024:28) mukaan pitkällä aikavälillä itäisen Suomen tuulivoimarakentamista on mahdollista edistää kompensatioalueella. Raporttiin oli tunnistettu Kuusamon potentiaali Parhaillaan perustetaan konkreettisten kompensatiotoimien arvioinnin jatkotyöryhmää. Kompensatioalueen perustaminen vaatii kuitenkin lisäselvityksiä ja tahtotilaa myös tuulivoimatoimijoiden keskuudessa, jotta tarvittava rahoitus voidaan varmistaa. On odotettavissa, että ministeriö asettaa työryhmän jatkamaan em. valmistelua syksyllä 2024. Kuusamon kaupunki ja hanketoimijat ovat perustaneet oman työryhmän kompensatioalueen pilottihankkeen valmistelua tukemaan.

Aluevalvonnan ja tuulivoimarakentamisen yhteensovittamisen tulisi vaikuttaa keskeisesti siihen, millaisia ratkaisuja mm. Pohjois- Pohjanmaan vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tullaan lopulta esittämään. Tämä työ on käynnissä, muttei huomioitu tai käytännössä käytetty lainkaan maakuntakaavan valmistelussa, eikä näy kaavaselostuksen lähdeviitteenä.

Kaavoitusaloitteet ja valmistelussa olevat muut hankkeet Kuusamon kaupunki on hyväksynyt kolme merkittävää tuulivoimaosayleiskaava-aloitetta kesäkuussa 2024 (tulevaisuuslautakunta 13.6.2024 § 56-58, kaupunginhallitus 18.6.2024 § 108-110). Hankkeilla olisi toteutuessaan merkittävä vaikutus Kuusamon kaupungin talouden, vihreää energiaa hyödyntävien elinkeinojen kehittymisen ja huoltovarmuuden kannalta. Alueiden kokonaisteho olisi toteutuessaan yhteensä n. 1400 MW, mikä vastaisi lähes Olkiluoto 3 tehoa (1600 MW). Keskeistä hankkeiden tavoitteen toteutumisen kannalta on se, että kaikki kolme tuulivoimahanketta voivat toteutua. Näistä kaksi on osittain merkitty maakuntakaavaehdotuksessa seudulliseksi hankkeeksi, mutta suurin n. 80 voimalaa käsittävä Ukonpalon alue puuttuu kokonaan ehdotuksesta. Tällöin vaarana on, että kaikki hankkeet jäävät toteutumatta mm. sähkönsiirtolinjan, jonka kantaverkkoyhtiö Fingrid on liitolle esittänyt, rakentamiskustannusten takia.

Johtopäätökset ja muutosesitys

Kuusamon kaupungin alueelle sijoittuu lainvoimaisissa 1. - 3. vaihemaakuntakaavoissa ja vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa seuraavat tuulivoimaloiden alueet: Soidinharju-Haukivaara tv-1 301, (4 voimalaa rakennettu) Maaninka tv-1 367, (vireillä Nuunajärven tuulivoimaosayleiskaava) Vitikkovaara tv-1 406, (pohjois-osan uusi alue) Martinvaara tv-1 506, (uusi alue, jolle osittain sijoittuu juuri käynnistetty Rikinkankaan tuulivoimaosayleiskaava) Kalliovaara tv-1 508, (uusi alue, jolle osittain sijoittuu juuri käynnistetty Tölppäreen tuulivoimaosayleiskaava)

Edellä mainitun perusteella Kuusamon kaupunki vaatii, että maakuntakaavassa tulee osoittaa myös TUULI-hankkeen sijainnihajausmallissa esitetyt tuulivoimalle potentiaaliset ehkä- alueet sekä myös ei- alueet kunnan alueella erityisominaisuuksia kuvaavalla merkinnällä samalla periaatteella kuin kaupungin lounaiskulmaan lisätty sijainnin ohjausmallin mukainen ei-alue (tv-1/406 Vitikkovaara), jota luonnoksessa ei ollut.

Palautettavia alueita ovat erityisesti Taivalkosken rajalla sijaitsevat sijainnihajausmallissa numeroilla 39 ja 45 (Ukonpalo) merkityt ei- alueet, joille on suunnitteilla hanke. Ukonpalon alueella tuulet ovat todettu erinomaisiksi

sähköntuotannon kannalta. Hankkeiden tuotantopotentiaali on arvioitu niin suureksi, että myös tarvittavan siirtoverkon rakentaminen on taloudellisesti kannattavaa. Myös voimassa olevassa 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettu alue tulee palauttaa. Tuulivoimalla on vaikutuksia myös poronhoidolle ja kääntäen, poronhoidolla on vaikutuksia tuulivoiman sijoittumiselle.

Yksityiskohtaisemmassa yleiskaavoituksessa pystytään tarkemmin tutkimaan alueen laajuus ja ratkaisemaan tuulivoimoiden sijainti ja tarvittaessa neuvottelemaan esim. poronhoitoon kohdistuvista lieventämistoimenpiteistä.

Alueiden palauttaminen maakuntakaavaan merkitsee luonnollisesti sitä, että ehdotusaineistossa oleva liikennöitävyys-selvityskin on päivitettävä. Lähtökohtaisesti selvitys on hyvä tehdä ja palvelee myöhempiä vaiheita.

Liitteet

Pohjois-Pohjanmaan liiton tiedote kuntiin 18.9.2024

Esittelijä

Kehitysjohtaja Jari Karsikko, p. 040 860 8394

Lisätietoja

Valmistelijat: kehitysjohtaja Jari Karsikko p. 040 860 8394, kaavoittaja Pekka Räisänen, p. 040 756 7881 ja kaavoitusarkkitehti Laura Häkkänen, p. 040 351 0367

LIITTEET

KUULUTUS

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotus nähtäville Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenkunnille

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen nähtäville asettaminen (MRL 65 §, MRA 12 §)

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Nähtäville asetettava julkinen ehdotusaineisto käsiteltiin maakuntahallituksessa 17.9.2024 (§ 145), pykälä hyväksyttiin kokouksessa. Nykyisen lainsäädännön mukaisesti kaavaehdotuksesta ei pyydetä tässä vaiheessa erillisiä lausuntoja.

Kuntien lausunnot saatiin vaihemaakuntakaavan viranomaislausuntokierroksella (MRA 13 §) alkuvuodesta 2024, ja palaute ja vastineet hyväksyttiin maakuntahallituksessa 6.5.2024 (§ 85).

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen nähtävillä oloa koskeva kuulutus tulee asettaa kunnan viralliselle ilmoitustaululle 23.9.-24.10.2024 väliseksi ajaksi. Nähtävillä asettamisesta ja oikeudesta muistutuksen tekemiseen on ilmoitettava, kuten kunnalliset ilmoitukset asianomaisissa kunnissa julkaistaan (MRA 12 §). Kunta voi lisäksi tiedottaa oman käytäntönsä mukaisesti, esimerkiksi kaavoituksen verkkosivulla.

Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.-24.10.2024. Kaavaehdotus taustaselvityksineen on tutustuttavissa Pohjois-Pohjanmaan liiton kotisivulla osoitteessa <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/ilmastomaakuntakaava> ja liiton toimistolla (Poratie 5 A, Oulu).

Kaavaehdotusta esitellään verkkotilaisuudessa to 3.10.2024 klo 17-18:30. Linkki tilaisuuteen tulee liiton verkkosivulle, ja esittely tallennetaan. Lisäksi järjestetään kolme kaavakahvilaa: ma 30.9. klo 17-19, Haapavesi (kaupungintalon valtuustosali, Tähtelänkuja 1); ti 8.10. klo 16-18 Pudasjärvi (Hyvän olon keskus Pirtti, Kurkisali, Varsitie 1) ja Oulu (liiton toimisto, Poratie 5 A, 3. kerros). Kaavaa valmistelleet asiantuntijat ovat tavattavissa ja vastaavat kysymyksiin. Tervetuloa keskustelemaan!

Pohjois-Pohjanmaan liitto julkaisee kuulutuksen keskitetysti ilmoituslehdissään (Kaleva, Kalajokilaakso, Koillissanomat, Raahen Seutu) perjantaina 20.9.2024. Julkaistava kuulutus on tämän tiedotteen liitteenä. Asianomaisten kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta kuulemisaikana, viimeistään torstaina 24.10.2024 klo 16:00. Kirjalliset kannanotot toimitetaan sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi tai osoitteeseen Pohjois-Pohjanmaan liitto, Poratie 5 A, 90140 Oulu.

Yhteistyöterveisin,

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO

Markus Erkkilä Mari Kuukasjärvi

Suunnittelujohtaja Kaavoituspäällikkö

Limingan kunta / kunnanhallitus, kunnanjohtaja Pekka Rajala ja tekninen johtaja Jaana Valjus, 23.10.2024 LIMINGAN KUNNAN MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSESTA Limingan kunta pitää hyvänä kaasuputkilinjauksen merkintätavan muuttamista yleispiirteisemmäksi. Kaasuputki tulee suunnitella ja toteuttaa Limingan ja Tyrnävän taajamien välistä siten, että se mahdollistaa vetytalouden kehittymisen Ankkurilahdessa ja vt8 ympäristön teollisuusalueilla. Limingan kunnan näkemyksen mukaan Tupoksen ja Oulun lentoaseman välinen tieyhteysvaraus tulisi yhä säilyttää maakuntakaavassa. Edellisen lausunnon (KH 26.02.2024 § 49) vastineessa todetaan, että merkinnän poistaminen perustuu Oulun lentoaseman liikenneyhteyksien esiselvitykseen vuodelta 2020, jossa ei löydetty varaukselle liikenteellisiä tai maankäytöllisiä perusteita. Limingan kunta toteaa, että vuonna 2020 tehty selvitys Oulun lentoaseman liikenteen kehitystarpeista ei ole enää ajan tasalla, sillä se ei ota huomioon nykyistä geopoliittista ympäristöä. Erityisesti huoltovarmuuden ollessa ensiarvoisen tärkeää, on välttämätöntä osoittaa muita reittivaihtoehtoja. Pohjois-Pohjanmaan liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksessa (10.9.2024) on todettu, että liikennejärjestelmän häiriönsietokykyä tulisi parantaa ”tunnistamalla kuljetusten kannalta kriittiset yhteydet ja laatimalla niille varareittisuunnitelmat.” Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman 2040 raportissa (2024) on todettu, että ”Pidemmällä aikavälillä tulisi ratkaista lentoaseman saavutettavuus eri suunnista.” Limingan kunnan näkökulmasta on olennaista, että maakuntakaavassa otetaan huomioon mahdollisuudet kehittää ja turvata vaihtoehtoisia reittejä, jotka voivat toimia tarvittaessa huoltovarmuuden tukipilareina. Oulun lentoasema on osana TEN-T verkostoa merkittävä liikenteellinen solmukohta, jonka osalta häiriönsietokykyä tulisi ensisijaisesti parantaa. Ehdotamme, että Tupos – Oulun lentoasema tieyhteysvaraus säilytetään maakuntakaavassa nykyisellään.	
Merijärven kunta / Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja Kari Jokela, 17.10.2024 (saatu sähköpostitse 17.10.2024) MERIJÄRVEN KUNNAN MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSEEN Merijärven kunnan alueella on vireillä kolme tuulivoimakaavaa eli - Kettukangas (Hirvisalo-Pieni-Valkonen), tv-1-alue (510)	

- Rahkakuru (Rahkakuru-Lamppikangas), tv-1-alue (336)

- Hauksuonneva, tv-1, 414

Merijärven kunta on lausunut energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistosta maakuntaliitolle kunnan hallituksen 12.2.2024 § 27 päätöksen mukaisesti. Kunnanhallituksen näkemyksen mukaan lausunnossa esitetyt muutokset olivat hyvin perusteltuja. Tuolloista lausuntoa ei kuitenkaan ole otettu seuraavien tuulivoima-alueiden osalta huomioon. Tästä syystä Merijärven kunta jättää muistutuksen kaavan ehdotuksesta niiden osalta.

Kettukankaan tuulivoima-alueen osalta kunnan lausunnossa esitettiin, että tuulivoimapuiston aluerajausta kaavassa tulisi laajentaa tuulivoimahankkeen rajauksen mukaiseksi. Kaavaehdotuksessa alue on esitetty kuitenkin edelleen alkuperäisessä laajuudessaan hankkeen rajausta selvästi pienempänä. Alueiden kohdekuvauksessa (Liite 2) suurimpana syynä aluerajauksen säilyttämiseen suppeampana on hankkeen sijoittuminen ekologiseen verkostoon nähden.

Kaavaselostuksen mukaan ekologinen yhteystarve -merkintä on kuitenkin yleispiirteinen ja edistää luonnon monimuotoisuutta. Maakuntakaavan yleispiirteisyydestä johtuen yhteydet eivät kuitenkaan ole paikkaan sidottuja, vaan ne osoittavat siirtymistarpeen kahden pisteen välillä. Ekologisen yhteystarpeen aluetta ei siten voi kartalla osoittaa tarkasti tiettyyn paikkaan sidotuksi. Tästä syystä ekologinen yhteystarve -kaavamerkintä tuleekin voida siirtää Kettukankaan tuulivoima-alueen aluerajauksen ulkopuolelle ja laajentaa tuulivoima-alue kattamaan koko tuulivoima-hankkeen alue.

12.2.2024 annetussa lausunnossa esitetyt perustelut Kettukankaan osalta ovat edelleen kunnan kanta ja tuulivoimapuiston aluerajauksen tulee lopullisessa kaavassa olla hyväksytyt kaavoitusaloitteen rajauksen mukainen.

Rahkakurun tuulivoima-alue on osoitettu lainvoimaisessa 1.vaiHEMAAKUNTAKAAVASSA tuulivoimaloiden alueena tv-1. Alue on esitetty kaavaluonnoksessa laajempaan, josta se kuitenkin on nyt palautettu esitettyyn laajuuteen. Perusteluna palautukseen on esitetty laajentamisen vaikutuksilla maakunnallisesti arvokkaaseen Petäjäskosken kulttuurimaisemaan ja asutukseen, Kalaputaan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009) ja Viirelänpuhdon maakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön.

Merijärven kunnan 12.2.2024 antamassa lausunnossa perusteluista on lausuttu seuraavaa:

Rahkakurun alueen tuulivoimatoimija on laatinut alueelle näkymäanalyysit tilanteissa joissa tv-3, 509 alueelle rakennetaan 23 tuulivoimalaa ja lainvoimaisen 1 vaihe-maakuntakaavan tv-1, 336 alueelle rakennetaan 14 tuulivoimalaa. Kuvat sijoittelusta tarkemmin kunnan 12.2.2024 antamassa lausunnossa. Tuulivoimatoimija toimittaa mielellään Pohjois-Pohjanmaan liitolle laatimansa näkymäalueanalyysin tulokset

tarkennettuna tarkastelua varten. Petjäskosken kulttuurimaisema ja asutus: Mikäli maisemahaittoja halutaan vähentää hankealueen eteläpuolella sijaitsevaan Petjäskosken kulttuurimaisemaan, ei ole mitään perusteita pienentää hankealueen pohjoispuolista rajausta. Tuulivoimatoimija on sijoittamassa tuulivoimaloita 2 km etäisyydelle asuin- ja lomarakennuksista, joten haitallisia vaikutuksia Petjäskosken asutukseen ei aiheudu. Kalaputaan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö: Tuulivoimatoimijan laatimien näkymäalueanalyysien tulosten perusteella näyttää siltä, ettei ero voimaloiden näkyvyyden muutoksessa ole merkittävä, rakennetaanko alueelle 14 voimalaa vai 23 voimalaa. Maakuntakaavan aluerajausta ei tule pienentää vain varmuuden vuoksi, vaan antaa jouston varaa tarkemman tuulivoimaosayleiskaavan laatimiseen ja osayleiskaavassa laadittavien selvitysten perusteella tehtäviin kaava-ratkaisuihin. Rahkakurun hankealueen eteläosaan suunniteltavat tuulivoimalat sijoittuvat rakenteilla olevan Maaselänkankaan tuulivoimapuiston viereen. Maisemavaikutukset eivät kasva merkittävästi kun tuulivoimalat sijoitetaan jo olemassa olevien tai rakenteilla olevien tuulivoimaloiden viereen. 12.2.2024 annetussa lausunnossa esitetyt perustelut Rahkakurun tuulivoima-alueen osalta ovat edelleen kunnan kanta ja esitämme, että lopullisessa maakuntakaavassa Rahkakurun tuulivoimapuiston aluerajauksen tulee olla hyväksytyin kaavoitusaloitteen rajauksen mukainen.	
Nivalan kaupunki / KH 14.10.2024 § 371 Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistosta Valmistelija: Maankäyttöpäällikkö p. 040 344 7285 / Juha Peltomaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamisen ja päivittämisen tarvetta aiheuttavat useat kansainväliset, valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat ja poliittiset linjaukset sekä lainsäädännön muutokset. Ilmastonmuutos on vahvana	

teemana kaikessa valtakunnallisessa päätöksenteossa, ja ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää uusiutuvien energiamuotojen käyttöön ottamista. Monien merkittävien hankkeiden, kuten liikenne-, infrastruktuuri- sekä muiden suurhankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on ajan tasalla oleva maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaa on vahvasti mukana energiamurroksessa, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Ilmastonmuutoksen hillinnan ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäytöllinen kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022-2025 sekä Pohjois-Pohjanmaan ilmastotiekartan 2021-2030 yhtenä painopisteenä on ilmastonmuutoksen haasteeseen vastaaminen ja maakunnan kehittäminen kohti vähähiilisyttä. Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen edellyttää alueellisia ja paikallisia toimia. EMMI-hanke (Energiamuros ja ilmastovaikutusten arviointi Pohjois-Pohjanmaalla) toi vastauksia tähän kokonaisuuteen. Pohjois-Pohjanmaa kehittyy jatkossakin uusiutuvan ja vähäpäästöisen energian maakuntana. Maakunnassa kehitetään ja lisätään fossiilitoman energian tuotantoa, älykkäitä energiajärjestelmiä ja energiatehokkuutta. Pohjois-Pohjanmaa on vahvasti mukana tulevaisuuden energiamuotojen kehittämisessä ja energiatalouden murroksen aiheuttamien haasteiden ratkaisemisessa. Vetytalous osana energiatuotantokokonaisuutta on uusi kehittämisen kohde, ja sen hyödyntämiseen löytyy kuntien kiinnostusta. Maankäytön ratkaisut, yritykset ja uusien teknologioiden mahdollistava tutkimus-, kehitys ja innovointitoiminta ovat merkittävässä roolissa energiatuotannon kestävässä kasvussa. Tuulivoimarakentamisen suunnitelmallisen ja kestäväen etenemisen taustatietoa toi maakunnallinen TUULI-hanke (1.6.2020-30.4.2023), jossa laadittiin kokonaistarkastelu tuulivoimasta Pohjois-Pohjanmaan alueella.

Pohjois-Pohjanmaan Litto pyytää lausuntoa energia- ja vaihemaakuntakaavaehdotuksesta, lausunnot on palautettava 24.10.2024 mennessä.

Valmistelijan ehdotus

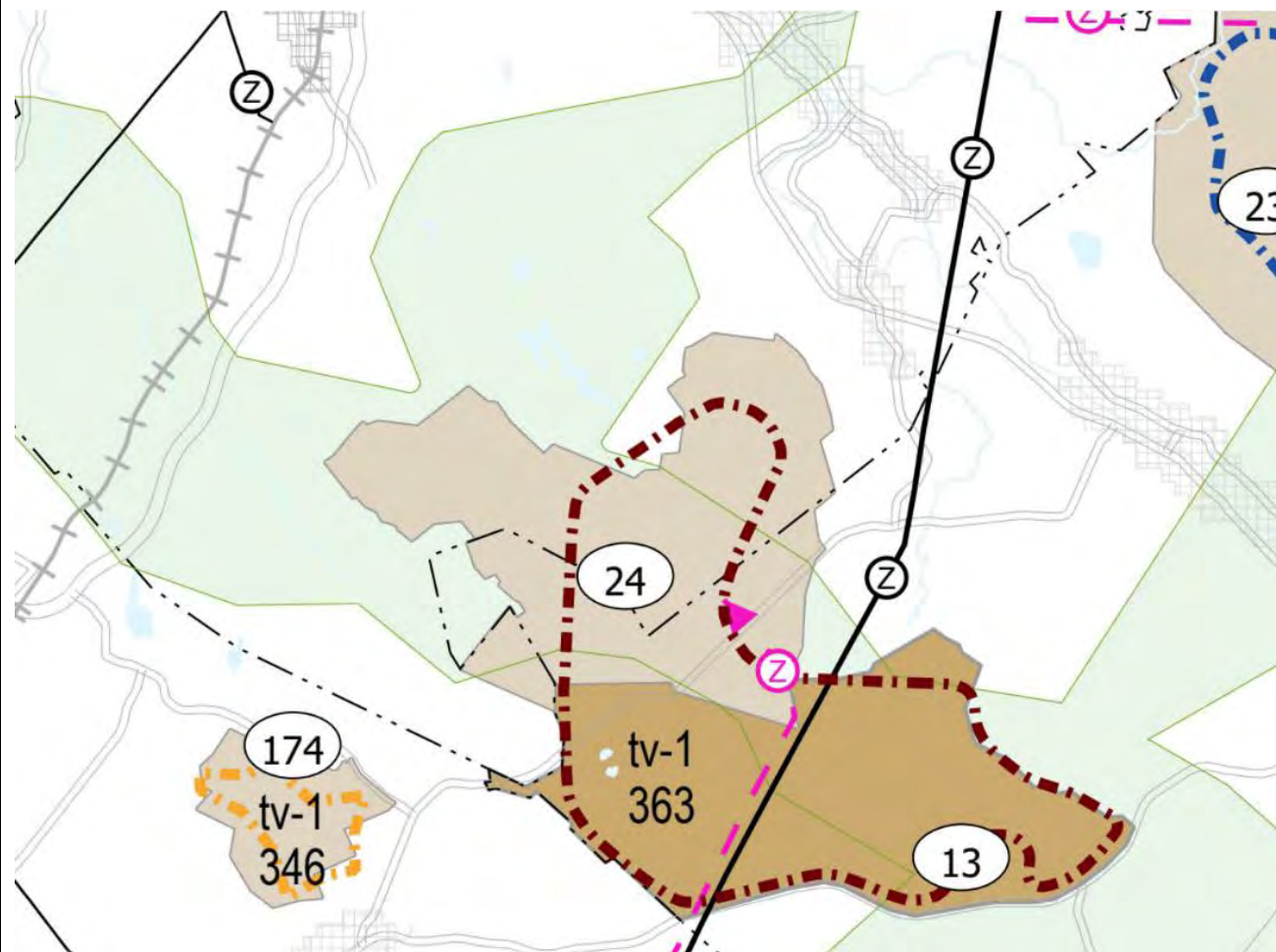
Nivalan kaupunki toteaa, että Kalajokilaakson eteläosassa on merkittäviä vetyhankkeita suunnitteilla, joiden toteuttamista voisi edistää maakuntakaavassa alueelle johtava kaasuputken yhteystarve merkintä. Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden kuten Kalajokilaakson viljelymaisemien suunnittelumääräykset on päivitetty. Määräyksillä ei saa haitata maatalouselinkeinon kehittymistä eikä kaupungin taajamatoimintojen suunnitelmallista kehittymistä.

Kurunpuhtoon ollaan kaavoittamassa ja suunnittelemassa seudullisesti merkittävää biokaasulaitosta ja mahdollisesti siihen liittyvää mm. vedyntuotantoa. Siksi kaavakartalle tulisi ko. alueelle merkitä t-1 ja t-2 kohdemerkintä. Nivalaan on luvitettu muutama aurinkovoimapuisto. Lisäksi suunnitteilla on monia todella pinta-alaltaan suuria hankkeita. Osa sijoituu kaivoksen jätealueelle, mutta osa on suunnitteilla metsäalueille, joka on voimakkaan maatalouden alueella paremmin aurinkovoimapuistotoimintaa soveltuvaa aluetta kuin esim pellot. Tuulivoima- ja aurinkovoimapuistojen sähkönsiirrossa on pyrittävä keskittämään yhteiseen johtokäytävään ja yhteisiin pylväisiin. Tämä korostuu varsinkin suurten sähköasemien läheisyydessä.

Päätös

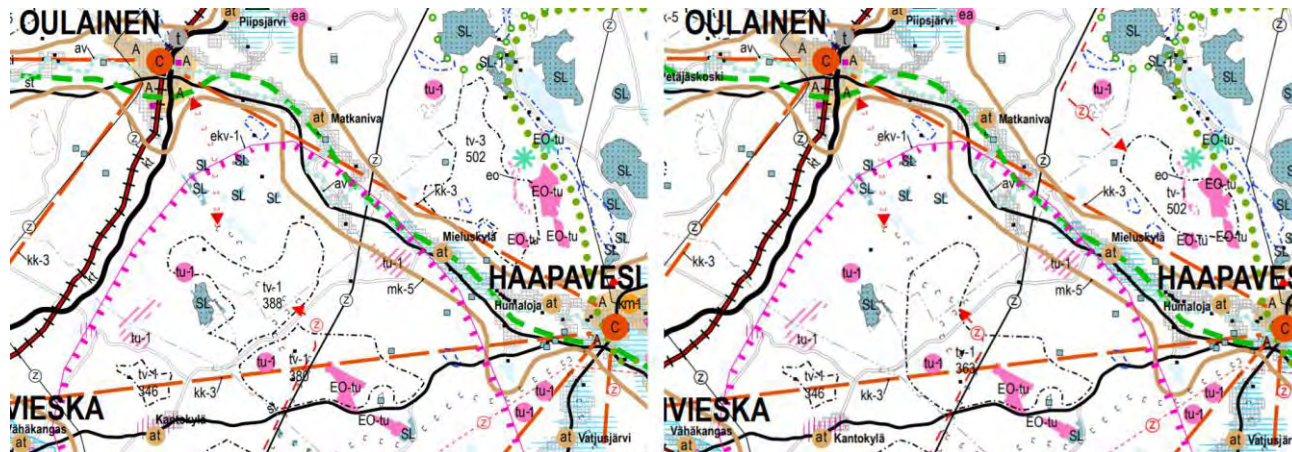
Kaupunginjohtaja täydensi päätösesitystään seuraavasti: "Määräyksillä ei saa haitata maatalouselinkeinon kehittymistä eikä kaupungin taajamatoimintojen ja kyläkeskusten suunnitelmallista kehittymistä."	
Oulaisten kaupunki / kaavainsinööri Sanna Vähäkangas, 24.10.2024 Oulaisten kaupungin muistutus Pohjois-pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan Oulaisten kaupunki jätti Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta ehdotusvaiheen viranomaislausunnon, jonka sisällyksessä Oulaisten kaupunki otti kantaa varsinkin Pohjois-Pohjanmaan energiastategiaan ja sen tavoitteisiin, joiden mukaisesti maakunnan tavoitteena on, että ”energiatoimiala tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä, alueen luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä ja asukkaiden elämänlaatua”. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Oulaisten osalta näiden tavoitteiden täyttymistä jossain määrin pyritään uudessa maakuntakaavassa edelleen heikentämään etenkin vireillä olevien tuulivoimahankkeiden osalta. Harmillisesti myös vety näyttää edelleen olevan rannikkopaikkakuntien etuoikeus, vaikka Oulaisissakin sille sijaa olisi ja aurinkovoima lienee yleisesti vähän kysymysmerkki, vaikka hankkeita onkin Suomessa jo menossa. Aiemmin jätetyn lausunnon sisältöä ei tässä vaiheessa lienee kannattavaa toistaa, mutta muistutuksena haluamme tuoda vielä kerran esille Oulaisten kaupungin nykytilanteeseen eniten vaikuttavan seikan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimapuistoja koskevista määräyksistä ja niiden vaikutuksista kaupungillemme. Tuulivoima Suurin taloudellinen menetys Oulaisten kaupungille Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tultua hyväksytyksi, koskee Puutionneva-Hautakangas tv-1. 363 aluetta, jonka myötä seuraavaksi ehdotusvaiheeseen etenevä Rahkola-Hautakankaan tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelussa ollut alue supistuu merkittävästi. Käytännössä vielä luonnoksessa osoitettu tv-1, 388 alue on kumottu ja alueelle on palautettu lainvoimaisen 3. vaihemaakuntakaavan mukainen tv-1, 363 alue Puutionneva-Hautakangas. Rahkola-Hautakankaan tuulivoimayleiskaavaa laaditaan Oulaisten ja Haapaveden kaupunkien alueille. YVA-menettelystä on saatu perusteltu päätelmä, jonka perusteella hankkeen jatkosuunnittelua viedään eteenpäin. Alueen eteläosassa Haapaveden kaupungin alueella on Puutionsaaren tuulivoimahanke, jonka osayleiskaava on lainvoimainen. Rahkola-Hautakankaan ja Puutionsaaren hankkeilla on yhteinen 400 kV voimajohtohanke Uusnivalaan. Oulaisten kaupungin näkemyksen mukaan maakuntakaavan supistettu alue käytännössä estää merkittävän voimalamäärän toteutumisen Rahkola-Hautakankaan hankealueen länsiosassa, millä olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia kaupungille. Kaupungin näkökulmasta olisi järkevää keskittää suurempi voimalamäärä sille alueelle, jossa tuulivoimaa ja sen vaatimaa infraa rakennetaan joka tapauksessa. Rahkola-Hautakankaan alueen supistamisen myötä esimerkiksi tulevan voimajohdon kapasiteetti jäisi vajaakäytölle.	

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN julkisen ehdotusvaiheen aineiston liitteen 1, seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet (tv-1, tv-2) luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto (MKH 17.9.2024), mukaan Rahkola-Hautakankaan hankealue ei sijoitu ekologisen verkoston ydinalueelle (kuva 1), ja vain osa siitä sijoittuu ekologisen verkoston alueelle. Kaavaehdotuksen esittelytilaisuuden aineistossa on todettu, että "tuulivoimaloiden alueita voi sijoittua ekologisten yhteyksien varrella" ja "tärkeimmät huomioitavat kohteet ovat ekologisen verkoston ydinalueet". Tuulivoimaloiden rakentaminen ei estä eläinten liikkumista alueella ottaen huomioon, että tuulivoimaloiden väliset etäisyydet ovat pitkiä.

Kuva 1: Ruskealla katkoviivalla on tv-1 alue Puutionneva-Hautakangas 363. Vaaleanruskealla on Rahkola-Hautakankaan vireillä olevan kaavan luonnosvaiheen hankerajaus, ja vaaleanvihreä väri kuvaa ekologista verkostoa. Pinkillä katkoviivalla on osa suunnitellusta 400 kV voimajohdosta Rahkola-Puutionsaari-Uusnivala.

Yhteenvetona Oulaisten kaupunki näkee perustelluksi, että maakuntakaavan tv-alue rajataan siten kuin maakuntakaavan valmistelun luonnosvaiheessa (kuva 2), mikä antaa kuntakaavoitukselle enemmän liikkumavaraa ja paremmat mahdollisuudet asiaan kuuluvien tarkempien selvitysten perusteella tehtävään hankkeen jatkosuunnitteluun.

Kuva 2: Vasemmanpuoleinen kuva on vaihemaakuntakaavan luonnosvaiheesta. Oikeanpuoleisessa kuvassa on viranomaisehdotuksen mukainen rajausta, jossa Rahkola-Hautakankaan aluerajaus on merkittävästi supistettu. Oulaisten kaupunki haluaa hanketoimijan pystyvän edistämään Rahkola – Hautakankaan hanketta luonnosvaiheen rajauksen (kuva 2.) mukaisesti ja vetoaa tulevan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan yleisiin suunnittelu määräyksiin tuulivoimasalalta, määrysten yleispiirteisyyteen ja siihen, että tämän maakuntakaavan ei ole tarkoitus määrätä vaan ohjata. Maakuntakaavan suunnittelumääräysten mukaan tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella maakuntakaavassa esitettyyn alueeseen tukeutuen. Toki määräyksessä korostetaan myös sitä, että vaikutusten arvioinnissa on huomioitava viimeisin selvitystieto mukaan lukien valtakunnalliset ja maakunnalliset selvitykset. Rahkola-Hautakankaalle on näin ollen tehty maakuntakaavan TUULI-hankkeen selvityksiä, että yleiskaavan edellyttämät selvityksiä sekä YVA:n edellyttämät selvitykset. Mikäli hanke voitaisiin toteuttaa nykyisillä suunnitelmilla ja lupaviranomaisen antaman perustellun päätelmän mukaisilla korjauksilla sekä tarkentavilla selvityksillä, näkisi Oulaisten kaupunki sen reiluna jo pitkästi valmista lähellä olevalle hankkeelle, jota Oulaisissa on odotettu.

Lisäksi Oulaisten kaupunki korostaa ja edellyttää, että Rahkola-Hautakankaan yleiskaavoituksessa otetaan huomioon perustellussa päätelmässä ja Natura-lausunnot saatu palaute, kuten voimaloiden riittävä etäisyys Natura-alueesta.

Tuulivoimaloiden etäisyys asutuksesta on vähintään 2 km. Tarkemmassa suunnittelussa arvioidaan myös vaikutukset Nilalan susireviiriin. Oulaisten kaupungin taloudellinen tilanne on vaikea, ja tuulivoima siitä maksettavien kiinteistöverojen vuoksi erittäin tervetullutta. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan myötä Rahkola-Hautakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava tulisi supistumaan arviolta ainakin 8–15 voimalan verran. Oulaisten kaupungin alueella on vireillä myös seudullisesti merkittävät Rahkakurun ja Kettukankaan tuulivoimapuistojen osayleiskaavat, sekä ei seudullisesti merkittävänä kehitettävä yksityisten henkilöiden hanke Matkanivan tuulivoimapuisto. Rahkakurun osalta Oulaisia koskevat alueet ovat lähinnä enklaaveja, eikä kaupunki voi millään tavalla luottaa siihen, että Oulainen hyötyisi tästä hankkeesta edes sen toteutuessa. Kettukankaan osalta tilanne on onneksi hiukan parempi ja Matkanivan osalta valittiin vasta hiljattain konsultti, joten sen toteutumisesta ei voi tietää.	
Oulun kaupunki / yhdyskuntalautakunta 15.10.2024 § 466 Oulun kaupungin lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta Oulun kaupunkia koskevat keskeiset muutokset ehdotusaineistossa perustuen tarkempiin selvityksiin ja vaikutustenarviointiin (verrattuna viranomaiskuulemisvaiheeseen): Energiantuotanto, varastointi ja siirto • Maalle sijoittuvan seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmä palautettiin julkisessa ehdotusvaiheessa lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen mukaisesti Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti. Seudullisesti merkittävä kokonaisuus on siis kymmenen (10) tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke aiemmin ehdotetun seitsemän sijaan • Maakuntakaavakartalle on osoitettu Oulussa kokonaan tai osittain 10 tuulivoimaloiden aluetta mantereelta. • Ylikiimingin Puurosuon tv-1 515-alue on poistettu Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti puolustusvoimiin kohdistuvien vaikutusten vuoksi • Ylikiimingin Mustasuon tv-1 545-alueen rajausta on laajennettu hieman länteen • Yksittäisten tuulivoimahankkeiden sähkölinjojen yhteystarpeita ei esitetä kaavakartalla, vaan ne on viety kaavaselostuksen liitekartalle • Ylikiiminkiin Petäjaskoski-Nuojuankangas 400 kV voimajohdon varteen suunnitellun uuden Vuoton sähköaseman sijaintia on tarkennettu pohjoisemmaksi • Ouluun osoitetaan uutena 400 kV:n yhteystarve Pikkaralasta Oritkarin satamaan mahdollistamaan vetytaloushankkeiden kehittämistä Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti • Aurinkovoiman yleisiin suunnittelumääräyksiin on tehty tarkennuksia liittyen niiden sijoittumiseen ja yhteensovittamiseen muiden toimintojen kanssa Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti • Viranomaiskuulemisvaiheessa uutena kaavamerkintänä otettiin käyttöön teollisuus- ja varastoalueiden osalta lisämerkintä t-2, jolla osoitetaan seudullisesti merkittävien uusiutuvan energiantuotannon jatkojalostuksen edellyttämien	

kemiallisten prosessien tuotantolaitosten alueet. Ouluun sijoittuu neljä kaupungin tunnistamaa potentiaali-aluetta: Oritkari, Takalaanila, Pyyryväinen ja Pikkarala. Julkisessa ehdotusvaiheessa Pikkarala on poistettu kaavakartalta lausuntopalautteen ja esille nousseiden maankäytöllisten haasteiden (pohjavesialue, lentopaikka) vuoksi

- Viranomaiskuulemisvaiheessa uutena kehittämisperiaatteellisena kaavamerkintänä osoitettiin kaasuputken yhteystarve. Merkinnällä osoitetaan energiaverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet. Merkintä liittyy vetytalouden tavoitteisiin ja on osa Perämerenkaarelle suunnitteilla olevaa kansainvälistä vetyverkostoa. Julkisessa ehdotusvaiheessa merkinnän linjausta on yleispiirteistetty Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti

Liikenne

- Uuden Lentoasemantien sekä Tupoksen suunnan tieyhteysvaraus ja Uuden Lentoasemantien varaukseen liittyneet eritasoliittymämerkinnät poistetaan lopullisesti kaavakartalta
- Kaavakartalta on poistettu valtatie 20 ohitustiemarkintä sekä eritasoliittymävaraukset

Oulun kaupungin lausunto

Oulun kaupungin viranomaiskuulemisvaiheen ehdotusaineistosta antama lausunto on huomioitu pääosin ansioituneesti.

Energiantuotanto, varastointi ja siirto

Oulun kaupungin alueelle osoitetut t-2-kaavamerkinnät ovat perusteltuja mahdollistamassa kaupungin vihreän siirtymän tavoitteita. Pyyryväisen ja Ruskonselkä–Välilikylän alueen kaavoittaminen edistää samalla maakuntakaavan kehätien toteutumista. Ouluun sijoittuu neljä kaupungin tunnistamaa potentiaali-aluetta: Oritkari, Takalaanila, Pyyryväinen ja Pikkarala. Julkisessa ehdotusvaiheessa Pikkarala on poistettu kaavakartalta lausuntopalautteen ja esille nousseiden maankäytöllisten haasteiden (pohjavesialue, lentopaikka) vuoksi.

Oulun kaupungin tunnistama potentiaalinen alue sijoittuu Pikkaralan sähköaseman luoteispuolelle. Pikkaralan 400/110/20 kV sähköasema sijaitsee pohjoiseteläsuuntaisten siirtoyhteyksien tärkeässä solmupisteessä. Pikkaralan alueelta löytyy monia vihreän siirtymän hankkeiden tarvitsemia ominaisuuksia. Alue sijaitsee lähellä Fingridin sähköasemaa, johon on potentiaalia liittää uutta kulutusta runsaasti. Alueen koko on myös houkutteleva useille eri hankkeille. Alueen logistiikka on tiestön puolesta hyvä ja alueella voi olla mahdollista saada vanha rautatieasema käyttöön. Alue sijaitsee noin 1,5 km päässä Oulujoesta, mikä mahdollistaa vedensaannin.

Pikkaralan potentiaali-alue rajautuu eteläosastaan pohjavesialueeseen sijoittuen kokonaan sen ulkopuolelle. Alueen vaikutukset pohjavesialueelle tullaan selvittämään ja huomioimaan tarkemmassa suunnittelussa. Oulun kaupunki näkee, että tästä syystä aluetta ei ole perusteltua jättää pois maakuntakaavasta ottaen huomioon maakuntakaavan yleispiirteisyyden. Haasteena mainittu Ahmosuon lentopaikka ei sijaitse potentiaali-alueen välittömässä läheisyydessä vaan 2,5 kilometrin etäisyydellä. Oulun kaupunki näkee, että vaikutukset lentopaikan suhteen tulisi myös selvittää tarkemmassa suunnittelussa. Oulun kaupunki esittää Pikkaralan t-2-kaavamerkinnän palauttamista kaavakartalle.

Maakuntakaavakartalla osoitettu kaasuputken yhteystarve on kaupungin näkemyksen mukaan tarpeellinen lisäys, jolla varaudutaan Perämerenkaarelle muodostuvaan kansainväliseen vetyverkostoon. Merkinnän linjausta on

yleispiirteistetty Oulun kaupungin lausunnon mukaisesti. Oulun kaupunki on selvittänyt linjausvaihtoehtoja kaasuputkien yhteystarpeille Pyyryväiseen, Oritkariin, Takalaanilaan ja Pikkaralaan sekä käynyt vuoropuhelua Gasgridin kanssa kansallisen vetyverkoston reittivaihtoehtoista. Kaupunki löysi esiselvityksessä mahdollisia reittivaihtoehtoja, joita lähdetään selvittämään tarkemmin syksyllä 2024 alkavassa Oulun vihreän siirtymän teollisuusalueiden 400 kV:n voimajohto- ja vetyputkistoreittien esisuunnittelussa. Kaupungin, maakunnan liiton ja Gasgridin on syytä jatkaa tiivistä vuoropuhelua vetyverkoston jatkosuunnittelun osalta. Ouluun osoitetaan uutena 400 kV:n yhteystarve Pikkaralasta Oritkarin satamaan mahdollistamaan vetytaloushankkeiden kehittämistä, mitä kaupunki pitää erittäin hyvänä. Oulun kaupungin tavoitteena on mahdollistaa vastaava yhteys myös Pyyryväisen ja Takalaanilan alueille, mutta näille yhteystarvetta ei ollut osoitettu. Oulun kaupungin 400 kV:n voimajohtojen esiselvityksessä on katsottu mahdolliseksi uusi voimajohto nykyisen rinnalle Isokankaan sähköasemalta Pyyryväiseen ja edelleen Takalaanilaan. Reittivaihtoehtoja lähdetään selvittämään tarkemmin syksyllä alkavassa esisuunnittelussa. Kaupunki näkee, että Oritkari– Pikkaralan mukaisesti samoilla perusteilla yhteystarpeet olisi syytä osoittaa kaavakartalla myös edellä mainituille alueille. Oulun kaupunki toivoo tuulivoima-alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä, että voimaloiden yhteisvaikutukset ympäristöön ja näkymiin tulevat huomioiduksi, koska tuulivoimaloiden korkeudet kasvavat koko ajan. Liikennejärjestelmä Valtatien 20 ohitustiemerkinän osalta Oulun kaupunki huomauttaa ristiriidasta kaavakartan ja kaavaselostuksen välillä. Kaavakartalta on poistettu valtatie 20 ohitustiemerkinä sekä eritasoliittymävaraukset ja Kuusamontie on osoitettu merkittävästi parannettavana valtatie 20 ohitustiemerkinästä. Kaavaselostuksessa kuitenkin todetaan tästä eriyvästi, ettei valtatie 20 ohitustiemerkinästä sekä eritasoliittymävarauksista Välikylän ja Jäälin välisellä alueella voida luopua ennen YVA-menettelyn valmistumista. Päätöshistoria Yhdyskuntalautakunta 20.02.2024 § 80 lausunto viranomaiskuulemisvaiheen ehdotusaineistosta. Yhdyskuntalautakunta 13.09.2022 § 481 lausunto valmisteluaineistosta. Päätös Päätösesitys hyväksyttiin yksimielisesti lisäyksellä, että lausuntoa täydennetään seuraavasti: Oulun kaupunki toivoo tuulivoima-alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä, että voimaloiden yhteisvaikutukset ympäristöön ja näkymiin tulevat huomioiduksi, koska tuulivoimaloiden korkeudet kasvavat koko ajan.	
Pudasjärven kaupunki / KH 6.2.2024 § 42 Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistosta (julkinen ehdotusvaihe)	

KH 06.02.2024 § 42

Valmistelija Tekninen johtaja Janne Karhu, 040 544 3219

Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta (viranomaislausuntovaihe)

Lausuntopyyntö

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaiseen ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierrokseen.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on 19.12.2023 (§ 178) hyväksynyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen lausuntoaineiston maankäyttö- ja rakennusasetuksen 13 §:n mukaisesti kuultavaksi. Tämä kuulemiskierros ei ole julkinen, joten lausunnot pyydetään ainoastaan niiltä tahoilta, jotka sisältyvät asetuksen kirjaukseen. Saatuihin lausuntoihin laaditaan vastineet, jotka käsitellään maakuntahallituksessa. Mahdollisiin saapuviin mielipiteisiin kaava-aineistosta ei anneta vastineita.

Viranomaislausuntovaiheen (MRA 13 §) kaavaehdotusaineisto on liitetty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisille verkkosivuille.

<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>

Lausunto tulee toimittaa 23.2.2024 mennessä Pohjois-Pohjanmaan liiton kirjaamoon.

Tekniset ja ympäristöpalvelut on tutustunut kaava-aineistoon ja valmistellut lausuntoa. Lausuntoa valmistellaan kaupunginhallituksen kokouksessa 6.2.2024 ja jätettävä lausunto esitetään päätettäväksi kokouksessa 20.2.2024.

Taustaa

Maakuntakaavassa esitetään vaikutuksiltaan vähintään seudullisesti merkittävät tv-alueet erityisominaisuutta osoittavalla merkinnällä.

Seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueeksi on maa-alueilla (tv-1) määritelty pintaalaltaan vähintään 7 km² suuriset tuulivoimaloiden alueet. Tälle alueelle voisi sijoittua noin 7 voimalaa, mikä ylittää nykyisillä tuulivoimaloiden tehoilla YVA-menettelyn rajan (45 MW). Maakuntakaavassa osoitettujen seudullisesti merkittävien tuulivoimala-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia.

Ennen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava uudistuksen käynnistämistä tehdyssä Pohjois-Pohjanmaan liiton Tuulihankkeen sijainninhajausmallissa Pudasjärvellä tai sen rajoilla tunnistettiin 24 kappaletta tv-3 ehkä-merkinnällä olevia tuulivoimapotentiaalisia alueita. Sen aikaisessa esityksessä ei ollut käytettävissä vielä kaikkia selvityksiä, jotka ovat

valmistuneet myöhemmin, kuten maakotkaselvitys ja maisemaselvitys.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN luonnosvaiheessa Pudasjärvelle oli osoitettu 10kpl tuulivoimapotentieelisiä tv-3 alueita (sijainninhjausmallin ehkä-alueita). Kaupunki jätti kaavaluonnoksesta lausunnon KH 13.09.2022 § 292, jossa peräänkuulutettiin maakuntakaava- alueiden rajausten yleispiisteisyyttä, sekä maakuntakaavan mahdollistavaa esitystapaa selvittää alueiden soveltuvuus tarkemmin yleiskaavoitusvaiheessa ja vasta siinä vaiheessa valita parhaiten soveltuvat alueet.

Pudasjärven omassa tuulivoimaselvityksessä tunnistettiin yhteensä 51 kappaletta potentiaali-alueita jotka luokiteltiin soveltuvuuden perusteella luokkiin 1-3. Selvityksen jälkeen on laadittu ja päätetty Pudasjärven tuulivoimaohjelma 2030, VALT 22.05.2023 § 30.

Energia ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksen sisältö

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheen kaavaratkaisun ja vaikutusten arvioinnin tueksi on valmistunut aikasempien selvityksien lisäksi maakotkaselvitys ja maisemaselvitys, joiden tulokset ovat tuoneet tärkeää laadullista taustatietoa maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointiin. Natura-alueiden selvitys valmistuu huhtikuussa 2024 ja sen tulokset ovat käytettävissä maakuntakaavaehdotuksen julkisessa kuulemisessa.

Lisäksi tuulivoimarakentamiseen soveltuvien alueiden sijoittumiseen ovat kaavaratkaisussa vaikuttaneet tuulivoimahankkeiden YVA- ja kaavoitusmenettelyiden aikana laaditut selvitykset ja vaikutusten arvioinnit, viranomaisten ja kuntien näkemykset viranomaisneuvotteluiden, työneuvotteluiden ja TUULI-hankkeessa käydyn vuoropuhelun kautta, osallisten palaute kaavatyon eri vaiheissa ja maakuntahallituksen ohjaus. Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheessa on tarkasteltu ja arvioitu kaikki maakuntakaavan luonnoksessa osoitetut tv-alueet (79 kpl) ja luonnoksen tv-alueiden ulkopuolelle jääneet sijainninhjausmallin mukaiset ehkä-alueet (128 kpl). Ehdotusvaiheessa on kunnan toiveesta tarkasteluun otettu mukaan kaksi TUULI-hankkeessa kuntien aiemmalla omalla päätöksellään luokittelemaa ei-aluetta Oulussa ja Pudasjärvellä (Koirasuo tv-3 521).

Sähköverkon merkinnällä on kaavaehdotuksessa osoitettu Pudasjärven alueella sähköverkon kehittämistarpeet, Pudasjärvi-Herva (li) 400 kV, Pontema (Utajärvi) – Pudasjärvi - Pirttikoski 400 kV, Herva – Pärjä 400 kV, Ylikiiminki - Pudasjärvi 110 kv ja Pudasjärvi - Ranua 110 kv.

Maakuntatason ekologiset yhteydet mahdollistavat tietyille lajeille välttämättömät vuotuiset vaellukset ja turvaavat eläinten levittäytymisen. Ekologisten yhteyksien leveys vaihtelee muutamasta sadasta metristä kilometriin ja mitä leveämpi ja hyvälaatuisempi yhteys on, sitä paremmin se myös toimii. Leveys vaihtelee huomattavan paljon taajamien ja haja- asutusalueiden välillä ja kaupungeissa eläimille kelpaavat liikkumiseen hyvinkin pienialaiset metsäkaistaleet. Pohjois-Pohjanmaan lajisto on pääasiassa metsäisiin elinympäristöihin sopeutuneita lajeja, joten niiden liikkumista turvaavien yhteyksien tulee myös olla metsäisiä. Metsäistä verkostoa tukevat pellot, mutta niitä voidaan pitää liikkumisen kannalta toissijaisina metsiin verrattuna.

Pudasjärven alueelle ehdotuksessa osoitettuja kohteita ovat yhteydet Haapajärvi – Litokaira (2), Pyhäjärvi – Syöte (8), Olvassuo – li (10) ja Olhava – Oulanka (11). Yhteyksillä on vaikutusta maankäytön suunnitteluun niiden lähialueilla.

Kaavaehtotuksessa esitetyt tuulivoima-alueet poikkeavat aikaisemmasta kaavaluonnoksesta.

Ehdotuksessa esitetyt tuulivoima-alueet, 7kpl:

Pukasuo tv-1 408 (Alueella aktiivinen hanke) Kuikkasuo tv-1 410 (Alueella aktiivinen hanke) Maukku tv-1 411

Koiravaara tv-1 416.

Alueet on nostettu ehdotukseen uusina alueina sijainninhajausmallin mukaisesti.

Koppelonsaarensuo tv-1 526 (Alueella aktiivinen hanke) Alueen rajausta mukaillee luonnoksessa osoitettua tv-aluetta.

Palovaara-Lakisuo tv-1 522 (Pärjä) (Tuulivoimaosayleiskaavoitus käynnissä)

Aluetta on pienennetty maastokäytökäytösten vuoksi kasvattamalla etäisyyttä ydinreviiriin. Lisäksi aluetta on rajattu kasvattamalla etäisyyttä Ruosuo-Isosuo Natura-alueeseen.

Aittovaara tv-1 524 (Tuulivoimaosayleiskaavoitus käynnissä)

Aluetta on pienennetty koillis- ja pohjoisosasta. Alueen rajaukseen ovat vaikuttaneet Natura- ja maisemavaikutukset, joista merkittävimmät kohdistuvat maakunnallisesti arvokkaaseen Taipaleenharjun kulttuurimaisema-alueeseen ja Aitovaaran (SPA) Natura-alueeseen.

Lisäksi rajaukseen on vaikuttanut Aittovaara-Laattaikon pohjavesialueen sijainti.

Luonnosvaiheen jälkeen ehdotuksesta poistettuja alueita, 7kpl:

Karkuvaara tv-3, 518

Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maisemavaikutuksiin ja asutukseen. Alueen pohjoispuolella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas Ijokivarren jokivarmaisemat ja lounaispuolella Jongun, Jaurakan ja Puhoksen maakunnallisesti arvokas joki- ja järvimaisemat ja Puhoksen maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MRKY). Yhteisvaikutuksia maisemaan lisää länsipuolelle rakentunut Tolpanvaaran tuulivoimapuisto. Maisemaan kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutuksen vuoksi alueelle ei ole osoitettu seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta.

Rytisuo tv-3, 519

Merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat alueen maakotkareviireihin ja maisemavaikutuksiin sekä asutukseen. Maakotkavaikutukset kohdistuvat lähes koko alueelle. Alueen pohjoispuolella sijaitsee valtakunnallisesti arvokas lijkivarren jokivarsimaisemat ja eteläpuolella Jongun, Jaurakan ja Puhoksen maakunnallisesti arvokas joki- ja järvimaisema-alue. Yhteisvaikutuksia lisää itäpuolelle rakentunut Tolpanvaaran tuulivoimapuisto. Maakotkaan kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutuksen vuoksi alueelle ei ole osoitettu seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta.

Korpisuo tv-3, 520 (Alueella aktiivinen hanke)

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat luonnonympäristöön. Alueen ympärille sijoittuu useita suojelualueita kuten Karhusuo, Puolivälinsuo ja Iso Teerisuo. Alueen luoteispuolelle sijoittuu Sumusuon Natura-alue SCI/SPA ja hieman etäämmälle laaja Litokairan Natura-alue. Litokaira kuuluu kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA) ja lisäksi Sumusuon ja Iso Teerisuon kanssa Suomen tärkeään lintualueeseen (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeään lintualueeseen (MAALI). Alue sijoittuu Litokairan läheisyydessä myös yhdelle maakunnan tärkeimmistä erämaisista alueista ja luonnonrauha-alueista. Luonnoksessa osoitettu tv-alueen epäsopuustainen muoto ei tue seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen perusteita. Edellä esitettyjen perusteella aluetta ei osoiteta maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Koirasuo tv-3, 521 (Alueella aktiivinen hanke)

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat luonnonympäristöön. Alueen ympärille sijoittuu useita suojelualueita kuten Puolivälinsuo ja Karhusuo. Alueen länsipuolelle sijoittuu Sumusuon Natura-alue SCI/SPA ja hieman etäämmälle laaja Litokairan Natura-alue. Litokaira kuuluu kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA) ja lisäksi Sumusuon ja Iso Teerisuon kanssa Suomen tärkeään lintualueeseen (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeään alueeseen (MAALI). Alue sijoittuu Litokairan läheisyydessä myös yhdelle maakunnan tärkeimmistä erämaisista alueista ja luonnonrauha-alueista. Luonnoksessa osoitettu tv-alueen epäsopuustainen muoto ei tue seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen perusteita. Edellä esitettyjen perusteella aluetta ei ole osoitettu maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Kivari tv-3, 523 (Tuulivoimaosayleiskaavoitus käynnissä)

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat linnustoon, suojelualueisiin ja maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Merkittäviä haitallisia vaikutuksia maakotkaan muodostuu koko alueelta. Alueen itä ja kaakkoispuolella sijaitsee Ohtosuon Natura-alue SCI/SPA. Kivarinjoen suot-FINIBA-alue sijoittuu kaakkoispuolelle ja maakunnallisesti arvokas Ahosuo-Isosuo-Penikkasuon lintualue (MAALI) alueen pohjoispuolelle sekä Rojolanperänsuot MAALI-alue itäpuolelle. Alueen koillispuolelle sijoittuu maakunnallisesti arvokas maisema-alue, Pärjänsuon asutusmaisema ja Pärjänsuon maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Linnustoon, erityisesti maakotkaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi aluetta ei ole osoitettu seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Uolevinsuo – Vilmivaara tv-3, 525 (Alueella aktiivinen hanke)

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maakotkaan ja Natura- alueisiin. Alueen länsipuolella sijaitsee Kaahlo-oja-Susisuon Natura-alue (SCI/SPA). Maakotkaan kohdistuvia haitallisia vaikutuksia muodostuu lähes koko alueelta. Alueen etelä- ja kaakkoispuolen tuulivoimarakentamisesta kohdistuu vaikutuksia Nurmiharjun maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja Pärjänsuon maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen sekä Livojokivarren asutukseen. Vaikutuksia kohdistuu myös pohjoispuolella sijaitsevaan Kelankylään Ranuan puolella. Linnustoon, erityisesti maakotkaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi aluetta ei ole osoitettu seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Isokivensuo tv-3, 527

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maisemaan, linnustoon ja virkistykseen. Alue sijoittuu maakotkarevii-rille ja alueen vaikutukset maakotkaan kohdistuvat merkittävälle osalle aluetta. Alueen pohjois- ja luoteispuolella sijaitsee maakunnallisesti arvokas Jongun-Jaurakan ja Puhoksen joki- ja järvimaisemat ja Puhoksen maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (MRKY). Alueen poikki kulkee myös UKK- reitti. Alueen eteläpuolella sijaitsee Kainuun vaarajakson metsät FINIBA- alue ja Siikavaaran - Korpiljoen seudun Natura-alue SCI. Linnustovaikutusten, erityisesti maakotkaan kohdistuvien vaikutusten sekä maisemaan ja retkeilyyn liittyvien vaikutusten vuoksi aluetta ei ole osoitettu seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.

Osa poistuvista, luonnoksessa osoitetuista, tv-alueista korvautuu lainvoimaisella 1. tai 3. vaihemaakuntakaavan tv-alueella. Myös tässä tapauksessa muutos perustuu vaikutusten arvioinnin tuloksiin ja johtopäätöksiin, kuten tv-1 306 Pudasjärvi Tolpanvaara-Jylhävaara.

1. vaihemaakuntakaavan lainvoimaiset tuulivoimaloiden alueet (tv-1), jotka kumotaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa: Pahkakoski Peurasuo tv-1 314 li, Oulu, Pudasjärvi (poistuva osa tv-1 390) Länsiosa alueesta korvautuu uudella tv-alueella. Itäosassa petolinnustoon kohdistuvia vaikutuksia.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen periaatteet Pohjois- Pohjanmaalla

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 5.2.1999/132, 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki) mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoimaa koskevaa yleiskaavaa ei voida hyväksyä kunnanhallituksessa ja -valtuustossa ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa tv-1 -alueena. Maakuntakaavasta tehty maakuntavaltuuston hyväksymispäätös voi kuitenkin olla valituskäsittelyn alaisena hallinto-oikeusasteissa eli kunnan päätöksenteko voi edetä maakuntakaavan hyväksymispäätöksen oikeuskäsittelyn aikana.

Kuntakaavoituksen selvitykset ja yleiskaavoitus voivat edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka jo ennen maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyä.

Kuntakaavaratkaisu voi riittävillä tarkemmilla selvityksillä perustellen erota maakuntakaavasta, mutta ei saa olla vastoin maakuntakaavan periaatteita. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset ja yhteisvaikutusten arviointi

(YVA) ovat ratkaisevana tekijänä arvioinnissa.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös koskee maakuntakaavaan osoitetun tuulivoima-alueen yleiskaavoittamista maakuntakaavassa osoitettua laajempaan.

Huomioitavaa on, että osa TUULI-hankkeen maisemaselvityksen kohdekortteihin kirjatusta lievennystoimenpiteistä on tarkoitettu tarkemman, hankekohtaisen suunnittelun ohjaamisen työkaluksi tuulivoimalakohtaisella tasolla. Maakuntakaava on yleispiirteisempi suunnittelun taso, jossa tarkastellaan seudullisesti merkittäviä tv-alueita erityisominaisuutta kuvaavan merkinnän kautta ja arvioidaan yhteisvaikutuksia maakunnallisella tasolla.

Hallintojohtajan esitys

Kaupunginhallitus käy keskustelun laadittavasta lausunnosta ja linjaa jatkovalmistelua.

Päätös

Pudasjärven kaupunginhallitus pysyy 22.5.2023 hyväksytyyn tuulivoimaselvityksen takana Pudasjärven kaupungin tekninen johtaja valmistelee kaupungin lausunnon tältä pohjalta ja perustelee maakuntakaavassa poistettavaksi merkittyjen alueiden tärkeyttä Pudasjärven kaupungin tuulivoimastrategialle ja potentiaalisia tuulivoima- alueita ei tulisi poistaa Pudasjärveltä maakuntakaavasta

Hallituksen jäsenet Juhani Jurmu, Anni-Inkeri Törmänen, Sirkka Pankinaho, Jorma Kouva, Heikki Erkkilä, kaupunginjohtaja Tomi Timonen ja hallintosihteeri Mirja Moilanen ilmoittivat esteellisyytensä intressijäävi ja puheenjohtaja Vesa Rieki ilmoitti esteellisyytensä palvelussuhdejäävi ja he poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Kaikki puheenjohtajat jäävänsivät, joten tämän pykälän puheenjohtajaksi valittiin Marko Koivula.

Kokoukseen osallistui varajäseniä, Anni-Inkeri Törmäsen tilalla Sointu Veivo, Heikki Erkkilän tilalla Christa van der Vegt, Vesa Riekin tilalla Kauko Seppänen. Hallintojohtajan ollessa poissa ja sijaisena toimiva kaupunginjohtaja jääväsi itsensä, esittelijänä toimi tekninen johtaja Janne Karhu. Pöytäkirjanpitäjänä vs. resurssipäällikkö Tiina Turves

Christa van der Vegt jätti asiasta eriävän mielipiteen, liitteenä 1.

Jakelu

KH 20.02.2024 § 64

Valmistelija tekninen johtaja Janne Karhu, 040 544 3219

Tekniset ja ympäristöpalvelut on valmistellut lausuntoa Pohjois- Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistosta. Lausuntoluonnos lähetetään kaupunginhallituksen jäsenille sähköpostilla. Lausunnon valmistelua

jatketaan kokoukseen asti ja lausunto esitellään kokouksessa.

Lausunto tulee toimittaa Pohjois-Pohjanmaan liittoon 23.2.2024 mennessä.

Teknisen johtajan esitys

Kaupunginhallitus päättää:

- 1) antaa pöytäkirjan liitteenä olevan lausunnon Pohjois-Pohjanmaan energia ja ilmastovaihe-
maakuntakaavan ehdotusaineistosta
- 2) Pykälä tarkastetaan heti kokouksessa

Päätös

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kaksi teknisen johtajan esityksestä poikkeavaa esitystä ja niitä molempia on kannatettu, joten täytyy äänestää. Marko Koivulan (Mari Kälkäjä, Kauko Seppänen ja Sointu Veivo kannattivat) tekemä esitys (liite 2) on JAA ja Christa van der Vegtin (Jouko Lohilahti kannatti) esitys (liite 3) on EI. Suoritetaan nimenhuutoäänestys EI: Lohilahti, Van der Vegt

JAA: Seppänen, Koivula, Kälkäjä, Lantto, Veivo, Tihinen

Toinen äänestys, jossa teknisen johtajan pohjaesitys on JAA ja Marko Koivulan esitys on EI.

EI: Seppänen, Koivula, Kälkäjä, Lantto, Veivo JAA: Lohilahti, Van der Vegt, Tihinen

Päätös:

- 1) Kaupunginhallitus antaa liitteenä 4 olevan lausunnon
- 2) Pykälä tarkistettiin kokouksessa

Hallituksen jäsenet Juhani Jurmu, Anni-Inkeri Törmänen, Sirkka Pankinaho, Jorma Kouva, Heikki Erkkilä, kaupunginjohtaja Tomi Timonen ja hallintosihteeri Mirja Moilanen ilmoittivat esteellisyytensä intressijäävi ja puheenjohtaja Vesa Rieki ilmoitti esteellisyytensä palvelussuhdejäävi ja he poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Kaikki puheenjohtajat jäävät, joten tämän pykälän puheenjohtajaksi valittiin Marko Koivula.

Kokoukseen osallistui varajäseniä, Anni-Inkeri Törmäsen tilalla Sointu Veivo, Heikki Erkkilän tilalla Christa van der Vegt klo 16:05 alkaen, Vesa Riekin tilalla Kauko Seppänen. Hallintojohtajan ollessa poissa ja sijaisena toimiva kaupunginjohtaja jääväsi itsensä, esittelijänä toimi tekninen johtaja Janne Karhu. Pöytäkirjanpitäjänä vs. resurssipäällikkö Tiina Turves.

Christa van der Vegt jätti asiasta eriävän mielipiteen.

Jakelu Pohjois-Pohjanmaan liitto, kirjaamo

KH 15.10.2024 § 308

2737/10.02.00/2024

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta (julkinen ehdotusvaihe)

Valmistelija

Tekninen johtaja Janne Karhu, 040 544 3219, hallintojohtaja Henri Pätsi, p. 0401595715

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen.

Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.2024. Kaavaehdotus taustaselvityksineen on tutustuttavissa Pohjois-Pohjanmaan liiton kotisivulla osoitteessa www.pohjois-pohjanmaa.fi/ilmastomaakuntakaava ja liiton toimistolla (Poratie 5 A, Oulu).

Kaavaehdotusta esitellään verkkotilaisuudessa to 3.10. klo 17–18.30. [Linkki tilaisuuden tallenteeseen.](#)

Lisäksi on järjestetty kolme kaavakahvilaa:

ma 30.9. klo 17-19, Haapavesi (kaupungintalon valtuustosalin, Tähtelänkuja ti 8.10. klo 16–18, Pudasjärvi (Hyvän olon keskus Pirtti, Kurkisali, Varsitie 1) ja Oulu (liiton toimisto, Poratie 5 A, 3. kerros). Kaavaa valmistelleet asiantuntijat ovat tavattavissa ja vastaavat kysymyksiin.

Kaava-alueen kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle viimeistään to 24.10.2024 klo 16:00. Kirjalliset kannanotot toimitetaan sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo (at) pohjois-pohjanmaa.fi tai osoitteeseen Pohjois-Pohjanmaan liitto, Poratie 5 A, 90140 Oulu.

Palaute pyydetään toimitettavaksi kirjaamon sähköpostiin sekä teksti- että PDF-muodossa.

Kaavan teemat ovat: energia (tuotanto, varastointi ja siirto), viherrakenne ja ekosysteemipalvelut, aluerakenne ja säävutettavuus, liikennejärjestelmä, energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi. Lisätietoja kaava-aineistosta antavat valmistelijat, joiden vastualueet ja yhteystiedot löytyvät liiton verkkosivuilta.

Julkisessa ehdotusvaiheessa Pudasjärvelle esitetään seuraavia alueita (yliviivattu Palovaara-Lakisuo on poistettu viranomais ehdotusvaiheen jälkeen).

Pukasuo (tv-1 408),

Kuikkasuo (tv-1 410),

Maukku (tv-1 411),

Koiravaara (tv-1 416)

~~Palovaara-Lakisuo (tv-1 522),~~

Aittovaara (tv-2 524),

Koppelosaarensuo (tv-2 526)

Tolpanvaara-Jylhävaara (tv-1 306) (jo olemassa)

Ehdotettavista alueista puuttuvat muun muassa Pärjän ja Kivarin alueet, joiden tuulivoimaosayleiskaavoitus on käynnissä.

Luonnos lausunnoksi toimitetaan kaupunginhallituksen jäsenille kokoukseen mennessä. Lausunto julkaistaan pöytäkirjan liitteenä.

Hallintojohtajan esitys

Kaupunginhallitus antaa kaavaehdotuksesta pöytäkirjan liitteenä olevan muistutuksen.

Hallintojohtajan muutettu esitys

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan muistutuksen: Pudasjärven kaupunki kiittää maakuntaliittoa perusteellisesta valmistelutyöstä. Kaupunki puoltaa kaavaehdotusta sellaisenaan ottaen huomioon, että seudullisesti merkittävän puiston raja säilyisi 10 voimalassa, mikä luo edellytykset tarkastella pienempien puistojen toteuttamismahdollisuudet kuntakaavoituksen ja mahdollisen ympäristövaikutusten arvioinnin kautta

Päätös

Muutettu esitys hyväksyttiin.

Vesa Rieki, Tomi Timonen, Juhani Jurmu, Heikki Erkkilä, Jorma Kouva, Anni-Inkeri Törmänen ja Vesa Rieki ilmoittivat esteellisyytensä (intressijäävi) ja poistuivat asian käsittelyn ajaksi. Riekin tilalla osallistui varajäsen Kauko Seppänen ja Törmäsen tilalla varajäsen Sointu Veivo. Puheenjohtajana toimi 2. vpj Sirkka Pankinaho ja esittelijänä hallintojohtaja Henri Pätsi.

Asiaa esitteli tekninen johtaja Janne Karhu. Jakelu Pohjois-Pohjanmaan liitto, kirjaamo	
Raahen kaupunki / KH 14.10.2024 273 § Valmistelija: kaavoituspäällikkö Anu Syrjäpalo Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemiseen Johdanto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on asetettu maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtäville ajalle 23.9.– 24.10. Kaavaehdotus taustaselvityksineen on tutustuttavissa Pohjois-Pohjanmaan liiton kotisivulla osoitteessa www.pohjois-pohjanmaa.fi/ilmastomaakuntakaava ja liiton toimistolla (Poratie 5 A, Oulu). Kaava-alueen kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle viimeistään to 24.10. klo 16:00. Kaavan teemat ovat: energia (tuotanto, varastointi ja siirto), viherrakenne ja ekosysteemipalvelut, aluerakenne ja säävutettavuus, liikennejärjestelmä, energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi. Nähtävillä oleva aineisto: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma Vaihemaakuntakaavakartat 1 A ja 1 B (1:300 000) Kaavakartta 1 A: Uudet kaavamerkinnot Kaavakartta 1 B: Kumottavat kaavamerkinnot Vaihemaakuntakaavan merkinnät ja määräykset Vaihemaakuntakaavan selostus ja LIITE 3, LIITE 4 (liitteet selostuksen lopussa) LIITE 1 Teemakartta / Tuulivoima, luonnon monimuotoisuus ja energiansiirto (1:300 000, erillisliite) LIITE 2 Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset (erillisliite) LIITE 5 Lainvoimaiset maakuntakaavat ja vaihemaakuntakaavaehdotus (epävirallinen kaavayhdistelmä 1:300 000, erillisliite) Tausta Maakuntahallitus käsitteli Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemisaineiston nähtäville asetettavaksi 17.9.2024 (§ 145). Kuulemisaika on 20.9. - 24.10.2024. Maakunnan kuntien jäsenillä ja osallisilla on tilaisuus esittää muistutus kaavan sisällöstä. Kuulutus on julkaistu perjantaina 20.9.2024 Kalevassa sekä Raahen Seudussa.	

Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle ennen nähtävänäoloajan päättymistä (torstai 24.10.2024 klo 16:00 mennessä). Jatkoaikaa muistutuksille ei ole mahdollista antaa, jotta tavoiteaikataulussa pysytään. Muistutuksen tehneille, jotka ovat ilmoittaneet yhteystietonsa, on ilmoitettava perusteltu kannanotto (vastine) esitettyyn mielipiteeseen. Mikäli ehdotusvaiheen kuulemisessa saadun palautteen (muistutukset) kautta päätöksenteossa joudutaan tekemään merkittäviä muutoksia kaavakartalle tai kaavamerkintöihin ja -määräyksiin, kaavaehdotus on asetettava uudelleen nähtäville (MRA 32 §).

Raahen kaupungin lausunto

Raahen kaupunki kiittää Pohjois-Pohjanmaan liiton maakuntakaavoituksen viranhaltijoita nyt julkisesti nähtävillä olevan ja erittäin ajankohtaisen maakuntakaavan ripeästä valmistelusta. Pohjois-Pohjanmaan liitto on tarttunut ilmasto- ja energiamurroksen aiheuttamaan nopeaan muutokseen määrätietoisesti ja lainvoimaistuessaan nyt nähtävillä oleva ilmasto- ja energiamaakuntakaava luo maakunnalle lähtökohdat maankäytön kehittämiseksi niin, että energiamurros saadaan hallitusti luotsattua läpi myös luonnon arvokas monimuotoisuus huomioiden.

Maakuntakaavassa on tavoitettu kirrkaasti tulevaisuuden kehitysnäkymä Pohjois-Pohjanmaasta jo alkaneen puhtaan siirtymän edelläkävijänä. Pohjois-Pohjanmaan liitto on selvittänyt mm. tuulivoiman aluetaloudellisia ja työllisyysvaikutuksia. Vahva osaaminen tuulivoiman toteuttamisessa luo hyvän perustan aktiiviselle kehittämiseksi. Alueelle on mahdollista luoda ekosysteemi, jossa nivoutuvat yhteen puhtas energiantuotanto sekä vähähiilisten tuotteiden jalostus ja kulutus. Raahen kaupunki on jo tarttunut tähän haasteeseen ja pyrkii olemaan edelläkävijä energiamurroksen avaamien mahdollisuuksien toteuttajana.

Maakuntakaava on valmistuessaan yleispiirteinen, strateginen asiakirja, joka antaa kunnille lähitulevaisuudessa hyvät mahdollisuudet sovittaa yhteen maankäytöllisesti uudet energia- ja teollisuusratkaisut, samalla kuitenkin turvaten luonnon monimuotoisuuden säilymisen edellytykset.

RAAHEN SATAMA- JA TEHDASALUE ON PUHTAAN SIIRTYMÄN RISTEYSPAIKKA

Puhtaan siirtymän energiaratkaisut ja niiden vaikutukset tiivistyvät Raahessa keskustaajaman eteläpuoliselle tehdas- ja satama-alueelle. Alueella on voimassa kuluneen vuoden aikana hyväksytty SSAB:n tehdasalueen asemakaava, joka mahdollistaa terästehtaan siirtymisen fossiilittomaan teräksentuotantoprosessiin. Parhailaan alueelle laaditaan kahta osayleiskaavaa Raahen Satama-alueelle sekä SSAB:n tehdasalueen eteläpuolelle. Lisäksi alueen eteläosassa on käynnissä SSAB:n tehdasalueen laajennuksen asemakaava. Kaavahankkeilla mahdollistetaan alueen monipuolinen puhtaasta siirtymästä ponnistava kehittäminen. Tähän on hyvät edellytykset uusien merituulivoima-alueiden rakentumisen myötä.

SSAB:n Raahen terästehdas on siirtymässä fossiilittomaan teräksentuotantoon kuluvan vuosikymmenen aikana, ja viireillä olevilla kaavahankkeilla mahdollistetaan myös esimerkiksi teollisen mittaluokan vedyntuotanto alueella.

Raahen kaupunki ja Satama ovat yhteistyössä kehittämässä satama-alueita kansainväliseksi merituulikeskukseksi, johon liittyvät mittavat investoinnit ovat juuri alkamassa. Lisäksi satama-alueelle kehitetään tulevaisuuden satamatoimintoihin ja puhtaaseen siirtymään keskittyvä ekosysteemi.

Maakuntakaavaehdotuksessa rannikkoalueelle on osoitettu vetyputkilinjaus, joka on elintärkeä puhtaan siirtymän investointien kannalta, sen parantaessa sähkön siirtomahdollisuuksia mereltä myös Raahea kauemmas Pohjois-Pohjanmaalle.

VIHANNIN KIERTOTALOUSHAARAIKSEN TEOLLISUUDEN KEHITTÄMINEN

Pohjolan Peruna on Vihannissa kehittänyt aktiivisesti elintarviketuotantoaan suljetun kierron, kiertotalouden, kestävän kehityksen sekä huoltovarmuuden turvaamisen suuntaan. Tehdas nähdäänkin elintarvikealan veturiyrityksenä, jonka ympärille on lähdetty kehittämään edellä mainituista teemoista kumpuavaa yritystoimintaa. Sivuvirtojen hyödyntäminen, energiaomavaraisuus, lähiviljelijöiden elinvoima ja puhdas ruoka ovat teemoja, joilla puhtaan siirtymän jalostusasetta Vihannissa nostetaan muun muassa energiantensiivisellä elintarvikealalla.

Raahan kaupunki pyytää tarkistamaan maakuntakaavaehdotusta muutamilta osin.

MAANAKIAISEN MERITUULIVOIMA-ALUEEN OSAYLEISKAAVA

Maanahkaisen merituulivoimapuiston alueella on voimassa vuonna 2013 laadittu tuulivoimala-alueen rakentamisen mahdollistava osayleiskaava. Raahan kaupunginhallitus on hyväksynyt 28.3.2022 (§131) kaavoitusaloitteen Maanahkaisen osayleiskaavan tarkistamiseksi. Osayleiskaavaa ollaan tarkistamassa kasvaneiden tuulivoimalakorkeuksien vuoksi. Julkisesta ehdotuksesta on poistettu aiemmin nähtävillä ollut yhteystarvemerkintä voimajohtolle Maanahkaisen merituulivoima-alueelta (tv-2 213) Kultalanniemelle ja se on korvattu teemakartalle. Yhteystarvemerkintä olisi syytä osoittaa maakuntakaavakartalla esimerkiksi ohjeellisena yhteystarvemerkintänä, sillä reitti on tutkittu mahdollisena voimajohtoreittinä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä vuonna 2011. On erittäin todennäköistä, että kyseinen voimajohton ranta-alueelle säilytetty maastokäytävä (Raahan eteläisen ranta-alueen osayleiskaava 2023) tulee rakentumaan lukuisien merituulivoima-alueiden valmistuessa.

Hanhikivenniemen ohjeellinen laivaväylämerkintä on osoitettu ristiriitaisesti Maanahkaisen merituulivoima-alueen kanssa. Ohjeellisen laivaväylän linjausta tulisikin näiltä osin tarkistaa niin, että se olisi myös mahdollista toteuttaa.

Lisäksi Maanahkaisen itäiselle on osoitettu veneväylämerkintä (2. ja 3. vmkk), joka ohjaa Perämeren rannikon ylikunnallista veneväylää. Veneväylän sijainti suhteessa merituulivoima-alueeseen tulisi tarkistaa. Se kulkee nyt merituulivoima-alueen läpi pohjois-eteläsuunnassa.

SSAB:N TEHDASALUE

SSAB:n Raahan terästehtaalle on suunniteltu 400kV:n kahdennettu voimajohto tulevaan fossiilittoman teräksentuotannon tarpeisiin. Voimajohton sijainti on määräytynyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyn kautta ja parhaillaan joutoreitillä on käynnissä lunastuslupamenettely.

Kaavaehdotuskartan ja selostuksen välillä on ristiriita, sillä kaavaehdotuskartalla voimajohto on osoitettu ohjeellisena, mutta selostuksessa (s. 101) todetaan näin:

”Raahen SSAB:n terästehtaan tulevan sähköntarpeen takaamiseksi on suunnitteilla uudet 2 x 400 kV voimajohdot. YVA-tarkastelu on päättynyt ja lunastusmenettely on käynnissä, joten kaavakartalla osoitetaan uusi sähkölinja välillä SSAB – Hanhelan suunniteltu sähköasema (C1).”

Voimajohto tulisi esittää maakuntakaavaehdotuksessa uutena 2x400 kV:n voimajohtona, sillä sen linjaus on valikoitunut YVA-menettelyn perusteella ja aluetta tulisi ehdottomasti koskea maankäyttö- ja rakennuslain 33§ mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

SSAB: kahdennetun voimajohdon rinnalle on esitetty Halla-hankkeelle suuntautuva voimajohdon yhteystarve. Yhteystarvemerkintä on ohjeellinen ja suuntaa-antava, mutta suojeleuhjelmien kannalta saattaisi olla merkityksellistä huomioida, ettei voimajohto voi missään tapauksessa rakentua SSAB:n tehdasalueen eikä Raahen Sataman alueille, vaan yhteystarve tulee osoittaa länteen jo SSAB:n tehdasalueen eteläpuolella.

MERITUULIVOIMA-ALUEET 212 JA 211

Raahen kaupunginhallitus on hyväksynyt Metsähallituksen kaavoitusaloitteet Pyhäjoki-Raahen (EBBA) sekä Raahen-Siikajoki läntinen merituulivoimahankkeiden osayleiskaavan laatimisesta. Suunnittelualueet noudattavat vaihemaakuntakaavaehdotuksessa esitetyt merituulivoima-alueiden rajauksia tv-2 212 ja 211.

Vaihemaakuntakaavan teemakartalla (LIITE 1) olisi hyvä osoittaa ohjeellinen yhteystarvemerkintä voimajohdoille merituulivoimaa-alueille tv-2 211, 212 ja 210.

VIHANNIN ELINTARVIKEALAN KESKITTYMÄ

Vihannin kuntakeskuksen läheisyydessä sijaitseva elintarviketuotantolaitos on kehittynyt viime vuosina merkittävästi. Tuotantoprosesseja ollaan muuttamassa ympäristöystävällisiksi tavoitteena kiertotalouden periaatteet, maatalouden kestävä kehitys sekä omavaraisuus ja huoltovarmuus. Alueelle ollaan parhaillaan rakentamassa 10 GWh:n vuositehoista biokaasulaitosta tehdään sähkön, lämmön ja höyryn tuotantoa varten. Alueelle tulisikin osoittaa teollisuuden tuotanto- ja varastotilojen (t) alueen lisäksi seudullisesti merkittävä biojalostamon alue (t-1) tai seudullisesti merkittävien uusiutuvan energiantuotannon jatkojalostuksen tuotantolaitosten alue (t-2). Täydentävä merkintä on tarpeen jo käynnistyneen kehityksen mahdollistamiseksi. Jatkossa yleis- ja asemakaavoitusta tehtäessä olisi mahdollista tarkastella tilannetta sen osalta, niin että tulevaisuudessa laitos voisi palvella teollisuusaluetta laajemminkin.

EKOLOGISET VERKOSTOT

Viheryhteystarve on ollut maakuntakaavan yksi keskeisistä teemoista. Viheryhteystarpeella pyritään mahdollistamaan Pohjois-Pohjanmaan luontoympäristön säilyminen yhtenäisenä, luonnon monimuotoisuuden mahdollisimman hyvin säilyttävänä kokonaisuutena. Viheryhteystarpeen huomioiminen yksityiskohtaisemmassa maankäytön suunnittelussa on tarpeen, jotta luontokatoa pystytään hidastamaan uusien energiantuotantomahdollisuuksien kuten aurinkovoiman sekä tuulivoiman toteutuessa täysimääräisesti. Myös paljon tilaa vaativat investoinnit tulee pystyä sijoittamaan Pohjois-Pohjanmaalle niin, ettei huolettomasti turmella ekologisia verkostoja ja aiheuteta tarpeetonta luontokatoa, joka voitaisiin hyvällä suunnittelulla välttää. Viheryhteystarve merkintä osoitetaan maakuntakaavaehdotuksen teemakartalla, jonka ta-
kia sen oikeusvaikutus jää epäselväksi.

Olisi tärkeää harkita viheryhteystarpeen osoittamista suunnitelmääräyksineen oikeusvaikutteisessa maakuntakaavassa ohjeellisena ja yleispiirteisenä merkintänä niin, että ekologiset yhteydet voidaan turvata yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Kehittämislautakunta § 31 20.02.2024 Kaupunginhallitus § 51 11.03.2024 Kehittämislautakunta § 114 08.10.2024 Kaupunginhallitus § 273 14.10.2024	
Reisjärven kunta / vs. kunnanjohtaja Matias Ojalehto, tekninen johtaja Jari Vuori, 22.10.2024 Muistutus : Pohjois-Pohjanmaan energia ja ilmastovaihe- maakuntakaava, Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen Johdanto Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteena tulisi olla mahdollistavuuden edistäminen puhtaan energian tuotannossa. Miksi siis rajoittaa mahdollisuuksia ja tehdä perusteellisia esteitä tuulivoimatuotannon osalta? Energiatuotannon keskittymä Reisjärvellä Reisjärvelle ja sen ympäristöön on syntymässä merkittävä puhtaan energian tuotannon keskittymä, johon alueen kunnat haluavat panostaa. Tämä keskittymä mahdollistaa pitkän aikavälin toimenpiteet, erityisesti vedyntuotannon alalla, joka perustuu vahvasti alueella oleviin tuulivoimahankkeisiin. Kansainväliset toimijat ovat tehneet merkittäviä aluevarauksia vedyntuotannon kehittämiseksi. Alueella on suunnitteilla lähes 600 tuulivoimalaa, joiden potentiaalinen yhteisteho olisi jopa 4200 MW, ja investointiarvio tälle hankekokonaisuudelle ylittää 5 miljardia euroa. Maakuntakaavan haasteet Nykyisessä maakuntakaavassa on havaittu, että useat tuulivoimahankkeet, noin 280 voimalan osalta, sijoittuvat TV-1 aluerajojen ulkopuolelle. Tämä rajoitus hidastaa energiatuotannon kehitystä ja lisää riskejä kunnallisessa kaavoituksessa. Maakuntakaavan ei tule estää tai vaikeuttaa energiantuotannon hankkeiden toteuttamista. Nyt luodaan painetta hakea maksimaalista liikkumavaraa aluerajoissa, mikä johtaa viivästyksiin ja mahdollisiin oikeusprosesseihin. Paikalliset erityispiirteet	

Kunnilta odotetaan toimenpiteitä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi. Kuitenkaan tämä ei ole mahdollista maakuntakaavan tehtyjen ehdotusten perusteella.

Yleispiirteinen maakuntakaava ohjaa kuntien kaavoitusta. Mikäli maakuntakaavalla rajataan tiettyjä alueita kuntien todelliset kaavoitusmahdollisuudet heikentyvät ja tämä poissulkee myös kuntien kehityksen.

Pohjoisen ohjelman kirjausten mukaan Pohjoista aluetta on tavoitteena kehittää. Ehdotus maakuntakaavasta ei tue Pohjoisen ohjelman tavoitetta, koska maakuntakaava ehdotus on laajasti kuntien kehittymistä poissulkeva. Jotta maakunnan itäinen alue halutaan pitää asuttuna rajaturvallisuuden varmistamiseksi, tulee myös maakuntakaavan osoittaa alueen kehittymisen edellytykset. Nykymuodossaan maakuntakaava ehdotus on rakennettu ongelmalähtöisesti eikä tulevaisuutta ajatellen. Lisäksi maakuntakaavassa ei ole huomioitu puolustusvoiman muutoksia, jotka voivat helpottaa kattavaa tuulivoimarakentamista Koillismaan alueelle.

Vuorovaikutus jäsenkuntien ja sidosryhmien kanssa on ollut valmisteluvaiheessa aktiivista. Aktiivisesta keskustelusta huolimatta maakuntakaavan laatimisessa maakuntakaavoittajien mielipiteet ja linjaukset ovat olleet keskustelun kärki. Kuntien ehdotuksia kaavan muuttamiselle ei ole huomioitu millään tavalla, vaikka niitä on esitetty perustellusti. Kaiken kaikkiaan maakuntakaava keskustelujen jälkeen kunnat on jätetty arvailujen varaan siitä, mitä tuulivoima-alueita kunnat tulevat saamaan. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteissa tai kriteereiden esittelyissä on ollut ristiriitaisuuksia, jotka ovat tuulivoiman käyttöä poissulkevia Koillismaalla, mutta eivät kuitenkaan länsipuolella maakuntaa.

Maakuntakaava koskevassa pohjustuksissa nostetaan esille, että bio- ja kiertotalouteen perustuva uudistuminen ja innovaatiotoiminta, ilmastotavoitteet huomioiva maankäyttö ja vähäpäästöinen liikkuminen, kestävä energian tuotanto sekä maatalouden uudistuminen luovat edellytykset kestäväan kasvuun. Kuitenkaan Koillismaalle näitä edellytyksiä ei kaavassa suoda. Vähäpäästöisen liikkumisen mahdollistamiseksi maakuntakaavassa tulisi Taivalkosken kunnan osalta kaavassa huomioida raideyhteyden palauttaminen Suomussalmi (Pesiölä) - Taivalkosken väliseltä matkalta, joka parantaa merkittävästi kansallisen huoltovarmuutta ja edistää kuntien ilmastotavoitteita vähäpäästöisten toimien edistämisestä. Raide yhteys on kaavamerkinnässä, mutta liikennejärjestelyissä asiaa ei ole huomioitu millään tavalla.

Sähköverkon kehittyminen näyttää jäävän myös heikoksi Taivalkosken kunnan alueella mikä estää uusiutuvan energian hankkeiden edistämisen kunnan alueella ja kuntien rajaseudulla.

Julkisessa ehdotusvaiheessa Taivalkosken kuntaan esitetään seuraavia alueita:

TV 1 409 : Kolkonjärvenalue

TV1 416: Koiravaara Kumottavat

TV1 304 Huuhkajavaara

Ehdotettavista alueista puuttuvat kaikki muut potentiaaliset kunnan tuulivoima-alueet, joihin on mahdollisuus rakentaa tuulivoimaa Taivalkosken kunnan tekemien selvitysten perusteella. Maakuntakaavaehdotuksessa Taivalkosken kunnan tuulivoimarakentamista on rajattu pois puolustusvoiman tutka-aseman vuoksi. Taivalkosken kunta pyytää merkitsemään potentiaaliset tuulivoima-alueet maakuntakaavaan ehdollisina alueina, jotka voidaan ottaa käyttöön, kun

puolustusvoimat antavat kunnalle myönteisen päätöksen tuulivoimarakentamiselle kaavaan esitetyille alueille. Suomen liittyttyä Natoon rajaseudun turvallisuus kehittyy ja monipuolistuu, joka tuo uusia mahdollisuuksia ilmavalvonnalle sekä tutkaamiselle. Tämä mahdollistaa myös tuulivoiman laajemman rakentamisen jatkossa Taivalkosken kunnalle.

Johtopäätös:

Taivalkosken kunta ei hyväksy energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen viranomaisaineistoa esitettyssä muodossa, joka heikentää etenkin maakunnan koillisosan elinvoimaisuuden kehittämistä sekä hiilineutraalisuuden tavoittelua.

Taivalkosken kunta vaatii, että maakuntakaavassa tulee osoittaa kaikki mahdolliset kunnan tuulivoimalle potentiaaliset alueet ehdollisina ehkä-merkinnällä tv1- merkinnällä.

Maakuntakaavaan Taivalkosken kunnan ja Kuusamon kaupungin rajalla sijaintaohjausmallissa numerolla 39 ja 45 oleva Ukonpalon alue tulee palauttaa tv1-merkinnällä maakuntakaava, koska alueelle on käynnistymässä tuulivoimahanke.

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain 5.2.1999/132 28§ vastainen, eikä tue maakunnan elinkeinon toimintaedellytyksiä.

Maakuntakaava on myös ristiriitainen maankäyttö- ja rakennuslain 4a§ huoltovarmuus näkökohtien ja 5 § alueiden käytön sijoittelun kanssa.

Maakuntakaavassa esitetty sähköverkko ei mahdollista Koillismaan alueen uusiutuvien energiamuotojen käyttöönottoa sillä laajuudella ,joka olisi kunnilla mahdollista.

Vaalan kunta / kaavoittaja Marianne Ojala ja kunnanjohtaja Minna Kärkkäinen, 24.10.2024

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotus, Vaalan kunnan lausunto

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaliitto laatii neljättä, koko maakunnan alueidenkäyttöä koskevaa vaihemaakuntakaavaa, jonka pääteemoina ovat energiantuotanto, viherrakenne ja ekosysteemipalveluiden tarkastelu, aluerakenne ja saavutettavuus, liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet sekä energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen.

Vaihemaakuntakaavan taustalla on Pohjois-Pohjanmaan osallistuminen energiamurrokseen, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäytöllinen kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on 18.9.2024 lähettänyt alueen kuntiin tiedotteen kaavaehdotuksen nähtävillä olosta ja mahdollisuudesta tehdä muistutus kaavaehdotuksesta kuulemisaikana.

Vaalan kunnan lausunto

Vaalan kunta on tutustunut kaavaehdotusvaiheen aineistoon. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimiseksi on tuotettu suuri määrä tausta-aineistoa, joista myös alueen kunnat voivat merkittävästi hyötyä kuntien sisäisen alueidenkäytön suunnittelussa. Vaalan kunta kiittää laajasta aineistosta ja kattavasta tutkimuksesta, jota kaavatyön taustalla on tehty.

Vaalan kunta on antanut energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheessa lausunnon syksyllä 2022 sekä viranomaisehdotuksesta lausunnon keväällä 2024. Lausunnoissaan kunta on korostanut maakuntakaavan mahdollistavan luonteen tärkeyttä; Vaalan kunta pitää tärkeänä, että maakuntakaava toimii yleispiirteisenä alueen kehittämisen mahdollistajana, joka ei tarpeettomasti rajoita alueellista suunnittelua ja tarkemman, kuntatason kaavoitusta.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on kertonut tavoitteekseen tehdä tarkentuvan suunnittelun mahdollistava vaihemaakuntakaava, jolla ohjataan tuulivoimarakentamisen kokonaisuutta ja hallitaan tuulivoimarakentamisen vaikutuksia koko maakunnan tasolla.

Vaalan kunta näkee maakuntakaavaehdotuksen vastaavan asetettuihin tavoitteisiin osittain. Koko maakuntakaavan alueella kaava voi hallita tuulivoimarakentamisen vaikutuksia, mutta tuulivoiman tarkentuvan suunnittelun mahdollistavuuteen kaava ei tuulivoima-alueiden merkittävän vähentämisen ja pienentämisen myötä vaikuta pääsevän.

Toisaalta tuulivoima-alueiden seudullisesti merkittävän kokonaisuuden määritelmä on muutettu seitsemästä voimalasta kymmenen voimalaa käsittävään, mikä voi paikoin edistää hankkeiden toteutumismahdollisuuksia. Kokonaisuuden arviointi on kuitenkin haastavaa, kun kaavaa on aikaisemmissa vaiheissa käsitelty erilaisin määritelmien. Kaavaehdotuksen lyhyt nähtävilläoloaika ja loppuvuoden kiireellinen käsittelyaikataulu tuo erityisiä haasteita tarkasteluun.

Tuulivoima

Seudullisen kokoluokan tuulivoiman alueiden määritelmään tehty muutos on erityisen merkittävä ja suuria vaikutuksia aiheuttava. Seudullisen kokoluokan tuulivoimala-alueen voimalamäärää on nostettu seitsemästä kymmeneen, mikä mahdollistaa pienempien hankkeiden joustavamman kehittämisen, kun maakuntakaavamerkintä ei lähtökohtaisesti ole hankkeille välttämätön. Toisaalta lieventäminen voi aiheuttaa tuulivoimarakentamisen hajautumista, mikä ei lopputuloksen kannalta palvele kokonaisuutta. Jää myös arvailujen varaan, olisiko kokonaisuus muotoutunut toisenlaiseksi ja kuntien näkemykset olleet merkittävän erilaisia, mikäli määritelmä olisi ollut sama koko kaavaprosessin ajan.

Kaavaehdotuksessa viranomais ehdotusvaiheen tuulivoima-alueita on päivitetty monin tavoin, kuntien näkemyksiä on otettu huomioon. Vaalan kunnan osalta kunnan näkemys ei juurikaan ole aiheuttanut vaikutuksia. Vaalan kunta on viranomais ehdotusvaiheessa esittänyt, että Vaalan kunnan alueelle kaavaehdotuksessa tv-1 – alueina osoitettaisiin Haarasuonkankaan kaksi erillistä aluetta sekä Susisuon alue viranomais ehdotuksessa esitetyin rajauksin, Korteperänsuon ja Naulakankaan (myös Painuan kanava) alueet kaavaluonnoksen mukaisin rajauksin sekä Neittävänvaaran ja Iso-

Pyyhesuon-Murronsuon alueet TUULI-hankkeen rajauksia myötäillen. Kaavaehdotuksessa on esitetty Vaalaan seuraavat tuulivoima-alueet:

Alue	Kaava- ehdotuksen alue	Viranomais-ehdotuksen alue	Kaava- luonnoksen alue	Tuuli- hankkeessa	Tilanne kaavaehdotuksessa
Haarasuonkangas, P	tv-1, 400	tv-1, 400	tv-1, 400	80, kyllä	<i>Susisuo yhdistetty</i>
Haarasuonkangas, E	tv-1, 401	tv-1, 401	tv-1, 401	90, kyllä	<i>Ei muutoksia</i>
Neittävänvaara	tv-1, 405	tv-1, 405	tv-3, 542 (Rosimo; Honkalan-kankaan alue)	104, ehkä	<i>Aluetta pienennetty Vaalassa ja kasvatettu Siikalatvassa</i>
Susisuo		tv-1, 413		86, ehkä	<i>Yhdistetty Haarasuonkankaaseen</i>
Korteperänsuo		tv-1, 540	tv-3, 540	102, ehkä	<i>ei esitetty maakuntakaavaan</i>
Naulakangas	tv-1, 370	tv-1, 370	tv-1, 402	213, kyllä	<i>palautettu vmk3 -muotoon</i>
Painuan kanava			tv-1, 402	213, kyllä	
Turkkiselkä	tv-1, 373	tv-1, 373	tv-1, 403	248, kyllä	<i>palautettu vmk3 -muotoon</i>
Iso-Pyyhesuo – Murronsuon – Susisuo		tv-3, 539 (Iso-Pyyhesuon alue, kumotaan)	tv-1, 413 (Susisuon alue, uutena)	86, ehkä	<i>ei esitetty maakuntakaavaan</i>

Haarasuonkankaan molempien alueiden osalta Vaalan kunta näkee tilanteen pysyvän tarkoituksenmukaisena. Susisuon alue on yhdistetty Haarasuonkankaan toiseen alueeseen, mutta etenevää kaavan hankealuetta pienempänä. Maakuntakaavamerkintä ei kuitenkaan luo tarkkaa aluerajauksia, vaan kuntakaavarakaisu voi riittäväillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista tv-alueen rajauksista. Näin ollen Susisuon tuulivoimahanketta voidaan edelleen tutkia alkuperäisen rajauksen alueella.

Neittävänvaaran tuulivoimala-alueen muutokset kaavaluonnoksesta kaavaehdotukseen ovat olleet merkittäviä. Alueen rajaukseen kerrotaan vaikuttaneen lähiympäristön suuri herkkyys ja muutoksen suuruus tuulivoimarakentamiseen kohdistuvista vaikutuksista. Kylien saartovaikutusten välttämiseksi alue on osoitettu Naulakankaan tuulivoima-alueen viereen, millä on pyritty vähentämään vaikutusta myös Siika- ja Neittävänjokivarsien maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin.

Naulakankaan alueen palauttaminen kolmannessa vaihemaakuntakaavassa hyväksytyyn muotoon aiheuttaa Painuan kanavan tv-1 – alueen jäävän vaille maakuntakaavamerkintää. Painuan kanavan tuulivoimahanke on seudullisesti merkittävää pienempi, mutta yleismääräykseen sisällytetyllä Oulujärveä koskevalla määräyksellä Painuan kanavan alueella ei käytännössä voida tuulivoimaa toteuttaa.

Neittävänvaaran ja Naulakankaan alueiden välinen etäisyys jää kaavaehdotuksessa hyvin lyhyeksi. Herää kysymys, olisiko näin lyhyellä välimatkalla ollut hyödyllisempää yhdistää alueet toisiinsa, kuten esimerkiksi Susisuo yhdistettiin Haarasuonkankaan alueeseen? Toisaalta Naulakankaan aluetta olisi voitu jatkaa myös lounaiseen, Honkalankankaan tutkittavana olevalla tuulivoimala-alueelle, jolloin etäisyys Siika- ja Neittävänjokivarsien maisema-alueisiin olisi kasvanut merkittävästi. Nykyisellä sijainnillaan Neittävänvaaran alue jää puoliväliin niitä kyliä, joihin kohdistuvien vaikutusten pienentämisellä aluerajausta perustellaan.

Tuulivoimarakentamisen yleismääräys Oulujärven ympäristössä

Viranomaisehdotusvaiheessa Vaalan kunta otti kantaa tuulivoimarakentamisen yleismääräyksen lisäykseen, joka koskee tuulivoimarakentamista Oulujärven ympäristössä. Lisäys tuotiin kaavaan vasta viranomaisehdotusvaiheessa.

Yleiset suunnittelumääräykset koskevat kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa. Maakuntakaavassa osoitetaan seudullisesti merkittävät tuulivoimala-alueet, mutta niiden ulkopuolella voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Pohjois-Pohjanmaan alueella seudullisesti merkittävä kokonaisuus on vähintään kymmenen voimallaa käsittävä tuulivoimahanke. Lisämääräyksenä kuitenkin on, että Oulujärven ranta-alueella tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään viiden kilometrin etäisyydelle Oulujärven ranta-alueesta maisemavaikutusten vähentämiseksi. Tämä määräys koskee ainoastaan Vaalan kuntaa, koska se on ainoa Oulujärven rannalla oleva Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kunta.

Naapurimaakunta Kainuun puolella tuulivoimamaakuntakaavassa on yleismääräys, jonka mukaan tuulivoima-alueella tulee olla merkintä maakuntakaavassa jo kolmen teollisen kokoluokan tuulivoimalan puistolla, mikäli alue sijaitsee kokonaan tai osittain alle viiden kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä. Kainuun maakuntakaavamerkinnässä on siis otettu etäisyyden lisäksi huomioon paitsi voimaloiden määrä, myös täsmennetty voimaloista teollinen kokoluokka.

ELY-keskuksen tuulivoimarakentamisen menettelykäsikirjassa pientuulivoimaksi määritellään yksittäinen voimala, joka muut määritelmän huomioiden asettuu käytännössä korkeusluokkaan 5–30 metriä. Pientuulivoimaa voidaan käyttää

esimerkiksi akkujen lataukseen, suoraan sähköntuotantoon tai lämmitykseen omakotitaloissa, maataloudessa, vapaa-ajanarunnoissa ja laitoksissa. Teollisen kokoluokan voimalaitosten tornien alin korkeus on määritelmästä riippuen noin 50 metriä.

Rakentamislain uudistuksessa alle 30 metriä korkealta tuulivoimalalta voidaan edellyttää rakentamislupaa, jos sen rakentamisella on vähäistä suurempaa merkitystä maisemaan. Yleensä pientuulivoimalat eivät näitä vaikutuksia aiheuta. Pientuulivoiman rakentamista pyritään siis valtakunnallisesti edistämään osana vihreän siirtymän edistämistä. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- maakunnan tuulivoimarakentamisen yleismääräyksessä yksiselitteisesti osoitetaan tuulivoimalat sijoitettavaksi vähintään viiden kilometrin etäisyydelle Oulujärvestä, ottamatta kantaa tuulivoimalan kokoluokkaan, tyyppiin tai määrään. Yleisen suunnittelumääräyksen osalta kaavamääräyksissäkin mainitaan, että yleiset suunnittelumääräykset koskevat kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa.

Maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleismääräys on ehdottomana määräyksenä erityisen voimakas, ja se kohdistuu vain yhteen alueen kuntaan. Se asettaa järven ympäristöön levittäytyneen kunnan asukkaat, yritykset ja muut toimijat eriarvoiseen asemaan paitsi muiden seutukunnan kuntien, myös rakentamislainsäädännön uudistusten tavoitteiden suhteen. Yksittäisen tai muutaman tuulivoimalan ja jopa teollista kokoluokkaa pienemmän tuulivoiman rakentaminen on määräyksen myötä mahdotonta koko kuntakeskuksen alueella, ja myös järven lähetyvillä oleviin kyliin keskittyneiden yritysten alueella. Viiden kilometrin etäisyydelle Oulujärven ranta-alueista sijoittuvat niin kuntakeskus, suurimmat yritysalueet, maatiloja ja käytännössä Oulujärven pohjoispuolella kulkevan valtatie 22 sekä rautatien osuus, joiden varteen ollaan kehittämässä teollisuutta. Vaikutuksiltaan vähäisellä pientuulivoimalla voisi olla näillä alueilla tulevaisuutta.

Vaalan kunta on energia- ja ilmastovaihe- maakuntakaavan viranomais- ehdotusvaiheen lausunnossaan ottanut kantaa yleismääräyksen sisältöön. Lausuntoon antamassaan vastineessa Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että tuulivoiman yleismääräyksen sisältöä tarkastellaan uudestaan vaihe- maakuntakaavan julkiseen ehdotusvaiheeseen. Muutosta ei Oulujärveä koskevan määräyksen osalta kuitenkaan ole tapahtunut, eikä ole esitetty perusteita sille, miksi määräys säilytetään näin voimakkaana. Perusteita ei ole esitetty myöskään sille, miksi Vaalan puolella olevalla Oulujärvellä on kaavamääräyksen oltava sisällöltään kieltävämpi kuin naapurikuntien, Kajaanin ja Paltamon osalla Oulujärvestä koskeva naapurimaakunnan asettama määräys.

Kaavaselostuksessa tuulivoimaloiden maisemavaikutuksia käsittelevässä luvussa 6.6.1 mainitaan, että etäisyysvaatimus on lisätty ehdotusvaiheessa tuulivoima-alueiden suurten maisemavaikutusten lieventämiseksi; Oulujärven maisemallista herkkyyttä mainitaan lisäävän valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Rokualla ja Manamansalossa sekä Säräisniemen maakunnallisesti arvokas maisema-alue ja Säräisniemen kylä, joka tunnetaan maakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä. Mm. näiden tunnistettujen maisemavaikutusten vuoksi ehdotusvaiheessa poistettiin Painuan kanavan ja Rosimon tuulivoimaloiden alueet. Lisäksi samaisessa luvussa kerrotaan, että yleismääräys 5 km etäisyysvaatimuksesta seudullisiin tuulivoima-alueisiin on myös Kainuun maakuntakaavassa. Tässä kuitenkin harhaanjohtavasti rinnastetaan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntakaavojen yleismääräykset; Kainuun merkintä kun nimenomaan koskee

seudulliseen kokoluokkaan asettuvaa tv-aluetta ja teollisen kokoluokan voimaloita, kun taas Pohjois-Pohjanmaan merkintä viittaa vain yleisesti tuulivoimaan, voimaloiden kokoluokasta ja alueellisesta mittakaavasta riippumatta.

Kaavaehdotuksesta on Oulujärveen kohdistuneiden maisemavaikutusten perusteella poistettu kaksi seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta. Näistä toisen YVA-ohjelma on ollut nähtävillä, ja siitä on selvinnyt, että tarkasteltavat voimalapaikat sijaitsevat yli viiden kilometrin päässä Oulujärvestä. Toisen alueen voimalapaikoista miltei kaikki sijaitsevat alle viiden kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä.

Vaalan kunta esittää, että tuulivoimakaavoituksen yleisessä suunnittelumääräyksessä Oulujärveä koskevaa määräystä on tarkistettava, eikä se saa perusteetta olla estävämpi kuin Kainuun puolella oleva Oulujärveä koskeva määräys. Yleisen suunnittelumääräyksen tulee noudattaa maakuntakaavan yleispiirteisesti ohjaavaa luonnetta.

Yleisen suunnittelumääräyksen ensimmäinen lause kertoo suunnittelumääräyksen koskevan kaikkea tuulivoimarakentamista maakunnassa. Yleismääräyksen sanamuodoissa on selkeästi tuotava ilmi, mikäli kaavamääräyksen tietyssä kohdassa viitataan vain seudullisen kokoluokan voimala-alueisiin tai teollisen kokoluokan voimaloihin. Yleisen suunnittelumääräyksen sanamuodoilla voidaan mahdollistaa maakuntakaavan tulkinta sen lähtökohdan, yleispiirteisyyden mukaisesti.

Oulujärven erityisiä maisemia voidaan suojella myös lievemällä määräyksellä kuin estämällä kaikki tuulivoimarakentaminen viiden kilometrin säteellä kaikista sen rannoista. Oulujärven maisemat ovat laajasti tunnistettuja ja arvostettuja Vaalan kunnassa. Maisemansuojelun näkökulmalla ei kuitenkaan ole oikeutettua estää yksittäisten voimaloiden tai teollista kokoluokkaa pienemmän tuulivoiman rakentamista esimerkiksi yksittäisten tilojen tarpeisiin, varsinkaan, kun esimerkiksi pientuulivoiman kokoluokka ei näkyviä vaikutuksia järvelle tule aiheuttamaan kuin aivan rannan tuntumassa, mikä on viidestä kilometristä hyvin pieni osa.

Aurinkoenergia maakuntakaavassa

Aurinkovoimaa ja sähkönsiirtoa koskevaa, kaavaluonnosvaiheessa lisättyä yleistä suunnittelumääräystä on päivitetty ehdotusvaiheeseen. Määräys sisältää suosituksia aurinkovoiman sijoittamiselle sekä sähkönsiirron suunnittelun osalta laajennetun yhteistyövaatimuksen hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden välille, samalla tavalla kuin tuulivoiman osalta on määrätty.

Yleismääräystä on myös laajennettu osioilla, joissa tarkennetaan suunnittelussa huomioon otettavia ja selvitettäviä kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoja, vaikutuksia elinkeinoihin ja asutukseen, poronhoitoalueiden erityispiirteitä, vesistövaikutuksia sekä mahdollisia haitallisia vaikutuksia puolustusvoimien sensori- ja tietoliikennejärjestelmille.

Teollisen kokoluokan aurinkoenergia-alueille ei tule erillistä kaavamerkintää, joten aurinkoenergia jää kuntakaavoituksella ratkaistavaksi, yleismääräyksen kautta maakuntakaavan ohjauksessa.

Sähkönsiirto

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN luonnos- ja viranomais ehdotusvaiheissa kaavakartalla esitettiin vireillä olevien tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeiden liityntäjohtoja, mutta julkiseen kaavaehdotukseen ei näitä enää osoiteta yhteystarpeina. Perusteluna kerrotaan YVA-menettelyn aikana tutkittavina oleviin hankealueisiin ja sähkönsiirtoreittien linjauksiin liittyvät epävarmuudet ja voimajohdon reitin varmistuminen vasta lunastuslupavaiheessa. Vaalan kunnassa on havaittu samat epäkohdat, ja kunta pitää selkeyden vuoksi hyvänä ratkaisuna, että kaavakartalle on jätetty vain maakunnan sähköverkon suuret voimajohdot, sähköverkon kehittämistarpeet sekä energianhuollon kannalta merkittävät voimalat ja muuntamoalueet.

Kaavaselostuksen liitekartalla 1, johon on koottu kokonaiskuva maakunnan tuulivoima-alueista ja energiansiirrosta, esitetään lisäksi hankkeiden liityntäjohtot.

Viranomais ehdotusvaiheessa Vaalan kunta esitti Pohjois-Pohjanmaan liitolle toiveen selvittää mahdollisuutta perustaa karttapalvelu, jossa esitettäisiin eri vaiheissa etenemässä olevat tuulivoimahankkeet ja muut sähkönsiirtoa vaativat hankkeet ja niiden suunnitellut sähkönsiirtovaihtoehdot. Viranomais ehdotuksen vastineessaan liitto kertoo karttapalvelun perustamisen olevan haastavaa, sillä Fingrid ei toimita myönteisiä lausuntojaan maakuntaliitoille.

Tuulivoimarakentamisen yleisiä suunnittelumääräyksiä on päivitetty sähkönsiirron osalta siten, että sähkönsiirron suunnittelussa yhteistyötä ulotetaan jatkossa muiden hanketoimijoiden lisäksi kuntiin, viranomaisiin sekä kanta- ja alueverkko-yhtiöihin. Lisäksi veloitetaan arvioimaan sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä. Vaalan kunta pitää mahdollisena, että näillä muutoksilla saavutetaan hyötyä kaikkien osapuolten kannalta.

Ekologinen verkosto ja luonnon monimuotoisuus

Ekologinen verkosto muodostuu luonnon ydinalueista ja ekologisista yhteyksistä. Luonnon ydinalueet ovat rauhallisia ja yhtenäisiä, riittävän laajoja metsäalueita, joilla ihmisen vaikutus on vähäinen ja joilla eläimet pystyvät elämään. Ekologisella yhteydellä taas tarkoitetaan piirteiltään riittäviä metsäkäytäviä tai metsäketjuja, joiden kautta eläimet voivat siirtyä alueelta toiselle.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA ekologisen verkoston rajauksen tavoitteena on osoittaa tärkeimmät alueet, joilla turvataan tuulivoimatuotannolle ja myös sähkölinjoille herkkien lajien säilyminen pitkällä aikavälillä. Ekologisen verkoston rajauksessa on huomioitu sekä linnuston tärkeimpiä liikkumisreittejä että maaeläimistön tärkeimmät yhteydet ja luonnon ydinalueet. Myös susireviirien sijoittuminen on huomioitu. Ekologisen verkoston selvitystyön taustalla on laaja taustatyö, jota on toteutettu koko kaavaprosessin ajan. Ekologinen verkosto esitetään julkisessa ehdotusvaiheessa kaavaselostuksessa sekä sen liitekartalla ja otetaan huomioon tuulivoimarakentamisen yleisissä suunnittelumääräyksissä.

Pohjois-Pohjanmaan ekologinen verkosto kiertää Vaalassa Oulujärven eteläisen puolen rantoja, järven pohjoispuolella verkosto sijoittuu ranta-alueista etäämmälle. Lisäksi kunnan luoteis- ja pohjoisosissa ekologinen verkosto on vahvasti

Natura- ja linnustoalueiden ympärillä. Tarkemmassa hankesuunnittelussa on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen.

Liikennejärjestelmä

Vaalan kunta pitää tärkeänä, että valtatie 22 kehittämistä jatketaan. Kunta on edelleen sillä kannalla, että yhteysväli Oulu-Kajaani tulisi lisätä pääväyläasetukseen ja valtatie 22 kehittää valtatie 6 jatkeena. Muuttuneessa maailmantilanteessa itä-länsi – suuntaisten valtateiden merkitys korostuu osana reittiä Eurooppaan.

Teollisuus- ja varstoalueet, biotalous, energian jatkojalostus (vetytalous)

Vaalan kunta kiittää Pohjois-Pohjanmaan liittoa kaavaehdotukseen erillisestä esityksestä lisätystä vetytuotannon mahdollistavasta t-2 – aluevarausmerkinnästä ja Liminkankaan vihreän vedyn tuotanto- ja jatkojalostuslaitoksen huomioimisesta yhtenä toteuttamiskelpoisista, seudullisesti merkittävistä vetytalouden alueista.

Kaasuputken yhteystarvemerkinä

Energia- ja ilmastovaihekaavun ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa kerrotaan Fingridin ja Gasgridin tutkimuksesta, jossa aineena on sähkön ja siirtoinfrastruktuurin tarjoamat mahdollisuudet. Tutkimusraportista todetaan, että siinä suomalaisen puhtaan sähköntuotannon ja vahvan energiansiirtoinfrastruktuurin todetaan edesauttavan vihreän siirtymän investointien sijoittumista juuri Suomeen. Samaan tapaan nähdään vedynsiirtoinfrastruktuurilla olevan mahdollisuus investointien sijoittumisen edistäjänä.

Kaavaselostuksessa korostetaan myös Suomen vahvaa tahtotilaa vetytalouden edistämiseksi ja mainitaan valtioneuvoston periaatepäätös, jonka mukaan Suomi tavoittelee johtavaa asemaa vetytaloudessa läpi koko arvoketjun.

Gasgridin suuren kokoluokan vetyinfrastruktuurin kehityshankkeiden kartoitukseen Pohjois-Suomen osalta on otettu vain rannikkoseudun yhteystarve, mutta sisämaan yhteydet eivät kartassa vielä juurikaan näy.

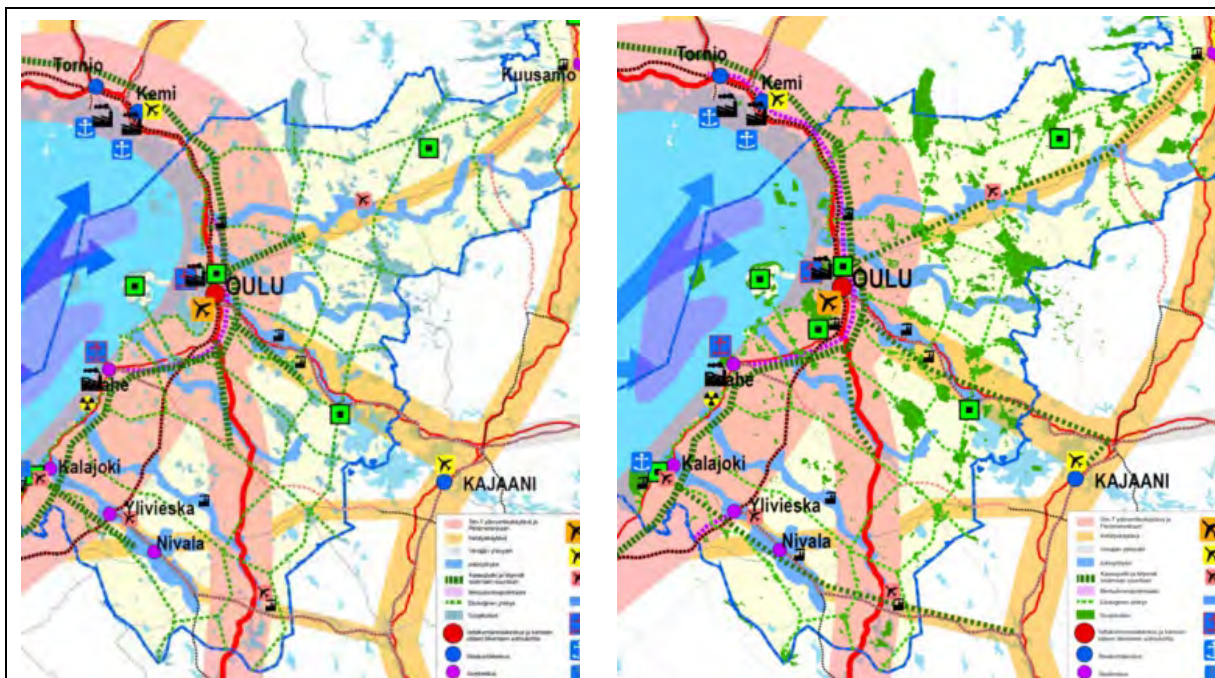
Kaasuputken yhteystarvemerkinä kuvataan Pohjois-Pohjanmaan potentiaalia energiamurroksen osana, ja kaasuputken toteuttaminen edellyttää tarkempia selvityksiä. Energia- ja ilmastovaihekaavun mukaan puhtaan vetytalouden edistäminen on ensiarvoisen tärkeää Pohjois-Pohjanmaan tulevaisuuden kannalta. Kaasuputken yhteystarve esitetään kehittämissuunnitelmissa, jolla osoitetaan energianverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet.

Energiamurros ja maankäytön ilmastovaikutusten arviointi Pohjois-Pohjanmaalla -hankkeessa (EMMI) selvitettiin vetytalouden mahdollisuuksia Pohjois-Pohjanmaalla, ja hankkeessa esitettiin alustava hahmotelma kaasuverkkoyhteystarvemerkinä Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavassa. EMMI-hankkeen raportissa esitetyssä hahmotelmassa yhteystarve näkyy paitsi Pohjanlahden rannikolla, myös useina yhteyksinä sisämaan suuntaan, näistä vahvimmalla värillä Oulujärveen asti ulottuva yhteystarvemerkinä hahmotelma.

Kuva 1 EMMI-hankkeen työpaketti 1:n raportissa esitetty hahmotelma kaasuverkkoyhteystarvemerkinästä

Kaavaselostuksen luvussa 4.1.2 kerrotaan Pohjois-Pohjanmaan aluerakennetyöstä ja valmistuneesta Pohjois-Pohjanmaan tavoiteltava aluerakenne 2050 – raportista. Kaavaselostuksen kuvana 20 kerrotaan olevan edellä mainitun työn yhdistelmäkartta, jonka maakuntahallitus on hyväksynyt 15.4.2024 (§67)1. (1 <https://ppliitto.oncloudos.com/kokous/2024327-9-16910.PDF>) Kaavaselostuksessa esitetty kartta (seuraavista kuvista vasemmanpuoleinen) ei kuitenkaan vastaa valmiin aluerakennetyöraportin kuvaa 8 (kuvista oikeanpuoleinen); kuvista voi huomata eroavaisuuden tummanvihreän katkoviivan (”kaasuputki ja liittynät sisämaan suuntaan”) osalta:

Selostuksessa käytetty kuva lienee aluerakennetyön valmisteluvaiheesta. Vaalan kunta esitti valmisteluvaiheessa kaasuputken visiointia EMMI-hankkeen osoittamalla tavalla. Loppuraportin karttoihin kaasuputken sijaintia tarkennettiin huomioiden kunnista saadut kommentit.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN kaavaehdotukseen kaasuputken yhteystarve osoitetaan vain Perämerenkaaren rannikolle, perustuen tähänhetkisiin kansallisiin selvityksiin. Merkintä näkyy sekä kaavakartalla että teemakartalla samanlaisena.

Vaalan kunta toistaa näkemyksensä siitä, että EMMI-hankkeen hahmotelma kaasuverkkoyhteysmerkinnästä on kattava ja kulkemalla läpi koko alueen se luo kuvan asiaan vihkiytyneestä maakunnasta. Koska kaasuputken yhteystarvemerkinällä on kaavaselostuksenkin mukaan tarkoitus kuvata Pohjois-Pohjanmaan potentiaalia energiamurroksen osana, on vaikea ymmärtää, miksi hankkeen omassa taustaselvityksessä aikaansaatu hahmotelma sivuutetaan ja hyväksytään käytettäväksi kansallisten selvitysten osoittama potentiaali, joka on omaa selvitystä huomattavasti vähäisempi. Edelleenkin, kysymyksessä on yleispiirteinen aluevaraus, jonka toteuttaminen vaatii tarkempaa tutkimusta ja todennäköisesti ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Vaalan kunta katsoo, että kaasuputki potentiaalinen osoittajana markkinoi aluetta vihreän siirtymän investointien suunnittelijoiden suuntaan – merkintä kertoo tahtotilasta. Kuntien tahtotila on kehittää vetytuotantoa, mikä näkyy jo kaavaselostuksessa esitetyistä hankkeiden luettelostakin.

Vaikka seudun aluerakennetyössä visioitua aikaväliä voidaan pitää pidempänä kuin vaihemaakuntakaavan käsittelemää, ei se silti ole ratkaiseva tekijä vision noudattamisessa – aluerakennetyö ei ota kantaa toteuttamisjärjestykseen eikä tarkkaan aikatauluun. Vihreän siirtymän investointeja suunnitellaan jo nyt. On myös otettava huomioon, että kaasu liikkuu putkessa molempiin suuntiin – tarpeen tullen vetyä jalostava toimija voi ostaa vetyä tuotannon tarpeisiin ja näin varmistaa tuotannon jatkumisen. Vetyputki ei siis automaattisesti tarkoita vain vedyn kuljettamista ulos alueelta ja arvonlisän siirtämistä muualle, eikä kaasuputkimerkintä yleispiirteisenä pitkän aikavälin kehittämisperiaatemarkintänä sekään suoraan ohjaa tuohon suuntaan. Mikäli näin olisi, kaasuputkimerkintä olisi varmasti jätetty kokonaan merkitsemättä kaavaan.	
Ylivieskan kaupunki / KH 14.10.2024 § 298 Valmistelija: vs. kaupunginarkkitehti Esa Taka-Eilola YLIVIESKAN KAUPUNGIN MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTO- VAIHEMAAKUNTAKAAVAN JULKISESTA EHDOTUSAINEISTOSTA Taustaa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Mahdolliset kaavaa koskevat muistutukset on toimitettava maakunnan liitolle ennen nähtävänäoloajan päättymistä (torstai 24.10.2024 klo 16:00 mennessä). Kaavoituksen taustalla on energiamurros, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Kaavaa laaditaan vaihemaakuntakaavaperiaatteella, jolloin kaavaprosessissa ei käydä läpi kaikkia alueen maankäytön kokonaisuuksia, vaan keskitytään ainoastaan kaavoituksen aloitusvaiheessa sovittuihin teemoihin. Kaava käsittelee aluerakennetta, energiantuotantoa ja siirtoa, liikennejärjestelmää ja logistiikka-alueita, viherrakennetta ja ekosysteemipalveluita, energiamurroksen vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, ilmastovaikutusten arviointia sekä muita tarpeellisia kokonaisuuksia. Ylivieskan kaupunki jätti ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierrokseen lausunnon helmikuussa 2024 (khal 12.02.2024 § 32). Oheiseen yhteenvedoon on koottu kaupungin lausunto sekä PohjoisPohjanmaan liiton vastineet (mkh 6.5.2024 § 85) tiivistetysti: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotusta tulee täydentää seuraavasti: 1. Maakuntakaavaehdotukseen lisätään teollisen mittaluokan aurinkovoimarakentamiseen liittyvät raja-arvo(t), josta ilmenee, että milloin hanke täyttää teollisen mittaluokan. a. Vastine: Aurinkovoimaa ohjataan tässä vaihemaakuntakaavassa ainoastaan yleisellä suunnittelumääräyksellä, kaavakartalle ei aurinkovoimaa olla merkitsemässä. Teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden raja-arvoja ei ole toistaiseksi päätetty	

valtakunnallisesti, osa viranomaisista käyttää yhden piikkimegawatin raja-arvoa (1 MWp).

2. Tv-1-alueiden rajauksia koskevia määräyksiä täydennetään siten, että aluerajauksista voitaisiin poiketa tarkentavissa selvityksissä ilmenneiden tuloksien ja näistä johdettujen perusteluiden myötä.

a. Vastine: Maakuntakaavan seudullisesti merkittävän tuulivoiman mahdollistava tvmerkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava eli käytännössä tarkemman suunnittelun mahdollistava merkintä, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella.

3. Hangaskurunkangas (tv-1 384) -hanke ei kuulu Ylivieskan kaupungin hankkeisiin, tieto korjataan materiaaleihin.

a. Vastine: Tieto korjataan asiakirjoihin.

4. Pajukoski (tv-1 404) -aluerajauksia tarkennetaan kaavaehdotukseen YVA-menettelyssä valmistuvien selvityksien ja käytävän vuoropuhelun perusteella.

a. Vastine: Tv-1 404 alueen rajaukseen liittyvät perustelut on kirjattu alueen kohdekuvaukseen. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella ja se voi perustellusti sijaita maakuntakaavan tv-alueella laajemmalla alueella hankkeen YVA-menettelyissä laadittujen tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.

5. Hirvineva (tv-1 543) -hankkeen nimi muutetaan selvennyksen vuoksi nimelle "Vasama" alueen tuulivoimahankkeen mukaisesti.

a. Vastine: Esitys otetaan pohdintaan

6. Urakkanevan lainvoimaisen tuulivoimaosayleiskaavan mukainen aluerajaus lisätään maakuntakaavaehdotukseen tv1-alueena

a. Vastine: Täsmenytty ELY-palaverin jälkeen, ks. ylempänä.

7. Maisemavaikutusten tulkintaa helpottamaan lisätään ohjeellisia raja-arvoja sekä erimerkinomaisia lieventämiskeinoja

a. Vastine: Maisemavaikutusten arviointeihin ei ole olemassa kilometriperusteisia ohje-arvoja. Tuulivoimarakentamisen maisemaselvityksen tarkkuustaso riippuu kyseessä olevan kaavan tarkkuustasosta. Maisemaan kohdistuvia vaikutuksia, ml. yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, arvioidaan voimalakohtaisesti hankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyssä. Merkittävyydeltään suuriksi arvioitujen vaikutusten yhteydessä on esitettävä lievennystoimenpiteitä. Tämä on

maisemavaikutusten arviointiin perehtyneen asiantuntijan yksi keskeisimmistä tehtävistä

8. Ylivieskassa valtateiden 86 ja 27 risteyksessä (3.vaihemaakuntakaavan mukainen merkintä) merkityn eritasoliittymän merkintä on poistettu, jonka perustelut, vaikutukset ja mahdolliset korvaavat toimenpiteet tulee esittää tarkemmin kaavaselostuksessa.

a. Vastine: Eritasoliittymävarausta valtateiden 86/63 ja 27 risteyksessä on esitetty vuonna 2010 valtatie 27 kehittämisselvityksessä. Kehittämisselvityksen jälkeen on julkaistu sekä Liikenne- ja viestintäministeriön asetus maanteiden ja rautateiden pääväylistä ja niiden palvelutasosta, sekä Väyläviraston pääteiden kehittämisperiaatteet. Valtatiet 86 ja 27 eivät kuulu korkeimman tason pääväyliin, jolloin eritasoliittymävaraus ei ole enää liikennejärjestelmän tehokkuusnäkökulman kannalta tarkoituksenmukaista. Eritasoliittymää ei ole huomioitu myöskään Ylivieskan yleiskaavassa. Perustelut lisätään kaavaselostukseen.

Ylivieskan kaupunki esittää, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta järjestetään Pohjois-Pohjanmaan liiton kanssa työneuvottelu, jossa käydään tarkentavalla tasolla läpi edellä mainittuja asioita.

Vastine: Lausunnossa esitetyt kokonaisuudet on käyty läpi Ylivieskan ja Pohjois-Pohjanmaan liiton välisessä työneuvottelussa 11.4.2024.

Muistutus julkisesta ehdotusaineistosta

Ylivieskan kaupunki pitää hyvänä ja tärkeänä, että kaupungin lausuntoon on pääosin vastattu ja reagoitu.

Kaupunki pitää tärkeänä, että tv-1 -alueiden ohjausvaikutusta on avattu vastineessa ja kaavaasiakirjoissa: ”Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella ja se voi perustellusti sijaita maakuntakaavan tv-aluetta laajemmalla alueella hankkeen YVA-menettelyissä laadittujen tarkempien selvitysten ja vaikutusarviointien perusteella.” Merkintä jättää kuitenkin tulkinnanvaraa myöhempään kaavoitukseen siitä, että mikä on maakuntakaavan mukaista kaavoitusta ja mikä ei. Tapauskohtaiseen harkintaan jää myös pienempien hankkeiden tulkinta, ovatko nämä tulkittava seudulliseksi hankkeeksi viereisen hankkeen suhteen (yhteisvaikutukset) vai ei. Tulkinta jää eri viranhaltijoiden ja lopulta oikeusasteen päätettäväksi, jota ei pidetä hyvänä. Sama tulkittavuus toistuu maisemavaikutuksien arvioinnissa, johon erillisiä raja-arvoja ei ole luotu.

Ylivieskan kaupunki pitää erittäin tärkeänä, että ”maalle sijoittuvan seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmä palautettiin julkisessa ehdotusvaiheessa lainvoimaisten 1. ja 3.

vaihemaakuntakaavojen mukaiseksi eli seudullisesti merkittävä kokonaisuus on kymmenen (10) tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke.” Tässä tilanteessa 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen aikaan hyväksytyt lainvoimaiset esim. 9 tuulivoimalaa käsittävät osayleiskaavat (esim. Urakkaneva) ovat myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan mukaisia.

Aurinkovoiman osalta teollisen mittaluokan raja-arvoja ei toistaiseksi ole valtakunnallisesti päätetty. Tämä työ on vireillä Ympäristöministeriössä. Tässä tilanteessa on ymmärrettävää, että maakuntakaavaan ei raja-arvoja ole lisätty.

Hangaskurunkangas (tv-1 384) -tuulivoimahankkeen tiedot on kirjattu Ylivieskan kaupungin hankkeissa tuulivoimaloiden kohdekuvauksien sivulla 4, vaikka näin ei ole. Asia tulee korjata kaavaprosessin edetessä.

On hyvä, että selkeyden vuoksi Hirvineva (tv-1 543) -hankkeen nimi on muutettu nimelle ”Vasama” alueen tuulivoimahankkeen mukaisesti. Kaupunki pitää tärkeänä, että Ylivieskassa valtateiden 86 ja 27 risteyksessä (3.vaihemaakuntakaavan mukainen merkintä) merkityn eritasoliittymän merkinnän poistamisen perustelut on avattu kaavaselostukseen vastineen mukaisesti.

Maakuntakaavaehdotuksessa on merkintä pohjoiseteläsuuntaisesta kaasuputken yhteystarpeesta, jolla ”osoitetaan energiaverkon pitkän aikavälin kehittämistarpeet. Kaasuputken sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvityksien perusteella.” Suomessa kaasun siirrosta vastaa valtion omistama kaasun siirtoverkkoyhtiö Gasgrid Finland Oy, jonka tehtävänä on toteuttaa myös vedyn siirtoinfra ja sen avulla yhdistää vetytalouden toimijat sekä vauhdittaa vetytalouden syntyä. Vedynsiirtoverkoston suunnittelu on valmisteluvaiheessa ja Gasgrid on julkaissut useita alustavia pohjoiseteläsuuntaisia reittivaihtoehtoja huhtikuussa 2024 maakuntakaavan viranomaisehdotuksen kuulemisen jälkeen. Reittivaihtoehtoihin on pyydetty jättämään kirjallista palautetta 31.8.2024 mennessä. Maakuntakaavan yhteystarvemerkintä mukailee yhtä näistä reittivaihtoehtoista ja antaa vaikutelman vedynsiirtoreitin tulevasta linjauksesta. Ylivieskan kaupunki toteaa, että maakuntakaavan mukainen kaasuputken yhteystarvemerkintä ei saa tässä vaiheessa millään muotoa rajoittaa tulevan verkoston sijoittumismahdollisuuksia maakunnan alueella.

Kaupunginhallitus § 32 12.02.2024
Kaupunginhallitus § 298 14.10.2024

Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry / 24.10.2024

Yhteystiedot poistettu

Lausunto: Pohjois-Pohjanmaan energia ja ilmastovaihemaakuntakaava, Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen
Mahdollistavuus tavoitteena

Maankäyttö ja rakennuslain 28§ mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Nivala-Haapajärven seutukunnan alueelle on rakentumassa merkittävä puhtaan energiantuotannon keskittymä. Seutukunta ja alueen kunnat haluavat edistää puhdasta siirtymää ja mahdollistaa monilla pitkäntähtäimen toimenpiteillä mm. vedyntuotannon alueella, joka nojautuu vahvasti eri suunnitteluvaiheissa oleviin tuulivoimahankkeisiin. Vedyntuotantoon on tehty seutukunnan alueella merkittäviä aluevarauksia kansainvälisien toimijoiden aloitteesta. Kiinnostukselle on olemassa selkeä syy. Alueella on eri asteisissa suunnitteluvaiheissa lähes 600 tuulivoimalaa (6-8 MW voimaloilla potentiaalinen yhteisteho olisi 4200 MW, osa hankkeista sisältää myös aurinkovoimaa). Investointiarvio tälle kokonaisuudelle nousee yli 5 Mrd € summaan. Aluetaloudellisesti pelkät rakentamisaikaiset hyödyt mitataan kerrannaisvaikutuksineen yli 1 Mrd € kokoluokassa.

Seutukunnan toimesta on kontaktoitu kaikki tuulivoimahankkeiden vastuutahot ja n. 280 voimalaa sijoittuu TV-1 aluerajojen ulkopuolelle, vaikka mukaan on laskettu rajojen ulkopuolisia, mutta rajan läheisellä sijainnilla olevia voimalapaikkoja.

Maakuntakaavassa ei tule etukäteen hidastaa ja lisätä energiantuotannon hankekehityksen riskejä ja hankaloittaa kuntatason kaavoittamisessa tehtäviä perusteellisia selvityksiä. Jatkossakin pitää säilyttää mahdollisuus tehdä perusteellisiin selvityksiin pohjaavia aluerajauksia energiantuotannon osalta. Tällä voidaan vähentää hankekehitysvaiheen riskejä ja mahdollisia oikeusastekäsittelyjä.

Kuntiemme alueilla olevissa hankkeissa on usein noussut esille mm. metsäpeuraan, maakotkaan ja kulttuurimaisemiin liittyvät rajoitteet, jotka vaativat tarkkaa paikallistason selvitystä ja yhteisiä selvityksiä hankealueilla (yhteisvaikutukset). Maakuntakaavan tasolla on menty liiallisen varovaisuusperiaatteen taakse ja käytännössä alueita ennakkoon liikaa rajaamalla, vaikeutetaan varsinaisien tarkempien selvityksien tekemistä, jotka kuuluvat paikalliseen kuntakaavoituksen toimintaan.

Kehitysvaiheessa olevien hankealueiden mukana pitämiseen olisi syytä kiinnittää huomiota maakuntakaavan valmistelussa. Osa pienemmistäkin hankkeista päätyy eriarvoiseen asemaan yhteisvaikutuksien arvioinneissa. On vaarana, että jopa toisen maakunnan puolella oleva TV-1 aluemerkinä voi asettaa Pohjois-Pohjanmaan puolella olevan hankkeen eriarvoiseen asemaan, jos hanketta kaavoitetaan ”ei seudullisesti merkittävänä”. Vaikka kyseessä voi olla esimerkiksi näkemykselliset tulkintaerot liikkuvan eläimistön huomioinnista, kun TV-1 aluemerkinä on asetettu eri puolilla, kahden maakunnan rajalla.

EU-tasolla ja kansallisella tasolla tahtotila on osoitettu siihen, että byrokratiaa pitää keventää kaikilla tasoilla puhtaan siirtymän mahdollistamiseksi. Konkreettisenä toimintamallina pitää olla mahdollistavuus!

Nivala-Haapajärven seutukunta ehdottaa maakuntakaavan käytännön soveltamiseen ja ohjeistukseen mahdollisimman laajaa liikkumavaraa siten, että maankäyttö ja rakennuslain mukaiset tavoitteet toteutuvat täysimääräisesti, kun alueelliset selvitykset ja vaikutusarviointit puoltavat asiaa.

NAAPURIMAAKUNNAT

Kainuun liitto / maankäyttöasiantuntija Teppo Törmä, suunnittelujohtaja Sanna Schroderus, 23.10.2024

MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTA-KAAVAN EHDOTUKSESTA

Pohjois-Pohjanmaan liitto on asettanut Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemisaineiston julkisesti nähtäville (MRL 65 §, MRA 12 §) 23.9.-24.10.2024, jonka aikana osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Tavoitteena on saada vaihemaakuntakaava hyväksymiskäsittelyyn maakuntahallitukseen ja -valtuustoon vuoden 2024 aikana.

Vaihemaakuntakaava käsittelee koko maakunnan alueidenkäyttöä ja sen pääteemat ovat:

- Energiantuotanto, varastointi ja siirto mm. maa- ja merituulivoima, vetytalous, aurinkovoima
- Viherrakenne ja ekosysteemipalveluiden tarkastelu
- Aluerakenne ja saavutettavuus
- Liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet
- Energiaturroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arvioinnin kehittäminen

Kainuun liitto on antanut lausunnot Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 3.12.2021 sekä vaihemaakuntakaavan kaavaluonnoksesta 23.09.2022 sekä vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta 21.2.2024. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen lausuntokierroksen jälkeen kaava-aineisto on täydentynyt mm. Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevalla selvityksellä, jota koskevaan kommenttipyyntöön Kainuun liitto on vastannut 29.5.2024.

Vaihemaakuntakaavaehdotus, julkinen ehdotusvaihe

Maakuntakaavatilanne

Kainuussa on voimassa kuusi maakuntakaavaa: Kainuun kokonaismaakuntakaava 2020, Kainuun 1. vaihemaakuntakaava, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava ja Kainuun vaihemaakuntakaava 2030. Kainuun maakuntavaltuusto hyväksyi 12.12.2023 Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 ja siihen liittyvän kaavaselostuksen liitteineen sekä kumosi voimassa olevien maakuntakaavojen maakuntakaavamerkinnot ja -

Kainuun liitto on nostanut esille lausunnoissaan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 3.12.2021, maakuntakaavaluonnoksesta 23.9.2022 sekä maakuntakaavaehdotuksessa 21.2.2024 Kontiomäki-Kemijärvi ratayhteyden mahdollisuudet ja niiden huomioon ottamisen maankäytön suunnittelussa. Kainuun liiton 21.2.2024 antamaa lausuntoa koskevassa vastineessa Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että nykyisessä geopolittisessa tilanteessa potentiaaliset liikennevirrat (esiselvitys Kontiomäki-Kemijärvi 2021) ovat muuttuneet oleellisesti, mikä edellyttäisi uusia selvityksiä yhteystarpeen nostamiseksi kaavakartalle. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan aikataulu ei Pohjois-Pohjanmaan liiton mukaan mahdollista uusien selvitysten laadintaa kaavaprosessin aikana. Vastineessa mainitaan, että julkisessa ehdotusvaiheessa tutkitaan mahdollista selvitystarvemerkinettä kaavakartalle. Merkinettä ei kuitenkaan julkisessa kaavaehdotuksessa ole osoitettu.

Kainuun liitto toistaa ratayhteyttä koskevan lausuntonsa. Kontiomäki–Taivalkoski -ratayhteys tarjoaa raideliikenteen hyödyntämis- ja kehittämismahdollisuuksia tavarankuljetuksiin, Kainuuseen ja Koillismaalle suuntautuvaan matkailuliikenteeseen, maakunnan sisäiseen joukkoliikenteeseen. Pitkän aikavälin suunnitelmissa ratayhteys on potentiaalinen osa mahdollisia tulevia Jäämeren ratayhteyksiä. Kainuun liiton mielestä ratayhteyttä koskevat selvitykset antavat edelleen perustellun pohjan Taivalkoski-Kemijärvi ratayhteystarpeen huomioon ottamiseksi pitkän aikavälin maankäytön suunnittelussa yli maakuntarajojen myös nykyisessä maailmanpolittisessa tilanteessa. Kainuun liitto esittää, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa huomioidaan Kontiomäki-Kemijärvi ratayhteyden kehittämistarpeet pitkän aikavälin tavoitteena ja mahdollisuutena.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on käsitelty yhtenä teemana vetyverkostoa. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että valtakunnallisen vetyverkoston suunnittelussa huomioidaan energiasiirtotarpeet koko maassa ja muun muassa yhteydet itäiseen Suomeen.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa kaavaehdotuksessa on uutena kohteena osoitettu vetylaitos (t-2 merkintä) Vaalaan Kainuun maakuntarajan välittömään läheisyyteen. Kainuun liitto pyytää huomioidaan ja esittämään selkeästi vaihemaakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa vetylaitoksen mahdolliset maakuntarajan ylittävät vaikutukset.

Kaavatekniset asiat

Lausunnoilla olevassa maakuntakaavaehdotuksessa osoitettuja Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnan rajalle ylittäviä maakuntakaavamerkintöjä ovat mm. pääsähkajohtojen yhteystarvemerkinnot, pohjavesialueet sekä valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet (VAMA). Kainuun liitto esittää edelleen kaavateknisenä korjauksena maakuntakaavaehdotusta muutettavaksi siten, että edellä mainitut maakuntarajat ylittävät maakuntakaavamerkinnot rajoittuvat vain Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava-alueelle.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa maakuntakaavan julkisesta kaavaehdotuksesta.

Keski-Pohjanmaan liitto / maakuntajohtaja Jyrki Kaiponen, aluesuunnittelupäällikkö Reijo Kiviniemi, 23.10.2024 Kannanotto Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotus Maakuntahallitus käsitteli Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kuulemisaineiston nähtävillä asetettavaksi tiistaina 17.9.2024 (§ 145, pykälä hyväksyttiin kokouksessa). Kaava-alueen kuntien jäsenillä ja osallisilla on oikeus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. Muistutus on toimitettava maakunnan liitolle viimeistään to 24.10.2024 klo 16:00. Keski-Pohjanmaan liitto lausuu Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksesta, vaikka Keski-Pohjanmaan liitolle ei tullut pyyntöä lausunnosta asianomaisasemasta huolimatta. Keski-Pohjanmaan liitto kiittää Pohjois-Pohjanmaan liittoa hyvin laaditusta ja valmistellusta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että kaavaselostuksessa on kattavasti käyty läpi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan prosessin vaiheita, siinä tehtyjä ratkaisuja ja niiden perusteita sekä arvioitu maakuntakaavan vaikutuksia mm. ihmisiin ja ympäristöön sekä valtakunnallisiin alueiden käytön tavoitteisiin. Tärkeän uusiutuvan energian tuotannon, tuulivoiman suhteen on tehty paljon työtä useissa selvityksissä, eri vaikutusten arvioinneissa ja lopullisten tuulivoima-alueiden muostamisissa. Keski-Pohjanmaan liitossa on vireillä 6. vaihemaakuntakaava, energiamurros ja ympäristövaihemaakuntakaava, jossa kaavaluonnosvaihe on meneillään. Keski-Pohjanmaan maakuntaan vaikuttavat myös maakuntiemme rajalla sijaitsevat ylimaakunnallisesti jatkuvat ja vaikuttavat maankäyttökohteet. Näitä kohteita ovat mm. ekologiset yhteystarpeet, pääsähköjohdon yhteystarpeet ja tuulivoimaloiden alueiden yhteisvaikutukset sekä kaasuputken yhteystarve. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että edellä mainittujen maankäyttökohteiden yhteensovittaminen kaavoituksella näiden kohdalta täytyy tehdä yhteistyössä liittojemme välillä ja em. kohteet tullaan huomioimaan myös Keski-Pohjanmaan 6. vaihemaakuntakaavassa. Sähkönsiirroissa on hyvä löytää ohjeistuksella mahdollisimman vähäiset haitat ympäristön, ihmisten ja metsäkiinteistöjen omistajien kannalta. Tuulivoima-alueita, joiden vaikutukset ulottuvat myös Keski-Pohjanmaan maakuntaan ovat Kalajoen Aittakangas, Sievin Linttineva ja Salmijärvenneva. Tuulivoima-alueiden vaikutuksista ovat Keski-Pohjanmaalla Kannuksen asukkaat esittäneet huolensa. Aittakankaan tuulivoima-alueelta (tv- 1 505) on osoitettu pääsähköjohdon yhteystarve Kannuksen kautta Sievin Kukonkylän 400/110 kV sähköasemalle. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaehdotuksessa osoitettu pääsähköjohdon yhteystarve ei ole oikeusvaikutteinen Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella.	
Lapin liitto / kaavoituspäällikkö Juha Piisilä, suunnittelujohtaja Paula Qvick, 24.10.2024 (295/10.02.00/2021) Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen	

Tausta Lapin liitto on antanut lausunnon energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta 5.2.2024. Pohjois-Pohjanmaa liiton hallitus on antanut vastineet lausuntoon 6.5.2024. Lapin liiton näkemys Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa esitetään raideyhteyden yhteystarve Kemijärveltä Taivalkoskelle. Yhteystarve on osoitettu myös Lappi-sopimuksen 2022-2025 tulevaisuuskuvasssa 2040 +. Laadittavassa Lapin liikennestrategiassa yhteystarve on nostettu esille toimenpideohjelmassa 2036: ”Selvitetään maakuntien yhteistyönä raideyhteyksien toteuttamista Kemijärveltä etelään.” sekä toimenpideohjelmassa 2050: ”Toteutetaan aiemmin laaditun selvityksen mukaiset toimenpiteet raideyhteyden toteuttamiseksi Kemijärveltä etelään.” Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavan selostuksen mukaan Koillismaan ratayhteyden selvittämistä jatketaan Pohjois-Pohjanmaan aluerakenteen 2050:n laatimisen yhteydessä. Lapin liitto pitää tärkeänä, että asian selvittelyä jatketaan yhteistyössä maakunnan liittojen kesken. Viranomaislausunnossa Lapin liitto nosti esille, että Maaningan (tv-1 367) tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kitkajärvien ja Riisitunturin maisemat sekä Riisitunturin kansallispuiston läheisyys. Annetun vastineen mukaan ko. alue on hyväksytty 3. vaihemaakuntakaavassa seudulliseksi tuulivoimaloden alueeksi sekä tuotu esille, että ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavassa annetut ohjeistukset on huomioitava tuulivoimayleiskaavoja laadittaessa. Lapin liitto toistaa viranomaislausunnossa esiin nostaman asian vaikutusten arvioinnin tarpeesta laatimisesta Maaningan (tv-1 367) tuulipuiston osalta. Muilta osin Lapin liiton virastolla ei ole huomauttamista Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta.	

ELY-KESKUKSET

Lausunto	Vastine

Etelä-Pohjanmaan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (EPOELY/102/2024) / Alueidenkäytön ryhmäpäällikkö Juhani Hallasmaa, Ylitarkastaja Jaakko Löytynoja, 24.10.2024

Lausunto kaavaehdotuksesta, Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA

Tausta

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on Pohjois-Pohjanmaan liiton pyynnöstä kommentoinut Natura 2000 -verkoston riskiselvitystä ja todennut, että se varaa itselleen mahdollisuuden lausua korjattuun kaavaehdotukseen, jolloin selvityksen johtopäätöksen on voitu huomioida maakuntakaavaehdotuksessa. Edellä mainittu selvitys tai sen johtopäätökset eivät olleet käytettävissä varsinaisessa maakuntakaavan viranomaisehdotusta koskevassa kuulemisvaiheessa.

Lausunto

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus luonnonsuojeluviranomaisena kiinnittää lausunnossaan huomionsa toimialueellaan sijaitseviin Natura 2000 -verkoston kohteisiin ja niihin kohdistuviin korkean riskin vaikutuksiin riskiselvityksen tulokset ja tuulivoima-alueet huomioiden.

Kaavaehdotuksesta käy ilmi, että Syväjärvennevan alue (tv-1 535) Sievin kunnassa sijoittuu maakuntakaavassa tunnistetun ekologisen verkoston ydinalueelle. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että hankealue uhkaksi vähintään Keski-Pohjanmaan puolelle johtavia eläimistöä, kuten metsäpeuran vaellusreittejä ja vaikuttaisi todennäköisesti merkittävästi myös Keski-Pohjanmaalla sijaitsevan Kivinevan (FI1001004) Natura 2000 alueen suojeluarvoihin, johon etäisyyttä on ainoastaan 3,6 km, mutta todennäköisesti myös Kivinevan lounaispuolella, Kivinevasta lähimmillään alle kilometrin sijaitsevaan Natura alueeseen Lestijoen yläjuoksu ja Paukaneva (FI10010005). Metsäpeura on molempien Natura-alueiden suojeluperusteena ja alueet ovat erittäin tärkeitä metsäpeuran vasomis- ja kesälaidunalueita. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus panee merkille, että kohdekortissa on todettu metsäpeuran elinympäristöjen sijoittuvan myös Salmijärvennevan alueelle ja sen lähiympäristöön.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen uusimman paikkatietoaineiston mukaan Salmijärvenneva sijoittuisi ainakin osittain myös maakotkan reviirin mallinnetulle ydinalueelle, jolloin hanke saattaisi merkittävän tör-mäysriskin seurauksena aiheuttaa kielteisiä vaikutuksia lajin reviirin säilymiselle vähintään pitkällä aikavälillä. Kuten Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on lausunnossaan maakuntakaavan Natura riskiarviointiin todennut, lasketaan maakotka laajojen Natura-alueiden suoluontotyyppien ominaislajistoon kuuluvaksi.

Keski-Pohjanmaan puolella sijaitsevat voimassa olevien tuulivoimayleiskaavojen mukaan luvitetut Toholampi-Lestijärvi ja Länsi-Toholampi hankkeet. Toholampi-Lestijärvi hankkeen voimalapaikoista osa sijoittuu jo hyvin lähelle Kivinevan

Natura-aluetta. Merkittäviä yhteisvaikutuksia alueella jo luvitettujen hankkeiden kanssa lisääisivät vireillä olevat Vääräjoen ja Kenkäkankaan hankkeet, jotka sijoittuvat maakuntakaavaehdotuksen mukaisen Syväjärvennevan alueelle. Edellä todettu huomioiden Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus uusii maakuntakaavan Natura riskiselvitykseen annettua kommenttiaan ja toteaa, että vireillä olevassa maakuntakaavassa tulee hyödyntää riskiselvityksessä käytettyä, Luonnonvarakeskuksen määrittämää 5 km puskurivyöhykeanalyysia, jotta merkittävien vaikutusten aiheutumista Natura-alueille voidaan pyrkiä estämään. Syväjärvennevan alueen sijaitessa myös maakotkan ydinreviirillä ja ympäröivien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten muodostumisen vuoksi Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus arvioi, että luonnonsuojelulain 35 § mukaisten todennäköisesti merkittävien vaikutusten muodostumista Kivinevan sekä Lestijoen yläjuoksu ja Paukanevan Natura-alueille ei voida poissulkea mikäli tuulivoiman aluevaraus säilytetään kaavassa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että paikoin maakuntarajan välittömään läheisyyteen sijoittuu tuulivoima-alueita, jotka yhdessä Keski-Pohjanmaan puolelle sijoittuvien alueiden kanssa saattavat muodostaa merkittäviä kielteisiä vaikutuksia erityisesti estämällä viheryhteyksien toimivuutta eläimistön kulkureitteinä, nostamalla muuttolinnuston törmäysriskejä tai vähentämällä elinympäristön tilaa ja epäsuorasti vaikuttamalla Natura 2000 -verkostoon. Myös Kanuksen alueella on vireillä ja myös luvitettuna merkittävä määrä alueita Keski-Pohjanmaan alueella. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus viittaa Natura riskiarvioselvitykseen antamaansa kommenttiin ja muistuttaa, että luonnonsuojelulain 39 § mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos Natura-arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.	
Kainuun elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (KAIELY/808/2023) / 24.10.2024 Lausunto/Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta (9.9.2024) Kainuun ELY-keskus on 23.2.2024 antanut lausuntonsa MRA 13 §:n mukaisesta (ns. ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierros) Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistosta. Julkisesti nähtäville asetetussa (MRA 12 §) kaavaehdotuksessa on pääosin huomioitu Kainuun ELY-keskuksen lausunnon sisältö. Koska maakuntakaavan sisältövaatimukseen kuuluu maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen yhteensovittaminen, tässä vaiheessa Kainuun ELY-keskus toteaa seuraavaa: Vaihemaakuntakaavan pohjaksi on tehty paljon hyviä selvityksiä. Lajiselvitysten lisäksi Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun raja-alueita koskevia merkintöjä ovat mm. ekologiset yhteydet. Ekologiset yhteydet on määritelty Pohjois-Pohjanmaan olosuhteiden perusteella ja maanisäkkäät ja Natura-alueet ovat pitkälti olleet määrittäviä tekijöitä ekologisten yhteyksien osoittamisessa. Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu ovat luonnonmaantieteellisiltä ominaisuuksiltaan hyvin erilaisia alueita, jos Koillismaata ei oteta huomioon, mikä näkyy myös lajistossa. Mm. liito-orava puuttuu alueelta Kuusamon seutua lukuun ottamatta kokonaan. Maakuntarajat ylittävillä ekologisilla yhteyksillä onkin eniten merkitystä lähinnä suden ja metsäpeuran lajisuojelun kannalta, mikä	

kaavan valmistelussa on hyvin tiedostettu. Kuten yleensäkin, ottaen huomioon maakuntakaavan esitystarkkuus, paljon jää yleiskaavoissa selvitettävää myös luontoarvojen osalta. Kainuun ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa nähtävillä olevaan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- makaavan kaavaehdotukseen. Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäyttöasiantun- tija Sirpa Lyytinen ja ratkaisut johtaja Sari Myllyoja. Lausunnon valmisteluun on osallistunut luonnonsuojeluasiantuntija Jouko Saastamoinen.	
Lapin elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (LAPELY/176/2024) / 16.10.2024 Lapin ELY-keskuksen lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- makaavaehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- makaavaehdotus, julkinen kuuleminen Pohjois-Pohjanmaan liitto on kuuluttanut otsikon mukaisen vaihe- makaavaehdotuksen julkiseen kuulemiseen. Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on 17.9.2024 (§ 145) hyväksynyt energia- ja ilmastovaihe- makaavan ehdo- tuksen lausuntoaineiston maankäyttö- ja rakennusasetuksen 12 §:n mukaisesti kuultavaksi. Lausuttavana ovat energia- ja ilmastovaihe- makaavaehdotus määräyksineen, siihen liittyvä kaavaselostus liittei- neen (9.9.2024) sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelma (9.9.2024). Lapin ELY-keskus lausuu kaavaehdotuksesta seu- raavaa: Natura-alueet ja linnusto Energia- ja ilmastovaihe- makaavan valmistelun yhteydessä on laadittu selvitys sen keskeisistä Natura-vaikutuk- sista, ”Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- makaavan viranomais- ehdotusvaiheen Natura 2000 -verkos- toon kohdistuvien riskien tunnistaminen”. Selvityksen lopputulemana on ollut, että vaihe- makaavan viran- omaisehdotuksessa esitetyistä tuulivoima- alueista voisi potentiaalisesti aiheutua kohtalaisia tai suuria riskejä huomatta- valla osalla Pohjois-Pohjanmaan ja sen lähialueiden Natura- alueista. Riskejä on arvioitu kohdistuvan myös erinäisille Lapin maakunnan puolella sijaitseville Natura- alueille. Selvitys ei sisällynyt viranomais- ehdotuksen lausuntokierroksen materiaaleihin, vaan sen tulokset ovat olleet käytettävissä vasta sen jälkeen. Viranomais- ehdotuksen jälkeen tuulivoima- alueisiin on tehty muutoksia, kuten alueiden rajausten pienentämistä Na- tura- alueisiin kohdistuvien vaikutusten ehkäisemiseksi. Myös liitteen 2 kohdekohtaisia kuvauksia, jotka kaavaan sisälty- vän tuulivoiman yleismääräyksen mukaan tulee huomioida tarkemmassa vaikutusten arvioinnissa, on täydennetty luontoarvojen osalta. Lisäksi kaava- aineistossa on nostettu esille, että osalle Natura- alueista vaikutuksia aiheuttaa jo aiemmissa maakuntakaavoissa osoitettu toiminta. Kaavaselostuksessa on todettu, että tämä tulee ottaa huomioon	

suunniteltaessa uusia tuulivoima-alueita kyseisten Natura-alueiden vaikutusalueille. Lapin ELY-keskus tarkentaa, että jo aiheutettu heikennys tulisi huomioida myös jo olemassa olevia tuulivoima-alueita laajennettaessa, niiden toimintaa muuten oleellisesti muutettaessa sekä vaikutusalueille muuta maankäyttöä suunniteltaessa. Edellä todetut asiat huomioiden Lapin ELY-keskus pitää selvitystä ja sen huomioimista maakuntakaavan tasolla riittävänä luonnonsuojelulain (9/2023) luvun 5 säännösten huomioimisena Lapin maakunnan puoleisiin Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten osalta. Lapin ELY-keskus kuitenkin korostaa kaavaselostuksessa mainittua toteamusta, että maakunnan kattava riskiselvitys ei poista hankekohtaista velvoitetta laatia yksityiskohtainen tarkka Natura-arviointi, mikäli se katsotaan tarkemman suunnittelun yhteydessä tarpeelliseksi.

Energia- ja ilmastovaiheitaakuntakaavan keskeiseksi vaikutukseksi on tunnistettu myös sen mahdolliset vaikutukset muuttolintuihin. Osa näistä linnuista jatkaa muuttomatkaa Pohjois-Pohjanmaalta Lapin puolelle, jolloin muuttolintuihin kohdistuvat vaikutukset voivat vaikuttaa myös Lapin linnustoon. Lintujen lajista ja määränpäästä riippuen vaikutukset voivat ilmetä esimerkiksi riistalintukannoissa tai Natura-alueiden suojeluperustelajistossa. Lapin ELY-keskus pitääkin kannatettavana kaava-aineistossa esitettyä periaatetta, että linnuston päämuuttoreitille ei enää osoitettaisi lisää tuulivoimaa. Lapin ELY-keskus kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että määritetty rannikon päämuuttoreitti ei kata kaikkien lajien päämuuttoreittejä, vaan esimerkiksi arktisten sorsien ja kuikkalintujen lajikohtaiset päämuuttoreitit sijaitsevat kauempana rannikosta. ELY-keskus katsoo, että asia tulisi huomioida riittävällä tarkkuudella merituulivoima-alueiden liitteen 2 kohdekohtaisissa kuvauksissa, jotta kyseiset muuttoreitit tulisivat tarkemmassa suunnittelussa huomioiduksi asianmukaisesti.

Useiden tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa todetaan, että merialueiden sensitiivisten lintualueiden selvityksen luonnoksen (2024) mukaan ne sijoittuvat osittain sensitiivisille lintualueille, jotka eivät lähtökohtaisesti soveltuisi laajamittaiseen tuulivoimatuotantoon, tai alueille, jotka soveltuvat varauksin tuulivoimatuotantoon. Kirjausten merkitys ja vaikutus jäävät kuitenkin epäselviksi. ELY-keskus huomauttaa, että vaiheitaakuntakaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaan kohdekuvaukset on huomioitava tarkemmassa vaikutusarviointissa. Kyseisiä kohdekuvausten kirjauksia olisi siten syytä selvittää, jotta niiden huomioiminen olisi yksiselitteistä.

Luokitellut pohjavesialueet

Viranomaiskuulemisen lausuntovastineiden mukaan maakuntarajat ylittävät pohjavesialueet, joiden pääsijaintikunta on muu kuin Pohjois-Pohjanmaa, on esitetty luettelona liitteen 3 lopussa. Lapin ELY-keskus toteaa, että liitteessä 3 on kuitenkin esitetty vain Pohjois-Pohjanmaan alueella sijaitsevat pohjavesialueet. Lapin ELY-keskus toistaa näkemyksensä siitä, että maakuntarajat ylittävät pohjavesialueet tulee esittää kaavaselostuksessa.

Vaikutukset maakuntarajan Lapin puoleisiin maisema-alueisiin

ELY-keskus toteaa, että kaavaehdotuksessa on tunnistettu Lappia koskevat valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Oulankajoen ja Kitkajoen koskimaisemat sekä Kitkajärvien ja Riisitunturin maisemat VAMA 2021). ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suurimmat maisema-alueeseen kohdistuvat maisemavaikutukset voisi ajatella muodostuvan kaavaehdotuksessa osoitetusta Vittikkovaaran tuulivoima-alueen (tv-1406) ja Kuusamossa sijaitsevan Maaningan tuulivoima-alueen yhteisvaikutuksista Kitkajärvien ja Riisitunturin valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. ELY-

keskus katsoo, että kaavaehdotuksessa valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (VAMA 2021) koskevat kaavamääräykset ovat riittävät turvaamaan valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden arvot.

Kalatalous

Kaavaselostuksessa (luku 6.8.6) todetaan, että on tärkeää tunnistaa kalastukseen soveltuvat alueet sekä tärkeät kalojen lisääntymisalueet. Samassa yhteydessä mainitaan näitä asioita koskevat tietopuutteet ja todetaan, että kaikki merkittävät kalojen esiintymisalueet, lisääntymispaikat, kalastusalueet jokien suistot, riutat ja särkät on pyritty rajaamaan pois merituulivoimaloiden alueista. Kalastoa ja kalastusta huomioimista on tuotu esiin yksittäisten tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa. Kokonaisuuden hahmottamista selkeyttäisi, jos kalastolle ja kalastukselle merkittävät alueet esitettäisiin erikseen teemakartalla. Toisaalta esimerkiksi ulkomeren merkityksestä eri kalalajeille tai kalojen elinvaiheille ei ole tietoa. Myöskään vaelluskalojen vaellusreiteistä ja käyttäytymisestä merialueella ei ole tarkkaa tietoa. Nämä tietopuutteet on hyvä tuoda esiin kaavaselostuksen kalastovaikutusosiossa.

Tuulivoimapuistojen vaikutukset kalastolle on arvioitu kaavaselostuksessa yleisesti vähäisiksi. Kaavaselostuksessa jo mainittujen vaikutusten lisäksi tuulivoimapuistoilla voi olla paikallisia vaikutuksia meriveden virtauksiin. Lisäksi merituulivoimaan liittyy energiantuotannon toteutustavasta riippuvia vaikutuksia. Mikäli tuulivoimapuiston yhteydessä merialueella on vedyn tuotantoa, muodostuu vedyn tuotannosta muun muassa lämpöpäästöä ja meriveden saliniteettia muuttavaa kuormitusta. Kokonaisuutena merituulivoiman yhteisvaikutuksista esimerkiksi vaelluskalojen vaelluskäyttäytymiseen ei ole tietoa. Toisaalta tuulivoimapuistoilla voi olla kumuloituvia negatiivisia vaikutuksia kalastolle, jos esimerkiksi useita tuulivoimapuistoja sijoittuu vaelluskalojen keskeisille vaellusreiteille. Kalastolle potentiaaliset yhteisvaikutukset koskevat paitsi maakuntakaavaalueen merituulivoimahankkeita, myös Suomen ja Ruotsin talousvyöhykkeillä sijaitsevia hankkeita. Kaavaselostuksessa olisi syytä tuoda esiin, että laajamittaisen merituulivoiman rakentamisen aiheuttamiin kalastovaikutuksiin liittyy edelleen merkittäviä epävarmuuksia, jotka tarkentunevat lähitulevaisuudessa.

Troolikalastuksen estymisen lisäksi tuulivoima-alueet ja merikaapelireitit todennäköisesti rajoittavat merkittävästi tai estävät kokonaan kiinteillä pohjaan ankkuroitavilla pyydyksillä (mm. verkot, loukut ja rysät) kalastuksen kyseisillä alueilla. Siten rannikkokalastus voi estyä kokonaan tai se on voimakkaasti rajoitettua tuulivoima-alueilla.

Vaihemaakuntakaavan teemakartoissa on esitetty voimajohdon yhteystarve alueen tv-211 läpi. Lapin ELY-keskus kysyy, liittyykö kyseinen linjaus Hallan merituulivoimapuistoon? Hallan YVA-menettely on yhä keskeneräinen ja tuulivoimapuiston YVA-vaihtoehtoihin liittyy neljä merikaapelireittiä, joista vain yhden kaapelireitin liityntäpiste sijaitsee Raahessa.

Vesiviljelyn osalta merkittäviä alueita ei ole mainittu kaavaselostuksessa tai kaavakartoissa. Näitä voi tarkentaa esimerkiksi merialuesuunnittelun kartta-aineistoista.

Asiakirjan valmistelu ja hyväksyminen

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Maija Mäkelä (linnusto ja Natura), hydrogeologi Anne Lindholm (luokitellut pohjavesialueet), ylitarkastajat Jussa Liikkanen ja Riku Tapio (vaikutukset maakuntarajan Lapin puoleisiin

kuntiin) ympäristö ja luonnonvarat - vastualueelta sekä johtava kalatalousasiantuntija Heikki Laitala (kalatalous) Lapin ELY-keskuksen kalatalousyksiköstä.	
Pohjois-Pohjanmaan elinkeino- liikenne ja ympäristökeskus (POPELY/2847/2024) / 24.10.2024 Viite: Kuulutus 17.9.2024 ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO: POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHE 1 LAUSUNNON TIIVISTELMÄ, YHTEENVETO JA JATKOTOIMET Tässä lausunnossa ELY-keskus nostaa esille erityisesti viranomais ehdotusvaiheen jälkeen valmistuneen Natura-riskiselvityksen sekä sen huomioimiseen liittyviä näkökulmia. ELY-keskus on aiemmin todennut, että se suhtautuu erittäin vakavasti riskinarvioinnissa esitettyihin tietoihin yksittäisten Natura-alueiden kohdalla jo nykyisellään yhteisvaikutustarkastelussa ilmenevästä merkittävän heikennyksen kynnyksen ylittymisestä sekä laajemmin Natura 2000-verkoston kohdistuvasta tunnistetusta uhasta. ELY-keskus piti selvityksestä antamassa kommentoinnissaan erittäin tärkeänä, että kyseisen riskiselvityksen tulos otetaan vakavasti, ja ennen kaikkea, että sen tulokset tulevat huomioiduiksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa. ELY-keskus toteaa, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisu jättää liikaa epävarmuutta suhteessa luonnonsuojelulain ja samalla luontodirektiivin vaatimuksiin. Kaavaehdotukseen riskiselvityksen myötä tehtyjen muutosten jälkeen olisi tullut osoittaa kaavan vaikutusten jäävän sille tasolle, että siitä ei aiheudu merkittävää riskiä Natura-suojeluperusteille yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa, ja että luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arviointivelvollisuutta ei näin synny. Tämä jää kuitenkin osoittamatta, vaikka todistusvastuu merkittävien Natura-vaikutusten muodostumatta jäämisestä on suunnitelmasta vastaavalla taholla, eli Pohjois-Pohjanmaan liitolla. Natura-alueiden suojeluperusteisiin kohdennettu riittävä perustelu heikentämiskiellon täyttymisestä on edellytys hyväksyttävälle vaihemaakuntakaavaratkaisulle. ELY-keskus tuo lausunnossaan esille lisäksi muihin vaikutustyyppisiin kohdistuvia huomioita sekä voimassa olevan kaavan tai laadittavan kaavaratkaisun tai kaavan merkintöjen ja määräysten muutostarpeita. Lisäksi lausunnossa tuodaan esille kaava-aineistoon liittyviä näkökulmia. ELY-keskus toteaa, että kaavasta on tarpeen järjestää neuvottelu ELY-keskuksen ja liiton kanssa, jotta lausunnossa esitetyt asiat tulevat huomioiduiksi. 2 ELY-KESKUKSEN KANNANOTOT KAAVAN VALMISTELUVAIHEISSA Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on lausunut Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksesta 21.9.2022 sekä kaavan viranomais ehdotusvaiheesta 22.2.2024. Lisäksi ELY-keskus on pyynnöstä kommentoinut vaihemaakuntakaavan viranomais edotusvaiheen jälkeen Natura 2000 -verkoston kohdennettua riskiselvitystä	

10.6.2024 ja todennut tässä yhteydessä, että se tulee ottamaan tarkemmin kantaa riskiselvitykseen pohjautuvan Natura-alueverkoston huomioimisesta maakuntakaavaehdotuksen julkisessa vaiheessa.

Nyt nähtävillä olleeseen julkiseen kaavaehdotusaineistoon on tutustuttu Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen eri yksiköissä ja siitä annettua palautetta on koottu tähän lausuntoon. ELY-keskuksen lausunnossa ei ole tarpeen toistaa tässä vaiheessa aiemmin lausuttua. Aiemmissa lausunnoissa esitetyn lisäksi ELY-keskus toteaa tässä julkisen kaavaehdotuksen vaiheessa seuraavaa:

3 KAAVAN TUULIVOIMA-ALUEET JA SÄHKÖNSIIRTO SEKÄ NIIDEN VAIKUTUSTEN TARKASTELU

Keskeisenä kaavan teemana on ollut energiantuotantoalueiden osoittaminen kaavassa, erityisesti tuulivoimarakentamiselle soveltuvien alueiden osoittaminen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on jo kolmas laajamittaisesti seudullista tuulivoimarakentamista käsittelevä vaihemaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa on osoitettu uudet seudulliset tuulivoimarakentamiseen soveltuvat tuulivoima-alueet (tv-alue) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa aiemmin osoitettuja tv-alueita. Tuulivoimarakentamisen kokonaisratkaisun on siten tarkoitus muodostua 1. ja 3. vaihemaakuntakaavasta voimaan jäävien sekä nyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden yhteisvaikutuksesta.

Maakuntakaavatyön aikana TUULI-hankkeessa laadittujen selvitysten myötä kaavaratkaisua muodostettaessa on tunnistettu useita eri vaikutustyyppisiä, joissa yhteisvaikutusten osalta suunnittelutilanne on edellyttänyt kokonaisvaltaista ohjaamista sekä tv-alueiden lukumäärän ja sijainnin optimointia. ELY-keskus toteaa kaavatyön aikana sijainninohjausmallista kaavaluonnoksen ja viranomais ehdotusvaiheen myötä julkiseen ehdotusvaiheeseen päätyvien kaavaratkaisujen olleen merkittävä maakunnan tuulivoimapotentiaalia tarkentava ja kestävään tuulivoimarakentamiseen pyrkivä jatkuvasti kehittynyt prosessi, jonka lopputulosta on syytä hyödyntää maakunnan kokonaisvaltaisen tuulivoimarakentamisen ohjaamiseksi. Useiden TUULI-hankkeen aikana laadittujen selvitysten myötä tieto kokonaisvaikutuksista on lisääntynyt ja kaavaratkaisun vaikutusten lopullinen arviointi on ollut kokonaan mahdollista vasta tarkentuneeseen tietoon perustuen. ELY-keskus lausuu nyt lopullisten vaikutusarviointien myötä muodostuneesta julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisusta, jonka tulisi olla erittäin tärkeä pohja maakunnan sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään tuulivoimarakentamisen ohjaukselle.

Maakuntakaavoituksen haasteena on ollut sijainninohjausmallin osoittamien alueiden runsas määrä luonnosvaiheessa, sillä näitä alueita ei ole tuolloin vielä riittävästi tarkasteltu suojelualueiden ja sensitiivisen lajiston tai muiden rajoitteiden, kuten maiseman ja asutuksen saartovaikutusten osalta. Luonnosvaiheesta on tapahtunut jo osittain karsintaa viranomais ehdotusvaiheeseen, mutta vasta tuo vaihe on otettu Natura-riskitarkastelussa huomioon. Nyt julkinen ehdotusvaihe on pyrkinyt edelleen karsimaan aiemmin kaavoituksen alkuvaiheessa hahmoteltuja (sijainninohjausmalli) alueita, joista useille on jo lähtenyt hankesuunnittelu toteutumaan tai kuntien tahtotila muodostumaan. Kaavatyön tarkoitus on tarkentaa tietoa ja sen myötä optimoida kaavaratkaisua, mutta energiantuotantohankkeiden nopeatahtinen ja samanaikainen eteneminen aiheuttaa pitkän aikavälin suunnittelulle haasteen.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa on osoitettu 55 tv-aluetta, joista maatuulivoimalle osoitettuja (tv-1) on 50 ja merituulivoimalle osoitettuja (tv-2) 5. Lisäksi lainvoimaisista vaihemaakuntakaavoista säilyy 48

tv-1 -aluetta. ELY-keskus toteaa ongelmallisena sen, että vaikutusten kannalta kaavoituksen yhteydessä on pyritty selvittämään nyt kaavassa osoitettavan tuulivoimarakentamisen osalta kestävä kokonaisratkaisu, mutta tuulivoimarakentamisen ohjausperiaatteita ei ole yhtenäisestä tarkastelusta huolimatta ulotettu samanlaisina kaikille aiemmissa vaihe-
maakuntakaavoissa osoitetuille alueille. Aiemmista vaihemaakuntakaavoista on jätetty voimaan toteutumattomia tv-
alueita, joiden vaikutustarkastelut ovat osoittaneet niiden olevan kokonaisvaikutusten tarkastelun kannalta haitallisia, ja
joiden muuttamisella tai osoittamatta jättämisellä olisi mahdollisesti voitu lisätä tuulivoima-aluevarauksia toisaalla vä-
hemmän haitattomilla alueille.

Edelleen haasteellisena ELY-keskus näkee sen, että kaavan tuulivoimarakentamista koskeva periaate on muuttunut nyt
laadittuun ehdotukseen aiemmasta siten, että kaavalla on tarkoitus ohjata vain hankkeita, joissa on kymmenen tai enem-
män voimaloita. Ohjausperiaate on yhtenäinen voimassa olevien kaavojen kanssa, mutta ELY-keskus toteaa, että aiem-
missä vaiheissa seudullisen tuulivoimarakentamisen kohdentaminen yli 7 neliökilometrin ja 7 voimalan hankkeisiin olisi
mahdollistanut kaavassa osoitettavien tv-alueiden kokonaisvaltaisten vaikutusten hallinnan nyt esitettyä paremmin.

ELY-keskus toteaa tärkeäksi, että maakuntakaavaa toteutettaessa yksittäisten hankkeiden osalta tullaan varmistumaan
siitä, etteivät kokonaisvaikutukset muodostu nyt maakuntakaavatyössä selvitettyä suuremmiksi alueille, joissa maakun-
takaavan ratkaisuja on rajoitettu vaikutusten vähentämiseksi. ELY-keskus toteaa myös, että vaikutusalueiltaan yhtene-
vien, mutta kokoluokaltaan alle seudullisesti merkittävien tuulivoima-alueiden yhtenäisen ohjaamisen tarve on ilmeinen,
mikä on tunnistettu kaavaa laadittaessa tuulivoimarakentamisen ohjaamista koskevissa periaatteissa. ELY-keskuksen nä-
kemyksen mukaan kerrannaisvaikutusten huomioiminen myös rajaa maakuntakaavaa toteutettaessa kuntien harkinta-
mahdollisuutta yksittäisissä kunnallisissa kaavahankkeissa poiketa nyt laaditusta maakuntakaavaratkaisusta tai toteuttaa
vaikutusten osalta kriittisille alueille yksittäisiä hankkeita, joiden kokonaisvaikutukset nousisivat yhdessä maakuntaka-
vassa selvitettyjen alueiden kanssa kestävämmiksi. Muussa tapauksessa maakuntakaavan tarkoitus kokonaisvaltai-
sista tuulivoimarakentamisen ohjaamisesta ja liiallisten vaikutusten poissulkemisesta ei voi toteutua tarkoitetulla ta-
valla.

Tuulivoimarakentamista ohjataan kaavassa osoitettujen tv-alueiden lisäksi yleisellä suunnittelumääräyksellä, jonka oh-
jaus kohdistuu erityisesti kaavassa osoitettujen tv-alueiden ulkopuolisille alueille. ELY-keskus kehotti viranomaisehdo-
tuslausunnossaan tiivistämään ja selkiyttämään yleismääräystä, jotta se tulisi paremmin huomioitua tarkemmassa suun-
nittelussa. Suunnittelumääräyksessä on huomioitu monipuolisesti erilaisia ympäristövaikutuksia vähentäviä tekijöitä,
mikä on johtanut määräystekstin laajenemiseen aiemmasta. Riski sille, että määräyksen paisuessa sen tulkinnanvarai-
suus lisääntyy ja yksittäisten määräyskohtien ohjausvaikutus vähenee, on olemassa.

Kaavassa osoitettavien tv-alueiden vaikutusarviointia on esitetty ehdotusvaiheen liitteen 2 (Tuulivoima-alueiden kohde-
kuvaukset) lopussa taulukkoina ja karttaesityksinä, miten kaavoituksen eri vaiheissa tv-alueiden lukumäärä ja sijainti ovat
muuttuneet. Perusteluita tv-alueiden sijoittumiselle ja rajautumiselle on osoitettu myös eri kaavavaiheiden karsintaa
osoittavien taulukoiden lisäksi tv-alueiden kohdekuvauksissa, mutta varsinainen koko kaavaratkaisun koostava vaikutus-
arviointi jää vaikeasti hahmottuvaksi.

ELY-keskus näkee osin ongelmallisena sen, että vaikutustenarviointia on jätetty toteuttamatta ja velvollisuutta haitallisten
vaikutusten muodostumisen ehkäisyyn on useilta osin siirretty hankekohtaiseen suunnitteluun ja osoitettu tämä

velvollisuus suunnittelumääräyksissä. Tietyltä osin on maakuntakaavataso tarkoitus, että hankekohtainen suunnittelu tarkoittaa vaikutusarviointia eli hankkeen koon ja laajuuden perustelua, mutta kokonaistarkastelun kannalta tilanne ja rajoitteet tulee maakuntakaavassa riittävästi todeta, mikäli kokonaisuutta halutaan ohjata selkeillä ja asianmukaisilla reunaehdoilla. Yleisissä suunnittelumääräyksissä on muun muassa huomautus tarpeesta arvioida Natura-alueisiin kohdistuvat vaikutukset sekä varmistua merkittävien haitallisten vaikutusten aiheutumattomuudesta, mikä on hyvä muistutus. ELY-keskus tuo esille, että Natura-alueita koskeva heikennyskielto ja velvoite vaikutusarviointiin tulevat suoraan luonnonsuojelulain (9/2023) 5 luvun säännöksistä ja joka tapauksessa tarkempien hanketietojen ja hankekokonaisuuden (tv-alue ja sähkönsiirto) velvollisuudeksi jää tarkoittaa harkintaa sekä toteuttaa tarvittaessa asianmukainen luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen arviointi.

Arviointivelvoitteiden jättäminen hankekohtaiseen tarkempaan suunnitteluun on osin ymmärrettävää, mutta kyseessä olevan maakuntakaavan osoittamien kaavamerkintöjen vaikutusarviointi tulisi kuitenkin olla kaavan aiheuttamien vaikutusten osalta läpileikkaavaa ja tukeutua kaavatyössä laadittuihin selvityksiin sekä muuhun aineistoon. Vaikka maakuntakaavataso ohjaus huomioiden arviointi on yleispiirteistä, on se kuitenkin tärkeä perustelu ja lähtökohta tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaukselle. Nyt kaavassa osoitettavien alueiden vaikutusarviointi on osittain toteutettu, mutta kokonaisuutena esitetty sekavasti eri osuuksissa.

4 LUONTOVAIKUTUKSET KAAVARATKAISUISSA

ELY-keskus toi viranomais ehdotusvaiheen lausunnossaan esille laajasti luontovaikutuksiin liittyviä huomioita ja jatko suunnittelun tarpeita ja ottaa nyt kantaa tässä julkisen ehdotusvaiheen lausunnossaan siihen, miten kaavan vaikutusarviointi tai kaavaratkaisujen tarkentaminen ovat edelleen kohdentuneet ja tarkentaneet lähinnä tv-1 ja tv-2-alueiden luontovaikutusten osalta.

4.1 Linnustovaikutusten huomioiminen

ELY-keskus totesi viranomais ehdotuslausunnossaan maakuntakaavoituksen olevan tärkeä työväline etenkin muuttoliinustoon ja tärkeisiin kerääntymisalueisiin kohdistuvien yhteisvaikutusten arvioinnissa, ja tämän arvioinnin olisi ulotuttava selkeästi maakunnanrajat ylittäväksi. Maakuntakaavatyössä linnustovaikutuksiin kohdennettu ohjaus on pääosin toteutettu vuonna 2021 TUULI-hankkeen yhteydessä päivitetyn linnuston päämuuttoreittiselvityksen kautta. ELY-keskus toi edellisessä lausunnossaan esille useita puutteita linnustollisesti arvokkaiden alueiden huomioimisessa, mikä voi aiheuttaa jatkossa merkittäviä haasteita tarkemmalle suunnittelulle tiettyjen tuulivoima-alueiden osalta.

Julkinen edotus on nyt osittain vastannut näihin puutteisiin ja tarkentanut kaavaratkaisua, mutta useita tv-alueita on edelleen linnustollisesti haastavilla sijainneilla. ELY-keskus toteaa, että haitallisten kumulatiivisten vaikutusten mahdollinen ilmeneminen on linnuston kohdalla hyvin aiheellinen huoli tuulivoimarakentamisen lisääntyessä huomattavasti nykytilanteesta. Tämän osalta laajemman ohjauksen ja suunnittelun tarve koskee maatuulivoiman yhteisvaikutusten lisäksi etenkin merialuesuunnittelua, joka tässä julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa on edelleen jäänyt heikoksi.

ELY-keskus toi aiemmassa lausunnossaan esille, että aiemmin osoitettu rannikon päämuuttoreitin rajausta ja sen huomioimisesta annettu suositus eivät koske merialueella tapahtuvaa muuttoa, eikä rajausta siten ole käyttökelpoinen aluevesien tv2-alueiden sijoittelun suunnittelussa ja totesi myös, että asiaa tulee tarkentaa vielä Natura-riskiselvityksen

perusteella. Riskiselvityksessä linnuston muuttoreitit onkin tunnistettu aiempaa monipuolisemmin määrittämällä päämuuttoreittiä laajempi päämuuttoväylä. Tämä aineistojen yhdistelmänä osoitettu leveämpi rajausta pyrkii huomioimaan paremmin muuttovirran sijainnin esimerkiksi tuulioista johtuvaa vaihtelua ja sisältää myös merialueet, sillä merialueiden sorsa- ja kuikkalintujen merkittävää muuttoväylää ei ole huomioitu aiemmin TUULI-hankkeen tuottamassa rajauksessa. Riskiselvityksessä todetaan, että tuulivoimarakentaminen ei sovi yhdistelmätason osoittamalle alueelle, tai edellyttää ainakin merialueiden osalta muuttolinnustoon kohdennettuja mittavia lisäselvityksiä ja perusteluja. Lisäksi riskiselvityksen yhteydessä toteutettu rannikon ja merialueen ekologisen verkoston rajausta huomioi Natura 2000-verkoston toiminnallisuuden ja niiden suojeluperusteena olevan lajiston herkkyyttä merituulivoiman rakentamiselle.

ELY-keskus toteaa, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa tai kaavaselostuksen arvioinneissa ei kuitenkaan näy, miten meri- ja rannikkoalueiden tv-2-alueiden sijoittamisessa on huomioitu laadittu riskiselvitys ja siinä tarkastellut edellä kuvatut uudet rajaukset. Kaavaratkaisussa on huomioitu ELY-keskuksen toteaman mukaan edelleen vain kaavakartalla esitetty rannikon päämuuttoreitin päivitysselvityksen mukainen rajausta vuodelta 2021. ELY-keskus toteaa, että rannikon päämuuttoreitin osoittamisen lisäksi linnustoon kohdistuva vaikutusarviointi ja muutosten jälkeen sen perustelu on kaavaehdotuksen osalta edelleen niukka ja puutteellinen.

Natura-riskiselvityksen yhteydessä linnustovaikutusten muodostumisperiaatteet on todettu ja tärkeällä tavalla osoitettu suojeluperusteiden kautta. Lisäksi ekologisen verkoston tarkennus huomioi tärkeät linnustoalueet sekä käytettävissä olevan linnustoaineiston. Kaavaselostus ei kuitenkaan koosta selkeästi, miten tämä tilattu riskiselvitys ja ekologisten yhteyksien tarkentaminen olisi kohdennettu linnuston osalta riskialttiisiin tai jopa haitalliseksi arvioituihin kaavan tv-alueisiin.

ELY-keskus on aiemmassa lausunnossaan nostanut esille tärkeän petolintumuuttoreitin lisäksi mm. kurjen muuttoreitit, jotka sijaitsevat pääosin sisämaassa. Nyt julkisessa ehdotusvaiheessa tv-alueiden kohdekuvauksiin on lisätty huomiota sijoittumisesta tärkeille muuttoreiteille sekä edellytys riittävän laajalle vaikutusarvioinnille. Se, ohjaako tämä kestävä tuulivoimarakentamista riittävästi, jää edelleen hankekohtaisen suunnittelun vastuulle, mutta hankekohtainen ja vain luvitetut tai lähialueelle samassa suunnittelutilanteessa huomioiva arviointi ei ymmärrettävästi kannata vastuuta laajasta maakuntarajat ylittävistä kokonaiskuvasta.

Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioimisessa sekä hankekohtaisessa tarkemmassa suunnittelussa ELY-keskus korostaa etenkin tunnistetun petolintumuuton pullonkaula-alueen riittävää ja varovaisuusperiaatteeseen perustuvaa huomioimista. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että Oulun ja lin tv-alueilla etenkin maakunnan rajat ylittävien merkittävien haitallisten yhteisvaikutusten muodostumisen potentiaalissa on edelleen suurta epävarmuutta.

Maakuntakaavatyön yhteydessä on pääosin asianmukaisesti huomioitu tv-alueiden etäisyydet kansainvälisesti ja kansallisesti tärkeistä lintualueista (IBA, FINIBA). ELY-keskus toteaa, että vaikka parannusta kaavavalmistelu edelliseen vaiheeseen on tapahtunut, ainakin yksi uusi sähkönsiirron yhteystarve on osoitettu sijoittumaan FINIBA-alueelle.

4.2 Tuulivoimalle sensitiivisen lajiston huomioiminen

Laaditun Natura-riskiselvityksen yhteydessä on erikseen tarkasteltu tuulivoimalle sensitiivistä lajistoa, joista liiton selvityksissä on mainittu erikseen maakotka, metsäpeura ja metsähanhi.

Maakotka

Riskiselvityksen mukaan maakotkaan olisi kohdistunut vaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen mukaisten sekä jo toteutuneiden että luvittujen tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksena noin 9 reviiiriä vastaava menetys (6,5 %). Jos huomioidaan myös vireillä olevina tiedossa olevat tuulivoimahankkeet, on menetys noin 12 reviiiriä (8,4 %). Laaditussa riskiselvityksessä on todettu, että menetys on populaation kantokyvyn perusteella kestävä. ELY-keskus kommentoi pyynnöstä Natura-riskiselvitystä ja totesi kommentissaan, että on erittäin tärkeää huomioida maakotkareviirit vielä aiempia valmisteluvaiheita paremmin julkisessa ehdotusvaiheessa.

Jo viranomaisehdotuksessa maakotkan osalta riskialttiiden tv-alueiden rajauksia oli siirretty tai kavennettu maakotkareviirien ydinalueiden läheisyydessä, ja tätä on edelleen tarkennettu julkiseen ehdotusvaiheeseen, huomioiden ELY-keskuksen antamat aiemmat lausunnot. Lisäksi kaavaehdotuksen yleismääräysten mukaan tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa maakotkan ydinreviirin ulkopuolelle, mitä ELY-keskus pitää tarpeellisena lisäyksenä. Joskin määräykseen sisällytetty sana "lähtökohtaisesti" mahdollistaisi kuitenkin säännöstä poikkeamisen ilman etukäteen asetettuja poikkeamisen edellytyksiä.

ELY-keskus toteaa kuitenkin joitakin poikkeuksia lajin riittävässä huomioimisessa, sillä eräiden reviirien yhteyteen osoitettuja tv-alueita on jopa laajennettu. Sähkönsiirron yhteystarpeita on myös osoitettu maakotkareviirien ydinalueille ja tämä tilanne on epäsuotuisa etenkin joidenkin Natura-alueille sijoittuvien maakotkareviirien tapauksessa, jossa maakotka on kyseisen Natura-alueen suojeluperustelaji. ELY-keskuksen arvion mukaan tämä aiheuttaa merkittäviä haasteita voimajohtojen linjauksen tarkemmassa suunnittelussa ja lisää kaavaratkaisun aiheuttamaa riskiä maakotkalle, etenkin kun tarkastellaan riskejä Natura-alueiden suojeluperusteille.

ELY-keskus toteaa, että maakotkapopulaation kohdistuvaa riskiä on toki lievennetty julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa, ja selkeitä myönteisiä muutoksia on tehty. Kaavaratkaisuun kuitenkin sisältyy edelleen myös maakotkan kannalta selkeästi lähtökohtaisesti haitallisia merkintöjä. Kaavaselostuksen perusteella jää siis epävarmuus, missä määrin julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyt muutokset tosiasiaassa vähentävät maakotkapopulaation kohdistuvaksi arvioitua menetystä, ja onko tuo menetys edelleen suuruudeltaan pitkällä aikavälillä kestävä.

Metsäpeura

ELY-keskus totesi aiemmassa lausunnossaan, että metsäpeura on tällä hetkellä ainoastaan neljän joko osin tai kokonaan Pohjois-Pohjanmaan alueella sijaitsevan Natura-alueen suojeluperustelaji; Rumala-Kuvaja-Oudonrimmet (Vaala), Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuo (Pyhäntä), Etelä-Sydänmaa (Reisjärvi) ja Kivineva (osittain Sievi), ja että, maakuntakaavan tuulivoima-alueita ei varovaisuusperiaatteen mukaisesti tulisi sijoittaa alle viiden kilometrin etäisyydelle edellä mainituista Natura-alueista, joilla metsäpeura on suojeluperusteena. Julkisen ehdotusvaiheen kaavaselostuksen mukaan metsäpeura on huomioitu Natura-riskinarvioinnissa haitalliseksi todettuja tv-alueita siirtämällä ja poistamalla, mitä ELY-keskus pitää tavoiteltavana ja toteaa, että kolmella neljästä Natura-alueella, joissa metsäpeura Pohjois-Pohjanmaalla on suojeluperusteena, tuulivoimaloiden alueet on edelleen osoitettu vähintään 5 kilometrin etäisyydelle. Poikkeuksena

tästä on Kivinevan Natura-alue, jonka osalta mainittu suojaetäisyys ei täyty. ELY-keskus on ottanut lausunnossaan asiaan tarkemmin kantaa Natura 2000-verkostoa käsittelevässä osuudessa.

Myös ne Natura-alueet (yht. 26 kpl), joihin metsäpeura on ehdotettu lajin suojelutarpeen vuoksi tulevaisuudelle suojeluperustelajiksi, on kaavaselostuksessa tunnistettu. Tosin näistä kahdentoista Natura-alueen viiden kilometrin etäisyysvyöhykkeen sisälle kuitenkin sijoittuu kaavaehdotuksen mukainen tuulivoimaloiden alue, ja viiden Natura-alueen kohdalla tuulivoima-alueita sijoittuu jopa alle kolmen kilometrin etäisyydelle. Tämän myötä on olemassa riski, että jatkossa näiden alueiden merkitys metsäpeuralle ja myös sen suojelulle heikentyvät.

Natura-riskiselvityksen yhteydessä on tehty erillinen metsäpeuraverkoston rajausta, joka osoittaa alueet ja käytävät, joiden tulisi säilyä vapaana tuulivoimarakentamiselta. Metsäpeuraverkoston rajausta perustuu Luonnonvarakeskuksen laatimaan lajin vasa-aikaiseen elinympäristömalliin sekä peuran pantaseuranta-aineistoon. Verkoston rajausta on avuksi metsäpeuraan kohdistuvien riskien tunnistamisessa ja paikallistamisessa, mutta ELY-keskus toteaa sen vaikuttavuuden jäävän epäselväksi ilman kaavakarttamerkintää. Tämä puolestaan entisestään korostaa tarvetta laajemman ekologisen verkoston huomioimiseen.

ELY-keskus pitää lähtökohtaisesti myönteisenä, että metsäpeura on aiempaa tarkemmin huomioitu tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa sekä tuulivoimaa koskevissa kaavan yleismääräyksissä. Annettu määräys on kuitenkin varsin yleisluontoinen jättäen paljon tulkinnanvaraa siihen, mikä voidaan katsoa riittäväksi etäisyydeksi esiintymis- ja vasomisalueisiin. ELY-keskus muistuttaa, että luotettavaa tutkimustietoa siitä, millä varoetäisyydellä metsäpeuran lisääntymiselle mahdollisesti aiheutuvat haitalliset vaikutukset ovat vältettävissä, ei ole vielä tällä hetkellä olemassa.

Susireviirit

Tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa on lisättyä mainintaa, mikäli alue sijoittuu kaavan suunnitteluvaiheessa tulkitulle susireviirille. Lisäksi yleisissä määräyksissä seuraavasti: ”Laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin”. Määräys on kuitenkin hyvin yleispiirteinen, ja jättää tulkinnanvaraa siihen, millä tavalla asia tulisi ottaa huomioon. Ei ole olemassa tutkimukseen pohjautuvaa tietoa, kuinka paljon häiriötöntä tilaa reviirillä tulisi säilyä, jotta reviirin elinkyky ei heikenny.

ELY-keskus yhtyy kaavaselostuksessa esitettyyn arvioon siitä, että mikäli kaikki maakuntakaavan tv-alueet rakentuvat kokonaisuudessaan, on laajoja alueita susireviirien sisällä tuulivoimaloiden vaikutuspiirissä, mikä kasvattaa merkittävästi riskiä sille, että myös suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetään tai hävitetään.

Merinisäkkäät

ELY-keskuksen viranomaisehdotuksesta antaman lausunnon jälkeen, itämerennorppa ja harmaahylje on huomioitu siten, että huomaatuksia lajin huomioimiseen nyt vaihtelevalla laajuudella sisällytetty tv-2-alueiden (merituulivoima) kohdekuvauksiin. Poikkeuksena on Maanahkiaisen tv-2-alue, jonka kohdalle hyljelajeja ei mainita. Lajeja koskevia yleismääräyksiä ei kuitenkaan ole lisätty kaavaehdotukseen.

4.3 Natura-suojeluperusteiden sekä Natura- ja suojelualueverkoston huomioiminen kaavaratkaisuissa

Pohjois-Pohjanmaan liitto on teettänyt maakuntakaavatyon viimeisenä selvityksenä viranomaisehdotusvaiheen kaavaratkaisulle (MRA 13 §) laaditun Natura 2000 -verkostoon kohdistuvan riskiselvityksen (Latvasilmu osk 2024), joka valmistui viranomaisehdotusvaiheen kuulemisen jälkeen keväällä 2024. Tarkastelu on toteutettu kaikille maakunnassa ja myös enintään 25 kilometrin etäisyydellä maakuntarajan ulkopuolella sijaitseville Natura 2000 -verkoston kohteille.

Viranomaisehdotusvaiheen kaavaselostuksessa on todettu, että maakuntakaavan valmistelussa ei aiota laatia varsinaista luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia. ELY-keskus totesi viranomaisehdotusvaiheen lausunnossaan tämän mahdolliseksi, sillä asianmukaista Natura-arviointia varten tiedot arvioitavista vaikutuksista sekä arvioinnin kohteesta tulisivat olla tarkemmat, ja maakuntakaavatason tarkastelussa tulee varmistua lähtökohtaisesti kokonaisuuden osalta riittävien suojaetäisyyksien huomioimisesta suhteessa useiden Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Maakuntakaavatason arvioinnissa on tällä tavalla mahdollisuus hyvin laajalla mittakaavalla huomioida yhden energiantuotantomuodon, kuten tuulivoiman, aiheuttamia yhteisvaikutuksia Natura-suojeluperusteisiin ja juuri tuulivoimalle sensitiiviinseen eläinlajistoon.

Luontodirektiivin ja luonnonsuojelulain mukaisena edellytyksenä Natura-arvioinnin välttämiseksi kuitenkin on, että Natura-alueisiin kohdistuvat todennäköisesti merkittävät heikentävät vaikutukset voidaan riittävällä varmuudella poissulkea. Tämän vuoksi ELY-keskus tuo esille, että Natura-alue rajattuna yksittäisenä alueena ei ole huomioitavissa pelkästään tietyllä suojaetäisyydellä yleispiirteisessä suunnitelmassa osoitettavien toimenpidealueiden sijoittelussa, vaan riittävän etäisyyden sekä yleispiirteisenkin riskit poissulkevan arvioinnin on perustuttava kunkin Natura-alueen tarkoitukseen eli sen suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin sekä vielä laajemmin tarkasteltuna Natura-alueverkoston toimivuuteen ja eheyteen.

Maakuntakaavan tarkkuudella toteutettu suojeluperustetarkastelu ja riskien poissulkeminen ei kuitenkaan poista yksittäisten hankkeiden Natura-arviointivelvollisuutta. Hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa voidaan tapauskohtaisesti huomioida liitännäishankkeet (sähkönsiirto) ja hankekokonaisuuden tarkemmat toiminnot sekä vaikutusmekanismit Natura-suojeluperusteille ja Natura-alueen eheydelle, mutta laajempi yhteisvaikutusarviointi hankekohtaisessa arvioinnissa jää usein heikommalle tasolle. Tästä on osoituksena myös laadittu Natura-riskitarkastelu, jonka tulos osoittaa Pohjois-Pohjanmaan Natura-verkostoon kohdistuvia suuria riskejä, sillä jopa 46 % arvioituista lintudirektiivin mukaisista SPA-alueista ja 13 % arvioituista luontodirektiivin mukaisista SAC-alueista on suuren riskin luokassa yhden tai useamman arvioidun tekijän kautta. Lisäksi kaavaselostuksen mukaan sähkölinjojen haitallisen vaikutuksen arvioidaan olevan kokonaisuutena niin mittava, että mikäli niiden aiheuttamaa riskiä ei huomioida, heikentävät ne hyvin todennäköisesti koko Natura-alueverkoston eheyttä.

ELY-keskus on riskiselvityksestä 10.6.2024 antamassaan kommentoinnissa todennut, että se suhtautuu erittäin vakavasti riskinarvioinnissa esitettyihin tietoihin yksittäisten Natura-alueiden kohdalla jo nykyisellään yhteisvaikutustarkastelussa ilmenevistä merkittävän heikennyksen kynnyksen ylittymisestä sekä Natura-verkoston kokonaisheikentymättömyyteen kohdistuvasta tunnistetusta uhasta. ELY-keskus piti kommentoinnissaan erittäin tärkeänä, että kyseisen riskiselvityksen

tulos otetaan vakavasti, ja ennen kaikkea, että sen tulokset tulevat huomioiduiksi jo energia- ja ilmastovaihemaakunta-kaavan julkisessa ehdotuksessa.

Natura-verkoston kohdistetun riskiselvityksen tarkasteluvyöhyke kattaa etäisyysvyöhykkeitä Natura-alueiden ympäristössä. Riskiselvityksessä huomiona olivat maakuntakaavan tuulivoima-alueiden etäisyyteen ja laajuuteen ja siten suoje-luperustelajistoon kohdentuvaan elinympäristöriskiin perustuvat vaikutukset sekä maakuntakaavassa osoitettujen voimalinjojen sekä valtakunnanverkon suurten sähköasemien sijainnin aiheuttamat riskit Natura-alueverkostolle kokonaisuutena. Linnustoperusteisten Natura-alueiden (SPA) osalta pinta-alavaikutusta on arvioitu laskemalla, kuinka paljon tuulivoima-alueet vievät Natura-alueita ympäröivästä alueesta. Osalle lajistoa kyse on menetetystä elinalueesta, mikäli laji väistyy alueelta (Tolvanen ym. 2023), tai ei enää kulje sen kautta. ELY-keskus pitää riskiselvityksen lähtökohtia perusteltuna, sillä linnustoon kohdistuvan törmäysriskin lisäksi Natura-alueita ympäröi vyöhyke, jolla tuulivoiman vaikutusmekanismit aiheuttavat mahdollisesti pysyvää välttelykäyttäytymistä.

Julkisen ehdotusvaiheen kaaselostuksen mukaan Natura-riskiselvityksen tuloksia on huomioitu siten, että suuren riskin etäisyydelle linnustonperusteisista Natura-alueista (SPA-alueet) sijoittuneita tv1-alueita on sekä poistettu kokonaan että rajattu etäämmälle. Tämän tarkennuksen myötä vähintään kahden kilometrin suojaetäisyys osoitettavien uusien tv-1-alueiden ja SPA-alueiden välillä pääosin täyttyisi pienentäen haitallisten vaikutusten todennäköisyyttä, mitä ELY-keskus pitää myönteisenä ja tärkeänä. Lisäksi Pitkämatala-Suurhiekan tv-2-aluetta on rajattu etäämmälle lähimmistä SPA-alueista. ELY-keskus toteaa, että edellä mainituilla toimenpiteillä on myös saatu jossain määrin vähettyä tv-alueiden aiheuttamaa elinympäristöriskiä (pinta-alatulkinta) linnustoperusteisten Natura-alueiden ympäristössä. Lisäksi sähkösiirrosta aiheutuvaa riskiä on pyritty pienentämään poistamalla aiemmissa kaavavaiheissa kaavakartalla esitettyjä tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden liityntäjohtojen liiankin tarkkoja yhteystarvemerkintöjä, joille ei kuitenkaan ole voitu maakuntakaavatasolla osoittaa haitattominta reittisuuntaa.

Julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyt toimenpiteet pohjautuvat laadittuun riskitarkasteluun, mutta ehdotukseen ei sisälly analyttistä arviota, missä määrin ne vähentävät siinä tunnistettuja riskejä, jotka tuulivoimala-alueista ja sähkösiirrosta Natura-alueverkoston suojelunperusteille ja kokonaisheikentymättömyydelle aiheutuvat. Etenkin kriittisimmiksi todettujen Natura-alueiden osalta tämä toimenpiteiden vaikuttavuuden selkeä ja yksiselitteinen perustelu olisi oleellinen arvioitaessa, onko maakuntakaavassa osoitettavat merkinnät ja yleismääräykset saatu sellaiselle tasolle, että Natura-alueverkoston luonnonarvoille aiheutuvat todennäköiset merkittävät haitalliset voidaan riittävän luotettavasti poissulkea. Julkiseen ehdotusvaiheeseen tehtyjen tv-alueiden ja ohjeellisten sähkösiirtoyhteyksien siirtojen ja poistojen jälkeenkin useiden Natura-alueiden läheisyyteen ollaan osoittamassa uusia, laajoja tv-alueita. Lisäksi uusia voimajohtojen yhteystarpeita on myös osoitettu useiden Natura-alueiden läheisyyteen tai jopa niiden kautta. Myös aiemmista lainvoimaisista vaihemaakuntakaavoista ollaan säilyttämässä sellaisia tv-alueita, jotka on arvioitu varsin haitalliseksi, mutta joilla ei kuitenkaan ole olemassa vielä lainvoimaista osayleiskaavaa tai rakennettua hanketta.

ELY-keskus huomauttaa, että ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti todistamisen vastuu koskee haitallisten vaikutusten puuttumisen eikä niinkään niiden olemassaolon osoittamista. Ja vastuu haitallisten Natura-vaikutusten puuttumisen osoittamisesta on suunnitelmasta vastaavalla taholla, eli tässä tapauksessa Pohjois-Pohjanmaan liitolla. Ilman annettua erillistä kattavaa selvitystä/arviota julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyistä muutoksista ja niiden arvioiduista vaikutuksista kaavaratkaisun Natura-vaikutusten riskitasoon, ei ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole mahdollista

luotettavalla tavalla poissulkea sitä, kohdistuuko kaavaratkaisusta riskialttiiksi todettuihin Natura-alueisiin ja siten myös koko Natura-alueverkoston eheyteen edelleen todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

ELY-keskus tulkitsee julkisen kaavaehdotusaineiston perusteella kaavaratkaisuun edelleen jäävän riskin Natura-suojeluperusteille ja tässä tarkastelussa esille nousevan eritoten seuraavat Natura-alueet: Haapaveden lintuvedet ja suot, Kivineva, Kummunlammit-Uikulanjärvi, Kuisuo, Kärsämäinjärvet, Multarinmeri-Harjuntakanen-Riitasuo, Nurmesjärvi sekä erittelemättä SPA-alueet, joiden suojelunperusteena on maakotka. Erityisesti jäävän riskin osalta esiin nousevat tv-alueiden ja kaavassa osoitettujen sähkönsiirtotarpeiden yhteisvaikutukset. Edellä olevaa luettelo kuitenkin sisältyy vain lähtökohtaisesti selkeimmät tapaukset, eikä sitä tule pitää tyhjentävänä.

ELY-keskus tuo esille seuraavassa tarkempia perusteluja ehdotusvaiheen kaavaratkaisuun jäävistä Natura-riskeistä:

Kivineva (FI1001004)

Maakuntakaavaehdotuksen tv-1 535 Salmijärvenneva sijoittuu noin 3,7 km etäisyydellä osin Sievin kunnan alueelle sijoittuvasta Kivinevan Natura-alueesta, jonka suojelunperustelajeihin lukeutuu metsäpeura. Etäisyys on lyhyempi kuin Natura-riskiselvityksessä viitattu Luonnonvarakeskus Luken suosittelema viiden kilometrin suojaetäisyys (Paasivaara 2022). Tällä hetkellä kyseisellä alueella ovat vireillä Vääräjoen ja Kenkäkankaan tuulivoimahankkeet.

Kivinevan Natura-alueen viiden kilometrin vaikutusalueelle sijoittuu Salmijärvennevan tv-1-alueen lisäksi Toholampi-Lestijärven kaksi tuulivoima-alueita, jotka on osoitettu lainvoimaisessa Keski-Pohjanmaan 4. vaihemaakuntakaavassa. Toholampi-Lestijärven tuulivoimahankkeella on myös lainvoimainen osayleiskaava, jossa osoitetut voimalayksikköjen paikat sijoittuvat ainoastaan joidenkin satojen metrien etäisyydelle Kivinevan Natura-alueella sijaitsevia metsänpeuran elinympäristöistä.

Edellä mainitut todeten ELY-keskus katsoo, ettei kaavaehdotuksesta Kivinevan Natura-alueen suojelunperusteisiin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten muodostumista tv-alueesta yksin ja etenkin yhdessä muiden tiedossa olevien jo suunnittelussa pitkällä olevien hankkeiden tai toisen maakunnan maakuntakaavamerkintöjen kanssa voida riittäväällä varmuudella poissulkea.

Kummunlammit-Uikulanjärvi (FI1100404)

Kyseisen Natura-alueen suojeluperusteena olevien Natura-suotyyppien vesitalouden on todettu heikentyneen pitkän ajan kuluessa sekä alueella olevien ojitusten että itäpuolisen maa-ainesten vaikutuksesta, minkä seurauksena luontotyyppien edustavuuden on todettu heikentyneen merkittävästi. Lausuttavana olevan kaavaratkaisun mukainen tv-1 alue 415 (Takukangas) sijaitsee lähimmillään noin kahden kilometrin etäisyydellä Natura-alueesta ja siitä on arvioitu aiheutuvan myös suuri riski alueen suojelunperusteena olevalle linnustolle laaditussa riskiselvityksessä. Suuri riski on myös arvioitu muodostuvan Natura-alueen ympärille osoitetuista sähkölinjoista.

ELY-keskus katsoo, että koska Kummunlammen-Uikulanjärven Natura-alueen suojelun perusteet ovat jo tällä hetkellä todennetusta heikentyneet merkittävästi, on alue jo lähtökohtaisesti herkkä lisäheikennyksille. Kaavaselistuksesta ei kuitenkaan käy ilmi, millä tavalla tunnistetut riskit on otettu huomioon julkisessa ehdotusvaiheessa esitettyssä

kaavaratkaisussa. ELY-keskuksen arvion mukaan kaavaratkaisusta Natura-alueen suojeluperusteille ja tavoitteille aiheutuvia todennäköisiä haitallisia vaikutuksia ei ole pystytty riittävällä varmuudella poissulkemaan.

Nurmesjärvi (FI1101802)

Nurmesjärvi on Pohjois-Pohjanmaan eteläosien edustavimpia lintujärviä. Natura-riskiselvityksessä on arvioitu, että viranomais ehdotusvaiheen mukaisesta kaavaratkaisusta kohdistuisi Nurmesjärven Natura-alueeseen suuri riski niin tuulivoima-alueiden läheisyydestä ja pintaa-alavaikutuksista kuin myös suunnitelluista sähkölinjoista ja sähköasemista.

Julkisen ehdotusvaiheen perusteella Nurmesjärven Natura-alueen viiden kilometrin vaikutusalueelle on sijoittumassa yhteensä neljä tuulivoimaloiden aluetta, joista kaksi (tv-1 393 Kokkopetäikkö ja tv-1 387 Riitamaa-Nurmesneva) ovat lausuttavana olevassa ehdotuksessa uutena osoitettavia. ELY-keskus pitää parannuksena sitä, että aiemmissa valmisteluvaiheissa lähempänä sijainneen Kokkopetäikön tv-alueella on nyt rajattu etäämmälle Nurmesjärven Natura-alueesta kumuloituvien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Ottaen huomioon näiden tv-alueiden sijainnin ja pinta-alan ELY-keskus kuitenkin katsoo, että myös Riitamaa-Nurmesnevan tv-alueella olisi tullut rajata etäämmälle Nurmesjärven Natura-alueesta, jotta Natura-riskiselvityksessä todettua pinta-alamenetystä viiden kilometrin etäisyydellä ja siten myös aiheutuvaa riskiä olisi saatu edelleen vähennettyä.

Pohjois-Pohjamaan ELY-keskus pitää hyvänä ratkaisuna sitä, ettei Pysäysperä-Parkkimanjärvi-Murtoperä-voimajohtoa ja Parkkimanjärven muuntoasemaa ole osoitettu kaavassa uutena voimajohdon yhteystarpeena ja seudullisena energiahuollon alueena. Tämän ratkaisun myötä on Nurmesjärven Natura-alueeseen kohdistuneiden riskien todennäköisyyttä on saatu pienennettyä. ELY-keskus pitää kuitenkin erikoisena ratkaisuna, että samalla kaavan liitekartalla osoitetaan ”merkittäviä haitallisia vaikutuksia sisältävä voimajohdon yhteystarve” ko. Natura-alueen eteläpuolella.

Julkiseen ehdotusvaiheeseen tehdyistä muutoksista huolimatta ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksen perusteella ei kuitenkaan ole mahdollista luotettavasti ja yksiselitteisesti arvioida sitä, missä määrin muutokset vähentävät Natura-riskiselvityksessä tunnistettua Nurmesjärven Natura-alueeseen kohdistuvaa kokonaisriskiä. Näin ollen ELY-keskuksen arvion mukaan ei voida myöskään riittävällä varmuudella todeta, etteikö lausuttavasta kaavaratkaisusta voisi edelleen todennäköisesti aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia Nurmesjärven suojelun perusteille ja tavoitteille.

Natura-alueet, joiden suojelunperusteena on maakotka

Pohjois-Pohjanmaalla maakotka on suojelunperusteena 39:llä Natura-alueella (SPA). Laaditussa riskiselvityksessä (vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu liite 10) on näillä Natura-alueilla sijaitseviin maakotkareviireihin arvioitu useissa tapauksissa kohdistuvan merkittävää törmäysriskiä. ELY-keskukselle ei kuitenkaan käy julkisen ehdotusvaiheen asiakirjoista selkeästi ilmi, millä tavalla tämä arviointi on näillä kyseenomaisilla reviireillä ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa mahdollisesti huomioitu etenkin tv-1-alueiden rajauksissa, jotta merkittävien haitallisten vaikutusten todennäköisyys voitaisiin luotettavalla tavalla sulkea pois.

ELY-keskus kritisoi erityisesti myös sitä, että esitetystä kaavaratkaisusta sähkönsiirron yhteystarpeita on osoitettu Natura-alueille sijoitettujen maakotkareviirien ydinalueille, vaikka kyseessä joissain tapauksissa olisi nykyisen voimajohdon

rinnalle tai tilalle suunniteltu yhteystarve. Voimajohtojen yhteystarpeita on osoitettu polveilevalla viivalla, joka antaa ymmärtää, että karkean tason suunnittelua olisi yhteystarpeen sijoittelussa toteutettu.

Maakuntakaavan tarkkuustaso ja Natura-tarkastelu

ELY-keskus toteaa maakuntakaavan olevan yleispiirteinen suunnitteluväline ja kaavan toteutumisen tapahtuvan sen ohjausvaikutuksen myötä. Oleellista on nimenomaan ohjauksen vaikuttavuus sekä miten kaavamerkintöjen mahdollistamilla ja osoittamilla tv- alueilla toteutetaan tarkemman tason suunnittelua ja miten hyvin huomioidaan tv-alueiden kohdekorttien avulla esiin tuotuja suunnittelun haasteita ja jopa reunaehtoja. ELY-keskus tuo esille, että kyseenalaista on, voidaanko ohjaavan kaavan tv-alue kaavamerkintää toisaalta rajoittaa kohdekuvaukseen lisätyllä tiedolla tai velvoitteella. Tässä etenkin kyseenalaista on Natura-arviointivelvollisuuteen viittaaminen niillä kohteilla (tv-1 ja tv-2 alueet), jotka kokonaistarkastelussa sijoittuvat edelleen useammilla mittareilla tarkastellen suuren riskin alueille maakuntakaavan pohjalle laaditun riskitarkastelun perusteella.

ELY-keskus toteaa, että tv-alueiden kohdekuvaukset ovat luonteeltaan kaavaratkaisua selittäviä ja täydentäviä, mutta kaavan ohjausvaikutus tarkempaan suunnitteluun perustuu viime kädessä kaavakartalla osoitettujen ratkaisujen kautta, mikä on otettava huomioon asiaa arvioitaessa.

Yleisesti maakuntakaavan yleispiirteisyyden vuoksi sen osoittamien toimenpiteiden osalta ei voida yksiselitteisesti määrittellä, milloin kynnys luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointivelvollisuuden syntymisestä ylittyy. Pelkästään toimenpidealueiden (mm. tv-alueet) rajauksilla ja potentiaalisen alueen osoittamisella ei voida vielä päästä sellaiseen arvioinnin tarkkuuteen, johon asianmukaisessa Natura-arvioinnissa pyritään, jolloin maakuntakaavatasolla Natura-vaikutusten tarkastelu on selkeintä laatia poissulkevan riskitarkastelun kautta.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomais ehdotusvaiheelle laadittu Natura-riskitarkastelu on laadittu asianmukaisella tavalla ja siinä on huomioitu ekologisen verkoston tarkastelun kautta Natura-alueiden kytkeytyvyys ja sen myötä kumuloituvien vaikutusten muodostuminen. Riskitarkastelu osoitti toimenpidetarpeita ennen julkisen kaavaehdotuksen muodostamista. Tätä on pyritty toteuttamaan, mutta ELY-keskuksen näkemyksen mukaan siinä on onnistuttu vain osittain.

ELY-keskus toteaa, että julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisu jättää edelleen liikaa epävarmuutta suhteessa luonnonsuojelulain ja samalla luontodirektiivin vaatimukseen Natura 2000-verkoston kuuluvien alueiden suojelun perusteena olevien luonnonarvojen heikentymättömyydestä sekä siitä seuraavasta arviointivelvollisuudesta. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaan, jos hanke tai suunnitelma joko yksinään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää valtioneuvoston Natura 2000 -verkostoon ehdottaman tai verkostoon sisällytetyn alueen niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon, hankkeen toteuttajan tai suunnitelman laatijan on asianmukaisella tavalla arvioitava nämä vaikutukset sen kannalta, miten ne vaikuttavat alueen suojelutavoitteisiin.

ELY-keskus edelleen korostaa, että suunnitelman laatijalla eli maakuntaliitolla on velvollisuus todeta maakuntakaavassa osoitettavien toimenpiteiden merkitys suhteessa Natura-alueisiin ja kohdistuviin riskeihin lainsäädännön tarkoittamalla

tavalla. Tässä tapauksessa tehdyn riskitarkastelun jälkeen kaava-asiakirjoissa olisi tullut osoittaa julkiseen ehdotusvaiheeseen tehtyjen muutosten jälkeen vaikutusten jäävän sille tasolle, että kaavasta (suunnitelma) ei aiheudu merkittävää riskiä Natura-suojeluperusteille yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa eikä Natura 2000-verkoston yhtenäisyyden heikennystä tapahdu, ja että luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista arviointivelvollisuutta ei näin synny. Tämä jää kuitenkin osoittamatta.

4.4 Ekologiset yhteydet

Maakuntakaavatyössä on toteutettu viimeisenä laaditun Natura-riskitarkastelun yhteydessä myös tarkennettu ekologisen verkoston rajaus, joka perustuu Natura-alueiden suojeluperusteisiin ja monien tuulivoimatuotannolle herkkien lajien ja tärkeiden lajiryhmien elinympäristöjen ydinalueisiin sekä niiden välisiin olennaisiin yhteyksiin.

ELY-keskus on esittänyt aiemmissa lausunnoissaan, että ekologiset yhteydet tulisi osoittaa ohjeellisena kaavakartalla. Natura-riskiselvityksen yhteydessä on laadittu ekologisen verkoston tarkennettu tulkinta, joka nyt julkisessa ehdotusvaiheessa esitetään kaavaselostuksen liitekartalla ja huomioidaan suunnittelumääräyksissä. ELY-keskus toteaa ekologisen verkoston nyt huomattavasti paremmin ja perustellummin analysoiduksi, mutta sen esittäminen edelleen liitekartalla ei vastaa kaavan tärkeää ohjaavaa tarkoitusta. Kaavaselostuksessa on käsitelty ekologisen verkoston merkitystä ja arvioitu laajasti julkisen kaavaehdotuksen vaikutuksia ekologiseen verkostoon, missä yhteydessä on tunnistettu maakunnan eteläpuoliskosta alueita, joissa tv-alueiden sijoittelu aiheuttaa riskin ekologisen verkoston eheyden säilymiselle. Kaavaratkaisussa vastuu ekologisen verkoston säilymisestä osoitetaan kuitenkin yksittäisten hankkeiden suunnittelulle. ELY-keskus toteaa edelleen, että nimenomaan maakuntakaavatasolla tulisi olla selvempi ohjausvaikutus ekologisen verkoston toimivuuden säilyttämiseksi.

Selvityksessä määritellyille ekologisen verkoston ydinalueille on osoitettu tv-1 ja tv-2-alueita. Esimerkiksi merialueella tv-2 alue Maanahkiainen 213 sijoittuu osoitetun ekologisen yhteyden alueelle nro. 1. Lisäksi mm. Nurmesjärven Natura-alueen läheisyyteen sijoittuvasta neljästä tv-alueesta kolme sijaitsee Natura-riskitarkastelussa määritetyllä ekologisen verkoston ydinalueella nro. 4. Julkisen ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa esitetään ekologisen verkoston rajauksen ja sen huomioimisen turvaavan Natura 2000-verkoston alueiden eheyttä ja suojeluperusteena olevan lajiston säilymistä ja toisaalta helpottavan hankesuunnittelua esiselvitysvaiheessa. ELY-keskus toteaa olevan ristiriitaista, että ydinalueille osoitettavia tuulivoima-alueita on viranomaisvaiheen jälkeen supistamisen sijaan laajennettu.

Osalle kaavassa osoitetuista tv-aluista sijoittuu pieniä yksityismaan luonnonsuojelualueita sekä valtiolle luonnonsuojelutarkoitukseen hankittuja alueita. Näiden riittävä huomioiminen liittyy myös ekologisen verkoston kokonaisuuden tarkasteluun ja laadittu verkoston tarkempi analysointi on tämänkin osalta tärkeä ja jatkossa erityisesti huomioitava.

ELY-keskus edelleen korostaa, että ekologisten yhteyksien ja suojelualueverkoston suojaetäisyyksien riittävällä huomioimisella voitaisiin osittain ratkaista myös haastetta tuulivoiman vaikutuksille sensitiivisten lajien vaelluskäyttäytymisen sekä reviiirin tai elinympäristön kannalta tärkeiden ydinalueiden ja lisääntymisalueiden huomioimisesta useiden hankkeiden yhteisvaikutuksia tarkasteltaessa. Nyt laadittu ekologisten yhteyksien ja sen osalta etenkin ydinalueiden osoittamisen tulisi toimia lisäksi tulevaisuudessa tärkeänä runkona kuntakohtaisessa suunnittelussa, sekä ilmastonmuutoksen että

luontokadon torjunnan tarkastelussa. Tämän vuoksi ELY-keskuksen edellyttämälle ekologisen verkoston osoittamiselle kaavakartalla on selkeästi merkittävä tarve.

4.5 Sähkönsiirron luontovaikutukset

ELY-keskus tuo esille kaavaratkaisussa olevan sähkönsiirron osalta epäjohtonmukaisuutta, ja korostaa sähkönsiirron aiheuttamia riskejä Natura-suojeluperusteiden kokonaistarkastelussa. Maakuntakaavan tavoite huomioiden sähkönsiirron osoittaminen yhteystarvemerkinä tulisi myös pohjautua riittäviin arviointeihin ja laajaan kokonaistarkasteluun. Tässä korostuu etenkin uusien sähköasemien osoittaminen, jossa vaikutustarkastelua on jossain määrin tarkennettu viranomaisehdotusvaiheesta.

Julkisen ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa kirjatun mukaan sähkölinjojen haitallisen vaikutuksen on arvioitu olevan kokonaisuutena niin mittavia, että mikäli niiden aiheuttamaa riskiä ei huomioida, heikentävät ne hyvin todennäköisesti koko Natura-alueverkoston eheyttä, ja että laaditun Natura-riskiselvityksen mukaan sähkölinjat aiheuttavat suuren tai kohtalaisen törmäysriskin huomattavalle määrälle linnustoperusteisesti suojelua Natura-alueita (SPA), joille sijoittuu sekä rakennettuja että suunniteltuja voimajohtoja. ELY-keskus toteaa myös tässä yhteydessä, että kokonaisriskitarkastelussa kaavakartalla osoitetut rakennetut ja luvitetut voimajohtot aiheuttavat jo sen, että hyväksyttävän riskitason tarkastelussa muita riskejä lisääviä toimintoja ei tietyllä vyöhykkeelle enää voida sijoittaa. Korkean riskin ilmenemisen toteaminen ei riitä, vaan tarvitaan riittäviä toimenpiteitä kaavaratkaisuun.

Kaavaselostuksessa todetaan, että voimajohtojen yhteystarvemerkinä ei osoita linjan sijaintia, mutta merkinnällä on kierretty alueita, joissa sen toteuttaminen ei olisi mahdollista, kuten esimerkiksi Natura 2000 alueille tai keskeisille matkailualueille. ELY-keskus toteaa, että tästä mainitusta periaatteesta huolimatta yhteystarvemerkinä on osoitettu ja sijoitettu useille Natura-alueille ja pahimmillaan alueille, joilla ne sijoittuvat Natura-alueen suojeluperusteena olevan maakotkan ydinreviirille tai Natura-riskitarkastellussa suojeluperustelajistoon kohdistuvan korkean riskin vyöhykkeelle.

Kaavaselostuksessa mainitaan myös Pohjois-Pohjanmaan liiton tunnistavan, että energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavassa osoitettavien uusien energiahuollon alueiden kokonaisvaikutusarviointiin liittyy puutteellisuuksia, sillä sähköasemien ja voimajohtojen yhteisvaikutusten arviointia ei ole minkään suunnittelumenettelyn aikana toteutettu. ELY-keskus toteaa tämän olevan suuri ratkaisematon haaste kokonaisriskin tulkinnan osalta, mutta haasteen olevan Natura-suojeluperusteisiin kohdistuvien merkittävien haitallisten vaikutusten poissulkemisessa kuitenkin oleellinen tekijä. ELY-keskus tuo esille maakuntakaavan merkityksen eri intressien yhteensovittamisessa ja yhteisvaikutusten hallinnassa, mikä konkretisoituu myös valtakunnan tasolla merkittävien sähkönsiirtoyhteyksien osoittamisessa maakunnan osalta.

ELY-keskus tuo vielä esille energiantuotantohankkeiden sähkönsiirtotarpeiden kokonaispaineen. Aurinkovoiman tuotantoalueita ei ole katsottu mahdolliseksi osoittaa ohjeellisesti energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavassa. Aurinkovoimanhankkeita on kuitenkin runsaasti suunnittelussa tai toteutuksessa, ja niihin liittyy aina myös tarve sähkönsiirroille, joista osa varmasti toteutuu ilmajohdoina. Tämä lisää edelleen Natura-riskitarkastelussa huomioitua, jo pelkästään maakuntakaavassa osoitettujen voimajohtojen aiheuttamaa suurta riskiä Natura-suojeluperusteille.

5 AURINKOVOIMA JA MUU UUSIUTUVAN ENERGIAN JATKOJALOSTUS

5.1 Aurinkovoima

ELY-keskus toteaa, että valtakunnallisesti on edelleen määrittelemättä, millaisen aurinkovoimarakentamisen tulisi olla maakuntakaavallisen ohjauksen piirissä. ELY-keskus pitää tästä huolimatta hyvänä ja tarpeellisena maakuntakaavaan sisällytettyä aurinkovoimaloiden rakentamiseen liittyvää suunnittelumääräystä. Suunnittelumääräys on yleisesti ottaen pitkä, noin kaksi sivua. Laaditussa suunnittelumääräyksessä on monelta osin huomioitu suunnitteluun liittyviä erilaisia ympäristöllisiä tavoitteita. Suunnittelumääräyksen ohjausvaikutukseen jää nykyisellään tulkinnanvaraisuutta, mitä ei yleisesti ottaen voida pitää kaavamääräyksissä hyvänä. Suunnittelumääräys voi kuitenkin edesauttaa erilaisten ympäristövaikutusten yhtenäistä huomioimista aurinkovoiman laajemmassa suunnittelussa, joka perustelee suunnittelumääräyksen tarvetta ja sisältöä tässä tilanteessa.

5.2 Uusiutuvan energian jatkojalostuksen teollisuus- ja varastoalueet sekä kaasuputki

ELY-keskus toi viranomaisehdotuksesta annetussa lausunnossaan esille tarpeen kaavassa T-2-kaavamerkinnoilla osoitettavien toimintojen käsittelemistä kaavoituksessa, mutta esitti harkittavaksi, onko T-2-merkinnöille esitettyssä muodossa riittävät perusteet kaavoituksen aikana olleen aineiston perustella. Nyt laaditussa kaavaehdotuksessa kaavassa osoitettavien T-2 kaavamerkintöjen suunnittelumääräystä on muutettu siten, että määräyksessä edellytetty huomioon ottamisen sijasta selvittämään lähiasutukselle ja muulle ympäristölle aiheutuvat ympäristö- ja päästöriskit ja pyrkiä riskiä lieventäviin ratkaisuihin. Lisäselvityksiä ei tämän teeman osalta ole aiempaan nähden tehty kaava-aineistoon. Kaava-aineistoa on täydennetty edellisestä vaiheesta siten, että siinä on huomioitu tiedossa olevia muutoksia hankkeiden suunnittelutilanteessa, mm. lisätty uusia hankkeita.

ELY-keskus esittää edelleen huolenaan sen, tuleeko tämä sinänsä tärkeä teema käsiteltyä kaavamerkintään nähden riittävän kattavasti ja miten rajoittavana kaavaratkaisua tulee pitää niiden mahdollisten tulevien alueiden osalta, jotka kuuluisivat osoittaa T-2-kaavamerkinillä, mutta jotka eivät ole vielä tiedossa. Tavoitteena maakuntakaavoituksessa tulisi olla käsiteltävien teemojen kokonaisvaltainen ja yhdenmukainen ratkaiseminen koko maakunnan osalta.

Kaavan edelliseen vaiheeseen sisältynyttä kaasuputken yhteystarpeen kehittämisperiaate kaavamerkintää on tarkistettu. Merkintään on lisätty myös suunnittelumääräys, jonka mukaan kaasuputken sijainnin määrittely ja toteuttaminen edellyttää yksityiskohtaista vaikutusten arviointia riittävien selvitysten perusteella. ELY-keskus toteaa, että laadittua kehittämisperiaatetta koskevaa merkintää on pidettävä tavoitteellisena, eikä sillä ole suoraa ohjausvaikutusta tarkemmassa suunnittelussa tehtäviin ratkaisuihin. ELY-keskuksen tiedossa on, että vedynsiirtoinfrastruktuuria ryhdytään suunnittelemaan alustavasti ensi vuoden aikana. Tärkeää on, että tavoitella maakuntakaavassa on mahdollisimman yhtenäisen laadittavan siirtoverkoston suunnittelutavoitteiden kanssa.

6 MAISEMA, PERINNEBIOTOOPIT, ARKEOLOGINEN KULTTUURIPERINTÖ

6.1 Maisema

Kaavaratkaisulla päivitetään maakunnan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA) vastamaamaan valtioneuvoston päätöstä, mikä on hyvä asia ja saattaa maakuntakaavatilanteen ajantasaiseksi tältä osin.

Kaavassa käsiteltävien teemojen yhteensovittamiseksi maisema-arvoihin on tehty kaavahankkeen aikana monipuolista arviointi- ja selvitystyötä, jolla kaavan mahdollistamat toiminnot, erityisesti tuulivoimarakentaminen, on pyritty yhteensovittamaan maisemallisiin arvoihin ja maisemallisen muutoksen kannalta kestäviin ratkaisuihin. ELY-keskus toteaa, että maisemallisen muutoksen hallinta korostuu tuulivoimarakentamisen lisääntymisen myötä. Maakuntakaavoituksessa on tunnistettu alueita, joilla tuulivoimarakentamisen ja niihin liittyvän sähkönsiirron maisemalliset vaikutukset ovat vaikuttaneet rajaavasti yksittäisten tv-alueiden rajauksiin tai tv-alueiden muodostamaan kokonaisuuteen. Samoin liitteen 2 kohdekuvausissa on tunnistettu kaavassa osoitettavien tv-alueiden tarkemmassa suunnittelussa huomioitavia toteuttamisen reunaehtoja vaikutusalueen maisemallisiin arvoihin liittyen. ELY-keskus toteaa kaavassa yleisesti ottaen tunnistetun ja huomioon otetun maisemalliset arvot riittävällä tavalla. Kaavaa toteutettaessa on kiinnitettävä huomiota siihen, etteivät maisemalliset kokonaisvaikutukset ylitä kriittisiksi tunnistetuilla alueilla nyt arvioituja vaikutuksia myöskään niiden hankkeiden seurauksena, joita ei ole tarkoitettu ohjattavan maakuntakaavoituksen tv-aluemerkinnöillä. ELY-keskuksella ei ole muuta lausuttavaa maiseman osalta.

6.2 Perinnebiotoopit

Perinnebiotooppeja koskeva kaavamääräys tarkistettu ja ELY-keskuksen lausunto on otettu huomioon. ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa tältä osin.

6.3 Valtakunnallisesti arvokkaat arkeologiset kohteet

Kaavaselistuksessa on kuvattu valtakunnallisesti arvokkaiksi inventoidut arkeologiset kohteet (VARK). Inventointi perustuu Museoviraston valtakunnalliseen inventointiin ja arvotukseen. Kaavaselistuksessa todetaan (luku 4.8.4, s. 123), että VARK-kohteet osoitetaan kaavakartalla valtioneuvoston hyväksytyä kohdeluettelon. ELY-keskus toteaa, että VARK-kohteiden esittäminen kaavaselistuksessa on hyvä asia. Tieto selvityksestä on saatavissa Pohjois-Pohjanmaan osalta nyt maakuntakaavaselistuksesta yhteen koottuna. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kannattaa harkita tarkkaan kuitenkin sitä, osoitetaanko kohteita kaavakartalla, mikäli valtioneuvoston päätöstä kohteista ei ole tehty siten, että kohteet on voitu huomioida ehdotusvaiheen kaavakartalla. Valtakunnallisena inventointina valtioneuvoston päättämät kohteet tulevat huomioon otettavaksi myös suoraan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kautta tarkemmassa maankäytön suunnittelussa sekä arkeologista kulttuuriperintöä koskevan lainsäädännön kautta.

7 LIIKENNÄRJESTELMÄT JA LOGISTIIKKA-ALUEET

Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen liikennejärjestelmätyö ja yhteistyö alueen eri toimijoiden kanssa on aktiivista ja tulevaisuuteen katsovaa. Vuoden 2024 aikana on päivitetty yhteistyössä maakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma, joka kokoaa ajankohtaiset näkemykset liikennejärjestelmän kehittämistä ohjaavasta visiosta, tavoitteista, toimintalinjoista sekä niitä tukevista toimenpiteistä, suunnitelman vaikutusten arvioinnista ja seurannasta. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN liikennejärjestelmää koskevat merkinnät perustuvat liikenneverkkoon selvitysten perusteella tehtäviin muutoksiin.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue on antanut lausuntonsa 22.2.2024 osana Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomais ehdotusvaiheesta. Liikenne- ja

infrastruktuuri -vastualueen näkemyksen mukaan liikenneasioiden osalta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavaehdotuksen kaavaselostuksessa olisi ollut tarpeen täsmentää joitakin Liikenne- ja infrastruktuuri -vastualueen aiemmassa lausunnossa esille nostamia asioita.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue huomautti aiemmin antamassaan lausunnossa, että kaavaselostuksen kappaleessa 4.9.2 Tieliikenne esitellyistä selvityksistä puuttuu vuonna 2023 valmistunut Valtatien 4 kehittäminen välillä Pyhäjärvi-Pulkkila, Pyhäjärvi, Kärsämäki, Siikalatva: Toimenpideselvitys, <https://www.doria.fi/handle/10024/187088>. Ko. selvitys on verrattavissa muihin kappaleessa esitettyihin selvityksiin, joten selvitys olisi ollut tärkeää lisätä kaavaselostukseen. Valtatien 8 osalta kaavaselostuksessa olisi ollut hyvä mainita myös vuonna 2023 valmistunut selvitys Valtatien 8 uudelleenarviointi välillä Vaasa-Oulu, jossa esitetään valtatie 8 pitkän aikavälin tavoitetila. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksella on tarkoitus aloittaa vuonna 2025 toimenpideselvityksen laatiminen valtatielle 8, joissa tavoitetilan saavuttamiseksi tarvittavat toimenpiteet määritellään tarkemmin. Kaavaselostuksessa olisi voinut mainita myös, että alueva- raussuunnitelmien laatiminen on käynnissä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimesta valtatiellä 4 Rantsilan, Pulkkilan ja Kärsämäen taajamien kohdalla liittyen valtatie 4 pitkän aikavälin kehittämistoimenpiteisiin.

Oulun lentoaseman saavutettavuuden ja lentoaseman yhteyksien kehittämiseksi pitkällä aikavälillä merkittävästi parannettavan seututien merkintää jatketaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavaehdotuksessa Lentoasemantiellä Hailuodontien liittymästä lentoasemalle saakka. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue on todennut viranomaisehdotuksesta antamassaan lausunnossa, että tehdyssä Oulun lentoaseman liikenneyhteyksien esiselvityksessä ja vuonna 2021-2022 valmistuneissa Lentokentäntielle laadituissa tie- ja rakennussuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet eivät ulotu lentoasemalle saakka, vaan päättyvät maanteiden 815 ja 816 kiertoliittymän jälkeen. Pohjois-Pohjanmaan liitto on kaavalausuntoon antamassaan vastineessa todennut kuitenkin, että energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa halutaan luoda edellytykset Lentokentäntien kapasiteetin kasvattamiselle pitkällä aikavälillä Oulun lentoaseman kasvun, alueen huoltovarmuuden sekä liikennejärjestelmän resilienssin kasvattamisen vuoksi.

Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaa-kuntakaavassa merkitty uusi 13,5 kilometrin pituinen, nykyisen valtatie 4 itäpuolelle sijoittuva tielinjaus säilytetään selvityksen pohjalta myös uudessa energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa samoin kuten viranomaisehdotuksesta antamassaan lausunnossa, että vuonna 2021 tehdyn Valtatie 4 kehittäminen välillä Haurukylä-Haaransilta, Liminka -kehittämiselvityksen johtopäätöksenä todettiin, että Haurukylä-Haaransilta-jaksolla on syytä tarkastella myös muita tielinjausvaihtoehtoja kuin valtatie nykyinen linjaus. Seuraava suunnitteluvaihe on ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA), jossa vertaillaan eri vaihtoehtojen vaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointi ohjaa jatkosuunnittelua mm. tielinjauksen suhteen. Ennen ympäristövaikutusten arviointiprosessin läpikäyntiä tien tulevaa sijaintia ei Liikenne- ja infrastruktuuri -vastualueen näkökulmasta voi varmuudella osoittaa uudelle tielinjaukselle, vaikka alustava vaikutusten arviointi toikin esille nyky paikalla kehittämisen haasteet. Väli on joka tapauksessa merkittävästi kehitettävä.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue näkee tärkeänä kaavaselostuksessa olevan maininnan, ettei valtatie 20 ohitus- tiemerkinästä sekä eritasoliittymävarauksista Välikylän ja Jäälin välisellä alueella voida vaihemaa-kuntakaavassa luopua ennen YVA-menettelyn valmistumista. Nyky paikalle laajentamisen mahdollistamiseksi valtatie 20 muutetaan Välikylän ja Jäälin välisellä osuudella merkittävästi parannettavan valtatie (vt) merkinnälle. Liikenne- ja infrastruktuuri -

vastuualue huomauttaa, että merkintä tulisi ulottua Kiiminkiin asti. Valtatiellä 20 Korvenkylä-Kiiminki välillä on käynnissä yleissuunnitelman laatiminen. Yleissuunnittelun alussa tieosuudelle laaditaan ympäristövaikutusten arviointi, jossa tarkastellaan mm. erilaisia vaihtoehtoja valtatie parantamiseksi ja erilaisten vaihtoehtojen vaikutuksia. Ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella valitusta vaihtoehdosta laaditaan yleissuunnitelma. YVA ja yleissuunnitelma on tarkoitus valmistua vuonna 2025.

Valtatie 22 Oulu-Kajaani -kehittämisselvitys on valmistunut vuonna 2024 toisin kuin kaavaselostuksessa mainitaan. Merkittävimmät kehittämistarpeet ovat Oulun kaupunkialueella sekä Muhoksen ohikulkutien rakentaminen. Varsinaisia tien uus- tai laajennusinvestointeja selvityksessä ei esitetä, jollei yksittäisiä ohituskaistapareja, liittymien parantamisia tai pientä tien leventämistä lasketa sellaisiksi. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan valtatielle 22 suunnitellut kehittämistoimenpiteet eivät Oulun kaupunkialueen ulkopuolella valtatiellä 22 vastaa 3. vaihemaakunta-kaavassa olevaa kuvausta merkittävästi parannettavasta valtatiestä. Maakuntakaavamerkinnöissä ja -määräyksissä merkittävästi parannettava valtatie -merkinnällä osoitetaan huomattavaa tien parantamista, joka on verrattavissa tien uus- tai laajennusinvestointeihin. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan kehittämisselvityksen mukaiset toimenpiteet ovat pienempiä parantamistoimia, eivät merkittävää kehittämistä.

Valtatien 5 osalta kaavaselostuksessa todetaan, että energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmistelun yhteydessä on todettu, ettei Valtatie 5 Kajaani-Kuusamo -kehittämisselvityksen toimenpide-ehdotukset ole mittaluokaltaan sellaisia, että ne aiheuttaisivat merkintämuutosta maakuntakaavakartalle. Valtatien 5 kehittämistä edistetään kehittämisselvityksen toimenpide-ehdotusten mukaisesti ilman muutoksia kaavakartalle. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue on samaa mieltä liiton kanssa linjauksesta.

Kaavaselostuksessa on maininta 3. vaihemaakuntakaavan mukaisesta merkinnästä eritasoliittymän varaukseen liittyen Yliveskassa valtateiden 86 ja 27 risteyksessä. Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue huomauttaa, että kyseessä on kantatien 86 ja valtatie 27 liittymäalue. Itse eritasoliittymävarauksen poistamisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta ei Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueella ole huomauttamista.

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualue näkee tärkeänä, että puhtaan siirtymän hankkeiden liikenteelliset vaikutukset arvioidaan huolellisesti. Hankkeiden selvitysvaiheessa on syytä laatia erillinen liikenteellinen selvitys joko YVA-menettelyn yhteydessä tai hyvissä ajoin ennen hankkeen rakentamista. Selvitys auttaa tunnistamaan esimerkiksi tuulivoimatuotannon rakentamiseen liittyvien kuljetusten vuoksi mahdollisesti tarvittavat muutostarpeet maantieverkolla sekä niiden toteuttamisen aikataulullisesti riittävän ajoissa.

8 VESIENHOITO, TULVARISKIT JA POHJAVEDET

8.1 Vesien- ja merienhoito

Lausunnolla olevasta kaavaehdotuksesta ei käy selvillä, miten kaavan valmistelussa on otettu huomioon valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelmat (laki vesienhoidon järjestämisestä 28§) ja selvitetty

merkittävät vaikutukset pintavesiin. Asiakirjojen perusteella em. asiakokonaisuuksia on käsitelty valmistelussa hyvin yleisellä tasolla ja yksittäisten tuulivoima-alueiden käsittelyssä pintavesiä ei ole huomioitu lainkaan (Liite 2).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo, että kaavaselostuksessa tulisi nykyistä selkeämmin käsitellä vesien- ja merenhoidon tavoitteiden huomioiminen ja sen liitteissä nykyistä selvemmin tuoda esiin pintavesiin kohdistuvien vaikutusten arviointi ja ennen kaikkea lieventämistoimenpiteiden toteuttaminen hankevaiheessa. Seuraavassa on esitetty ehdotuksia pintavesien tilan sekä vesien- ja merenhoidon tavoitteiden huomioimisesta.

Liite 2:

Aluekohtaisissa kuvauksissa ei pintavesiä ole huomioitu. Kaikissa kuvauksissa on virke ”Vaikutukset edellä mainittuihin on arvioitava huolellisesti ja tarvittaessa esitettäviä lieventämistoimenpiteitä.” Hyvin usein tuulivoima-alueilla on tarvetta arvioida huolella pintavesivaikutuksia ja lähes aina tehdä joitain lieventäviä toimenpiteitä, jotka vähentävät vaikutuksia pintavesiin. Liitteen 2 kohdekuvauksista olisi syytä käydä selvästi ilmi, että arviointia on tehtävä ja lieventäviä toimenpiteitä suunniteltava mahdollisesti myös muille kuin edellä kohdekuvauksissa kuvatuille seikoille. Esimerkiksi seuraavasti: ”Mikäli on mahdollista, että merkittäviä vaikutuksia kohdistuu myös muihin kuin edellä mainittuihin, esimerkiksi pintavesiin tai vesienhoitoon, tulee myös vaikutukset näihin arvioida huolellisesti ja esittää lieventävät toimenpiteet.”

Kaavaselostus:

Luvussa 3.3.13 (Valmistelussa olevat valtakunnalliset tuulivoimaa koskevat selvitykset ja lakimuutokset) voisi olla hyvä mainita valmisteilla oleva selvitys tuulivoiman vesistövaikutuksista esim. seuraavasti: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa on valmisteilla maa- ja metsätalousministeriön rahoittama selvitys maatuulivoiman potentiaalisista vesistövaikutuksista ja niiden lieventämisestä. Se valmistuu vuoden 2024 aikana. Selvityksessä on käytetty esimerkialueena Pohjois-Pohjanmaata, mutta sitä on tarkoitus hyödyntää valtakunnallisesti.

Kaavaselostuksen luvussa 3.5.4 *Vesienhoitosuunnitelma ja merenhoitosuunnitelma* aihetta on käsitelty pääotsikon ”3.5 Muut selvitykset ja täydennykset tietopohjaan alla”. ELY-keskus huomauttaa, että valtioneuvoston hyväksymien vesienhoitosuunnitelmien ja merenhoitosuunnitelman huomioiminen viranomaistoiminnassa on lailla säädettyä, joten sen käsittelytasoa kaavaselostuksessa voisi harkita muutettavaksi.

Luvussa 3.5.4 on esitetty sinänsä paikkaan pitäviä asioita vesienhoitosuunnittelusta, mutta niistä ei täysin selviä vesienhoitosuunnittelun ja merenhoitosuunnittelun lähtökohta ja velvoittavuus. Lisäksi tekstissä mainittu lakivalmistelu on jo edennyt hallituksen esitykseksi ja tulee ehkä vielä vuoden 2024 aikana osaksi lainsäädäntöä. ainakin tältä osin tekstiä olisi syytä päivittää. Merenhoitosuunnitelmaa tekstissä ei ole kuvattu lainkaan, vaikka se otsikossa mainintaankin. Alla on yleinen kuvaus vesienhoitosuunnitelmasta ja merenhoitosuunnitelmasta ja niiden huomioimisesta uusien hankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Seuraavaa voi hyödyntää kaavaselostuksen viimeistelyssä:

Vesienhoito perustuu EU:n vesipuitedirektiiviin. Kansallisesti vesienhoidosta on säädetty laissa vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (272/2011), valtioneuvoston asetuksessa vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006) ja valtioneuvoston asetuksessa vesienhoitoalueista (1303/2004).

Vesienhoidon tavoitteena on turvata ja saavuttaa pinta- ja pohjavesien vähintään hyvä tila. Vesienhoitoa suunnitellaan ja toteutetaan ELY-keskusten johdolla Manner-Suomen seitsemällä vesienhoitoalueella. Pohjois-Pohjanmaa kuuluu lähes kokonaan Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueeseen. Valtioneuvoston hyväksymissä vesienhoitosuunnitelmissa mm. arvioidaan kaikkien vesimuodostumien tila, niihin kohdistuvat merkittävät paineet sekä toimenpiteet vesien hyvän tilan saavuttamiseksi tai sen ylläpitämiseksi. Tällä hetkellä suunnittelualueella on voimassa Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2022–2027.

Vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annettu laki (1299/2004) tuli voimaan 31.12.2004. Lakia säädettäessä vesienhoidon ympäristötavoitteet tulkittiin ainoastaan jäsenvaltioita sitoviksi tavoitteiksi vesienhoitosuunnitelmissa. Valtion ja kuntien viranomaisten sekä viranomaistehtäviä hoitavien muiden elinten veloitettiin jo tuolloin ottamaan valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat ja merenhoitosuunnitelmat huomioon toiminnassaan, mutta suunnitelmilla ei katsottu kuitenkaan olevan sitovaa vaikutusta yksittäisiin toiminnanharjoittajiin (HE 120/2004 vp). Myöhemmin Euroopan unionin tuomioistuimien on antanut ympäristötavoitteita ja niiden sitovuutta vahvistavia tuomioita, mikä on yhtenä tärkeimpänä syynä johtanut tarpeeseen tarkistaa Suomen lainsäädäntöä.

Lainsäädännön muutos on edennyt jo hallituksen esitykseksi (HE 175/2024 vp (eduskunta.fi)). Merkittävin tarkistus koskee vesienhoidon tavoitteen sitovuutta uusissa hankkeissa. Lakimuutos ei sinänsä tuo merkittäviä muutoksia nykykäytäntöön, sillä viranomaisten ja tuomioistuinten on jo aiemmin tullut noudattaa EU-tuomioistuimen päätösten mukaisia linjauksia.

Merenhoito

Merenhoidon päämääränä on meriympäristön hyvä tila – sen saavuttaminen ja ylläpitäminen. Meriympäristön hyvälle tilalle on laadittu tarkat määritelmät ja sen saavuttamiseksi on asetettu yleisiä tavoitteita.

Meriympäristön tilaa arvioidaan seuraamalla meriekosysteemiä ja meriympäristöä useilla mittareilla, ja tilasta julkaistaan säännöllisesti arviointiraportteja. Tilan parantamista ja hyvän tilan ylläpitämistä varten on laadittu merenhoidon toimenpideohjelmia, jonka toteutumista seurataan tiiviisti. Vuonna 2024 on julkaistu Merenhoitosuunnitteluun kuuluva Suomen meriympäristön tila 2024. Siinä ja sen tausta-asiakirjoissa kuvataan merialueiden nykytila sekä hyvän tilan kriteerit 11 kuvaajalle.

Viranomaisten tulee ottaa merenhoidon tavoitteet huomioon hankkeiden vaikutuksia arvioitaessa, mutta ne eivät ole yksittäisissä hankkeissa yhtä sitovia kuin vesienhoidon tavoitteet. Rannikkoalueella vesienhoidon ja merenhoidon suunnittelualueet menevät päällekkäin. Tällä alueella tulee huomioida molempien suunnittelujärjestelmien tavoitteet.

Kaavaselostuksen luvussa 6.5.2 (Vaikutukset vesistöihin) on kuvattu monia potentiaalisia vaikutuksia pintavesiin. Maatuulivoiman ja aurinkovoiman vaikutuksista on mainittu oleellimmat vaikutukset. Maatuulivoiman ja aurinkovoiman todelliset vaikutukset pintavesiin tunnetaan vielä puutteellisesti, mikä olisi hyvä tuoda esiin.

Merituulivoiman vaikutuksista olisi syytä huomioida esitetyn lisäksi ainakin työnaikainen vedenalainen melu, ruoppaus-ten ja läjitysten aiheuttama veden samentuminen, pohjien liettyminen ja rakentamisesta johtuva muu pohjan muuttuminen.

Myös useiden merituulihankkeiden yhteisvaikutukset olisi hyvä tuoda selvästi esiin. Mm. kalojen vaellus mainitaan vain sulkulauseessa, mutta etenkin useiden hankkeiden ja useiden mahdollisten vaikutusmekanismien (sähkömagneettiset kentät, melu, samennos) yhteisvaikutuksista vaelluskalojen (sukukypsät ja smoltit) kannetaan laajasti huolta. Tietoa asian tiimoilta on hyvin vähän.

Ehdotuksessa on mainittu, että tunnistetut potentiaaliset paikat merituulivoimalle sijaitsevat paikoissa, joissa niiden aiheuttama rasitus meriluonnolle on mahdollisimman vähäinen. Ehdotuksesta ei kuitenkaan selviä, miten tämä on tehty. Arviomenetelmän ohella olisi hyvä tuoda esiin arvioon liittyvät epävarmuudet, sillä merituulivoimarakentamisen monet vaikutukset ja esim. kalojen vaellusreitit Perämerellä tunnetaan vielä hyvin puutteellisesti.

8.2 Tulvariskit

Kaavaehdotuksen kaavaselostuksessa on oma kappaleensa ”3.5.3 Merkittävät tulvariskialueet ja muut tulvariskialueet”, jossa on huomioitu vesistöyksikön kaavan valmisteluvaiheen lausunnossa annetut kommentit.

8.4 Melu

Ympäristönsuojeluyksiköllä ei ole melun osalta kommentoitavaa.

9 LAUSUNNON ALLEKIRJOITUS, JAKELU JA YHTEYSTIEDOT

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Lausunnon on esitellyt alueidenkäyttöryhmän päällikkö Taina Törmikoski ja ratkaissut ympäristövastuualueen johtaja, ylijohdaja Jonas Liimatta.

Lausunnon valmistelusta ovat vastanneet alueidenkäyttöryhmästä ylitarkastaja Minna Takalo ja alueidenkäytönasiantuntija Touko Linjama sekä luonnonsuojeluryhmästä ylitarkastajat Veli-Matti Kangas ja Maarit Vainio.

Lisäksi lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet asiantuntijat eri vastuualueilla tai yksiköissä: ylitarkastajat Elisa Kyllönen ja Maria Ekholm-Peltonen (geologiset muodostumat ja pohjavedet), ylitarkastajat Kimmo Aronsuu ja Veli-Pekka Latvala (vesistöt ja tulvariskit), ylitarkastaja Kaisa Pikkarainen (melu), sekä L-vastuualueelta liikennejärjestelmävaastaava Minna Nikula sekä yksikön päällikkö Heino Heikkinen.

JAKELU Pohjois-Pohjanmaan liitto / Maakuntahallitus (kirjaamo)

TIEDOKSI Lausunnon valmisteluun osallistuneet

Pohjois-Pohjanmaan liitto / Mari Kuukasjärvi ja Erika Kylmänen

Ympäristöministeriö

Yhteystiedot

Alueidenkäyttöryhmä: Alueidenkäyttöryhmän päällikkö Taina Törmikoski, p. 0295 038 428

Luonnonsuojeluryhmä: Ylitarkastaja Maarit Vainio, p. 0295 037 007 Sähköpostiosoitteet muodossa: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi	

MUUT VIRANOMAISET

Lausunto	Vastine
Fingrid Oyj / Maankäyttö ja ympäristöyksikön päällikkö Mika Penttilä, 23.10.2024 Kiitos lausuntopyynnöstä ja hyvästä yhteistyöstä kaavaprosessin aikana. Maakuntakaavaehdotuksessa on esitetty Fingridin kanssa työneuvotteluissa esitetyt kantaverkon kehitystarpeet. Ohessa muutama tarkennus kaavaselostuksen tekstiin (poistettava teksti yliviivauksella): - Hervan sähköasema on valmistumassa vuoteen 2027 mennessä - sivu 102: <i>"Metsälinja 2 (A8) osalta on alkanut välillä Pysäysperä-Nuojuankangas suunnittelutyö, tavoitteena on korvata olemassa oleva 220 kV voimajohto 400+110 kV voimajohdoilla. Metsälinja 2 uudistaminen on osa pitkän tähtäimen tavoitetta muodostaa 400 kV rengasverkko Haapajärvellä sijaitsevalta Pysäysperän asemalta Pyhäjärven kautta Kajaanissa sijaitsevalle Vuolijoen sähköasemalle."</i> - Nuojuankangas – Seitenoikea voimajohdon YVasta on saatu perusteltu päätelmä lokakuussa 2024 - Korostamme, että voimajohdon yhteystarvemerkinä ei määritä voimajohdon reittiä, vaan ilmaisee ainoastaan yhteystarvetta tietyille välille. Tämä liittyy erityisesti Kuusamon kautta olevaan yhteyteen sivulla 102 : <i>"Maan itäosan sähkönsiirtovarmuutta parantaisi 400 kV pääsähköjohto Kainuusta Seitenoikealta Koillismaan (Taivalkoski[1]Kuusamo) kautta edelleen Lapin puolelle (B4)."</i> Kaavamerkintöjen osalta haluamme todeta, että merkinnän EN ENERGIAHUOLLON ALUE suunnittelumääräys "Merkinällä osoitetaan maakunnan energihuollon kannalta tärkeät voimalat ja suurmuuntamoiden alueet.	

<i>Suunnittelumääräys: Vesivoimalaitosten yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon vaelluskalojen nousuesteen poistamiseksi tarvittavan kalatien rakentaminen. Uusien kantaverkon liityntäpisteiden sijainnin suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa on otettava teknistaloudellisten seikkojen lisäksi huomioon myös sähköasemalle tulevaisuudessa liittyvien voimajohtojen kokonaisvaikutukset yhteistyössä viranomaisten kanssa.” on näkemyksemme mukaan haasteellinen. Sähköaseman sijainnin suunnitteluvaiheessa ei ole tavanomaisesti varmuutta tai edes kokonaisnäkemystä sinne tulevaisuudessa liittyvien voimajohtojen määrästä tai sijainnista, joten kokonaisvaikutusten arviointi on tässä suunnitteluvaiheessa käytännössä mahdotonta. Sähköasemalle liittyvien voimajohtojen määrä ja reitit varmistuvat vasta liityntähankkeiden toteutumisen yhteydessä.</i> Kaavakartan viivamerkinnoissa on tulkintamme mukaan muutamia päivitystarpeita Uusi voimajohto-merkintöjen osalta, eli merkinnällä Uusi voimajohto 400 kV on merkitty parissa tapauksessa jo valmistuneita voimajohtoja. Ehdotamme, että merkintöjen tarkistamisesta järjestetään maakuntaliiton ja Fingridin välinen lyhyt työneuvottelu. Ystävällisin terveisin Mika Penttilä Mika Penttilä yksikön päällikkö Fingrid Oyj Kantaverkkopalvelut ja suunnittelu, Maankäyttö ja ympäristö PL 530 00101 Helsinki Käyntiosoite: Läkkipäntie 21, 00620 HELSINKI - Käpylän juna-aseman lähellä puh. 030 395 5230 mika.penttila@fingrid.fi www.fingrid.fi Fingrid välittää. Varmasti	
Ilmatieteen laitos / säätutka-asiantuntija Annakaisa von Lerber, 24.10.2024 (589/03.00.02/2024) Ilmatieteen laitoksen lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Nykyisen lainsäädännön mukaisesti kaavaehdotuksesta ei pyydetä tässä vaiheessa erillisiä lausuntoja. Ilmatieteen laitos on jo	

antanut yksityiskohtaiset lausunnot valmisteluaineistosta 19.12.2022 (349/03.00.00/2022) ja viranomaislausuntokierroksen yhteydessä 22.02.2024 (15/03.00.02/2024), joten näitä ei ole tarpeen toistaa tässä. Ilmatieteen laitos kiittää siitä, että tuulivoimahankkeiden vaikutukset säätutkiin on huomioitu sekä 'Merkinnät ja määräykset' että 'Kaavaselostus ja liitteet' -tiedostoissa. Myös arviointialueen laajennus ja alustava vaatimus kompensatiomittauksista on todettu päivitettyjen versioiden yhteydessä. Ilmatieteen laitos haluaa kiinnittää huomiota Pikku Joutensuon alueen kuvaukseen liitteessä 'Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset'. Pikku Joutensuon alue (No: 516) on nostettu esiin molemmissa aiemmissa lausunnoissa alueena, jolle tulisi teettää vaikutusarviointi haittavaikutuksista sääätukamittauksiin. Tämä arviointi voi mahdollisesti vaikuttaa laitoksen kantaan alueen laajuudesta ja voimaloiden määrästä. Pikku Joutensuon alue sijaitsee Maaselän tuulivoimahankkeen vieressä, ja niiden välinen etäisyys on noin 7 km, mikä ei täytä Ilmatieteen laitoksen asettamaa kriteeriä hankkeiden etäisyydelle (laitoksen raja-arvo kahden hankkeen häiriöalueiden vähimmäisetäisyydelle on 10 km). Tästä tulisi olla maininta kohdekorteissa, kuten on esimerkiksi Ponteman alueen kohdalla: ”Hankkeen tarkemmassa suunnittelussa on myös huomioitava vaikutukset Ilmatieteen laitoksen sääätutkaan.”	
Luonnonvarakeskus / , 29.10.2024 (3498/00 04 05/2024) Asia: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUS Pohjois-Pohjanmaan liitto kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi Luonnonvarakeskuksen lausunto 1 Johdanto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Kaavan teemat ovat: energia, viherrakenne ja ekosysteemipalvelut, aluerakenne ja saavutettavuus, liikennejärjestelmä, energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi. Luonnonvarakeskus on lausunut kaavasta viranomaislausuntokierroksella. Osallisilla on nyt kaavan tässä vaiheessa mahdollisuus tehdä muistutus kaavaehdotuksesta. 2 Lausunto Luonnonvarakeskus esittää seuraavan muistutuksen kaavaehdotuksesta. Poroahoito	

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa tuodaan esiin, että Pohjois- Pohjanmaan maakunnasta noin 70 % kuuluu poronhoitoalueeseen. Alueelle sijoittuu yhteensä 14 paliskuntaa joko kokonaan tai osittain. Näiden paliskuntien suurimmat sallitut eloporomäärät ovat yhteensä 24 700 poroa. Paliskunnissa oli poronhoitovuonna 2021–2022 yhteensä 694 poronmistajaa.

Myös Luke nostaa esiin alueen poronhoidon merkityksen osalta samat asiat, jotka kaavaehdotuksessakin tuodaan hyvin esiin ”Poronhoidolla on alueella vuosisataiset perinteet ja se on merkittävä sidostoimiala lihanjalostukselle eri puolilla maakuntaa, sekä matkailulle erityisesti Syötteen, Taivalkosken ja Ruka- Kuusamon alueilla. Lisäksi poronhoidolla on suuri merkitys hiljenevän maaseudun asuttuna ja elinvoimaisena pitämiseen, turvallisuuteen, maisemakuvaan, maakunnan ruokaturvaan, omavaraisuuteen ja laajemmin huoltovarmuuteen. Poro ja poronhoito ovat keskeinen osa alueen kulttuuria ja kulttuuriperintöä.”

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa poronhoitoalueelle sijoittuu kokonaan tai osittain 17 tuulivoimaloiden aluetta. Tämän lisäksi kaava-alueen sisällä on poronhoitoalueella kuusi 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa osoitettua tuulivoimaloiden aluetta. Julkisessa ehdotusvaiheessa poronhoitoalueelta on poistettu kaksi tuulivoimaloiden aluetta, Palovaara-Lakisuo Pudasjärven Livon paliskunnan alueelta ja Puurosuo Kii-
mingin paliskunnan alueelta. Tämän ohella energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa ja viranomais-
ehdotuksessa esitettyyn tilanteeseen verrattuna poronhoitoalueelle sijoittuvien tuulivoimaloiden alueita on vähennetty julkisessa ehdotusvaiheessa. Lisäksi lähes kaikkia maakuntakaavan tv-alueita on rajattu pienemmiksi alueille kohdis-
tuvien merkittävien haitallisten vaikutusten välttämiseksi.

Paliskuntien kokoon suhteuttaen eniten haitallisia vaikutuksia tuulivoimarakentamisesta arvioidaan kohdistuvan Kii-
mingin, Oijärven ja Kollajan paliskuntien alueille. Näissä paliskunnissa ja niiden läheisyydessä sijaitsee useita tuulivoima-
alueita.

Luke katsoo, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa tuulivoimarakentamisen mahdollisia haitallisia vaikutuksia poronhoitoon on esitelty aluksi poronhoitoa koskevassa osuudessa monipuolisesti. Toisaalta Luke huomauttaa, että vaikka useilla kaava-alueen paliskunnilla on todennäköisesti kertynyt melko paljon kokemusperäistä tietoa alueelle rakennettujen ja toiminnassa olevien tuulipuistojen haitallisista vaikutuksista poronhoitoon, ei Suomessa ole tehty ja julkaistu vielä varsinaisia tutkimuksia tuulipuistojen vaikutuksista poronhoitoon. Lu-
kessa on kuitenkin nyt meneillään vuosina 2023–2027 toteutettava Windlife-hanke, jonka osahankkeessa Windlife Poro tutkitaan tuulivoimarakentamisen vaikutuksia poronhoitoon viidessä poronhoitoalueen paliskunnassa. Kyseinen osahanke tuo Ruotsissa ja Norjassa tehtyjen, tuulivoimarakentamisen vaikutuksia käsittelevien tutkimusten rinnalle vastaavaa tutkimustietoa myös Suomen poronhoitoalueelta. Todennäköisesti osahankkeen ensimmäiset tulokset jul-
kaistaan vuoden 2025 aikana.

Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavan valmistelussa on kuultu alueen paliskuntia käytännössä kahdessa erillisessä tilaisuudessa.

Paliskuntien ja Paliskuntain yhdistyksen kanssa on pidetty Poronhoitolain 53 §:n kaltaiset neuvottelut 12.9.2023 ja 24.5.2024. Näiden kahden tilaisuuden ohella Paliskuntain yhdistys on osallistunut myös aloitusvaiheen viranomaisneu-
votteluun 6.4.2022 ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvotteluun 17.6.2024. Todennäköisesti osin myös näiden

neuvottelujen perusteella muutamia tuulivoima-alueita on poistettu kaavaehdotuksesta ja siihen jätettyjen alueiden kokoa pienennetty. Nämä toimenpiteet vähentävät todennäköisesti jatkossa poronhoidolle aiheutuvia haittoja tuulivoimarakentamisesta, mutta Luke katsoo kuitenkin, että vain kahden erillisen tilaisuuden pitäminen yhteensä 14 paliskunnalle ei ole riittävä kattava tapa saada kultakin paliskunnalta tarpeeksi monipuolista tietoa suunniteltujen tuulivoima-alueiden mahdollisista vaikutuksista poronhoitoon. Tämän vuoksi Luke näkisi tärkeäksi, että erityisesti niiden paliskuntien kanssa, joissa jo on ja joihin on suunniteltu useampia uusia tuulivoima-alueita, tulisi vielä käydä neuvotte-luja suunniteltujen uusien tuulivoima-alueiden määrästä ja sijoittamisesta.

Nyt vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa linjataan, että poronhoito ja tuulivoimarakentaminen voidaan sovittaa riittävän hyvin yhteen kunkin tuulivoimahankkeen rakentamisen laadukkaalla suunnittelulla. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden ja aurinkovoimaloiden rakentamista koskeviin yleisiin suunnittelumääräyksiin on kirjattu poronhoidon osalta ainoastaan kohta: ”Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös tuulivoimatuotannon ja aurinkovoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteut-tamisen yhteydessä.” Lisäksi kunkin poronhoitoalueelle osoitetun tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa todetaan poronhoidon osalta: ” Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset aktiivisesti neuvottelemalla paliskunnan kanssa ja huomioida vaikutukset poroelinkeinolle.”

Luke katsoo, että kyseistä edellisessä kappaleessa mainittua kaavamääräystä poronhoidon huomioimiseksi olisi syytä tarkentaa, koska nyky muodossaan se on varsin epätarkka, eikä mainitse, tuleeko nimenomaan tuuli- ja aurinkovoima-alueiden sekä niihin liittyvien voimalinjojen suunnittelussa ja rakentamisessa turvata poronhoidon edellytykset. Mää-räyksessä ei myöskään mainita, miten poronhoidon edellytykset tulee turvata. Luke näkee myös ongelmalliseksi vaihe-maakuntakaavojen valmistelussa ylipäänsä sen käytännön, ettei uusien tuulivoima-alueiden määriä ja sijaintia suunniteltaessa paliskuntiin selvitetä ja huomioida niiden mahdollisia vaikutuksia poronhoitoon riittävän kattavasti jo etu-käteen kaavoitusvaiheessa. Tällöin voidaan joutua tilanteeseen, jossa joidenkin kaavoitettujen tuulivoima-alueiden myöhemmässä suunnittelussa ja rakentamisessa on vaikea enää välttää aiheuttamasta poronhoidolle merkittävää hait-taa erityisesti silloin, kun tuulivoima-alueet on jo alun perin sijoitettu poronhoidon toiminnan kannalta tärkeille alueille. Toisena ongelmana Luke näkee sen, että useiden uusien tuulivoima-alueiden osoittaminen yhteen paliskuntaan voi jossain vaiheessa aiheuttaa paliskunnalle laaja-alaisia merkittäviä kumuloituvia haittoja lisääntyvästä tuulivoimarakentamisesta varsinkin silloin, kun paliskunnassa on jo ennestään rakennettuja ja toimivia tuulivoima-alueita. Tällaisia pa-liskuntia ovat mm. Kiiminki, Kollaja ja Oijärvi. Näihin kumuloituviiin haittoihin Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa ei ole kiinnitetty huomiota.

Lopuksi pienenä yksityiskohtana Luke huomauttaa, että poronhoitoalueella on nykyisin 54 paliskuntaa, eikä 57 kuten kaavaselostuksessa sivulla 190 on todettu.

Linnusto

Kaavaselostuksessa mainitaan, että erityisesti Limingan lakeuden ja Muhoksen peltoalueiden tärkeät linnuston kerään-tymisalueet tulee turvata, mutta pesivän peltolinnuston osalta ei ole mainintoja. Luke näkee, että myös pesivä pelto-linnusto on syytä huomioida uusiutuvan energian suunnittelussa ja sijoittelussa.

Maakotkan yhteydessä mainitaan pesimäalueiden rauhallisuusvaatimuksista, mutta Luke näkee tarpeelliseksi ottaa myös

metsähanhen pesimäalueiden osalta rauhallisuusvaatimukset huomioon.

Metsäpeura

Luke näkee, että tässä kaavaselostuksessa on hyvin otettu huomioon metsäpeura ja Natura-alueet, joissa metsäpeura on perusteena tai joihin sitä on ehdotettu perusteeksi. Vaihemaakuntakaavan taustatyö on ollut perusteellista ja sen tuloksia olisi hyvä soveltaa tuulivoimarakentamisessa kauttaaltaan.

Luke huomauttaa kuitenkin Pyhäjärvi-Kärsämäki-välin tv-alueiden tihentymästä. Reisjärven eteläpuolella oleva 132 Rauranselkä on metsäpeuran kannalta huonolla paikalla, sillä se on lähellä Lestijärven tv-alueita ja Natura-alueen vieressä ja keskeisellä metsäpeuran lisääntymisalueella.

Sievin Salmijärven nevan seudulla olevia tuulivoima-alueita (hankkeet 137, 139, 366, 535) on myös syytä tarkastella, sillä alueelta on paljon panta-aineistoa.

Lisäksi alueen vieressä on Toholampi-Lestijärven iso tuulivoimahanke, joka on metsäpeuran kannalta hyvin haastavassa paikassa.

Vaikka uusimpaan kaavaehdotukseen on tehty selkeitä positiivisia muutoksia metsäpeuran ja niille tärkeiden Natura2000-alueiden näkökulmasta, niin kuitenkin yhdessä aikaisempien kaavojen ja kaavojen ulkopuolisten tuulivoima-alueiden kanssa yhteisvaikutus voi olla merkittävä negatiivinen. Sen vuoksi on tärkeä huomioida, mitä kaavaselostuksessa yleisiin suunnittelumääräyksiin lisätään: Tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata riittävät etäisyydet metsäpeurojen esiintymis- ja vasomisalueisiin sekä turvata niiden väliset ekologiset yhteydet. Tähän on jopa poikkeuksellisen hyvät edellytykset monipuolisten selvitysten ansiosta.

Susi

Suden osalta tuulivoimarakentamisen tila suhteessa susireviireihin tulee hyvin esille kaavaselostuksessa olevassa kuvassa (s. 185 kuva 63 susireviirien sijoittuminen Pohjois-Pohjanmaan alueelle vuosina 2021–2024). Siellä erityisesti Pyhäjoen reviirin osalta tuulivoimarakentamisen volyyymi saattaa reviirin säilymisen kannalta olla huolestuttava. Pelkääntään ekologisten käytävien tarkastelu ei välttämättä riitä, mikäli reviirien sisällä menetetään useita rauhaisia eräma-alueita, missä ihmishäiriön määrä on vähäinen.

Suden sopeutumisesta tuulivoimaan ei ole tietoa. Mutta kuten selostuksessa todetaan, mikäli kaikki tv-alueet rakentuvat, saattaa olla riski sille, että suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetään ja hävitetään.

Suden osalta on myös tärkeää huomioida tuulivoiman vaikutukset sen saalislajien (esim. hirvi) osalta. Erityisesti tämä on tärkeää huomioida, mikäli näihin lajeihin ja näiden lajien esiintymisalueisiin kohdistuu yhteisvaikutuksia.

Selostuksen mukaan maakuntakaavan tuulivoimarakentamisen yleisissä määräyksissä todetaan, että laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle

herkkiin lajeihin. Tämän Luke näkee erityisen tärkeänä suden ja muiden suurpetojen osalta.

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke näkee, että tämän vaihemaakuntakaavan selostukseen on tehty perusteellista selvitystyötä ja lajeja on pyritty ottamaan poikkeuksellisen hyvin huomioon tuulivoiman sijoittelussa.

Poronhoidon osalta Luke tuo esiin seuraavia huomioita. Paliskuntien kokoon suhteuttaen eniten haitallisia vaikutuksia tuulivoimarakentamisesta arvioidaan kohdistuvan Kiimingin, Oijärven ja Kollajan paliskuntien alueille. Näissä paliskunnissa ja niiden läheisyydessä sijaitsee useita tuulivoima-alueita. Luke näkisi tärkeäksi, että erityisesti niiden paliskuntien kanssa, joissa jo on ja joihin on suunniteltu useampia uusia tuulivoima-alueita, tulisi vielä käydä neuvotteluja suunniteltujen uusien tuulivoima-alueiden määrästä ja sijoittamisesta. Luke katsoo, että kaavamääräystä poronhoidon huomioimiseksi olisi syytä tarkentaa, koska nyky muodossaan se on varsin epätarkka, eikä mainitse, tuleeko nimenomaan tuuli- ja aurinkovoima-alueiden sekä niihin liittyvien voimalinjojen suunnittelussa ja rakentamisessa turvata poronhoidon edellytykset.

Määräyksessä ei myöskään mainita, miten poronhoidon edellytykset tulee turvata. Luke näkee myös ongelmalliseksi, ettei uusien tuulivoima-alueiden määriä ja sijaintia suunniteltaessa selvitetä ja huomioida niiden mahdollisia vaikutuksia poronhoitoon riittävän kattavasti jo etukäteen kaavoitusvaiheessa. Tällöin voidaan joutua tilanteeseen, jossa joidenkin kaavoitettujen tuulivoima-alueiden myöhemmässä suunnittelussa ja rakentamisessa on vaikea enää välttää aiheuttamasta poronhoidolle merkittävää haittaa, kun tuulivoima-alueet on jo alun perin sijoitettu poronhoidon toiminnan kannalta tärkeille alueille.

Lisäksi useiden uusien tuulivoima-alueiden osoittaminen yhteen paliskuntaan voi aiheuttaa paliskunnalle laaja-alaisia merkittäviä kumuloituvia haittoja, kun paliskunnassa on jo ennestään rakennettuja ja toimivia tuulivoima-alueita. Tällaisia paliskuntia ovat mm. Kiiminki, Kollaja ja Oijärvi. Näihin kumuloituviin haittoihin Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavassa ei ole kiinnitetty huomiota.

Suden osalta Luke huomauttaa, että pelkästään ekologisten käytävien tarkastelu ei välttämättä riitä, mikäli reviirien sisällä menetetään useita rauhaisia erämaa-alueita, missä ihmishäiriön määrä on vähäinen. Luke näkee kuten selostuksessa todetaan että, mikäli kaikki tv-alueet rakentuvat, saattaa olla riski sille, että suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja heikennetään ja hävitetään. Näin ollen suden, kuten muidenkin erämaisia ympäristöjä käyttävien lajien, osalta on tärkeää, että laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa otetaan huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin.

Metsäpeuran osalta Luke näkee, että huomiota tulee yhä kiinnittää mm. Pyhäjärvi-Kärsämäki-välin tv-alueiden tihentymään. Lisäksi Reisjärven eteläpuolella oleva 132 Rauranselkä on metsäpeuran kannalta huonolla paikalla, sillä se on lähellä Lestijärven tv-alueita ja Natura-alueen vieressä ja keskeisellä metsäpeuran lisääntymisalueella. Sievin Salmijärven nevan seudulla olevia tuulivoima-alueita (hankkeet 137, 139, 366, 535) on myös syytä tarkastella, sillä alueelta on paljon panta-aineistoa. Lisäksi alueen vieressä on Toholampi- Lestijärven iso tuulivoimahanke, joka on metsäpeuran kannalta hyvin haastavassa paikassa. Vaikka uusimpaan kaavaehdotukseen on tehty selkeitä positiivisia muutoksia metsäpeuran ja niille tärkeiden Natura2000-alueiden näkökulmasta, niin kuitenkin yhdessä aikaisempien kaavojen ja kaavojen ulkopuolisten tuulivoima-alueiden kanssa yhteisvaikutus voi olla merkittävä negatiivinen. Sen vuoksi on tärkeää

huomioida, mitä kaavaselostuksessa yleisiin suunnittelumääräyksiin lisätään: Tuulivoima-alueiden tarkemmassa suunnittelussa tulee turvata riittävä etäisyys metsäpeurojen esiintymis- ja vasomisalueisiin sekä turvata niiden väliset ekologiset yhteydet. Tähän on jopa poikkeuksellisen hyvät edellytykset monipuolisten selvitysten ansiosta.

Linnuston osalta Luke haluaa tuoda esille vielä pesivän peltolinnuston, jonka osalta ei kaavassa ole mainintoja. Maakotkan yhteydessä mainitaan pesimäalueiden rauhallisuusvaatimuksista, mutta Luke näkee tarpeelliseksi ottaa myös metsähanhen pesimäalueiden osalta rauhallisuusvaatimukset huomioon.

Sirpa Thessler Johtaja, Luonovarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 29.10.2024 klo 09:56:07.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Antti Paasivaara, Jouko Kumpula, Markus Piha

Liitteet:

Tiedoksi:

Metsähallitus / kiinteistökehitys, alueidenkäytön johtava asiantuntija Tanja Hämäläinen / Metsähallituksen puolesta: yhteyspäällikkö Tiina Hakkarainen, Luontopalvelut / tuulivoiman hankekehityspäällikkö Ville Koskimäki, Kiinteistökehitys / erätalospäällikkö Jussi Viitanen, Eräpalvelut ja aluejohtaja Kalle Eerikäinen, Metsätalous Oy, 22.10.2024 (MH 6369/2022)

Kuulutus 17.9.2024

Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta

Metsähallitus on tutustunut Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTA-kaavan ehdotusaineistoon ja maakuntakaavan kannalta keskeisenä tahona antaa ehdotuksesta seuraavan lausunnon:

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteissa on kaksinkertaistaa puhtaan sähkön tuotanto kotimaassa. Suomen energiaomavaraisuutta vahvistetaan kestäväällä tavalla edistämällä puhtaan energian siirtymää. Uusiutuvan energian osuutta energian-tuotannossa kasvatetaan ja edistetään toimia, joiden avulla fossiilista polttoaineista luovutaan sähkön ja lämmön tuotannossa viimeistään 2030-luvulla. Tuulivoiman toimintaedellytyksiä kehitetään. Hallitus edistää merituulivoimaa ja luo Suomelle kilpailuedun suhteessa Itämeren maihin. Hallitus edistää ennakoitavaa ja kannustavaa toimintaympäristöä sekä sujuvaa merituulivoiman hankekehitystä ja rakentamista niin ta- lousvyöhykkeellä kuin aluevesilläkin. Hallituksen toimet johtavat luonnonvarojen kes- tävään hyödyntämiseen sekä huoltovarmuuden ja energiaomavaraisuuden parantami- seen.

20.11.2023 voimaan tulleella EU:n RED III-direktiivillä pyritään nopeuttamaan ja sujuvoittamaan uusiutuvan energian hankkeiden lupamenettelyjä sekä tukemaan hankkeiden nopeampaa käyttöönottoa. Direktiivin olennaisena osana on maa- ja merituulivoi- man lisääminen jäsenvaltioissa, millä edistetään direktiivissä korotetun uusiutuvan energian ta- voitteen saavuttamista. Jäsenvaltioiden tulisi määrittää maa- ja merialueita uusiutuvan energian tuotantolaitoksille, sekä nimetä merkittävässä määrin uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueita.

Suomella on hyvät edellytykset olla edelläkävijä uusiutuvan energian tuotannossa, sekä houkutella Suomeen investoin- teja ja sähkön tuotanto- sekä kulutushankkeita. Suomen laajat asuttamattomat maa-alueet ovat monelta osin soveltuvia uusiutuvan energian hankkeiden kehittämiseen. Sähköistyvässä maailmassa uusiutuvilla energioilla tuotettu sähkö on yleisen edun mukaista, niin sähkön kuluttajien, kuin ympäristönkin näkökul- masta.

Pohjois-Pohjanmaan liiton tulisi huomioida hallitusohjelman ja EU:n RED III-direktiivin tavoitteet energia- ja ilmastovai- hemaakuntakaavan laadinnassa:

Maakuntakaavan tulisi olla tuulivoimatuotantoa mahdollistava ja aluerajausten riittävän laajoja maakuntakaavavai- heessa. Kaavahierarkian mukaisesti maakuntakaavan ratkaisut ovat luonteeltaan periaatteellisia ja yleispiirteisiä, eikä maakuntakaavalla tule tarpeettomasti rajoittaa kuntakaavoitusta, mikäli maakuntakaavan ratkaisuihin ei liity valtakun- nallisia, maakunnallisia tai seudullisia tarpeita.

Maakuntaliiton tulee ottaa huomioon maakunnan kuntien tavoitteet ja luoda edellytykset tuulivoimahankkeiden suun- nittelulle ja kehittämiselle. Tuulivoima-alueiden kaavoituksessa ja yksityiskohtaisemmassa hankesuunnittelussa hanke- kehittäjällä on YVA-lain mukainen vastuu selvittää ympäristövaikutukset lain edellyttämällä tavalla kullakin alueella. Tuulivoimahanke edellyttää toteutuakseen tuulivoimaosayleiskaavan laatimista. Saavuttaakseen lainvoiman, tulee tuu- livoimaosayleiskaavan täyttää kaavalle asetetut sisältövaatimukset. Jotta sisältövaatimukset voivat täytyä, tulee han- ketoimijan tehdä riittävästi selvityksiä ja arvioida kaavasta aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnin tulee olla yleisellä tasolla maakun- takaavassa, ja sitä tulee tarken- taa yksityiskohtaisemman osayleiskaavan laatimisen yhteydessä sekä hankesuunnittelussa, jolloin selvitysten myötä on

kertynyt riittävästi tietoa hankkeiden jatkosuunnittelun tueksi. Selvitykset tulee huomioida maakuntakaavoituksessa riittävällä tasolla, jolloin vältetään ennakoimattomia ja yllätyksellisiä muutoksia kuntatason kaavatyoissä.

Tuulivoiman ja hiilineutraaliustavoitteiden kannalta olisi tärkeää, että maakuntakaavamerkinnot olisivat mahdollistavia. Kaikki maakuntakaavassa esitetyt hankkeet eivät tule toteutumaan, sillä hankkeiden toteuttamisen rajoitteet selviävät vasta myöhemmissä hankesuunnitteluvaiheissa. YVA-menettelyn kautta voidaan tarkemmalla tasolla selvittää yhteisvaikutuksia ja vaikutuksia eri lajeihin, sekä miettiä keinoja tuulivoiman ja luon-toarvojen yhteensovittamiseksi.

Maakuntakaavan tavoitteiden keskiössä on ilmastonmuutoksen hillinnässä välttämättömän fossiilittoman energiantuotannon lisääminen. Metsähallituksen tuulivoimayksikkö huomauttaa, että joustamattomat ja yleistyvät varovaisuusperiaatteeseen nojaavat suojaetäisyydet Natura- ja suojelualueisiin heikentävät maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista. Mikäli suojaetäisyyksiä tulkitaan tiukasti tuulivoimavapaana alueena, voivat ne yleistyessään vaarantaa Suomen ilmastotavoitteiden toteutumisen. Esimerkiksi alueen erityispiirteitä huomioimaton (mm. topografia ja puusto) 5 km suojaetäisyys tuulivoimaloista metsäpeuran lisääntymis- ja vasomisalueisiin, sekä Natura-alueisiin estää useiden luvituksessa pitkälle edenneiden tuulivoimahankkeiden toteutumisen.

Metsäpeuraa on myös ehdotettu suojeluperustelajiksi useille Natura-alueille. Mikäli suojaetäisyyksiä tulnaisiin noudattamaan myös näillä suojelualueilla, heikentää tämä tuulivoimakehityksen mahdollisuuksia niin maakunnan alueella, kuin Suomen laajuisesti entisestäään. Maakuntakaavassa esitettyjen joustamattomien suojaetäisyyksien sijaan tulisi painottaa hankekohtaisia selvityksiä, mikä mahdollistaa tarkemman arvioinnin metsäpeuran todellisista liikkeistä ja hankkeen vaikutuksista, sekä yhteisvaikutuksista metsäpeuran elinympäristöihin. Maakuntakaavan kokonaisarviointi tulisi tehdä siten, että kaikki hankkeista aiheutuvat olennaiset ympäristövaikutukset tulevat huomioituksi niiden edellyttämällä painotuksella. Muuten riskinä on, että tuulivoimahankkeet sijoittuvat alueille, joissa negatiiviset ympäristövaikutukset ovat muilta osin suuria tai teknistaloudelliset edellytykset eivät toteudu.

Tuulivoima-alueet:

Maatuulivoima

Metsähallituksen tuulivoimayksikkö esittää Tolpanvaaran laajennuksen sisällyttämistä maakuntakaavaan. Alueella on toiminnassa oleva tuulipuisto (tv-1 306). Kaavaluonnoksessa esitettyjen laajennusalueiden (tv-3 518, tv-3 519) sisällyttäminen lopulliseen kaavaratkaisuun vastaisi valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joiden mukaan tuulivoimalat tulisi ensisijaisesti sijoittaa usean voimalan yksiköihin. Tolpanvaaran alueella on jo olemassa olevaa tuulivoimapuistojen infrastruktuuria, joten ympäristövaikutusten minimoimisen näkökulmasta olemassa olevan tuulipuiston laajentaminen olisi järkevää.

Metsähallituksen tuulivoimayksikkö pitää tärkeänä, että seuraavat merkinnät säilyisivät maakuntakaavassa: Konnunsuo (tv-1 394), Salmijärvenneva (tv-1 535), Pukasuo (tv-1 408), Kuikkasuo (tv-1 410), Maukku (tv-1 411), Koppelosaaarensuo (tv-2 526), Koutuan-järvi (tv-1 514), Moskuankangas (tv-1 530).

Metsähallituksen tuulivoimayksikkö esittää TUULI-hankkeessa potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi tunnistetun Vaalan Varpusuon (nro 92) alueen sisällyttämistä kaavaan aiemmin liitolle toimitetuin perustein. Lisäksi Metsähallitus esittää TUULI-hankkeessa tunnistetun Jakosuon (nro 105) alueen sisällyttämistä maakuntakaavaan. Tällöin alueelle muodostuisi yhtenäinen tuulivoima-alue, joka mahdollistaa teknis-taloudellisesti ja ympäristöarvoiltaan toteuttamiskelpoisen hankkeen selvittämisen, myös poronhoidon tarpeet huomioiden. Hankkeiden yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan selvittää kokonaisuuden toteuttamiskelpoisuus.

Merituulivoima

Merituulivoiman osalta useassa kohdekuvauksessa mainitaan, että merituulivoimapuis toon rakennetaan merisähkö-asemia. Merituulivoimapuistojen sähköasemien sijainteja ei ole määritetty vielä tässä vaiheessa, ja sähköaseman sijainti tarkentuu myöhemmin suunnitteluvaiheessa. Merituulivoimapuistoon rakennettava sähköasema voi sijaita joko merellä tai maalla.

Seljänsuunmatalan läntisen (tv-2 211) ja itäisen (tv-2 210) osalta kohdekuvauksessa mainitaan, että alueilla on käynnissä Metsähallituksen julkinen kilpailutus. Valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen Suomen yleisiä vesialueita koskevan kilpailutuksen käynnistämisestä viidellä merituulivoima-alueella, mutta varsinaista kilpailutusta ei ole vielä käynnistetty Seljänsuunmatalien hankealueilla.

Maakuntakaavaehdotuksessa Seljänsuunmatalan läntisen läpi on osoitettu sähkönsiirtolinja talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeesta. Valtioneuvosto on tehnyt 2.5.2024 kielteisen päätöksen 16:een talousvyöhykkeen merituulivoimaa koskevaan hyödyntämisoikeushakemukseen. Monet näistä Pohjanlahdella sijaitsevista alueista ovat keskenään päällekkäisiä. Talousvyöhykkeen Merituulivoimarakentamisen pelisääntöjä selkeytetään toteuttamalla työ- ja elinkeinoministeriön johdolla asiaa koskeva lainsäädäntöhanke. Talousvyöhykkeen merituulivoimalaki on menossa eduskuntaan syksyllä. Lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriö on asettanut koordinaatioryhmän, jonka tehtävänä on ylläpitää merituulivoima-alan tilannekuvaa ja osallistua kilpailutettavien tuulivoima-alueiden valinnan ja aikataulutuksen valmisteluun sekä aluevesillä että talousvyöhykkeellä. Yhdelläkään talousvyöhykkeen merituulivoimahankkeella ei ole hyödyntämisoikeutta ja on vielä epäselvää mitkä alueet talousvyöhykkeellä tulevat kilpailutukseen ja millä aikataululla. Näin ollen sähkönsiirron kaavamerkintä Seljänsuunmatala läntisen läpi tulisi poistaa maakuntakaavaehdotuksesta. Mikäli talousvyöhykkeelle tulee hanke kyseiseen kohtaan, hanketoimijan toivotaan tekevän yhteensovittamista aluevesillä olevien merituulivoimahankkeiden kanssa.

Ulkonahkiaisien (tv-2 212) ja Seljänsuunmatala läntisen (tv-2 211) aluerajauksessa on jätetty 500 metrin etäisyys talousvyöhykkeen reunaan. 500 metrin etäisyydelle ei ole perusteita ja hankealueet tulisi rajata talousvyöhykkeen rajaan asti, jotta alueen tuulivoimapotentiaali saataisiin hyödynnettyä ja edistettäisiin täysimääräisesti Suomen ilmastotavoitteita.

Alueiden kohdekuvauksissa muu luonto -osiossa käsitellään alueiden pohjaeläimistöä. Esimerkiksi Ulkonahkiaisien alueelta kuvauksessa todetaan, että pohjaeläimistöä alueella esiintyy idänjokisimpukkaa, liejuputkimatoja, liejusimpukoita, murtovesisientä ja etenkin valkokatkaa. Alueilta ei ole otettu pohjaeläinnäytteitä ja osiossa kuvatut pohjaeläinten esiintymiset perustuneet esiintymistodennäköisyyssmallin antamiin todennäköisyyksiin. Pohjaeläimistön kuvauksessa olisi hyvä ilmaista, että alueella voi esiintyä kyseisiä pohjaeläintaksoneita. Lisäksi kohdekuvauksissa olisi hyvä tarkistaa onko idänjokisimpukka oikein vai tarkoitetaanko tällä idänsydänsimpukkaa.

Kaavaehdotuksen useassa kohdassa viitataan Merialueiden sensitiivisten lintualueiden selvityksen luonnokseen. Lopullisessa kaavaehdotuksessa olisi hyvä tarkistaa onko kyseistä selvitystä käytettävissä kaavatyössä vai tuleeko viittaukset kyseiseen selvitykseen poistaa.

Ekologiset yhteydet valtion metsätalousalueilla

Suomi on laajojen metsäisten alueiden maa ja näin on myös Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella vaikkakin eteläosassa maanviljelysalueita on pohjoisosia selkeästi enemmän. Tilanne on helppo hahmottaa lausuntoaineiston kartoilta. Metsähallituksella on kattavat tiedot sekä metsätalouksikäytössä olevilta monikäyttömetsien alueilta, että suojelualueilta, ja valtion maiden osalta ekologista verkostoa tarkastellaan aina kokonaisuutena. Ekologisen verkoston tavoitteena on ylläpitää alueelle ominaisia arvokkaita elinympäristöjä ja niiden lajistoa, ja Metsähallitus on tehnyt alue-ekologisen verkoston suunnittelua yli 25 vuoden ajan.

Ekologisen verkoston keskiössä ovat lakisääteiset suojelualueet (mm. Natura2000-alueet), metsätaloustoiminnan ulkopuolella olevat suojelumetsät, erityyppiset suojeluohjelma-alueet sekä luontokohteet. Näitä alueita tukee ja yhdistää toisiinsa ekologiset käytävät ja askelkivet, erityisiä ympäristöarvoja sisältävät monikäyttömetsäalueet, monimuotoisuuden erityisalueet, lajiesiintymät ja virkistymetsäkohteet. Pienipiirteisimmän ja tarkimman mittakaavan ekologisen verkoston kohteita ovat talousmetsien luonnonhoidon osat: vaihettumis- ja suojavyöhykkeet, säästöpuut, suojatiet, pienialaiset kosteat painanteet, säästetyt kuolleet sekä järeät puut sekä aktiivisesti tuotettu lahopuu. On myös hyvä muistaa, että vesiekosysteemit, vesiluonnon luontokohteet, ovat osa valtion maiden ekologista verkostoa

Metsähallituksen näkemyksen mukaan valtion maiden osalta ekologinen verkosto on toimiva eikä sen säilyminen edellytä ohjausta maankäyttöön liittyvän lainsäädännön kautta. Metsähallitus haluaa myös korostaa, että valtion maiden ekologinen verkosto on dynaaminen eli uuden tiedon myötä verkostoa päivitetään niin, että luonnon monimuotoisuus tulee turvatuksi ylisukupolisesti.

Viranomaisvaiheen kuulemisessa Metsähallitus piti erikoisena sitä, että kaikki tieto ekologisiin yhteyksiin liittyen ei ollut lausuvan tahon tiedossa. Nyt julkisen kuulemisen vaiheessa tieto on lisäselvityksien myötä tarkentunut. Metsähallitus

pitää hyvänä kaavaselosteen kirjauksia sivuilla 168 ja 171 siitä, että ekologinen verkosto on tarkoitettu työkaluksi ekologisesti kestäväen tuulivoimatuotannon sijoittamiseen, ja vaihemaakuntakaavan hengen mukaisesti ekologisen verkoston säilymisen ja toimivuuden konkreettinen tarkastelu ja turvaaminen on määritelty osaksi hankekohtaista tarkempaa suunnittelua.

Kaavaselostuksen sivulla 109 on kerrottu, että ”Tarkemmassa hankesuunnittelu on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen”. Metsähallitus, valtion maa- ja vesiomaisuuden hoidosta ja käytöstä vastuullisena tahona, pitää kyseistä kirjausta hämmäntävänä ja myös epämääräisen subjektiiviseen suuruuden käsitteeseen nojaavana. On vaikea tietää, mitä tarkoitetaan erityisen suurella huolellisuudella ja miten tämä esimerkiksi eroaa riittävästä huolellisuudesta tai liian vähäisestä huolellisuudesta.

Metsähallituksen näkemys on, että vaihemaakuntakaavatasolla kaavaselosteessa tulee säilyttää yleispiirteinen ohjaava ote ja jättää selosteeseen mahdollisimman vähän tulkinnanvaraisia kirjauksia. Kun yhteyksien osalta on tunnistettu tarve viedä ne osaksi vaihemaakuntakaavaa, tulee näihin liittyvien kirjauksien olla toimintaa mahdollistavia ja selkeitä, ei laadullisia- tai määrällisiä rajoituksia liiketoiminnan harjoittamiselle asettavia.

Pohjavesialueet

Kaavaselostuksen sivulla 110 pohjavesiä käsittelevässä osiossa on tuotu esille metsätalouden harjoittamiseen liittyvät erityispiirteet. Metsähallituksen metsätalouden rooli korostuu maakunnan itä- ja pohjoisosissa, missä valtion maiden osuus on merkittävä. Metsähallitus on tehnyt vuosia pitkäjänteistä työtä vesienhoidon parissa, ja vuosittain päivittyvä Metsätalous Oy:n Ympäristöopas kokoaa yhteen ajantasaisen tutkitun tiedon metsätalouden vesiensuojelusta ja ohjeistaa toimintaa valtion mailla niin, että vesiensuojelu tulee huomioiduksi kaikessa toiminnassa. Metsätalous Oy:n Ympäristöoppaan mainintaa kaavaselosteessa Metsähallitus pitää erittäin hyvänä asiana.

Natura-alueiden riskiselvityksen vaikutus kaavaratkaisuun

Kaavaehdotuksen viranomaiskuulemisen jälkeen valmistui keväällä 2024 Natura-alueita koskeva riskiselvitys, jossa tarkasteltiin tuulivoimarakentamisesta Natura-alueille kohdistuvia vaikutuksia sekä Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Riskiselvityksen perusteella kaavan viranomais ehdotusvaiheen mukaisten tuulivoima-alueiden ja muiden jo toteutuneiden ja luvitettujen hankkeiden yhteisvaikutuksina syntyisi mm. merkittäviä riskejä maakotkalle ja metsäpeuralle sekä muille tuulivoimatuotannon vaikutuksille herkille lajeille. Riskiselvityksestä antamassaan lausunnossa Metsähallitus totesi, että selvityksen tulokset osoittavat niin merkittäviä riskejä koko Natura 2000-verkoston eheydelle ja toimivuudelle, että toimenpiteet riskien pienentämiseksi ovat välttämättömiä jo maakuntakaavatasolla.

Natura-alueita koskeva riskiselvitys on vaikuttanut siihen, että kaavaehdotukseen on tehty joitakin muutoksia ennen ehdotuksen julkista kuulemisvaihetta. Kaavaehdotuksesta on kokonaan poistettu 6 tuulivoimatuotantoon osoitettua aluetta, osin Natura-alueisiin ja lajistoon kohdistuvien vaikutusten takia. Joidenkin tuulivoima-alueiden rajauksia on

myös muutettu; 7 aluetta on rajattu pienemmiksi ja vastaavasti 10 aluetta on laajennettu. Metsähallitus huomauttaa, että laajennetuista alueista ainakin osa saattaa lisätä uhanalaisiin lajeihin ja Natura-alueisiin kohdistuvia vaikutuksia.

Vaikka Natura-alueisiin kohdistuvien riskien arviointi on kokonaisuudessaan ohjannut kaavaratkaisua hieman vähäriskisempään suuntaan, voidaan esim. kaavaselostuksen linnustovaikutuksia kuvaavan kappaleen (6.8.3) perusteella päätellä, että kaavaratkaisusta todennäköisesti aiheutuu linnustolle merkittäviä vaikutuksia. Myös metsäpeuran osalta (kaavaselostus, 6.8.4) riski merkittävien vaikutusten syntymiseen on suuri. Kaavaratkaisussa on pyritty varmistamaan riittävät suojaetäisyydet niihin Natura-alueisiin nähden, joissa metsäpeura on suojeluperustelajina. Lisäksi on useita Natura-alueita, jotka on tunnistettu metsäpeuran kannalta tärkeiksi elinympäristöiksi, mutta lajia on vasta esitetty alueiden suojeluperusteeksi. Näille alueille ei kaavassa ole annettu samanlaista painoarvoa kuin sellaisille alueille, joissa laji on jo virallisesti suojeluperusteena. Natura-alueet eivät myöskään yksin riitä turvaamaan lajin suotuisaa kannanhelytystä, vaan myös niiden ulkopuolisilla riittävän rauhallisilla ja erämaisilla kohteilla on merkitystä lajin elinympäristönä. Esimerkiksi Kärsämäen, Haapajärven ja Pyhäjärven vä-liselle alueelle sijoittuva useiden voimala-alueiden keskittymä on kokonaisuutenaan riski metsäpeuran vaelluksille ja Natura-alueiden välisille yhteyksille.

Metsähallitus toteaa, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa- ja valmiste-työn osana toteutussa Natura 2000 -verkoston riskiselvityksessä on perehdytty huolellisesti metsäpeuraan ja tuulivoiman rakentamisen vaikutuksiin hyödyntäen parhaita käytettävissä olevia aineistoja. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan merkitys metsäpeurojen elinalueena on kuvattu kattavasti. On hyvä, että metsäpeura on huomioitu rajaamalla riskialttiiden Natura-alueiden läheisyyteen sijoittuvia tuulivoima-alueita pienemmiksi. On kuitenkin tärkeää, että toteutuksessa noudatetaan kaavoituksen rajauksia, eikä käytännön toteutus tapahdu laajempaan. Toisaalta kaavaehdotuksessa on yhä tuulivoima-alueita, jotka sijoittuvat alle 5 kilometrin etäisyydelle Natura-alueista, joiden suojeluperusteeksi metsäpeura on esitetty lisättäväksi ja etenkin näiden kohdalla on tärkeää, että tuulivoiman hankekohtainen kaavoitus ml. yhteisvaikutusten arviointi tapahtuu erityisen huolellisesti.

Kaavamääräykset

Viranomaisehdotusvaiheen jälkeen kaavamääräysten tuulivoimaa koskeviin yleisiin suunnittelumääräyksiin on lisätty kattavasti luontoarvoihin liittyviä asioita, joita tuulivoima-alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon. Suunnittelumääräyksissä myös viitataan tuulivoima-alueiden kohdekuvauksiin (kaavaselostuksen liite 2), joissa on mainittu ne tekijät, joihin kyseisen tuulivoima-alueen vaikutusten arvioinnissa tulee erityisesti kiinnittää huomiota.

Tuulivoimaa koskevissa yleisissä suunnittelumääräyksissä on todettu, että ”tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös muut lähialueiden energia- ja voimalinjahankkeet ja hankkeiden yhteisvaikutukset”. Tätä veloitetta tulisi edelleen tarkentaa siten, että tarkemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon kaikkien maankäytön hankkeiden yhteisvaikutukset. Myös suunnittelumääräyksissä mainittua veloitetta Natura-alueisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnista on syytä vielä terävöittää siten, että viitataan määräyksissä yksiselitteisesti luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiseen arviointiin. Metsähallitus myös huomauttaa, että liitteen 2 kohdekorteilla on Natura-arvioinnin osalta viitattu virheellisesti vanhan luonnonsuojelulain mukaiseen pykälään (65 §), mikä on syytä korjata voimassa olevan lain mukaiseksi.

Kaavaa varten laadittua Natura-alueiden riskiselvitystä voidaan pitää esiselvityksenä, joka osaltaan ohjaa hankekoh-
taista ja tarkemman kaavatason suunnittelua arvioimaan yksityiskohtaisesti ja luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesti
Natura-alueisiin ja niiden suojeluperusteina oleviin luonnonarvoihin kohdistuvien heikentävien vaikutusten merkittä-
vyyttä. Metsähallitus ehdottaa, että suunnittelumääräyksissä erikseen yksilöidään ne tuulivoima-alueiksi osoitetut alu-
eet, joiden kohdalla muodostuu Natura-alueisiin kohdistuva korkein riskiluokka yhden tai useamman Natura-alueiden
riskiarvioinnissa arvioidun tekijän kautta. Tämä vahvistaisi yhteyttä tehdyn vaikutusten arvioinnin ja tarkempaa suun-
nittelua ohjaavien kaavamääräysten välillä.

Metsähallitus kiinnitti huomiota siihen, että kaavan viranomaisehdotuksen jälkeen seudullisesti merkittävien tuuli-
voima-alueiden koko on noussut 7 tuulivoimalasta vähintään 10 tuulivoimalan hankkeisiin. Kaavan aiemmissa vaiheissa
vähintään 7 tuulivoimalan rajaa on perusteltu sillä, että yksittäisten tuulivoimaloiden koko on merkittävästi kasvanut,
minkä vuoksi myös niiden aiheuttamat vaikutukset ovat laajentuneet. Metsähallitus toteaa, että seudullisesti merkittä-
vien hankkeiden koon kasvattaminen lisää entisestään riskiä, että tuulivoimahankkeiden kehittäminen suoraan yleis-
kaavoituksen kautta yleistyy myös maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolisilla alueilla. Seurauk-
sena voi olla tilanne, jossa hankkeiden ympäristölle aiheuttamia yhteisvaikutuksia ei pystytä riittävän hyvin arvioimaan
eikä ohjaamaan hankkeita maakunnan tasolla kestävään suuntaan.

Kalat ja kalastus

Kalaston osalta on tärkeää selvittää tarkemmassa suunnittelussa merituulivoiman vaikutukset kalojen lisääntymisaluei-
siin. Erityisesti silakan, karisiin ja maivan(merimuikku) lisääntymisalueet tulee selvittää hankealueilla. Pitkämatala-
Suurhiekkahankealueella tulee selvittää myös erittäin uhanalaisen meriharjuksen mahdolliset lisääntymisalueet. Pitkä-
matala-Suurhiekkahankealueen lähimmät tunnetut meriharjuksen lisääntymisalueet ovat hankealueen itä-koillispuo-
lella Ulkokrunneilla.

Vaelluskalojen osalta tulee selvittää hankkeiden vaikutukset merilohen, meritaimenen ja vaellussiian vaelluskäyttäy-
miseen ja niiden mahdollisiin muutoksiin. Myös merituulivoimahankkeiden rakennusaikaiset vaikutukset kalojen vael-
luksiin ja lisääntymiseen tulee selvittää. Merituulivoimahankkeiden vaikutukset kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen
sekä vapaa-ajan kalastuksen harrastamiseen tulee myös selvittää tarkemmassa suunnittelussa. Osalla hankealueista har-
joitetaan verkkokalastusta ja osalla sekä verkkokalastusta että troolausta. Mm. Seljänsuunmatala läntinen ja Seljänsuun-
matala itäinen hankealueilla harjoitetaan silakan troolausta. Em. alueiden troolausalue kulkee Seljänsuunmatala läntisen
pohjoisosan ja Seljänsuunmatala itäisen alueen eteläosan läpi. Mikäli em. hankealueilla merituulivoimapuistot toteute-
taan suunnitellusti, niin silakan troolaus alueella vaikeutuu merkittävästi tai estyy kokonaan.

Kalaston osalta Pitkämatala-Suurhiekan kohdekuvauksessa ei mainita alueella yleisesti esiintyvää maivaa(merimuikkua)
ollenkaan. Kohdekuvauksessa mainitaan kuitenkin, että Perämerellä esiintyy yleisesti mm. vimpa ja ruutana. Luken

kokonaisuudessaan olisivat vaikutukset luontoarvoja siinä määrin heikentäviä, että maakuntakaavan yleistavoite luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymisestä vaarantuu. Vastuuta siitä, että merkittäviä vaikutuksia ei pääsisi syn-tymään, jätetään huomattavasti yksittäisten hankkeiden vaikutusten arviointiin. Tällöin mm. yhteisvaikutusten tarkastelun tulisi hankekohtaisissa arvioinneissa olla nykyistä huomattavasti laajempaa, jotta myös lajien populaatiotason vaikutuksia olisi mahdollisuus niiden pohjalta arvioida.	
Paliskuntain yhdistys / toiminnanjohtaja Anne Ollila, 24.10.2024 (Dnro 337/2024) Muistutus kaavaehdotuksesta POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHHEMAAKUNTAKAAVA Pohjois-Pohjanmaalla on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava. Maakuntakaavassa käsitellään aluerakennetta, energiantuotantoa ja siirtoa, liikennejärjestelmää ja logistiikka-alueita, viherrakennetta ja ekosysteemipalveluita, energiamurroksen vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, ilmastovaikutusten arviointia sekä muita tarpeellisia kokonaisuuksia. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotus oli nähtävillä (MRL 65 §, MRA 12 §) 23.9.-24.10.2024. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava-alueelle sijoittuvat kokonaan tai osittain Kiimingin, Kollajan, Oijärven, Iksen, Pudasjärven Livon, Pudasjärven, Pintamon, Taivalkosken, Hossa-Irnin, Kallioluoman, Oivangin, Alakitkan, Tolvan ja Akanlahden paliskunnat. Paliskuntien suurimmat sallitut eloporomäärät ovat yhteensä 24 700 poroa. Paliskunnissa oli poronhoitovuonna 2022–2023 yhteensä 687 poronhoitajaa. Poronhoidolla on alueella vuosittaiset perinteet ja se on merkittävä sidostoimiala lihanjalostukselle eri puolilla maakuntaa, sekä matkailulle erityisesti Syötteen, Taivalkosken ja Ruka-Kuusamon alueilla. Lisäksi poronhoidolla on suuri merkitys hiljenevän maaseudun asuttuna ja elinvoimaisena pitämiseen, turvallisuuteen, maisemakuvaan, maakunnan ruokaturvaan, omavaraisuuteen ja laajemmin huoltovarmuuteen. Poro ja poronhoito ovat keskeinen osa alueen kulttuuria ja kulttuuriperintöä. Poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen vuodenajan mukaan sopivilla laitumilla. Monipuoliset, rauhalliset laidunalueet ovat poronhoidon tärkein resurssi ja ne turvaavat myös elinkeinon resilienssiä muuttuvassa ilmastossa. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa suunnitellaan poronhoitoon haitallisesti vaikuttavaa maankäyttöä, kuten tuulivoimatuotantoa ja siihen liittyviä sähkönsiirtoverkkoja. Tuulivoima sijoitetaan lähtökohtaisesti kauas asutuksesta, jolloin se on väistämättä keskeisillä poronhoidon laidun- ja toiminta-alueilla. Maakuntakaavat ovat luonteeltaan yleispiirteisiä, mahdollistavia, eikä niillä ratkaista kaikkia yksityiskohtaisempaa suunnittelua vaativia maankäytön yhteensovittamisen kysymyksiä. Maakuntakaava kuitenkin ohjaa vahvasti maakunnallisen mittakaavan tuulivoimahankkeiden sijoittumista ja tarkempaa kaavoitusta sekä siihen liittyvän infrastruktuurin sijoittumista. Maakuntakaava on	

ainoa väline laajempien yhteisvaikutusten ja kumulatiivisten vaikutusten tarkastelulle ja ratkaisemiselle paliskuntatasolla. Siksi maakuntakaavoituksessa on tärkeää ottaa huomioon ja turvata poronhoidon edellytykset.

Poronhoidon huomioon ottaminen kaavoituksessa

Poronhoito on merkittävä ja pitkän historian omaava maankäyttömuoto koko poronhoitoalueella. Poronhoito-oikeus ja siihen kiinteästi kuuluva vapaa laidunnusoikeus on ikaikainen nautintaoikeus, joka on suoraan lailla turvattu erityinen oikeus (poronhoitolaki, PHL 848/1990). Poronhoitoajat ovat alueella oikeudenhaltijoita. Maakuntakaavan sisältövaatimuksissa (Maankäyttö- ja rakennuslain, MRL 28 §) edellytetään kiinnitettävän erityisesti huomiota muun muassa maankunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin sekä maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Poronhoito on poronhoitoalueella keskeinen osa alueen elinkeinoelämää ja laajojen maa-alueiden käyttäjänä altis muun maankäytön vaikutuksille. Poronhoito on lisäksi kiinteä osa Pohjois-Suomen kulttuuriperintöä. Poronhoitoalueella tapahtuva maankäytön suunnittelu on siten elinkeinon ja kulttuuriperinnön jatkuvuuden kannalta keskeinen kysymys. MRL 28.4 §:ssä edellytetään, että kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta, sekä sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kaavan toteuttamisesta kohtuutonta haittaa.

Poronhoitoalueella vuorovaikutteisuutta on käytännössä toteutettu erilaisilla osallistavilla suunnittelu- ja neuvotteluprosesseilla. PHL 53 § velvoittaa viranomaisen neuvottelemaan asianosaisen paliskunnan kanssa valtion maita koskevan suunnittelun yhteydessä, mikäli sen katsotaan olennaisesti vaikuttavan poronhoidon harjoittamiseen. Neuvotteluita on toteutettu kaikissa poronhoitoalueen maakuntakaavoissa. Hyvä neuvottelukäytäntö tarkoittaa, että neuvotteluissa on todellinen mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja että osapuolet ovat toisiinsa nähden tasavertaisia. Neuvottelut asianosaisten paliskuntien kanssa tulee aloittaa riittävän aikaisessa vaiheessa kaavan valmistelua ja ne tulee ajoittaa poronhoidon kannalta siten, että asiaan on mahdollisuus perehtyä, ei kiivaimpaan vasanmerkintä- tai erotusaikaan. Kaavaehdotus tuli kuitenkin julkisesti nähtäville syksyllä juuri kiivaimpaan erotusaikaan, joten paliskuntien on ollut mahdotonta reagoida siihen.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN suunnittelun aikana on järjestetty kaksi Poronhoitolain 53 § mukaista neuvottelua alueen paliskuntien kanssa. Koska kaavaan on tullut koko ajan muutoksia ja muutostarpeita on edelleen, neuvotteluita olisi syytä edelleen jatkaa.

Tuulivoiman vaikutukset ja niiden huomioon ottaminen

Tuulivoima vaikuttaa paliskuntien poronhoitoon useilla tavoilla. Sen rakentaminen aiheuttaa aina laajoja suoria ja hankaluutta selvästi laajempia epäsuoria laidunmenetyksiä, häiriötä, esteitä ja muutoksia porojen laiduntamiselle. Näistä on julkaistu lukuisia pohjoismaisia tutkimuksia (mm. Skarin & Åhman 2014, Skarin ym. 2015, 2018, 2021). Erityisesti kevät ja vasoma-aika on herkkää tuulivoiman aiheuttamalle häiriölle, mutta vaikutuksia porojen laiduntamiseen ja poronhoitoon on tutkimuksissa ja käytännön poronhoidossa Suomen paliskunnissa havaittu kaikkina vuodenaikoina. Tuulivoimarakentamisen johdosta paliskunnan poronhoitotyöt vaikeutuvat, lisääntyvät ja estyvät, infrastruktuuri menettää merkityksensä, ja sitä kautta koko poronhoidon järjestämien on mietittävä uudelleen, mikä on aikaa vievää,

kustannuksia aiheuttavaa ja joskus jopa mahdotonta. Tuulivoimarakentamisen seurauksena poroille voi aiheutua vahinkoja ja ne voivat ajautua ei-toivotuille alueille, kuten asutuksen tai viljelysten piiriin, naapuripaliskuntiin tai poronhoitoalueen ulkopuolelle, mikä heijastuu paliskuntien työmäärään ja poronhoidon kustannuksiin. Hankkeista aiheutuu myös kumulatiivisia vaikutuksia sekä yhteisvaikutuksia poronhoidolle muun alueella jo olevan maankäytön kanssa. Yhdessä useat hankkeet voimajohtoineen vähentävät, pirstovat ja tekevät käyttökelvottomaksi porojen laidunalueita ja poronhoidon toiminta-alueita merkittävästi. Jäljelle jääviä laidunalueita käytetään enemmän ja ne kuluvat. Tämä heijastuu porokarjan tuottavuuden heikkenemiseen ja yhdessä kasvavien kulujen kanssa merkittävästi heikentää elinkeinon kannattavuutta. Tästä seuraa sosiaalisia ja kulttuurisia vaikutuksia, muun muassa elinkeinon ja elämäntavan jatkuvuudelle.

Maakuntakaavan suunnittelussa on välttämätöntä ottaa huomioon tuulivoimamerkintöjen sijoittuminen poronhoidon kannalta. Tässä tulee tehdä paliskuntakohtaista tarkastelua ja vaikutusten arviointia suhteessa paliskunnan laitumien kokonaisuuteen, lisääntymisalueisiin ja muihin tärkeisiin alueisiin ja poronhoidon käytäntöihin alueella. Vaikutusten arvioinnin tuloksena poronhoidolle haitallisia merkintöjä tulee poistaa kartalta. Maakuntakaavassa tulee arvioida ja ottaa huomioon myös olemassa olevien hankkeiden ja kaavan mahdollistamien hankkeiden yhteisvaikutukset paliskunnan poronhoidolle. Arviointi tulee tehdä yhteistyössä ja neuvotellen alueen paliskuntien kanssa, sillä heillä on paras asiantuntemus alueidensa kokonaisuudesta ja porojen käyttäytymisestä.

Pohjois-Pohjanmaan alueella tietyissä paliskunnissa korostuvat voimakkaasti rakennetun ja suunnitteilla olevan tuulivoiman yhteisvaikutukset. Paliskunnat ovat seudullisen mittakaavan tuulivoimahankkeiden lisäksi huolissaan myös siitä, että alle seudullisen kokoluokan tuulivoimahankkeita voidaan suunnitella lähes mihin tahansa maakuntakaavassa osoitettujen laajojen alueiden ulkopuolella. Jo nyt maakunnassa on esimerkkejä siitä, kuinka alueita pikkuhiljaa laajennetaan ja ne ovat lopulta useiden hankkeiden muodostamia teollisen maankäytön yhtenäisiä alueita. Voi myös käydä niin, että maakuntakaavakartalla tai kahden eri maakuntakaavan alueella erillisiltä alueilta näyttävät tuulivoimaloiden alueet ovat lopulta maastossa käytännössä samaa, yhtenäistä teollisuusmaisemaa, jota hankkeissa parannetut tieverkostot ja rakennetut voimajohdot halkovat. Tämä vaikuttaa erityisesti laajoja, yhtenäisiä alueita tarvitsevaan poronhoitoon.

Maakuntakaavassa tulisi tehdä tarkastelua laajasti, haitallisia yhteisvaikutuksia estämään pyrkien. On-gelmaksi nousee, että seudullisen mittakaavan hankkeita on suunnitteilla myös maakuntakaavan osoitettujen alueiden ulkopuolella. Lisäksi on hankkeita, jotka ovat usein huomattavasti laajempia, kuin maakuntakaavassa osoitetut alueet ja näiden lisäksi on suunnitteilla pienempiä hankkeita, mutta ne ovat niin lähellä toisiaan, että niiden vaikutus on seudullinen. Maakuntakaavan kokonaisuutta tarkasteleva oh-jausvaikutus ei toteudu.

Taustaselvitys ja kaavaluonnoksen lausunnot

Tuulivoiman kaavoittamisen edellytyksiä on tarkasteltu kaavan aikana toteutetussa TUULI-hankkeessa. Hankkeen valmistelun aikana osallistettiin alueen paliskunnat kahdessa alueellisessa tilaisuudessa ja lisäksi pyytämällä paliskunnilta kommentteja havaittuihin mahdollisiin tuulivoimaloiden alueisiin. Tämä koettiin paliskuntien suunnalta hyväksi

menettelytavaksi. Myös Paliskuntain yhdistys näkee tärkeäksi, että paliskunnat osallistetaan oikea-aikaisesti ja aidosti, niiden lausumat asiat huomioon ottaen. Palis-kuntien antamia kommentteja otettiin osittain huomioon siten, että kaikkia ”ehkä”-alueita ei viety kaavakartalle ja paliskuntien antamia kommentteja kirjattiin selvitettyjen alueiden kohde-kortteihin.

Useat paliskunnat antoivat mielipiteensä maakuntakaavaluonnoksesta valmisteluvaiheessa ja paliskuntien kanssa neuvoteltiin luonnosvaiheen kuulemisen jälkeen. Joitakin lausunnoissa esiin nostettuja potentiaalisia tuulivoima-alueita poistettiin kaavakartalta, mutta kaavaehdotukseen niitä myös lisättiin poronhoitoalueelle. Paliskuntien kanssa neuvoteltiin viranomais ehdotusvaiheen lausuntokierroksen jälkeen 24.5.2024. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa ja viranomais ehdotuksessa esitettyyn tilanteeseen verrattuna poronhoitoalueelle sijoittuvien tuulivoimaloiden alueita on vähennetty julkisessa ehdotusvaiheessa. Kuitenkin edelleen alueita on poronhoidolle kriittisillä alueilla, ja joissakin paliskunnissa alueiden yhteisvaikutukset nousevat kohtuuttomiksi.

Kaavamääräykset

Tuulivoimaloiden alueet on osoitettu maakuntakaavan ehdotuksessa tv-1-osa-aluemerkinnällä. Kaavamerkinnän suunnittelumääräyksellä ohjataan poronhoidon edellytysten turvaamiseen poronhoitoalueella. Myös koko kaava-alueella koskevia tuulivoimaloiden rakentamiseen liittyviin yleisiin suunnittelumääräyksiin on otettu määräys: ”--- Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös tuulivoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä.” Tämä ohjaa alle seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueiden suunnittelua. Tuulivoiman tarkempaa suunnittelua ohjaavat määräykset ovat tuulivoimahankkeiden potentiaalisten merkittävien haitallisten vaikutusten vuoksi perusteltuja ja tarpeellisia.

Kaavamääräyksellä ohjataan maakuntakaavassa myös aurinkovoiman tarkempaa suunnittelua. Aurinkovoimasuunnittelun piirissä on usein vanhoja turvetuotantoalueita, jotka ovat poistuneet käytöstä ja palautumassa tai jopa aktiivisin keinoin palautettu porolaidunkäyttöön. Teollisen kokoluokan aurinkovoima-alueet ovat potentiaalisesti laajoja, jopa satoja hehtaareita, ja niitä useimmissa tapauksissa on suunniteltu aidattaviksi. Tämä poistaa alueet kokonaan poronhoidon laidunkäytöstä ja aidattu alue on este porojen kuljetusreitillä tai muulla vastaavalla toiminta-alueella. Aurinkovoima-alue voi sijoittua paliskuntien keskeiselle vasoma- tai kesälaidunalueelle tai alueelle, johon paliskunta on palauttamassa aktiivisin toimin porolaitumia. Tällaisen alueen poistuminen aidattuna käytöstä olisi merkittävä haitta. Toisaalta mikäli alueita ei tarvitsisi aidata, niitä voitaisiin edelleen jossain määrin hyödyntää laitumina. Koska aurinkovoimateollisuuden vaikutuksiin ja suunnitteluun liittyy suurta epävarmuutta, ja mahdollisesti merkittäviä seurauksia poronhoidolle, olemme esittäneet, että myös sitä koskevaan yleiseen kaavamääräykseen lisätään suunnittelumääräys ”Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset.” Ehdotusvaiheeseen on lisätty yleinen suunnittelumääräys: ”Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös aurinkovoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä.”

Kaavamerkinnät

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa poronhoitoalueelle sijoittuu kokonaan tai osittain 17 tuulivoimaloiden aluetta. Tämän lisäksi poronhoitoalueella on kuusi 1. ja 3. vaihemaakuntakaavoissa osoitettua tuulivoimaloiden aluetta.

Kaavakartalla aiemmissa vaihemaakuntakaavoissa osoitettuja Tv-1-merkintöjä on tarkennettu ja pois-tettu kaavasta. Tämä on positiivista, sillä kun tieto alueiden soveltuvuudesta lisääntyy, pitää olla aito mahdollisuus myös alueiden tarkistamiseen ja poistamiseen. Kaavakartalla on edelleen 3. vaihemaakuntakaavan merkintä tv-1 367-merkintä (Maaninka), joka on syytä poistaa, sillä hanke on sen tarkemmassa alempiasteisessa suunnittelussa todettu aiheuttavan kohtuutonta haittaa poronhoidolle, eli olevan lainvastainen. Teollisuusalue sijoittuu Tolvan paliskunnan alueelle Kuusamossa. Alueella vasoo ja kesälaiduntaa 70 % paliskunnan poroista. Hankkeen toteuttaminen alueella siirtäisi porojen laidunnuksen muualle, mistä aiheutuisi kohtuuttomat kerrannaisvaikutukset paliskunnalle. Tolvan paliskunta ja Paliskuntain yhdistys katsovat, ettei Maaninkan hanke ole toteuttamiskelpoinen poronhoidon näkökulmasta. Tv-1 merkintä on aivan liian laaja ja poronhoidolle elintärkeällä alueella ja aiheuttaisi siten kohtuuttomat haitalliset vaikutukset. Koko paliskunnan toiminta on vaakalaudalla, jos hanke toteutetaan tällaisena kuin se on esitetty. Hankkeen tarkemmassa kaavoituksessa ei kyetty turvaamaan poronhoidon edellytyksiä ja vähentämään sen toteuttamisesta aiheutuvaa haittaa siten että se ei olisi kohtuuton (KHO: 2022:12). Lisäksi maakuntakaavapäätöksen jälkeen tv-1 merkinnän viereen on tehty valtioneuvostossa päätös valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta (Kitkajärvien ja Riisitunturin maisemat), jonka alueen poikki mm. hankkeen voimajohtosuunnitelma sijoittuu. Paliskuntain yhdistys vaatii edelleen, että Maaninkan merkintä tv-1 367 poistetaan maakuntakaavasta. Alue tv-1 406 nostettiin uutena tuulivoima-alueena energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotukseen kaavakartalle, joka sijoittuu Tolvan paliskunnan pohjoisosaan, ja se edelleen lisäisi haitallisia yhteisvaikutuksia Maaninkan (Nuuna-järven) tuulivoimateollisuusalueen toteuttamisesta Tolvan paliskunnan poronhoidolle. Tolvan paliskunta on katsonut, että yksinään alueelle tv-1 406 tuulivoiman toteuttaminen olisi mahdollista ilman kohtuutonta haittaa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisen ehdotuksen tuulivoimaloiden alueita sijoittuu eniten poronhoitoalueen läntisiin osiin Kiimingin ja Kollajan paliskuntien alueille. Huomioiden myös lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen tuulivoimaloiden alueet, eniten tuulivoimaloiden alueita sijoit-tuu Oijärven paliskunnan alueelle. Oijärven paliskunnan alueelle ja sen rajoille sijoittuu merkittävä määrä jo olemassa olevaa tuulivoimateollisuutta. Paliskunnan alueelle kokonaan tai osittain on osoitettu yhteensä kuusi tv-1 aluetta. Lisäksi on suunnitteilla hankkeita niiden ulkopuolelle (Lausuntoaineiston liite 1, teemakartta). Oijärven paliskunta ja Paliskuntain yhdistys katsovat, että olemassa olevasta toiminnasta, suunnitellusta toiminnasta ja kaavan osoittamista mahdollistavista merkinnöistä aiheutuu yhdessä kohtuuttomia haitallisia yhteisvaikutuksia alueen poronhoidolle. Kaavakartalta on poistettu luonnosvaiheessa ollut alue tv-3 511. Tämä on tarkoituksenmukaista, sillä alue sijoittui paliskunnan erittäin tärkeälle porojen vasoma-alueelle. Paliskuntain yhdistys on silti huolissaan siitä, voiko alueelle sijoittaa ei-seudullisen mittakaavaan tuulivoimarakentamista, joka yhdessä alueelle jo suunnitteilla olevan aurinkovoiman ja viereen sijoittuvan tuulivoimahankealueen kanssa olisi lähes yhtä haitallinen yhdistelmä alueen poronhoidolle, sillä vasoma-alueella rauhallisuuden takaaminen on elintärkeää. Alueen lähellä on Hervan sähköasema, jonka ”täyttäminen pienillä hankkeilla” on suuri riski. Maakuntakaavassa tulisi kyetä katsomaan maakunnallisen mittakaavan ohjausta laajemmalle ja suunnittelemaan siten, ettei myöskään pienillä hankkeilla pirstota porolaitumia. Aluetta tv-1 512 tulee pienentää siten, että alue ei osu keskeiselle

porojen syyslaidunalueelle ja rykimäalueelle. Alueen vieressä, sen pohjoispuolella sijaitsee paliskunnan uusi Hepokankaan erotusaita ja lähellä aluetta sijaitsee Lamminperän erotusaita, mikä kertoo alueen suuresta tärkeydestä porojen syyslaitumina, lisääntymisalueena ja toiminta-alueena. Alueen kohdekuvauksessa näitä ei ole otettu huomioon.

Kollajan paliskunnan alueelle sijoittuvat merkinnät tv-1 514 ja 526, sekä uutena kaavakartalle luonnosvaiheen jälkeen nostetut tv-1 408 ja 410. Kollajan paliskunta on katsonut lausunnoissaan ja kannanotoissaan, että tuulivoimaloiden alueita ei voi toteuttaa ilman kohtuutonta haittaa paliskunnan poronhoidolle. Alue tv-1 514 on paliskunnan kriittisen tärkeää toiminta-alueita: alueella on vasoma-alueita, kesä- ja syyslaitumia sekä alueen ympärillä sen vieressä paliskunnan kolme tärkeää erotusaitaa sekä useita maastoruokintapaikkoja, joiden avulla porojen laidunnusta pyritään ohjaamaan pois päin asutuksesta, viljelyksistä ja liikenteestä. Alueella käsitellään suurin osa paliskunnan poroista syyserotuksissa ja kesämerkinnässä. Alueella on myös entinen Palosuon turvetuotantoalue, jonne paliskunta on ennallistanut riistapelttoa porojen houkuttelemiseksi. Tuulivoima-alueen toteutuminen kyseiselle alueelle aiheuttaisi suurella todennäköisyydellä porojen siirtymistä viljelyksille, joita on alueen lähellä paljon. Alueen lähelle sijoittuu olemassa oleva Pahkakosken tuulivoimateollisuusalue, jota ollaan laajentamassa, ja lisäksi useita hankkeita. Näistä kaikista on merkittäviä haitallisia yhteisvaikutuksia alueen porolaidunten riittävyydelle ja poronhoidon toiminnalle. Alue tv-1 526 sijoittuu vanhan ns. Kollajan vesivoima-altaan hankesuunnitelma alueelle. Alueella sijaitsevat tämän paliskunnan osan tärkeimmät, rauhalliset vasoma-alueet, ja kesämerkintäpaikat. Paliskunnan porojen siirtyminen vasomaan ja kesälaiduntamaan muualle, mikäli alueelle rakennettaisiin tuulivoimateollisuusalue, on todennäköistä. Tämä lisää laidunalueiden kulumista ja heikentää poronhoidon tuottavuutta. Alueen lähelle sijoittuu porotilamatkailua, jonka toiminta- ja kehittämisedellytykset kärsisivät tuulivoimahankkeesta. Tv-1 408 alueelle sijoittuu Kollajan paliskunnan rauhalliselle laidunalueelle, jossa porot vasovat. Alueella on myös syystalven laitumia ja maastoruokintapaikkoja sekä tärkeitä erotusalueita. Alueen lähelle Oijärven paliskunnan puolelle suunnitellaan tuulivoimahankkeita, joiden yhteisvaikutus tämän alueen toteuttamisen kanssa olisi merkittävän kielteinen. Teollisuusalueiden väliin jää useita porotiloja, joiden toiminta kävisi mahdottomaksi, sillä porot eivät todennäköisesti enää kulkisi perinteisiä laidunkierron reittejään kotitarhoille talviruokinnan piiriin, vaan niitä jouduttaisiin hakemaan muualta paliskunnasta ja naapuripaliskunnista. Tv-1 410 alue on porojen syys- ja talvilaidunalueella. Alueen kautta kulkee porojen laidunkierto vasoma-alueelle ja syys/talvilaidunalueille, joka katkeaisi, jos tuulivoimasuunnitelmat toteutuisivat. Alueen välittömässä läheisyydessä on paliskunnan tärkein erotusaitapaikka, Huiskan erotusaita. Poroja ruokitaan alueella maastoon läpi talven. Alueen välittömässä läheisyydessä on useita porotiloja, joiden alueella talviruokinnassa olevat porot todennäköisesti häiriintyisivät. Muutokset laitumissa lisääisivät porojen kulkeutumista viljelyksien ja asutuksen piiriin, jolloin työmäärä vahinkojen estämisestä ja porojen paimentamisesta lisääntyy merkittävästi. Myös Ilosen ja Oijärven paliskuntien raja on alueen lähellä, ja porot voivat kulkeutua naapuripaliskuntiin. Alueen läheisyydessä tapahtuu liikennevahinkoja paljon jo nyt, ja ne tulisivat lisääntymään merkittävästi, mikäli alueelle rakennetaan uusia teitä ja parannetaan olemassa olevia. Alue on erittäin soista seutua, ja tuulivoiman sekä tiestön toteuttamiseksi tarvitaan suuret maansiirtotyöt. Maa-aineksia pitäisi tuoda kaukaa, mikä lisää kumulatiivista laidunmaiden menetystä ja liikennevahinkoja. Kollajan paliskunta katsoo, että alueille 514, 526, 408 ja 410 ei ole mahdollista toteuttaa minkäänlaista tuulivoimaa ilman kohtuutonta haittaa porotaloudelle. Kyseisten alueiden toteuttamisesta ja ympäröiville alueille jo rakennetuista ja suunnitelluista teollisuusalueista aiheutuva vaikutus olisi kohtuuton pienelle paliskunnalle. Tuulivoimatuotantoalueiden lisäksi maakuntakaavassa osoitetaan useita, risteäviä ja viimeisille kuusikoille, ojankorpiin sijoituvia voimajohtojen yhteystarvemerkinä. Nämä ja maa-aineksenotto aiheuttasivat paliskunnalle merkittävän kumulatiivisen haitan. Paliskuntain yhdistys katsoo, että tv-1 merkinnät 408, 410, 514,

526 tulee poistaa kaavakartalta niiden toteuttamisen aiheuttamien todennäköisten kohtuuttomien haittojen vuoksi. Alueen kohdekuvauksissa paliskunnan esille nostamia asioita ei ole otettu huomioon.

Kiimingin paliskunnan alueelle ja sen raja-alueelle on toteutettu ja suunnitteilla useita tuulivoimahankkeita. Paliskunnan pohjoiseen osaan on valmistunut Pahkakosken tuulivoimateollisuusalue ja sen laa-jennus Iso Pihlajasuo on kaavoitettavana. Lisäksi tämän paliskunnan osan etelärajalta, osittain paliskunnan alueelle sijoittuvat Kovasinkankaan ja Navettakankaan tuulivoimahankkeet, jotka ovat kaavaluonnosvaiheessa. Paliskunta katsoo, että tv-1 513 alue ei kerta kaikkiaan enää mahdu alueelle poronhoidon näkökulmasta. Se veisi paliskunnan tästä osasta tärkeitä laidunalueita, katkaisisi porojen laidunkierron ja katkaisisi poronhoidon jäljellä olevat toiminta-alueet pohjoisosassa paliskuntaa. Kotaselän hankealue sijoittuu kapealle alueelle paliskunnan rajan ja lijoen väliin, ja tukkii porojen laidunkierron ja ohjaa poroja poronhoitoalueen ulkopuolelle. Poronhoidon toiminta- ja kehittämismahdollisuudet alueella loppuisivat. Paliskunnan eteläosaan sijoittuvaa Mustasuon hankealuetta on pienennetty maakuntakaavan luonnoksesta hyvin perusteiden (liite 2, kohdekuvaukset). Kaavaselvityksessä mainitaan, että julkiseen ehdotukseen aluetta on voitu laajentaa hieman luoteeseen. Supistetulla alueella on myös tärkeitä poro-laidunalueita, jossa porot laiduntavat kesällä, syksyllä ja talvella. Tv-1 545 alue sijoittuu edelleen parhaille syys- ja talvilaidunpaikoille, ja alueelle sijoittuu luonnontilaisia ojanvarisia, joita porot hyödyntävät. Tv-1 545 alueen rajausta saisi tästä syystä vieläkin supistaa sen eteläosasta. Kiimingin paliskuntaan sijoittuvaa tv-1 515 aluetta paliskunta on esittänyt poistettavaksi. Sen alueelle sijoittuu tärkeitä ja hyviä kesälaidunalueita ja vasoma-alueita. Alueella on käytöstä poistunutta turvesuota, josta paliskunnalla on maanomistajan kanssa sopimus kylvää riistapeltoa ja aidata alue, jotta siinä voitaisiin käsitellä poroja syksyllä. Paliskunnalla on alueella myös kiinteä erotusaita, jossa on pidetty syyserotuksia. Alue on rauhallinen laidunalue keskellä paliskuntaa. Sen pohjoispuolella on Kuusamontie, ja paliskunnalla on suuri huoli porojen siirtymisestä sen lähelle ja suuresta porokolarisista. Tällä hetkellä tämän paliskunnan osan porot pysyvät pääosin Kuusamontien eteläpuolella, mikäli saavat olla rauhassa. Julkisessa ehdotusvaiheessa tv-1 515 Puurosuon alue on poistettu puolustusvoimien toimintaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten vuoksi. Kiimingin paliskunnan alueelle on sijoitettu ja suunniteltu suuria voimajohtoja. Maakuntakaavan ehdotuksessa myös osoitetaan uusia voimajohtojen yhteystarpeita paliskunnan alueelle. Voimajohtojen rakentaminen aiheuttaa kumulatiivista haittaa poronhoidolle, kuten laitumien me-netystä ja porojen laiduntamisen muutoksia. Paliskunnan kokemuksesta voimajohtot ovat ongelmallisia etenkin syystalven ja talven aikana: niille syntyy luvattomia kelkkauria, joita pitkin porot painuvat poronhoitoalueen ulkopuolelle. Porojen poishakemisesta aiheutuu paljon lisätyötä ja kustannuksia paliskunnalle. Pedot käyttävät linjoja siirtymiseen ja saalistamiseen ja niiden aiheuttamat tuhot voivat tämän myötä keskittyä näille ennestään vaikeasti käytettäville alueille. Paliskuntain yhdistys katsoo, että alue tv-1 513 tulee poistaa kaavakartalta ja aluetta 545 pienentää etelästä Kiimingin paliskunnan poronhoidolle ole-massa olevien ja suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutuksista aiheutuvan kohtuuttoman haitan estämiseksi. Paliskunta on muutenkin erittäin pieni ja kapea, ja siellä on paljon muuta maankäyttöä, jolloin tilaa poronhoidolle on vähän.

Pudasjärven paliskunnan alueelle sijoittuu maakuntakaavakartalla tuulivoimaloiden alueita, joista paliskunta on huolissaan. Kaavakartalle on luonnosvaiheen jälkeen rajattu pienemmäksi alueita tv-1 524 ja 544. Rajausten pienentämistä on perusteltu kaavaehdotuksen liitteessä 2 muun muassa etäisyydellä Natura-alueisiin, kotkiin, pohjavesialueeseen ja maisema-alueisiin. Rajausten pienentäminen on hyvin perusteltua myös poronhoidon näkökulmasta. Tv-1 524 alue on perinteisesti hyvin tärkeä vasomis- ja kesälaidunalue, ja siellä on myös vakiintuneita kesämerkintäpaikkoja. Myös

syksyn laidunalueena ja rykimäalueena Aittovaara on porojen luontaisen kierron mukaisesti erittäin tärkeä alue. Syys-erotuksia toteutetaan alueen ympäröivien porotilojen aidoissa. Laidunten pirstoutuminen, poistuminen käytöstä ja laidunkierron esteet aiheuttaisivat porojen kulkeutumisen asutusten läheisyyteen, mistä aiheutuisi paliskunnalle lisätöitä ja korvausvastuu vahingoista. Lisäksi poroja voisi kulkeutua naapuripaliskuntaan, jonka raja on alueen vieressä. Tv-1 544 sijoittuu Viinivaaran alueen viereen, jonka ympäristö on paliskunnan tärkeimpiä laidunalueita, niin vasoma-alueita kuin kesä-, syys ja talvilaitumia. Alueella on Viinivaaran erotusaitapaikka, jossa merkitään osa paliskunnan vasoista ja käsitellään syksyllä- ja talvella vuodesta riippuen merkittävä osa paliskunnan poroista. Osittain Pudasjärven paliskunnan alueella sijainnut tv-3 523 Kivari on poistettu kaavakartalta luonnosvaiheen jälkeen. Se sijoittui alueelle, joka on erittäin tärkeä paliskunnan pohjoisosien porojen vasoma- ja kesälaidunalue, missä on myös vakiintuneita kesämerkintäpaikkoja. Tuulivoiman toteuttaminen kyseiselle alueelle aiheuttaisi suurella todennäköisyydellä porojen siirtymistä viljelyksille ja mahdollisesti myös paliskunnan ulkopuolelle. Porojen lai-dunkierto vasoma-alueille ja vasominen muuttuisivat todennäköisesti.

Pintamon paliskuntaan sijoittuu merkintä tv-1 411. Joutensuon tuulivoimahanke, josta on käynnistymässä YVA-menettely, sijoittuu osittain tv-411 alueelle, mutta on kuitenkin huomattavasti isompi kuin tv-1 411 alue. Alue on paliskunnan erittäin tärkeä, perinteinen, laidun- ja toiminta-alue. Alue on rauhallinen ja sinne tuodaan porot kevättalvella kevätlaitumille. Toukokuussa porot vasovat alueella ja ne jää-vät myös kesälaiduntamaan sinne sijoittuville soille. Paliskunnassa on kokemusta Tolpanvaaran tuulivoimateollisuusalueesta, joka valmistui paliskunnan keskelle, syyslaidun- ja rykimäalueelle kulvana talvena. Porot eivät enää käytä aluetta, vaan kiertävät sen. Alueella sijaitsevaa erotusaitaa ei ole käytetty rakentamisen aloittamisen jälkeen. Porot kulkevat alueen ohi ja pakkautuvat toiselle alueelle, josta ne liikkuvat edelleen muihin paliskuntiin ja poronhoitoalueen ulkopuolelle. Tuulivoimateollisuusalue siten ohjaa laidunnusta laajasti alueen ulkopuolella. Myös merkittävä määrä liikennevahinkoja on tapahtunut Tolpanvaaran tuulivoimateollisuusalueella. Paliskuntain yhdistys katsoo, että merkintä tv-1 411 tulee poistaa kaavakartalta. Pintamon paliskunta on kapea, ja sen myötä porojen laajempi ohjautuminen paliskunnan ulkopuolelle on todennäköinen riski. Paliskunnan poroihin ja toimintaan kohdistuu jo haittoja olevasta tuulivoimateollisuudesta. Yhteisvaikutus kävisi kohtuuttomaksi.

Kallioluoman paliskunnan alueen merkintä tv-1 508 sijoittuu paliskunnan tärkeälle porojen kesä- ja syyslaidunalueelle. Taivalkosken paliskunnan alueelle sijoittuu merkintä tv-1 416. Paliskunnat katsovat, että mikäli alueelle kaavoitetaan tuulivoimaloita, on niiden vaikutus poronhoidolle tutkittava ja poronhoidolle aiheutuvista vaikutuksista ja haittojen estämisestä ja lieventämisestä neuvoteltava paliskunnan kanssa. Rikinkankaan tuulivoimahanke sijoittuu pieneltä osin alueelle 508. Alue on kuitenkin paljon laajempi kuin maakuntakaavassa merkitty tv-1 alue. Merkittävä määrä Pintamon paliskunnan poroja vasoo ja kesälaiduntaa alueella tv-1 416. Paliskunta toivoo, ettei aluetta siksi kaavoitettaisi tuulivoimalle.

Pudasjärven Livon ja Kuukkaan paliskunnan yhteistoiminta-alueelle, Pudasjärven Livon paliskunnan puolelle sijoittuvan merkintä tv-3 525 on poistettu kaavakartalta. Noin laajana toteutettava tuulivoima-teollisuushanke aiheuttaisi paliskuntien mukaan merkittävää haittaa porojen vasoma-alueelle, kesä- ja syyslaitumille ja sitä kautta alueiden

poronhoidolle. Pudasjärven Livon paliskunta on esittänyt lisäksi, että alue tv-1 522 tulisi poistaa kaavasta, sillä alue on tärkeää vasoma-alueita, kesä- ja syyslaidunta.

Julkisessa ehdotusvaiheessa tv-1 522 Palovaara-Lakisuo Pudasjärven Livon paliskunnan alueelta on poistettu maakotkavaikutusten ja Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten vuoksi.

Ikosen paliskunnan alueella esitettiin kaavaluonnoksessa laajat rajaukset tv-3 520 ja 521, jotka on poistettu. Noin laajat alueet pienessä paliskunnassa olisivat estäneet ja muuttaneet merkittävästi porojen laitumia, laidunnusta ja poronhoidon toimintaa ja johtaneet siihen, että poronhoito tulisi järjestää kokonaan uudelleen.

Poronhoitoalueen ulkopuolella, mutta alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee myös useita maakuntakaavoissa osoitettuja tuulivoimaloiden alueita. Myös näillä tuulivoimaloiden alueilla on vaikutuksia poronhoitoon.

Yhteenveto

Pohjois-pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASSA käsitellään poronhoitoon merkittävästi vaikuttavaa maankäyttöä. Poronhoito tulee ottaa huomioon maakuntakaavoituksessa asianmukaisin selvityksin, kaavamerkinnoin ja -määräyksin. Vaikutusten arvioinnissa poronhoidolle haitalliseksi todettuja alueita ei tule osoittaa tai mikäli haittojen lieventäminen merkintöjen muuttamisella on mahdollista, niitä tulee muuttaa.

Tuulivoiman tarkempaa suunnittelua ohjaamaan annetaan poronhoidon turvaamista koskeva kaavamääräys. Ehdotusvaiheeseen on lisätty myös aurinkovoimaa koskeva yleinen suunnittelumääräys: "Poronhoitoalueella tulee turvata poronhoidon edellytykset, myös aurinkovoimatuotannon edellyttämien voimalinjojen suunnittelun ja toteuttamisen yhteydessä." Kiitämme maakuntaliittoa tämän tarpeellisen yleismääräyksen lisäämisestä.

Asianosaiset paliskunnat ovat perustellen ottaneet kantaa kaavan selvityksissä ja kaavaluonnoksessa esitettyihin rajauksiin kaavatyön aikana. Paliskuntien kannanottoja ja niissä esiin tuotuja tarpeita on vain osittain otettu huomioon. Edelleen on aluemarkintöjä poronhoidolle kriittisillä alueilla. Joissakin paliskunnissa merkintöjen sekä suunnittelussa ja toiminnassa olevien hankkeiden yhteisvaikutukset nousevat todennäköisin perustein kohtuuttomiksi. Paliskuntien omaa aluettaan koskevaa tietoa ei ole riittävästi otettu huomioon kohdekuvauksissa. Jotta poronhoidon edellytykset tulevat turvatuksi esittämämme muutokset merkintöihin tulisi toteuttaa kaavan jatkovalmistelussa.

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN suunnittelun aikana on järjestetty kaksi Poronhoitolain 53 § mukaista neuvottelua alueen paliskuntien kanssa. Koska kaavaan on tullut koko ajan muutoksia ja muu-tostarpeita on edelleen, neuvotteluita olisi syytä edelleen jatkaa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Pohjanmaan museo on antanut 1.3.2024 lausunnon kaavan ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierroksen aikana keskittyen kaavaehdotukseen arvokkaiden maisema-alueiden, rakennetun kulttuuriympäristön ja arkeologisen kulttuuri-perinnön osalta. Kaavaehdotukseen tulleitten muutosten takia museo uudistaa lausuntonsa pienin lisäyksiin.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksessa esitetään vaikutuksiltaan vähintään seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet. Ne on osoitettu erityisominaisuutta osoittavilla merkinnöillä (tv-1, maatuulivoima ja tv-2, merituulivoima). Maalle sijoittuvan seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmäksi on palautettu julkisessa ehdotusvaiheessa lainvoimaisten 1. ja 3. vaiHEMAAKUNTAKAAVOJEN mukaiseksi eli seudullisesti merkittävä kokonaisuus on kymmenen (10) tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke. Maa-alueille sijoittuvien tv-1 alueiden pinta-ala vaihtelee 7–74 km² välillä. Pieniä alle 10 km² kokoisia tuulivoimaloiden alueita on 14. Meri-alueilla (tv-2) tarkasteltujen merituulivoima-alueiden vähimmäiskoko on 50 km², kaavaehdotuskartalle päätyneiden alueiden koko vaihtelee välillä 54–214 km².

Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN julkisessa ehdotuksessa osoitetaan 55 seudullisesti merkittävää tuulivoimaloiden aluetta, joista 50 tv-1 aluetta maalle ja 5 tv-2 aluetta merelle. Viranomaisehdotuksen kaavaratkaisusta 35 tv-1 aluetta säilyy ennallaan, uudelleen muotoiltuja tv-1 alueita on 17, joista kymmenen tv-1 aluetta laajenee ja seitsemän tv-1 aluetta supistuu. Kaksi lähekkäin sijaitsevaa tv-1 aluetta yhdistetään uudelleen muotoiltuna.

Arvokkaat maisema-alueet ja rakennettu kulttuuriympäristö

Maakuntakaavan maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointi perustuu maakuntakaavan taustaselvityksenä laadittuun maisemaselvitykseen ja sen aineistoihin, hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä laadittuihin maisemavaikutusten arviointeihin sekä Pohjois-Pohjanmaan liiton asiantuntija-arvioon. Maisemaselvitys on laadittu tuulivoimarakentamisen kokonaisuus ja eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioiden. Maisemaselvitys sisältää maisemarakenteen analyysin ja maisemallisen kokonaiskuvan analysoinnin. Osana maisemallista selvitystä on laadittu myös näkyvyysalueanalyysit. Maakuntakaavan maisemaselvitykseen on laadittu kohdekohtaiset kuvaukset kaikista potentiaalisiksi tunnistetuista alueista. Kulttuuriympäristöt on otettu huomioon osana maisemaselvitystä. Pohjois-Pohjanmaan museo toteaa kaavan taustaksi laadittujen arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä koskevien selvitysten olevan riittäviä.

Nyt nähtävillä oleva kaavaratkaisu on tarkentunut selvityksiin ja vaikutusten arviointiin perustuen. Raja-arvoksi suojavyöhykkeestä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen maisema-arvojen turvaamiseksi on asetettu 1000 metriä. Tutkituille alueille on maisemaselvityksessä vaikutusten arvioinnin pohjalta esitetty ehdotuksia maisemaan kohdistuvien haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteiksi. Selvitys kohdekortteineen antaa suositukset maakunnan tuulivoiman ohjaamiselle maisemavaikutusten näkökulmasta. Selvitys on osaltaan ohjannut maakuntakaavan ehdotusvaiheen tuulivoimaloiden alueiden sijoittumista. Pohjois-Pohjanmaan tuulivoimarakentamisen ohjaamisessa korostuvat maisema- ja kulttuuriympäristövaikutusten osalta

yksittäisten tuulivoimahankkeiden sijasta eri hankkeiden yhteysvaikutukset alueellisesti. Myös sähkösiirtokapasiteetin ja tuulivoimapotentiaalin yhteensovittamisessa joudutaan arvioimaan laaja-alaisesti vaikutuksia maiseman arvoille.

Pohjois-Pohjanmaan museon mielestä yksittäisten kaava-aluevarausten osalta kaavan sisältö on kehittynyt luonnosvaiheesta. Ratkaisuissa on huomioitu selvityksiin perustuen eri tuulivoima-alueiden muodostamia yhteysvaikutuksia ja kokonaisvaikutuksia ja pyritty etenkin yhteysvaikutusten kannalta kestäviin kokonaisratkaisuihin. Maakuntakaavan ehdotuksessa on tarkasteltu alueiden ja eri alueiden yhdessä muodostamia maisemallisia kokonaisvaikutuksia. Maakunnallista tuulivoimarakentamista on tarkasteltu ja tarvittaessa myös rajattu maisemallisten vaikutusten arvioinnin perusteella. Pohjois-Pohjanmaan museo haluaa edelleen painottaa eri hankkeiden yhteysvaikutusten arvioinnin merkittävyyttä sellaisilla alueilla, joille keskittyy paljon tuulivoimahankkeita. Myös eteläisimpien merituulivoimala-alueiden maisemallisia vaikutuksia mantereella ja saaristossa sijaitseville arvoalueille tulisi korostaa.

Pohjois-Pohjanmaan museon mielestä arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuva vaikutusten arviointi sekä siitä tehdyt johtopäätökset vaikuttavat luotettavilta. Tehdyt aluerajausmuutokset ja alueidenpoistaminen muun muassa maisemavaikutusten perusteella vaikuttavat perustelluilta. Pohjois-Pohjanmaan alueella maisemallisten tekijöiden

huomioiminen maakuntakaavoituksessa on korostunut johtuen suuresta määrästä yhtäaikaisesti suunnitteilla olevista tuulivoimahankkeista. Kokonaisuutena arvioiden maisemaselvitys on antanut valmistuttuaan hyvät lähtökohdat maakuntakaavan jatkosuunnittelulle.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole lisättävää 1.3.2024 annettuun lausuntoon.

Tiedoksi Museovirasto / Kulttuuriympäristöpalvelut

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus / Alueidenkäyttöyksikkö

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes), Finnish Safety and Chemicals Agency / ei lausuntoa

Ilmoittaisin, että Tukes ei anna lausuntoa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta.

Johtava asiantuntija, Teolliset prosessit, Aki Ijäs, 3.10.2024 (sähköpostitse)

MUU OSALLISPALAUTE / TUULIVOIMATOIMIJAT (yksilöintitietoja poistettu)

Lausunto	Vastine
ABO Energy Suomi Oy / kehitysjohtaja Amanda Cardwell, 23.10.2024 ABO Energy Suomi Oy Itämerentori 2, 11.kerros, 00180 Helsinki Puh. +358 50 59 37 802 Email: amanda.cardwell@aboenergy.com ABO Energy Suomi Oy:n muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta Johdanto ABO Energy Suomi Oy kiittää mahdollisuudesta jättää muistutuksen Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta. Olemme toimineet tuulivoimahankkeiden kehittäjänä ja rakentajana alueelle jo yli 10 vuoden ajan hyvässä ja läheisessä yhteistyössä paikallisten viranomaisten, kuntien, yritysten ja ihmisten kanssa. Pitkään jatkuneen hyvän yhteistyön hengessä haluamme nostaa kaavamuistutuksessamme esiin huomioitamme liittyen maakuntakaavan kaavaprosessiin ja -menettelyyn, kaavaehdotuksessa käytettyyn tausta-aineistoon sekä ehdotuksen vaikutuksiin maakuntaan ja Suomelle. Katsomme että nykyinen kaavaehdotus perustuu merkittävilta osin puutteelliseen tietoon ja yliarvioi tuulivoimahankkeiden vaikutuksia. Lisäksi jätämme muistutukset ABO Energy Suomen Uljuan, Hautakangas-Harvankankaan ja Liekokylän tuulivoimahankkeisiin liittyen. Näissä muistutuksissa pureudumme yksityiskohtaisemmalla tasolla kaavan valmistelussa huomiotta jääneisiin seikkoihin ja perusteisiin, joiden takia kyseisten hankkeiden poistolle tai supistamiselle kaavaehdotuksessa ei ole perusteita ja miksi ne tulisi palauttaa kaavavalmisteluun. Pidämme hyvänä, että ABO Energy Suomen käynnissä olevat maakunnallisesti merkittävät hankealueet Iso Rytisuo, Kiiskineva ja Pahkala on osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuviksi alueiksi. Kiitämme liittoa ja maakuntapäätäjää myös päätöksestä seudullisen tuulivoimahankkeen rajan nostamisesta, mikä osaltaan mahdollistaa Matkanivan hankkeen suunnittelun edistämisen. Kaavaprosessi ja menettely Eri kaavatasot Tuulivoimahankkeidemme suunnittelu ja toteutus etenee Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukaisessa vaiheittaisessa kaavaprosessissa, jossa eri kaavatasot määrittävät hankkeen sijoittumisen ja toteutuksen yksityiskohdat. Maakuntakaava toimii kaavajärjestelmässä ylimpänä ja yleispiirteisimpänä kaavana ja kaavoitusjärjestelmän lähtökohdian mukaisesti maakuntakaavassa esitetty maankäyttöratkaisu tai kehittämisperiaate täsmentyy kuntakaavoituksessa. Maakuntakaavan selvitysten tarkkuus ei vastaa yleiskaavan selvityksiltä edellytettävää tarkkuustasoa, eikä maakuntakaava korvaa MRL 9 §:n tuulivoimaosayleiskaavalle asettamia selvitysvaatimuksia. YVA-menettely, ulkopuoliset asiantuntijat ja suunnittelun valvonta	

Maankäyttö- ja rakennuslaki ja Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017, YVA-laki) takaavat, että tuulivoimahankkeidemme ympäristövaikutukset ja muut vaikutukset selvitetään kattavasti jo varhaisessa vaiheessa osayleiskaavaa laadittaessa hankkeen arvioidulta vaikutusalueelta. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen on meille tuulivoimasuunnittelussa keskeinen arvo, joka ohjaa jokapäiväistä työtämme. Käytämme suunnittelun tukena monipuolisesti parasta saatavilla olevaa osaamista ja investoimme vuosittain huomattavan osan liikevaihdostamme ulkopuolisten asiantuntijoiden laatimiin korkealaatuisiin selvityksiin, joilla pyritään varmistamaan ympäristövaikutusten tarkka arviointi ja sitä kautta luonnon monimuotoisuuden suojelu tuulipuiston koko elinkaaren ajan. Näillä yksityiskohtaisilla paikkatietoon ja maastokartoitukseen perustuvilla selvityksillä pyrimme kaikin tavoin löytämään suunnittelussa ratkaisut, joilla tuulivoimaa voidaan rakentaa rajaamalla sen vaikutukset hyväksyttäviksi. Ympäristöhaitat voidaan minimoida kaavassa tehtävillä ratkaisulla, koska hankkeiden vaikutukset arvioidaan suunnitteluvaiheessa. YVA-yhteysviranomaisena Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) valvoo työtämme ja vaatii meiltä korkeaa tasoa. Viime kädessä kuntalaisten demokraattisesti valitsevat päättäjät tekevät päätöksen tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä tai hylkäämisestä, perustuen selvityksiin ja viranomaislausuntoihin. Tämä MRL:n mukainen kaavoitus- ja päätöksentekomenettely on käytössä kaikissa seudullisesti merkittävissä tuulivoimahankkeissa.

Yhteenveto kaavaprosessista ja menettelystä

Edellä selostettu olemassa oleva menettelytapa seudullisesti merkittävässä tuulivoimarakentamisessa huomioi luonto- ja ympäristövaikutukset erittäin kattavasti. Tuulivoimaosayleiskaavoituksessa vaikutusten arvioinnin tarkkuus on huomattavasti yksityiskohtaisempaa kuin maakuntakaavoituksessa. Lisäksi kuntatasolla vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään muun muassa monipuolisia mallinnuksia ja ympäristöselvityksiä, joiden laatua valvoo ELY-keskus. On myös huomattava, että monet Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueelle sijoittuvat tuulivoimahankkeet, kuten ABO Energy Suomen kehittämät Uljua ja Hautakangas-Harvankangas, ovat edenneet jo pitkälle vaihemaakuntakaavan aiempien vaiheiden perusteella. Mahdolliset maakuntakaavamuutokset, jotka estäisivät näiden hankkeiden etenemisen, olisivat ristiriidassa oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden periaatteiden kanssa.

Edellä mainituista syistä on väärin rajoittaa maakuntatasolta yleisluontoiseen arviointiin perustuen hankkeita, joiden vaikutukset on selvitetty tai selvitetään joka tapauksessa yksityiskohtaisemmin ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä osana tuulivoimaosayleiskaavan suunnitteluprosessia.

Käytetty tausta-aineisto

MRL 9.1 § edellyttää, että kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavas suunnittelussa on kuitenkin hyödynnetty merkittävilta osin keskeneräisiä luonnoksia ja ehdotuksia.

Metsäpeura

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelussa metsäpeuran osalta on sovellettu Luken suositusta 5 kilometrin häiriöttömästä suojavyöhykkeestä (Toivanen et al. 2023 tutkimus) sekä porotutkimuksia. Suomessa ei ole tehty kattavia tutkimuksia tuulivoiman mahdollisista vaikutuksista metsäpeuraan, vaan aiheesta on saatavilla arvioita. Arvion käyttö maakuntakaavan valmistelutyössä on kyseenalaista, kun saatavilla on hankekohtaisesti kaavoitus- ja YVA-menettelyssä selvitettyä tarkempaa tietoa. Hankekohtaiset yksityiskohtaiset vaikutusten arvioinnit osoittavat, että tuulivoimaa on

mahdollista sijoittaa metsäpeura-alueille, kunhan metsäpeuran elinympäristöt otetaan asianmukaisesti huomioon. Tiedossamme on hankkeita, joita ei ole huomioitu mukaan vaihemaakuntakaavan ehdotukseen (kts. Uljua ja Hautakangas-Harvankangas), vaikka niiden osalta tällaista yksityiskohtaisempaa tietoa on ollut saatavilla. Maakuntakaavan viranomaiskuulemisvaiheessa laaditussa Natura 2000 -verkostoon kohdistuvassa riskien tunnistamista koskevassa selvityksessä Luke on toimittanut metsäpeuraperusteiset ehdotetut Natura-alueet maakuntaliiton käyttöön, mutta näistä alueista ei ole julkista ja vahvistettua tietoa. Tuulivoimahankkeiden Natura-selvitysten tulisi perustua voimassa oleviin Natura-alueiden suojeluperusteisiin sekä saatavilla olevaan tietoon, eikä hankkeita tulisi etukäteen rajoittaa vahvistamattomien tietojen tai arvioiden pohjalta.

Maakotka

Maakotkan osalta Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelutyössä on hyödynnetty yllä mainittua Natura 2000 -selvitystä, jossa lähdeaineistona on käytetty selvitysluonnosta "Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa" (VN/13643/2023). Tämä käy ilmi em. Natura-selvityksen sivulta 18 (Raportti-Natura-2000-verkostoon-kohdistuvien-riskien-tunnistaminen.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)). Ympäristöministeriö kuitenkin veti kyseisen selvitysluonnoksen takaisin noin viikkoa ennen kuin maakuntahallitus päätti kaavaehdotuksen julkiseksi asettamisesta (9.9.2024) kieltäen maakuntia käyttämään kyseistä selvitysluonnosta päätöksenteossa. Natura-selvityksen ja poisvedetyn maakotkaa koskeneen selvitysluonnoksen vaikutus näkyy selvästi maakuntakaavaehdotuksen tuulivoima-alueiden rajauksissa. Tässä kyseisessä Natura-selvityksessä on ongelmallista myös se, että mallinnukseen perustuvassa yhteisvaikutustenarvioinnissa ja riskiarvioinnissa tehdään leikkauksia lentotuntimalliin tuulivoimahankkeiden rajauksiin perustuen.

Rajaukset ja voimalamäärät ovat hanketoimijasta riippuen erilaisia ja hankealueen ulkoreuna voi olla huomattavankin kaukana voimaloista, jolloin tämä menetelmä todennäköisesti liioittelee tuulivoimahankkeiden vaikutusta reviirin lentoaikaan. Kertautuessaan tämä liioittelun vaikutus voi olla merkittävä selvityksen lopputulokseen nähden, joka on tehty pelkästään mallinnukseen ja oletuksiin perustuen. Lisäksi tuulivoimahankkeen kaavoituksessa on monia huomioitavia asioita ja kaikki potentiaaliset hankkeet eivät todennäköisesti toteudu syystä tai toisesta. Jos tarkastellaan kaikkia potentiaalisia tv-alueita "samalla viivalla" rakennettujen ja kaavoitettujen kanssa maakuntatasolla ja päädytään siihen, että niitä kaikkia pitää tarkastella osana tuulivoimarakentamisen aiheuttamia riskejä maakotkareviireille, päädytään lopputulokseen, jossa yhteisvaikutukset ja riskit nousevat tämänkin takia liioittelun suuriksi. Nyt potentiaalisten tv-alueiden huomiointi yhteisvaikutuksissa ja riskeissä rajoittaa pidemmällä olevien hankkeiden valmiuksia edetä. Maakuntakaavan tulisi olla mahdollistava ja jättää tarkempien selvitysten tekeminen ja huomioiminen yleiskaavavaiheeseen.

Yhteenveto käytetystä tausta-aineistosta

Lähdeaineisto, johon kaavaehdotus osittain perustuu, on paikoin keskeneräistä, mikä aiheuttaa virheellisiä tulkintoja. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lajikohtaisia vaikutuksia metsäpeuran ja maakotkan osalta on yliarvioitu

Vaikutukset maakuntaan ja Suomelle

Paikallisten maanomistajien ja kuntien etu

ABO Energy Suomi Oy:llä on Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa käynnissä useita hankkeita, joista suuren osan kaavoitus on edennyt jo hyvin pitkälle. Osa hankkeista on tullut ABO Energylle maanomistajien järjestämän kilpailituksen kautta. Nämä hankkeet ovat saaneet alkunsa paikallisten maanomistajien toiveesta olla mukana torjumassa ilmastonmuutosta uusiutuvan energian avulla ja samalla saaden maastaan arvoa. Yhtä lailla kuin maanomistajien, myös maakunnan kuntien kanssa on tehty pitkään läheisesti yhteistyötä sovittaen yhteen kuntalaisten, paikallisten luontoarvojen ja tuulivoiman yhteiselo. Pohjois-Pohjanmaan kunnilla on ollut mahdollisuus suunnitella tulevaisuuttaan ja kuntatalouttaan uusiutuvan energian tuomien tulojen varaan. Se on etuoikeus, johon suurella osalla taloutensa kanssa taistelevilla Suomen kunnilla ei ole vastaavaa mahdollisuutta.

Pohjois-Pohjanmaan erityislaatuinen asema vihreän talouden veturina

Haluamme muistuttaa, että Pohjois-Pohjanmaalla on Suomessa erityinen rooli vihreän siirtymän investointien – niin maatuulivoiman kuin myös sen mukanaan tuomien uusien hankkeiden – kärkimaakuntana koko Suomessa. Pohjois-Pohjanmaalle on kehittynyt erittäin ammattitaitoinen tuulivoimarakentamisen osaamiskeskittymä. Viime vuonna Pajuperänkaan tuulivoimatyömaallamme Haapajärvellä pystyttiin hyödyntämään paikallista työvoimaa infrarakentamisvaiheessa lähes 90- prosenttisesti. Nykyinen vaihemaakuntakaavan kaavaehdotus tulee supistamaan ja poistamaan tuulivoimahankkeita tavalla, jolla on erittäin laajat taloudelliset seuraukset maakunnan kuntiin, maakunnan elinkeinoelämään ja tuleviin vihreiden investointien hankkeisiin. Nykyinen kaavaehdotus leikkaa koko Suomen tuulivoimapotentialista merkittävän osan - jopa 10 % kaikista Suomen maatuulivoimahankkeista. Siten sillä on suoraan heikentävä vaikutus Suomen tulevaisuuden näkymiin ja potentiaaliin vihreän siirtymän kärkimaana.

Laskennalliset aluetalousvaikutukset Pohjois-Pohjanmaalle

SYKE Suomen Ympäristökeskuksen tekemän Pohjois-Pohjanmaan aluetta käsittelevän aluetalousvaikutusraportin (6/2024) mukaan pelkästään viiden tuulivoimatoimijan jo kehityksessä olevien hankkeiden poistaminen ja hankealueiden pienentäminen maakuntakaavaehdotuksesta merkitsevät maakunnalle kohdentuen yli miljardin euron investointien menetyksiä. Menetettyinä kiinteistöveroina nyt käsitellyssä olevat kaavamuutokset (vrt. energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavoituksen luonnosvaihe) tarkoittavat yli 877 miljoonaa euroa Pohjois-Pohjanmaan kunnille 35 vuoden ajalta. Työllisyysvaikutus maakuntaan nykyisellä kaavaehdotuksella olisi 12 667 henkilötyövuotta vähemmän – ja siis vain laskennassa olleiden viiden tuulivoimatoimijan hankkeiden osalta.

Ratkaisuehdotuksemme:

Suunnittelussa tulisi ottaa aikalisä ja palauttaa kaavaehdotus valmisteluun. Nykyinen vaihemaakuntakaavaehdotus on kielteisiltä vaikutuksiltaan erittäin laaja monella eri osaalueella: niin aluetalouden, kuntatalouden, vihreän siirtymän investointien kuin kansallisten ilmastotavoitteidenkin näkökulmasta. Kaavan valmisteluaineistot yliarvioivat hankkeiden vaikutuksia ja siten rajoittavat tarpeettomasti maankäyttöä. Tarkempi hankekohtainen selvitystieto osoittaa, että kaavavalmistelun keskiöön nousseet metsäpeuran elinympäristöt ja maakotkareviirit voidaan turvata niitä uhraamatta. Maakuntaliiton tulisi käydä vuoropuhelua kuntien ja hanketoimijoiden kanssa sekä päivittää käytetty tausta-aineisto ajan tasalle.

Kehotamme maakuntaliittoa ja maakuntapäätäjiä arvioimaan uudelleen nyt vireillä olevan vaihemaakuntakaavan tarkoitusta yleispiirteisenä ja mahdollistavana kaavana, joka luo raamit yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle. Mikäli kaavaehdotus kuitenkin etenis, esitämme seuraavaa: Maankäyttö- ja rakennuslain (27 §:n mukaisesti maakuntakaava voidaan

maakuntakaava tulisi myös tarkentua, mikäli tarkempia ja yksityiskohtaisempia selvityksiä on käytettävissä maakuntakaavaa laadittaessa.

Nämä Uljuan hankkeen ajantasaiset tiedot on toimitettu maakuntakaavoituksen käyttöön viranomaiskuulemiskierroksen yhteydessä 10.1.-23.2.2024, toistetusti maakuntakaavaa valmistelevien viranomaisille 13.6.2024 järjestetyssä hanketoimijan ja liiton keskinäisessä kokouksessa, sekä Uljuan kaavaselostusvaiheen viranomaisneuvottelun yhteydessä 5.9.2024., mutta selvästi näitä tietoja ei ole hyödynnetty kaavan laatimisessa tai aluetason selvityksissä. Julkisen kuulemisvaiheen aineistossa (EHDOTUS-9.9.2024_LIITE-1_EI-vmkk_MKH-17.9.2024.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi)) Uljuan hanke esitetään yhä OAS- ja YVA-ohjelmavaiheen hankerajauksen (7677 ha) ja voimalamäärän (70) mukaisesti (Kaavoitusaloite hyväksytty, viireillä olevat, luvitetut ja toiminnassa olevat tuulivoimahankkeet 6/2024, Uljua 151).

Energia- ja ilmastovaihemmaakuntakaava yhteydessä teetettyä Natura 2000-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamisen-selvitystä (10.6.2024) ei tulisi hyödyntää arvioidessa Uljuan tuulivoimahankkeen soveltuvuutta seudullisesti merkittävän kokoluokan tuulivoima-alueena. Taustamateriaalina on käytetty Ympäristöministeriön tilaamaa maakotka-selvitysluonnosta, Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa, luonnos 30.1.2024 (Tikkanen, H. 2024), jonka Ympäristöministeriö on vetänyt pois ja ohjeistanut maakuntaliittoja olla käyttämättä viranomaispäätöksissä (9.9.2024 Petri Ahlroth ja Sanna Jylhä, YM). Ongelmallista selvityksessä on myös se, että mallinnukseen perustuvassa riskiarvioinnissa tehdään leikkauksia maakotkan lentotuntimalliin tuulivoimahankkeiden rajauksiin perustuen. Sama heijastuu myös Natura-alueisiin ja metsäpeuraan kohdistuviin riskiarviointiin, jossa on otettu tuulivoima-alueisiin viiden (5) kilometrin vaikutusvyöhyke ja tämän perusteella arvioitu pinta-alamenetys metsäpeuran tärkeissä elinympäristöistä. Uljuan hankkeen kohdalla tässäkin Natura-selvityksessä on käytetty hankkeen YVA/OAS-vaiheen hankealuerajausta (7677 ha). Rajaukset ja, selvityksessä huomioidutta jätetyt, voimalamäärät- ja niiden sijoittuminen, ovat hankkeesta riippuen erilaisia ja yksittäisen hankealueen ulkoreuna voi olla huomattavan kin kaukana voimaloista, jolloin tämä menetelmä liioittelee kyseisen tuulivoimahankkeen vaikutuksia.

Lisäksi on huomioitava, että Suomessa ei ole vielä olemassa tieteellistä tutkimusta metsäpeuroista ja siten pohjoismaisien porotutkimusten tulosten sovellettavuus Suomenselän metsäpeurapopulaation tilanteeseen ja siitä johdettuun viiden (5) kilometrin häiriövyöhykkeeseen on hyvin epävarmaa, koska ulkomailla tehtyjen tutkimusten ympäristöt usein poikkeavat merkittävästi suomalaisten tuulivoima-alueiden ympäristöistä, eivätkä yhdenkään tutkimuksen ympäristöt vastaa Suomenselällä sijaitsevan Uljuan alueen tilannetta maantieteeltään tai olemassa olevalta ihmisvaikutteisuudeltaan.

ABO Energy on tutkinut metsäpeurojen kevätkuullusta Haapajärvellä Välikankaan toiminnassa olevassa tuulivoimapuistossa keväällä 2024, josta FCG on laatinut raportin: Metsäpeurojen kevätkuullus Välikankaan tuulivoimapuiston alueella 2024 (Liite 1). Selvityksen perusteella toiminnassa olevat tuulivoimalat eivät muodosta metsäpeuroille vaellusestettä, vaan metsäpeurat voivat vaeltaa myös voimaloiden välisten alueiden kautta. Välikankaalle tehty selvitys edustaa vain yhtä tuulivoimapuistoa ja sen tulokset perustuvat verrattain lyhyen aikavälin selvitykseen. Se osoittaa kuitenkin sen, etteivät metsäpeurat karta tuulivoimaloita. Näiden edellä mainittujen tietojen valossa viiden kilometrin suojavaikutusalue metsäpeuraan tuulivoimahankkeissa, jota on sovellettu myös Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemmaakuntakaavan Natura 2000-verkoston selvityksessä, vaikuttaa ylimitoitettulta.

Uljuan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointi

YVA-menettelyn yhteydessä arvioidaan vaikutukset maisemaan, maakotkaan, metsäpeuraan ja Naturaalueisiin parhaaseen mahdolliseen ajantasaiseen tietoon perustuen. Uljuan hankkeen YVA-selostuksessa arvioidaan, että hankkeesta ei kohdistu merkittäviä haitallisia vaikutuksia tai yhteisvaikutuksia maakotkareviiriin, maisemaan, Iso-Suksineva-Ahvenjärvi-Turvakonneva Natura-alueeseen ja metsäpeuraan (Liite 2).

Vaikutukset metsäpeuraan, Natura-alueeseen ja ekologiisiin yhteyksiin

Vaikutuksia on selvitetty alueella laiduntavan metsäpeuran esiintymiseen ja elinympäristöihin. Hankesuunnittelussa on otettu etäisyyttä metsäpeuralle tärkeisiin elinympäristöihin rajaamalla voimalamäärää ja niiden sijoittelua. Kokonaisuudessaan hankkeen vaikutuksen suuruus metsäpeuran esiintymiseen hankealueella arvioidaan kohtalaisen kielteiseksi, koska hankealueelle jää edelleen käyttökelpoisia metsäpeuroille tärkeitä elinympäristöjä ja vastaavanlaisia mahdollisesti korvaavia elinympäristöjä sijoittuu myös laajalle alueelle hankealueen lähiympäristöön. Hankeen voimalasijoittelulla on varmistettu myös maakunnallisten ekologisten yhteyksien säilyminen: Pyhäntä–Pyhäjoki- ja metsäpeuralle tärkeä liikkumisreitti, Haapajärvi–Litokaira-yhteydet eivät kavennu merkittävästi, sillä voimaloiden väliin jää riittävän laajasti metsä-alueita eläinten liikkumiselle. Nämä kaksi maakunnallista ekologista yhteyttä lävistää tai sivuaa Uljuan hankealuetta kohdissa, joihin ei ole suunniteltu voimalarakentamista tai jossa voimalat on helppo kiertää.

Uljuan hankkeen läheisyydessä sijaitseva Natura-alue, Iso Suksineva – Ahvenjärvenneva – Turvakonneva, sijaitsee vaihtoehdossa VE1 (28 voimalaa) noin noin 690 metrin päässä lähimmästä voimalasta ja 160 metrin päässä lähimmästä parannettavasta tiestä. Vaihtoehdossa VE2 (22 voimalaa) Natura-alueen etäisyys lähimmästä voimalasta 1,4 kilometriä ja parannettavasta tiestä on 220 metriä. lähimmillään suunnitelluista voimaloista ja teistä 220–690 m. Alueen suojelun perusteena on kolme luontotyyppiä: Aapasuot, Humuspitoiset järvet ja lammet sekä Puustoiset suot. Alueen suojelun perusteena ei esitetä eliölajeja eikä vahvistettua tietoa Natura-alueen suojeluperusteen muuttamisesta ole. Riittävien etäisyyksien vuoksi kielteisiä vaikutuksia suojeluperusteena oleville luontotyypeille ei muodostu kummassakaan hankevaihtoehdossa.

Vaikutukset maakotkaan

Maakotkan elinympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointia varten hankkeessa on mallinnettu maakotkan törmäysriskiä yleisesti käytössä olevan Tikkanen ym. (2022) ohjeistuksen mukaisesti (Liite 3). Mallinnus tehtiin 300 metriä korkeilla voimaloilla (roottorin halkaisija 200 m). Mallinnuksen tulokset osoittivat vaikutukset 28 voimalan vaihtoehdossa (VE1) suuriksi ja 22 voimalan vaihtoehdossa (VE2) kohtalaisiksi. Realistisella roottorin halkaisijalla (172 m) mallinnus kuitenkin osoittaa törmäysriskin laskevan alle merkittävän tason molemmissa vaihtoehdoissa. Voimalat on sijoitettu ydinreviirin ulkopuolelle, mikä on ollut myös energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN laadinnassa kriteeri seudullisesti merkittäväksi tuulivoima-alueeksi. Jos rakennettavaksi valitaan jälkimmäisen mallinnuksen mukainen voimalamalli (roottorin halkaisija 172 m), huomioidaan samalla myös vaikutukset tärkeimpiin saalistusalueisiin.

Vaikutukset maisemaan

On nostettava esiin, että maakuntakaavoituksen Tuuli-hankkeen puitteissa laadittu Uljuan hankkeen maisemaselvitys on tehty teoreettisella voimalasijoittelulla- ja määrällä (kohdekortti 18, Maisemaselvityksen-kohdekortit.pdf (pohjois-pohjanmaa.fi) 11.12.2023). Tässä Tuuli-hankkeen selvityksessä hankkeen vaikutukset maisemaan on arvioitu suuriksi tai

erittäin suuriksi tuulivoima-alueen pohjois- ja itäpuolta reunustaville kolme maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle: Pihkalanrannan, Hyvölänrannan ja Tavastkengän kulttuurimaisema-alueille sekä Tavastkengän maakunnallisesti arvokkaalle rakennetulle kulttuuriympäristölle.

Hankkeen ympäristövaikutusten yhteydessä on laadittu tarkempi, tuulivoimaloiden suunniteltujen sijaintien pohjalta maisemavaikutusten arviointi 22 ja 28 voimalan vaihtoehdoille. Arvioinnin yhteydessä on laadittu hankealueen ympäröiviltä keskeisiltä kohteilta havainnekuvamallinnuksia sekä karttapohjainen näkymäalueanalyysi. Mallinnukset on laadittu voimaloilla, joiden kokonaiskorkeus on 300 m. Arvioinnissa esitetään, etteivät voimat alista tuulivoimapuistoa ympäröiviä arvomaisemia. Voimaloista aiheutuvat muutokset näissä neljässä tuulivoimapuiston kannalta keskeisimmin sijoittuvassa arvomaisemassa/ympäristössä ovat pääsääntöisesti melko vähäisiä ja paikoitellen joidenkin kohteiden osalta kohtalaisia. Ainoastaan Hyvölänrannan kohteen osalta vaikutus on kokonaisuudessaan kohtalainen. Mikäli hankkeen yhteysviranomaisen toteaa YVA-selostukseen antamassaan perustellussa päätelmässä toisin, voidaan hanketta sopeuttaa ja tehdä maisemaan kohdistuvien vaikutuksien vähentämiseksi lieventämistoimenpiteitä esimerkiksi pienentämällä voimalakokoa tai muuttamalla voimalasijoittelua.

Johtopäätös ja muutosehdotus (Uljuan tuulivoima-alue)

Uljuan tuulivoima-alueen vaikutuksia Natura 2000 verkostoon, maakotkaan ja metsäpeuraan ja maisemaan ei ole arvioitu Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA laadittaessa ajantasaisiin tietoihin perustuen. Maakunta-kaavoituksen aikana valmistellut alueellistason selvitykset ja vaikutusten arvioinnit antavat osviittaa keskeisistä ja herkistä kohteista maakunnassa, joihin on syytä kiinnittää huomiota yksityiskohtaisessa hankesuunnittelussa, mutta maakuntatason ylimitoitettu arviointi ei tulisi olla peruste tuulivoima-alueen epäämiseksi seudullisesti merkittävän kokoluokan tv-alueeksi silloin kun tarjolla on tarkempaa tietoa. Näistä syistä Uljuan hankkeen toteutuskelpoisuus tulisi arvioida ensisijaisesti osayleiskaavoituksen ja YVA-menettelyn yhteydessä, missä tuulivoimaloiden alue täsmentyy tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella. YVA-lain 23 § perustuen ympäristövaikutusten arviointiprosessiin kuuluu, että yhteysviranomaisen tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Laadinnassa olevan Uljuan osayleiskaavan ja vaikutusten arvioinnin mukaan alue soveltuu maakunnallisesti merkittävän tuulivoimatuotannon alueeksi (Liite 4). Näin ollen katsomme, että Uljuan tuulivoima-alue tulee palauttaa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN kaavakarttaan seudullisesti merkittävänä tuulivoima-alueena (tv-1 397) kaavakarttaluonnoksessa esitetyn rajauksen mukaisesti. Uljuan tuulivoimahankkeen viimeistelyvaiheessa oleva YVA-selostus liitteineen on saatavilla Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja IlmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN laadintaan pyynnöstä ottamalla yhteyttä ABO Energy Suomi Oy:n.

Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimapuistohanke, Pyhäjärvi

Tausta ja suunnittelutilanne

Hautakankaan tuulivoimahanke on ollut suunnitteilla ja vireillä Pyhäjärven kaupungin kaavoituksessa vuodesta 2019 alkaen. Hautakankaan tuulivoimapuistohankkeessa käytettiin uuden YVA-lain (252/2017) mahdollistamaa YVA- ja kaavamenettelyn yhdistämistä. Hautakankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä ympäristövaikutusten arviointiohjelma on valmistunut tammikuussa 2021, ja ne on ollut nähtävillä 27.1.-26.2.2021.

Osayleiskaavan kaavaluonnos ja ympäristövaikutusten arviointiselostus ovat valmistuneet kesällä 2022. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus yhteysviranomaisen roolissa on antanut perustellun päätelmän YVA-selostuksesta 17.11.2022. Hankkeen kaavoitus on jaettu kaavaehdotusvaiheessa kahteen osaan siten, että ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan kaavaehdotus kaavaluonnoksessa esitetystä vaihtoehdosta kolme ("VE3"), joka on olemassa olevan maakuntakaavan mukainen. Ensimmäisen vaiheen kaavaehdotus on valmistunut vuoden 2023 alussa ja se on ollut nähtävillä 1.3.2023-30.3.2023. Pyhäjärven kaupunginvaltuusto hyväksyi Hautakankaan tuulivoimahankkeen 1. vaiheen osayleiskaavan 29.5.2023, ja se sai lainvoiman 18.7.2023. Kaavoitus alueella jatkuu laatimalla kaavan 2. vaihe., joka on nimetty Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahankkeeksi. Osayleiskaavan 2.vaiheen kaavoitusmenettelyssä hyödynnetään muun muassa 1. vaiheen ympäristövaikutusten arviointia sekä perusteltua päätelmää.

Tuulivoiman vaikutukset arvioidaan tarkemmassa kuntatason suunnittelussa, jossa arvioidaan samalla hankkeiden toteuttamiskelpoisuus. Hankkeessa on tehty YVA-konsultin (Ramboll Finland Oy) toimesta luontoselvityksiä vuosien 2020-2022 aikana. Hanketta on jo sopeutettu perustellun päätelmän antamisen jälkeen. Hautakankaan-Harvankankaan kaavamenettely on vielä kesken ja alueella on tehty täydentäviä selvityksiä kesän 2024 aikana mm. maakotkaa, metsäpeuraa ja maisemaa koskien. Edellä mainittujen uusien selvitysten tuloksia hyödyntäen tehdään myös Natura-arviointi Haudannevan, Kärämäenjärven ja Sammakkolammen metsän Natura-alueille vuoden 2024 lopussa. Kaikkien aineistojen valmistuttua vaikutusten arvioinnit päivitetään, jonka jälkeen kaavaehdotusaineisto asetetaan nähtäville julkista kuulemistä varten.

Hautakankaan tuulivoima-alue maakuntaaavoituksen ehdotusaineistossa

Hautakankaan kaavaehdotuksen tv-1 (391) aluerajaus, johon Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahankealue lukeutuu, on pienentynyt huomattavasti Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAMENETTelyn edetessä. Nyt nähtäville tullessa kaavaehdotuksessa alueen merkittävimmiksi vaikutuksiksi on nimetty vaikutukset maakotkaan, Natura-alueisiin, ekologiseen verkostoon, ekologisia yhteyksiä käyttävään metsäpeuraan, maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan ja ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä suuriin yhteisvaikutuksiin viereisten tuulivoima-alueiden kanssa. Luonnosvaiheen jälkeen aluerajaukseen on vaikuttanut Haudannevan ja Kärämäenjärvien Natura-alueet ja maisemavaikutukset. Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA-aineistoa ja selvityksiä laadittaessa ei ole voitu ottaa huomioon HautakankaanHarvankankaan hankkeen osayleiskaavamenettelyn yhteydessä laadittuja yksityiskohtaisia selvityksiä maakotkaan, Natura-alueisiin, ekologisia yhteyksiä käyttävään metsäpeuraan eikä maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan, koska em. selvitykset ovat parhaillaan työn alla. Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN tulisi sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä, ja tarkentuvan suunnittelun periaatteen mukaisesti maakuntakaava tarkentuu osayleiskaavassa.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomaisehdotusvaiheessa laadittiin Natura 2000-verkostosta koko maakunnan kattava riskiselvitys, jonka yhtenä osana arvioitiin myös riskivaikutukset maakotkalle. Natura-selvitys: Natura 2000-verkostoon kohdistuvien riskien tunnistaminen hyväksyttiin maakuntahallituksessa kesäkuussa (MKH 10.6.2024 § 107). Selvityksessä on käytetty taustamateriaalina mm. ympäristöministeriön tilaamaa selvitysluonnosta: Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa (luonnos 30.1.2024), Tikkanen, H. 2024. Alueiden käytöstä vastaava ympäristöministeriö on lähettänyt maakuntaliitoille ohjeistuksen (9.9.2024 Petri Ahlroth ja Sanna Jylhä, YM), että selvitysluonnoksen pohjalta ei tulisi tehdä viranomaispäätöksiä. Tämä osoittaa, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN

taustamateriaalina on käytetty virheellistä aineistoa eikä vaikutuksia Natura 2000-verkoston näin ollen ole voitu arvioida parhaan mahdollisen tiedon valossa.

Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelussa metsäpeuran osalta on sovellettu Luken suositusta 5 kilometrin häiriöttömästä suojavyöhykkeestä (Toivanen et al. 2023 tutkimus) sekä porotutkimuksia. Suomessa ei ole tieteellistä tutkimusta metsäpeuroista, joten pohjoismaisten porotutkimusten soveltuvuus Suomenselän metsäpeurapopulaatioon ja siitä johdettuun 5 kilometrin häiriövyöhykkeeseen on epävarmaa, koska ulkomaisten tutkimusten ympäristöt eroavat merkittävästi suomalaisista tuulivoima-alueista. Yksikään tutkimus ei myöskään vastaa Hautakankaan alueen olosuhteita maantieteellisesti tai ihmisen vaikutusten osalta. ABO Energy on myös tutkinut metsäpeurojen kevätvaellusta Haapajärvellä Välikankaan toiminnassa olevassa tuulivoimapuistossa keväällä 2024, josta FCG on laatinut raportin: Metsäpeurojen kevätvaellus Välikankaan tuulivoimapuiston alueella 2024 (Liite 1). Selvityksen perusteella toiminnassa olevat tuulivoimalat eivät muodosta metsäpeuroille vaellusestettä, vaan metsäpeurat voivat vaeltaa myös voimaloiden välisten alueiden kautta. Välikankaalle tehty selvitys edustaa vain yhtä tuulivoimapuistoa ja sen tulokset perustuvat verrattain lyhyen aikavälin selvitykseen. Se osoittaa kuitenkin sen, etteivät metsäpeurat karta tuulivoimaloita. Näiden tietojen valossa 5 km suojavyöhyke metsäpeuraan vaikuttaa ylimitoitetulta.

Vaikutukset metsäpeuraan, ekologiseen verkostoon ja Natura-alueisiin

Hankealueella esiintyy metsäpeuraa sen kesälaidunalueella sekä kevät – ja syyslaidunkierrolla. Metsäpeuran edustavimmat mahdolliset kesäajan vasa-alueet sijoittuvat Natura-alueelle Haudannevalla. HautakankaanHarvankankaan lähimmät voimalapaikat sijoittuvat noin 3000 – 3 500 metrin etäisyydelle Haudannevan avoimen suoalueen laiteesta. Vaikutuksia metsäpeuraan on arvioitu Hautakankaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (2022), jolloin vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi, mikäli Hautakankaan laajempi hankevaihtoehto toteutuu, joka vastaa nykyään Hautakankaan-Harvankaan hankealuetta yhdessä 1.vaiheen hankkeen kanssa. Hankealueen länsi- ja pohjoispuolella kulkee myös metsäpeuran kannalta tärkeä ekologinen yhteys (Pyhäjärvi-Syöte). Metsäpeuran käyttämän ekologisen yhteyden säilyminen on varmistettu voimaloiden sijoittelulla jättäen riittävän laajat metsäalueet voimaloiden väliin, jotta eläimet löytävät sopivat kuluväylät. Yhteisviranomaisen antaman perustellun päätelmän (17.11.2022) ja YVA:sta saatujen palautteiden perusteella vaikutuksia metsäpeuraan on tutkittu tarkemmin ja laajemmin hankkeen jatkosuunnittelussa. Hankealueella ja Haudannevan alueella on tehty kuluvana kesänä metsäpeuraselvitystä, joka perustuu riistakameraseurantaan ja drone-kuvauksiin sekä kameroiden asennus- ja huoltokäynneillä tehtyihin jälki- ja näköhavainnointikierroksiin. Aineistoa analysoidaan parhailaan ja raportti metsäpeuroista valmistuu loppuvuoden aikana. Alustavien tulosten perusteella voidaan osoittaa, ettei hankealue vaikuta kovin merkityksellisestä elinympäristöltä metsäpeuralle toisin kuin hankkeesta etäämmälle sijoittuva Haudannevan suoalue, jossa metsäpeuraa tavattiin huomattavasti enemmän kuin Hautakankaan-Harvankankaan alueella.

Hankealueen lähiympäristöön sijoittuu kolme Natura-aluetta: Haudannevan Natura-alue (SAC) noin 2,7 kilometriä alueesta luoteeseen, Kärämäenjärvien Natura-alue (SAC/SPA) noin 2,7 km koilliseen ja Sammakkolammen metsien Natura-alue (SAC) noin 300 m itään. Yhteisviranomaisen on lausunut 17.11.2022 antamassa perustellussa päätelmässä, että kaikille kolmelle Natura-alueelle on tarpeen tehdä Natura-arviointi. Natura-arvioinnit tulee ottaa huomioon kaavaehdotusaineistoissa eikä hanke voi edetä osayleiskaavan hyväksymiskäsittelyyn ennen arviointien valmistumista. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut 25.1.2023 käydyssä viranomaisneuvottelussa, ettei Hautakankaan 1.vaiheen osalta tarvitse tehdä Natura-arviointeja, koska alueet jäävät kauas hankealueen ulkopuolelle. Hautakankaan-Harvankankaan

tuulivoimapuiston osalta on edelleen tarve laatia Natura-arviot, joita laaditaan parhaillaan osana osayleiskaavan ehdotusaineistoa. Hankekohtaisilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinneilla voidaan osoittaa, että tuulivoimaa voidaan sijoittaa metsäpeura-alueille, kunhan elinympäristöt otetaan huomioon suunnittelussa. Hautakankaan-Harvakankaan hankkeessa arvioidaan tarkasti vaikutukset metsäpeuroihin, niiden käyttämiin ekologiin yhteyksiin ja Natura-alueisiin.

Vaikutukset maakotkaan

Hautakankaan-Harvakankaan tuulivoimahanke sijoittuu kahden maakotkareviirin alueelle, joille on tehty useita selvityksiä hankkeen vaikutuksista. Voimat eivät sijoitu kuitenkaan kotkien ydinreviireille. YVA:n yhteydessä tehdyn kotkaselvitysten tulosten perusteella voimalamäärää ja -paikkoja on iteroitu sellaiselle tasolle, että maakotkalle aiheutuvat vaikutukset on voitu arvioida silloisissa molemmissa hankevaihtoehdoissa kohtalaiseksi. Kotkaselvitystä on päivitetty Hautakankaan-Harvakankaan kaavamenettelyn edetessä päivitettyillä voimalamäärällä, -sijoittelulla ja -korkeuksilla, josta FCG on laatinut raportin: Hautakankaan-Harvakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava, vaihe II – maakotkan vaikutusten arviointi, 2024. Päivitetyn raportin perusteella voidaan osoittaa, että molempien reviirien maakotkille aiheutuu korkeintaan kohtalaisia vaikutuksia nykyisellä suunnitelmalla. Tämä osoittaa, ettei merkittäviä vaikutuksia kotkalle synny oikealla suunnittelulla, jossa on huomioitu riittävän suojapuskurin jättäminen pesien ympärille, huolellisella voimalapaikkojen ja -määrien suunnittelulla sekä huomioimalla kotkalle tärkeät elinympäristöt.

Lisäksi toisen reviirin kotkayksilölle asennettiin satelliittilähetin keväällä 2024, ja sen liikkeistä on kerätty tietoa. Aineiston kerääminen jatkuu vuoden 2024 loppuun, minkä jälkeen se analysoidaan. Tämän perusteella tehdään yhteisvaikutusanalyysi, joka kattaa kolme tuulivoimahanketta (Hautakangas-Harvankangas, Halmemäki ja Pilpangas).

Vaikutukset kulttuurimaisemaan

Tuulivoimaloiden vaikutuksia maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan voidaan parhaiten lieventää voimaloiden sijoittelulla sekä voimaloiden korkeuksia pienentämällä. Hautakankaan kahden tuulivoimahankkeen yhteenlaskettua voimalamäärää on vähennetty ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen aiemmasta 53 voimalasta 42 voimalaan. Hankealueen länsiosassa voimalamäärä on vähentynyt kuudesta voimalasta kolmeen voimalaan, mikä on lisännyt etäisyyttä sekä pienentänyt huomattavasti maisemavaikutuksia Jokikylä-Ruhkaperän ja Haapapuron maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisemiin. Lähimmät voimat sijaitsevat kahden kilometrin päässä Jokikylä-Ruhkaperän arvoalueesta. Haapapuron arvoalueeseen matkaa on noin 7 kilometriä. Tämän lisäksi maisemavaikutuksia pienentää entisestään Hautakankaan ensimmäisessä vaiheessa rakennettavat voimat, joiden luvitettu kokonaiskorkeus on 250 metriä, kun suunnitteluvaiheessa niiden kokonaiskorkeus oli 300 metriä. Hautakankaan YVA:ssa tehtyä maisemavaikutusten arviointia tullaan täydentämään Hautakankaan-Harvakankaan osayleiskaavan laatimisen yhteydessä päivitettyllä voimalasijoittelulla, -määrällä ja -korkeuksilla toteuttaen uusi maisemaselvitys ja näkymäalueanalyysi sekä uudet havainnekuvat.

Yhteisvaikutukset

Hautakankaan-Harvakankaan tuulivoimahankkeella on yhteisvaikutuksia muiden vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa lähialueilla. Hankkeen vaikutukset tutkitaan Hautakankaan-Harvakankaan kaavaehdotuksessa huomioiden maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset sekä ottaen huomioon elinkeinoelämän toimintaedellytykset ja alueiden käytön taloudellisuus. Yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoeliittynän, hyödyntäminen useiden hankkeiden kesken parantaa suunnittelun taloudellisuutta.

Johtopäätökset ja muutosehdotus (Hautakankaan tuulivoima-alue)

Kuntakaavoituksen kautta tuulivoimahankkeen vaikutukset metsäpeuraan, maakotkaan, Natura 2000- verkostoon, ekoloogiseen verkostoon ja maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan sekä yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa tulee arvioida yksityiskohtaisesti, ja samassa yhteydessä hankkeen voimaloiden määrää ja hankkeen toteuttamiskelpoisuutta arvioidaan selvitystuloksiin perustuen, jotka edustavat parasta mahdollista tietoa hankkeesta.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tulisi sisältää yleispiirteisemmän suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa. ABO Energy katsoo, että Hautakankaan (tv-1 391) aluerajaus tulisi palauttaa kaavaluonnoskartan mukaiseksi. Aluerajausta ei tule rajata liian tarkasti ennen kuin Hautakankaan-Harvankankaan hankkeen kaikki selvitykset ja vaikutustenarvioinnit ovat valmistuneet.

Liekokylän tuulivoimapuistohanke, Pudasjärvi**Tausta ja suunnittelutilanne**

ABO Energy suunnittelee yhteistyössä Tuulialfa Oy:n kanssa tuulivoimapuistoa Pudasjärvelle Liekokylän alueelle. Suunnittelualueena on tarkasteltu aluetta, joka on aiemmin vastannut Pudasjärven kaupungin Tuulivoimaohjelman 2030 (päiväty 9.12.2022) mukaisia potentiaalisia tuulivoima-alueita 13, 14 ja 15. Hankkeesta on jätetty kaavoitusaloitteet (Pohjoinen osa-alue ja Eteläinen osa-alue) Pudasjärven kaupungille marraskuussa 2023 ja hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvottelu on pidetty lokakuussa 2022. Puolustusvoimilta on saatu myönteinen lausunto hankealueelle 75 voimalalle.

Suunnittelualuetta on muokattu Pudasjärven kaupunginvaltuuston 22.5.2023 hyväksymän Tuulivoimaohjelman 2030 ja sen kriteeristön mukaisesti. Pudasjärven tuulivoimaselvityksen kohteet 13 ja 14 vastaavat Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksen (maakuntahallitus 21.6.2022) aluevarausten rajauksia (tv-.3, 520 ja 521). Luontoselvitykset on tehty hankealuerajauksia selvästi laajemmalla alueella. Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Liekokylän alueen tv-alueet on kuitenkin poistettu. Selvitysten perusteella hankealueelle olisi mahdollista rakentaa luonto- ja ympäristöarvot huomioiden noin 40 tuulivoimalaa. Voimaloiden määrä ja sijoittelu tarkentuvat luonnollisesti hankkeen jatkosuunnittelussa, jossa etsitään hankealueen puitteissa sellaiset voimaloiden rakentamispaikat, joista ei aiheudu liian suuria kielteisiä vaikutuksia minkään ympäristön osa-alueen kannalta.

Liekokylän hankealue vaihemaakuntakaavassa

Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheessa Liekokylän alueelle oli osoitettu kaksi tv- aluetta; ”tv-3: 521 Koirasuo” ja ”tv-3: 520 Korpisuo”. Vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa kyseiset alueet on kuitenkin poistettu maisemaan ja Natura-alueisiin liittyvillä perusteluilla. Poistettujen tv-alueiden tarkemmat perustelut on esitettyä alla:

”tv-3: 520 Korpisuo

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat luonnonympäristöön. Alueen ympärille sijoittuu useita suojelualueita kuten Karhusuo, Puolivälinsuo ja Iso Teerisuo. Alueen luoteispuolelle sijoittuu Sumusuon Natura-alue SCI/SPA ja hieman etäämmälle laaja Litokairan Natura-alue. Litokaira kuuluu kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA) ja lisäksi Sumusuon ja Iso Teerisuon kanssa Suomen tärkeään lintualueeseen (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeään alueeseen (MAALI).

Alue sijoittuu Litokairan läheisyydessä myös yhdelle maakunnan tärkeimmistä erämaisista alueista ja luonnonrauhaalueista. Luonnoksessa osoitettu tv-alueen epäsuosuhertainen muoto ei tue seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen perusteita. Edellä esitettyjen perusteella aluetta ei osoiteta maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.”

”tv-3: 521 Koirasuo

Alueen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat luonnonympäristöön. Alueen ympärille sijoittuu useita suojelualueita kuten Puolivälinsuo ja Karhusuo. Alueen länsipuolelle sijoittuu Sumusuon Natura-alue SCI/SPA ja hieman etäämmälle laaja Litokairan Natura-alue. Litokaira kuuluu kansainvälisesti tärkeään lintualueeseen (IBA) ja lisäksi Sumusuon ja Iso Teerisuon kanssa Suomen tärkeään lintualueeseen (FINIBA) ja maakunnallisesti tärkeään alueeseen (MAALI). Alue sijoittuu Litokairan läheisyydessä myös yhdelle maakunnan tärkeimmistä erämaisista alueista ja luonnonrauha-alueista. Luonnoksessa osoitettu tv-alueen epäsuosuhertainen muoto ei tue seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen perusteita. Edellä esitettyjen perusteella aluetta ei osoiteta maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena.”

Luontoselvityksiä on tehty hankkeen YVA-konsultin (WSP) toimesta vuosina 2022 ja 2023, ja niissä on selvitetty luontotyyppisiä ja kasvillisuutta, linnustoa ja muuttolintuja sekä tiettyjä lajeja (mm. viitasammakko). Luontoselvitysten tulosten perusteella yhtiön hankekehityksessä tekeillä oleva suunnitteluvaihe on voimasijoittelu, jossa valitaan tuulivoimaloille luontovaikutusten kannalta mahdollisimman vähäisiä kielteisiä vaikutuksia aiheuttavat paikat. Samalla huomioidaan ekologisia yhteyksiä. Hankealue sijoittuu Natura-alueiden, luonnonsuojelualueiden sekä arvokkaiden lintualueiden (IBA, FINIBA- ja MAALI-alueet) ulkopuolelle. Hanketta koskevissa linnustoseelvityksissä ja niiden pohjalta suoritettavissa linnustovaikutusten arvioinneissa tarkastellaan mahdollisia vaikutuksia linnustoalueisiin. Hankealue on kaukana lintujen päämuuttoreitistä, joka sijoittuu Pohjanlahden rannikon läheisyyteen.

Maisemavaikutukset

Tuulivoimahankkeissa voimaloiden maisemavaikutusten arviointi edellyttää näkymäanalyysia ja maisemaselvitystä, ja sitä täydennetään mm. mallinnuksiin perustuvien havainnekuvin. Maisemavaikutuksia selvitetään mallintamalla voimaloiden näkyvyyttä ja mm. välkettä voimaloiden ominaisuuksien ja suunniteltujen sijaintien perusteella. Maisemavaikutuksia, kuten tuulivoimaloiden näkyvyyttä lähi- ja kaukomaisemassa, selvitetään osayleiskaavan siinä vaiheessa, kun alustavat voimalapaikat ovat tiedossa; eli yleensä kaavaluonnosvaiheessa.

Tuulivoimaloiden näkyvyys riippuu paitsi tuulivoimalan teknisistä ratkaisuista (mm. koko, väri, lentoestevalaistus) myös voimalan sijoituspaikan ja katselupisteen täsmällisestä sijainnista, paikallisesta ja alueellisesta topografiasta, kasvillisuudesta ym. Näin ollen ABO Energyn näkemyksen mukaan maisemavaikutuksia esimerkiksi Litokairan Natura-alueelle ei voida vielä tässä vaiheessa tuntea, koska voimalapaikkoja ei ole suunniteltu eikä näkymämallinnuksia tai muuta maisemavaikutusten arviointia siten ole voitu vielä tehdä. Näin ollen vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa esitetyt perustelut eivät perustu asianmukaisesti selvityksiin. Meluvaikutusten osalta tilanne on sama. Vaikutuksia linnustoon arvioidaan vastaavasti selvitystiedon perusteella voimaloiden tarkemmat sijainnit huomioiden ja tarvittaessa lajikohtaisesti.

Maisemavaikutuksia on mahdollista hallita eri keinoin, muun muassa voimaloiden sijoituksen jatkotarkasteluilla sekä maiseman kannalta kriittisten voimaloiden korkeuksia pienentämällä. Pimeän ajan näkymävaikutuksien merkittävää vähentämistä voidaan selvittää nykyisellään käytössä olevilla menetelmillä, kuten lentoestevalojen tutkaohjauksella.

Maakuntakaavan selvitysaineiston yhteydessä tehty kaavamainen näkyvyysanalyysi ei perustu todellisiin voimalapaikkoihin tai rakennettavien voimaloiden ominaisuuksiin, eikä se siten ole kuin alustavasti suuntaa antava. Kyseisessä selvityksessä ei ole voitu huomioida niitä moninaisia keinoja, joilla maisemavaikutuksia voidaan lieventää. Osayleiskaava, jonka nojalla voimaloille voidaan myöntää rakennusluvat, tulisi perustumaan näihin tarkempiin suunnitelmiin. Näin ollen ABO Energy pitää perusteltuna, että suunnittelua voitaisiin jatkaa ja maisemallisten ja muiden vaikutusten osalta hyväksyttävä ratkaisu olisi mahdollista löytää.

Johtopäätös ja muutosehdotus (Liekokylän tuulivoima-alue)

MRL 9 §:n mukaan maakuntakaavan selvitykset voivat pohjautua maakuntakaavoituksen yhteydessä laadittaviin taikka jo olemassa oleviin, eri viranomaisten ja muiden tahojen muussa yhteydessä kokoamaan tutkimus- ja suunnitteluaineistoon. Hankkeen suunnittelu on vaiheessa, jossa aluetta koskevat luontoselvitykset on tehty ja voimaloiden sijoitusta on tarkasteltu huomioiden erityisesti luontoarvoja sekä ekologisia yhteystarpeita. Esimerkiksi voimaloiden maisemavaikutusten arviointi edellyttää näkymäanalyysia ja maisemaselvitystä. Maakuntakaavan yhteydessä näitä ei ole laadittu, ja niiden laatiminen tulee tehtäväksi tuulivoimaosayleiskaavoituksen yhteydessä. Hankealue on tähän saakka laadittujen selvitysten perusteella ominaisuuksiltaan hyvin soveltuva tuulivoiman tuotantoon. Yksityiskohtaisempien ratkaisujen tulee perustua jatkoselvityksiin osayleiskaavoituksen yhteydessä.

MRL:n mukaiset maakuntakaavoituksen tehtävät huomioiden maakuntaliiton ei tule tehdä ratkaisuja, jotka vaikeuttavat Pudasjärven kaupungin kaavoitusmonopolin piiriin kuuluvien tavoitteiden toteuttamista tai ovat vastoin Pudasjärven kaupungin ilmaisemia kaavoituksellisia päämääriä. Maakuntaliiton tulee MRL:n mukaisesti huomioida Pudasjärven kaupungin esittämät tavoitteet ja suunnitelmat alueiden tuulivoimapotentiaalin kehittämiseksi. Käynnissä olevien tuulivoimahankkeiden sisällyttäminen maakuntakaavaan tuulivoimala-alueina turvaa tällöin edellytyksiä hankkeiden jatkokehittämiselle kuntatasolla, eikä aiheuta tarpeetonta epävarmuutta hankkeiden suunnittelun edistämiseksi.

Näin ollen ABO Energy katsoo, että Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa mukana olleet Liekokylän alueen kaksi tv-aluetta ("tv-3: 521 Koirasuo" ja "tv-3: 520 Korpisuo"), sekä Pudasjärven kaupungin Tuulivoimaohjelmassa 2030 esitetty pohjoinen alue (alue numero 15) tulee sisällyttää hyväksyttävään vaihemaakuntakaavaan.

ABO Energy pitää oleellisena, että sen jättämä muistutus huomioidaan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkokäsittelyssä.

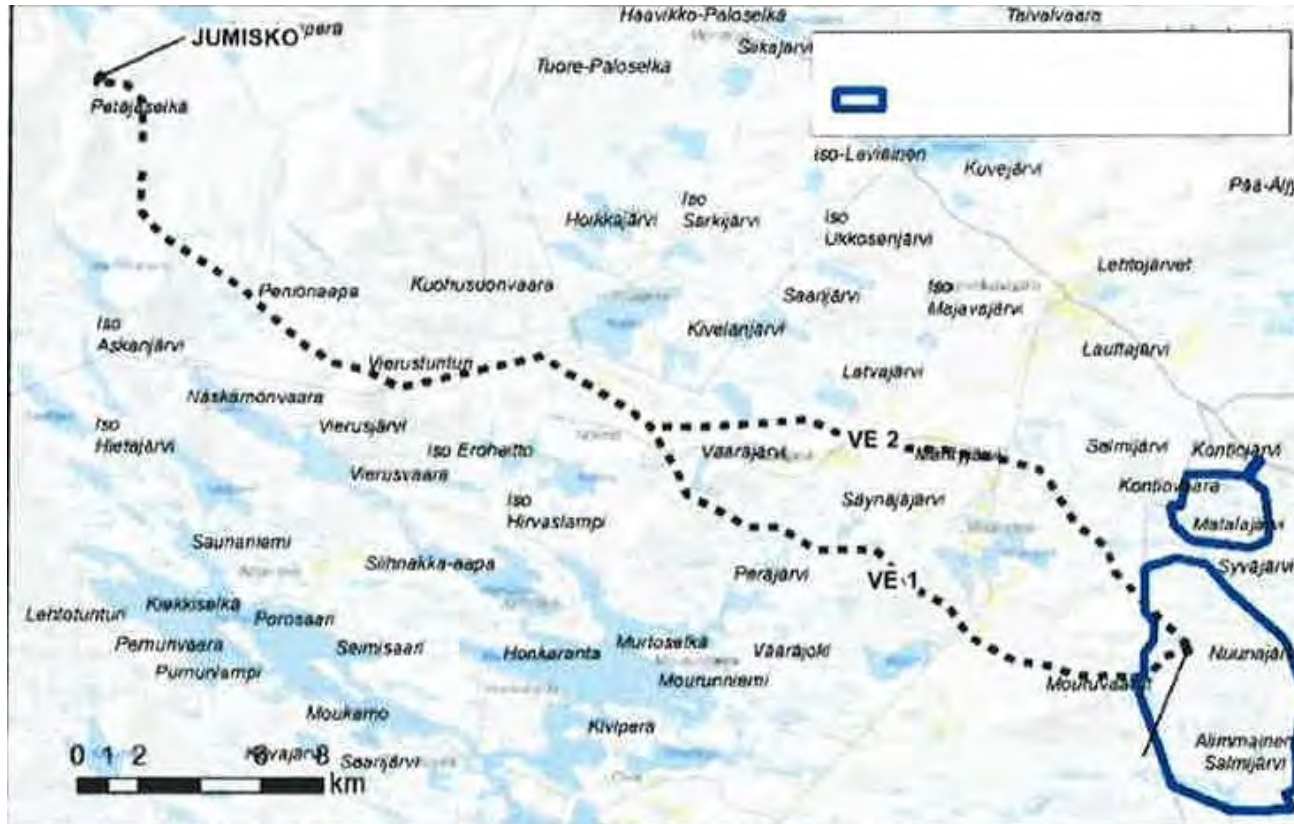
Liitteet

Liite 1. Metsäpeurojen kevätvaellus Välikankaan tuulivoimapuiston alueella 2024

Liite 2. Uljuan tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioinnin koostetaulukko Liite 3. Päiväpetolinturaportti Uljua - vain viranomaiskäyttöön (salassa pidettävä) Liite 4. Uljuan YVA-selostus_ kpl 24_Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus Liite 5. YM Tiedoksi 9.9.2024	
EPV Energia Oy / ryhmäpäällikkö Ari Soininen (saatu sähköpostitse 21.10.2024) Rajakiiri Oy:n ja EPV Energia Oy:n puolesta Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liitto Pohjois-Pohjanmaa n energia ja il masto- va ihemaa ku nta kaava Alue tv-2 213 Maanahkiainen Alue tv-1 367 Maaninka Kaava aineistossa esitetään tuulivoima-alueiden sekä aurinkovoima-alueiden sähköverkoista, että; liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin. Suunnittelua on tehtävä yhteistyössä muiden energiantuotannon hanketoimijoiden, kuntien, viranomaisten sekä kanta- ja alueverkkoyhtiöiden kanssa. Lisäksi on arvioitava sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden voimajohtohankkeiden kanssa sekä maalla että merellä. Yhtiöiden näkemyksen mukaan maakuntakaava-aineistoissa tulisivain suositella sähkönsiirtoon liittyviä asioita, sillä sähkönsiirtoasioita ohjataan jo vahvasti muulla lainsäädännöllä. Yhteispylväät ovat mahdollisia vain hankkeissa, jotka etenevät samalla aikataululla, mutta niissäkin toiminnan aikainen huolto voi olla hankalaa yhteispylväiden käytössä erilaisista keskeytystarpeista tai -mahdollisuuksista johtuen. Alue tv-2 213 Maanahkiainen (Rajakiiri Oy) Alueen meritulihankkeista osaan on piirretty kaavakarttaan liittymä sähköverkkoon ja osaan ei. Kaikki hankkeet tarvitsevat sähköverkkoliittymän. Hankkeiden alkuvaiheessa ei pystytä määrittämään merikaapelin tarkkaa rantautumispaikkaa, joten maakuntakaavaan ei tulisi merkitä sähkönsiirron reittejä kapeilla viivoilla (ehkä vain hankealueelta ulos osoittava nuoli kohti mannerta), koska ne voidaan helposti tulkita ohjeellisiksi reiteiksi. Alue tv-1 367 Maaninka (EPV Tuulivoima Oy) Alueen hankkeen nykyinen nimi on Nuunajärven tuulipuisto, koska alueelta on rajautunut pois Maaningan pohjoisosan alue ja painopiste on keskittynyt Nuunajärven lähialueelle.	

Yhtiö haluaa nostaa muistutuksessaan esiin, että Nuunajärven hankkeella on puolustusvoimien antama hyväksyntä, joka on olennainen kaikkien tuulivoimahankkeiden toteutuskelpoisuuden kannalta.

Alueelta 367 tv-L alueelta Posion suuntaan piirretty voimajohto on virheellinen / puutteellinen. Voimajohto tuulivoima-alueelta tulisi esittää ainakin voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiselostuksen vaihtoehdon VE 2 suuntaan, elitv-L alueen pohjoiskärjestä lähtien luoteen suuntaan.

Kuva 1. Voimajohtojen YVA-selostuksen reittivaihtoehdot (Maaningan tuulivoimakuva-alueen luoteen suuntaan)

Ilmatar Energy Oy / hankekehitysjohtaja Jussi Heikkinen, 24.10.2024

Ilmatar Energy Oy:n mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta

Ilmatar Energy Oy haluaa antaa mielipiteensä Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta. Ilmattarella on käynnissä tällä hetkellä lukuisia tuulivoimahankkeita Pohjois-Pohjanmaan alueella, jotka ovat tulossa myös Ilmattaren omistukseen. Ilmattaren suunnitteleminen hankkeiden yhteenlaskettu investoinnin arvo Pohjois-Pohjanmaan alueelle on yhteensä yli miljardi euroa, ja ne tarkoittavat toteutuessaan suorina työllisyysvaikutuksia satoja henkilötyövuosia ja vuosittaisia miljoonien eurojen kiinteistöveroja seudun kunnille. Tässä lausunnossa esitämme alkuun yleiset huomiot kaavaehdotuksesta liittyen tuulivoimahankkeiden kehitykseen sekä lopuksi kohdekohtaisia huomioita liittyen Ilmattarella hankekehityksessä oleviin alueisiin. Lisäksi Ilmatar haluaa lausua aurinkoenergian tuotantoon liittyvästä kaavamääräyksestä, sillä aurinkoenergia on osa Ilmattaren energiantuotantovalikoimaa. Ilmatar on ensimmäinen energiayhtiö Suomessa, joka on tehnyt investointipäätöksen ja käynnistänyt rakentamisen teollisen mittakaavan aurinkoenergiահankkeessa vuonna 2022.

Yleistä

Ilmatar varautuu maatuulivoimahankkeidensa suunnittelussa tällä hetkellä teknologian kehittymiseen myös tulevaisuudessa, jolloin maakuntakaavoituksen aikajänne huomioiden on syytä varautua kokonaiskorkeuksien kasvussa jopa 350 metriin. Tällöin voimalan napakorkeus olisi noin 225 metriä ja roottorin halkaisija 250 metriä. Tällainen tuulivoimala vaatii tuulenottoalueeseen 1,5 kilometriä suunnittelualan päätuulensuuntaan nähden ja noin kilometrin sivutuulensuuntaan nähden.

Tällaiset tulevaisuuden tuulipuistot ovat monilta vaikutuksiltaan erilaisia verrattuna jo toteutuneisiin tuulipuistoihin: voimaloiden harvempi sijoittelu johtaa mm. siihen, että tuulipuiston sisällä voimaloiden välisellä alueella tuulivoimaloiden aiheuttama keskiäänitaso on aiempaa matalampi eli alueet ovat hiljaisempia. Lisäksi voimaloiden kasvavat etäisyydet toisistaan tarjoavat linnuille ja nisäkkäille aiempaa laajempia voimaloista vapaita lentoreittejä/ekologisia yhteyksiä tuulipuiston sisällä. Voimaloiden harvempi sijoittelu mahdollistaa myös erilaisten arvokkaiden luontokohteiden huomioimisen tuulipuistojen yksityiskohtaisemman kaavoituksen yhteydessä, jolloin yksittäisten, pienialaisten luonnonsuojelualueiden tai lajiesiintymien vuoksi ei ole perusteltua karsia jatkotarkastelusta laajempia, muutoin tuulivoimalle soveltuvia alueita.

Lisäksi on huomioitava viimeaikaiset käännteet kansainvälisessä turvallisuus- ja energiapolitiikassa, minkä vuoksi kaikkia tuulivoimatuotantoon soveltuvia alueita tulee tarkastella ennakkoluulottomasti, eikä maakuntakaavoituksella tule rajoittaa uusiutuvan kotimaisen energian rakentamismahdollisuuksia. Puuttuva maakuntakaavamerkintä rajoittaa useissa tapauksissa hankekokoja, mikä ei ole resurssitehokasta, sillä tuotettua megawattia kohden joudutaan rakentamaan enemmän ympäristöhaittoja aiheuttavia sähkönsiirtolinjoja.

Maakuntakaavan yleiset suunnitteluperiaatteet

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen yleisten suunnitteluperiaatteiden mukainen seudullisesti merkittävän ja vaihemaakuntakaavassa osoitettavan tuulivoimaloiden alueen raja on vähintään kymmenen tuulivoimalaa. Kaavaluonnosvaiheessa seudullisesti merkittäville alueille olisi voinut sijoittua seitsemän tuuliturbiinia, eli toisin sanoen ilman merkintää olisi toteutettavissa vain kuuden turbiinin hankkeita. Ilmatar toteaa, että seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen rajan nosto kymmeneen voimalaa on toivotunlaista kehitystä ja se huomioi Ilmattaren kaavaluonnosvaiheessa antaman palautteen. Nyt raja-arvo mahdollistaa pienempien hankkeiden suunnittelun pohjautuen hankekohtaisiin tarkempiin selvityksiin ja yksityiskohtaisempaan kuntakaavoitukseen niiden pohjalta.

Tämä on tärkeää, sillä maatuulivoiman suunnittelua ja rakentamista rajaava liian pieni raja-arvo rajaa kaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuoliset alueet pois tuulivoimarakentamisesta hyvin pitkäksi aikaa. Koska kaavaehdotuksessa osoitetut alueet perustuvat tällä hetkellä vallitsevaan näkemykseen, suunnitelmääräys ei ota huomioon esimerkiksi sähkösiirtoverkon kehittymistä, mikä voi avata uusia mahdollisuuksia toteuttaa tuulivoimahankkeita alueille, joille niitä ei ole nyt kaupallisessa mielessä järkevää suunnitella. Toisaalta kaikki kaavaehdotuksessa osoitettavat tuulivoima-alueet eivät välttämättä ole toteutettavissa tarkemman suunnittelun perusteella tai kuntapoliittisten päätösten vuoksi, jolloin maakuntaan ei ole mahdollista kehittää sitä määrää tuulivoimaa, joka maakuntakaavassa on tavoitteena.

Ilmatar kuitenkin huomauttaa, että nykyään markkinaehtoisia tuulipuistoja suunniteltaessa kymmenen turbiinin muodostama kokonaisuus alkaa olla useissa tapauksissa taloudellisen kannattavuuden alarajalla. Etenkin Pohjois-Pohjanmaalla, jossa tuulivoimaa on jo rakentunut paljon ja se on olemassa oleva maisemaelementti useimmissa kunnissa, uusien hankkeiden osalta alle 20 turbiinin kokonaisuus ei Ilmattaren näkemyksen mukaan voi pitää erityisesti maakunnallisesti merkittävinä, vaan ne ovat tyypillisiä kuntatason hankkeita. Ilmatar toivoo, että maakuntakaavassa keskityttäisiin selkeästi ainoastaan maakunnallisesti merkittäviin tuulivoimahankkeisiin, ja näiden ohjaamisen osalta keskityttäisiin aiempaa isompien uusien kokonaisuuksien ohjaamiseen.

Ilmatar haluaa esittää huolensa myös Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan nähtävillä olevan ehdotusvaiheen ohjausvaikutuksen toteutumattomuudesta. MRL 4 §:n mukaan maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alueella ja alueiden käytön suunnittelujärjestelmän keskeisenä periaatteena toimivan ohjausvaikutuksen mukaisesti suunnittelun taso ja tarkkuus täsmentyy yksityiskohtaisemmissa yleis- ja asemakaavoissa, joista vastaavat kunnat. Nyt nähtävillä olevassa vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa ei ole huomioitu maakunnassa sijaitsevia useita pitkälle kuntakaavoituksessa edenneitä tuulivoimahankkeita ja niiden yhteydessä tehtyjä selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Tuulivoiman osalta erityisesti vaihemaakuntakaavaehdotuksen luontovaikutusten arvioinneissa ei ole huomioitu maakunnassa jo useiden kuntien yleiskaavoituksessa pitkälle ehtineiden tuulivoimahankkeiden osalta tehtyjä hankekohtaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Nykyisellään nähtävillä oleva ehdotusvaihe tukeutuu erityisesti luontovaikutusten osalta maakuntakaavoituksen ohjausvaikutusperiaatteen vastaisiin lajikohtaisiin tulkitoihin ja niiden tautalla oleviin keskeneräisiin selvityksiin ja ohjeistuksiin, joka johtaa siihen, että maakuntakaavan ohjausvaikutus ei toteudu. Ilmatar pitää erittäin ongelmallisena, että nyt nähtävillä oleva Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava tulee rajoittamaan maakunnassa tuulivoimahankkeiden suunnittelua ja rakentamista pitkälle tulevaisuuteen. Nähtävillä oleva kaavaehdotus rajoittaa kuntien niille kuuluvaa toimivaltaa päättää oman kuntansa maankäytöstä perustuen hankekohtaisesti tehtäviin selvityksiin ja niihin perustuvaan yksityiskohtaisempaan yleiskaavoitukseen.

Luontovaikutusten osalta Ilmatar haluaa esittää erityisen huolensa nähtävillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan maakotkaan ja metsäpeuraan liittyvistä vaikutusten arvioineista ja niiden taustalla käytetyistä selvityksineistä. Maakuntakaavan ehdotusvaiheen valmistelussa toteutetussa Natura-selvityksessä viitataan maakotkan osalta Ympäristöministeriössä vuoden 2024 aikana valmistelussa olleeseen selvitysluonnokseen (Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa) ja vaikutuksia maakotkaan on vaihemaakuntakaavassa arvioitu selvitysluonnoksen mukaisen törmäysriskiraja-

arvon mukaisesti. Esimerkiksi Metsähallituksen törmäysmallinnusohjeistuksessa käytetyt voimaloiden tekniset ominaisuudet (kierrosnopeus, lavan maksimileveys, lapakulma ym.) eivät vastaa tuotannossa olevien tai suunniteltujen tuulipuistojen ominaisuuksia, vaan tuottavat törmäysriskistä yliarvioita. Luonnoksesta saadun palautteen ja todettujen puutteiden vuoksi maakotkaa koskevan uuden suunnitteluohjeen valmistelu on Ympäristöministeriön toimesta keskeytetty syksyllä 2024 ja ministeriö on todennut, ettei keskeneräistä luonnosta tule käyttää viranomaispäätösten tukena. Ympäristöministeriön maakotkaa koskevassa selvitysluonnoksessa esitetty törmäysriskiraja-arvo on muokannut nähtävillä olevan vaihemaakuntakaan mukaisia tuulivoimaloiden alueita (tv-1) ja näin ollen MRL 9.1 § vastainen.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tv-1-alueiden rajauksien muodostamisessa on Natura-selvityksen mukaisesti hyödynnetty metsäpeuran tärkeiden elinalueiden rajauksia. Natura-selvityksen metsäpeuran osalta on sovellettu Luonnonvarakeskuksen (Luke) suositusta (Toivanen et al. 2023 tutkimus) 5 kilometrin häiriöttömästä vyöhykkeestä metsäpeuran tärkeiden elinalueiden osalta sekä porotutkimuksia. Ilmatar huomauttaa, että metsäpeuran Luke:n esittämä metsäpeuran häiriötön puskurivyöhyke on vain suositus, eikä sitä tule käyttää maakuntakaavatasoisen suunnittelun tukena. Vaikutukset metsäpeuraan tulee selvittää hankekohtaisesti kuntakaavoituksen yhteydessä tehtävissä selvityksissä ja niiden perusteella tehtävissä vaikutusten arvioinneissa.

Ilmatar toteaa, että edellä mainittujen syiden vuoksi nähtävillä oleva Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotus tulee palauttaa uudelleen ehdotusvaiheen valmisteluun ja ehdotuksesta tulee järjestää uusi kuuleminen. Vaihemaakuntakaavasunnittelun tulee täyttää MRL:n vaatimukset ja perustua vain vahvistettuihin suunnitteluohjeistuksiin.

Maakuntakaavan määräykset

Linnustoalueiden huomioimista koskeva määräys on liian ympäröivä ja johtaa epäselvään tilanteeseen kaavoituksen kannalta. ("Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli tuulivoimarakentaminen ei heikennä alueiden linnustoarvoja."). Määräyksessä ei tarkemmin määritellä minkä tasoista alueen tärkeydestä (valtakunnallinen – maakunnallinen – paikallinen) on kyse, ja koskeeko merkintä kaikenkokoisia tuulivoimahankkeita maakunnan alueella.

Erilaisten alueiden hyväksyttävyyden tuulivoimarakentamisen kannalta tulee aina perustua vaikutusten arviointiin. Mikäli tuulipuisto on tehtävissä huolellisten selvitysten ja tieteelliseen tutkimukseen perustuvan vaikutusten arvioinnin perusteella linnustoarvoja heikentämättä, ei asiaa tulisi muutoin kaavamääräyksillä ohjata. Tällöin periaate olisi yhtenevä esimerkiksi Natura 2000 -verkoston osalta, joiden osalta kaikki toimenpiteet ovat lähtökohtaisesti sallittuja, mikäli ne eivät todennäköisesti aiheuta merkittävää heikennystä suojeluperusteiden kannalta. Koska maakuntakaavassa on osoitettu alueet seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueille, kyseisen alueen osoittamisessa on tehty jo harkintaa linnustoarvojen osalta. Tämän vuoksi linnustoalueiden huomioimista koskeva määräys on turha, sillä MRL mukaisesti osayleiskaavoituksen sisältövaatimuksiin sisältyy muutoinkin velvoite luontoarvojen vaalimisesta.

Aurinkovoiman suunnittelumääräys: seudullisesti merkittävän hankkeen kokoluokkaa ei ole määritetty, jolloin suunnittelumääräyksen kohdentuminen on epäselvä. Määräyksessä viitataan teollisen mittaluokan aurinkoenergian

tuotantoalueisiin, minkä rajana joidenkin määritelmien mukaisesti pidetään kaikkia nimellistehoita yli 5 MW aurinkovoimaloita. Tällainen aurinkovoimahanke ei ole seudullisesti merkittävä ja näin ollen suunnittelumääräys vaatii täsmentämistä.

Aurinkovoimaa koskevan suunnittelumääräyksen mukaan aurinkovoimaloiden sijoittamista on vältettävä luonnontilaisille ja metsäisille alueille. Ilmattaren näkemyksen mukaisesti vaihemaakuntakaavan aurinkovoimaa koskevassa suunnittelumääräyksessä ei tule rajoittaa aurinkovoiman sijoittamista metsätalousvaltaisille alueille, vaan metsätalouden käytössä olevien alueiden osalta maankäytön muutoksen vaikutukset tulee selvittää hankekohtaisten selvitysten avulla ja maankäyttö ratkaista kuntakohtaisessa päätöksenteossa.

Kohdekohtaiset huomiot

Oulun Kotaselkä

Kotaselän tuulivoimahankkeen kehityksestä vastaa Ouluun rekisteröity Ilmattaren omistama Ilmatar Kotaselkä Oy. Kaavaehdotuksessa Kotaselän alueelle on osoitettu n. 8 km² kokoinen tuulivoima-alue (tv-513). Alue on pienentynyt kaavaluonnokseen verrattuna pohjoisosasta, johtuen mm. kaavoitusprosessissa arvioituista vaikutuksista Yli-lin taajamaan sekä arkeologiseen esihistoria- ja kulttuurikeskus Kierikkiin.

Kotaselän YVA- ja kaavaselvitysten perusteella tuulivoimaloiden alue on mahdollista toteuttaa maakuntakaavarajaa laajempaan. Ilmatar on rajannut voimaloita etäämmäs Yli-lin taajamasta ja arkeologiseen esihistoria- ja kulttuurikeskus Kierikistä viranomaisten ja osallisten vaatimuksesta eli hankealueen pohjoisosa on jätetty tuulivoimaloista vapaaksi. Ilmatar kuitenkin toivoo, että maakuntakaavalla mahdollistetaan pitkän tähtäimen suunnittelu tulevaisuudessa myös hankealueen pohjoisella alueella.

Selvitystemme pohjalta myös alueen länsi-, etelä- ja itäosat ovat potentiaalista tuulivoimatoiminnalle maakuntakaavaehdotusta laajemmalla alueella. Idässä osayleiskaavarajassa on huomioitu valtakunnallisesti arvokkaan linnustoalueen raja sekä lännessä tarvittavat etäisyydet asutukseen ja maisema-alueisiin. Eteläosaan maakuntakaavaehdotuksen kapeaan tv-1 merkintään vaikuttaa tällä hetkellä kaksi maanmittauslaitoksen karttapohjalla näkyvää lomakiinteistöä. Toinen kiinteistöä ei ole olemassa Oulun kaupungin kiinteistörekisteritiedoissa, ja toisen kanssa olemme käymässä hyvässä hengessä keskusteluita. Muita merkittäviä rajoitteita alueen eteläosan kehittämiseksi ei ole. Maakuntakaavalla, joka ohjaa maankäyttöä vuosikymmeniksi, ei tulisi rajoittaa maankäyttöä yksittäisiin rakennuksiin pohjautuen, koska tilanne voi hyvin nopeassa aikataulussa muuttua. Laajentamalla tv-aluemerkintää, alue luo paremmat edellytykset alueen hyödyntämiselle puhtaan energian tuottamiselle valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti mahdollisimman laajassa kokonaisuudessa.

Oulun kaupunginhallitus on asettanut vireille maakuntakaavaehdotuksessa osoitettua aluetta laajemman tuulivoimaosayleiskaava-alueen. Oulun kaupungin tahtotila on siis hyödyntää alue laajemmalla mittakaavassa. Tarkemmat selvitykset jatkuvat kaavoituksen ja sen yhteydessä tehtävän YVA-selvityksen aikana ja pystymme voimalasijoittelussa ottamaan huomioon selvitysten tulokset. Ilmatar on laatinut hankealueella kattavasti maanvuokrasopimuksia. Hankealueen maanomistajat järjestäytyivät, ja esittivät alueen maanomistajille Ilmatarta alueen tuulivoimatoimijaksi, näin ollen Ilmatarella on maanomistajien puolelta vahva mandaatti hankkeen kehittämiseen.

Kotaselän alue on täysin poikkeuksellinen Suomen nykyisen sähkösiirtokapasiteetin kannalta, sillä alueen läpi on jo rakennettu 2x110 kV voimajohtolinja (Pahkakosken Energia Oy / Pahkakosken tuulivoima-alueen voimajohto), joka mahdollistaa koko potentiaalisen sähköntuotannon siirtämisen valtakunnan verkkoon Isokankaan sähköaseman kautta ilman, että tarvitsee rakentaa uutta sähkösiirtoyhteyttä.

Lausunnossaan Ilmatar esittää, että kaavaehdotuksessa esitetyn tv-1 alueen rajausta laajennetaan tässä esitetyn laajemman rajauksen mukaiseksi. Rajauksen laajentaminen perustuu käynnistettyyn tuulivoimaosayleiskaavoitukseen Oulun kaupungissa vuonna 2021, ja alueen hanketta tukevaan jo rakennettuun sähkösiirtoratkaisuun. YVA- ja kaavatyötä varten laadituissa laajoissa selvityksissä ei ole tullut ilmi sellaisia ympäristönäkökohtia, jotka eivät mahdollistaisi alueen kehittämistä laajemmaksi tuulivoima-alueeksi valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

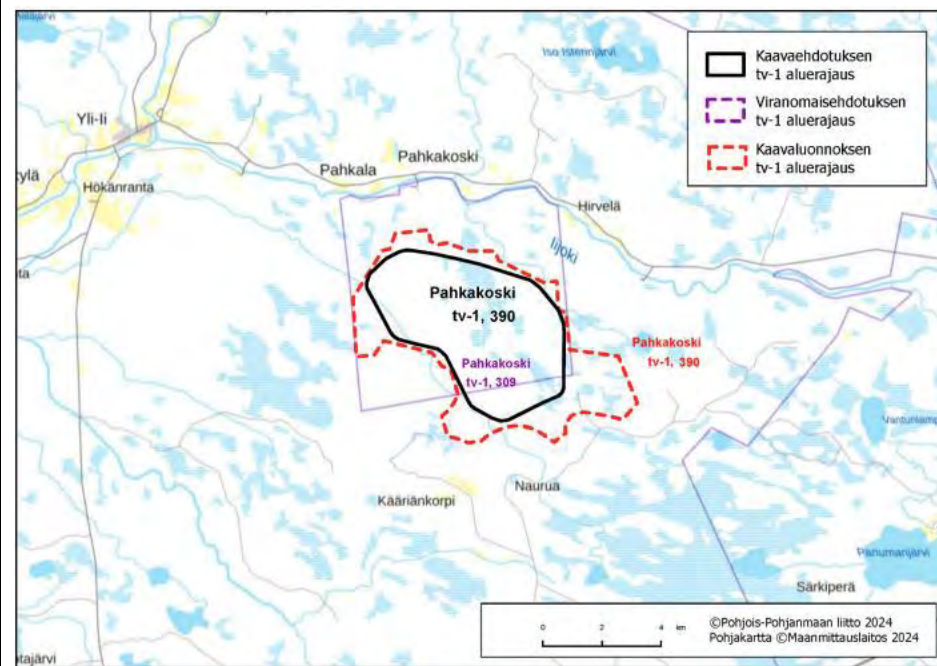
Kuva 1. Ilmattaren esittämä laajempi tv-1 rajaus Kotaselästä (musta), missä on huomioitu tiedossa olevat ympäristörajoitteet, sekä Oulun kaupungin edellyttämä etäisyys Yli-lin taajamaan. Keltaisella on maakuntakaavaehdotuksen mukaisen aluerajaus (tv-513) ja punaisella olemassa oleva 2x110 kV voimalinja.

Oulun Iso Pihlajasuo

Ilmatar Energy Oy omistaa Iso Pihlajasuon hankkeen, jota Pahkakosken Energia Oy kehittää. Iso Pihlajasuon osayleiskaavoitus on parhaillaan käynnissä Oulun kaupungissa ja YVA-menettely on päättynyt Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksessa. Iin enklaavin eteläpuolella oleva tv-alue (tv-1, 390 Pahkakoski) on pienentynyt huomattavasti kaavaluonnoksen mukaisesta rajauksesta Iso Pihlajasuon osalta.

Iso Pihlajasuo tulee siirtämään sähkön maakaapelia pitkin rakenteilla olevan Pahkakosken tuulivoimapuiston sähköasemalle, josta energia siirretään jo rakennettua 2x110 kV voimajohtolinjaa (Pahkakosken Energia Oy / Pahkakosken tuulivoima-alueen voimajohto) pitkin. Tämä mahdollistaa koko potentiaalisen sähköntuotannon siirtämisen valtakunnan verkkoon Isokankaan sähköaseman kautta. Näin jo olemassa oleva voimalinja saadaan hyödynnettyä, ilman suuria rakennustoimenpiteitä voimalinjojen osalta.

Lausuntonaan Ilmatar esittää kaavaluonnoksen mukaisen tv-alueen palauttamista suunnitteluun Iso Pihlajasuon hankealueen osalta. Tällöin jo olemassa oleva voimajohtoyhteys tulee hyödynnettyä kokonaisuudessaan sekä tuulivoima sijoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti suuremmiksi yhtenäiseksi kokonaisuuksiksi. Hankkeeseen ympäristövaikutusten arviointiprosessissa jo selvitetty ympäristövaikutukset otetaan huomioon, ja voimalasijoittelu suunnitellaan niin, ettei merkittäviä vaikutuksia aiheudu.

Kuva 2. Ilmatar esittää Pahkakosken tv-1 rajaukseksi kaavaluonnoksen mukaista rajausta.

Merijärven ja Oulaisten Kettukangas

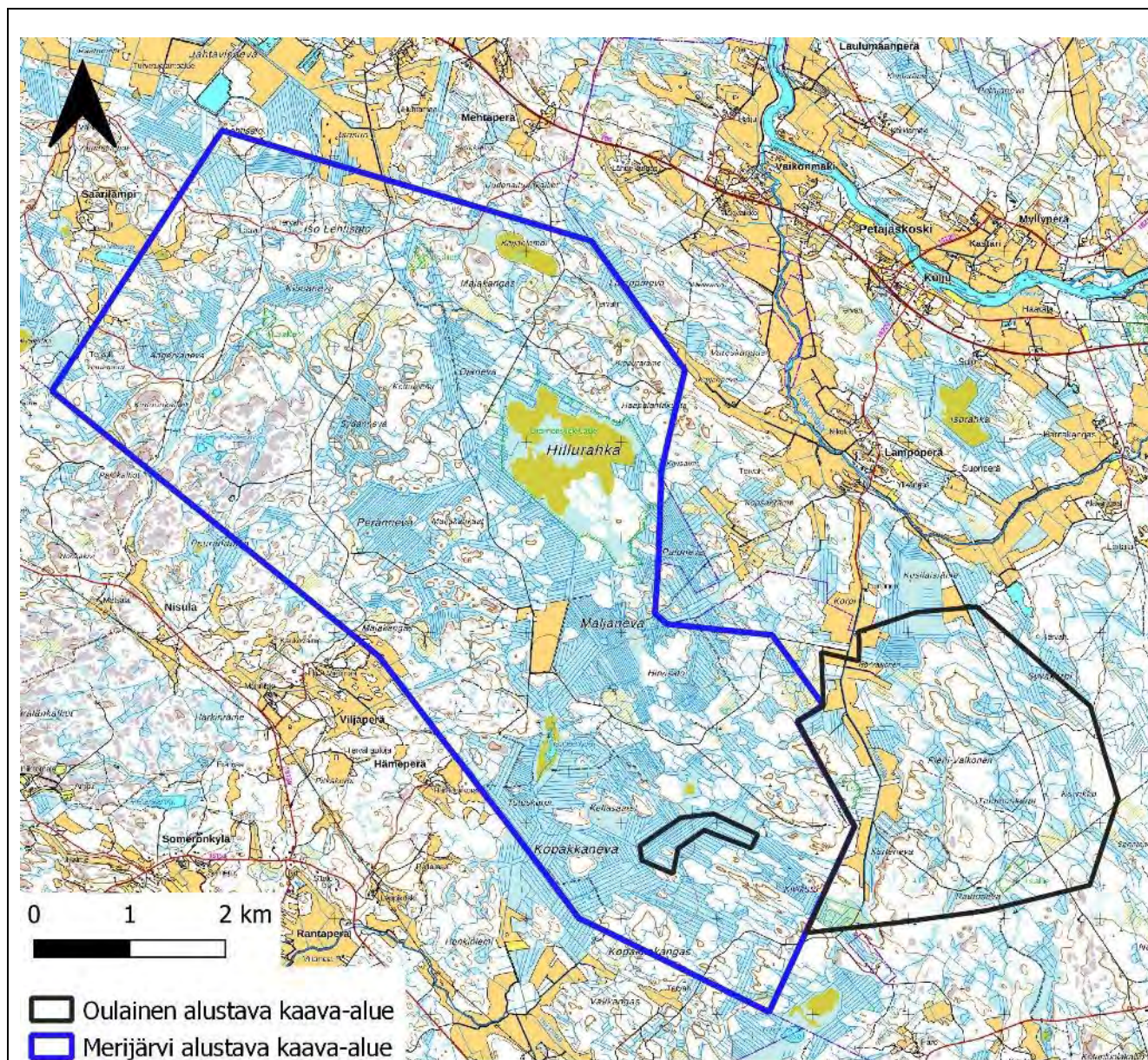
Kettukankaan tuulivoimahankkeen kehityksestä vastaa Merijärven kuntaan rekisteröity Ilmattaren 100% omistama Ilmatar Merijärvi Oy. Sekä Merijärven kunta että Oulaisten kaupunki ovat käynnistäneet tuulivoimaosayleiskaavojen laadinnan alueelle.

Kaavaehdotuksessa tv1-alue Hirvisalo-Pieni Valkonen on supistettu niin, että vain murto-osa voimaloista olisi maakuntakaavan mukaan mahdollista toteuttaa. Tällä olisi suoraa vaikutusta hankkeen kannattavuuteen ja investoitavuuteen, sillä sähkönsiirron kustannukset jäävät silloin suhteessa voimalamäärään todella suuriksi. Maakuntakaava on yleispiirteinen, pitkälle tulevaisuuteen tähtäävä. Tuulivoimahankkeen alue selvitetään YVA-menettelyssä tarkemmin joten ei ole tarkoituksenmukaista rajata potentiaalista aluetta pois maakuntakaavasta ennen, kuin on saatu YVA-menettelyn tuloksia selville.

Ilmatar on tehnyt esiselvityksiä alueella vuodenvaihteesta 2022 lähtien ja tunnistanut suuremman alueen, joka ulottuu Hillurahkan luonnonsuojelualueen luoteispuolelle asti niin, että Hillurahkaan pystyttäisiin pitämään luontoarvot huomioiva etäisyys voimalasijoittelussa. Ilmattarella on maanvuokrasopimukset laadittuna hyvin kattavasti kaavoitettavan alueen maanomistajien kanssa, mikä kuvastaa paikallisten maanomistajien vahvaa tahtotilaa merkittävän kokoisen tuulipuiston toteuttamiseksi. Myös Merijärven kunnanvaltuusto sekä Oulaisten kaupunginvaltuusto ovat hyväksyneet maakuntakaavan ehdotuksessa osoitettua aluetta laajemman rajauksen mukaisen kaava-aloitteen, joten tahtotila laajan tuulipuiston selvittämiseksi on vahva. Tarkemmat selvitykset jatkuvat kaavoituksen ja sen yhteydessä tehtävän YVA-selvityksen aikana ja pystymme voimalasijoittelussa ottamaan huomioon selvitysten tulokset.

Ilmatar on myös selvittänyt alueen luoteisosassa sijaitsevien loma-asuntojen tilannetta ja neuvotellut niiden omistajien kanssa. On ilmeistä, että maakuntakaavan ehdotuksessa osoitettu tuulivoima-alueen aluerajaus on jäänyt liian pieneksi sen vuoksi, että tietyt rakennukset on tulkittu suunnittelua rajoittaviksi vapaa-ajan asunnoiksi, vaikka näin ei ole. Peränevän kartassa merkitty loma-asunto ei ole asuttu, ja rakennuksen käyttötarkoitus on muutettu niin, ettei se ole enää loma-asunto mikä mahdollistaa laajemman yhtenäisen alueen luoteeseen niin, että etäisyys Hillurahkan luonnonsuojelualueeseen säilyy. Sama koskee Leinosen asuinrakennus, jonka käyttötarkoitus on sekin muutettu, mahdollistaen laajemman alueen Oulaisten puolella. Vapaa-ajan ja vakituisesta asutuksesta säilyy 1,5 km etäisyys voimaloihin ja yhtenäisempiin lähikyltiin selvästi enemmän. Tälle Ilmattaren selvityksessä olevalle alueelle olisi mahdollista sijoittaa maksimissaan 29 tuulivoimalaa ja näin kasvattaa alueen tuulivoimatuotantopotentiaalia merkittävästi esitetystä 70 MW:sta yli 200 MW:iin. Tätä potentiaalia ei kannata maakuntakaavatasolla rajata pois.

Näistä syistä Ilmatar esittää, että kyseinen alue tulisi kokonaisuudessaan merkitä maakuntakaavaehdotukseen tv-1 alueeksi, Oulaisten ja Merijärven puolelta koko kaavoitusaloitteiden laajuudessa. Laajempi kokonaisuus on sähkönsiirron toteutuksen kannalta kokonaistaloudellisesti edullisempi, koska samalla siirtoyhteydellä saadaan siirrettyä enemmän sähköä. Lisäksi suurempi kokonaisuus mahdollistaa enemmän vaihtoehtoja sähkönsiirtoyhteyden toteutuksessa, jolloin on mahdollista kiertää tiettyjä häiriytyviä kohteita.

- Oulainen alustava kaava-alue
- Merijärvi alustava kaava-alue

Kuva 3. Merijärven kunnan sekä Oulaisten kaupungin alustavat kaava-alueet. Ilmatar esittää alueiden merkitsemistä tuulivoima-alueiksi kokonaisuudessaan maakuntakaavaan.

Haapaveden Kokkokangas, Tukkiräme ja Miekkasuo Haapaveden hankkeiden kehittämisestä vastaa Haapavedelle rekisteröity Ilmatar Energy Oy:n 100 % omistama Ilmatar Haapavesi Oy. Hankekokonaisuudelle on tehty esiselvityksiä, joiden perusteella on päätetty jatkaa hankekokonaisuuden kehittämistä. Esiselvityksissä on huomioitu kriittiset luontokohteet sekä etäisyydet asutukseen ja vapaa-ajan rakennuksiin. Hankealuille on tehty kattavasti maanvuokrasopimuksia, mitkä mahdollistavat hankkeen toteuttamisen suunnitellussa mittakaavassa. Haapaveden kaupunki on hyväksynyt kaikkien kolmen hankkeen kaavoitusaloitteen alkuvuodesta 2024. Hankkeiden osalta osayleiskaavoitus on osallistumis- ja arviointisuunnitelman valmisteluvaiheessa. Haapaveden kapunkin on myös toivonut alueiden huomioimista Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaratkaisussa ehdotusvaiheen viranomaiskuulemisessa. Ilmatar näkee, että alueen vaikutukset sekä soveltuvuus tuulivoimatuotantoon tulisi selvittää ympäristövaikutusten arvioinnissa sekä osayleiskaavaprosessin yhteydessä. Ilmatar esittää, että Kokkokankaan, Tukkirämeen ja Miekkasuon alue tulisi kokonaisuudessaan merkitä maakuntakaava- edotukseen tv-1 alueeksi.	
Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Heli Paananen, 11.10.2024 Honkakangas Muistutus Honkakankaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakunta- kaavaehdotukseen Yleistä - Siikalatvan Honkakankaan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen alue on mukana Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovai- hemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa tv-1-alueena (537 (SOM 131)), luonnosvaiheessa tv-3, 537. - Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa Honkakankaan aluerajaus on pysynyt viranomaisvai- heen ehdotuksen mukaisena, eli sitä on pienennetty kaakosta ja idästä luonnosvaiheen rajauksesta. Aluerajaus kattaa osan YVA:ssa tarkasteltavista hankealueen rajauksen vaihtoehdoista. Ehdotusvaiheen rajauksen perusteena on ollut Pih- kalanrannan arvokas maisema-alue ja Venenevan (Hirvirimpi) suojelualue. - Koillisessa tv-1 aluetta rajoittavana tekijänä ovat olleet Haisunperän alueella sijaitsevat asuin- ja lomarakennukset. - Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan aluevarausta on perusteltua laajentaa kaakkoon sekä koilliseen kattamaan YVA:ssa tarkasteltavat hankevaihtoehdot. Honkakankaan hankealueen osoittaminen maakuntakaavassa ja hankkeen to- teuttaminen voidaan katsoa tukevan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. - Osa Honkakankaan hankealueesta on toiminut aiemmin turvetuotantoalueena. Aiempi käyttö tukee alueen kehittämistä energiantuotantoalueena, sillä alue on jo nykyisin suurelta osin ihmistoiminnan muokkaamaa ympäristöä. Tällaisten	

alueiden hyödyntäminen uusiutuvan energian tuotantoalueina vähentää painetta toteuttaa tuotantoa koskemattomille luontoalueille.

- Alueella ei myöskään ole tuulivoimatuotannon toteuttamista estäviä toimintoja tai arvoja.
- Uusiutumiskykyisen energianhuollon tavoitteiden taustalla on Suomen ilmasto- ja energiapolitiikka, jonka vuoksi alueidenkäytössä on tarpeen varautua uusiutuvan energiantuotannon merkittävään lisäämiseen sekä tuulivoimapotentiaalin laajamittaiseen hyödyntämiseen. Tavoitteiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin ja voimajohtolinjauksissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevia johtokäytäviä (Maankäyttö- ja rakennuslaki).
- Hankkeen YVA-menettelyn ja yleiskaavoituksen yhteydessä arvioidaan kattavasti mm. luontoon kohdistuvat vaikutukset, maisemavaikutukset sekä sosiaaliset vaikutukset. YVA-menettelyn yhteydessä laaditaan lisäksi mm. metsäpeuraan sekä suurpetoihin kohdistuvat erillisselvitykset, sekä selvitetään vaikutukset maakotkaan. YVA-menettelyssä kiinnitetään erityistä huomiota yhteisvaikutusten arviointiin.

Kuvassa on esitetty maakuntakaavaehdotuksen mukainen tv-1 alue ja YVA:n selostusvaiheessa arvioitavan laajemman hankevaihtoehdon VE2 rajaus.

Venenevan suojelualue (Hirvirimpi)

- Hankealue rajautuu itäosistaan Hirvirimpen luonnonsuojelualueeseen. Hirvirimpen luonnonsuojelualue on osa laajempaa valtion omistamaa Venenevan suojelualueetta ja kuuluu laajempaan suokokonaisuuteen kauempana sijaitsevan Veneneva-Pelson Natura-alueen kanssa. Hirvirimpi ei sisälly Natura-alueisiin eikä soidensuojeluohjelman alaisiin alueisiin.
- Honkakankaan hankealue ei ole suoalueen valuma-alueetta. Hirvirimpen suoalue purkaa vesiään pääasiallisesti lounaaseen kohti Siikajokea ja luoteeseen kohti Haisunojaa. Näin ollen esim. hankkeen rakentamisaikaisilla hulevesillä ei ole vaikutusta suojelualueeseen. Voimalat tullaan sijoittamaan siten, ettei rakentamisella aiheuteta muutoksia suojelualueen vesitalouteen.
- Luonnonvarakeskuksen metsäpeurojen panta-aineistoon perustuva paikannustiheysaineiston mukaan metsäpeuroja liikkuu Hirvirimpen ja Veneneva-Pelson alueella ympäri vuoden, joskin talvisin niiden elinalueet painottuvat etelämmäs Suomenselälle. Metsäpeuran seuranta-aineistosta tarkastellut vaellusreitit kulkevat Honkakankaan hankealueen itäreunaa ja alueen eteläisimmän kärjen läpi, eikä hankealue ole muilta osiltaan yhtä oleellisesti vaellusreittien aluetta.
- YVA-selostusvaiheen voimalasijoittelussa, nostoalueissa sekä tiestön ja sähkönsiirron linjauksissa huomioidaan riittävä etäisyys luonnonsuojelualueisiin niiden ominaispiirteiden säilymisen vuoksi.
- Hanketoimija on suunnittelussaan pitänyt TUULI-hankkeen ohjeistuksen mukaisesti 500 metrin etäisyyttä Hirvirimpen.

Pihkalanrannan-Mäläskän kulttuurimaisemat Siika- ja Neittävänjokivarsilla

- Hankealueen kaakkoispuolella sijaitsee maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Pihkalanrannan-Mäläskän kulttuurimaisemat Siika- ja Neittävänjokivarsilla. TUULI-hankkeen maisemaselvityksen kohdekortin mukaan Siikajokeen ja Neittävänjokeen tukeutuva kulttuurimaisemakokonaisuus on hyvä ja edustava esimerkki Suomenselän maisema-alueella joki-laaksossa sijaitsevasta perinteisestä, pitkän ajan kuluessa muodostuneesta maaseudun viljelysmaisemasta. Maisema-alueella on runsaasti kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa. Pihkalanrannan-Mäläskän kulttuurimaisema-alueen arvokkaimmat alueet sijoittuvat Mäläskään ja Kestilään, yli 6 kilometrin etäisyydelle Honkakankaan suunnitelluista tuulivoimaloista. TUULI-hankkeessa maakunnallisesti arvokkaaseen maisemaan on ohjeistettu pitämään 1000 metrin etäisyyttä, joten Honkakankaan voimalat sijoittuvat hyvin etäälle maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden suoja-vyöhykkeen minivaatimuksesta.
- Maisema-alueen länsiosassa, lähempänä tuulivoima-alueetta sijaitsevaa Pihkalanrantaa on kuvailtu ”melko tavanomaiseksi maaseudun viljelysmaisemaksi”, minkä vuoksi etäisyyden kasvattaminen ei ole välttämätöntä.
- Kaakon suuntaan laajentaminen on mahdollista myös Hirvirimmin suojelualueen puolesta. TUULI-hankkeen maisemavaikutusraportissa todetaan, että Hirvirimmin kaakkois-luodesuuntainen avosuoalueen päätänäkö on suositeltu jätettävän tuulivoimaloilta vapaaksi alueeksi. Tuulivoima-alueen laajentaminen kaakkoon ei siten vaikuta päätänäkösuuntaan.
- Hanketoimija on suunnitelmassaan noudattanut Pohjois-Pohjanmaan liiton kriteereitä voimalasijoittelussa ja pitänyt maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin vähintään 1000 metrin etäisyyttä.
- YVA-menettelyssä arvioidaan kattavasti hankkeen vaikutukset maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin ja esitetään maisemavaikutusten lievennystoimenpiteitä.

Ekologinen verkosto ja ydinalueet

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto.

Rakennukset koillisessa Haisunperän alueella

- Haisunperän alueella on muutamia vanhoja kunnan rakennusrekisterissä olevia asuin- ja vapaa-ajan rakennuksia, joista moni ei ole enää siinä käytössä, mihin ne on aikanaan rakennettu tai luvitettu. Rakennusten omistajiin on oltu yhteydessä, ja osaan on jo tehty sopimukset käyttötarkoituksen muutoksista. Neuvottelut alueen muiden rakennusten omistajien kanssa jatkuvat. Rakennusten lisäksi muita sellaisia luontokohteita tai ympäristökijöitä ei ole TUULI-hankkeessa tai YVA-menettelyyn sisältyneissä selvityksissä noussut esille, mikä haittaisi tai estäisi tuulivoima-alueen laajenemista koilliseen YVA:ssa tarkasteltavan laajimman hankevaihtoehdon alueelle.

Taloudelliset vaikutukset

- Taloudelliset vaikutukset: Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen, sillä alueella on laaja metsäautotieverkosto, mikä osaltaan vähentää uusien teiden rakentamisen tarvetta alueella.

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa. Vastaamme mielellämme Honkakankaan tuuli- ja aurinkovoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Heli Paananen, 11.10.2024 / Halmemäki

Muistutus Halmemäen tuulivoimahankkeesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen

Yleistä

- Kärämäen Halmemäen tuulivoimahankkeen alue on mukana Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa tv-1-alueena (386 (SOM 220)).

- Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa Halmemäen aluerajaus on kasvanut länsiosasta viranomaislausuntovaiheen rajauksesta.

- Ehdotusvaiheen rajauksen perusteena on olleet vaikutukset maakotkaan, valtakunnallisesti arvokas Miilurannan asutusmaisema ja maakunnallisesti arvokkaat Hautajoen, Venetpalon ja Haapapuron kulttuurimaisema-alueet, sekä lähialueen asutus.

Petolinnusto

- Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää Halmemäen kohdekuvauksessa Maatuulivoima-alueen rajaukseen vaikuttaneissa tekijöissä (9.9.2024), että ”aluetta on pienennetty luonnosvaiheesta kauttaaltaan maakotkavaikutusten vuoksi kasvattamalla etäisyyttä ydinreviiriin.”

- Hanketoimija ja hankkeen konsulttina toimiva Ramboll Finland Oy ottavat tähän kantaa: alueen kauttaaltaan pienentäminen maakotkavaikutusten vuoksi ei meidän tutkimustulosten perusteella ole varsinaisesti perusteltua. Toisin sanoen maakotkan kannalta ei ole erityisen merkityksellistä pienentää hankealuetta kauttaaltaan, mikä voidaan jatkossa osoittaa Halmemäen hankkeen tarkemmissa selvityksissä, joita on tehty ympäristövaikutusten arviointiselostusta varten.

Maisema

- Kuten ylempänä on todettu, energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheessa esitettyyn ratkaisuun Halmemäen tv-alueesta vaikuttaneissa tekijöissä mainitaan, että ”aluetta on pienennetty kasvattamalla etäisyyttä valtakunnallisesti arvokkaaseen Miilurannan asutusmaisema-alueeseen ja maakunnallisesti arvokkaisiin Hautajoen, Venetpalon ja Haapapuron kulttuurimaisema-alueisiin. Alueen pienentyminen on kasvattanut etäisyyttä myös lähialueen asutukseen.”
→ Kahden tai kolmen kilometrin etäisyys Hautajoen tai Venetpalon maisema-alueisiin ei edellä mainituin perustein ole linjassa.

- Halmemäen YVA:n mukainen voimalasijoittelu tarjoaa yhtenäisen ja selkeän tuulivoimaloiden nauhamaisen muodon korkean mäen ja lakialueen edustalle. Teknisellä rakenteella on selkeä geometria, josta voimalat erottuvat yhtenäisenä muotona. Pienemmän alueen voimalat tulevat todennäköisesti sijoittumaan helpommin jokseenkin epämääräiseen muotoon maisemakuvassa, vaikkakin muodostanevat tiiviin kokonaisuuden. Se ei ole samalla tavalla geometrinen, kuin YVA:ssa tarkasteltavat vaihtoehdot.

- Lisäksi kaikkien tuulivoimala-alueiden pienentäminen maakuntakaavassa tuottaa laikukasta maisemakuvaa. Maiseman kannalta olisi parempi, jos erillisten alueiden lukumäärää vähennettäisiin ja keskittäisiin tuulivoimalat selkeämmille ja uudessa ehdotuksessa esitettyä laajemmille alueille. Tämä olisi myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat painottaneet tuulivoima-alueiden keskittämistä, jotteivät hankkeet pirstaloisi maisemaa.

- Olemme hanketoimijana noudattaneet suunnitelmissamme Pohjois-Pohjanmaan liiton kriteereitä voimalasijoittelussa, ja pitäneet sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin vähintään 1000 metrin etäisyyttä tämän mukaisesti. Hanketoimija on jo myös yhteisvaikutusten arviointiohjelmasta saadun palautteen ja yhteysviranomaisen ohjeistuksen (27.2.2023) perusteella siirtänyt osaa voimaloista kauemmas Miilurannan valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta. Hautajoen, Venetpalon ja Haapapuron maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin jää nykyisessä voimalasijoittelussa jopa noin 2-3 kilometrin etäisyys.

- Voimaloiden korkeudesta huolimatta niiden havaittavuus lähialueella saattaa olla varsin heikko, ellei voimaloiden ja tarkastelupisteen välille jää riittävän laajaa avointa aluetta. Tällaisia avoimia maisematiloja muodostavat muun muassa peltoaukiot, avosuot ja laajat vesistöt. Toisaalta melko vähäininkin pihapuusto ja sopivasti sijoittuneet rakennukset voivat vähentää merkittävästi voimaloiden havaittavuutta ja hallitsevuutta maisemassa.

Ekologinen verkosto ja ydinalueet

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit.

Taloudelliset vaikutukset

- Taloudelliset vaikutukset: Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.
- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Halmemäen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliitynnän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.
- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa. Vastamme mielellämme Halmemäen tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, projektijohtaja Sirkku Kosamo, 24.10.2024 / Kokkopetäikkö

Yhteystiedot: Puh.: 044 972 3443 / sirkku.kosamo@infinergies.com

Muistutus Kokkopetäikön tuulivoimahankkeesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen

Yleistä ja taustaa

- Pyhäjärven Kokkopetäikön tv-1-aluetta (393) pienennettiin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaluonnosvaiheen aluerajauksesta viranomais ehdotusvaiheeseen alueen pohjois- sekä koillisosasta.
 - Julkisessa kaavaehdotusvaiheessa Kokkopetäikön aluerajausta kavennettiin tästä entisestään alueen pohjois- ja koillisosasta, mutta laajennettiin hieman länteen ja itään. Perustelu alueen pienentämiselle oli pääosin hankkeen pohjoispuolella sijaitseva Nurmesjärven Natura-alue SPA ja asutus sekä itäosassa sijaitseva metsäpeuran hyödyntämä ekologinen yhteys.
 - Viranomaislausuntovaiheessa Pyhäjärven kaupunki lausui Kokkopetäikön hankkeesta ja perusteli kattavasti kantansa ko. alueen laajentamisesta. Laadittujen melumallinnusten perusteella asutusta ei voida pitää perusteena etäisyyden kasvatamiselle. Ekologisesta yhteydestä ei kaupungin antamassa lausunnossa myöskään löydy riittäviä perusteita alueen pienentämiselle itään päin.
 - Viranomaisvaiheen kuulemiskierroksen kohdekuvauksen (9.9.2024, SOM 160) keskeisissä ympäristövaikutuksissa mainittiin jälleen mm. Nurmesjärven Natura SPA, ydinalueita yhdistävä ekologinen verkosto sekä Kokkopetäikön alueelle ja sen lähiympäristöön sijoittuvat metsäpeuran elinympäristöt ja vaellusyhteys kesä- ja talvilaidunten välillä.
- Hanketoimija ottaa kohdekuvauksessa tulleisiin keskeisiin ympäristövaikutuksiin kantaa:

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Sirkku Kosamo, 24.10.2024 / Hakulinkangas

MUISTUTUS HAKULINKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEESTA POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTA-KAAVAEHDOTUKSEEN

Yleistä ja taustaa

- Haapajärven Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen alue (Multakaarronneva tv-1 501) osoitettiin Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa merkinnällä potentiaalinen tuulivoimaloiden alue (tv-3 501).

- Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotusvaiheessa alue muutettiin tv-1-alueeksi, mutta samaan aikaan aluetta pienennettiin reilusti erityisesti koillisesta ja idästä.

- Haapajärven kaupunki lausui viranomais ehdotusvaiheessa, että Multakaarronnevan tv-1-alue tulisi muuttaa vastamaan Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen aluerajausta. Kaupunki perusteli kantaansa alueen merkittävydellä tuulivoima-alueeksi.

- Viranomaisvaiheen kuulemiskierrokseen tulleissa vastineissa nostettiin esiin luonnonympäristöön ja lajistoon, ekologiseen verkostoon ja maisema-alueisiin kohdistuvat vaikutukset, mutta laajentamismahdollisuksiakin aiottiin tarkastella ehdotusvaiheeseen.

- Nyt julkisessa ehdotusvaiheessa alue säilyi ennallaan eikä laajennusta tapahtunut.

- Multakaarronnevan tv-1-aluetta koskevassa kohdekuvauksessa (SOM 165, julkaistu 9.9.2024) nostetaan esiin seuraavat perustelut rajaukseen vaikuttaneista tekijöistä:

o valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kalajokilaakson viljelysmaisemat, lähimmillään n. 6 km päässä

o maakunnallisesti arvokas maisema-alue Malisjokivarren kulttuurimaisema, lähimmillään n. 2,5 km päässä

o yksittäiset arvokohteet, jotka on luokiteltu maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi

o Hirsinevan Natura-alue SAC, n 2,2 km päässä, yksityiset Korpiveikon kuusikko- sekä Ahveron suojelualueet

o Alueen sijoittuminen koillisosastaan vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura 2000 riskiarvioinnissa määritellylle ekologisen verkoston luonnon ydinalueita yhdistävälle ekologiselle yhteydelle. Multakaarron alueelle ja lähiympäristöön sijoittuu metsäpeuran elinympäristöjä sekä tärkeä vaellusreitti (ekologinen verkosto).

o hankealueen sijoittuminen kurjen syysmuuttoreitille

o Petolintujen (ml. maakotka) uudet elinympäristöt alueen läheisyydessä

o yhteisvaikutukset lähellä sijaitsevien muiden hankkeiden kanssa

Hanketoimija ottaa kohdekuvauksien (9.9.2024, SOM 165) keskeisiin ympäristövaikutuksiin kantaa:

Maakuntaavan yleispiirteisyys:

- Maakuntakaavan yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia.

- Osayleiskaavoituksella tehdään tarkempaa vaikutusarviointia ja yksityiskohtaisempia selvityksiä kuin mitä maakuntakaavan tasolla tehdään. Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan ehdotuksen laadinnassa ei ole ollut käytössä kaikkea sitä selvitysaineistoa, mikä esimerkiksi Hakulinkankaan YVA:ssa on jo laadittu/laaditaan paraikaa.

- Energia- ja ilmastomaakuntakaavan aluerajauksen (Multakaarronneva tv-1 501) tulisi olla maakuntakaavan mittakaava ja yleispiirteisyys huomioiden riittävän väljä, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Hakulinkankaalle soveltuvan tuulivoima-alueen laajuus.

- Maakuntakaavoituksessa ei ole perusteltua rajata tv-1 501 alueetta liian pieneksi, sillä vaihemaaakuntakaavan ehdotusvaiheen jälkeen (kun hankealueen YVA on valmis), aluetta on kaavaprosessien kuulemiskäytännöt huomioiden tarvittaessa helpompi pienentää kuin laajentaa.

Maisema-alueet sekä rakennettu kulttuuriympäristö

- Hakulinkankaan YVA:ssa ja kaavatyössä tutkitaan Hakulinkankaan hankkeen maisemavaikutuksia vaihemaaakuntakaavan selvityksiä tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin. Hakulinkankaan hankkeesta on laadittu (hanke + yhteisvaikutukset) runsaasti valokuvasoitteita, joista osa on 360-kuvia ja havainnevideoita. Havainnekuvia on laadittu eri ilmansuunnista ja eri etäisyyksiltä suhteessa hankealueeseen. Havainnekuvien ottopaikoissa päähuomio on ollut valtakunnallisessa ja maakunnallisessa maisema-alueissa sekä lähialueen asutuksessa. Kalajokilaakson viljelymaisemat VAMA alueelle sijoittuu 5 havainnekuvapistettä ja Malisjokivarren kulttuurimaisemat (mk) alueelle 3 valokuvapistettä. Myös lentoestevalojen näkymistä on havainnollistettu havainnekuvien avulla valtakunnalliselta ja maakunnalliselta arvoalueelta.

- Hakulinkankaan maisemavaikutusten arvioinnissa sekä havainnemateriaalia laadittaessa on huomioitu tiedossa olevien hankkeiden maksimivaihtoehdot, jotka eivät hyvin todennäköisesti tule sellaisenaan toteutumaan, vaan maisemavaikutukset tulevat todellisuudessa olemaan YVA:ssa arvioitua pienemmät.

- Tuuli-hankkeen maisemaselvityksessä on arvoitu maisemavaikutukset luonnosvaiheen laajan aluevarauksen mukaan, ei lausuntokierroksella olevan ehdotusvaiheen suppean aluerajauksen mukaan. Sekä viranomaislausuntokierroksen että julkisen ehdotusvaiheen aluerajauksen maisemavaikutuksia ei siis ole tutkittu. Vaihemaakuntatyössä ei ole myöskään laadittu maisemavaikutusten arvioimiseksi valokuvasoitteita tai videoita maisemavaikutuksista. Mikäli energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnosvaiheen aluerajausta katsotaan tarpeelliseksi supistaa, tulisi supistaminen tehdä harkiten ja selvityksiin perustuen, ei sattumanvaraisesti supistaen ja olettaen, että pienennys vaikuttaa parhaalla mahdollisella tavalla.

- Hakulinkankaan tuulivoimahankkeen maisemaselvitys ei ole vielä täysin valmis, mutta valmistuneiden havainnekuvien ja videoiden perusteella voidaan todeta seuraavaa:

Ø Hakulinkankaan hankealueen länsiosan aluerajausta puoltanee Kalajokilaakson viljelymaiseman osalta se, että maisema-alue on laaja, ja vain pieni osa sivuaa hankealuetta. Kalajokilaakson viljelymaiseman alueella pellot sijoittuvat nauhamaisesti jokivarteen ja jokivarren suuntaisen päätien varteen. Myös keskeiset näkymäsuunnat avautuvat jokivartta pitkin sekä jokivartta mukailevien avoimien peltosarjojen suuntaisesti pois päin Hakulinkankaan hankealueesta. Kalajokilaakson maisema-alueella katse ohjautunee pääsääntöisesti joen ja sitä reunustavan joensuuntaisen peltovyöhykkeen suuntaisesti, ei Hakulinkankaan hankealueelle, mikä vähentää Hakulinkankaan maisemavaikutusten merkittävyyttä valtakunnalliselle maisema-alueelle.

Ø Laaditun havainnemateriaalin perusteella näkymät hankealueen suuntaan vaihtelevat hyvin paljon, sillä laajoja peltoalueita rytmittävät ja pilkkovat metsäsaarekkeet, puurivistöt ja puustoiset pihapiirit, jotka luovat näkymäesteitä hankealueen suuntaan.

Ø Kalajokilaakson viljelymaiseman kohdekuvauksessa maisemallisesti ja rakennusperinnöltään arvokkaina kyläkohteita on mainittu mm. Oksava ja Haapaperä, jotka sijoittuvat maisema-alueen itäreunalle niin, että näkymät ko. kylästä/asutuksesta avautuvat etelään ja länteen Kalajokilaakson laajoille peltoalueille pois päin Hakulinkankaan tuulivoima-alueesta.

Natura 2000-alueet, suojelualueet ja ydinalueita yhdistävä ekologinen verkosto

- Hirsinevan Natura-alue SAC on huomioitu YVA-selostuksen laadinnan yhteydessä, ja vuosien 2022–2023 aikana on tehty kattavia ympäristöselvityksiä.

- Hirsinevan Natura-alueen suojeluperusteina ovat luontodirektiivin liitteen I luontotyyppit aapasuot ja puustoiset suot. Merkittävimäksi Natura-alueen nykytilaan ja kehitykseen vaikuttavaksi tekijäksi on tunnistettu suon ympärillä jo

olemassa olevat voimakkaat ojitukset, jotka heikentävät suon vesitaloutta. Tuulivoimarakentamisella ei arvioida olevan sellaisia vaikutuksia, jotka heikentäisivät voimakkaasti ojitettua reunavyöhykettä entisestään. Hakulinkankaan hanke-suunnitelma osoittaa lähimmät tiet ja tuulivoimaloiden rakennusalueet lähimmillään 500 metrin etäisyydelle Natura-alueen rajasta. Tällä etäisyydellä heikentäviä pintavesivaikutuksia ei synny. Tuulivoimarakentamisesta kaavaluonnoksen aluerajauksen mukaisesti ei arvioida aiheutuvan heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin.

- Yksityiset suojelualueet ja niihin pidettävät etäisyydet on jo huomioitu hankkeen suunnittelussa ja tullaan huomiomaan myös jatkossa.

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja selvitystä ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomiomaan myös uusi selvitys Natura-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).

Linnusto

- Yksityiskohtaisessa vaikutusten arvioinnissa tullaan varmistamaan, että hankealueiden väliin jää riittävän leveitä voimavapaita vyöhykkeitä kurkien turvallisen muuttoreitin varmistamiselle.

- Hankkeen YVA:ssa on huomioitu maakotkan reviiiri kattavalla tasolla. Yhdeksi vaihtoehdoksi on esitetty voimalakoon pienentämistä ja voimaloiden sijoittamista kotkareviiristä poispäin. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan aluerajauksen (tv-1 /501) tulisi kuitenkin olla riittävän väljä, jotta Hakulinkankaan osayleiskaava voidaan määrittää YVA-selostuksessa tehtyjen selvitysten perusteella.

- Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan viranomaisehdotusvaihetta varten laadittiin riskiselvitys Natura 2000-verkostosta, ja yksi sen osista käsitteli maakotkalle aiheutuvia riskejä. Taustamateriaalina tähän käytettiin ympäristöministeriön tilaamaa selvitysluonnosta: Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa (luonnos 30.1.2024), (Tikkanen, H. 2024). Ympäristöministeriö on myöhemmin 9.9.2024 lausunut, ettei tätä työstetä julkaisuksi, eikä tätä näin ollen tulisi käyttää perusteena viranomaispäätöksille. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa varten on siis käytetty virheellistä aineistoa, jonka perusteella maakotkavaikutuksia mm. Hakulinkankaan hankkeen osalta ei ole voitu arvioida parhaalla mahdollisella tavalla.

Yhteisvaikutukset

- Kaikkien lähellä sijaitsevien hankkeiden yhteisvaikutukset tullaan tarkastelemaan hankkeen YVA-selostuksessa yksityiskohtaisesti. On myös otettava huomioon, että yhteisvaikutusten arvioinnit on laadittu hankkeiden maksimivoimalakorkeuksilla ja -määrällä, jotka poikkeuksetta aina pienentyvät hankkeiden edetessä. Tilannetta tuleekin tarkastella

kulloinkin hankkeiden edetessä, kun voimaloiden korkeus ja määrä sekä niiden sijainnit tarkentuvat, tai kun hankkeet ylipäätään toteutuvat.

Taloudelliset vaikutukset

- Taloudelliset vaikutukset: Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Hakulinkankaan hankkeen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnitellun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliitynnän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Hanketoimijana esitämme, että edellä esitetyn perusteella energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kohteen Multakaaronneva tv-1 501 aluerajausta laajennetaan länsipuoleltaan ulottumaan myös voimajohtokäytävän (Fingridin 400 kV & Elenian 110 kV) länsipuolelle, ja että yllä mainitut seikat huomioidaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatko-suunnittelussa.

Vastaamme mielellämme Hakulinkankaan tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / hankekehitysjohtaja Annika Reichel, 24.10.2024 /Hautakangas-Harvankangas

MUISTUTUS HAUTAKANGAS-HARVANKANKAAN TUULIVOIMA-HANKKEESTA ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAEHDOTUKSEEN

Yleistä

- Pyhäjärven Hautakangas-Harvankankaan tuulivoimahankkeen alue on mukana Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa tv-1-alueena (Hautakangas 391). Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettu alue tv-1 (Hautakangas 359) kumoutuu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tullessa voimaan.

- Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkisessa ehdotuksessa Hautakankaan tv-1-alueen rajausta on rajattu kauemmas Haudannevan Natura-alueesta, ja aluetta on laajennettu hieman lounaaseen. (9.9.2024, Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset)
- Ehdotusvaiheen rajauksen perusteena on olleet Haudannevan ja Kärämäenjärvien Natura-alueet ja maisemavaikutukset Jokikylä-Ruhkaperän ja Haapapuron maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin. Hautakankaan alueen länsipuolella sijaitsee myös muutamia arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, ja suurin osa niistä sijaitsee maakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla.
- Hautakankaan alueen pohjoisosa sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueelle, joka on määritelty vaihemaakuntakaavan tuulivoima-alueiden Natura 2000- riskiarvioinnissa. Ko. ekologisen verkoston ydinalueella sijaitsee metsäpeuran elinympäristöjä sekä niiden tärkeä vaellusreitti.

Natura 2000-alueet

Maakotkavaikutukset

- Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan viranomaisehdotusvaihetta varten laadittiin riskiselvitys Natura 2000-verkostosta, ja yksi sen osista käsitteli maakotkalle aiheutuvia riskejä. Taustamateriaalina tähän käytettiin ympäristöministeriön tilaamaa selvitysluonnosta: Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa (luonnos 30.1.2024), (Tikkanen, H. 2024). Ympäristöministeriö on myöhemmin 9.9.2024 lausunut, ettei tätä työstetä julkaisuksi, eikä tätä näin ollen tulisi käyttää perusteena viranomaispäätöksille. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa varten on siis käytetty virheellistä aineistoa, jonka perusteella maakotkavaikutuksia mm. Hautakankaan hankkeen osalta ei ole voitu arvioida parhaalla mahdollisella tavalla.

- Hautakangas-Harvankankaan tuulivoimapuiston alueelle laaditaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laatimisen yhteydessä kokonaan uusina selvityksinä Natura-arvio kaava-alueen läheisimmille Natura-alueille (Haudanneva SAC, Sammakolammen metsä SAC/ SPA ja Kärämäenjärvet). Natura-arvio koskee myös kaavan vaiheen 1. ratkaisua. Lisäksi laaditaan metsäpeuraselvitys 2. vaiheen kaavaratkaisun taustaksi.

Metsäpeura

- Hautakankaan alueelle sijoittuu metsäpeuran elinympäristöjä ja alueen länsi- ja pohjoispuolella kulkee metsäpeuran kannalta tärkeä ekologinen yhteys (Pyhäjärvi-Syöte). Metsäpeuran käyttämä ekologinen käytävä on jo otettu huomioon voimaloiden sijoittelussa, ja voimaloiden etäisyys toisiinsa ekologisen yhteyden kohdalla on noin 1 km, jotta eläimet löytävät sopivat kulkuväylät. Tarkemmassa suunnittelussa arvioidaan riittävällä tarkkuudella vaikutukset ekologisiin yhteyksiin. Menneen kesän aikana hankealueella ja Haudannevan alueella on tehty metsäpeuraselvitystä, joka perustuu

riistakameraseurantaan ja drone-kuvauksiin sekä kameroiden asennus- ja huoltokäynneillä tehtyihin jälki- ja näköhavainnointikierroksiin.

- Metsäpeuraselvityksen alustavien tulosten perusteella näyttää siltä, ettei Harvankankaan hankealue vaikuta kovin merkitykselliseltä elinympäristöltä metsäpeuralle. Selvityksessä on todettu Harvankankaan alueen peuramääräksi 5–10 peuraa, joista useammin havaittu 3–5 hirvasta. Ruokailualueina peurojen on todettu käyttävän lähinnä Mesiäisnevan luoteiskulmaa sekä Leväsuon keskellä isompia alueita, muuten soiden merkitys ruokailualueina ei ole korostunut. Vähäisen metsäpeuramäärän vuoksi ehdotamme, että varovaisuusperiaatteen soveltamisesta luopua isossa mittakaavassa. Tutkimustiedon ja kartoitusten määrän lisääntyessä tähän saataneen varmistusta. Vaellus- ja yleisemmin kulkureittien hahmottelu saatujen kartoitusten perusteella on käynnissä.

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja selvitystä ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomioimaan myös uusi selvitys Natura-verkostoon kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).

Maisema

- Hankealueen länsipuolella valtatie 4 varrella, lähimmiltä osiltaan 2 km etäisyydellä sijaitsee maakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema Jokikylä-Ruhkaperän jokimaisemat, joka on perinteistä pienipiirteistä maaseudun kulttuurimaisemaa. Haapapuron maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema sijoittuu hankealueesta luoteeseen noin 7 km etäisyydelle lähimmistä voimaloista. 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan sekä TUULI-hankkeen antama etäisyysuusitus on 1 km, joten etäisyys molempiin arvoalueisiin on riittävä.

- Voimaloiden korkeudesta huolimatta niiden havaittavuus lähialueella saattaa olla varsin heikko, ellei voimaloiden ja tarkastelupisteen välille jää riittävän laajaa avointa aluetta. Tällaisia avoimia maisematiloja muodostavat muun muassa peltoaukiot, avosuot ja laajat vesistöt. Toisaalta melko vähäinenkin pihapuusto ja sopivasti sijoittuneet rakennukset voivat vähentää merkittävästi voimaloiden havaittavuutta ja hallitsevuutta maisemassa.

- Tuulivoimaloiden visuaalisia vaikutuksia voidaan parhaiten suunnitella ja lieventää voimaloiden sijoittelulla sekä voimaloiden korkeuksia pienentämällä. Hautakangas-Harvankankaan tuulivoimahankkeen voimaloiden määrää on vähennetty ympäristövaikutusten arvioinnin jälkeen aiemmasta 53 voimalasta 42 voimalaan. Hankealueen länsiosassa voimalamäärä on vähentynyt kuudesta voimalasta kolmeen voimalaan, mikä pienentää huomattavasti myös arvoalueisiin kohdistuvia maisemavaikutuksia hankealueen länsipuolella. Tämän lisäksi maisemavaikutuksia pienentää entisestään Hautakangas-ensimmäisessä vaiheessa rakennettavat voimat, joiden luvitettu kokonaiskorkeus on 250 metriä, kun suunnitteluvaiheessa niiden kokonaiskorkeus oli 300 metriä.

- Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tehtyä maisemavaikutusten arviointia tullaan täydentämään Hautakangas-Harvankankaan toisen vaiheen kaavaehdotusprosessin yhteydessä päivitetyllä voimalasijoittelulla ja voimalamäärällä toteuttaen uusi maisemaselvitys ja näkymäalueanalyysi sekä uudet havainnekuvat.

- Näkyvyysalueanalyysi Hautakankaan YVA:sta: Ympäröivien alueiden peitteisyys muodostaa näkemäesteitä tuulivoimaloiden näkyvyydelle. Hankkeen vaikutusalueella voimaloita voidaan erottaa peltoalueilta ja järviolueilta, sekä avoimilta suoalueilta. Merkittävimmät ja selkeimmät vaikutukset kohdistuvat niille alueille, josta näkemäalueanalyysin mukaan voimalat ovat selvästi havaittavissa. Etäisyyden kasvaessa voimaloiden havaittavuus heikkenee ja niiden maisemaa hallitseva ominaisuus pienenee.

- Useammat eri viranomaistahot, kuten ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat painottaneet tuulivoima-alueiden keskittämistä, jotteivat hankkeet pirstaloi maisemaa. Hankkeiden keskittäminen on järkevää myös sähkönsiirron näkökulmasta.

- Hankealueen lähiympäristö on harvaan asuttua. Hankealueen luoteis-, pohjois- ja koillispuolelle ei sijoitu lainkaan asutusta. Lähimmät vakituissa asuinkäytössä olevat rakennukset sijaitsevat yli 2 kilometrin etäisyydelle suunnitelluista voimaloista.

- Äärimmäisenä toimenpiteenä voitaisiin harkita Hautakangas-Harvankankaan hankkeen 2. vaiheen läntisimmän osan (3 voimalaa) jättämistä pois hankealueesta, jolloin etäisyys Jokikylä-Ruhkaperän kulttuurimaisemaan kasvaisi ja toisaalta voimaloiden havaittavuus pieninisi merkittävästi.

Taloudelliset vaikutukset

- Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Hautakangas-Harvankankaan kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliittynän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

- Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan jatkosuunnittelussa. Hanketoimijana esitämme, että Hautakankaan tv-1-alue (391) palautetaan kaavaluonnosvaiheen mukaiseksi. Maakuntakaavan

yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Hautakangas-Harvankankaalle soveltuvan tuuli-voima-alueen laajuus.

Vastaamme mielellämme Hautakangas-Harvankankaan tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

InfinerGies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, 24.10.2024 / Uposenmäki

MUISTUTUS UPOSENMÄEN TUULIVOIMAHANKKEESTA POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHHEMAAKUNTA-KAAVAEHDOTUKSEEN

Yleistä

- Pyhjärven Uposenmäen tuulivoimahankkeen alue on jätetty kokonaan pois Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan julkisesta ehdotuksesta tv-1-alueena.

- Uposenmäen aluerajausta ei esitetty energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan myöskään viranomaislausuntovaiheessa.

- Viranomaislausuntovaiheessa Pyhjärven kaupunki lausui Uposenmäen hankkeesta ja perusteli kattavasti kantansa ko. alueen ottamisesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotukseen mm. sillä, ettei alueella ole hankekehitystä estäviä luvitettuja rakennuksia. Hankealueen sopivuutta tv-1-alueeksi perusteltiin myös päiväpetolintujen törmäysmallinnuksen tuloksilla, jotka eivät ylitä raja-arvoja Uposenmäen hankkeen kohdalla. Kaupunki painotti lausunnossaan myös, että maisemaan ja ekologiseen yhteyteen sekä metsäpeuraan kohdistuvat ympäristövaikutukset on jo tarkasteltu ja tullaan jatkossakin tarkastelemaan hankkeen edetessä. Mahdollisia lievennystoimenpiteitä voidaan myös esittää.

- Viranomaisvaiheen kuulemiskierrokseen tulleissa vastineissa nostettiin esiin ekologisten yhteyksien kaavamerkinnot sekä maakotkaan ja metsäpeuraan kohdistuvat kumulatiiviset vaikutukset.

- Hanketoimija ottaa viranomaisehdotusvaiheen kuulemiskierroksen vastineisiin kantaa:

Petolinnusto

- Uposenmäen hankkeesta laaditut päiväpetolintuselvitykset, kuten maakotkan törmäysmallinnus eivät ylitä raja-arvoja. Hanketta varten on laadittu laajasti päiväpetolintujen ympäristöselvityksiä, joiden perusteella voimalamäärää ja niiden sijainteja on jo nyt tarkasteltu sekä tarkastellaan jatkossakin.

- Yhteisvaikutusten arvioinnit on laadittu lähellä sijaitsevien hankkeiden maksimivoimamäärällä ja maksimaalisella voimakorkeudella, joista molemmat poikkeuksetta aina pienentyvät hankkeiden edetessä. Näin yhteisvaikutukset jäävät huomattavasti suppeammiksi kuin laadituissa törmäysmallinnuksissa.

- Tilannetta tuleekin tarkastella kulloinkin hankkeiden edetessä, kun voimamäärät sekä niiden koot ja sijainnit tarkentuvat, tai kun hankkeet ylipäätään toteutuvat. Syytä nimenomaan Uposenmäen hankkeen poisjättämiselle energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASTA ei pystytä edelleenkään perustelemaan.

Metsäpeura

- Uposenmäen hankealueen läheisyydessä ei ole metsäpeuraperusteisia Natura-alueita.

- Metsäpeurojen liikkeitä seuraavan panta-aineiston mukaan osa metsäpeurojen syys- ja kevätvaellusten reiteistä kulkevat etenkin Uposenmäen kaakkoisosissa ja Haudannevan alueella, mutta lähialueella on myös paljon vaihtoehtoisia reittejä, eivätkä pantaseurannassa olleiden yksilöiden reitit varsinaisesti keskity ainakaan hankealueelle.

- Hankealueella ei ole laajempia luonnontilaisia suoalueita, eikä juurikaan luonnonmetsiä, joilla voitaisiin osoittaa olevan erityistä merkitystä metsäpeuralle. Alueen ainoa avoimena säilynyt suoalue on melko pienialainen ja metsät ovat pääosin nuoria. Valtaosa hankealueen metsistä on tavanomaisessa talousmetsäkäytössä. Tuulivoimala-alueita ei yleensä aidata, mikä mahdollistaa eläinten liikkumisen alueella jatkossakin.

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien Natura 2000-verkosto ja metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomioimaan myös uusi selvitys Natura-verkostoon kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).

- Metsäpeura tarkastellaan Uposenmäen hankkeessa kattavasti, ja nämä seikat huomioidaan hankkeen YVA-selostuksessa. Näiden tietojen perusteella Uposenmäen aluetta ei ole syytä jättää pois energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASTA.

Taloudelliset vaikutukset

- Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Uposenmäen hankkeen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun

taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliitynnän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Hanketoimijana esitämme, että edellä esitetyn perusteella Uposenmäen alue otetaan tv-1-alueeksi energia- ja ilmastovaihemaakunta-kaavaan. Maakuntakaavan yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Uposenmäen soveltuvan tuulivoima-alueen laajuus. Pyydämme huomioimaan yllä mainitut seikat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa.

Vastaamme mielellämme Uposenmäen tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Infinergies Finland Oy / projektijohtaja Riina Salminen, 24.10.2024 / Korteperä

Muistutus korteperän tuulivoimahankkeesta Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen

Yleistä ja taustaa

- Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisvaiheessa ja julkisessa ehdotusvaiheessa on esitetty, että Sauviinmäki (tv-1 356) säilyy 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan mukaisena alueena.
- Sauviinmäen (tv-1 356) alueella sijaitsee Haapajärven Korteperän tuulivoimahankkeen alueen länsiosaa, ja hankealueesta noin puolet sijoittuu voimassa olevan vaihemaakuntakaavan ulkopuolelle itään päin.
- Haapajärven kaupunki lausui viranomais ehdotusvaiheessa, että Sauviinmäen tv-1-alue on perusteltua laajentaa itään kattamaan Korteperän vireillä oleva yleiskaavan alue. Kaupunki perusteli myös, että Korteperän hankealueen osoittaminen maakuntakaavassa ja hankkeen toteuttaminen tukevat valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.
- Viranomaisvaiheen kuulemiskierrokseen tulleissa vastineissa nostettiin esiin luonnonympäristöön ja lajistoon, ekologiseen verkostoon ja yhteisvaikutuksiin kohdistuvat vaikutukset.
- Hanketoimija ottaa viranomais ehdotusvaiheen kuulemiskierroksen vastineisiin kantaa:

Maakuntaavan yleispiirteisyys:

- Maakuntakaavan yleispiirteisen ohjausvaikutuksen vuoksi maakuntakaava-alueiden rajausten tulisi olla mahdollisimman laajoja ja ohjeellisia.
- Osayleiskaavoituksella tehdään tarkempaa vaikutusarviointia ja yksityiskohtaisempia selvityksiä kuin mitä maakuntakaavan tasolla tehdään. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen laadinnassa ei ole ollut käytössä kaikkea sitä selvitysaineistoa, mikä esimerkiksi Korteperän YVA:ssa on jo laadittu/laaditaan paraikaa.
- Voimassa oleva 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan mukainen aluerajaus (Sauviinmäki tv-1 356) tulisi laajentaa riittävän väljäksi mittakaava ja yleispiirteisyys huomioiden ja ottaa mukaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan, jotta tarkemmalla YVA:lla ja osayleiskaavalla voidaan määrittää Korteperälle soveltuvan tuulivoima-alueen laajuus.

- Maakuntakaavoituksessa ei ole perusteltua jättää tv-1 356 aluetta liian pieneksi, sillä vaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen jälkeen (kun hankealueen YVA on valmis), aluetta on kaavaprosessien kuulemiskäytännöt huomioiden tarvittaessa helpompi pienentää kuin laajentaa.

- Alue sijoittuu olemassa olevan Sauviinmäen tuulivoimapuiston viereen. Korteperän hankealueen osoittaminen maakuntakaavassa ja hankkeen toteuttaminen tukevat valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, joiden mukaan tuulivoimalat sijoitetaan ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin.

Suojelualueet ja ydinalueita yhdistävä ekologinen verkosto

- Hankkeen jatkosuunnittelussa huomioidaan alueen ekologisen verkoston, yhteyksien ja selvitystä ydinalueiden säilyminen, mukaan lukien metsäpeuran vaellusreitit. Tätä varten tullaan huomioimaan myös uusi selvitys Natura-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamisesta (PPL 6/2024).

Yhteisvaikutukset

- Kaikkien lähellä sijaitsevien hankkeiden yhteisvaikutukset tullaan tarkastelemaan hankkeen YVA-selostuksessa yksityiskohtaisesti. On myös otettava huomioon, että yhteisvaikutusten arvioinnit on laadittu hankkeiden maksimivoimalakorkeuksilla ja -määrällä, jotka poikkeuksetta aina pienentyvät hankkeiden edetessä. Tilannetta tuleekin tarkastella kulloinkin hankkeiden edetessä, kun voimaloiden korkeus ja määrä sekä niiden sijainnit tarkentuvat, tai kun hankkeet ylipäätään toteutuvat.

Taloudelliset vaikutukset

- Taloudelliset vaikutukset: Maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n 3 momentin mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota muun muassa maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Lisäksi 4 momentin mukaan kaavaa laadittaessa on pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa.

- Taloudellisuus merkitsee mm. huomion kiinnittämistä olemassa olevien rakenteiden ja infrastruktuurin hyödyntämiseen. Korteperän hankkeen kehittäminen yhdessä muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa edistäisi suunnittelun taloudellisuutta ja mahdollistaisi yhteisen infrastruktuurin, kuten sähköverkkoliitynnän, hyödyntämistä useiden hankkeiden toimesta.

- Lisäksi on syytä huomata, että alueen maanomistajat toivovat tuulivoimaa kiinteistöilleen.

Hanketoimijana esitämme, että edellä esitetyn perusteella lainvoimaisen 1. ja 3. vaihemaakuntakaavan aluetta Sauviinmäki tv-1 356 laajennetaan itään, ja alue otetaan mukaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan vastaamaan Korteperän tuulivoimahankkeen osayleiskaavan mukaista aluetta. Pyydämme, että yllä mainitut seikat huomioidaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan jatkosuunnittelussa.

Vastaamme mielellämme Korteperän tuulivoimahanketta koskeviin kysymyksiin.

Myrsky Energia Oy / toimitusjohtaja Heidi Laurila, saatu sähköpostitse 23.10.2024

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksesta

Myrsky Energia Oy esittää muistutuksen seuraavista kaavaehdotukseen liittyvistä asioista:

Maakuntakaavan valmisteluprosessissa on monia poikkeukselliselta tuntuvia ratkaisuja. Päällimmäisinä on mainittava rajuiltakin tuntuvat karsinnat tuulivoiman aluerajauksissa sekä kokonaisten tuulivoima-alueiden poistamiset luonnosvaiheen ja ehdotusvaiheen välissä. Myös voimassa olevan maakunta kaavan tuulivoima-alueita on tarpeettomasti poistettu. Karsinnan perustelut eivät tunnu luonteeltaan ohjaavalle kaavalle sopivilta, sillä ne ovat paikoin hyvinkin yksityiskohtaisia ja jyrkkiä. Perusteluissa korostuu erityisesti oletetut yhteisvaikutukset, joita on arvioitu vaikutusalueittain teoreettisiin hankesuunnitelmiin pohjautuen. Tässä unohtetaan, että kaavoitus on moniportainen menettely, jossa kunnan rooli on ratkaista maankäytön yksityiskohdat tarkemmilla kaavatasoilla. Vasta yleiskaavalla ratkaistaan hankealueiden lopullinen toteutettavuus ja niiden tarkka rajaus kokonaisvaltaiseen vaikutustenarviointiin pohjautuen. Hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa voidaan lisäksi toteuttaa tarvittaessa sellaisia yksityiskohtaisempia lieventämistoimenpiteitä, joita ei voida huomioida maakuntakaavan suunnittelun tasolla. Käytännössä maakuntakaavan ehdotus kaventaa monessa kohdin kuntien valtaa omien alueidensa maankäytön suunnitteluun.

Pilpankankaan tuulivoima-alueen poistaminen viranomais ehdotusvaiheen jälkeen

Poistamisen perusteluina todetaan seuraavaa:

Alueen poistamiseen vaikuttaneet tekijät julkisessa ehdotusvaiheessa: Pilpankankaan aluetta pienennettiin viranomais ehdotusvaiheeseen (19.12.2023) merkittävien haitallisten vaikutusten takia, jotka kohdistuivat maakotkaan, Kärämäenjärvien Natura-alueeseen, Viitamäen arvokkaaseen kulttuurimaisema-alueeseen, asutukseen ja ekologisia yhteyksiä käyttävään metsäpeuraan sekä yhteisvaikutuksiin. Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevan selvityksen tulosten perusteella (06/2024) Kärämäenjärvet Natura-alueeseen ja metsäpeuraan on tunnistettu kohdistuvan suuria haitallisia riskejä viranomais ehdotuksessa osoitetun Pilpankankaan tuulivoimaloiden alueesta.

Lieventämistoimet huomioiden Pilpankankaan alueelle ei ole voitu julkisessa ehdotuksessa aluetta uudelleen rajaamalla muodostaa seudullisesti merkittävää, vähintään 7 km² kokoista tuulivoimaloiden aluetta.

Maisemavaikutukset

Pilpankankaan valmisteilla olevassa ympäristövaikutusten selostusluonnoksessa todetaan maisemavaikutuksista näin: Viitamäen kulttuurimaisemasta avautuu melko vähän pitkiä näkymiä kaukomaisemaan, sillä vaikka kylän pellot sijaitsevat mäen laella ja ylärinteillä, viljelty alue noudattelee mäen pitkänomaista muotoa ja sitä reunustaa monin paikoin selvärajainen varttunut puusto. Idän suuntaan avautuu kaksi hyvin selvärajaista pitkää

näkymää kaukomaisemaan, joiden kautta on nähtävissä mm. Konnunsuon peltoalueet ja alueelle suunniteltavat tuulivoimalat. Pilpankankaan hankealueen puolella lännessä pitkät näkymät kaukomaisemaan ovat lähes umpeutuneet ja myös osa vielä nykyisin avoimista peltolohkoista oli alkanut hiljalleen umpeutua syksyllä 2022. Suuri osa alueista, joille näkyy yhtäaikaisesti paljon voimaloita on keskellä peltoa, jossa ei useinkaan liikuta. Toisaalta niissä osissa, joissa liikutaan paljon, on näkymien edessä lähes poikkeuksetta pienialaista puustoa tai rakennuksia, jotka peittävät vähintään osan voimaloista näkyvistä. Maiseman selvärajaisuuden, eli peltojen reuna- ja puuston vuoksi monet voimaloista näkyvät siten, että vain osa roottorista on näkyvillä.

Myrsky Energia on jatkanut hankesuunnittelua ylläolevan maisemavaikutusten arvioinnin perusteella ja tulee tekemään seuraavia lieventämistoimia osayleiskaavan ehdotusvaiheessa: Pilpankankaalle suunniteltujen pohjoisimpien voimaloiden poisto vähentää jonkin verran Viitamäen kylään kohdistuvia yhteisvaikutuksia, sillä tällöin luoteen suuntaan muodostuisi laaja sektori, jossa ei olisi lainkaan voimaloita kylästä katsottuna.

Samoin eteläisimmän voimalan poisto vaikuttaa maisemavaikutusten suuruuteen. Etäisyydet voimaloista maisema-alueeseen tulee olemaan vähintään 1,5 km ja Viitamäen asutukseen vähintään 2 km.

Maakuntakaavaehdotuksessa ei ole tunnistettu Pilpankankaan alueen itäosan soveltuvuutta tuulivoimarakentamiseen. Kuitenkin ehdotukseen sisältyy tuulivoima-alueita, joissa etäisyyttä maisema-alueisiin on saman verran kuin Pilpankankaalla.

Maisemaesimerkkinä Konnunsuo: Viitamäen kulttuurimaisema sijaitsee tuulivoima-alueen lounaispuolella, noin 1,5 km päässä. Vaikutus arvioitu erittäin suureksi merkittävyydeltään.

Maisemaesimerkkinä Itämäki-Murtomäki: Maakunnallisesti arvokas maisema-alue Pyhäjärven

kulttuurimaiset sijaitsee tuulivoima-alueen itä- ja kaakkoispuolella, lähimmiltä osiltaan noin 2,2 km päässä.

Korkein hallinto-oikeus on ottanut kantaa valtakunnalliseen maisema-alueeseen seuraavasti <https://www.kho.fi/fi/index/paatokset/ennakkopaatokset/1619413540010.html>:

Kaava-alue sijoittui valtakunnallisesti arvokkaaksi määritetyn Kyrönjokilaakson maisema- alueen itä- ja pohjoispuolelle. Lähimmät suunnitellut voimat sijaitsivat noin 800 metrin etäisyydellä jokilaaksosta. Vaikka osayleiskaavan mahdollistamien tuulivoimaloiden vaikutus Kyrönjokilaakson maisemaan oli laaditun vaikutusten arvioinnin perusteella paikoin merkittävä, maisema-alueelle aiheutuvien haitallisten vaikutusten voitiin kuitenkin arvioida jäävän kokonaisuutena tarkasteltuna kohtalaisiksi muun ohella siitä syystä, että kaava-alue sijoittui peltolaaksojen rajaaman metsäisen alueen keskelle, eivätkä voimat siten rikkoneet tärkeää Kyrönjokilaakson maisematilan reunaa.

Luontovaikutukset

Maakotkan osalta pesäpaikasta on etäisyyttä lähimpiin suunniteltuihin voimaloihin yli neljä kilometriä, mikä vastaa riittävää etäisyyttä maakotkaohjeistuksen mukaan. Lisäksi tuulivoimalat on siirretty elinympäristömallin perusteella määritellyn ydinreviirin ulkopuolelle. Reviirin koiraskotkalla on GPS-lähetin, ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa on tilattu GPS-datananalysointi ja vaikutusten arviointi. Raportti valmistuu helmikuussa 2025. Raportin pohjalta toimijat viimeistelevät hankkeiden YVA-prosessit ja laativat yhteisvaikutuksiltaan kestävät ja toteuttamiskelpoiset kaavaratkaisut.

Luonnonvarakeskuksen 1 km x 1 km panta-aineiston perusteella Kärämäenjärven Natura- alueella ei ole metsäpeuran käyttämiä vasomisalueita. Lähimmät panta-aineiston havainnot ovat etelämpää Hautakan kaava-alueen läheisyydestä. Myös hankkeen yhteydessä toteutetut maastonselvitykset ja mm. helikopterilla tehty lentolaskenta tukevat näitä johtopäätöksiä. Lisäksi poistamalla Kärämäenjävien Natura-alueen läheisyydestä 2-3 voimalaa saadaan etäisyyttä kasvatettua metsäpeuran mahdollisiin vasomisalueisiin. Suunnittelu tarkentuu valmisteilla olevan Natura-arvioinnin tulosten mukaan.

Ympäristövaikutusten arvioinnin alustavien tulosten ja maakotkan GPS-datan perusteella Pilpankan kaalle on mahdollista suunnitella seudullisesti merkittävä noin 20 km² kokoinen tuulivoima-alue.

Ylläesitettyihin tietoihin viitaten Myrsky Energia katsoo, että maakuntakaavaehdotukseen tulee palauttaa Pilpankankaan tuulivoima-alue vastaamaan maakuntakaavaluonnosvaiheen rajausta. Tarkemmassa hankesuunnittelussa tullaan huomioimaan riittävästi maisema- ja luontovaikutukset. Eri toimijoiden ja hankkeiden tasapuolisen kohtelun vuoksi (edellä esitetyt maisema- ja luontoarvot) tuulivoima-alueen palauttaminen kaavaehdotukseen on välttämätöntä.

Merkittäviä haitallisia vaikutuksia sisältävä voimajohdon yhteystarve Murtoopera-Pysäysperä (Haapajärvi-Pyhäjärvi)

Myrsky Energia haluaa huomauttaa tästä voimajohdon yhteystarpeesta seuraavaa:

Voimajohdon yhteystarve liittyy Myrsky Energian Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeeseen. Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus on jätetty Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen kuulutettavaksi 18.10.2024. YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu myös Nurmesjärven Natura-alueelle Natura-arviointi. Arvioinnin tulosten perusteella hankkeessa suunnitellut voimajohtoreitit eivät aiheuta merkittäviä vaikutuksia Nurmesjärven Natura-alueen linnustolle. Natura-arviointi sisältää maast selvityksiin perustuvaa selvitystietoa maastokaudelta 2024, ja selvitysten kohteena on ollut nimenomaan Natura-alueen suojeluperusteena olevan lajiston liikkuminen suunniteltujen tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron voimajohtojen suuntaan. Arvioinnissa todetaan näin:

Vaikutuksia muodostuu vaihtoehtoisissa SVEA1, SVEB1 ja SVEB2 vähäisestä törmäysriskistä ja rakentamisen mahdollisista vähäisistä meluvaikutuksista Natura-alueen eteläisimpään osaan (vaihtoehdot esitetty oheisessa kartassa). Nurmesjärven lounaispuolisten Kok- kopetäikön ja Välikankaan hankkeiden voidaan arvioida aiheuttavan jonkinasteista este- vaikutusta. Alueet eivät muodosta yhtenäistä liikkumisestettä lintujen muuttosuuntaa vas- ten. Yhdessä Riitamaa-Nurmesnevan kanssa tuulipuistot ohjaavat osalla la- jeista lintujen liikehdintää muuttoaikoina. Tuulivoima-alueiden ja Natura-alueen välisillä alueilla jää kui- tenkin vähimmilläänkin noin 2,5 kilometrin levyisiä vapaita lentoväyliä.

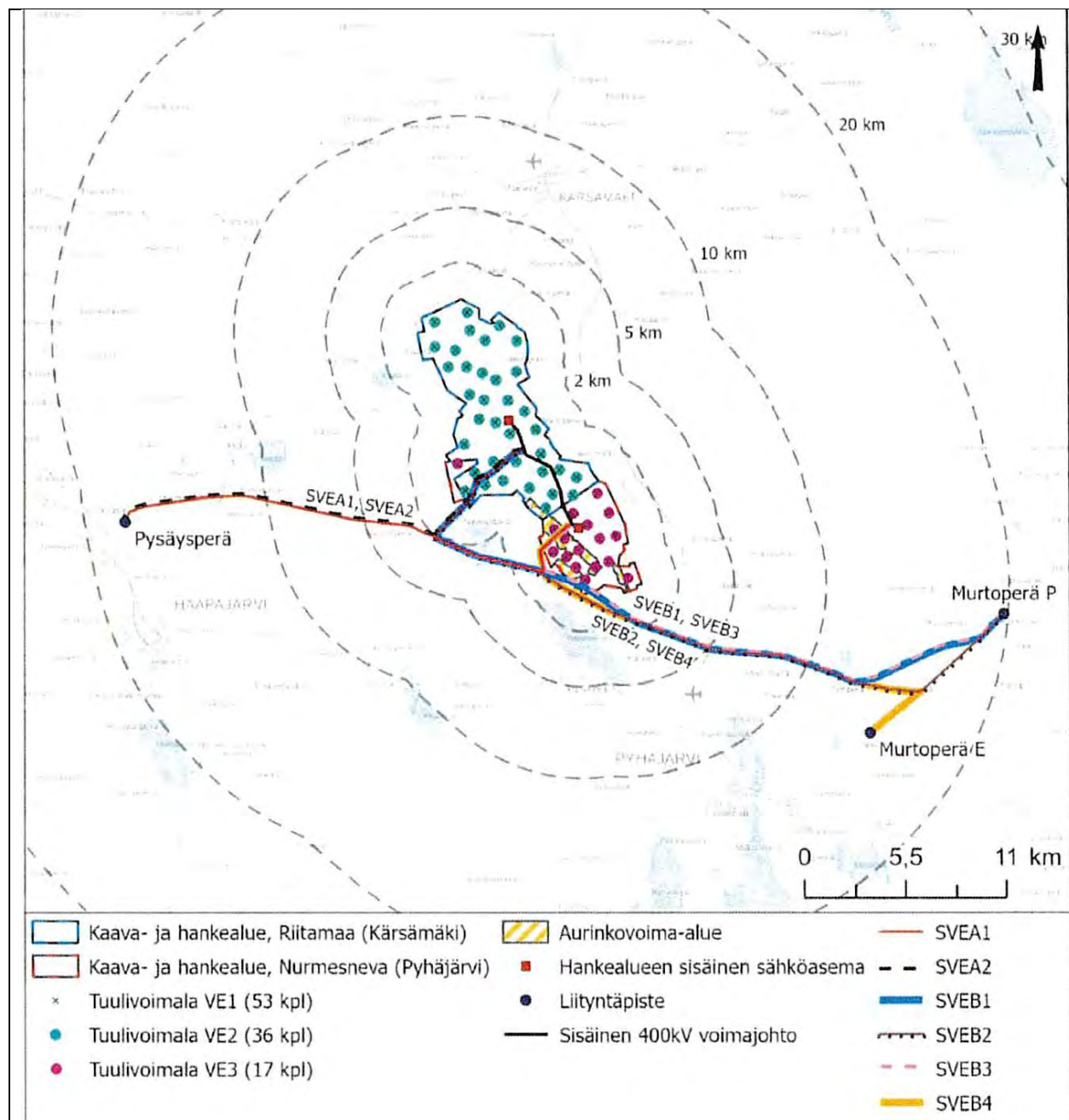
Sähkönsiirron yhteisvaikutuksissa tulee arviotavaksi Hautakankaan tuulivoimahankkeen sähkönsiirto. Hautakankaassa sähkönsiirron vaihtoehdot ovat osittain yhteneviä Pysäys- perän ja Murtooperän linjauk- sen kanssa, joka on mukana Riitamaa-Nurmesnevan sähkönsiirron vaihtoehtoisissa. Hautakankaan hankkeen sähkönsiirron hankevaihtoehdot si- joittuvat muilta osin vähintään noin 3 kilometrin etäisyy- delle Natura-alueesta itään. Siten yhteisvaikutuksissa arvioidaan ainoastaan hankkeiden sähkönsiirron si- joittumista toistensa rinnalle Natura-alueen eteläpuolisella Pysäysperän ja Murronperän osuudella. Kysei- sellä osuudella Nurmesjärven ja Parkkimanjärven välistä yhteyttä liikkuu pesimäaikana lokkilintua ja mah- dollisesti muuttoaikoina ainakin jossain määrin myös vesilintuja.

Tuulivoimaloiden ja sähkönsiirron yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa on arvioitu vähäisiksi.

Samansuuntaisia tuloksia ovat saaneet myös muut tuulivoimatoimijat tilaamissaan Natura-arvi- oinneissa, jotka niin ikään perustuvat hyvin mittaviin maastaselvityksiin

maastokaudelta 2024. Lisäksi voimajohdon suunnittelussa ja toteutuksessa voidaan tehdä asianmukaisia lieven- tämistoimenpiteitä, joilla vaikutuksia voidaan entisestään vähentää.

Ylläesitettyihin tietoihin viitaten Myrsky Energia katsoo, että maakuntakaavaehdotuksesta tulee korvata yllä mainittu merkintä voimajohdon yhteystarve-merkinnällä.

Kuva 0.1. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkasteltava hankkeen vaihtoehdot.

Isoahkio

ISOAHKION SUUNNITELTU TUULI- JA AURINKOVOIMAHANKE sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin ehkä -alueelle nro. 136 (Iso-Ahkio), joka on todettu aineistojen perusteella potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi. Alueen kohdekortilla on nostettu esille tiettyjä suunnittelun reunaehdotuksia, joita on tarkasteltava hankkeen yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa. Alueen keskeltä on leikattu pois aluetta asutusbufferien takia: kyseessä on kaksi vanhaa tilaa, joiden osalta on neuvoteltu käyttötarkoituksen muutoksista ja asiat tullaan ratkaisemaan hankkeen yksityiskohtaisemman kaavoituksen aikana kunnan kanssa. Alueella on vahva maanomistajien tahto hankkeelle ja myös kunta on ollut suopea alueen tarkemmalle suunnittelulle myöhemmin aloitettavan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn sekä kunnan tuulivoimaosayleiskaavoituksen kautta.

Maisemavaikutukset

Hankealueen lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue (Miilurannan asutusmaisema) sijoittuu yli 12 km etäisyydelle hankealueelta. Alueen luoteispuolelle sijoittuu valtakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) kohde Lamujokivarsi Piippolan kirkonkylässä (etäisyys 5,0 km) sekä maakunnallisesti arvokas rakennetun kulttuuriympäristön kohde Manninkankaan agraarimaisema (etäisyys 3,5 km). Alueen läpi kulkee valtakunnallisesti arvokas Pippola-Saviselkä -museotie. Kyseiset kohteet on huomioitu hankkeen esisuunnittelussa, ja ne tullaan selvittämään ja arvioimaan tarkemmin YVA-menettelyn aikana. Esimerkiksi museotien osalta alustavia keskusteluja on käyty Pohjois-Pohjanmaan museon kanssa, eikä siellä tunnistettu voimakkaan metsätaloudenvaltaisen metsäalueen läpi kulkevan museotien osalta sellaisia maisemallisia arvoja, jotka poissulkisivat tuulivoimasuunnittelua. Myös RKY-kohteiden osalta aluetta ei ole perusteltua jättää pois maakuntakaavasta ilman tarkempia maisema-analyyseja, jotka ottavat paikallisesti huomioon maiseman erityispiirteet sekä näkymät tuulivoimapuiston suuntaan. Hankekohtaisessa maisemavaikutusten arvioinnissa noudatetaan ympäristöministeriön ohjetta (Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa 2024). Maisemavaikutuksia tulisi arvioida todellisiin hankesuunnitelmiin pohjautuen ja maiseman katselukohteiden ominaisuudet tarkemmin huomioiden. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa on tarkoitus panostaa mm. maisemavaikutuksiin seudun herkkien kohteiden osalta. Hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa voidaan lisäksi toteuttaa tarvittaessa sellaisia yksityiskohtaisempia lieventämistoimenpiteitä, joita ei voida huomioida maakuntakaavan suunnittelun tasolla.

Luontovaikutukset

Isoahkion hankealue sijaitsee maakotkareviirillä, joten vaikutukset maakotkaan on huomioitava tarkemmassa suunnittelussa mm. lajivastaavana toimivan Metsähallituksen ohjeistuksen mukaisesti. Hankkeen esiselvitysvaiheessa toteutetun alustavan törmäyriskianalyysin perusteella hanke on hyvillä suunnitteluratkaisuilla toteuttamiskelpoinen yleisesti hyväksyttyjä riskiarvoja noudattaen sekä yksittäinen hanke että mahdolliset yhteisvaikutukset huomioiden. Alueelle on näin ollen toteutettavissa selvästi maakunnallisen kokoluokan tuulivoimahanke. Tämä huomioiden on ristiriitaista, että hanketta ei ole esitetty mukaan maakunta kaavan ehdotusvaiheessa, vaikka asiassa on viestitty aiemmin Pohjois-Pohjanmaan liiton suuntaan. Asia tulisi tarkastella tarkempien maastossa toteutettujen selvitysten ja niiden perusteella tehtävien vaikutusten arviointien kautta hankkeen YVA-menettelyssä ja tuulivoimaosayleiskaavoituksessa.

Metsäpeura on luettu EU:n luontodirektiivin liitteen II lajistoon eli sen suojelu toteutetaan Natura-alueverkoston kautta, niillä Natura-alueilla, joiden suojeluperusteeksi laji on nimetty. Lähin tällainen Natura-alue sijoittuu yli 13 km etäisyydelle hankealueen itäpuolella (Kansanneva-Kurkineva-Muurainsuo. Esitetty Isoahkion hankealue ei käytettävissä olevan tiedon (mm. LUKE) perusteella sijoitu lajin tärkeimmille kesälaidunalueille tai sen elinkierron aikaisille tärkeimmille vaellusreiteille (Pyhännän osa-alue). Lajin huomioiminen on mahdollista toteuttaa hankekohtaisesti tarkemmin YVA-menettelyn ja tuulivoimaosayleiskaavoituksen kautta, tarkempiin selvityksiin perustuen.

Hankealueen eteläpuolelle sijoittuva Natura-alue FI1103600 Pellikaisenneva on liitetty Natura-alueverkostoon luontodirektiivin mukaisena SAC-alueena. Alueen suojeluperusteena ei ole metsäpeura tai mainittu suuri petolintu. Natura-alueella ei myöskään ole LUKEn 1 km x 1 km panta-aineiston perusteella metsäpeuran vasomisalueita. Tämän vuoksi on ristiriitaista, että viereinen Natura-alue on ollut perusteena sille, että Isoahkion alue ei ole päätyntä kaavan ehdotusvaiheeseen. Hankkeen YVA-menettelyn yhteydessä tulee joka tapauksessa laatia Natura-arviointi, jossa vaikutukset arvioidaan tarkemmin kaavoituksen ja YVA-prosessin selvityspohjan huomioivien suunnitelmien kautta.

Ylläesitettyihin tietoihin viitaten Myrsky Energia katsoo, että maakuntakaavaehdotukseen tulee palauttaa Isoahkion tuulivoima-alue.

Myrsky Energia haluaa myös todeta seuraavaa maakuntakaavan valmistelusta:

Maakuntakaavan valmisteluprosessissa on monia poikkeuksellisesti tuntuvia ratkaisuja. Päälimmäisinä on mainittava rajuiltakin tuntuvat karsinnat tuulivoiman aluerajauksissa sekä kokonaisten tuulivoima-alueiden poistamiset luonnosvaiheen ja ehdotusvaiheen välissä. Myös voimassa olevan maakunta kaavan tuulivoima-alueita on tarpeettomasti poistettu. Karsinnan perustelut eivät tunnu luonteeltaan ohjaavalle kaavalle sopivilta, sillä ne ovat paikoin

hyvinkin yksityiskohtaisia ja jyrkkiä. Perusteluissa korostuu erityisesti oletetut yhteisvaikutukset, joita on arvioitu vaikutusalueittain teoreettisiin hankesuunnitelmiin pohjautuen. Tässä unohdetaan, että kaavoitus on moniportainen menettely, jossa kunnan rooli on ratkaista maankäytön yksityiskohdat tarkemmilla kaavatasoilla. Vasta yleiskaavalla ratkaistaan hankealueiden lopullinen toteutettavuus ja niiden tarkka raja- ja kokonaisvaltaiseen vaikutustenarviointiin pohjautuen. Hankkeiden kaavoituksen ja ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tehdään, ja nyt usean kaavaehdotuksesta poistetun hankkeen osalta on jo tehty, tarkempia ja mittaviin maastaselvityksiin pohjautuvia vaikutusten arviointeja - kun taas maakuntakaavan selvitysaineistot pohjautuvat monelta osin olemassa olevaan tietoon ja hyvin yleispiirteiseen aineistoon, jota on arvioitu kirjoituspöydän takaa. Hankkeiden tarkemmassa suunnittelussa voidaan lisäksi, ja maastaselvitystenkin kautta todettuun tietoon perustuen, toteuttaa tarvittaessa sellaisia yksityiskohtaisempia lieventämistoimenpiteitä, joita ei voida huomioida maakuntakaavan suunnittelun tasolla. Käytännössä maakuntakaavan ehdotus kaventaa monessa kohdin täysin tarpeettomasti kuntien valtaa omien alueidensa maankäytön suunnitteluun.

Lisäksi Myrsky Energia haluaa todeta, että osayleiskaavaehdotusten ollessa maakuntakaavassa esitettyä aluerajausta laajempia maakuntaliitto jatkossakin arvioi lausunnoissaan maakuntakaavan ohjausvaikutuksen toteutumista ja sen keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden noudattamista perustuen toteutettuun kunnalliseen osayleiskaavaan ja sen yhteydessä tehtyihin selvityksiin kuten ympäristövaikutusten arviointiin (KHO:2023:57).

Ei ole yhteiskunnan edun mukaista, että osayleiskaavassa hyväksytyyn aluerajauksen suhde maakuntakaavan ohjausvaikutukseen ja siinä esitettyyn aluerajaukseen jää säännönmukaisesti hallinto-oikeuden arvioitavaksi. Siksi lähtökohhtana aluerajauksia määriteltäessä tulisi ehdottomasti olla, että mahdollistavassa maakuntakaavassa esitetyt aluerajaukset tehdään niin laajoiksi, että osayleiskaavassa ajantasaiseen hankesuunnitelmaan ja tarkempiin maastaselvityksiin perustuen määritelty alue jää pääsääntöisesti yhtä laajaksi tai pienemmäksi. Ja näin ollen alueen lopullinen toteutettavuus määritellään osayleiskaavan kautta kaavoittavan kunnan toimesta.

Heidi Laurila / Toimitusjohtaja / Myrsky Energia Oy / heidi@myrsky.fi

Neoen Renewables Finland Oy / hankekehitysjohtaja Miika Pilli, maajohtaja Jerri Loikkanen, 24.10.2024

NEOEN RENEWABLES FINLAND OY:N MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSESTA, VALMISTELUVAIHEEN KUULEMINEN 8.8. – 24.10.2023

1 TAUSTAA

Kiitämme mahdollisuudesta jättää muistutus Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta. Neoen Renewables Finland Oy (”Neoen”) kehittää parhaillaan Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella neljää tuulivoimahanketta, jotka voidaan nähdä seudullisesti merkittävänä, ja näin ollen ne tulee huomioida maakuntakaavassa: Kangasjärven hanke (Pyhäjärvi), Karvosenkankaan hanke (Haapajärvi), Tallikallion hanke (Kalajoki) sekä Itämaen hankkeen toinen vaihe (Pyhäjärvi).

Kunkin projektin hankekohtaiset selvitykset – jotka ovat maakuntakaavoitusta varten teetettäviä selvityksiä merkittävästi kattavampia ja yksityiskohtaisempia – osoittavat näiden hankealueiden soveltuvan erittäin hyvin tuulivoimatuotantoon. Lisäksi kunkin hankkeen taustalla on erittäin vahva maanomistajien sekä kuntien tahtotila mahdollistaa hankkeiden suunnittelu, rakentaminen ja operointi. Neoen vaatii, että Kangasjärven, Karvosenkankaan, Tallikallion sekä Itämaen hankkeet sisällytetään Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan tuulivoimatuotannolle soveltuvina alueina. Annamme erittäin mielellämme lisätietoa tai aineistoa projekteista niiden sisällyttämiseksi maakuntakaavaan.

2 NEOEN RENEWABLES FINLAND OY:N MUISTUTUS

Neoen lausuu alla kunkin neljän hankkeen osalta erilliset perustelut. Hankealueiden kartat on esitetty muistutuksen liitteinä. Projektipäälliköiden yhteystiedot lisätietojen saamiseksi tai tarkentavia keskusteluja varten löytyvät muistutuksen lopusta.

2.1 Kangasjärven hanke, Pyhäjärvi

Kangasjärven hankealuetta ei ole tällä hetkellä osoitettu nähtävillä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa tuulivoimarakentamiselle soveltuvana alueena. Kangasjärven hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeen kohdekortin mukaisella tuulivoimapotentialisella ehkä-alueella. Kyseiset alueet ovat TUULI-hankkeen mukaan ominaispiirteiltään sellaisia, että niille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista ja tuulivoimatuotannon toteuttamismahdollisuudet tarkentuvat näiden alueiden osalta maakuntakaavaprosessin yhteydessä.

Neoen korostaa, että MRL:n mukaan Kangasjärven hanketta on mahdollista edistää kuntakohtaisen osayleiskaavoituksen ja YVA-menettelyn myötä myös ilman maakuntakaavamerkintää. Pyhäjärven kaupunki näkee hankkeen hyvin potentiaalisena ja kuntarajat ylittävän hankkeen positiivisena yhteistyömahdollisuutena naapurikuntien, sekä maakuntien välillä. Pihtiputaan, sekä Keiteleen kunnat ovat tehneet kaavoituspäätöksen omien tuulivoimaosayleiskaavojensa osalta. Neoen on myös käynnistänyt koko hankealueen kattavan YVA-menettelyn, joka tarjoaa lisätietoa Pyhäjärven kaupungin kaavoituspäätöksen tueksi.

Neoen katsoo, että maakuntakaavamerkintä Kangasjärven hankkeesta on kuitenkin tärkeää olla myös maakuntakaavassa, koska kyseinen tuulivoimahanke ulottuu joka tapauksessa useamman kunnan ja maakunnan alueelle. Kangasjärven hankkeen kokonaisuuden ja toteutettavuuden kannalta olisi merkittävää, että myös Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan alueella sijaitseva hankealue olisi mahdollista kehittää olosuhteet huomioiden riittävän suurena, jotta hankkeen taloudelliset edellytykset säilyvät. Neoenin teettämien esiselvitysten, kuten melu-, välke- ja näkemäanalyyysien sekä alustavien luontoselvitysten perusteella, Pyhäjärven hankealue mahdollistaisi 20–30 uuden tuulivoimalan rakentamisen. Lisäksi on erittäin tärkeää huomata, että Neoen on jo vuokrannut hankealueelta kiinteistöjä, joilla sijaitsevien rakennusten tosiallinen käyttötarkoitus ei ole asuin- tai vapaaajanrakennus – näin ollen hankealue on selvästi laajempi mitä rakennustietokanta antaa ymmärtää. Neoen pyytää Pohjois-Pohjanmaan liittoa huomioimaan Kangasjärven hankkeen maakuntakaavassa merkinällä tv-1 tuulivoimala-alue.

Kokonaisuudella on vaikutusta myös Keski-Suomen ja Pohjois-Savon alueiden kehittämiseen. Etenkin Pohjois-Savon näkökulmasta Kangasjärven hanke on merkittävä, sillä maakunnassa on tuulivoimahankkeita selvästi Pohjois-Pohjanmaata ja Keski-Suomea vähemmän. On hyvä huomioida, että pelkästään Kangasjärven hankkeen Pihtiputaan ja Keiteleen puoleiset alueet voivat yhdessä muodostaa yli 60 voimalan kokonaisuuden. Näin ollen on mahdollista, että seudullisesti merkittävän kokonaisuus muodostuu Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajan välittömään läheisyyteen. Pihtiputaan ja Keiteleen hankealueiden toteutuminen tarkoittaa joka tapauksessa seudullisesti merkittävän tuulipuiston vaikutuksia myös Pohjois-Pohjanmaalle. Pyhäjärven hankealueen voimalamäärän kasvaminen yli seudullisen merkittävyyden rajan ei Neoenin näkemyksen mukaan kasvata vaikutuksia samassa suhteessa kuin yksittäisen hankkeen tapauksessa.

Kangasjärven hankkeen potentiaalia lisää kantaverkkoyhtiö Fingridin investointiohjelma, joka tarjoaa mahdollisen verkko-liityntäpisteen hyvin lähelle hankealuetta. Uusi, 400 kV Harjulinja-siirtoyhteys rakentuu tämänhetkisen reittisuunnittelun mukaan lähelle hankealueen itärajaa vuoteen 2032 mennessä ja mahdollinen uusi sähköasema tarjoaisi liityntämahdollisuuden vain muutaman kilometrin päähän hankealueesta. Tämä vähentäisi merkittävästi hankkeen ympäristövaikutuksia.

2.2 Karvosenkankaan hanke, Haapajärvi

Neoen kehittää Haapajärvellä Karvosenkankaan tuulivoimahanketta, jota ei ole merkitty tv-alueeksi energia- ja ilmasto-vaiHEMAAKUNTAKAAVASSA. Karvosenkankaan hankealue sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeen mukaisen luokittelun mukaisesti kuitenkin tuulivoimapotentiaalisella ehkä-alueella. Kyseiset alueet ovat TUULI-hankkeen mukaan ominaispiirteittäin sellaisia, että niille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista.

Kohdekortilla merkitty 6 voimalaa ei todennäköisesti ole toteutuskelpoinen. Kun voimalakoot ovat kasvaneet, ei ole tuotantotaloudellisesti järkevää sijoittaa voimaloita yhtä tiiviisti kuin ennen. Myöskään pienten hankkeiden toteuttaminen ei välttämättä ole taloudellisesti mielekäästä, sillä tuulivoimassa korostuu mittakaavan tuomat hyödyt. Esimerkiksi liityntäjohdon, sähköaseman ja muun rakennettavan infran kustannukset jakautuvat suuremmalle voimalamäärälle, mikä lisää hankkeen kannattavuutta merkittävästi. Neoenin tekemien esiselvitysten, kuten melu- ja välkeanalyyysien, perusteella Pyhäjärven hankealue mahdollistaisi noin 30 uuden tuulivoimalan rakentamisen hankkeen kohdekortin ympärillä noin 3000 ha alueella. Tämä tarkoittaisi, että yli 20 voimalaa sijoittuisi hankekortin alueen ulkopuolelle.

Neoenin näkemyksen mukaan kohdekortin ympäröivä alue täyttää samat edellytykset ja soveltuu alustavien selvitysten perusteella hyvin tuulivoima-alueeksi. Mahdolliset esteet laajemmalle tuulivoimahankkeelle tullaan selvittämään hyvin valmistellussa YVA- ja kaavaprosessissa. Neoen on 4.10.2024 jättänyt kaavoitusaloitteen Haapajärven kaupungille käsiteltäväksi.

Lähimmät hankealueen liityntäpisteet ovat noin 7 km päässä sijaitseva Fingridin Pysäysperän sähköasema sekä noin 25 km päässä sijaitseva Uusnivalan sähköasema. Karvosenkankaan sähkönsiirtoreittejä suunniteltaessa on hyvä huomioida, että Pysäysperän sähköasemalla ei välttämättä ole vapaata kapasiteettia tulevaisuudessa. Huomioiden ettei sähkönsiirto välttämättä ole mahdollista Pysäysperän asemalle, siirtolinjan kustannukset tulee jakautua suuremmalle hankkeelle. Jos sähkönsiirto kohdistuu Uusnivalan asemalle, hankkeen tulee olla tarpeeksi suuri, jotta se on teknistaloudellisesti toteutettavissa. Kuuden voimalan hankkeen liittäminen Uusnivalan asemalle ei ole taloudellisesti mahdollista.

Kohdekortin ulkopuolella sijaitsevat Vihtanevan (FI1002018) ja Jämsänkallion (FI1002007) Natura-alueet. Lisäksi alueella tai sen välittömässä läheisyydessä on mahdollinen susireviiri. Susidata alueelta on TUULI-hankkeen yhteydessä laadittu susireviiriselvitys vuodelta 2021, ja on hieman epäselvää, miten tutkimuksessa todettu epävarma perhelauma liikkuu alueella nykypäivänä kolme vuotta tutkimuksen jälkeen. Olemassa olevien Natura-alueiden sekä susireviirin osalta selvityksiin tullaan kiinnittämään erityistä huomiota. Neoen näkee, että kattavilla selvityksillä ja vaikutustenarvioinnilla voidaan Karvosenkankaan hanke toteuttaa kohdekorttia laajempina niin, etteivät alueen erityiset luontoarvot kärsi. Samalla saadaan kerättyä arvokasta dataa susien käyttäytymisestä ja levinneisyydestä alueella. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 2336/20241 todetaan selvyyden vuoksi, että luonnonsuojelulain 78 §:ssä säädetty luontodirektiivin liitteessä IV a mainittujen eläinlajien, kuten suden, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto tulee ottaa huomioon myönnettäessä tuulivoimahankkeelle rakennuslupia.

Neoen korostaa, että MRL:n mukaan Karvosenkankaan hanketta on mahdollista edistää kuntakohtaisen osayleiskaavotuksen ja YVA-menettelyn myötä myös ilman maakuntakaavamerkintää. Neoen katsoo, että maakuntakaavamerkintä Karvosenkankaan hankkeesta on kuitenkin tärkeää olla myös maakuntakaavassa, koska hankkeella olisi mahdollista edistää maakuntakaavoitukseen liittyvien uusiutuvan energian tuotantotavoitteiden toteutumista alueella. Neoen pyytää, että PohjoisPohjanmaan liitto ottaa Karvosenkankaan hankkeen huomioon maakuntakaavan jatkovalmistelussa ja osoittaa Karvosenkankaan hankkeen alueen maakuntakaavassa tv-1 tuulivoimala-alue. Tällä ratkaisulla turvataan Neoenin näkemyksen mukaan edellytykset Karvosenkankaan hankkeen jatkokehittämiselle eikä toisaalta aiheuteta tarpeetonta epävarmuutta Karvosenkankaan hankkeen suunnittelun edistämiseksi kuntatasolla.

2.3 Tallikallion hanke, Kalajoki

Tallikallion hankealuetta ei ole tällä hetkellä merkitty tv-1-alueeksi nähtävillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaa-kaavan ehdotuksessa. Tallikallion alue on TUULI-hankkeessa tunnistettu tuulivoimaloiden ehkä-alueena (nro 211). Kyseiset alueet ovat TUULI-hankkeen mukaan ominaispiirteiltään sellaisia, että niille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista.

Viranomais ehdotuksesta poisjääneiden tv-alueiden vaikutusten arvioinnin (tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset) mukaan Tallikallion alueen osalta on nostettu esiin vaikutukset muuttolinnustoon, maisemavaikutukset ja yhteisvaikutukset.

Näiden lisäksi on nostettu esiin alueen koko ja muoto. Tallikallion hanke on kooltaan noin 2000 ha eli 20 km² suuruinen, ja tuulivoimaloiden suunniteltu maksimimäärä on tällä hetkellä 17. Neoen aloitti kaavoitustyön Kalajoen kaupungin kanssa syksyllä 2023, ja Kalajoen kaupunki on hyväksynyt osayleiskaavan suunnittelun (OAS) vireille saattamisen kaupunginhallituksen päätöksellä 20.5.2024. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA) mukaisia kattavia selvityksiä on toteutettu alkuvuodesta 2024 lähtien. Tehtyjen selvitysten perusteella esiin ei ole noussut mitään, mikä estäisi alueen tutkimista tuulivoimakäyttöön. Neoenin näkemyksen mukaan alue soveltuu hyvin tuulivoimatuotannon suunnittelun jatkamiseen.

Tuulivoimaloiden sijoittelussa pystytään pitämään riittävät etäisyydet asuinrakennuksiin, jotta mahdolliset melu- ja välkehaitat voidaan minimoida. Tutkimusten perusteella voidaan suunnitella lopullinen hankekokonaisuus, joka soveltuu hyvin ympäristöönsä. Alueen tuuliolosuhteet sekä hyvät perustamisolosuhteet voimaloille ja jo olemassa oleva tieverkosto tekevät alueesta otollisen tuulivoimalalle. Myöskään sähkönsiirtoa varten ei tarvitse tehdä uusia pitkiä voimalinjoja, vaan liityntä voidaan toteuttaa maakaapelilla lähellä sijaitseville sähköasemille joko Läntiseen tuulivoimapuistoon tai Elenian Tyngän asemalle.

Neoen korostaa, että MRL:n mukaan Tallikallion hanketta on mahdollista edistää kuntakohtaisen osayleiskaavoituksen ja YVA-menettelyn myötä myös ilman maakuntakaavamerkintää. Neoen katsoo, että maakuntakaavamerkintä Tallikallion hankkeesta on kuitenkin tärkeää olla myös maakuntakaavassa, koska hankkeella olisi mahdollista edistää maakuntakaavoitukseen liittyvien uusiutuvan energian tuotantotavoitteiden toteutumista alueella. Neoen pyytää, että PohjoisPohjanmaan liitto ottaa Tallikallion hankkeen huomioon maakuntakaavan jatkovalmistelussa ja osoittaa Tallikallion hankkeen alueen maakuntakaavassa merkinnällä tv-1 tuulivoimala-alue. Tällä ratkaisulla turvataan Neoenin näkemyksen mukaan edellytykset Tallikallion hankkeen jatkokehittämiselle eikä toisaalta aiheuteta tarpeetonta epävarmuutta Tallikallion hankkeen suunnittelun edistämiseksi kuntatasolla.

2.4 Itäjäen tuulivoimahankkeen toinen vaihe, Pyhäjärvi

2.4.1 Taustaa: Itäjäen hankekokonaisuus

Neoen Renewables Finland Oy ("Neoen") suunnittelee yhteensä enintään 35 tuulivoimalaa käsittävän tuulivoimapuiston rakentamista Pyhäjärven kaupungissa sijaitsevalle Itäjäen alueelle siten, että toteutettavien tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus olisi enintään 300 metriä ja yksikköteho 5–10 MW ("Itäjäen hanke"). Itäjäen tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiprosessi on päättynyt ja hankkeesta on saatu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä 29.8.2022.

Itäjäen tuulivoimaosayleiskaava tuli vireille Pyhäjärven kaupunginhallituksen päätöksellä 17.8.2020 ja 35 voimalapaikkaa sisältävä kaavaluonnos oli nähtävillä 1.6-15.7.2022. Osayleiskaava vaiheistettiin kahteen osaan nimenomaan Pohjois-Pohjanmaan liitolta saadun palautteen pohjalta, jonka mukaan tällä hetkellä voimassa olevat Pohjois-Pohjanmaan vaihemaa-kuntakaavat 1–3 eivät olisi mahdollistaneet kaavan hyväksymistä luonnoksessa esitetystä laajuudesta, vaan hanke tulee huomioida vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavassa.

Itäjäen tuulipuiston vaihe 1 osayleiskaava (Pyhäjärven Kvalt 25.9.2023 § 62) tuli lainvoimaiseksi 8.5.2024. Vaiheen 1 kaava sisältää enintään 24 voimalapaikkaa ja se sijoittuu nyt nähtävillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan kaavaehdotuksen tv-1 392 (ItäjäkiMurtoäki) alueelle. Itäjäen tuulipuiston YVA:n mukainen

hankealue sekä vaiheen 1 kaava-alue on esitetty muistutuksen liitteessä. Pyhäjärven kaupunki on parhaillaan laatimassa maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaista tuulivoimaosayleiskaavaa Itämäen tuulipuiston vaiheelle 2 ja kaavaehdotukseen on alustavasti arvioitu sisältyvän 7-9 voimalapaikkaa. Itämäen tuulipuiston vaihe 2 rajautuu lähes kokonaan nyt nähtävillä olevan vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen tv-1 (392 Itämäki-Murtomäki) alueen ulkopuolelle. Itämäen tuulipuiston YVA ja osayleiskaava aluerajaukset on esitetty muistutuksen liitteessä.

2.4.2 Neoenin muistutus perusteluineen: Itämäen 2. vaihe

Neoenin näkemyksen mukaan nyt nähtävillä oleva maakuntakaavaehdotus ei ota riittävällä tavalla huomioon Neoenin suunnittelemaa Itämäen tuulivoimahanketta kokonaisuudessaan. Neoen pyytää Pohjois-Pohjanmaan liittoa laajentamaan kaavaehdotuksen tv-1 aluetta 392 Itämäki-Murtomäki kaakkois- ja lounaisosistaan niin, että se kattaa myös Itämäen tuulipuiston vaiheen 2 hankealueen. Tuulivoima-alueen tv-1 392 Itämäki-Murtomäki laajennus on esitetty liitteenä olevalla kartalla.

Maakuntakaavamerkinnän laajentamista puoltavina seikkoina tulee Neoenin näkemyksen mukaan ottaa huomioon, että Itämäen hankkeen ympäristövaikutuksia on jo selvitetty kattavasti hanketta koskevassa tuulivoimaosayleiskaava- ja YVA-menettelyssä. Hankkeen osalta on jo myös pitkälle edennyttä yhteistyötä eri tahojen ja viranomaisten kanssa, mukaan lukien Puolustusvoimien puoltava kanta. Lisäksi selvityksiä tullaan täydentämään Itämäen tuulivoimaosayleiskaavan vaiheen 2 kaavoitusprosessin edetessä. On myös huomioitava, että Pyhäjärven kaupungin valmistelemissa Itämäen tuulivoimayleiskaavaluonnoksessa, joka sisälsi myös laajemman, vaiheen 2 mukaisen alueen, ei vaikutusarviointien taikka vuoro-vaikutusmenettelyiden yhteydessä ilmennyt seikkoja, joiden perusteella YVA vaihtoehdon VE1 mukaiselle tuulivoimaloiden sijoittamiselle olisi MRL:n mukainen este. Vireillä olevan yksityiskohtaisemman osayleiskaavoituksen edetessä hankkeen vaikutuksia tullaan arvioimaan kattavasti ottaen huomioon mm. luontoarvot (ml. linnusto, eläimistö), alueen erityispiirteet, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet sekä muut herkät alueet, samoin kuin yhteisvaikutukset alueen muiden hankkeiden kanssa.

Maakuntakaava on alueidenkäytön yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitettujen tuulivoimaloiden alueita koskevien merkintöjen toteuttaminen edellyttää aina yksityiskohtaisempaa jatkosuunnittelua ja vaikutusten arviointia. Lopulliset tuulivoimalalle soveltuvat alueet määräytyvät tarkempien selvitysten perusteella, minkä vuoksi Neoen katsoo, että maakuntakaavaan ei ole perusteltua merkitä liian suppeaa aluerajausta. On siis tarkoituksenmukaista merkitä maakuntakaavaan koko Itämäki-Murtomäki tuulivoimapotentiaalinen alue, eikä pelkästään alueita, joilla on jo lainvoimamaiset tuulivoimaosayleiskaavat.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää, ja tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä myös maakuntatason suunnittelussa. Tavoitteena on mm. luoda edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen. Samoin tavoitteena on varautuminen uusiutuvan energian tuotannon ja sen edellyttämien logististen ratkaisujen tarpeisiin ja tätä tavoitetta tukee erityisesti tuulivoimaloiden sijoittaminen ensisijaisesti keskitetysti usean voimalan yksiköihin. Myös eri viranomaistahot, kuten ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat painottaneet tuulivoima-alueiden keskittämistä, mm. maisemavaikutuksien vuoksi. Itämäen vaiheen 2 tuulivoimaloiden suunnittelu nimenomaan olemassa olevien, jo kaavoitettujen hankkeiden (Itämäki vaihe 1, Murtomäki 1 ja

Murtomäki 2) yhteyteen sen sijaan, että sama voimalamäärä kaavoitettaisiin erillisenä alueena jonnekin toisaalle, tukee valtakunnallisiakin alueidenkäytön tavoitteita. Hankkeiden keskittäminen suurempiin kokonaisuuksiin on järkevää myös sähkönsiirron näkökulmasta. On huomionarvoista, että Itämäen tuulivoimapuiston vaihe 2 tulee toteutuessaan hyödyntämään Itämäen tuulivoimapuiston ensimmäisen vaiheen kanssa samaa liittymisjohtoa, jolloin vältetään kokonaan uusien sähkönsiirtoyhteyksien rakentamisen ympäristövaikutuksilta.

Itämäen vaiheen 2 tuulivoimaosayleiskaavan toteutumisella on merkittävä vaikutus myös Pyhäjärven kaupungin elinvoimaan ja tulevaisuuden näkyisiin sen panostaessa uudistuvaan ja puhtaaseen energiantuotantoon toteuttamalla Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiatavoitteita sekä mm. Ympäristöministeriön julkaiseman ilmastosuojeluohjelma 2030:n tavoitteita uusiutuvan energiankäytön ja Suomen energiaomavaraisuuden lisäämisestä. Vaikka Itämäen tuulivoimapuiston vaiheen 2 osayleiskaavoitus ei MRL:n mukaan ohjaakaan vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laadintaa, MRL:n mukaan kaikessa kaavoituksessa tulee ottaa huomioon kaavoituksen kohteena olevan alueen lähtötilanne sekä pyrkiä yhteensovittamaan suunnittelun kohteena olevaan alueeseen kohdistuvia erilaisia alueidenkäyttötarpeita. Jos maakuntakaavoitusta tarkemmassa kuntakaavoituksessa voidaan esittää maankäyttöön perustuvat objektiiviset perustelut kunnanvaltuuston hyväksymälle alueidenkäyttöratkaisulle, nämä kuntakaavoituksesta tulevat lähtökohdat tulee ottaa huomioon myös maakuntakaavoja laadittaessa tai muutettaessa. Neoenin näkemyksen mukaan asiaan liittyvät Pyhäjärven kaupungin tavoitteet Itämäen alueen tuulivoimarakentamisesta tulee ottaa huomioon vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laadinnassa laajentamalla kaavaehdotuksessa esitettyä tv-1 392 aluetta kattamaan myös Itämäen tuulipuiston vaiheen 2 alueen.

Nähtävillä olevan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen tuulivoima-alueen tv-1 (392 Itämäki-Murtomäki) aluerajaus kattaa käytännössä vain alueella jo lainvoiman saaneiden tuulivoimaosayleiskaavojen Itämäki vaihe 1, Murtomäki 1 ja Murtomäki 2 tuulipuistojen voimalapaikat. Vireillä oleva Itämäen tuulipuiston vaiheen 2 tuulivoimaosayleiskaava sijoittuu lähes kokonaan vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen tv-1 (392 Itämäki-Murtomäki) alueen ulkopuolelle.

Neoenin näkemyksen mukaan nyt nähtävillä oleva maakuntakaavaehdotus ei riittävällä tavalla huomioi Neoenin suunnittelemaa Pyhäjärven kaupungin tavoitteiden mukaista Itämäen tuulivoimapuiston vaiheen 2 tuulivoimaosayleiskaavaa. Edellä kappaleessa esittämillään perusteilla Neoen pyytää Pohjois-Pohjanmaan liittoa laajentamaan kaavaehdotuksen tv-1 aluetta 392 Itämäki-Murtomäki kaakkoi- ja lounaisosistaan niin, että se kattaa myös Itämäen tuulipuiston vaiheen 2 alueen liitteessä esitetyn kartan mukaisesti.

3 YHTEENVETO

Kussakin neljässä hankkeessa teetettyjen selvitysten perusteella nyt suunnitellut hankealueet soveltuvat erittäin hyvin tuulivoimatuotantoon, ja näiden tuulivoimapuistojen toteutuminen on kriittistä niin maakunnallisten kuin valtakunnallistenkin uusiutuvan energian tavoitteiden saavuttamiseksi. Tuulivoimapuistojen suunnittelu, rakentaminen ja operointi on erittäin vahvasti myös alueen maanomistajien sekä hankekuntien tahtotila.

Neoen Renewables Finland Oy vaatii, että Kangasjärven, Karvosenkankaan, Tallikallion sekä Itämäen hankkeen toinen vaihe sisällytetään Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaan tuulivoimatuotannolle soveltuvina alueina. Lisätietoa hankkeista, ja tarvittaessa aineistoa hankkeiden lisäämiseksi energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAAN antavat:

Kangasjärvi / Teemu Tuunanen, +358 50 414 3771, teemu.tuunanen@neoen.com
Karvosenkangas / Philippa Rytönen, +358 44 727 2432, philippa.rytkonen@neoen.com
Tallikallio / Laura Oksanen, +358 40 197 1930, laura.oksanen@neoen.com
Itämäki 2 / Maija-Leena Oinonen, +358 50 516 6941, majja-leena.oinonen@neoen.com

LIITE 2: Karvosenkankaan hankealue

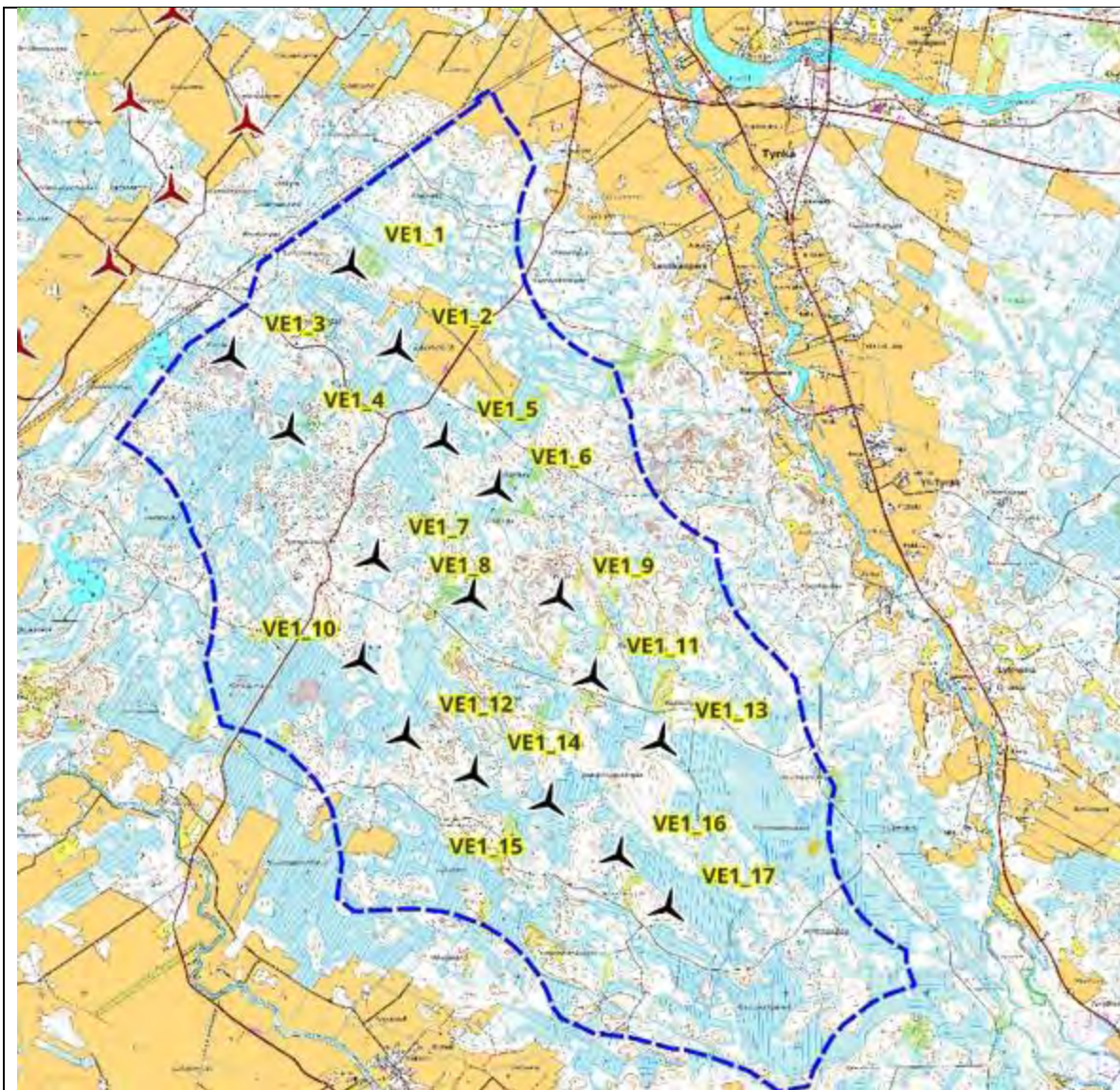

Haapajärvi Karvosenkangas
Alustava pinta-ala: 3000 ha
Pvm. 01.10.2024

Pohjakartta
©Maanmittauslaitos
2020

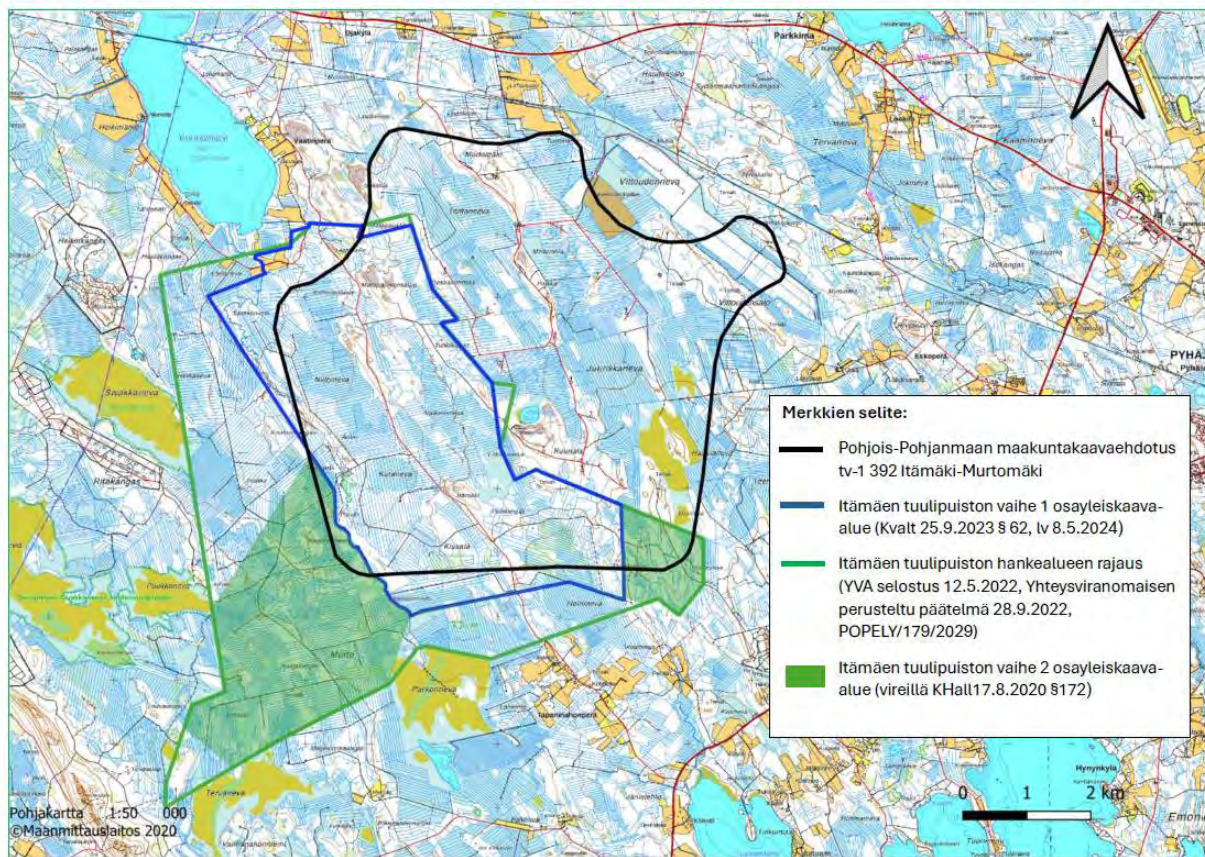
LIITE 3: Tallikallion hankealue

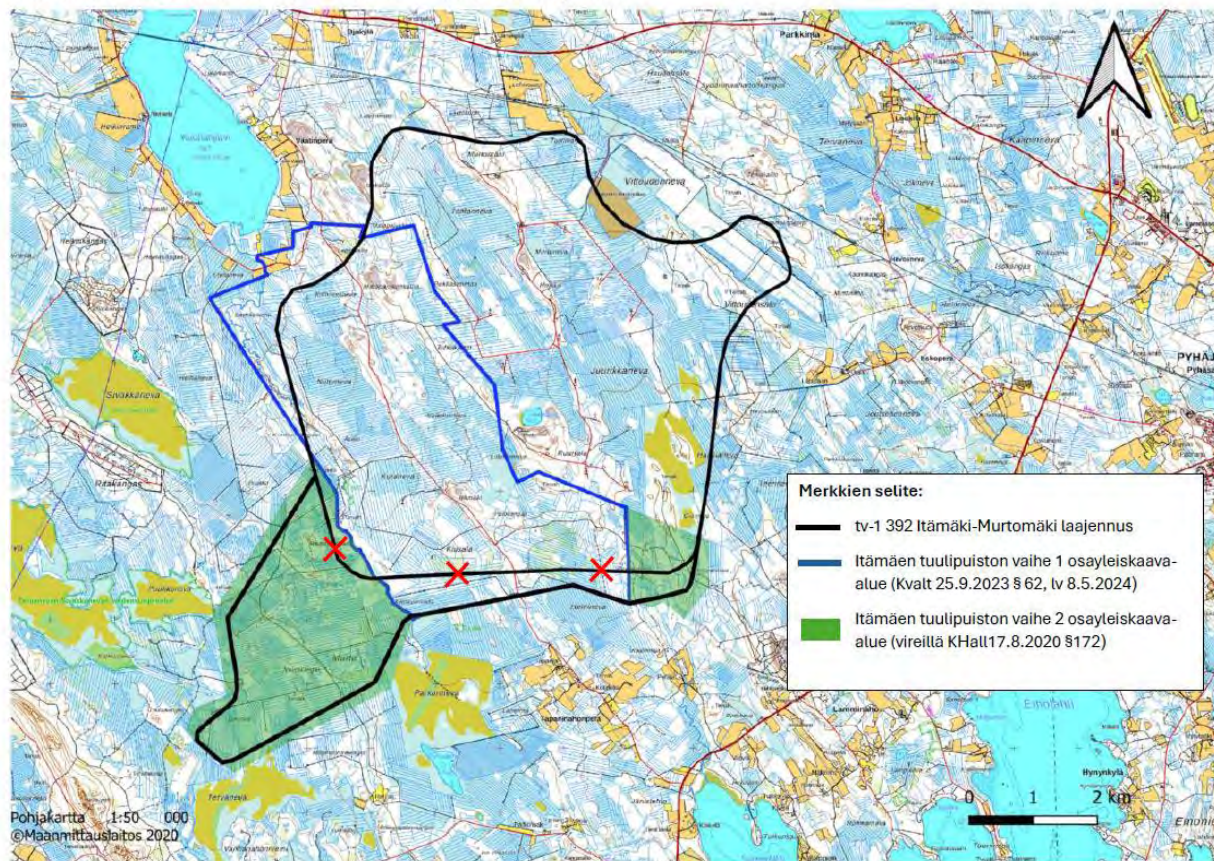

LIITE 4: Itämäen tuulivoimahankkeen toisen vaiheen hankealue

Liitekartta 1 Itämäen tuulipuiston YVA ja osayleiskaava aluerajaukset

Liitekarta 2 Tuulivoima-alueen tv-1 Itämäki-Murtomäki laajennus

Nordi/ Heli Nevala, Senior Project Manager 31.10.2024

Hei!

Olen asioinut teidän molempien kanssa aiemmin Nordin Pohjois-Pohjanmaalle sijoittuvat tuulivoimahankkeen osalta. Meillä on sattunut inhimillinen virhe Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan lausuntokierroksen kanssa viime viikolla. Ymmärrämme tiukat ja rajatut aikataulut ja niiden merkityksen, mutta osaltamme tässä on kyse inhimillisestä asiasta, jonka huomasimme nyt.

Kommenttimme on, että ottaisitte huomioon Nordin tuulivoimahankealueen, josta olemme toimittaneet paikkatiedot 23.11.2022 tätä maakuntakaavatyötä varten. Lisäksi ainakin Kärsämäen kunta on sisällyttänyt asian omaan lausuntoonsa keväällä 2024. Meille on mahdollista ottaa alkupeäisen alueen osalta huomioon muokkaukset, jotka johtuvat

esim. linnustoselvityksen mahdollisista näkökohdista. Kunnista Kärsämäki ja Siikalatva ovat alueen osalta viestineet mahdollisuudesta ottaa tämä hanke käsittelyyn, kun maanhallinta on varmistunut. Paikalliset maanomistajat ovat suhtautuneet suotuisasti hankkeeseen ja olemme siltä osin edistyneet hyvin tässä väliaikana kohti kaavoitusaloitetta.

Nordin toimintaperiaatteiden mukaisesti panostamme paikalliseen yhteistyöhön ja luontoarvoihin ja etsimme aktiivisesti ratkaisuja, joilla edistämme sekä luonnon että ihmisen toiminnan kestävästä yhteiseloä.

Ystävällisin terveisin,
Med vänliga hälsningar,
Best Regards,

Heli Nevala
Senior Project Manager

Nordi

+358 50 477 9405
heli.nevala@nordi.fi
www.nordi.fi

Puhuri Oy / toimitusjohtaja Tuomas Ylimaula ja hankekehityspäällikkö Harri Ruopsa, 2.10.2024
Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistoon liittyen
Parhan tuulipuiston laajennushankkeeseen Pyhäjoella

Pohjois-Pohjanmaa on mukana energiamurroksessa, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäyttölinen kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.2024.

Puhuri Oy kiittää mahdollisuudesta jättää muistutus energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon.

Muistutus

Puhuri suunnittelee Pyhäjoen kunnan alueelle Parhan tuulivoimapuistolle laajennusta. Parhan toiminnassa olevan tuulipuiston kaakkoispuolelle suunnitellaan rakennettavaksi enintään kahdeksan tuulivoimalaa. Pyhäjoen kunta on hyväksynyt laajennushankkeen kaavoitusaloitteen 15.4.2024 (Khall 15.04.2024 § 131 375/10.02.02/2023).

Parhan tuotannossa oleva tuulipuisto sijaitsee Pyhäjoella, Parhalahden kylässä, noin 15 kilometriä Pyhäjoen taajamasta koilliseen. Tuulipuisto koostuu kymmenestä tuulivoimalasta, ja puiston kokonaisteho on noin 56 MW. Tuulipuiston kaupallinen käyttö alkoi kesäkuussa 2022.

Vireillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistoissa Parhan tuulipuiston laajennusalueetta ei ole merkitty tv-alueena. Alue kuitenkin sijoittuu luontevasti Parhan jo rakennetun puiston yhteyteen. Alue nähtiin TUULI-hankkeen sijainninhjausmallissa ehkä-alueeksi, kohde nro 242. Alueen soveltuvuutta tuulivoimat tuotantoon puoltaa myös se, että alue kuuluu tutkakompensaatioalueeseen.

Parhan laajennuksen hankealueen lähimmät yleiskaavoititut ja tuotannossa olevat tuulivoima-alueet ovat pohjoispuolelle rajautuva Parhalahden itäinen, jossa Parhan toiminnassa oleva tuulipuisto sijaitsee sekä suunnitellun laajennushankkeen itäpuolella oleva Oltava, jossa sijaitsee Taaleri Energian 19 tuulivoimalan tuulipuisto.

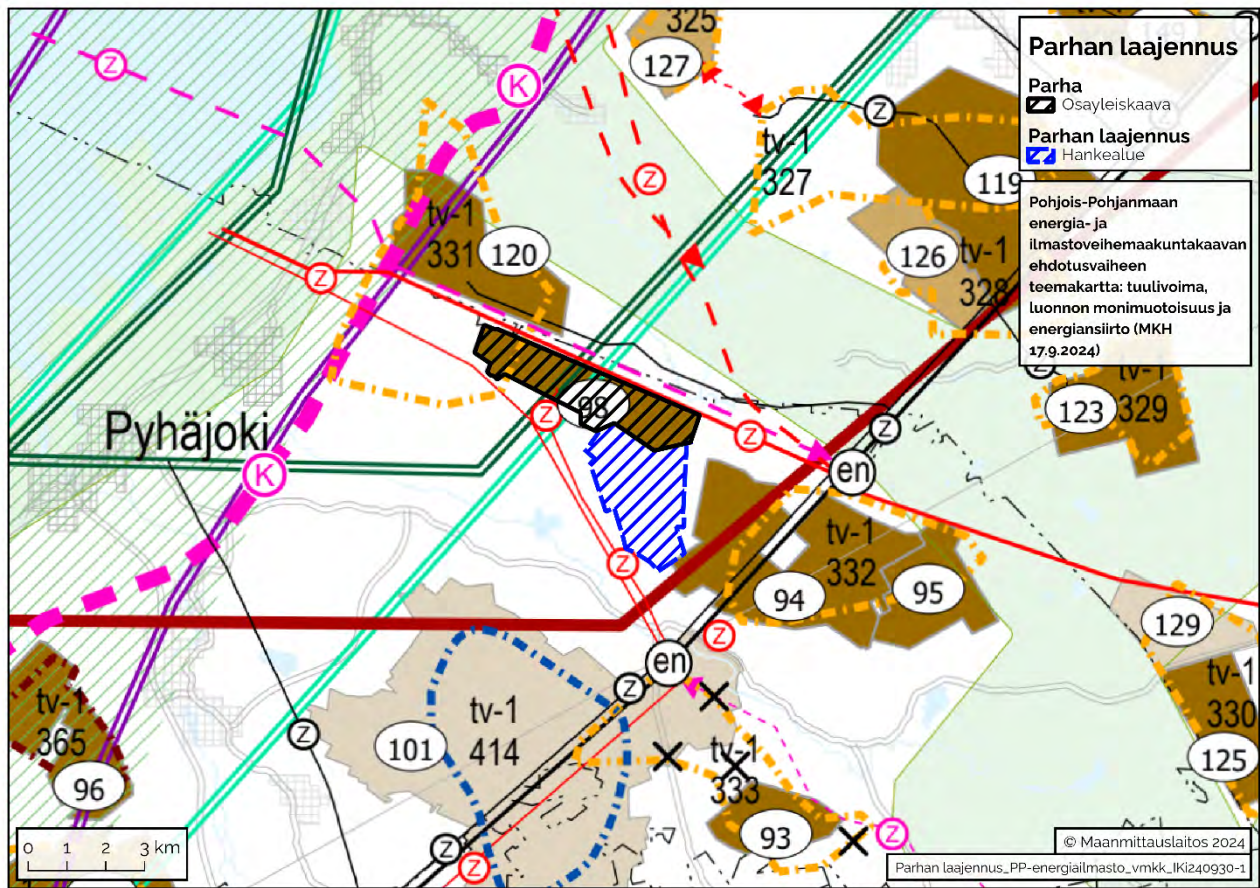
Puhuri Oy haluaa muistuttaa jo aiemmin 21.6.2023 toimitetuista tiedoista suunnitteilla olevaan Parhan tuulipuiston laajennushankkeeseen liittyen ja esittää, että lopulliseen kaavaehdotukseen lisätään Parhan laajennuksen alue.

Alueen soveltuvuudesta tuulivoiman tuotantoalueeksi saadaan perusteellinen tieto laajennushankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja tuulivoimaloiden rakentamista ohjaa maakuntakaavaa tarkempi osayleiskaavoitus.

YVA-selostuksessa tullaan ottamaan huomioon luonto- ja erilliselvitysten tulosten lisäksi YVA-ohjelmasta saadut lausunnot, mielipiteet sekä yhteysviranomaisen näkemys.

Liitteet Liite 1, Parhan laajennus, kartta

Liite 1 Parhan laajennus

Skyborne Renewables offshore Finland Oy / hankekehitysjohtaja Otso Lintinen, 23.10.2024Yhteystiedot: o.lintinen@skybornrenewables.com

Viestin lähettäjä: Anu Vaahtera, projektikehityspäällikkö

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntaan / Skyborn Renewables

Kiitos mahdollisuudesta jättää muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntaan. Skyborn Renewables offshore Finland Oy kehittää Oulun, Iin ja Simon kuntien edustan merialueella Pooki-merituulivoimahanketta. Olemme tutustuneet vaihemaakuntaan luonnokseen ja haluaisimme tuoda liiton tietoon seuraavat näkökulmamme:

Haluaisimme muistuttaa liittoa hallitusohjelmasta, jonka mukaisesti alueidenkäytön lainsäädännön uudistuksen tavoitteena on muun muassa vähentää maakuntaan yksityiskohtaisuutta. Alueidenkäytön lainsäädännön uudistus valmistuu vasta ensi vuoden aikana, mutta jo nyt on hyvä huomioida, että osa vaihemaakuntaa varten laadittujen selvitysten ohjeista saattaa olla liian yksityiskohtaisia maakuntaavatasolle.

Toiseksi haluamme nostaa esille epäkohdan, että vaihemaakuntaavassa viitataan useisiin selvityksiin ja tutkimuksiin, joita ei ole koskaan julkaistu. Maakuntaan hyväksymistä tulisikin lykätä, kunnes tutkimukset ovat lausunnonantajien eli osallisten käytettävissä. Pyydämme, että asiasta järjestetään uusi kuuleminen kun tutkimukset ovat saatavilla ja niihin on ollut aikaa tutustua.

Vaihemaakuntaavassa viitataan useaan otteeseen esimerkiksi selvitykseen ”Sensitiiviset lintualueet Suomen merialueilla tuulivoimala-alueiden sijoittelun suunnitteluun”, joka aineistojen mukaan julkaistaisiin vuoden 2024 aikana, ja jonka luonnosversio on ollut vaihemaakuntaan laatijoiden käytettävissä. Selvitystä ei kuitenkaan ole vielä julkaistu eikä se ole lausunnonantajien käytettävissä. Näin ollen osallisen on vaikea ottaa kantaa esimerkiksi siihen, että kyseisen selvityksen luonnoksen (2024) mukaan ”Suurhiekkan merituulivoimaloiden alueen itäosa sijoittuu sensitiiviselle lintualueelle, joka ei lähtökohtaisesti soveltuisi laajamittaiseen tuulivoimatuotantoon ja alueen länsiosa sijoittuu alueelle, joka soveltuu varauksin tuulivoimatuotantoon”.

Natura 2000-verkoston kohdistuvien riskien tunnistaminen -raportissa viitataan Tikkanen ym. 2024 selvitykseen Tikkanen, H. 2024 (Luonnos 30.1.2024): Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maankotkaan ja lajin huomiointi maakuntaavoituksessa. Ympäristöministeriö. Viittauksessa mainitaan, että ”ruokin kanta on luokiteltu elinvoimaiseksi ja riskilä vaarantuneeksi. Ruokin ja riskilän todettiin olevan Suomen merilinnuston osalta siirtymäherkintä lajistoa (Tikkanen ym. 2024). Lajit väistävät sekä liikkuvia että pysyviä rakenteita useiden kilometrien etäisyydellä väistämistäisyyden ollessa keskimäärin 5 km luokkaa.” Päinvastoin kun Tikkanen antaa ymmärtää, kokemuksen mukaan ruokki on utelias lintu, joka seuraa venettä mielellään. Kyseessä on ilmeisimmin uutisissakin ollut selvitystyö, joka päätettiin jättää julkaisematta. Ympäristöministeriössä selvitystyötä ohjanneet virkahenkilöt eli yksikönpäällikkö Anna-Leena Seppälä ja erityisasiantuntija Sanna Jylhä ovat myös julkisuudessa todenneet, että selvitysraportin muokkaaminen kommenttien huomioimiseksi olisi vaatinut yllättävää lisätyötä, johon ei nyt ollut voimavaroja. Kun viimeistelyä selvitystyötä ei ole saatavilla eikä sellainen ole maakuntaan asiantuntijoiden käytössä, pyytäisimme välttämään kyseiseen selvitystyöhön viittaavia päätelmiä ja ohjeistuksia.

Tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa mainitaan, että Pookin merkittävimmät yhteisvaikutukset kohdistuvat merialueelle sijoittuvien muiden tuulivoima-alueiden (talousvyöhykkeellä sijaitseva Hallan tuulivoima-alue) sekä maa-alueilla sijaitsevien toiminnassa olevien ja vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapin maakunnissa. Pooki-merituulivoimahankkeen yhteisvaikutusten arvioinnin osalta haluaisimme tuoda esille, että yhteisvaikutuksia tulisi arvioida Halla-hankkeen lisäksi myös Metsähallituksen hankealueisiin. Kohdekuvauksen mukaisesti ”keskeisiä yhteisvaikutuksia maatuulivoimahankkeiden kanssa syntyy visuaaliseen maisemaan, arvokkaaseen kulttuurimaisemaan, linnuston päämuuttoreille ja erityisesti arktisten lintulajien muuttoreille”. Vaihemaakuntakaavan kartta-aineistojen ja vaikutusten arvioinnin perusteella on myös syytä olettaa, että kaikkia merelle suunniteltuja tuulivoimahankkeita ei ole tasavertaisesti verrattu kaikkiin vaihemaakuntakaavassa esitettyihin tausta-aineistoihin (BirdLifen aineistot muuttoreiteistä, TUULI- ja MAALI-hankkeet) vaan esimerkiksi BirdLifen aineistoja on käytetty vain osassa tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointia. Haluamme tuoda esille, että yhteisvaikutusten arvioinnin tulisi koskea mm. linnuston osalta myös Metsähallituksen hankealueita.

Pyytäisimme huomioimaan, että Pookin hankealue jatkuu merialueella myös Lapin maakunnan puolelle Simon kunnan edustalle. Näin ollen maininta alueen rajoittumisesta Lapin ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajaan, jossa on huomioitu 500 m etäisyys rajaan, on ristiriitainen, sillä hankealue jatkuu keskeytyksettä maakunnan rajojen yli.

Pookin hankealueella tarkastellaan mahdollisuutta myös vedyntuotantoon. Nykyinen tuulivoima-alueen merkintä tv-2 ei pitäne sisällään vedyn tuotantoa merellä. Pyytäisimme liittoa huomioimaan mahdollisen vedyntuotannon myös maakuntakaavatasolla.

Kiitämme vielä kerran osallisen mahdollisuudesta jättää muistutus. Vastaan mielelläni, mikäli maakuntaliiton asiantuntijoilla on täsmentäviä kysymyksiä edellä esitettyyn tai Pooki-merituulivoimahankkeeseen liittyen.

Taaleri Energia Oy / vanhempi kehityspäällikkö Pauli Maaninka, saatu sähköpostitse 23.10.2024

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen aineistossa on ollut erityisen hyvää selvitysten hyvin monipuolinen huomioiminen ja perinpohjainen valmistelutyö. Maakuntakaavan keskeinen tavoite, eli tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden huomioiminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla, on pääosin mielestämme erittäin hyvin toteutunut. Myös mahdollisuus maakuntakaavasta joustamiseen kuntakaavatasolla on huomioitu ja on erittäin tärkeää, että maakuntakaavan tv-aluemerkintä on, kuten aineiston esittelyssä mainittu, tarkemman suunnittelun mahdollistava, ei tarkka aluerajaus.

Taaleri Energialla on ollut vuodesta 2021 lähtien Siikalatvan Pulkkilan länsipuolella Kivinevan tuuli- ja aurinkovoimahanke käynnissä. Tällä hetkellä ympäristövaikutuksia tarkastellaan ja laaditaan YVA-selostusta sekä kaavaluonnosta. Maakuntakaavan kaavaehdotuksessa alue sijoittuu osittain tv-aluemerkinnän Leuvanveva 396 sisään. Hanke on tähän mennessä edennyt 28 tuulivoimalan kokoisena, mutta edellä mainittuun Leuvanvevan merkinnän sisään mahtuu

ainoastaan yhdeksän tuulivoimalaa. Kivinevan alue ilmoitettiin aikanaan selvitysvaiheessa liitolle ja olikin maakuntakaavan luonnoksessa mukana täysikokoisena potentiaalisena tuulivoimaloiden alueena. Nyt nähtävillä olevan tv-alueen kohdekortin perusteella suurimmat syyt alueen pienentymiselle Kivinevan alueella ovat olleet Viitastjärven saarto-vaikutus yhdessä järven pohjoispuolella olevan Taikkonevan hankkeen kanssa sekä maisemavaikutukset mm. Viitastjärvelle sekä Junnonojan-Koskenrannan kulttuurimaisema- alueisiin. Meidän näkökulmastamme tv-aluemerkintää on luonnosvaiheesta pienennetty huomattavasti. Uskomme vahvasti, että yksityiskohtaisilla selvityksillä (mm. maisema- ja näkyvyys selvitykset) Kivineva-alueen koko voisi olla selkeästi suurempi kuin ehdotusvaiheen raja. Ymmärrämme, että maakuntakaavan tv-aluemerkinnästä on hyvillä perusteluilla mahdollista poiketa, mutta alueen pienentäminen kaavavaiheessa yksityiskohtaisten selvitysten perusteella olisi jatkoprosessin kannalta selkeämpi vaihtoehto. Edellä mainituista syistä ehdotamme, että Leuvanvenan kaakkoiskulman tv-aluerajauksen palauttamista kaavaluonnoksessa olleeseen laajuuteen, huolimatta maakuntakaavamerkinnän poikkeamisen mahdollisuudesta. Ystävällisin terveisin, Pauli Maaninka Vanhempi kehityspäällikkö Taaleri Energia Oy, Rynnäkkötie 1, 86600 Haapavesi +358 50 527 5550 pauli.maaninka@taaleri.com	
Tuulialfa Oy / toimitusjohtaja Antti Tanskanen, 24.10.2024 Tuulialfa Oy:n lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta 17.9.2024 Kiitän mahdollisuudesta lausua energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta 17.9.2024. Tämä lausunto koskee kaavan tarkoituksenmukaisuutta, yleisiä kaavamääräyksiä sekä yksittäisiä Tuulialfa Oy:n hankkeita koskevia kaavamerkintöjä. Keskeisin kaavaehdotuksessa huomioitava asia on se, että yleisiä kaavamääräyksiä on poikkeuksellisen paljon, ja ne ovat pääosin luonteeltaan suunnitteluohjeita. Suunnitteluohjeiden esittäminen sitovina kaavamääräyksinä on ongelmallista, koska ne ovat epätäsmällisiä, monitulkintaisia ja tapauskohtaisia, ja silti yleisinä kaavamääräyksinä oikeudellisesti sitovia. Mikäli kaavamääräykset jäävät voimaan esitetystä laajuudesta ja maakuntakaavan sitovuus säilyy myös tulevaisuudessa, seurauksena voi olla oikeusasteiden ruuhkautuminen, ja hankkeiden palautuminen kaavoitukseen	

epäselvien kaavamääräysten vuoksi. Tästä syystä esitämme, että kaikki ohjeenomaiset kaavamääräykset siirretään yleisistä kaavamääräyksistä kaavaselostuksen puolelle.

Aurinkovoiman sijoittamista myöskään ei ole tutkittu maakuntakaavoituksen yhteydessä, eikä kaavassa ole aurinkovoimaa koskevia merkintöjä, joten kaikki aurinkovoimaa koskevat kaavamääräykset tulisi poistaa kaavamääräyksistä ja siirtää kaavaselostukseen.

Maakunnan itäosassa maakuntakaava ei tue riittävästi alueellisen talouden ja huoltovarmuuden kehittämistä. Sinne tarvitaan lisää voimajohdon yhteystarvemerkinntöjä ja vahvempia tuulivoima-aluemerkintöjä. Alueelle pyritään muodostamaan tutkavalvonnan kompensatioalue, mutta maakuntakaava ei mahdollista riittävän hankevolyymin muodostamista kompensatioaluetta tai sähköverkon kehittämistä varten. Maakuntaavan kaavaselostuksen lähdeluettelosta myös puuttuu TEMin Itäisen Suomen tuulivoimarakentamisen työryhmän loppuraportti, joka sisältää merkittäviä tuulivoiman kehittämisen mahdollistamisvaikutuksia. Ilmeisesti raportin tulosta ei ole huomioitu maakuntakaavaehdotuksen valmistelussa.

Huomautamme myös, että heinäkuussa 2024 astui voimaan luonnonsuojelulain muutos, jonka myötä uusiutuvan energian tuotantolaitos voidaan katsoa erittäin tärkeän yleisen edun mukaiseksi laitokseksi (LSL 2023/9, 39 §). Muutoksen tarkoitus on sujuvoittaa hankkeiden etenemistä mm. Natura-alueiden ja suojeltujen eliölaajien esiintymispaikkojen läheisyydessä. Maakuntakaavoituksessa moni tv-alue on poistettu tai supistettu nimenomaan merkittävänä pidettyjen Natura- ja maakotkavaikutusten vuoksi, vaikka nykyilainsäädäntö nimenomaan sallii merkittävät vaikutukset tietyin ehdoin. Maakuntakaavoitus ei saisi muodostua esteeksi hankkeiden toteuttamiselle luonnonsuojelulaissa esitetyn poikkeusmahdollisuuden osalta.

Yleisissä kaavamääräyksissä on esitetty, että seudullisesti merkittävän hankkeen raja on 10 voimalaa, eli määritelmä ei muutu suhteessa aikaisempiin kaavoihin. Tämä on hyvä muutos verrattuna joulukuun 2023 kaavaehdotukseen. Myös täsmennys maakuntakaavamerkintöjen yleispiirteisyydestä on aiheellinen lisäys. Useat Tuulialfan hankkeet on merkitty maakuntakaavaan tv-1-merkinnöillä, mikä niin ikään on positiivista. Kuitenkin monien tv-alueiden supistaminen tai poistaminen suhteessa kaavaluonnokseen ja TUULI-selvityksessä määriteltyihin alueisiin ei ole perusteltua, ja muutokset vaikeuttavat myös maakunnan tulevan sähkönsiirron kokonaisuuden selvittämistä. Liian pienet ja harvat TV-alueet aiheuttavat sen, ettei yksittäisiä hankkeita voida toteuttaa parhaalla mahdollisella tavalla, ja ettei hankekehityksessä karsiutuvia tv-alueille sijoitettavia hankkeita voida korvata toisilla saman mittakaavan hankkeilla. Tämän välttämiseksi kaavaan tulisi palauttaa luonnosvaiheessa esitetty merkintä tv-3 potentiaalinen tuulivoimaloiden alue, ja merkitä poistetut alueet sillä.

Lausunnon yksityiskohdat esitetään liitteessä 1.

LIITE: Lausunto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta 17.9.2024 - diaesitys

Valorem Energies Finland Oy / projektipäällikkö Jere Kujanpää, 24.10.2024 Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotukseen Valorem Energies Finland Oy, osana Valorem-konsernia, on uusiutuvaan energiaan erikoistunut yritys. Valorem Energies Finland aloitti toimintansa Suomessa vuonna 2020, ja on toiminut yhteistyökumppaneiden kanssa Suomessa jo vuodesta 2015. Yrityksen tavoitteena on edistää vihreää siirtymää ja kestävää energiantuotantoa kehittämällä, rakentamalla ja operoimalla tuuli- ja aurinkoenergiapuistoja. Valorem Energies Finlandilla on kehitteillä kolme seudullisesti merkittävää maatuulivoimahanketta Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella: Honkalankangas, Neittävänvaara, Latvaselkä ja Koi-vulanneva. Suomen ilmastopolitiikan tavoitteet Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Ilmastolaki (423/2022), joka astui voimaan 1.7.2022, asettaa uudet päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040 sekä päivittää tavoitteet vuodelle 2050. Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa (2022) linjataan toimia, joilla Suomi saavuttaa nämä tavoitteet, erityisesti lisäämällä uusiutuvan energian osuutta. Tuulivoimahankkeet ovat avainasemassa näiden tavoitteiden saavuttamisessa ja lisäävät Suomen energiaomavaraisuutta. Tuoreiden arvioiden mukaan maatuulivoiman osuus Suomen sähköntuotannosta voi nousta yli 70 % vuoteen 2050 mennessä. Vuonna 2022 tuulivoimat kattoivat 16,7 % Suomen sähköntuotannosta. Tuulivoimahankkeet tukevat alueellista kehitystä työllistämällä paikallisia yrityksiä ja lisäämällä kuntien verotuloja rakennus- ja toimintavaiheissa. Tuulivoimahankkeet edistävät myös kuntien ilmastopolitiisia linjauksia ja tavoitteita. Honkalankankaan tuulivoimahanke, Vaala Honkalankankaan tuulivoimahanke sijaitsee Vaalassa lähellä Siikalatvan kunnan rajaa. Honkalankangas on ollut energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa potentiaalisena tuulivoima-alueena (tv-3, 542). Ehdotusvaiheeseen tv-merkintä on poistettu ehdotusvaiheen selostuksen mukaan mm. Natura-alueisiin, maakotkaan, metsäpeuraan ja maisemaan kohdistuvien haitallisten yhteisvaikutusten vuoksi. Näitä kaikkia mainittuja vaikutuksia tutkitaan parhaillaan menossa olevassa YVA-menettelyssä sekä erillisessä Natura-arvioinnissa. YVA-menettely antaa hankekohtaista tietoa ympäristövaikutuksista viranomaisten päätöksen teon tueksi tunnistuen hankkeen merkittävimmät ympäristövaikutukset. Kunta voi sitten aikanaan tehdä päätöksensä kaavoituksen suhteen viranomaisten avulla, kun YVA-prosessin tulokset ovat valmiit.	

Vaalan kunta on lausunut viranomais ehdotusvaiheessa 28.2.2024 hankkeeseen liittyen. Lausunnossa painotetaan maakuntakaavan merkitystä yleispiirteisenä alueen kehittämisen mahdollistajana, joka ei tarpeettomasti rajoita alueellista suunnittelua tai tarkemman tason kaavoitusta. Yleispiirteisen suunnittelun tulee taata mahdollisuus paikkakohtaiseen ja hankekohtaiseen arviointiin.

Vaala on sitoutunut tukemaan uusiutuvaa energiaa, erityisesti tuulivoimaa, osana ilmastotavoitteitaan ja aluetalouden vahvistamista. Kunta pyrkii parantamaan elinvoimaisuuttaan tuulivoimainvestoinneilla, jotka tuottavat merkittäviä kiinteistöverotuloja ja luovat työpaikkoja. Vaalassa tuulivoima nähdään keskeisenä osana kunnianhimoisia päästövähennystavoitteita vuoteen 2030 mennessä. Vaala on myös Hinku-kunta. Honkalankankaan tuulivoimahanke edesauttaa Vaalan kunnan paikallisia ilmastotavoitteita ja mahdollistaisi YVA:ssa arvioidun 18 tuulivoimalan kokonaisuudellaan yli puolen miljoonan vuosittaiset kiinteistöverotulot.

Neittävänvaaran tuulivoimahanke, Siikalatva

Neittävänvaaran tuulivoimahanke sijaitsee Siikalatvan kunnan ja Vaalan kunnan rajalla. Neittävänvaaran tv-merkintää on supistettu koskemaan hankealueen pohjoisosaa mm. Natura-alueeseen, maakotkaan, metsäpeuraan ja linnustoon kohdistuvien vaikutusten sekä mahdollisen kylän saartovaikutuksen välttämiseksi. Kaikkia näitä vaikutuksia tutkitaan hankkeen meneillään olevassa YVA-menettelyssä ja Natura-alueeseen laaditaan erillinen Natura-arviointi. YVA-menettelyssä tunnistetaan merkittävimmät ympäristövaikutukset ja vertaillaan eri vaihtoehtojen ympäristövaikutuksia.

Vaalan kunta on ottanut kantaa Honkalankankaan tuulivoimahankeeseen näkökulmasta kylän saartovaikutusasiaan vastineessaan koskien viranomaisvaiheen kaavaehdotusta. Vastineessa tuodaan esiin, että osa kyläläisistä on ottanut yhteyttä kuntaan toivoen hankkeen toteutumista.

Siikalatvan kunta on lausunut viranomais ehdotusvaiheessa 23.2.2024 näkemyksensä siitä, että maakuntakaavaehdotus rajaa tv-alueita liian voimakkaasti ja yksityiskohtaisesti. Maakuntakaavan rooli on pääpiirteinen ja maakuntakaavan tehtävänä on ratkaista valtakunnalliset, maakunnalliset ja seudulliset alueiden käytön kysymykset, ei poissulkea tarkempaa suunnittelua. Maakuntakaavassa ei tule asettaa alueidenkäyttöön liian tarkkoja rajoituksia vaan jättää tarkempi suunnittelu ja arviointi kuntien kaavoitukseen. Siikalatvan kunta haluaa nähdä energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavan uusiutuvan energian tuotannon mahdollistavana alueiden käyttösuunnitelmana.

Siikalatva on parhaillaan mukana ilmastosuunnitelma-hankeessa, jonka tavoitteena on kehittää kuntien yhteisiä päästövähennystavoitteita ja -toimenpiteitä. Tämä suunnitelma tukee kansallisia ilmastotavoitteita ja luo pohjan paikallisille toimenpiteille vuoteen 2030 asti. Siikalatva on asettanut päästövähennystavoitteeksi 40 % kasvihuonekaasujen vähentämiseksi vuoteen 1990 tasoon verrattuna. Ilmastohankkeen avulla Siikalatva pyrkii vahvistamaan rooliaan uusiutuvan energian tuotannossa, mukaan lukien tuulivoima, jonka kehittäminen on ollut merkittävässä asemassa alueella. Kunnan ilmastotavoitteiden tukemisen lisäksi Neittävänvaaran tuulivoimahanke toisi YVA:ssa tutkittavana olevalla 24 voimalan hankkeella yli 700 000 euron vuosittaiset kiinteistöverotulot Siikalatvan kunnalle.

Koivulannevan tuulivoimahanke, Haapavesi

Koivulanneva on nostettu TUULI-hankkeen selvityksessä ehkä-alueeksi (kohdenumero 180, Tuuli-hankkeen kohdekortti s.146). Haapaveden kaupunki on kaupunginjohtajan Keisanen Päivi esittelemänä lausunut 16.02.2024, että Koivulannevan tuulivoima-alueet tulisi sisällyttää maakuntakaavaan. Hanketoimijan on kuitenkin kaavoituksessa huomioitava Koivulannevan yhteisvaikutukset ja vaikutukset maakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin. Koivulannevan tuulivoima-alueen poisjättämistä maakuntakaavan ehdotuksesta on perusteltu maisema- ja yhteisvaikutuksilla. Yhteisvaikutusten tarkastelussa on huomioitu muun muassa Kuikanneva, joka sijaitsee Koivulannevasta noin 2 km itään (TUULI-hankkeessa kohde 176, kohdekortti s. 148, Kesonmäki laajennus, 1. vaihemaakuntakaavassa no. 352). TUULI-hankkeessa Kuikanneva todettiin sijaitsevan arvokkaiden maisema-alueiden sekä asutuksen ja loma-asutuksen läheisyydessä. Kohdekortissa on myös kirjattu, että Kuikannevalla on vaikutuksia useampiin maisema-alueisiin, kolmeen eri ilman suuntaan 1–6 km etäisyydellä), mukaan lukien valtakunnallisesti arvokkaita kohteita, ja alueen kautta kulkee ekologinen yhteys. Huomionarvoista on, että Kuikannevan alueelle ei ole erikseen mainittu rajoittavana tekijänä yhteisvaikutuksia muihin tutkittuihin ehkä-alueisiin, toisin kuin Koivulannevassa. Esitetyssä ehdotuksessa vaikutustenarvioin mukaan enemmän vaikutuksia aiheuttava Kuikanneva on jätetty kaavaehdotukseen ja Koivulanneva poistettu. Kuikanneva että Koivulanneva ovat samankaltaisia alueita ja olleet tarkasteltavina ehkä-alueina TUULI-hankkeessa, joten on johdonmukaista, että perusteet ovat yhdenmukaisia molempien alueiden kohdalla. Jos näitä kahta aluetta olisi tarkasteltu erillisinä ilman keskinäisiä yhteisvaikutuksia, täyttäisi Koivulanneva paremmin tuulivoima-alueen merkinnälle asetetut edellytykset maakuntakaavassa. Näin ollen, Koivulannevan alue tulisi lisätä maakuntakaavaan. Korjausvaatimus virheelliseen merkintään Koivulanneva hankkeen status tulisi korjata ”Vireillä” olevaksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen Liitteessä 1 on virheellisesti merkitty Koivulannevan hanke (kohdenumero 19) ”Kaavoitusaloite hyväksytty”, vaikka hanke on ollut yhteiskäsittelyssä vireillä olevan Sikokankaan tuulivoimahankkeen hankkeen kanssa Pohjois-Pohjanmaan ELY:n ennakkoneuvottelussa 24.4.2024.	
VSU Uusiutuva Energia Suomi Oy / projektijohtaja Katja Tuukkanen, 18.10.2024 Lausunto Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkisesta kuulemisaineistosta VSU kiittää mahdollisuudesta lausua mielipiteensä Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan. Vaihemaakuntakaavassa on osoitettu hyvin tuulivoimalle soveltuvia alueita, sekä valmisteluaineistossa on otettu rajoitteita huomioon monipuolisesti ja useilla eri näkökulmilla. Tv-1 411, Mauku Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja Ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksessa (MH 17.9.2024) on esitetty tv-1 alue 411 ”Mauku”. VSU kehittää alueelle tuuli- ja aurinkovoimahanketta nimellä Joutensuo. VSU Uusiutuva Energia Suomi Oy (VSU) on käynnistänyt tuulivoimahankekehityksen kyseisellä alueella vuoden 2022 aikana ja yhtiö on käynnistänyt aluetta koskeva tuulivoimayleiskaavan laadinnan, sekä ympäristövaikutusten arvioinnin	

vuonna 2024. Alueelle on suunnitteilla 34–51 voimalaa, joiden yhteenlaskettu nimellisteho olisi noin 270–410 MW. VSB on tehnyt alueella hankkeen käynnistämiseen riittävän määrän maanvuokrasopimuksia.

VSB on 15.9.2022 esittänyt Pohjois-Pohjanmaan liitolle TUULI-hankkeessa esitettyä Maukun aluetta osoitettavaksi tv-1 alueeksi Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavaan.

Pudasjärven kaupunginhallitus on hyväksynyt Joutensuon kaavoitusaloitteen 28.5.2024. Hankealueella on käynnistetty ympäristövaikutusten arviointimenettely vuoden 2024 tammikuussa. YVA-menettelyn aikana hankkeen toteutuessa aiheutuvia maisemavaikutuksia arvioidaan kuvasovitteilla ja kirjallisesti. Maisemavaikutukset on tunnistettu merkittäväksi esisuunnittelussa ja jo YVA-ohjelman aikana. Sähkönsiirron kannalta pyritään yhteistyöhön muiden kehitteillä olevien tuulipuistojen kanssa.

VSB toteuttaa laajoja vaikutusten arvioita Joutensuon alueelle, joista sidosryhmät ja viranomaiset antavat palautetta.

TUULI-hankkeessa mainitun potentiaalisen tuulivoima-alueen (Maukku) raja-
aus on huomattavasti laajempi. Maakunta-
kaavan tulee olla ohjaava ja tuulivoimahankkeen vaikutukset tullaan ottamaan huomioon tarkemmin suunnittelutyössä. VSB esittää, että tv-1 aluetta 411 ”Maukku” laajennetaan vastaamaan TUULI-hankkeessa esitettyä Maukun (nro. 75) aluetta.

Tv-1 396, Leuvanveva

Pohjois-Pohjanmaan Energia- ja Ilmasto vaihemaaakuntakaavan kaavaehdotuksessa (MH 17.9.2024) on esitetty tv-1 alue 396 ”Leuvanveva”. VSB kehittää alueelle tuuli- ja aurinkovoimahanketta nimellä Leuvanveva.

VSB) on käynnistänyt tuulivoimahankekehityksen kyseisellä alueella vuoden 2019 aikana ja yhtiö on käynnistänyt aluetta koskeva tuulivoimayleiskaavan laadinnan, sekä ympäristövaikutusten arvioinnin vuonna 2021. Alueelle on suunnitteilla 35–41 voimalaa, joiden yhteenlaskettu nimellisteho olisi noin 270–330 MW. VSB on tehnyt alueella hankkeen käynnistämiseen riittävän määrän maanvuokrasopimuksia.

VSB:n näkemyksen mukaan Puolustusvoimien toiminnan aiheuttama este ei ole verrattavissa esimerkiksi suojelu- tai maisema-alueiden aiheuttamiin rajoituksiin. Puolustusvoimat saattaa muuttaa toimintaansa siten, että rajoite poistuu ja alue on muutoin tuulivoimatoimintaan soveltuvaa. Puolustusvoimien rajoite ei siksi ole luonteeltaan samalla tavoin pysyväksi tarkoitettu kuin esim. luonto-tai maisemakohteet. Tästä syystä tv-1 alueita ei pitäisi rajata Puolustusvoimien toiminnan takia.

Leuvanveva tv-1-aluetta on pienennetty pohjoisosasta verrattuna valmisteluaineistoon (MH 21.6.2022) vain Puolustusvoimien kielteisen lausunnon vuoksi. Maakuntakaavamääräysten olisi hyvä olla yhtenäiset naapurimaakuntien merkintöjen kanssa. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 ei ole rajattu tv-alueita pois Puolustusvoimien rajoitteiden takia, vaan Puolustusvoimien toimintaedellytysten turvaaminen on jätetty tarkempaan suunnitteluun tv-merkinnän kaavamääräyksessä. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen ehdotuksessa sellaisia tv-merkintöjä palautettiin kaava-aineistoon, jotka oli aiemmin poistettu puolustusvoimien palautteen vuoksi (PS MKH 24.6.2024). VSB:n

Yhteistuuli Oy kiittää mahdollisuudesta jättää muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon. Yhteistuuli Oy on Puhuri Oy:n sisaryhtiö.

Muistutus

Yhteistuuli Oy suunnittelee Pudasjärven kaupungin alueelle Kivarin ja Pärjän tuulivoimahankkeita. Pärjän alueelle suunnitellaan enintään 16 tuulivoimalan ja Kivarin alueelle enintään 22 tuulivoimalan rakentamista.

OSAYLEISKAAVA JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Alkuvuodesta 2020 Yhteistuuli Oy aloitti Kivarin ja Pärjän tuulivoimahankkeiden suunnittelun ja teki syksyllä 2020 kaavoitusaloitteen Pudasjärven kaupungille osayleiskaavojen laadinnasta. Pudasjärven kaupunginhallitus käsitteli kaavoitusaloitteen kokouksessaan 25.8.2020 (11680/10.09.00.00/2020 § 252) ja hyväksyi yksimielisesti hallintojohtajan esityksen mukaisesti käynnistää Kivarin ja Pärjän alueiden kaavoittamisen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukainen ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA) ja osayleiskaavaluonnokset olivat nähtävillä 7.8.–7.10.2024 välisen ajan. Yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää odotamme 7.12.2024 mennessä.

Kivarin ja Pärjän alueilla on tehty kattavasti luonto- ja erillisselvityksiä vuosien 2020, 2021 sekä 2024 aikana ja alueiden soveltuvuutta tuulivoimatuotannolle on arvioitu luonto- ja erillisselvitysten sekä ympäristövaikutustenarviointimenettelyn avulla.

Pärjän hankealue rajautuu pohjoisosassaan Ruosuo-Isosuo Natura-alueen (SAC/SPA) Ruosuon osa-alueeseen. Hankkeelle tehtiin luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi. Etäisyyden ja alueen pinnanmuotojen vuoksi alueen luontotyypeille ei arvioinnin mukaan aiheudu Pärjän tuulivoimahankkeista lainkaan suoraa tai pintavesivalunnan kautta aiheutuvia välillisiä vaikutuksia. Natura-arvioinnin mukaan tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan vähäistä suurempia vaikutuksia Natura-alueen suojelun perusteena olevaan linnustoon.

Alkuperäisiä Kivarin ja Pärjän hankealueita ja voimalamääriä on supistettu ympäristövaikutusten vähentämiseksi perustuen luonto- ja erillisselvityksistä saatuihin tietoihin.

YVA-menettelyn selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa ei ole todettu tekijöitä, joiden vuoksi seudullisesti merkittävä tuulivoimahanketta Yhteistuuli Oy:n hankealueille Kivariin ja Pärjään ei voisi toteuttaa.

KIVARIN JA PÄRJÄN ALUEET ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTA-KAAVASSA

Yhteistuuli Oy toimitti hanketiedot maakuntakaavan uudistamista tukevalle TUULI-hankkeelle huhtikuussa 2022. TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin perusteella Yhteistuuli Oy:n suunnittelema alue merkittiin osittain uudeksi ehkä-alueeksi, eli alue on ominaispiirteiltään sellainen, että sille voidaan lähtökohtaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista.

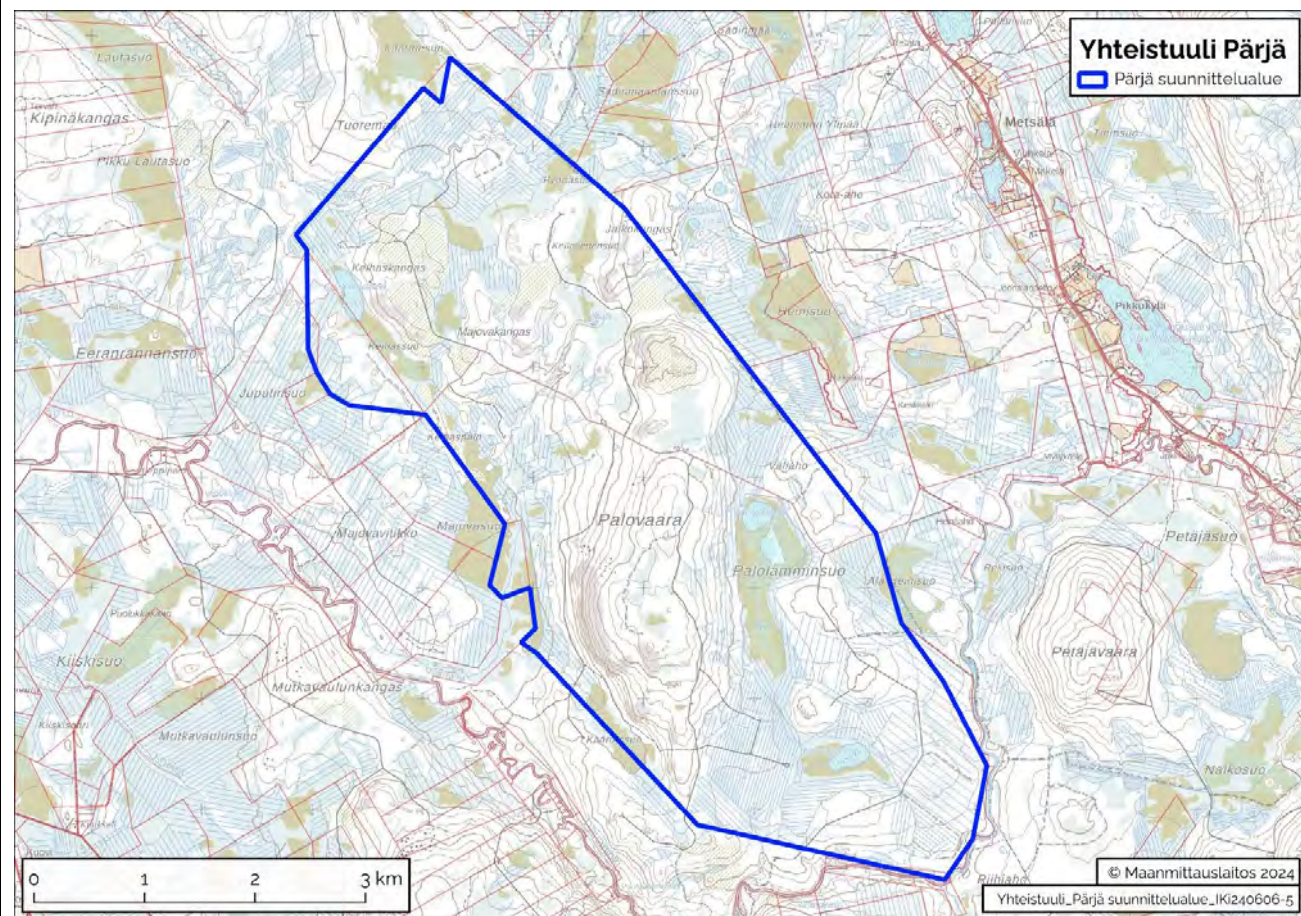
Nähtävillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistossa Yhteistuu- len aiemmin mukana olleet tuulivoima-aluemerkinnät tv-3 523 ja tv3 522 on poistettu kokonaan.

Edellä kirjattuun perustuen Yhteistuuli Oy esittää, että nähtävillä olevasta aineistosta poiketen lopulliseen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan lisätään Pärjän ja Kivarin tuulivoima-alueet hankekohtaisessa tarkemmassa suunnitte- lussa esitetystä laajuudesta.

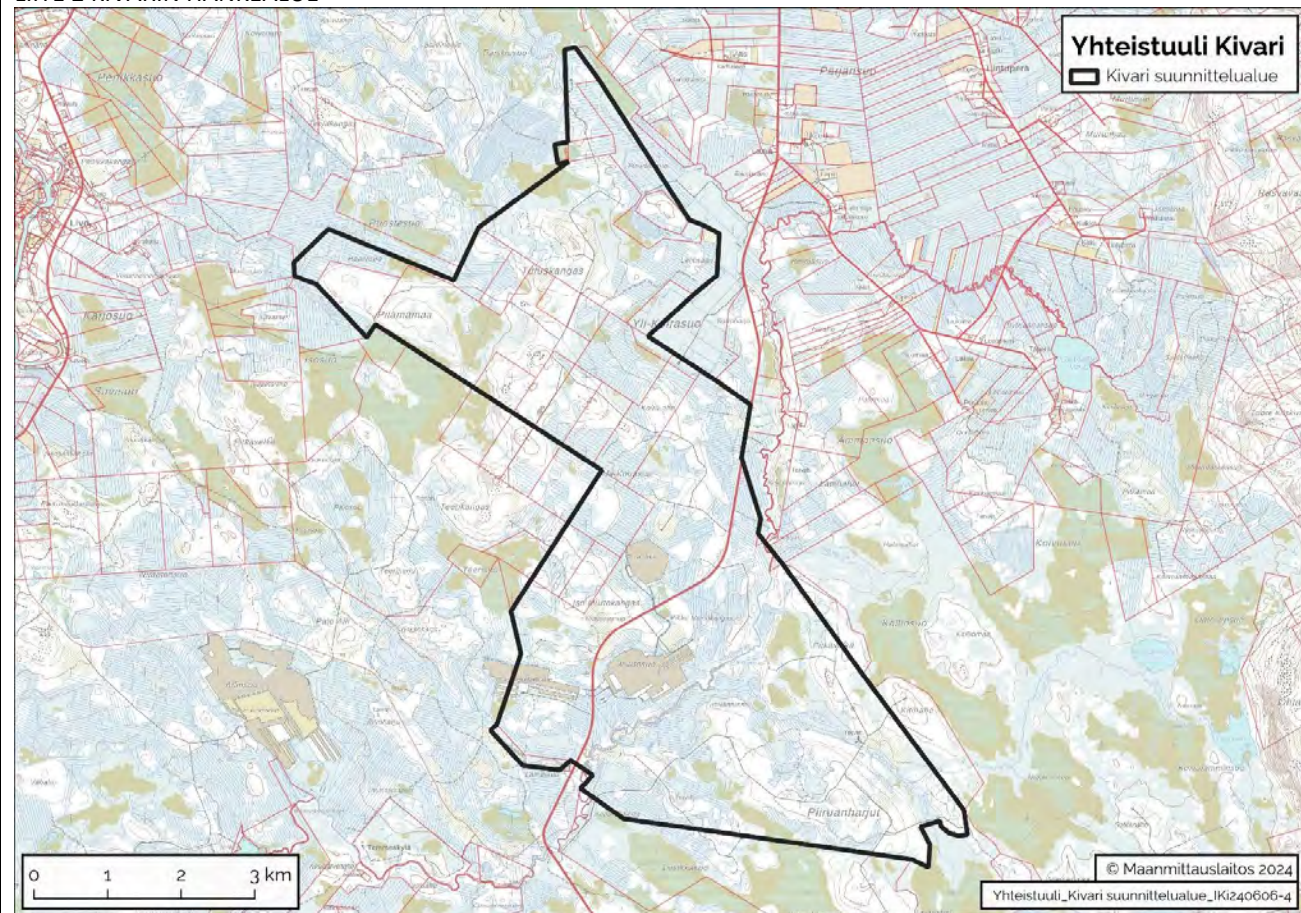
Liitteet Liite 1 Pärjän hankealue

Liite 2 Kivarin hankealue

LIITE 1 PÄRJÄN HANKEALUE

LIITE 2 KIVARIN HANKEALUE

MUU OSALLISPALAUTE / YHDISTYKSET, YHTEISÖT (yksilöintitietoja poistettu)

Lausunto	Vastine
Oulun kauppakamari / varatoimitusjohtaja Esa Pellikainen, 21.10.2024 Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotus Oulun kauppakamari on lausunut helmikuussa liittyen kaavan ehdotusaineistoon ja olemme kirjelmöineet asiasta myös kesäkuussa, kun tuulivoimayhtiöiden osalta on tullut kaavaluonnokseen huolestuneita kommentteja. Nyt lausomme asiasta kolmatta kertaa. Toteamme, että ehdotuksen osalta on tehty mittava työ. Aineisto on kattavasti koottu ja hankkeen vaikutuksia on laajasti selvitetty. Vihreän siirtymän hankkeet ja päästöttömän energian investoinnit ovat välttämättömiä kansallisiin ja globaaleihin ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi. Geopoliittinen tilanne vauhdittaa kehityksen suuntaa edelleen. Maatuulivoima ja myöhemmin meritulivoima ovat keskeisessä roolissa vihreän siirtymän investoinneissa ja vetytalouden konkretisoitumisessa Pohjois-Pohjanmaalla ja muuallakin Suomessa. Haluamme muistuttaa, että kaavaehdotuksen aluevarauksiin liittyvät vahvasti edellä mainittujen ilmastotavoitteiden lisäksi kansantaloudelliset ja liiketaloudelliset näkökulmat, ja ne ovat tärkeää ottaa huomioon yhtä harkiten kuin ympäristö- ja sosiaaliset näkökulmat. Aiemmin saimme muutamia painaviakin palautteita, joiden mukaan tuulivoimahankealueita on pienennetty tai poistettu aiempiin aluevarauksiin verrattuna. Eräskin palaute toteaa, että ”kaavasta näyttää tulevan enemmän rajoittava kuin mahdollistava”. Lainvoimaisissa maakuntakaavoissa on 69 tuulivoima-alueita, joista 21 kumotaan sellaisenaan tai niistä muodostetaan uusia alueita. Pohjois-Pohjanmaalla poistuvat alueet sijaitsevat Pudasjärvellä, Pyhännällä, Siikajoella ja Siikalatvalla. Vaikutus hankkeiden suunnitelmiin on tyrmistyttävää. Esimerkiksi viiden yhtiön yhteenlaskettu arviointi tarkoittaa 561 voimalan määrällistä vähennystä yhtiöissä valmisteltuihin suunnitelmiin. Aluetaloudellisesti se tarkoittaa toimijoiden toimeksiannosta SYKE:n kesäkuussa tekemien laskelmien mukaan lähes kuuden miljardin euron menetystä investointeina, joista maakuntaan kohdistuvat investoinnit pienenevät yli miljardilla eurolla. Työllisyysvaikutuksina vähennykset tarkoittavat noin 12.500 henkilötyövuoden pienennystä. Jalostavan vihreän siirtymän hankkeiden näkökulmasta tehomenetys on lähes 4500 MW. Nämä vaikutukset tulevat siis pelkästään viiden yhtiön hankkeiden pienentymisen seurauksena, ja taloudelliset vaikutukset ulottuvat valtavina muihinkin maakuntiin, esimerkiksi Pohjanmaalle. Maakuntakaavan tulevaisuuden kehittymisen suunta on koettu hämmentävänä, ja sitä on myös julkinen keskustelu mediassa. Pohjois-Pohjanmaan liiton mukaan ”kaavaluonnos karsittuine tuulivoima-alueineen selkeyttää hankkeiden eteenpäin viemistä”, ja perustuu useisiin eri selvityksiin sähköverkon ja luontokäytön näkökulmista. Metsähallituksen viestinä on ollut mm., että ”tuulivoima-alueita ei tule sulkea pois pelkästään teoreettisen kotkamallinnuksen perusteella, vaan maakuntakaavan tulee olla mahdollistava, ja tarkemmat vaikutukset niin maakotkaan kuin muihinkin lajeihin ja elinympäristöihin selvitetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa maastoinventointien perusteella”. Ristiriitaisen tilanteen vuoksi, on uutisoitu, että ympäristöministeriö on ottanut aikalisän liittyen tuulivoiman vaikutuksista maakotkien reviireihin ja liittyen merien lintualueisiin.	

On aika viheltää peli poikki ja edetä tähänkin saakka toimineella tavalla uusien hankkeiden kanssa ja säilyttää maakuntakaava mahdollistavana. Mikäli YVA-selvitysten ohjaukseen tarvitaan lisäresursseja Ely-keskuksille, niistä tulee neuvotella valtion kanssa. Valtio on aiemmin osoittanut lisäresursseja myös AVI:lle teollisuuden investointien ympäristölupaprosesseihin, ja jopa hallinto-oikeudessa on nopeutettu vihreän siirtymän hankkeiden valituskäsitteilyä. Suomi ja Pohjois-Pohjanmaa tarvitsee ja osaa suunnitella, rakentaa ja käyttää vihreän siirtymän investointeja. Hallitusohjelma tukee tätä tavoitetta ja toteuttamista. Toivomme siis, että kaavan eteenpäin viennissä, kuntien ja hanketoimijoiden, sekä muiden viranomaisten kanssa ehdittää käydä tarvittavat keskustelut, ja että kaava valmistuu hyvässä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.	
Pohjanmaan kauppakamari / toimitusjohtaja Paula Erkkilä, 23.10.2024 Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastomaakuntakaavan ehdotus Olemme saaneet Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastomaakuntakaavaehdotukseen elinkeinoelämän useilta toimijoilta erittäin huolestuneita viestejä. Tämän johdosta katsomme aiheelliseksi lähettää muistutuksen kaavaehdotuksesta, vaikka kaava ei kohdistukaan suoraan toimialueellemme. Kaavalla on merkittäviä negatiivisia vaikutuksia myös seutumme tuulivoima-, teollisuus- ja logistiikka-alan yrityksille. Vaikutukset ovat sekä suoria että välillisiä. Esitämme kaavan palauttamista valmisteluun siten, että luonto- ja ympäristöselvitysten käyttöä arvioitaisiin vielä uudestaan. Tavoitteena on, että tuulivoimaloiden määrää ei jouduttaisi vähentämään näin merkittävästi. Vahinko elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle olisi laajuudeltaan huomattava. Yleisesti toteamme, että ehdotuksen osalta on tehty mittava työ; aineisto on kattavasti koottu ja hankkeen vaikutuksia on laajasti selvitetty. Puhtaan siirtymän hankkeet ja päästöttömän energian investoinnit ovat välttämättömiä kansallisiin ja globaaleihin ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi. Maatuulivoima ja myöhemmin merituulivoima ovat keskeisessä roolissa vihreän siirtymän investoinneissa ja vetytalouden rakentumisessa. Kaavaehdotuksen aluevarauksiin liittyvät vahvasti edellä mainittujen ilmastotavoitteiden lisäksi kansantaloudelliset ja liiketaloudelliset näkökulmat, ja ne ovat tärkeää ottaa huomioon siinä missä ympäristö- ja sosiaaliset näkökulmat.	

Lainvoimaisissa maakuntakaavoissa on 69 tuulivoima-aluetta, joista 21 kumotaan sellaisenaan tai niistä muodostetaan uusia alueita. Vaikutukset ovat katastrofaalisia: esimerkiksi saamamme selvityksen mukaan pelkästään viiden yhtiön osalta vähennys suunniteltuun olisi 561 voimalaa. Aluetaloudellisesti se tarkoittaa toimijoiden toimeksiannosta SYKE:n laskelmien mukaan lähes kuuden miljardin euron menetystä investointeina, joista maakuntaan kohdistuvat investoinnit pienenevät yli miljardilla eurolla. Jalostavan puhtaan siirtymän hankkeiden näkökulmasta tehomenetys on lähes 4500 MW. Nämä vaikutukset tulevat pelkästään viiden yhtiön hankkeiden pienentymisen seurauksena, ja taloudelliset vaikutukset ulottuvat valtavina muihinkin maakuntiin, esimerkiksi Keski-Pohjanmaalle ja Pohjanmaalle. Kuljetuspuolella tämä tarkoittaisi noin 8000 erikoiskuljetusta vähemmän. On huomioitava, että logistiikkayritykset ovat joutuneet investoimaan mittavasti tuulivoimakuljetuskalustoon näiden investointien kuljetustarpeita palvelemaan. 8000 erikoiskuljetuksen menetetty liikevaihto on laskelmien mukaan 32 miljoonaa euroa. Kuljetuskapasiteetti on siis olemassa, ja se jäisi näiden osalta käyttämättä. Maakuntakaavan tulisi olla mahdollistava, ei rajoittava. Mikäli YVA-selvitysten ohjaukseen tarvitaan lisäresursseja Ely-keskuksille, niistä tulee neuvotella valtion kanssa. Valtio on aiemmin osoittanut lisäresursseja myös AVI:lle teollisuuden investointien ympäristölupaprosesseihin, ja jopa hallinto-oikeudessa on nopeutettu vihreän siirtymän hankkeiden valituskäsittelyä.	
Ainalin osakaskunta / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i> Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotuksesta Asianomainen: Ainalin Osakaskunta Ainalin Osakaskunnan hoitokunta esittää, että maakuntakaavaehdotuksessa tulee huomioida Haapavedellä Ainalin jakokunnan omistavat järvet. Jakokunnan järvien pinta-ala on yhteensä 1517 ha ja osakasluettelon mukaan osuuksia yhteisiin alueisiin on noin 450 tilalla. Suurin osa Osakaskunnan järvistä on Natura-aluetta. Tällä hetkellä rantamaisema on suurimalta osin hyvin luonnontilainen. Järvet ovat virkistyskäytössä ja siellä harjoitetaan aktiivisesti sekä metsästystä että kalastusta. Tuulivoimalat muuttavat järvimaisemia nykyisestä, ja heikentävät täten niiden viihtyvyyttä ja arvoa. Järvimaisemaisemien rumentumista ei korvata mitenkään. Hoitokunta esittää, että Osakaskunnan järville tulee tehdä kattava maisema-analyysi ja Osakaskunnan edustajilla tulee olla mahdollisuus esittää siellä näkemyksensä asiaan, koska paikallisia ihmisiä tulee aidosti kuulla ja ottaa heidän mielipiteensä huomioon. Osakaskuntaa ei ole huomioitu pyynnöistä huolimatta tähän mennessä mitenkään. Olemme kysyneet asiaa Haapaveden kaupungilta, Siikalatvan kunnalta ja tuulivoimayhtiöiltä mutta he eivät ole asiaan suostuneet, joten pyydämme teitä jälleen asian tiimoilta tekemään pyydetyt	

selvityksen ennen kuin kaava hyväksytään. Hyvän elinympäristön säilyttämiseksi ja haitallisten vaikutusten ehkäisyssä keskiöön nousevat tietoa tuottavat selvitykset sekä osallistuva ja vuorovaikutteinen ote valmisteluun ja on tärkeää että ihmisiä kuullaan aidosti prosessin kaikissa vaiheissa ja päätöksenteko on avointa.	
BirdLife Suomi ry / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i> Asia: Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa- ja kaavaehdotuksesta BirdLife Suomi ry lausuu kaavaehdotuksesta mielipiteenään seuraavaa. Yleistä Pidämme kaavatyön yhteydessä toteutettua maakotkaselvitystä (Pohjois-Pohjanmaan liitto 12/2022: Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon) laadukkaana ja perusteellisena. Kehotamme edelleen huomioimaan siinä esitetyt maakuntakaavoitusta koskevat suositukset kaavan jatkotyössä. Pidämme erityisen tärkeänä laajentaa tarkastelua selvityksen suositusten mukaisesti muihinkin lajeihin, kuten mehiläishaukkaan, hiirihaukkaan ja huuhekajaan. Aurinkoenergia Pidämme kaavamääräyksiä aurinkoenergiaa koskevia lisäyksiä ja suunnittelumääräyksiä varsin onnistuneina. Vauhdikkaasti etenevien aurinkoenergiahankkeiden osalta on pidettävä huoli siitä, että voimalat sijoitetaan luontoarvoiltaan vähäisiin paikkoihin. Lisäksi on huolehdittava siitä, että hankkeet sijoittuvat sellaisille alueille ja toteutetaan siten, että ne tuottavat merkittäviä ilmastohyötyjä verrattuna kyseisen alueen vallitsevaan tai muuhun maankäyttöön ja ovat hiilinegatiivisia. Esi-tämme aurinkoenergiaa koskevaan yleiseen suunnittelumääräykseen lisäystä, joka huomio ilmastomuutoksen hillitsemiseen liittyvän näkökulman: ”Aurinkovoimaloiden sijoituspaikan valinnassa on lisäksi varmistettava, että hanke tuottaa merkittävää ilmastohyötyä suhteessa alueen muuhun mahdolliseen maankäyttöön, ja että hanke on hiilinegatiivinen”. Suuret, teollisen mittakaavan aurinkovoimalat ovat kiistatta maakuntakaavoilla ohjattavaa maankäyttöä. Ne ovat jopa useiden neliökilometrien suuruisia hankkeita, joiden sijoittumiseen vaikuttavat nykyisten ja tulevien voimajohtoverkkojen ja niiden liityntäpisteiden sijainti, ja joiden toteutukseen liittyy muun muassa oman voimajohtoyhteyden	

rakentaminen. Esitämme, että teollisen mittaluokan aurinkovoimaloiden sijaintipaikat osoitetaan maakuntakaavassa tuulivoimala-alueiden tapaan.

Tuulivoiman kaavamääräyksistä

Pidämme kaavaehdotuksen tuulivoimaa koskevia kaavamääräyksiä varsin onnistuneina. Kaavamääräyksiä on muokattu aiempien ehdotustemme pohjalta linnustoa paremmin huomioiviksi.

Päämuuttoreiteille sijoittuvat tuulivoimala-alueet

Kaavaehdotuksen merituulivoimaa koskevien suunnittelumääräysten mukaan voimalat tulee ensisijaisesti sijoittaa PohjoisPohjanmaan rannikon päämuuttoreitin ja linnuston tärkeiden levähtämisalueiden ulkopuolelle.

Kaava-aineistossa olevissa lintujen päämuuttoreiteissä ei ole huomioitu valtakunnallisiin päämuuttoreitteihin vuonna 2023 julkaistuja päivityksiä (Lehtiniemi & Toivanen 2023). Reitteihin tuli jonkin verran muutoksia myös Pohjois-Pohjanmaalle. Merkittävimmät muutokset tulivat ulkomeren muuttoreitteihin, joiden sijaintia tarkennettiin ulommaksi muun muassa tuulivoimatoimijoilta saatujen uusien selvitysten tietojen perusteella. Kaavan tausta-aineistoa sekä vaikutusten arviota on tärkeää päivittää tältä osin. Erityisesti on arvioitava mustalinnulle, pilkkasiivelle ja kuikkalinnuille aiheutuvia vaikutuksia, koska lajien valtakunnallisille päämuuttoreiteille on esitetty useita merituulivoimala-aluevarauksia.

Kaavatyön aikana kaavaehdotuksesta on merkitty poistettavaksi useita tuulivoimala-alueita. Lintujen päämuuttoreitien keskittymäalueilta ei ole kuitenkaan poistettu kaikkia voimalavarauksia. Päämuuttoreitille rakentaminen aiheuttaa suuren riskin siitä, että tuulivoimaloiden aiheuttamat kumulatiiviset törmäysvaikutukset nousevat populaatiotasolla merkityksellisiksi.

Pidämme perusteltuna poistaa vireillä olevien ja luvittamattomien päämuuttoreitille sijoittuvien alueiden varaukset maakuntakaavasta.

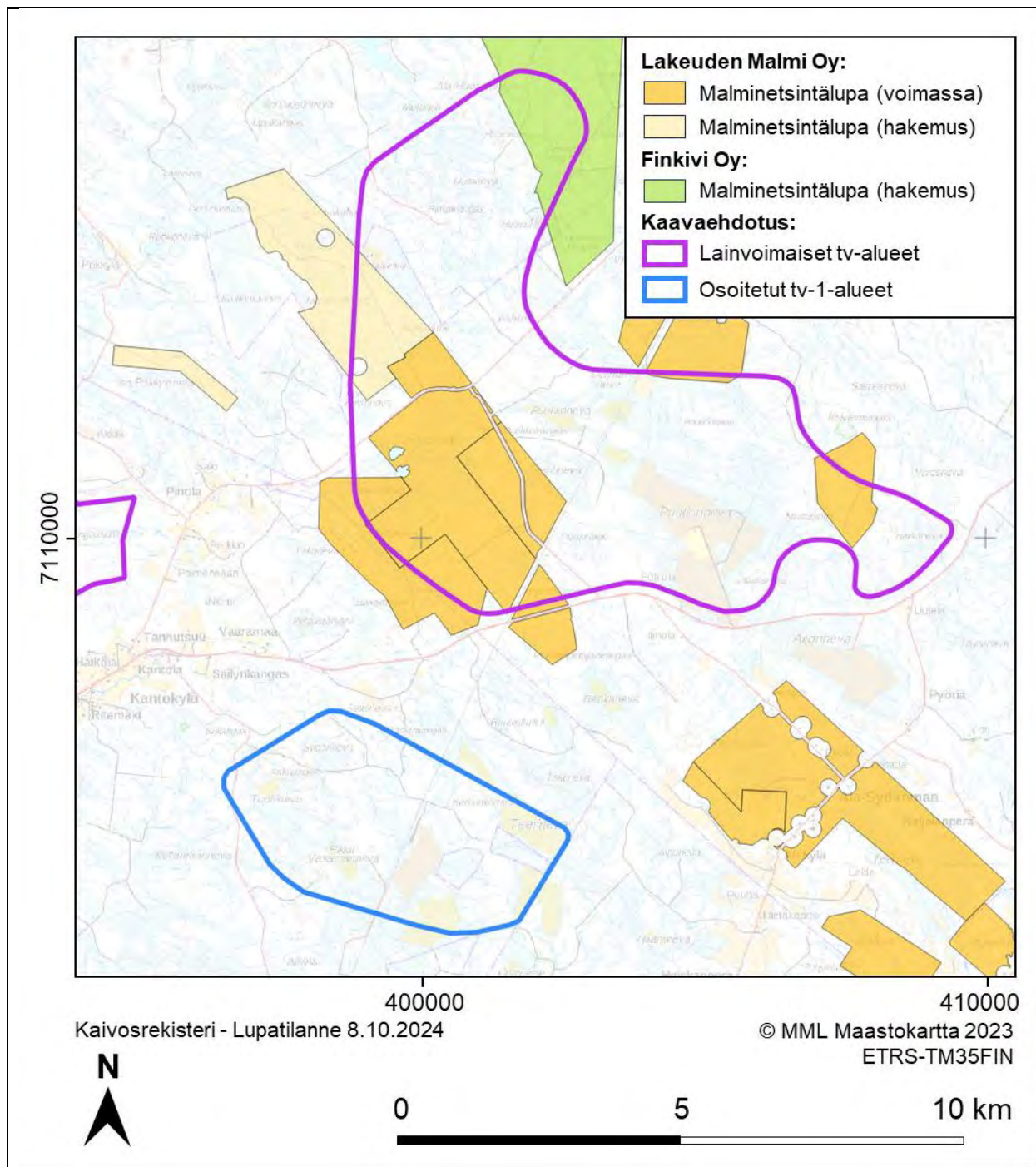
Maakuntakaavalla tulee lisäksi varmistaa, että päämuuttoreitille sijoittuvat toiminnassa olevat tuulivoimala-alueet ovat tuulivoimala-alueina vain tämän hetkisten voimaloiden käyttöiän. Maakuntakaavan kaavamääräyksiä tulee kehittää sellaisiksi, että niillä estetään päämuuttoreitillä sijaitsevien voimaloiden uusiminen. Näin toimien alueiden nykyisille toiminnanharjoittajille ei synny kohtuuttomia taloudellisia menetyksiä, mutta linnustovaikutukset saadaan pitkällä aikavälillä minimoitua.

Pyydämme ystävällisesti Pohjois-Pohjanmaan liittoa huomioimaan edellä esittämämme.

BirdLife Suomen puolesta

<i>Yhteystiedot poistettu</i> Lehtiniemi, T. & Toivanen, T. 2023: Lintujen päämuuttoreitit Suomessa – päivitys 2023. BirdLife Suomi ry. Ladattavissa: https://tiedostot.birdlife.fi/pdf/lintujen-paamuuttoreitit-raportti-2023-birdlife.pdf	
Fennia Gold Oy ja Lakeuden Malmi Oy / 23.10.2024 Northgold Asia: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA -ehdotus <i>Yhteystiedot poistettu</i> Muistutuksen antajat ovat Fennia Gold Oy ja Lakeuden Malmi Oy. Yhtiöt ovat Tukholman pörssiin listatun Northgold Ab:n suomalaisia tytäryhtiöitä. Yleistä Jatkuva malminetsintä on kaivosteollisuuden toiminnan elinehto. Sen lisäksi malminetsintä on myös elinkeino, joka keskittyy yhden tai useamman malmiesiintymän löytämiseen ja kehittämiseen. Malminetsintäyhtiölle tutkittava esiintymä on erittäin kriittinen omaisuuserä, ja muiden elinkeinojen suosiminen sen kustannuksella voi tuhota vuosien kehitystyön ja yhtiön elinkelpoisuuden. Kriittisten ja strategisten metallien tuotantoa EU-alueella on tulevana vuosina nostettava merkittävästi, eikä muulla maankäytöllä voida vaarantaa tunnettujen, tai edes mahdollisten esiintymien hyödyntämistä tulevaisuudessa. Malminetsintäprojektit ovat erittäin pääomaintensiivisiä, jopa kymmenien vuosien projekteja – ennen kaivostoimintaa. Kaivostoiminta tyypillisesti hyötyy lähellä tuotetusta uusiutuvasta energiasta, ja Fennia Gold Oy ja Lakeuden Malmi Oy suhtautuvatkin tuulivoimaan positiivisesti. Yhtiöiden näkemys on, että yhteensovittamalla on mahdollista toteuttaa molempia elinkeinoja. Uusiutuvan energian ja sähkön siirtolinjojen suunnittelussa Pohjois-Pohjanmaalla on kuitenkin täysin jätetty huomiotta maakuntakaavassa merkityt mineraalipotentialiset alueet, mutta myös lainvoimaiset malminetsintälupa-alueet, tunnetut malmiot ja resurssiarviot. Malminetsintää ei ole käsitelty mitenkään esimerkiksi tuuli- ja aurinkopuistojen suunnittelua koskevissa oppaissa tai TUULI-hankkeen kohdekorteilla. Edes YVA-prosesseissa tai osayleiskaavoituksessa malminetsintäyhtiöitä ei ole kuultu asianmukaisesti. On erityisen perusteltua välttää tuulivoiman ja malminetsinnän vastakkainasettelua jo maakuntakaavan tasolla ja pyrkiä toimintojen yhteensovittamiseen, pitkien valitusprosessien välttämiseksi.	

Huomautamme, että kaavaehdotuksessa on useita alueita päällekkäin eri yhtiöiden malminetsintälupien ja intressialueiden kanssa. Ajantasaiset kaivos-, malminetsintälupa- ja varausalueet, sekä hakemusvaiheessa olevat alueet voi tarkistaa Tukesin ylläpitämästä Kaivosrekisterin karttapalvelusta osoitteessa: <https://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>

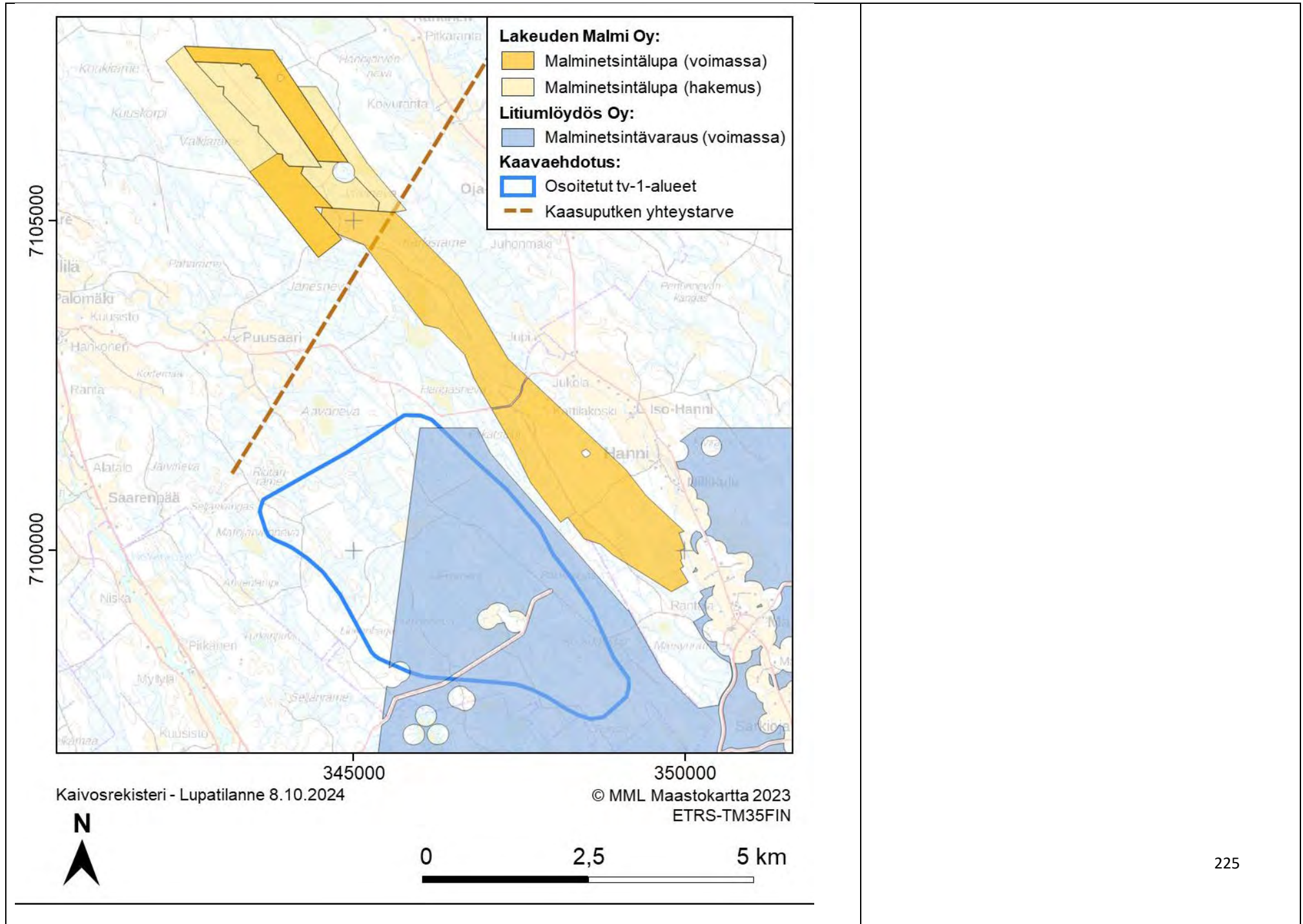
Kuva 1. Malminetsintäyhtiöiden lupa- ja hakemusalueet Puutionsaaren tuulivoima-alueella.

Esimerkki: Puutionsaaren tuulivoima-alue

Esimerkiksi Puutionsaaren tuulivoima-alueen kanssa päällekkäin sijaitsee Lakeuden Malmi Oy:n ”Kiimala”-niminen projektialue (Kuva 1). Alueen kaavoituksessa tai YVA-prosessissa ei ole huomioitu yhteensovittamisen tarvetta, tai kuultu malminetsintäyhtiötä mitenkään. Projektialueella sijaitsevan Ängesnevan kultaesiintymän tunnettu varanto on 147 300 unssia kultaa. Tämän hetken kullanhinnalla (2 600 €/unssi) tunnetun esiintymän nykyarvo ns. ”maahan laskettuna” on noin 383 M€.

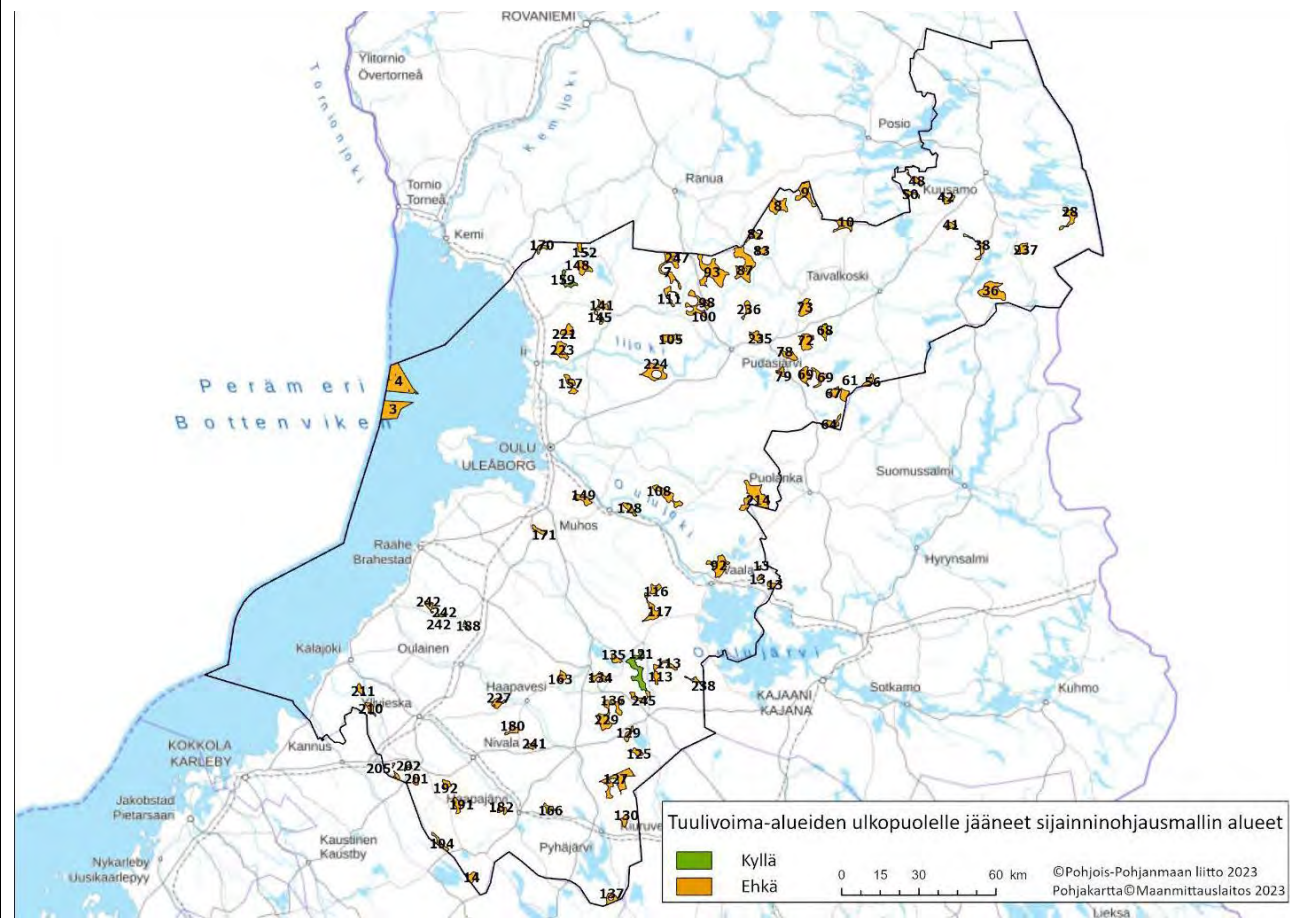
Alustava vetyputken linjaus

Yhtiöt haluavat tuoda esille, että kaavaehdotuksen alustava kaasuputken linjaus länsirannikolla kulkee Northgold Ab:n tytäryhtiön, Lakeuden Malmi Oy:n Hirsikangas-Hanni malminetsintäalueiden läpi. Alueelta tunnetaan Hirsikankaan kultaesiintymä, jonka varanto on 89 000 unssia. Tämän hetken kullanhinnalla (2 600 €/unssi) esiintymän nykyarvo ns. ”maahan laskettuna” on yli 200 M€. Kuvassa 2 näkyy myös sinisellä toisen yhtiön malminetsintävaraus, joka on päällekkäin Tv-1-ehdotusalueen kanssa ja lähellä Lakeuden Malmi Oy:n lainvoimaista malminetsintäaluetta.

Kuva 2. Alustava vetyputken linjaus päällekkäin Hirsikangas-Hanni-projektialueen kanssa.

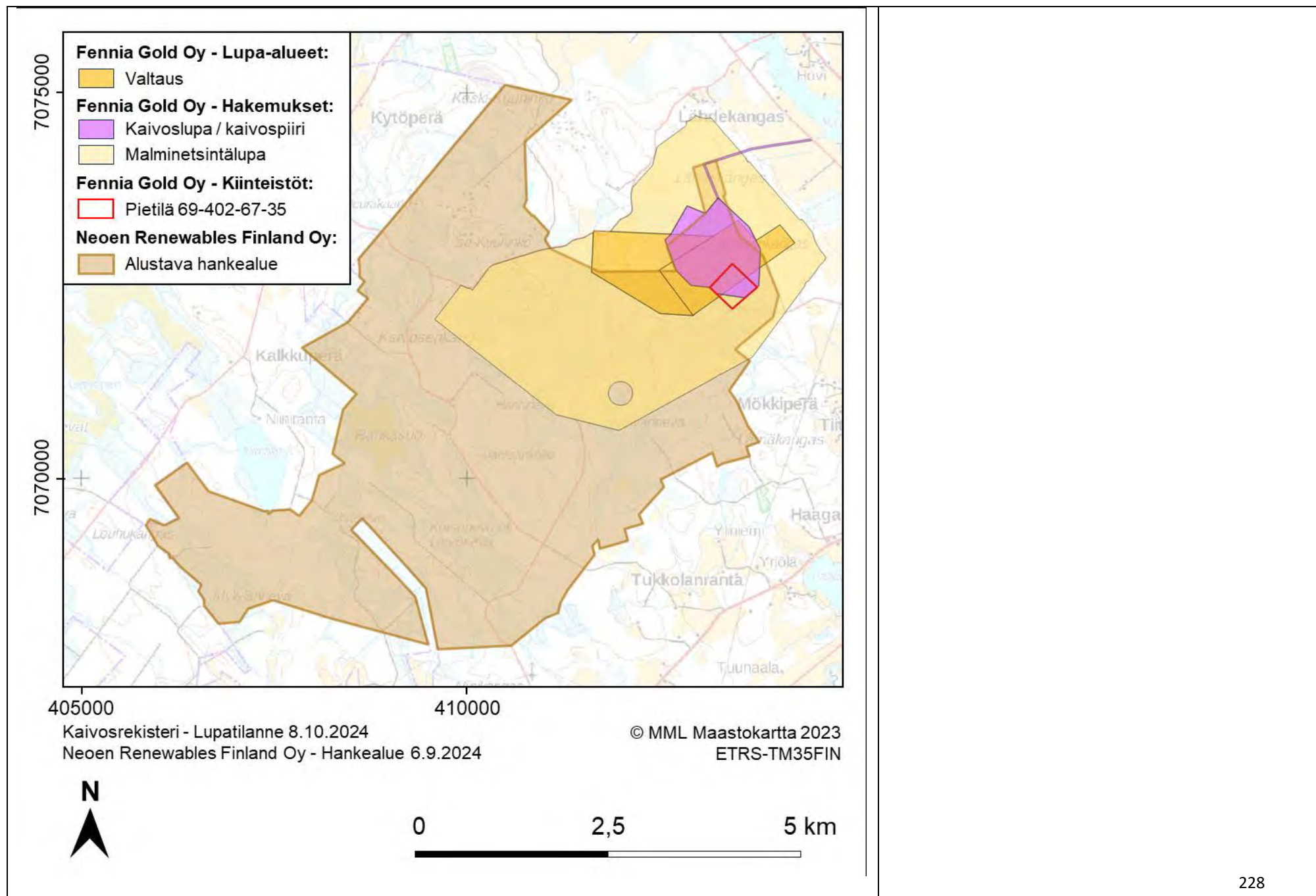
Sijainninhajausmallin mukaisten tuulivoimapotentialisten alueiden (kyllä- ja ehkä-alueet) vaikutusten arviointi, ei osoi-
teta energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksessa tv-alueina

Kuva 3. Kaavaehdotuksen kuva.

Kaavaehdotuksen kuvassa on esitetty alue nro 182: Karvosenkangas (Kuva 3). Fennia Gold Oy:n käsityksen mukaan alueelle on suunnitteilla NEOEN Finland Oy:n toimesta huomattavan suuri tuulivoimapuisto (28.6 km²), josta NEOEN on tehnyt Haapajärven kaupungille kaavoitusaloitteen.

Fennia Gold Oy haluaa saattaa tiedoksi, että alue sijoittuu päällekkäin Fennia Gold Oy:n Kopsan kulta-kupariesiintymän ja malminetsintälupien kanssa (Kuva 4). Alueella on Tukesin antama kaivospiiripäätös (KaivNro K7405) ja MRL 33§ mukainen rakennusrajoitus. Kaivospiirille on haettu myös apualuetta tien rakentamiseksi. Kopsan esiintymän tunnettu kulta-kuparivaranto on 749 500 unssia (kultaekvivalentti) ja alueelle suunnitellaan kaivosta. Tämän hetken kullanhinnalla (2 600 €/unssi) esiintymän nykyarvo ns. ”maahan laskettuna” on noin 2 Mrd€.

matkailuyritysten edunvalvontaa. Kalajoki Matkailuyhdistykseen kuuluu yli 60 jäsentä. LAUSUNTO Pyhäjoelle ja Raaheen suunnitellut merituulivoimalat eivät saa haitata matkailuelinkeinoamme eivätkä alueemme matkailu- ja virkistyskäyttöä. Käytettävissämme olevien tietojen perusteella näyttää mahdolliselta, että matkailutoimialle syntyisi olennaista haittaa. Emme hyväksy tätä. PERUSTELUT Tuulivoima uusiutuvana energialähteenä on erittäin hyvä ja tärkeä asia. Merituulivoiman <u>näkyminen</u> Kalajoen matkailukeskuksen <u>merimaiseman sektorissa</u> olisi sen sijaan erittäin huono asia. Kalajoen matkailun tärkeimpiä vetovoimatekijöitä ovat dyynit, pitkät hiekkarannat, auringonlaskut ja aava meri - tähän kansainvälisestikin kiinnostavaan ja ainutlaatuiseen maisemankuvaan merituulivoimalat eivät kuulu. Lisäksi esimerkiksi Rahjan saaristo on valtakunnallisestikin arvokas maisema-alue, jonka rantatörmiltä avautuvia aavoja merinäkyymiä ei saa merituulivoimala häiritä. Matkailun arvomaailmassa meriluonnon suojelu on äärimmäisen tärkeää ja huolestuttaa meitä myös tähän seikkaan. Herää myös kysymys, että mitä vaikutuksia merituulivoimaloilla on veneilyyn ja kalastukseen. Kalajoen matkailukeskukseen on tehty satojen miljoonien investointeja ja olemme alueella nimenomaan huolehtineet siitä, että upea avara merimaisema säilyy. Mikäli merituulivoimalat näkyvät matkailukeskukseen, niin näkemyksemme on, että se tuo haasteita ja haittaa matkailuelinkeinomme vetovoimalle, toimintaedellytyksille ja tulevaisuuden kasvumahdollisuuksille.	
Kitkan Viisaat ry / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i> KANNAOTTO KUULUTETTUUN POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVA EHDOTUKSEEN Kitkan Viisaat ry on kuulutetun vaihemaakuntakaavan alueella Kuusamossa ja Posiolla toimiva yleishyödyllinen yhdistys, jonka tarkoituksena on Kitkajärven ja Kitkajoen vesistöalueen luonto- ja virkistyskäyttöarvojen turvaaminen pyrkimyksenä veden erinomainen laatu. Yhdistys lausuu kantanaan kuulutettuun energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotukseen seuraavaa:	

1 TUULIVOIMALOIDEN RAKENTAMISTA KOSKEVA YLEISMÄÄRÄYS ON KORJATTAVA

Kyseinen yleismääräys ei täytä riittäviä tuulivoimaloiden rakentamiselle, käytölle ja jälkihoitotöille (siirtojohdot mukaan lukien) velvoitettavien selvitysten reunaehtojen vaatimista vaihemaakuntakaavan perusteella tehtävissä yksityiskohtaisemmissa suunnitteluissa.

Kyseisen puutteellisesti ja virheellisesti rajatun hallinnollisen vaihemaakuntakaava ehdotuksen perusteella tehtävät yksityiskohtaisemmissa kaavoituksessa vaadittavat selvitykset (jota ei ehdotuksessa ole riittävästi velvoitettu tehtäväksi) eivät turvaa riittävästi yksityiskohtaisemman suunnitelman vaikutusalueen asukkaiden ja toimijoiden oikeusturvaa, koska ehdotus rajaa yksityiskohtaisemman suunnittelun koskemaan vain tuulivoimahankkeen rakentamisvaihetta.

Täten tuulivoimahankkeen käyttö- ja lopetusvaiheen selvitysveloitteet on rajattu pois yksityiskohtaisemmista suunnitelmista, mikä vaarantaa alueen asukkaiden ja toimijoiden oikeusturvan, koska käyttö- lopetus- ja jälkihoitovaiheiden selvitysvaatimukseen voivat hankeyhtiöt vastineissaan lausua, ettei sellaisia selvityksiä ole tarpeen laatia, koska maakuntaavan yleismääräys ei sellaista velvoita.

Kannanottona vaadimme, että tuulivoimaloiden rakentamista koskeva yleismääräys on korjattava siten se koskee rakentamista, käyttöä, lopettamista ja jälkihoitovelvoitteita, ja että siinä annetaan veloitteet yksityiskohtaisimmissa suunnitelmassa tehtäville tarkemmille selvityksille tuulivoimayksiköiden (siirtoyhteydet mukaan lukien) rakentamiselle, käytölle, lopetukselle ja jälkihoitovelvoitteille, jotta yksityiskohtaisemman suunnittelun perusteella tehtävien kaavoitusprosessien yhteydessä asukkaat ja toimijat voisivat lausua kantansa koko hankkeen koko toiminta-ajan ja myös jälkihoidon vaikutuksista oman elinpiiriinsä tulevaisuuteen vaikuttavassa asiassa riittäviin selvityksiin perustuen.

Painotamme, että nyt ehdotettu yleismääräys ei luo riittävää oikeusturvaa.

2. HANKKEEN JA MUIDEN HANKKEIDEN YHTEISVAIKUTUKSET EKOLOGISIIN KÄYTÄVIIN ON VELVOITETTAVA SELVITETTÄVÄKSI EHDOTETTUA TARKEMMIN

Tuulivoimahankkeiden (siirtoyhteydet mukaan lukien) rakentamista käyttöä, lopettamista ja jälkihoitomääräyksissä on esitettyä ehdotusta tarkemmin velvoitettava hankkeen ja muiden hankkeiden yhteisvaikutukset ekologisiin käytäviin.

Kannanottona vaadimme, että tuulivoimaloiden rakentamista (siirtoyhteydet mukaan lukien) käyttöä, lopettamista ja jälkihoitovelvoitteita kokevissa yksityiskohtaisempia suunnitelmia koskevissa selvitysvelvoitteissa on velvoitettava nyt ehdotettua tarkemmin selvitysvelvoitteen reunaehdot, jotta yksityiskohtaisemman suunnittelun perusteella tehtävien kaavoitusprosessien yhteydessä asukkaat ja toimijat voisivat lausua kantansa koko hankkeen koko toiminta-ajan ja myös jälkihoidon vaikutuksista oman elinpiiriinsä tulevaisuuteen vaikuttavassa asiassa riittäviin selvityksiin perustuen vaikutuksista ekologisiin käytäviin, huomioiden myös luontokadon pysäyttämisen velvoittavat kansainväliset sopimukset.

Viittaamme Kuusamon osalta ekologisiin käytäviin 14, 15, 16, 17.

3. LÄHEKKÄIN OLEVIEN TUULIVOIMAHANKKEIDEN YHTEISVAIKUTUKSET ON VELVOITETTAVA SELVITETTÄVÄKSI EHDOTETTUA TARKEMMIN

Tuulivoimahankkeiden rakentamista, käyttöä, lopettamista ja jälkihoitomääräyksissä on esitettyä ehdotusta tarkemmin veloitettava lähemmäksi olevien tuulivoimahankkeiden (mukaan lukien siirtoyhteydet) yhteisvaikutukset maisema-alueisiin ja ekologiaan käytäviin.

Kannanottona vaadimme, että tuulivoimaloiden rakentamista (siirtoyhteydet mukaan lukien) käyttöä, lopettamista ja jälkihoitovelvoitteita kokevissa yksityiskohtaisempia suunnitelmia koskevissa selvitysvelvoitteissa on veloitettava nyt ehdotettua tarkemmin selvitysvoitteen reunaehdot, jotta yksityiskohtaisemman suunnittelun perusteella tehtävien kaavoitusprosessien yhteydessä asukkaat ja toimijat voisivat lausua kantansa koko hankkeen koko toiminta-ajan ja myös jälkihoidon vaikutuksista oman elinpiiriinsä tulevaisuuteen vaikuttavassa asiassa riittäviin selvityksiin perustuen hankkeen vaikutuksista kansallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin.

Viittaamme Kuusamon pohjoisosalta Maaninkavaara Kuusamo (entinen voimassa olevan maakuntakaan mukainen alue, jota hanketoimija hakee nyt Nuunajärvi nimisenä) sekä uusi alue 406 Vitikkovaara, jotka muodostavat yhteisen vaikutusalueen, joka sijoittuu Kitkajärven ja Riisitunturin maisema-alueille.

Viittaamme Kuusamon eteläosalta alueisiin 506 Martinvaara sekä 508 Kalliovaara, jotka muodostavat yhteisen vaikutusalueen, ja sijaitsevat keskellä erämaa-alueita.

TIIVISTELMÄ

Kitkan Viisaat ry esittää Riisitunturin kansallispuiston ja sen laajennusosan suojelualueen kylkeen ja ns. Maaningan erämaahan sijoittuvan Nuunajärven tuulivoima-alueen ja läheisten tuulivoima-alue merkintöjen poistamista kokonaisuudessaan maakunta-kaavasta.

Viittaamme KHO:n päätökseen hylätä aikaisemmin samalle alueelle sijoittuva ns. Maaningan tuulivoimahanke riittämättömistä vaikutus selvityksistä poronhoitoon, maisemaan, luontoon, linnustoon (petolinnut) sekä Posion matkailuväen vastukseen hanketta kohtaan.

Erikseen painotamme, että tuolloin Maaningan tuulivoimahankkeen siirtojohtoon Kitkajärven ylittävää osaa siirtolinjan osalta ei YVA-selvitystä tehty, koska silloisessa vaihemaakuntakaavassa ei erikseen tuulivoimahankkeen ja sen siirtojohtoon yhteisvaikutuksia ympäristölle ja maisemalle veloitettu yksityiskohtaisemmassa kaavoitus suunnitelmissa selvittämään, vaikka alue on valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue ja Natura-alue sekä liittyy kiinteästi Posion kunnan alueen matkailu- ja luonnonsuojeluhankkeisiin.

Edellä kuvattua asukkaiden ja elinkeinonharjoittajien elinympäristön heikentävää ja oikeusturvan turvaamatta jättämisen menettelyä ei uudessa vaihemaakuntakaavassa saa sallia, jonka vuoksi vaadimme maakuntakaava ehdotus korjattaviksi tältä osin.

Katsomme, että mikäli kaavaehdotus jäisi ehdotetulla tavalla voimaan, tuhoisivat tuulivoimahankkeet siirtolinjoinen ja niiden hankkeiden yhteisvaikutukset Riisitunturin kansallispuiston maisema-, luonto-, luontokuvaus, retkeily, revontuli-matkailu arvot, vaikka merkittävä osa Riisitunturin matkailijoista on Posion lisäksi Ruka-Kuusamon alueella majoittuvia. Riisitunturin Maaningan erämaassa on hankealueiden (siirtolinjoinen) läheisyydessä useita eri petolintujen pesiä ja saalistusreviirejä, ja sitenkin tuulivoimahankkeet ovat alueelle soveltumattomia missään muodossa.

Hanke tulee myös merkittävästi alentamaan Kitkajärven länsipuolen rantojen asutuksen vapaa-ajankiinteistöjen vetovoimaa ja kiinteistöjen arvoa sekä vaikuttavaa haitallisesti kansallismaisemaan.

Kivarin yhteismetsä / 17.10.2024 Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon <i>Yhteystiedot poistettu</i> Taustaa Yhteismetsä on kiinteistöille yhteisesti kuuluva alue, joka on tarkoitettu käytettäväksi kestävän metsätalouden harjoittamiseen sen osakkaiden hyväksi. Yhteismetsät ovat yksityismaita, eikä niillä ole mitään julkisoikeudellista luonnetta tai velvoitteita. Yhteismetsälain mukaan yhteismetsää on käytettävä ensisijaisesti kestävän metsätalouden harjoittamiseen, mutta myös muita maankäyttötapoja, kuten turvetuotantoa on harjoitettu. Poliittisten päätösten johdosta, on turvetuotantoa ajettu tietoisesti alas ja se on vaikuttanut heikentävästi yhteismetsän taloudelliseen tuloksenjakoon. Kestävä metsätalous sisältää taloudellisen, sosiaalisen ja ekologisen kestävyuden. Yhteismetsän osakkaat päättävät, miten he painottavat kestävän metsätalouden eri osa-alueita yhteismetsän alueiden käytössä. Kivarin yhteismetsä on ollut tehnyt tiivistä yhteistyötä eri viranomaisten kanssa luonnon monimuotoisuuden sekä lajien säilymisen edistämiseksi koko sen olemassaolon aikaan. Mm. vuonna 2022 luovutettiin suojeluun vajaa 15 ha ja vuonna 2024 myytiin Po-Pohjanmaan ELY:lle noin 150 ha ns. Ohtavaaran palsta suojelutarkoituksiin. Aiempien vuosikymmeninä on yhteismetsä luovuttanut maomaisuuttaan satoja hehtaareja, joiden käyttötarkoitus on nykyisin olla osana Natura verkkostoa. Yhteismetsä tarkoitus on tuottaa osakkailleen mm. taloudellista tuottoa. Useiden suojeluprosessien takia yhteismetsä taloudellinen tuotto osakkaille on valitettavasti kärsinyt. Koska yhteismetsän ominaisuudet ovat asumattomuuden sekä tuuliolosuhteiden kannalta erinomaisesti tuulivoimatuotantoon sopivat, on yhteismetsä tehnyt tuulivoimayrityksen kanssa tuulivoimatuotantoon tähtäävän sopimuksen ja näin pyrkinyt turvaamaan osakkaiden omistuksen tarkoitusperät ja järkevyyden. Kivarin yhteismetsän osakkaiden mielipide on selvä: Kivarin yhteismetsä on tehnyt riittävän määrän taloudellisia uhrauksia omalta osaltaan luonnon monimuotoisuuden hyväksi. Yhteismetsälle on luvattu, että suojeluun tarkoitettujen alueiden perustamisesta ei aiheudu käyttö rajoituksia yhteismetsälle jääneiden alueiden käytöstä. Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10. Kivarin yhteismetsä jättää muistutuksensa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon.	

Muistutus Yhteistuuli Oy suunnittelee Pudasjärven kaupungin Kivarin yhteismetsän alueelle ns. Kivarin tuulivoimahanketta. Kivarin alueelle suunnitellaan maksimissaan 22 tuulivoimalan rakentamista. Kivarin yhteismetsällä on sopimus Yhteistuuli Oy:n kanssa. Alkuvuodesta 2020 Yhteistuuli Oy aloitti Kivarin tuulivoimahankkeiden suunnittelun ja teki syksyllä 2020 kaavoitusaloitteen Pudasjärven kaupungille osayleiskaavojen laadinnasta. Pudasjärven kaupunginhallitus käsitteli kaavoitusaloitteen kokouksessaan 25.8.2020 (11680/10.09.00.00/2020 § 252) ja hyväksyi käynnistää Kivarin yhteismetsän alueen kaavoittamisen. Kivarin alueilla on tehty kattavasti luonto- ja erillisselvityksiä vuosien 2020, 2021 sekä 2024 aikana ja alueen soveltuvuutta tuulivoimatuotannolle on arvioitu luonto- ja erillisselvitysten sekä ympäristövaikutustenarviointimenettelyn avulla. Alkuperäistä hankealuetta ja voimalamääriä on supistettu ympäristövaikutusten vähentämiseksi perustuen luonto- ja erillisselvityksistä saatuihin tietoihin. Saamiemme tietojen mukaan YVA-menettelyn selvityksissä ja vaikutusten arvioinneissa ei ole todennettu tekijöitä, joiden vuoksi seudullisesti merkittävää tuulivoimahanketta Yhteistuuli Oy:n hankealueelle Kivariin ei voisi toteuttaa. Maakuntakaavan uudistamisen tukevalle TUULI-hankkeen sijainninhajausmallin perusteella Yhteistuuli Oy:n suunnittelema alue merkittiin osittain uudeksi ehkä-alueeksi, eli alue on ominaispiirteiltään sellainen, että sille voidaan lähtökohdaisesti tutkia seudullisen tuulivoimapuiston sijoittamista. Nähtävillä olevassa Pohjois-Pohjanmaan liiton Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusaineistossa Yhteistuulen aiemmin mukana olleet tuulivoima-aluemerkintä tv-3 523 on poistettu kokonaan? Kivarin yhteismetsä esittää, että nähtävillä olevasta aineistosta poiketen lopulliseen energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan lisätään Kivarin tuulivoima-alue.	
Kärsämäenjärven yhteismetsä / 22.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i> Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahanke Pyhäjärven kaupungissa Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liitolle ja maakuntahallitukselle Me metsänomistajat olemme syvästi huolissamme Hautakankaan-Harvankankaan tuulivoimahankkeen alueen pienentämisestä Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa. Vaadimme, että liitto palauttaa tv-alueen kaavaan alkuperäisessä laajuudessa, kuten se oli esitetty luonnosvaiheessa. Hautakankaan tuulivoimahankkeen suunnittelu alkoi vuonna 2019, ja alueen maanomistajat ovat alusta alkaen tukeneet hanketta vahvasti. Meidän tavoittemme on ollut edistää vihreää siirtymää sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla.	

voimaloiden yhteisvaikutukset ympäristöön ja näkymiin tulevat huomioiduksi, koska tuulivoimaloiden korkeudet kasvavat koko ajan.

Natura 2000-alueet: alueen vesistöt sekä lähistöllä sijoittuva Varessuo ovat suojeltuja.

Alueen eliöstöä ei ole huomioitu riittävästi. Alueella sijaitsee saukkoreviiri, pohjanlepakon pesintä- ja talvehtimispaikkoja, pöllöreviirejä, maakotkareviirit, useita päiväpetolintuja, runsas suolinnusto mm. suokukot ja tiukasti suojeltu jokirapu. Luontolive Oy:lla on runsas video- ja kuvamateriaali alueen eliöstöstä.

Alue on ilveksen lisääntymisaluetta. ks. Tassu-järjestelmä. Tuulivoima-alue suunniteltu liian lähelle Viinivaaran arvokasta pohjavesialuetta. Suojaetäisyys on liian pieni.

Alue on erittäin runsas metsätiaisten pesimis- ja esiintymisalue.

- Kaskensuo I, Oulu tv-1 544

Alue sijoittuu liian lähelle arvokkaita suoalueita lajistoineen. Esim. maakotka. ks. Paliskunnan maakotkan pesät sekä korvausalueet.

Tuulivoima-alue suunniteltu liian lähelle Viinivaaran arvokasta pohjavesialuetta. Suojaetäisyys on liian pieni.

- Pikku Joutensuo, Oulu tv-1 516

Alueella kulttuurisesti arvokas maisema Ylivuoton kylä. Suojaetäisyys liian pieni. Alueella sijaitsee myös useita luontopolkuja. Myös Vepsän kylä sijoittuu liian lähelle tuulivoima-aluetta.

Alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Sanginjokivarren luonnonsuojelualue. Luonnonsuojelualueella lajeina esim. kuukkelit, useita pöllölajeja. Kuva- ja äänitallenteita Luontolive Oy:llä.

Hanhilampi, Pyyrälampi, Kortesusuo, Hakasuo ja Sarvisuo ovat merkittäviä lintujen pesimispaikkoja. Kuva- ja videotallenteita useista lajeista, esim. maakotka, mehiläishaukka, niittysuohaukka, ruskosuohaukka, sinisuohaukka, metsähanhet ja suokukot.

Alueella suden lisääntymis- ja levähdyspaikka, jota ei saa hävittää. Tästäkin on kuvamateriaalia Luontolive Oy:lla ja ks. Tassu-järjestelmä.

Natura 2000-vesistö, Hanhilampi ja Vuotonoja laskee Kiiminkijoen vesistöihin.

Natura 2000-alueen vedet ovat suojeltuja.

Kiiminkijoen vesistöissä on todistettu olevan jokirapuja. Luontolive Oy:n koepyyntissä saatiin jokirapuja vuonna 2019. Tästä on kuvatodiste.

Vepsänjoki on ollut ennen erinomainen rapujoki. Rapukanta on elpymään päin eikä se kestä tuulivoimaloiden rakentamisesta johtuvia takaiskuja.

Huomautamme myös, että paikallisia luontoalan yrityksiä ei ole kuultu kaavaa valmisteltaessa. Kaavaehdotukset ovat liian kiireisellä aikataululla valmisteltu. Toteutuessaan tuulivoima-alueet aiheuttavat suurta haittaa paikallisten luontoalan yritysten elinkeinotoimintaan. Esimerkiksi Luontolive Oy:lla ja aiemmin tmi Luontolivellä on alueiden läheisyydessä ollut vuosien ajan livelähetystoimintaa sekä useita luontokuvauspaikkoja.

Metsänhoitoyhdistys Koillismaa / 21.10.2024

Yhteystiedot poistettu

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liiton energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotusaineistoon

Taustaa

Metsänhoitoyhdistys Koillismaa ry on metsänomistajien edunvalvonta elin yhdessä valtakunnallisen keskusjärjestön MTK:n kanssa. Toimialueeseemme kuuluvat Kuusamon ja Pudasjärven kaupungit ja Posion, Taivalkosken sekä osa li:n kunnasta (Kuivaniemen ja Oijärven kylät). Metsänhoitoyhdistyksiä on Suomessa yli 50 kpl ja toimihenkilömäärä on noin 1000 henkilöä. Koko Suomessa on jäseniä noin 160 000 henkilöä/yhteisöä.

Jäseniö Mhy Koillismaalla on noin 6000 metsänomistajaa.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on edennyt ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen. Ehdotuksen aineisto on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 65 §) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 12 §) mukaisesti nähtävillä 23.9.–24.10.

Metsänhoitoyhdistyksen hallitus on käsitellyt asian kokouksessaan 21.10.2024.

Muistutus

Koillismaalaisten metsätalouden harjoittajien sekä kiinteistönomistajien edunvalvojina olemme pettyneitä siihen, että kuntiemme hankkeista enemmistö on otettu kaavaehdotuksesta pois? Useat Koillismaan kunnat ovat teettäneet omia tuulivoimaselvityksensä, mutta kaavavalmistelussa nämä on jätetty kokonaan huomiomatta?

Hankkeiden poistamisen takia toimialueemme itäosien kunnilla eikä maanomistajilla ei ole mahdollisuutta samanlailla saada hyötyä tuulivoiman vuokra- ja kiinteistöverotuloista kuin useimmilla muilla Pohjois-Pohjanmaan vastaavilla ta-
hoilla. Ei liene maakuntaliitonkaan perustehtävän tarkoituksena mukainen asettaa maakuntakaavoituksella alueita eriarvoiseen asemaan? SYKE:n tekemän aluetalousvaikutusraportin mukaan pelkästään laskennassa mukana olleiden viiden tuulivoimatoimijan hankkeiden osalta tämä tarkoittaa menetettyinä kiinteistöveroina noin 400 M € tuulivoimatoimijoiden käyttöä ajalta laskettuna toimialueellamme. Sen päälle tulee vielä laskea, mikä on verotulojen kertymä tuulihankkeen maanomistajille maksettujen vuokrien osalta.

Saamiemme tietojen mukaan nähtävillä olevan maakuntakaavaluonnoksen seudullisesti merkittävien hankkeiden alarajan (10 turbiinia) nostaminen ei tuo tarvittavaa liiketaloudellista uskottavuutta investoijien näkökulmasta. Tuulivoimarakentamisen kannattavuus ja investoijien mielenkiinto hankkeiden suunnittelussa ja toteutumisessa on kokonaan riippuvainen siitä, että tuulivoimalle osoitetaan riittävästi tilaa ja kokonaisuus on riittävä iso. Mikäli

tuulivoimarakentamiselle varatut alueet harvenevat ja pienentyvät, tämä vähentää hankkeiden houkuttelevuutta investoijien silmissä. Samalla pienet ja hajanaiset tuulivoima-alueet voivat hajauttaa luontovaikutuksia, mikä ei ole ympäristön kannalta paras ratkaisu – siirtolinjojen lisääntymisestä puhumattakaan.

Metsäomistajien edunvalvojina muistutamme maakuntakaavan laadinnan näkökulmaa, että:

- maakuntakaava tulee olla kuntien elinkelpoisuutta mahdollistava, ei rajoittava
- maakuntakaavoituksessa on otettava myös taloudelliset seikat huomioon
- maakuntakaavoituksessa pitää ottaa huomioon myös kuntien omat tuuliselvitykset
- maakuntakaavoituksessa pitää huomioida se, että hankkeiden toimijoilla on jo suurimmalta osiltaan kattavat YVA aineistot hankkeiden vaikutuksista
- Natura-alueiden ympärille ei voi tulla ”harmaata” suojelua maankäyttörajoitusten muodossa kuten on aikanaan luvattu
- päiväpetolintujen hylkäämät pesät (yli 10 vuotta käyttämättä) sekä ihmisen tekemät, mutta pesimättömät tekopesät pitää poistaa aineistoista
- hankkeet tulisi olla mahdollisimman suuria, jotta sähkönsiirtoverkosto voidaan minimoida
- maakuntakaavan tulee edistää kansallista sähkön runkoverkon vahvistamista koko maakunnan alueen tuulivoimarakentamisen mahdollistamiseksi
- maakuntaliiton tulee edunvalvonnassaan edesauttaa, että siirtolinjojen alle jäävien maiden omistajat saavat oikeudenmukaiset korvaukset menetetyistä maa-alueista
- maakuntakaavoitus pitää tukea vihreän siirtymisen tavoitteiden toteutumista, ei rajoittaa sitä

Pudasjärvi 21.10.2024

Toimeksi saaneena

Yhteystiedot poistettu

Metsänhoitoyhdistys Siikalakeus Ry / 15.10.2024

Yhteystiedot poistettu

Uljuan tuulipuistohanke Siikalatvan kunnassa
Muistutus Pohjois-Pohjanmaan liitolle ja maakuntahallitukselle.

Me metsäomistajat olemme erittäin huolissamme, että Uljuan seudullisen kokoluokan tv-alue on poistettu Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavasta. Vaadimme liittoa palauttamaan Utjuan tv-alueen kaavaan luonnosvaiheessa esitetystä muodosta.

Uljuan tuulipuistohankkeen suunnittelu aloitettiin vuonna 2020. Hanke aloitettiin yhteismetsien toimesta, sillä meillä alueen maanomistajilla on vahva tahtotila edistää vihreää siirtymää niin paikallisesti kuin valtakunnallisella tasolla.

Uljuan tuulipuiston tuotoilla on merkittävä vaikutus Siikalatvan kunnalle ja alueen metsänomistajille. Kunnalle kiinteistöveron tuottoina ja alueen maanomistajille vuokratuottoina. Yhteismetsien sadat metsänomistajat, joille tuulipuiston antama tuotto jakaantuu, asuvat Siikalatvan kunnan lisäksi muun muassa Siikajoen, Urningan, Lumijoen, Tyrnävän kunnissa. Omistajat ovat pääosin iäkkäitä metsänomistajia, joille tulovirroilla on iso merkitys.

Alueen yhteismetsät ovat suunnitelmallisen metsätalouden harjoittajia. Uljuan tuulipuisto hyödyntäisi oimassa olevaa metsäautotieverkkoa ja ylläpitäisi sitä, samalla palvelten metsätaloutta. Tuulipuiston tuottojen myötä mahdollistuisi metsäalueiden suojelupinta-alan ja jatkuvan kasvatuksen lisääminen sekä suoalueiden ennallistaminen. Alueen vanhoja metsiä sekä luontoarvoja voitaisiin paremmin säilyttää ja kiertoaikoja pidentää ja siten hiilensidontaa ylläpitää. Metsien hakkuutuottoa voitaisiin siten laskea.

Hankealue on rajautunut vuoden 2023 aikana tehtyjen selvitysten perusteella vain sille soveltuvalle alueelle. Tuulimyllyjen määrä on supistunut kolmannekseen alkuperäisestä 75 voimalasta. Luontoarvoiltaan haavoittuvat ja arat alueet ovat luontoselvityksien tulosten perusteella rajautuneet hankkeesta pois.

Alueella pesivä päiväpetolinnun ydinreviirille ei suunnitella tuulivoimaloita ja sille on määritelty riittävä suojavyöhyke voimaloista. Tätä suojeltua lajia on seurattu ja sen elinympäristöä on vaalittu jo vuosia maanomistajien toimesta. Lisäksi voimalasijoittelu on suunniteltu metsäpeuran elinympäristöt huomioiden.

Me maanomistajat haluamme olla mukana omalta osaltamme tukemassa kestävästä energiantuotantosta ja hillitsemässä ilmastonmuutosta, joka on-uhkatekijä myös luonnolle ja eläimistöille. Meille on tärkeää turvata luonnon monimuotoisuutta eläinten ja luonnon näkökulmasta, ja tässä hankkeessa ne on huomioitu suunnittelussa huolellisesti.

Vaadimme, että tämän yleiskaavoituksessa vireillä olevan **hankkeen yksirtviskohtaista vaikutustenviointia tulee painottaa ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavan valmistelutyössä** maakuntatason selvityksien sijaan, kun punnitaan seudullisen kokoluokan tuulivoima-alueen soveltuvuutta.

Uljuan tuulipuistohanke tulee palauttaa Pohjois-Pohjanmaan Ilmasto- ja energiavaihemaakuntakaavaan.

MTK Pohjois-Suomen metsävaliokunta / 18.10.2024

Yhteystiedot poistettu

LAUSUNTO POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN

EHDOTUKSEEN

MTK Pohjois-Suomen metsävaliokunta (jäljempänä metsävaliokunta) on Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan Metsänhoitoyhdistysten sekä MTK PohjoisSuomi ry:n yhteistyöelin, jonka tehtävänä on tukea maa- ja metsätalouden edunvalvontaa.

Metsävaliokunta katsoo, että energia- ja ilmastopolitiikkaa ja sen vaikutuksia maankäyttöön, ihmisiin, elinkeinoihin ja luontoon on hyvä tarkastella maakunnan tasolla. Maakuntakaavan tulisi ohjata alan investointeja ja rakentamista siten, että ihmisille, elinkeinoille ja ympäristölle koituvat haitat pystytään pitämään mahdollisimman pienenä ja toisaalta edistetään maakuntaan sijoitettavia, ilmastonmuutoksen torjumista edistäviä, maakunnan taloutta vahvistavia ja kestäviä investointeja.

Metsävaliokunta katsoo, että maakuntakaavan tulee lähtökohdiltaan olla mahdollistava, ei rajoittava. Maakuntakaavassa tulee pystyä osoittamaan kaikki uusiutuvan energian rakentamiselle potentiaaliset kohteet, jotka eivät suoraan vaaranna asutusta, elinkeinotoimintaa, suojelualueita tai uhanalaisia lajeja. Metsävaliokunnan näkemyksen mukaan toimijoille tulee antaa mahdollisuus suunnitella vireillä olevat ja tulevat hankkeet siten, että ympäristölle ja ihmisille aiheutuvat haitat minimoidaan. Maakuntakaavoituksessa ei tule ennakoida tarkemman luvituksen (yleiskaava, YVA) vaatimuksia ja lopputulosta, vaan yrityksille sekä toimivaltaisille viranomaisille tulee antaa mahdollisuus tehdä työnsä lain vaatimusten mukaan.

MTK Pohjois-Suomen metsävaliokunta edellyttää, että kaikki Tuuli-hankkeessa osoitetut tuuli- ja aurinkovoimalle osoitetut mahdolliset alueet (kyllä, ehkä) tulee ottaa maakuntakaavaan mukaan, jolloin toimijoiden ammattitaito, lakisääteiset luvitusprosessit ja markkinatilanne voivat ratkaista kunkin hankkeen toteutumisen tai toteutumatta jäämisen. Maakuntakaavan tasolla ei tule lähteä etukäteen ohjailemaan energiamarkkinoita ja suunnitteilla olevien investointien toteutumista.

Metsävaliokunta pitää hyvänä sitä, että maakuntakaavalla ohjataan myös uusiutuvan energian investointien edellyttämän sähkönsiirron kehittämistä. Kantaverkon ja liityntälinjojen kehittämisessä tulee myös maakuntakaavalla pyrkiä ohjaamaan verkkoyhtiöitä ja uusiutuvaa energiaa rakentavia toimijoita siirtolinjojen yhteiskäyttöön sekä rakentamaan uudet siirtolinjat mahdollisuuksien mukaan samoihin johtokäytäviin olemassa olevien linjojen kanssa. Mahdollisuuksien mukaan tulee myös hyödyntää olemassa olevien

linjojen kapasiteetin kasvattamista samoihin pylväisiin niin, että vältytään johtokäytävien tarpeettomalta leventämiseltä sekä haitalta metsätaloudelle ja hiilinielulle.	
Nuorittan Nuorisoseura ry / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i> Nuorittan Nuorisoseura vaatii kaavaluonnoksen Kaskensuo I, Utajärvi TV-1 544 ja Kaskensuo L, Oulu TV-1 545 hylkäämistä Tynnyrikorpi-Mustasuo (s. 222-227) alueelta seuraavista syistä: - Kiiminkijoen Natura 2000 verkostoon kuuluvia vesistöjä virtaa hankealueelta pääuomaan. Kiiminkijoen kunnostushanke on aloitettu ja tuulivoimahanke vaarantaa näin ollen kansainvälisesti arvostetun Natura-vesistön tilan. Nuorittajoen, kuten myös Kiiminkijoen varteen ollaan kunnostuksen yhteyteen mietitty rakennettavaksi pyörä- ja patikkareittejä. Kunnostushankkeelle valitaan hankekoordinaattori kuluvan vuoden aikana. Natura -vesistössä elää harjus, lohi, jokirapu, mahdollinen vesihelmisimpukka=raakku, saukko, nahkiainen ja pikkunahkiainen. Tästä syystä tuulivoimapuistohanke tulee hylätä. - Hankealueelta tavataan myös viitasammakoita, pohjanlepakoita ja siellä on hyvä metsäkanalintujen populaatio. - Viinivaaran laaja ja harvinainen lähteikkö kokonaisuus saattaa vaarantua myllyistä irtoavasta mikromuovista. Ei ole tutkittu, miten siipien rakenne muuttu vuosikymmenien saatossa. Lisäksi Viinivaaran alueella on pohjavesialue, josta Oulun kaupunki on hakenut lupaa ottaa pohjavettä varavedeksi. - Alueella on aktiivista poronhoitoa, joissa palakii lähes 1000 poroa. Tutkimusten mukaan porot reagoivat vahvasti tuulivoimamylyihin. - Susia näkyy hankealueella useasti vuodenvaihteen aikana. Tänä kesänä 2024 sudet, ahmat ja ilvekset ovat tappaneet poroja ja vassoja niin, että vassoja on jäljellä ainoastaan n. 20 % syntyneistä vassoista hankealueella Mäntymaa-Tallikangas-Mustasuo alueella. Susilauma kaikkosi hirvenmetsästäjiä 13.10.2024 Vehkaharjulta Viinivaaraa kohden, Tallikankaan ja Mustasuon kautta. - Joutsenet pesivät kesäisin useilla paikoilla hankealueella. Tietoja ei ole tallennettu tietojärjestelmiin. - Hankealueella on useita pöllölajeja (lapinpöllö, varpuspöllö, helmipöllö, viirupöllö, suopöllö ja huuhkaja) ja niiden pesimäreviirejä. - Päiväpetolintuja, erittäin uhanalaisia sekä pienemmällä suojelustatuksella olevia, mm maakotka pesii alueella (ainakin kaksi maakotkareviiriä). Kotkanpoikanen havaittu poronaitauksen lähistöllä saarisuolla 20.10.2024. Poikasen ”vanhemmat” on nähty useita kertoja lentämässä Sorsuanojan kodan seutuvilla. Tulee huomioida, että korkean elinpiiri ulottuu etenkin talvisaikaan 20-25 km etäisyydelle pesästä. Pelkkä reviiri ei kerro koko totuutta. - Pallo-ojan varressa on ollut karhun pesä useana talvena. Lieneekö tulevanakin talvena. - Kyseinen tuulimyllyalue sijaitsee metsähanhien muuttoreitillä. Muutossa saattaa olla satoja lintuja parvissa. - alueella sijaitsee valtakunnallisestikin arvokas hillasoiden ketju. Missään tutkimuksissa ei ole arvioitu erittäin aran hilkukinnan onnistumista tuulivoimaloiden sijaitessa aivan alueen vieressä. Etenkin pölyttäjiä, joiden olemassaolo alueella on marjojen edellytys, pysyminen paikalla on tutkimatta. Hillastaminen on tärkeä lähiruuan ja virkistytymisen muoto. Selkärangattomien mahdollinen katoaminen heikentää kaikkien marjojen esiintymistä alueella.	

Lausunto:

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät pitää huolestuttavana suuntauksena, että maakuntakaavassa on painotettu mahdollistamisen sijaan alueiden poissulkemista. Saamiemme tietojen mukaan viideltä eri yhtiöltä on evätty mahdollisuus rakentaa yhteensä 561 tuulivoimalaa. Tämä poissulkeminen perustuu kahteen eri selvitykseen, jotka eivät ole välttämättä relevantteja.

Maakotkan osalta Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelussa on tehty Natura-selvitys, jossa lähdeaineistona on käytetty "Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa" -selvitysluonnosta (VN/13643/2023). On kuitenkin huomioitava, että Ympäristöministeriö veti kyseisen selvitysluonnoksen takaisin 9.9.2024, vajaa viikko ennen kuin maakuntahallitus päätti asettaa kaavan nähtäville.

Metsäpeuran osalta Natura-selvityksessä on sovellettu Luonnonvarakeskuksen (Luke) suositusta 5 kilometrin häiriöttömästä suojavähykkeestä (Toivanen et al., 2023) sekä porotutkimuksia. Metsäpeurasta ei kuitenkaan ole olemassa riittävää tutkimustietoa Suomessa, vaan arvio perustuu olettamuksiin, minkä vuoksi sen käyttö kaavoituksessa on kyseenalaista. Hankekohtaisesti tehdyt vaikutusten arviointit ja yksityiskohtaiset selvitykset osoittavat, että tuulivoimaa voidaan sijoittaa metsäpeura-alueille, kunhan elinympäristöt huomioidaan. Näitä tarkempia tutkimuksia ja tietoon perustuvaa aineistoa ei kuitenkaan ole huomioitu kaavaehdotuksessa. Liiton Natura-selvityksessä Luke on esittänyt ehdotetut alueet, mutta niiden osalta ei ole julkista ja vahvistettua tietoa.

Tuulivoimahankkeissa Natura-arviointien tulisi perustua voimassa olevaan Natura-alueen suojeluperusteeseen.

Pohjois-Pohjanmaan alueella tuulivoimainvestoinnit ovat kohdanneet merkittäviä haasteita, koska maakuntakaavaa ei ole vielä vahvistettu. Tämä on hidastanut kuntakohtaisten kaavojen etenemistä, ja yrityksillä on useita hankkeita viireillä, jotka odottavat maakuntakaavan hyväksyntää. Yrittäjäjärjestönä pidämme äärimmäisen tärkeänä, että investointeja saadaan eteenpäin. Tuulivoiman osalta olemme kansainvälisessä kilpailutilanteessa, ja on olemassa riski, että alun perin tälle alueelle suunnitellut investoinnit siirtyvät esimerkiksi Ruotsiin.

Esitämme, että maakuntakaavan prosessia ja kirjauksia täydennetään seuraavasti: . Jos kaavan voimassaoloaikana saadaan uutta, luotettavampaa tietoa sekä maakotkan että metsäpeuran osalta, maakuntakaava tulisi voida tarkistaa ja täydentää joustavasti. Tällä tavoin nyt poissuljetut, yhteensä 561 tuulivoimalaa, voisivat tulevaisuudessa palata kaavaan uusien selvitysten myötä. Tietojemme mukaan tämänkaltaista joustavaa prosessia on sovellettu esimerkiksi Keski-Suomen Liitossa. Toivomme Pohjois-Pohjanmaan Liitolta vastaavaa joustavuutta.

Meidän on varmistettava, että investoinnit saadaan liikkeelle ja toisaalta maakuntakaavan tehtävänä on mahdollistaa kehitys alueellamme. Siksi on tärkeää, ettei puutteellisten selvitysten vuoksi menetetä potentiaalisia investointeja alueelle.

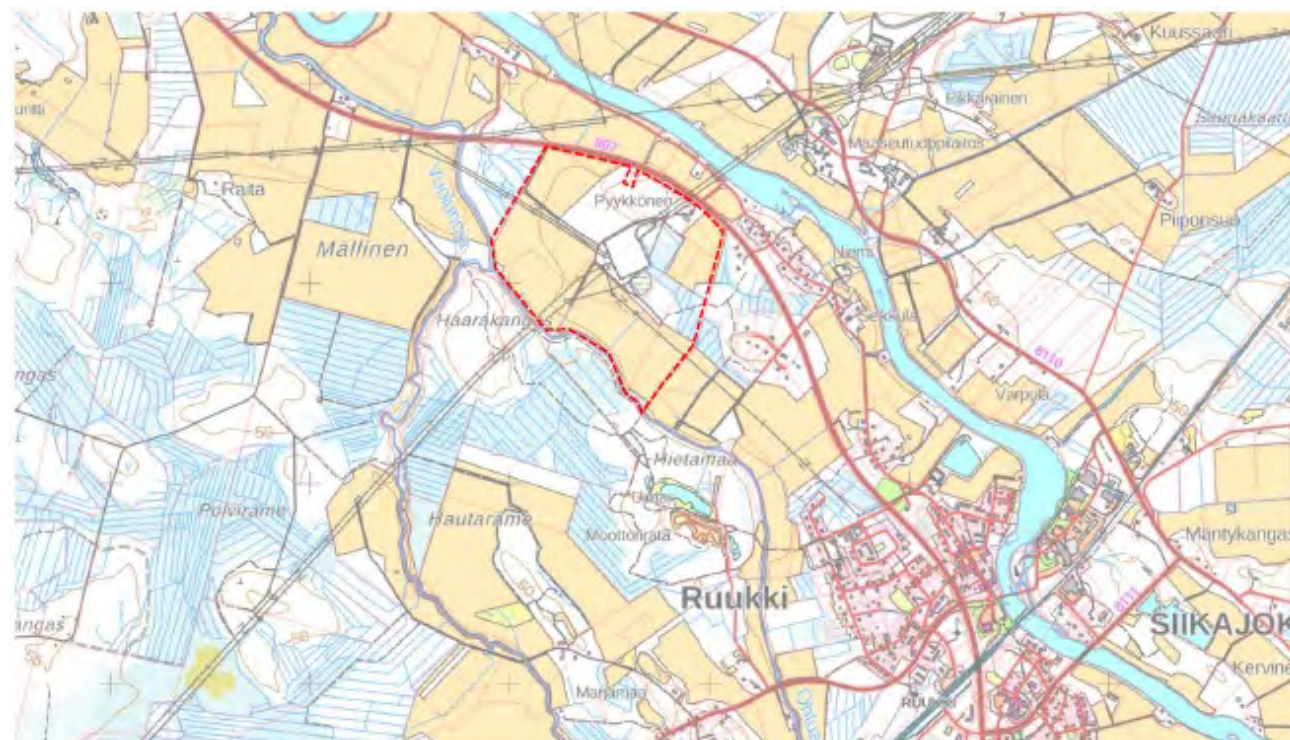
Ruukin Yrityspuisto Oy / 25.10.2024

Yhteystiedot poistettu

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen

Yrityspuiston tavoitteena on kehittää Jussinkankaan alueelle vihreän energian hankkeiden teollisuusalue. Jussinkankaan alue sijaitsee noin kahden kilometrin etäisyydellä Ruukin taajamasta hyvien liikenneyhteyksien varrella seututien 807 varrella. Alue sijaitsee Fingridin kantaverkon solmupisteessä ja alueelle on mahdollista kaavoittaa riittävän laajoja tonttialueita energiahankkeiden tarpeisiin. Alueen läheisyydessä sijaitsee asuinrakennuksia, sekä vapaa-ajan asumista, jotka tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

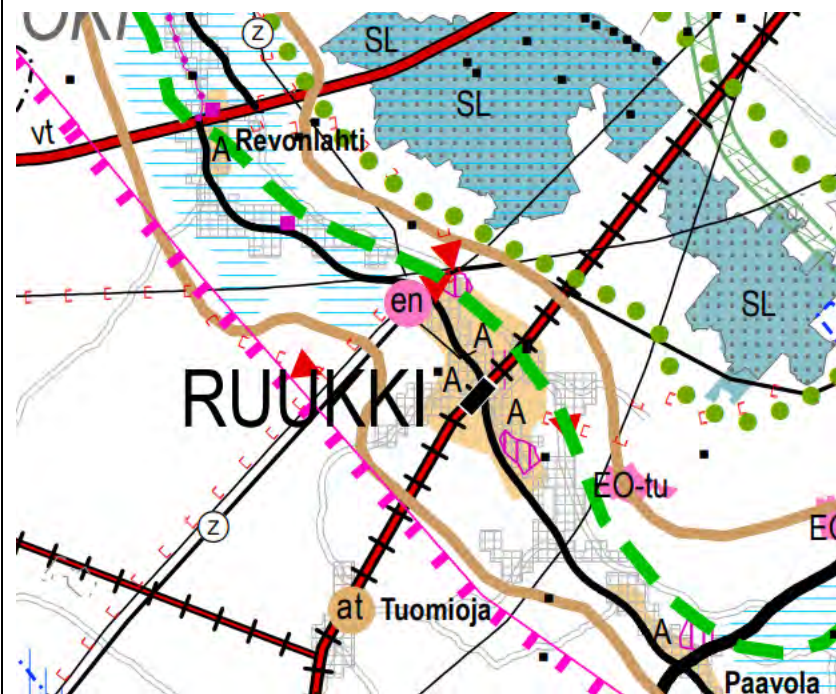
Hankkeeseen liittyen alueelle laaditaan asemakaava, jonka yhteydessä laaditaan yleiskaavallinen tarkastelu.

Kaavoitettava alue rajattu karttakuvaan.

Suunnittelualueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntavaihekaavat 1.-3. ja vireillä on Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihekaavakuntakaava.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa alue kuuluu maaseudun kehittämisen kohdealueeseen (mk), aluetta sivuaa moottorikelkkailun yhteystarve sekä seututie ja alueelle saapuu 110 kV:n ja 400 kV:n tai 220 kV:n pääsähköjohdot. Suunnittelualan pohjoispuolella kulkee viheryhteystarve. Lisäksi alueelle sijoittuu maakunnan energihuollon kannalta tärkeä suurmuuntamoalue.

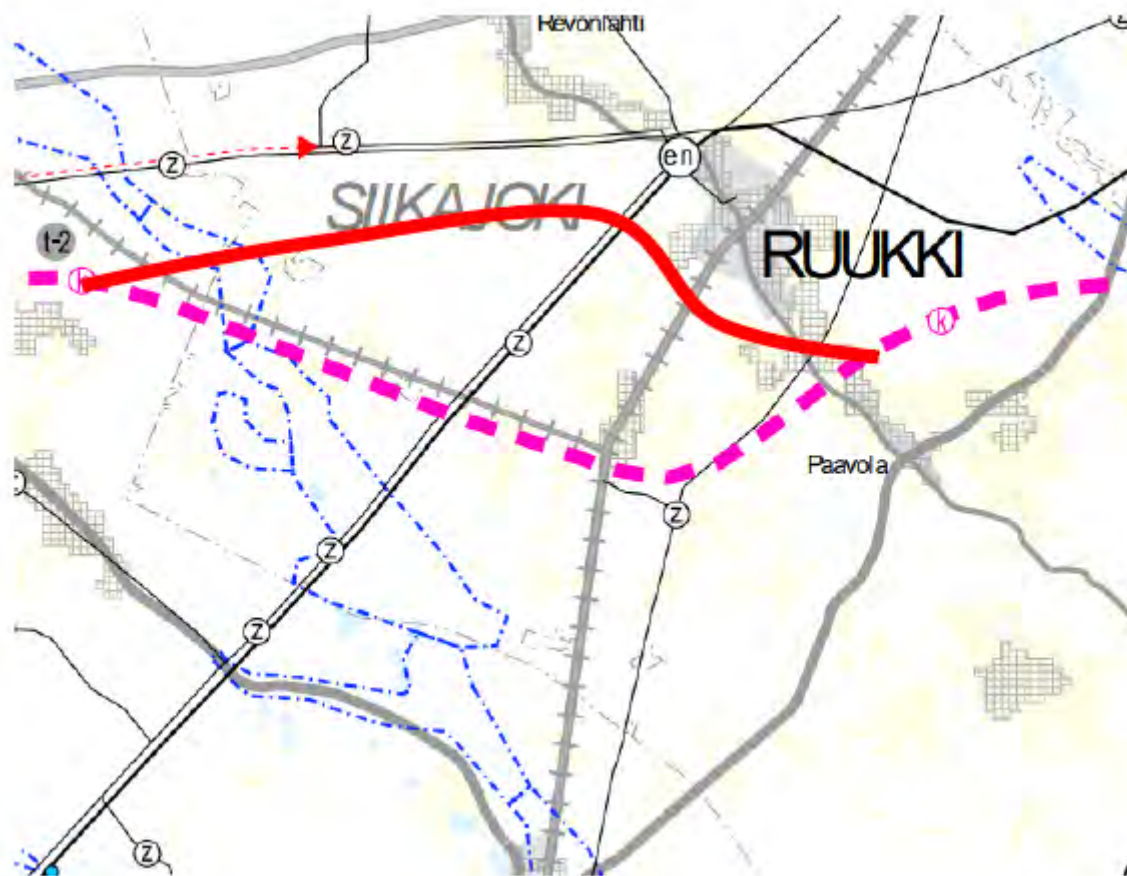
Ote oikeusvaikutuksettomasta maakuntakaavayhdistelmästä (18.1.2022).

Kaavan merkitys ja tavoitteet

Asemakaavoituksessa suunnitellaan uusi vihreän siirtymän teollisuusalue Ruukin taajaman läheisyyteen. Kaavassa tutkitaan tulevan teollisuusalueen lähialueiden maankäyttöä ja liittyminen teollisuusalueeseen. Kaavan laadinnassa huomioidaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaavan ja yleiskaavan ohjausvaikutus. Asemakaavan yhteydessä laaditaan yleiskaavallinen tarkastelu niiltä osin, kuin asemakaavan tavoitteet ovat ristiriidassa voimassa olevan yleiskaavan kanssa.

Vetyputken linjaus

Pyydämme huomioimaan energihuollon kannalta merkittävän Siikajoen sähköaseman pääsähkölinojen solmukohtan vetyputken linjauksessa. Vetyputken linjaus tulisi tehdä lähempää Siikajoen Ruukin keskustaajamaa alla olevan kartan mukaisesti.

Yhteystiedot poistettu

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri / 24.10.2024

Yhteystiedot poistettu

vähennä mitenkään kokonaisuuden heikentäviä vaikutuksia muun muassa Sarvisuon-Jerusalemisuon Natura-alueeseen. Susisuon varaus tv-1 413 on karsittava. Pärjään sijoittuvan varauksen tv-1 522 Palovaara-Lakisuo poistaminen aiemmin karsittujen Korpisuon (tv-3 520) ja Koirasuon (tv-3 521) lisäksi tukee hyvin luonnonsuojelupiirin viranomaisvaihekaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa esittämää vaatimusta jättää rakentamisen vastapainoksi riittävän laaja ja yhtenäinen tuulivoimaloista vapaa alue. Pudasjärven pohjois-koillisosassa on siihen sopiva alue, jossa suojelualueiden suuri määrä turvaa luontoarvojen ja myös erämaisen maiseman pysyvyyttä. Julkisen vaihekaavaehdotuksen teemakartassa (liite 1) on vielä tuulivoimahankkeen liityntäjohtoon yhteystarve -merkintä Pärjän alueelta länteen, joka tulee poistaa.

Vasta julkisen vaihekaavaehdotuksen laadinnassa on ollut käytettävissä keväällä 2024 valmistunut Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys (Natura 2000 -verkostoon kohdistuvien riskien tunnistaminen PPL 6/2024). Työn tuloksena on jatkossa käytettävissä "Pohjois-Pohjanmaan ekologisen verkoston tarkennettu rajaus, joka perustuu Natura-alueiden suojeluperusteisiin ja monien tuulivoimatuotannolle herkkien lajien ja tärkeiden lajiryhmien elinympäristöjen ydinalueisiin sekä ydinalueiden välisiin olennaisiin yhteyksiin." Tavoitteena on turvata tuulivoimatuotannolle ja myös sähkölinjoille herkkien lajien säilyminen pitkällä aikavälillä. Haaste on kova maakunnan massiivisen tulivoimarakentamisen puristuksessa.

Rajauksen muutokset liittyvät pääosin Natura-selvityksen tulosten huomioon ottamiseen. Kyse on kuitenkin lähinnä niiden viilauksista, joilla on pyritty vähentämään riskiä heikennyksistä varsinkin Natura-suojelualueille, joilla se on laillakin kiellettyä. Muutoksen merkittävyyttä on vaikea arvioida. Se paljastuu vasta hankekohtaisissa suunnitelmissa ja selvityksissä, joissa kuitenkin tyypillisesti hankealuetta venytetään reilusti vaihemaakuntakaavassa esitetyn varauksen yli. Vaihemaakuntakaavaehdotuksen ja hankekohtaisten rajauksen eroista saa hyvän käsityksen kohdekuvausten kartoista nro 2. Hankkeiden rajaukset pyrkivät olemaan huomattavasti laajempia eikä ristiriitaa maakuntakaavan kanssa yleensä tunnusteta, vaan vedotaan maakuntakaavan yleispiirteisyyteen.

Tavallinen on myös johtopäätös, ettei minkäänlaista merkittävää haitallista vaikutusta Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin tai alueen eheyteen ole löytynyt, vaikka ne ovat aivan ilmeisiä. Hankkeiden selvitysten ja arviointien laatua kuvaa hyvin Natura-raportin toteamus: "Lievän tai kohtalaisen haitan toteutumista ei useinkaan huomioida, vaikka ne aiheuttavat laajalti jatkuvaa heikennystä Natura-alueverkostoon kokonaisuutena. Etenkin Natura 2000-verkoston yhteydet ja toiminnallisuus jäävät huomioimatta ja arvioimatta, vaikka ekologisten yhteyksien heikentyminen voi johtaa pitkällä aikavälillä merkittävän haitan muodostumiseen myös muualla Natura 2000-verkostossa." Luontoperusteisten Natura-alueiden (SAC) läheisyyteen suuren ja kohtalaisen riskin alueelle eli 0-1 kilometrin etäisyydelle sijoittuu kahdeksan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tv-alueita (Haarasuonkangas E, Maukku, Kolkonjärvi, Hautakangas, Koiravaara, Moskuankangas, Vitikkovaara ja Halmemäki). Viranomais ehdotusvaiheessa kohtalaisen riskin, 2-5 kilometrin etäisyydelle Natura-alueesta sijoittui 20 tuulivoimaloiden aluetta, joista osaa rajattiin julkisen ehdotusvaiheen kaavaratkaisussa etäämmälle Natura-alueista yhteisvaikutusten vähentämiseksi ja yksi alue poistettiin.

Vaihtoehtoja tuulivoimarakentamiseen on vaihemaakuntakaavoissa runsaasti ja 4. energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa jälleen lisää. Seikkaperäisen Natura-alueisiin ja ekologiseen verkostoon kohdistuvien riskien tunnistamista setvineen selvityksen tuloksia ja johtopäätöksiä on otettu liian heikosti huomioon, sillä Natura-suojelualueita koskevan raportin viesti on hyvin vakava: "Jo toteutuneiden tv-hankkeiden vaikutukset ovat kokonaisuutena Natura 2000-verkoston kannalta niin huomattavia, että verkoston toiminnallisuus tulee jatkossa turvata varmistamalla Natura-alueiden

ekologisten yhteyksien säilyminen." Siihen on luotu työkaluksi ekologisen verkoston rajaus turvaamaan luontotyyppien ja lajien säilymistä. Hyvä on myös korostus ottaa tarkemmin huomioon sähkölinjojen suunnittelussa ja toteutuksessa niiden vaikutukset Natura-alueverkostoon ja erityisesti linnustoon. Sähkönsiirtoyhteys on myös aiempaa paremmin säilytettävä hankkeen toteuttamiskelpoisuuden arviointiin.

Varovaisuusperiaatteen noudattamiseksi on perusteltua karsia varauksia reilummin. Hyvä huono esimerkki on Pyhäjärven Nurmesjärven linnustoperusteisesti suojeltu Natura-alue, jota ympäröi sekä jo rakennettuja tuulivoima-alueita että vireillä olevia. Niistä lähinnä järven eteläpuolella on tv-1 393 Kokkopetäikön varaus. Nurmesjärven Natura-alueelle arvioidaan kohdistuvan tuulivoimaloiden alueista paljon haitallisia vaikutuksia, joita ei Kokkopetäikön hankkeesta ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä jo laaditussa Natura-selvityksessä kuitenkaan tunnistettu. Pieni rajauksen pienentäminen ei auta, varsinkaan kun hankerajaus ja sen pohjalta laadittava osayleiskaava voivat olla jotain muuta. Kokkopetäikön tv-1 393 varaus on poistettava.

Uutena kaavaehdotukseen nostettu Kuusamon Vitikkovaaran varaus tv-1 406 on myös syytä karsia. Alueella ei ole hanketta vireillä eikä sähkönsiirrosta tietoa. Sen sijaan sillä on 2 maakotkareviiriä. Lähin Natura-suojelualue Pää-Äijy on noin kilometrin päässä lännessä. Se ja eteläpuolella oleva Natura-alue Kätkytvaara ovat myös FINIBA-alueita. Sen eteläpuolella oleva tv-1 367 Maaninka, vireillä olevana hankkeena Nuunajärvi) on myös poistettava vaihekaavasta. Sen haitalliset vaikutukset sähkönsiirtolinjoinen kohdistuvat varsinkin Kitkajärvien ja Riisitunturin valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Luoteis-Kuusamo sopii säästettäväksi yhdessä koillisen Pudasjärven kanssa tuulivoimalattomaksi vyöhykkeeksi turvaamaan muun muassa pitkäikäisen ja hitaasti lisääntyvän maakotkan suojelua.

Sijainninhajauksen avuksi on määritetty suojelualueiden ja vastaavien arvotettujen kohteiden ympärille suojavyöhykkeitä, joita on kootusti kaavaselostuksen taulukossa 3. Ne on enimmäkseen hyvin niukkoja ja riittämättömiksikin todettuja muun muassa siksi, että voimaloiden korkeus on merkittävästi kasvanut eikä suojavyöhykkeiden rajoja ole päivitetty vastaamaan siihen eikä myöskään tuulivoimahankkeiden mittavaan määrään. Riittämätön on esimerkiksi kuuden kilometrin tuulivoimalaton vyöhyke hiljaisten ja yhtenäisten luontoalueiden, Oulangan kansallispuiston, Syötteen kansallispuiston sekä Olvassuon, Litokairan ja Venenevan suojelualueiden ympärillä. Olvassuon lähialueille on vireillä muun muassa Aittovaaran hanke ja itäpuolelle, alle 6 kilometrin etäisyydelle tv-411 Maukku, joka on 4. vaihekaavoituksen uusi varaus. Aittovaaran esimerkki kuvaa hyvin niitä ongelmia, joita syntyy tuulivoimahankkeiden määrän paisuttamisesta. Varaus (tv-1 524) sijoittuu Olvassuon ja maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen Kuusisuon-Hattusuon väliin ja Taipaleenharjun eteläpuolelle sekä Aittojärven linnustoperusteisen Natura-alueen välittömään läheisyyteen. Sen yleiskaavaluonnoksen rajaus ylittää huomattavasti vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa osoitetun rajauksen. Maukun varaus puolestaan tulee poistaa, koska se sijoittuu tuulivoima-alueiden Natura 2000 riskiarvioinnissa määritellylle luonnon ydinalueita yhdistävälle ekologiselle yhteydelle. Alueen eteläosaan ja eteläpuolelle sijoittuu myös laaja ekologisen verkoston ydinalue.

Maakotka on yksi keskeisimmistä avainlajeista arvioitaessa tuulivoiman rakentamiseen osoitetun maankäytön ekologista kestävyyttä. Suurella osalla maakotkareviireistä, jopa ydinreviireillä on tuulivoimala-alue toiminnassa tai vireillä. "Tarkasteltujen Natura-alueiden merkittävän haitan kynnyks on ylittynyt joidenkin alueiden kohdalla maakotkaan kohdistuvien vaikutusten vuoksi", todetaan Natura-raportissa. Arvio kokonaisuuden vaikutuksista lajiin onkin karu: "menetys on populaation kantokyvyn perusteella kestävä." Näin arvioituna Pohjois-Pohjanmaan energia- ja

ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomaisEhdotuksen mukainen kaavaratkaisu yhdessä muiden maakuntien maakunta-kaava-alueiden ja toteutuneiden/luvitettujen hankkeiden kanssa, ja huomioiden myös huomattavan määrän uusia sähkölinjoja reviirien alueilla, ylittää selvästi maakotkapopulaation kantokyvyn." Siitä ei kuitenkaan ole tehty johtopäätöstä karsia varauksia maakotkan suojelun tehostamiseksi, vaan haetaan pienillä rajausmuutoksilla ja suunnittelumääräyksellä sekä lopulta hankekohtaisilla lievennys-suosituksilla väylää tuulivoimahankkeiden toteutumisen avuksi. Kestävämpi ja varovaisuusperiaatteen mukainen ratkaisu on jättää riittävästi laajoja maakotkalle sopivia elinympäristöjä tuulivoimarakentamisen ulkopuolelle. Tarjontaahan tuulivoiman hyödyntämiseen on ja jatkossa ehkä painottuen avomerialueelle.

Tuulivoimarakentamisen yleisistä suunnittelumääräyksistä

Seudullinen tuulivoimahanke edellyttää osayleiskaavan laadintaa. Siitä päättää ja sitä ohjaa kunta. Kunnalla ja hankevastavalla on yhteinen taloudellinen intressi edistää hankkeita ja mieluiten maksimaalisesti hankealuetta hyödyntäen. Kuntakaavoittajalle annetaan myös väljyyttä tulkita maakuntakaavan ohjausvaikutusta: "Kuntakaavaratkaisu voi riittäväillä tarkemmilla selvityksillä perustellen erota maakuntakaavasta, kunhan se on maakuntakaavan ohjausvaikutuksen kanssa samansuuntaista eikä vähennä mahdollisuuksia sen toteuttamiseen." Jotta etupäässä kuntakaavoittajan oikeudeksi jäävä tulkinta ei olisi vain veteen piirretty viiva, suunnittelumääräyksiä on täsmennettävä.

Tuulivoimarakentamista koskevassa yleisessä suunnittelumääräyksessä useassa kohdassa esitetyt kirjaukset tapauskohtaisesta harkintamahdollisuudesta on vahingollisina poistettava. Maakuntakaavan sijainninhajausta ei pidä niillä heikentää.

Seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa (POIS: ensisijaisesti) maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. POIS: Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille.

Tuulivoimalat tulee (POIS: lähtökohtaisesti) sijoittaa maakotkan ydinreviirien ja linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle (IBA, FINIBA ja MAALI-alueet). POIS: Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimarakentamista myös näille alueille, mikäli voidaan varmistua siitä, ettei tuulivoimarakentaminen yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa heikennä linnustoarvoja.

Ensin todetaan, että lähtökohtaisesti suojellaan maakotkan ydinreviiriä tuulivoimarakentamisen haitoilta, mutta seuraavassa lauseessa määräys vesitetään ja vielä sen jälkeen, kun on saatu selkeä ja tyyli viesti maakotkaan kohdistuvista negatiivisista vaikutuksista. Voimaloihin silpoutumisista on kertynyt Suomesta tietoa. Merikotka on vielä maakotkaa herkempi laji ja saatavilla olevan tiedon mukaan tähän mennessä on Suomessa kuollut 57 lajin edustajaa eivätkä merikotkienkaan reviirit keskity vain rannikolle. Hankekohtaisten selvitysten taso ei ylipäänsä herätä sellaista luottamusta, että minkäänlainen tapauskohtainen lievennys olisi kestävä ratkaisu.

Yleinen suunnittelumääräys muun muassa virtavesieliöstön vapaan liikkumisen turvaamisesta on hyvä ja parantaneesieliöstön huomioon ottamista tuulivoima-alueen rakentamiseen liittyvässä tieverkoston vahvistamisessa ja kasvattamisessa: Lisäksi tuulivoima- ja voimajohtorakentamisen on huomioitava virtavesieliöstön vapaan liikkumisen turvaaminen tiestörakentamisessa, eroosioherkkyyden huomioiminen virtaamia äärevöitettäessä sekä rantavyöhykkeen olosuhteiden ja pienten virtavesien olosuhteiden turvaaminen.

Aurinkovoimaloiden rakentamista koskevista yleisistä suunnittelumääräyksistä

Teollisen mittakaavan aurinkovoimaloiden sijoittamisen ja rakentamisen ohjauksesta vastaa pääsääntöisesti sijaintikunta. Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksessa on sitä tukevia tärkeitä yleisiä suunnittelumääräyksiä. Niissä on kuitenkin korjattavaa, jotta tavoitellut ilmastohyödyt aidosti toteutuvat eikä aiheuteta luontokatoa ja vesistökuormitusta. Aurinkovoiman rakentaminen tulee sijoittaa entuudestaan ihmisen muokkaamille alueille. Aurinkovoimaloiden suunnittelua ja toteuttamista on - ei vain - vältettävä luonnontilaisille ja metsäisille alueille, vaan sen tulee olla kiellettyä. Metsän raivaus aurinkovoimalan tieltä on yksiselitteisesti ilmastohaitta, mutta voi vaikuttaa kielteisesti myös luonnon monimuotoisuuteen ja virkistyskäyttöön. Ylipäänsä sijoituspaikan valinnassa on ilmastohyöty varmistettava. Ojitetut suotkaan eivät siksi ole aurinkovoimaloiden sijoituspaikaksi soveltuvia. Aurinkovoiman rakentamista koskevasta yleisestä suunnittelumääräyksestä on niinkään poistettava tapauskohtainen harkintamahdollisuus: Tapauskohtaisesti voidaan harkita aurinkovoimaloiden sijoittamista myös näille alueille, - siis valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen mukaan lukien vedenalainen kulttuuriperintö ja muinaismuistolailla rauhoitettujen kiinteille muinaisjäänöksille sekä luonnonsuojelualueille, Natura 2000 -verkoston alueille, harjajensuojeluohjelman alueille, pohjavesialueille, maakuntakaavan luo-alueille ja seudullisesti merkittävillä virkistysalueille - mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää haitallisia yhteisvaikutuksia yllä mainittuihin kokonaisuuksiin. Tapauskohtainen harkintamahdollisuus ei ole mitenkään hyväksyttävissä. Miten on edes mahdollista esittää, että esimerkiksi Natura-alueelle, joka on perustettu suojelemaan pysyvästi luontotyyppisiä ja lajeja, voidaan harkinnanvaraisesti sijoittaa aurinkovoimala sähkönsiirtoineen. Kuten monet tilastot ja kyseisen hankkeen Natura-selvityskin osoittavat, luonnon köyhtyminen vain jatkuu. Sen pysäyttämiseen eivät riitä nykyiset suojelualueetkaan, joten on poissuljettua, että niitä vielä voisi heikentää. Ilmastohyötykin olisi hyvin kyseenalainen. Aurinkovoimaloille löytyy ilmastohyödyllisiä paikkoja ja niitä voi sijoittaa käyttökohteiden lähelle. Niinkään vahvaa sijainninhajausta vaativan tuulienergian hyödyntäminen on Pohjois-Pohjanmaalla ylimitoitettua. Siinäkin kestävämpää olisi sijoittaa uusiutuvaa sähköntuotantoa alueille, joilla sähkö kulutetaan ja joilla on jo ihmisen arkinen läsnäolo pysyvää, ja välttää maaston pirstaloitumista entisestään. Raportti riskien tunnistamisesta Natura-suojeluverkostoon päättyy lohduttavasti johtopäätökseen, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN viranomais ehdotusvaiheessa on yli 40 tuulivoima- aluetta, joista ei arvioida muodostuvan riskiä Natura-alueille ja suosittaa hyvää ja ennakoivaa ohjausta. Sen viestin soisi kuuluvan myös kuntiin ja hankeavustajien suunnittelupöydille.	
Suomen uusiutuvat ry (entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry) / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i>	

Suomen uusiutuvat ry kiittää mahdollisuudesta jättää muistutuksensa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan ehdotuksesta. Suomen uusiutuvat ry on entinen Suomen Tuulivoimayhdistys ry, joka laajensi kesällä 2024 toimintansa koskemaan maa- ja meritulivoiman lisäksi teollisen kokoluokan aurinkovoimaa sekä aurinko- ja tuulivoima-hankkeisiin liittyviä energiavarastoja. Suomen uusiutuvat ry:ssä on noin 240 jäsenyritystä edustaen laajasti sekä tuuli-että aurinkovoiman hankekehittäjiä, tuottajia ja alihankintaketjua.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueelle on suunnitteilla suuri määrä eri kehitysvaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. Hankekehityksessä vaikutukset selvitetään ja suunnittelua tehdään yhteistyössä maakuntaliiton, hankkeiden sijaintikun-tien, toimivaltaisten viranomaisten sekä muiden asianosaisten ja osallisten kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallituksen päätöksen 19.12.2023 178 § mukaan tuulivoimaa koskevat merkinnät muut-tuivat merkittävästi energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan ehdotusvaiheessa. Useat tuulivoimaa koskevat aluevarauk-set, joiden alueille tuulivoimahankkeita on jo osittain hyvin pitkälle kehitetty ja kaavoitus on kunnissa vireillä, ovat kaa-valuonnosvaiheen jälkeen joko supistuneet tai poistettu kokonaan vaihemaa-kuntakaavan ehdotusaineistosta. Viran-omaislausuntokierros, jossa useat kunnat esittivät lausuntonsa poistuneiden tai supistuneiden hankkeiden palautta-miseksi, ei tuonut nyt nähtävillä olevaan ehdotusvaiheen kuulemisaineistoon peräänkuulutettuja muutoksia suhteessa alustavaan kaavaehdotusaineistoon.

Maakuntahallitus on perustellut tarkennuksia ja muutoksia sillä, että luonnosvaiheen vaikutusten arvioinnin jälkeen maakuntaliitto on teettänyt uudempia yleisluontoisia selvityksiä.

Tässä muistutuksessa tulemme tuomaan ilmi vastalauseemme liittyen käytettyyn aineistoon ja kaavaprosessin menette-lytapaan.

Kaavaehdotuksessa tulee huomioida kuntien tahtotila ja pitkälle edenneet hankkeet

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) mukaisen alueiden käytön suunnittelujärjestelmän keskeisenä periaat-teena on yleispiirteisemmän kaavan ohjausvaikutus suhteessa yksityiskohtaisempiin kaavoihin. Maakuntakaava on MRL:n kaavajärjestelmässä ylimpänä ja yleispiirteisimpänä kaavana. Kaavoitusjärjestelmän lähtökohta on, että maakun-takaavassa esitetty maankäyttöratkaisu tai kehittämisperiaate täsmentyy kuntakaavoituksessa.

MRL 27 §:n mukaan maakunnan liitto vastaa maakuntakaavan laatimisesta, kehittämisestä ja ajan tasalla pitämisestä. MRL 4 §:n mukaan maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa tai sen osa-alu-eella.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kuntakaavan ehdotus ei vastaa nykyisellään MRL:n tarkoittamaa yleis-piirteistä ja ohjaavaa vaikutusta, vaan on liian yksityiskohtainen. Esimerkiksi lajikohtainen tulkinta on yliarvioivaa suh-teessa yleisesti sovellettuihin tulkintoihin voimassa olevista ohjeistuksista. Tällöin maakuntakaavatasolta suljetaan mah-dollisuus hankekohtaisiin tarkempiin selvityksiin ja yksityiskohtaisempaan kuntakaavoitukseen niiden pohjalta. Myös korkein hallinto-oikeus on todennut, ettei maakuntakaavan tarkoitus yleispiirteisenä maankäytön välineenä

lähtökohtaisesti edellyttä, että maakuntakaavassa osoitetun maankäytön sopivuus tulisi yksityiskohtaisesti ratkaista maakuntakaavassa (KHO:2020:53, KHO:2023:57).

Pohjois-Pohjanmaan kunnat ovat tuoneet viranomaiskuulemisvaiheessa ja sen jälkeen esiin huolensa siitä, kuinka nykyinen kaavaehdotus vie kunnilta heille kuuluvan oikeuden päättää yksityiskohtaisesta kaavoituksesta oman kuntansa alueella. Kaavaehdotus on ristiriidassa kuntien tahtotilan kanssa (kts. kuntien lausunnot) ja sen rajaavuus puuttuu kunnille kuuluvaan toimivaltaan.

Maakuntakaavan valmistelussa on sivuutettu eri tuulivoimahankkeiden kehitysvaihe, mikä tarkoittaa, että kaavasta on jätetty pois hyvin pitkälle kuntatasoisessa yleiskaavoituksessa edenneitä hankkeita. Monessa näistä hankkeista on kunnan yhteistyöllä ja elinkeinonharjoittajan kustannuksella toteutettuja hankekohtaisia, maakuntakaavatason selvityksiä yksityiskohtaisempia selvityksiä, joiden perusteella on voitu osoittaa, että hanke on yhteensovitettavissa luontoarvojen kanssa.

MRL 9.1 §:n mukaan kaavan on perustuttava kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Lain esitöissä (HE 101/1998 vp, s. 63) säännöksen mukaisiksi tutkimuksiksi ja selvityksiksi on katsottu kuuluvan muun muassa kaavoitettavalla alueella ja sen lähiympäristössä olemassa olevat sekä suunnitellut toiminnot. Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999, MRA) 1.1 §:n mukaan MRL 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Maakuntakaavasunnittelussa pitäisi huomioida pitkälle edenneet hankkeet, joista on yksityiskohtaisempaa tutkittua tietoa olemassa ja luottaa valvojan viranomaisen, kuntapäätäjien ja oikeusasteiden kykyyn arvioida hankkeen hyväksyttävyyttä, yhteensovitettavuutta luontoarvojen kanssa ja toteuttamiskelpoisuutta.

Maakuntakaavassa tulee olla runsaasti alueita, sillä kaikki eivät toteudu Tuulivoimahankkeita rajoittaa luontaisesti markkinavoimat. Markkinavoimilla tarkoitetaan tässä laajasti hankkeiden luontaista karsiutumista hankkeiden edetessä, kun hankkeiden kannattavuutta arvioidaan. Tällä hetkellä alaan kohdistuu merkittävää kustannusten nousua, joista näkyvimpanä esimerkkinä mainittakoon Fingridin julkaisemat verkkoliityntään ja verkon käyttöön liittyvät kustannuskorotukset. Lisäksi siirtolinjojen rakentaminen on merkittävä kustannuserä niille hankkeille, joissa lähellä ei ole verkkoliityntää tarjolla. Kustannuspaine tulee vaikuttamaan Pohjois-Pohjanmaalla laajasti hankkeisiin tulevana vuosina. Markkinavoimat tulevat karsimaan väistämättä alueen hankkeita. Tästäkin syystä ei ole perustelua maakuntakaavassa rajoittaa tai estää kuntakohtaisessa suunnitteluprosessissa pitkälle edenneitä hankkeita.

MRL 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on muun muassa edistää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Lain esitöiden (HE 334/2014 vp, s. 4) mukaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä tulee edistää muun muassa tarjoamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia. Vastaavasti MRL 28.3 §:ssä edellytetään, että maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Nykyisellä kaavaehdotuksella rajoitetaan erittäin laajasti uusiutuvan energian toimijoiden liiketoimintaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueella, erityisesti alueilla, joissa suunnittelua on toteutettu jo pitkälle. Samaan aikaan suljetaan toimintamahdollisuuksia muun muassa paikallisilta infrarakentajilta, kuljetusliikkeiltä, kunnossapitopalveluilta, majoitus- ja ravitsemisliikkeiltä, joille tuulivoimarakentamisen vaikutukset heijastuvat. Tämän lausunnon liitteessä on yhteenveto

kaavaehdotuksesta puuttuvan muutaman tuulivoima-alueen potentiaalisesta talousvaikutuksesta Pohjois-Pohjanmaalle. Näiden hankkeiden peruuntuminen tarkoittaa aluetaloudellisesti lähes kuuden miljardin euron menetystä investoin-teina, joista maakuntaan kohdistuvat investoinnit pienenevät yli miljardilla eurolla.

Suomi on ollut pitkään taloudellisessa ahdingossa, minkä takia niin paikalliset kuin valtakunnalliset päättäjät ovat joutu-neet tekemään taloutta niin sanotusti sopeuttavia leikkauspäätöksiä. Vihreän siirtymän tuomat investoinnit ovat valmis olemassa oleva ratkaisu talouden kasvattamiseen, ja maatuulivoima on Suomen tärkein väline tämän kasvun mahdollis-tamiseen (EK 8.10.2024). Kotimainen maatuulivoima on ehdoton edellytys lämpökattila-, datakeskus ja vihreän vedyn hankkeiden toteutumisessa. Pohjois-Pohjanmaalla on keskeinen rooli koko Suomen kasvun mahdollistajana ja vihreän siirtymän hankkeiden veturina. Tästäkin syystä maakuntakaavan tulee olla kaavaehdotusta mahdollistavampi.

Hankekehittäjien sivuuttaminen kaavoitusprosessissa

MRL 6.1 §:n mukaan kaavaa valmisteltaessa on oltava vuorovaikutuksessa niiden henkilöiden ja yhteisöjen kanssa, joiden oloihin tai etuihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Vastaavasti MRL 62.1 §:n mukaan kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehdoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että muun muassa yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään, on mahdollisuus osallistua kaavan valmiste-luun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. MRA 30 §:n mukaan hankekehittäjiä ei ole kuitenkaan otettu dialogiin mukaan ja esimerkiksi tarkemmat yksityiskohtaiset selvitykset on si-vuutettu. Hankekehittäjille tuli kesällä 2023 tieto, että liitto ei enää keskustele hankekehittäjien kanssa lainkaan, vaan hankekohtainen keskustelu käydään vain kunnan kautta. Samanlainen suhtautuminen näkyy liiton vastineissa jätettyihin lausuntoihin: muutoksia tv-alueisiin ei ole tullut ja jos on, ne ovat mittakaavaltaan minimaalisia. MRL 1.2 §:n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain yhtenä tavoitteena on turvata nimenomaisesti jokaisen osallistumismahdollisuus sekä vuo-rovaikutteisuus. Nähdäksemme maakuntakaavaa ei ole suunniteltu huomioiden monipuolisesti ja yhdenvertaisesti eri sidosryhmien näkökulmia ja tuotua tutkittua lisätietoa.

Maakuntakaavoituksen luontovaikutusten arviointi perustuu keskeneräisiin luonnoksiin

Kaavoituksen on perustuttava aina riittäviin selvityksiin. Vaikka MRL 9.1 § edellyttää maakuntakaavan perustumista kaa-van merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin, Pohjois-Pohjan-maan maakuntakaavasunnittelua on tehty tukeutuen keskeneräisiin luonnoksiin ja ehdotuksiin.

Maakotkan osalta Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavan valmistelutyössä on tehty Natura-selvitys, jossa on käy-tetty lähdeaineistona ”Suomeen suunniteltavan tuulivoimatuotannon mahdolliset yhteisvaikutukset maakotkaan ja lajin huomiointi maakuntakaavoituksessa” -selvitysluonnosta (VN/13643/2023). Ympäristöministeriö (YM) on 9.9.2024 tie-dottanut, ettei olemassa olevin resurssein ole mahdollista toteuttaa selvitystä valmiiksi julkaisuksi, jossa huomioidaan maakuntien, maakotkan ja tuulivoiman tarpeet uusiutuvan energian rakentamisen yhteensovittamisessa perusteellisella tavalla. Samalla YM ilmoitti, ettei selvityksen keskeneräisyyden takia pelkän luonnoksen pohjalta tulisi tehdä viranomais-päätöksiä. YM:n tekemä linjaus ei kuitenkaan ole aiheuttanut muutoksia Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan kaava-ehdotukseen. Kyseiseen selvitysluonnokseen on viitattu tiiviisti Natura-selvityksessä ja sen soveltaminen näkyy myös käytännössä tuulivoima-alueiden rajauksissa.

Metsäpeuran osalta kaavan Natura-selvityksessä sovelletaan Luken suositusta 5 km häiriöttömästä suojavyöhykkeestä (Toivanen et al. 2023 tutkimus) ja porotutkimuksia. Suomessa ei ole metsäpeurasta tutkimusta vielä, vaan ainoastaan arvio. Tästä syystä Luken suosituksen käyttö suunnittelun perusteena on kyseenalainen. Hankekohtaisesti toteutetut yksityiskohtaiset vaikutusten arvioinnit ja selvitykset osoittavat, että tuulivoimaa voi sijoittaa metsäpeura-alueille, kunhan metsäpeuran elinympäristöt huomioidaan. Tiedossamme on hankkeita, joissa on tehty yksityiskohtaisempaan vaikutusten arviointia, jota ei kuitenkaan ole valittu otettavaksi käyttöön kaavaehdotuksessa. Liiton Natura-selvityksessä Luke on toimittanut liiton käyttöön ehdotetut alueet, mutta näistä alueista ei ole tämänhetkisen tiedon mukaan julkista ja vahvistettua tietoa. Tuulivoimahankkeissa Natura-arviointien pitäisi perustua tällä hetkellä voimassa olevaan Natura-alueen suojeluperusteeseen. Tulkintamme mukaan maakuntakaavoituksessa on kyse keskeneräisestä valmistelutyöstä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että lajikohtaiset vaikutukset on yliarvioitu verraten käytössä olevaan ja vahvistettuun tietoon (maakotkan osalta Metsähallituksen ohjeistus maakotkan törmäysmallinnuksesta, metsäpeuran osalta hankekohtaisesti tehtyt yksityiskohtaiset selvitykset, joissa hyödynnetään paikkatietoaineistoja ja tehdään selvityksiä maastossa). Lähdeaineisto, johon kaavaehdotusaineisto pohjaa, on osittain keskeneräistä ja siten kiistanalaista.

Maakuntakaavan vaikutustenarviointiin on toisin sanoen käytetty keskeneräistä valmisteluaineistoa, joka on johtanut vaikutusten yliarviointiin. Valmisteluaineiston pohjalta tehtyt ratkaisut rajoittavat laajasti alueiden maankäyttöä ja kuntien autonomista kaavoitusosoikeudellista asemaa. Samaan aikaan hanketoimijoiden paikkatietoon ja maastokartoitukseen perustuvat asiantuntijoilla teettämät tarkemmat selvitykset on sivuutettu.

Aurinkovoima kaavaehdotuksessa

Maakuntakaavaehdotuksessa on nostettu esiin aurinkovoimarakentamisessa vanhojen turvetuotantoalueiden potentiaalinen happamoittava vesistövaikutus, mikäli happamoittavat vaikutukset ovat uhanneet vesistöjä jo turvetuotannon aikana. Haluamme muistuttaa, että kaikilla turvetuotantoalueilla ei ole ollut ongelmia happamoittavan vesistövaikutuksen kanssa ja toisaalta jos on, niin riskit ovat turvetuotannon jälkeen jo melko hyvin tiedossa. Lisäksi maankäyttö ja sitä mukaan vaikutukset vesistöön ovat hyvin erilaiset aurinkovoimakäytössä kuin turvetuotannossa.

Pidämme myös 1 MWp-kirjausta matalana ja kohtuuttomana laukaisemaan selvitystarpeen automaattisesti aurinkovoiman vaikutuksista puolustusvoimien toimintaan. Perustellumpaa on viitata yleisemmin, että puolustusvoimien läheisyyteen kaavailluista aurinkovoimahankkeista tulee tehdä tarkemmat selvitykset.

Esityksemme

Lopuksi haluamme tuoda esille, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN laadinta on aloitettu vuonna 2021 ja valmistumisaikataulu on viivästynyt valmistelutyön aikana. Tällä on ollut jo nyt kielteisiä vaikutuksia tuulivoimahankkeiden etenemis- ja rakentamisaikatauluihin Pohjois-Pohjanmaalla. Myös nyt kaavaehdotukseen sisällytetyillä tuulivoimatuotantoalueilla on kännissä hankkeita kuntakohtaisilla kaavoilla. Jotta uusille tuulivoimaloiden alueille suunnitellut tuulivoimahankkeet voivat edetä kunnalliseen päätöksentekoon, näemme tärkeänä, että kaavoitusprosessi saatetaan loppuun mahdollisimman nopeasti. Samaan aikaan kuitenkin tulee mahdollistaa myös maakuntakaavaa tarkempien selvitysten perusteella toteuttamiskelpoisten tuulivoimahankkeiden eteneminen.

Kaavasuunnittelu tulee toteuttaa vain vahvistettuun ohjeistukseen ja sääntelyyn pohjautuen. Kaavaehdotusta tulisi tarkastella uudelleen kuulemiskierrosten ja kuntien tahtotilan pohjalta ja sen perusteella kaavaan tulisi palauttaa tuulivoima-alueita. Valmistelussa tulee huomioida hankekohtaisesti toimitettu yksityiskohtainen selvitysaineisto alueista, kuntien tahtotila sekä hankkeiden vaihe. Valmistelun tulee tapahtua aidossa vuorovaikutuksessa myös toiminnanharjoittajien ja kuntien kanssa sekä tarkemman hanketason selvityspohjan huomioiden.

Liite: esimerkki ehdotuksesta pois jätettyjen alueiden talousvaikutuksista

Viisi vakiintunutta tuulivoimahanketoimijaa ja Suomen Uusiutuvien jäsenyritystä (ABO Energy, Infinergies, OX2, Puhuri, Tuulialfa) teetti Suomen Ympäristökeskus SYKE:llä aluetalousvaikutusarvioinnin (6/2024) kaavaehdotuksesta pois jätettyjen tv-alueiden potentiaalisesta vaikutuksesta Pohjois-Pohjanmaalle.

Pelkästään näiden viiden toimijan hankkeisiin kohdistuva leikkaus tarkoittaa 561 tuulivoimalaa. Tehossa (MW) mitattuna tämä tarkoittaa 6 % vähennystä koko Suomen tuulivoimahankekannasta.

Käytännössä maakunnasta pois jäävät mm. seuraavat asiat:

- Laivarahtikuljetukset Pohjois-Pohjanmaan hankkeisiin tulevat pääasiassa Raahen satamaan, osa Ouluun. Satamalle jää satama- ja varastointimaksut, joka näiden hankkeiden osalta tarkoittaa, että kuljettamatta jää 561 voimalaa.
- Maakuljetuksissa yhden voimalan kuljetus vaatii n. 14-20 kuljetusta (huomioiden ankkurihäkki + tarvittava kalusto), joten näiden hankkeiden toteutumatta jääminen tarkoittaa noin 8000 erikoiskuljetusta vähemmän.
- Lisäksi mainittakoon puunhakkuu, betonin valmistu ja majoitus- ja ravitsemispalvelut, johon näillä hankkeilla olisi merkittävä vaikutus. Seuraavalla sivulla on tarkempi erittely näiden hankkeiden peruuntumisen aluetalousvaikutuksista.

	Investointi- vaihe	
Voimaloiden lukumäärän muutos (kpl)	-561	
Tehon muutos (MW)	-4488	
Investointisumman muutos (milj. euroa)	-5850,4	
Maakuntaan kohdistuvan investointisumman muutos (milj. euroa)	-1145,3	
Maakunnan ulkopuolelle kohdistuvan investointisumman muutos (milj. euroa)	-4705,2	
Tuotantovaikutus yhteensä (milj. euroa)	-2002,4	
Suora tuotantovaikutus (milj. euroa)	-1177,3	
Välillinen tuotantovaikutus (milj. euroa)	-825,1	
Arvonlisävaikutus yhteensä (milj. euroa)	-882,1	
Suora arvonlisävaikutus (milj. euroa)	-509,3	
Välillinen arvonlisävaikutus (milj. euroa)	-372,8	
Työllisyysvaikutus yhteensä (henkilötyövuotta)	-12667,5	
Suora työllisyysvaikutus (henkilötyövuotta)	-7869,0	
Välillinen työllisyysvaikutus (henkilötyövuotta)	-4798,5	
Yhteisöverot (milj. euroa)	-8,9	
Kunnallisverot (milj. euroa)	-30,9	
Kiinteistöverot (milj. euroa)	-877,3	
Tuulivoimavapaa Pudasjärvi ry / 24.10.2024		
<i>Yhteystiedot poistettu</i>		
ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVA, ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen Muistutuksessa keskityimme vaihemaakuntakaavan yhteen keskeiseen teemaan, eli tuulivoimaan. Nostamme lausumistamme asiakokonaisuuksista esimerkinomaisesti esille oman kaupunkimme hankkeita tuulivoimatuotantoon liittyen. Tuulivoiman osalta tuomme yleisesti esille erityisesti niitä seikkoja, joita ei muutoin kattavassa taustamateriaalissa ole huomioitu sekä seikkoja, joihin tulisi huomiota kiinnittää sekä puuttua ennen kaavan saattamista päätöksentekoon.		

Esitämme osaltamme kiitoksemme laadukkaasta ja pitkäjänteisestä työstä, joka on hoidettu ammattimaisesti ja laaja-alaisesti.

Vaihemaakuntakaavan aluerajaukset

Vaihemaakuntakaavassa on TUULI-hankkeen puitteissa tehtyjen kattavien ja monipuolisten taustaselvitysten pohjalta huomioitu tuulivoimatuotannolle sopivat ja sopimattomat alueet sekä tulosten pohjalta perustellusti poistettu ja mahdollistettu tuotantoalueita. On kuitenkin asiakokonaisuuksia, joita ei ole riittävästi huomioitu, tai joita ei ole huomioitu ollenkaan, ja joilla kuitenkin on merkittävä vaikutus tuulivoimatuotannon sijoittamiseen maakunnan alueella. Näitä ovat tehtyjen melumallinnosten luotettavuus, mikro- ja nanomuovipäästöjen määrät sekä asuin- ja vapaa-ajankiinteistöjen arvon lasku.

Tuulivoiman melumallinnosten luotettavuus

Pohjustukseksi: Pohjois-Pohjanmaan voimassa olevan 3. vaihemaakuntakaavan kaavaselostuksessa on seuraava teksti, erityistä huomiota pyydetään kiinnittämään alleviivattuihin osuuksiin, alleviivaukset ovat muistutuksen jättäjien korostukset:

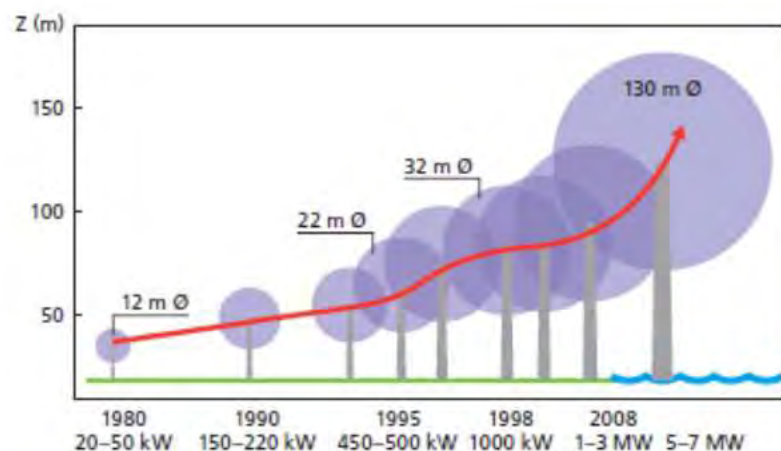
”Tuulivoimalan ääni syntyy roottorin lapojen sekä voimalan koneiston osien aiheuttamasta äänestä. Lapojen pyörimisestä aiheutuva ääni on näistä kahdesta haittavaikutustensa kannalta yleensä merkittävämpi, ja sen merkitys lisääntyy tavallisesti tuulivoimalan roottorin koon kasvaessa. Tuulivoimalan tuottama ääni syntyy korkealla, on lapojen pyörimisestä johtuen jaksottaista ja sisältää pienitaajuisia ääniä. Äänen ominaisuudet, kuten voimakkuus, taajuus ja ajallinen vaihtelu, riippuvat tuulivoimaloiden lukumäärästä, niiden etäisyyksistä toisiinsa sekä tuulen nopeudesta (Ympäristöministeriö 2016a).

Mikäli tuulivoimalan ääni koetaan häiritseväksi, on se melua. Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevänä tai joka on muulla tavoin ihmisen terveydelle vahingollista taikka hänen muulle hyvinvoinnilleen tai viihtyvyydelleen haitallista. Lyhytaikaisesta altistumisesta tuulivoimaloiden melulle ei aiheudu terveyshaittaa, mutta riittävän voimakkaana ja pitkään jatkuessaan se voi vaikuttaa terveyshaitan syntymiseen. Haitta voi aiheutua erityisesti siitä, että tuulivoimalan pienitaajuinen ääni kuuluu rakennuksen sisällä vaikuttaen uneen, lepoon, kommunikointiin tai yleiseen viihtyvyyteen. Pienitaajuisen äänen lisäksi tuulivoimalan ääni voi sisältää erityispiirteitä, joita ovat äänen kapeakaistaisuus (soiva ääni, tonaalisuus), impulssimaisuus (iskumaisuus, äkillinen lyhytkestoinen ääni) ja merkityksellinen sykintä (ajallinen äänenvoimakkuuden vaihtelu, amplitudimodulaatio). Esiintyessään erityispiirteet lisäävät tuulivoimalan äänen häiritsevyyttä. Melua koskevat kokemukset ovat yksilötasolla subjektiivisia, ja ne riippuvat äänen ominaisuuksien lisäksi muun muassa altistusajasta ja -paikasta (Ympäristöministeriö 2016a).

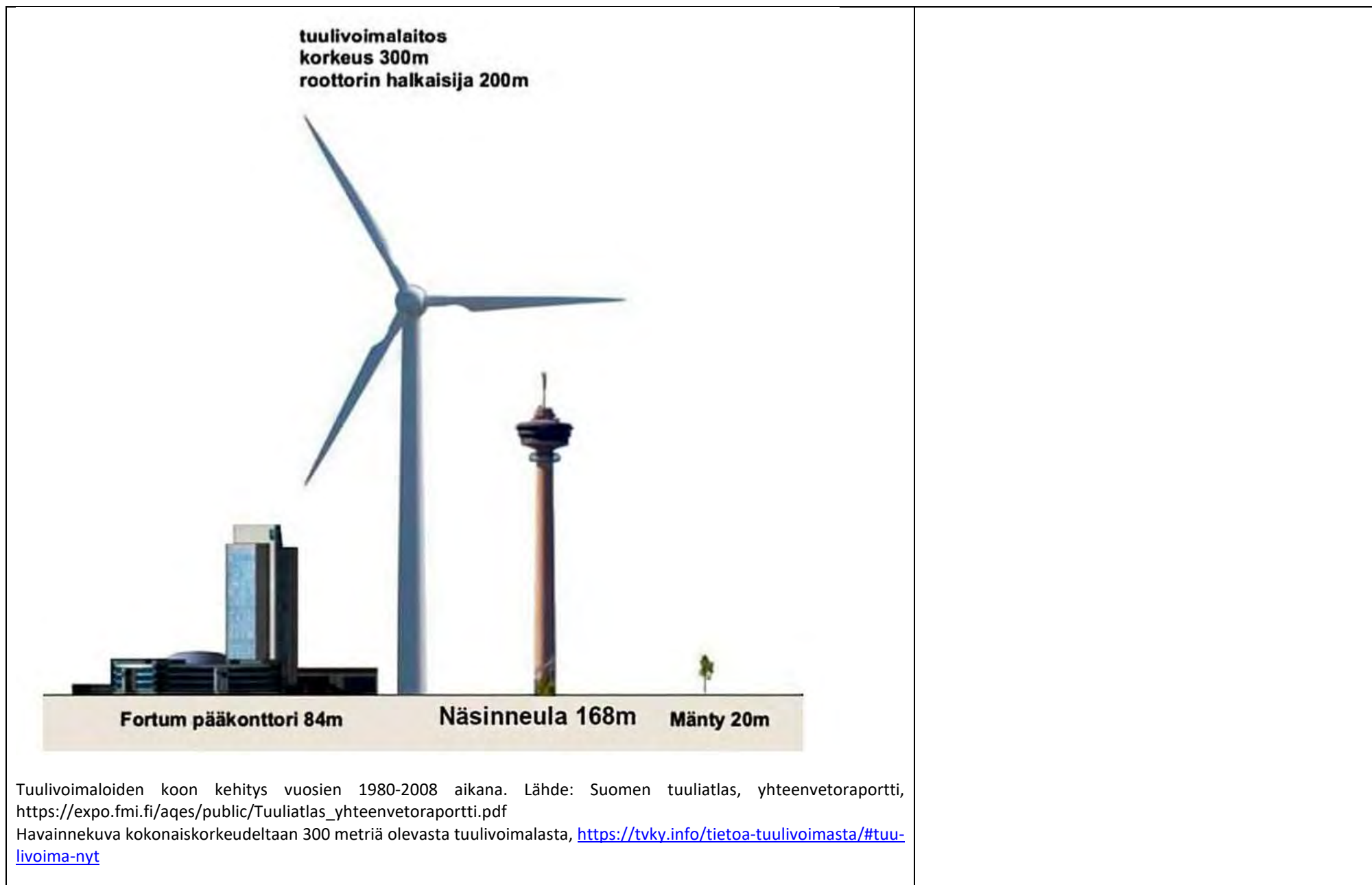
Ympäristöministeriön (2016a) mukaan tuulivoimaloiden osalta kaikkein keskeisin meluntorjuntakeino on riittävä etäisyys tuulivoimalan ja asutuksen sekä muiden melulle herkkien kohteiden välillä. Tapauskohtainen etäisyyden mitoittaminen antaa luotettavimman tuloksen riittävän etäisyyden määrittämiseksi. Tapauskohtaisella mitoituksella voidaan myös yhteen sovittaa tuulivoimaloiden sijainti kyseisen alueen muun käytön kanssa mahdollisimman kustannustehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Ympäristöministeriö on antanut ohjeen tuulivoimaloiden ja melulle herkkien kohteiden välisen riittävän etäisyyden mitoittamiseksi tuulivoimarakentamisen suunnittelun eri vaiheissa ja lupaprosesseissa (Ympäristöministeriö 2014).

Pohjois-Pohjanmaalla on laadittu lukuisia tuulivoimaloiden melu- ja välkevaikutuksia koskevia selvityksiä konkreettisissa tuulivoimahankkeissa. Näiden selvitysten perusteella voidaan todeta, että maakuntakaavassa 1000 m suojaetäisyys suhteessa asutukseen on meluvaikutusten näkökulmasta lähtökohtaisesti riittävä. Maakuntakaavassa muodostettu tuulivoima-alueiden ja asuntojen välinen etäisyys toimii lähtökohtana alueiden yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle. Maakuntakaavoituksen yhteydessä ei ole tutkittu voimaloiden sijaintia; sijoittaminen suhteessa asutukseen ja muuhun ympäristöön ratkaistaan hankekohtaisten vaikutus selvitysten (esim. melumallinnukset) perusteella. Tällöin varmistetaan riittävät etäisyydet asuntoihin muun muassa melun ja välkevaikutusten suhteen. Maakuntakaavassa muodostettu 1000 m suojaetäisyys ja alueiden koko luovat edellytykset sijoittaa alueille voimaloita siten, että merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei pääse syntymään.”

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava, kaavaselostus, hyväksytty: Maakuntahallitus 21.5.2018 § 105 ja Maakuntavaltuusto 11.6.2018 §, linkki lähteeseen: https://vayliensuunnittelu.fi/tiedostot/suunnitelma/1.2.246.578.5.1.2365351975.328150989/nahtavillaolo/A09_07_Kgs_RaS_PP_3_vaihemaakuntakaava_kaavaselostus.pdf)

Kuva 1. Tuulivoimaloiden koon kehitys.

Tuulivoimaloiden koon kehitys vuosien 1980-2008 aikana. Lähde: Suomen tuuliatlas, yhteenvetoraportti, https://expo.fmi.fi/aqes/public/Tuuliatlas_yhteenvetoraportti.pdf
Havainnekuva kokonaiskorkeudeltaan 300 metriä olevasta tuulivoimalasta, <https://tvky.info/tietoa-tuulivoimasta/#tuulivoima-nyt>

Nyt kuulemisvaiheessa olevassa kaavaselostuksessa on etäisyydestä asutukseen mainittu muun muassa seuraavaa: ”Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitettavat tuulivoimaloiden alueet sijaitsevat vähintään 1,5 kilometrin etäisyydellä asuin- ja lomarakennuksista. Pohjois-Pohjanmaalla on laadittu lukuisia tuulivoimahankkeiden meluselvityksiä ja vaikutusten arviointeja. Näiden selvitysten perusteella voidaan todeta, että maakuntakaavassa 1,5 km etäisyys suhteessa asutukseen on meluvaikutusten näkökulmasta riittävä. Tuulivoimaloiden alueiden läheisyydessä voi sijaita yksittäisiä rakennuksia ja vaikutukset näihin arvioidaan aina yksityiskohtaisemmassa hankesuunnittelussa.” Kaavaselostuksen tekstin pohjana toimii niin ikään vuodelta 2014 oleva Ympäristöministeriön ohje, jota on käytetty myös aikaisemmassa 3. vaihemaakuntakaavassa.

Ympäristöministeriön materiaali on vuosilta 2014 sekä 2016, näiden pohjalta on laadittu melumallinnokset nyt suunnitella/vireillä oleviin tuulivoimahankkeisiin. On ymmärrettävää, ettei maakuntakaava ota kantaa yksittäisiin voimaloihin tai niiden välisiin etäisyyksiin. Kuitenkin aluerajausten osalta on käytetty 1,5 kilometrin etäisyyttä, joka on vain 500 metriä enemmän kuin aiemmin puolta pienempien voimaloiden osalta. Voimaloiden koko on kasvanut merkittävästi (siihen palamme tekstissä myöhemmin) ja sitä myötä myös roottoreiden koot ovat kasvaneet. Melun osalta roottorin koko on merkittävä tekijä, kuten tekstistä on aiemmin käynyt ilmi. Roottoreiden koko on kasvanut siten, että kokonaiskorkeudeltaan 300 metrisen voimalan napakorkeuden ollessa 200 metriä on roottorin halkaisija 200 metriä (Alavieskan Hangaskurunkaaran välkeselvitys, https://poytakirjat.alavieska.fi/D10_Alavieska/kokous/2024154-4-5094.PDF).

Melun osalta ohjaava materiaali on auttamatta vanhentunutta ja käyttökelvotonta. Selostuksessa mainittuja ”lukuisia tuulivoimahankkeiden meluselvityksiä ja vaikutusten arviointeja” ei ole aineistona nähtävillä, jotta niistä pystyisi kantaa muodostamaan. Näemme tämän suurena puutteena muutoin laajan aineiston osalta. VTT:n johtamassa monitieteellisessä kaksivuotisessa tutkimuksessa (2018 – 2020) selvitettiin yhteistyössä THL:n, TTL:n ja Helsingin yliopiston kanssa sitä, onko tuulivoimaloiden infraäänellä haitallisia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta, sosiaali- ja terveysministeriön uutinen 20.4.2020 toteaa seuraavaa: ”Alueilla, joilla tiedettiin olevan eniten asukkaiden tuulivoimaloiden infraääneen liittämää oireilua, oireet olivat melko yleisiä (15 %) lähellä tuulivoimaloita (≤ 2,5 km) ja harvinaisempia (5 %) koko tutkimusalueella (≤ 20 km). Kolmasosa tuulivoimaloiden infraääneen oireitaan liitävistä luokitteli oireensa vakaviksi ja oireiden kirjo oli hyvin laaja.” Samoin todetaan: ”Mittausten mukaan tuulivoimalat muuttivat noin 1,5 km:n etäisyydellä sijaitsevien asuntojen ääniympäristöä äänenpainetasojen osalta kaupunkimaiseen suuntaan. Tuulivoimaloiden aiheuttama ääni asunnoissa oli hyvin pientaajuista, alle 2 Hz. Mittauksia tehtiin yhteensä 308 päivää kahdella eri alueella, joissa tuulivoimalat olivat nimellistehoiltaan 3–3,3 MW. Asunnoissa keskiäänitasot infraäänitaajuuksilla olivat 67–75 dB ja suurin 10 minuutin keskiäänitaso oli 102 dB.” (<https://valtioneuvosto.fi/-/katsaus-infraaanialtistus-ei-selita-tuulivoimaan-liitettya-oireilua>) Loppuraportti kokonaisuudessaan on luettavissa täältä: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162329/VNTEAS_2020_34.pdf.

Riippumatta siitä, mikä oireita tuulivoimaloiden läheisyydessä aiheuttaa, ovat tulokset joka tapauksessa huolestuttavia. Tutkimuksessa kyseessä ovat olleet paljon pienemmät voimalat, mihin nyt maakuntakaavan laadinnassa on varauduttu. Tästä syystä on perusteltua olettaa, että oireilevien määrä alle 2,5 km:n etäisyydellä tulee voimaloiden koon kasvamisen myötä lisääntymään ja vakavaksi oireensa luokittelevien määrä samoin.

Edellä mainituista syistä johtuen on 1,5 km:m suojaetäisyys asutukseen riittämätön ja se tulee arvioida uudestaan. Etäisyyttä asutukseen on tarpeen kasvattaa varovaisuusperiaatteen nojalla vähintään mainittu 1,5 km lisättynä voimalan

kokonaiskorkeus x 10, eli 350 metriä korkean voimalan kyseessä ollessa etäisyys tulee olla vähintään 1,5 km + 3,5 km = 5 km.

Seuraavassa esimerkki melumallinnosten luotettavuudesta (teksti on muistutuksen jättäjien toimesta toimitettu osana mielipidettä ympäristövaikutusten arviointiselostukseen Pärjän ja Kivarin hankealueita koskien ELY -keskukselle 7.10.2024):

”Tuulivoimaloiden aiheuttama ääni ei ole vähäpätöinen asia. Pudasjärvellä järjestetyssä Pärjän ja Kivarin tuulivoimahan-
ketta koskevassa yleisötilaisuudessa 26.8.2024 kysyimme hanketoimijalta melumallinnoksista eritoten siitä, kuinka luotettavia mallinnoksen tulokset ovat. Tiedoksemme saatettiin, ettei melumallinnoksia ole voitu tehdä olemassa olevilla voimaloilla, koska sellaisia (kokonaiskorkeus 300 metriä) ei vielä ole. Saimme kuulla, että melumallinnoksessa on olemassa olevien paljon pienempien voimaloiden melutasoihin ”lisätty muutamia desibelejä” ja tämän pohjalta on laskennallisesti päädytty siihen, että melutasojen ohjearvot eivät ylity. Tämän vastauksen pohjalta ei voida vakuuttua siitä, että melumallinnoksen tuloksiin voisi luottaa -ei näiden kyseessä olevien hankkeiden kuin kokoluokaltaan vastaavia voimaloita sisältävien muiden hankkeidenkaan kohdalta. Ohjeistus tilaisuudessa oli, että käytännössä, mikäli melutasot ylittyvät, asiassa tulee olla yhteydessä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiseen. Eli hanketoimijalla itsellään ei ole vastuuta tällaisessa tilanteessa, vaan se vieritetään kunnan harteille. Kyseeseen tulee vahva eturistiriita, koska tuulivoimahankkeita haalitaan talousvaikeuksien kanssa painiviin kuntiin kiinteistöverojojen toivossa.”

Mikro- ja nanomuovipäästöjen määrät

Kaavaselostuksessa ei ole mainittu tuulivoimaloiden tuottamia mikro- ja nanomuovipäästöjä. Norjalaisessa tutkimuksessa on osoitettu, että tuulivoimaloiden lapojen kuluessa niistä leviää ympäristöön myrkyllisiä mikro- ja nanomuovipäästöjä, jotka vuosien saatossa kumuloituessaan ovat merkittävä ympäristöä ja vesistöä pilaava tekijä. Tuulivoimaloiden mikro- ja nanomuovipäästöjä ovat arvioineet norjalaiset Asbjørn Solberg, Bård-Einar Rimereit ja Jan Erik Weinbach 8.7.2021 julkaistussa tutkimuksessaan* ”Leading Edge erosion and pollution from wind turbine blades”. Laskelmissaan he ovat päätyneet noin 60 – 70 kg/vuotuisen mikromuovipäästöön/tuulivoimala.

Mikro- ja nanomuovipäästöt sisältävät lisäksi bisfenoli A:ta (BPA), jonka Euroopan kemikaalivirasto ECHA on todennut ihmisten terveydelle ja ympäristölle haitalliseksi hormonitoimintaa häiritseväksi aineeksi. Nämä päästöt leviävät lapojen eroosion johdosta avoimille pelloille, laitumille, vesilähteille ja lopulta merialueille ja sitä kautta ravintoketjun myötä myös eläimiin ja ihmisen elimistöön. Mitä suurempi turbiini on, sitä suurempi on lapojen kärkinopeus ja lavoista irtoavan mikro- ja nanomuovien määrä. Bisfenoli on hormonihäirikkö eli se reagoi elimistössä hormonin tavoin. Se voi matkia elimistössä naishormoni estrogeenia ja sillä voi olla vaikutuksia mm. hedelmällisyyteen, lisääntymiseen, oppimiseen ja immunijärjestelmään.

Euroopan ympäristökeskus (EEA) on julkaissut katsauksen 14.9.2023, jossa on esitetty viimeisimmät tiedot väestön altistumisesta bisfenoli A:lle. Katsauksesta ilmenee, että eurooppalaiset altistuvat huolestuttavan korkeille bisfenoli A:n pitoisuuksille. Viime aikoina on selvinnyt, että se on aiemmin luultua myrkyllisempää ja siitä johtuen EFSA:n uusimmissa arvioinnissa sen turvallista kynnyisarvoa muutettiin jopa 20 000 kertaa alhaisemmaksi. Tästä syystä on aivan erityisen tärkeää, ettei voimala-alueita sijoiteta pohjavesialueiden läheisyyteen tai edes osittainkaan niiden päälle. Linkin takaa

löytyy Euroopan ympäristökeskuksen kemikaali-, ympäristö- ja terveysasiantuntija Magnus Løfstedt:n 5.3.2024 julkaistu haastattelu.

Tutkimustietoa on jo olemassa, se vain on suurelle osalle ihmisiä ja päättäjiä täysin tuntematon aihe. Asia on merkittävän tärkeä ja ennen kuin lopullisia päätöksiä voimala-alueista tehdään, olisi syytä tutkia asiaa myös Suomessa.

- *Tutkimus luettavissa: https://docs.wind-watch.org/Leading-Edge-erosion-and-pollution-from-wind-turbine-blades_5_july_English.pdf?fbclid=IwAR2Fd_SpwaPyUzrTBEDeOJ0avgO4oVXq-KCfr2ylg6RODqaEgcuugV8Clac - European Environment Agency: <https://www.eea.europa.eu/fi/articles/haastattelu-eea-tarkastelee-ihmisten-altistumista> - THL:n sivuilla Bisfenoli A:sta: <https://thl.fi/fi/web/ymparistoterveys/ymparistomyrkyt/bisfenoli-a>

Asuin- ja vapaa-ajan kiinteistöjen arvon lasku

Voimala-alueet vaikuttavat väistämättä alueen asuinympäristöön, -viihtyvyyteen sekä alueen houkuttelevuuteen ja pitovoimaan. Oma asunto on merkittävä henkilökohtainen investointi ja sen arvo on merkityksellinen niin omistajalle, kuin mahdolliselle ostajalle. Kiinteistön arvon lasku ei ole vähäpätöinen seikka. Niin paljon kuin puhutaankin maanomistajille maksettavista korvauksista, jää voimala-alueiden läheisyydessä asuvien menetykset kiinteistön arvon laskussa täysin huomiotta, sama koskee myös vapaa-ajan asuntoja.

Tuulivoimaloiden vaikutuksia kiinteistöjen arvoon on tutkittu useissa maissa, myös Suomessa ja Ruotsissa. Suomen Tuulivoimayhdistyksen Finnish Consulting Groupilta (FCG) tilaaman ja joulukuussa 2021 julkaistun selvityksen johtopäätöksenä esitettiin, että tuulivoimaloiden läheisyydellä ei ole vaikutusta kiinteistöjen arvoon. Tutkimuksessa* analysoitiin yhteensä 1134 kiinteistökauppaa kahdeksalla tuulivoimapaikkakunnalla vuosien 2013 – 2021 aikana.

Huomionarvoista Suomen Tuulivoimayhdistyksen tilaamassa selvityksessä on, että tutkimus käsitti ainoastaan toteutuneita kiinteistökauppoja. Se ei huomioi myynnissä olleita, mutta toteutumattomia kiinteistökauppoja ja tämän tiedon puuttuminen vaikuttaa osaltaan tutkimuksen lopputulokseen. Ruotsissa julkaistun tutkimustuloksen mukaan kiinteistöjä on myyty varsin edullisin hinnoin, arvon lasku on ollut jopa 40 %. Monilla ei ole varaa myydä kiinteistöään pois pilkkahinnalla, mikä todennäköisesti näkyy FCG:n tutkimustuloksissa. Alueiden houkuttelevuudesta tai pitovoiman muutoksista toteutumattomat kaupat antaisivat arvokasta tietoa.

Ruotsin kuninkaallisen teknillisen korkeakoulun kesäkuussa 2021 julkaiseman tutkimuksen mukaan tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa laskevasti kiinteistöjen arvoon 6 – 8 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Suurinta kiinteistöjen arvon lasku oli alle 2 km etäisyydellä voimaloista ja oli noin 20 – 40 %. Tutkimuksessa analysoitiin 68 941 kiinteistökauppaa 20 km etäisyydellä ja kaikkiaan

97 229 kiinteistökauppaa koko Ruotsin alueella kymmenen aiemman vuoden ajalta. Tutkimustuloksia** voidaan pitää vertailukelpoisina myös Suomessa.

Suomessa tulisi pikaisesti käynnistää puolueettoman tahon toteuttamana selvitys tuulivoima-alueiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon. Samassa yhteydessä on luonnollista selvittää myös, miten voimala-alueet vaikuttavat alueella viihtymiseen -tapahtuuko muuttoliikettä.

*Tutkimusmateriaali (FCG) ja yhteenveto: Tuulivoimaloilla ei ole merkittävää vaikutusta kiinteistöjen hintoihin (tuulivoimalahti.fi) **Tutkimustulokset (Ruotsin kuninkaallinen teknillinen korkeakoulu): <https://www.mdpi.com/2071-1050/13/12/6892>

Seudullisesti merkittävät tuulivoima-alueet-määritelmä muutettava

Alun perin vaihemaakuntakaavaa laadittaessa maa-alueille sijoituvia tuulivoimaloiden alueita määriteltäessä seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueeksi tarkasteltiin vähintään 7 km² suuruisia yhtenäisiä maa-alueita ja seudullisesti merkittävä kokonaisuus käsitti vähintään seitsemän voimalaa. Tämä kokoluokka niin pinta-alallisesti kuin voimaloisen määrän suhteen on oikeasuuntainen, mutta edelleen yläkanttiin mitoitettu, kun ajatellaan voimaloiden koon kasvaneen merkittävästi vuosien saatossa. Tällä hetkellä suunnitellaan ja vireillä on kokonaiskorkeudeltaan yli 300 metrisiä voimaloita, jotka ovat kaksinkertaistuneet vuoden 2012 tasoon nähden ja yli kuusinkertaistuneet vuoden 1991 vuoden tasoon nähden. Kuitenkin seudullisesti merkittävän tuulivoimaloiden alueen määritelmä palautettiin julkisessa ehdotusvaiheessa (viranomaiskuulemisen jälkeen) lainvoimaisten 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen mukaiseksi eli seudullisesti merkittävä kokonaisuus on kymmenen tai useampia voimaloita käsittävä tuulivoimahanke.

Seuraavassa esimerkki, kuinka tätä määritelmää jo nyt pyritään kiertämään (teksti on muistutuksen jättäjien toimesta toimitettu osana mielipidettä ympäristövaikutusten arviointiselostukseen Pärjän ja Kivarin hankealueita koskien ELY-keskukselle 7.10.2024, ko. hankealueet eivät sisälly vaihemaakuntakaavan ehdotukseen):

Pudasjärven kaupunginhallitus on kokouksessaan 11.6.2024 §188 (Pärjä-Kivarin tuulivoimaosayleiskaavat / kaavaluonnosten nähtäville asettaminen) päättänyt Yhteistuuli Oy:n (hanketoimija) edustajan, FCG Oy:n (kaavakonsultti) edustajan ja yva-konsultin edustajan esittelyn pohjalta jakaa Yhteistuulen Kivarin ja Pärjän tuulivoimapuiston hankealueet neljäksi kaava-alueeksi: Kivari pohjoinen, Kivari etelä, Pärjä pohjoinen ja Pärjä etelä. (Dynasty tietopalvelu : Pudasjärvi (oncloudos.com))

Kivari pohjoinen osayleiskaavaan on kirjattu, että alueelle saadaan sijoittaa enintään 11 tuulivoimalaa. Kivari etelä osayleiskaavaan on kirjattu, että alueelle saadaan sijoittaa enintään 11 tuulivoimalaa. Kokonaisuudessaan alue käsittäisi siis 22 tuulivoimalaa.

Pärjä pohjoinen osayleiskaavaan on kirjattu, että alueelle saadaan sijoittaa enintään 9 tuulivoimalaa. Pärjä etelä osayleiskaavaan on kirjattu, että alueelle saadaan sijoittaa enintään 7 tuulivoimalaa. Kokonaisuudessaan alue käsittäisi siis 16 voimalaa.

Alun perin kaavoitusaloite Yhteistuulen tuulivoimahankeiden osayleiskaavojen laadinnasta on ollut Pudasjärven kaupunginhallituksen käsittelyssä 11.08.2020 (§ 233). Tällöin hanke jakaantui kahteen eri alueeseen, Pärjä ja Kivari. Nyt vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan käsittelyn loppuvaiheessa on yhtenäiset alueet jaettu pienempiin osiin, jotta voidaan ohittaa seudullisesti merkittävän tuulivoimala-alueen kriteerit.

Hankealueiden jakamisen syitä tiedusteltiin julkisessa yleisötilaisuudessa 26.8.2024, jossa lisäksi kysyttiin, miksi näitä hankealueita edelleen pyritään edistämään, vaikkei niitä ole merkittynä vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa. Yksiselitteisesti tarkoituksena on, että mikäli hankealueilla tapahtuu erilaisia hankkeita hidastavia tai estäviä muutoksia, niin voidaan aloittaa pienemmällä hankealueella ja laajentaa aluetta myöhemmin. Seudullisesti merkittävän hankealueen raja on ehdotusvaiheessa olevaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan määritelty 10 voimalaa. Tämä tarkoittaa sitä, että hankealueella Pärjä etelä tai Pärjä pohjoinen aloitettaessa voidaan erilaisin perusteluin

myöhemmin vaatia hankealuetta laajennettavan. Tällainen toiminta on yksiselitteisesti kyseenalaista ja tarkoitushakuista kriteeristön ohittamista sekä tehtyjen kattavien selvitystöiden halveksimista. Hankealueiden jakamista ei tule hyväksyä, eikä tällaisen menettelyn mahdollistamista tule sallia.”

On sanomattakin selvää, että mikäli Pudasjärvellä lähdetään, tai on lähdetty jo, tälle linjalle, on siihen mahdollisuus myös muillakin paikkakunnilla. Seudullisesti merkittävän voimala-alueen rajaus on arvioitava uudelleen tai jopa kokonaan poistettava. Kuten kaavaselostuksessa on tuotu esiin, on Pohjois-Pohjanmaa Suomen merkittävin tuulivoiman tuotantoalue. Pohjois-Pohjanmaalla sijaitsi kesäkuun 2024 tilanteen mukaan noin 37 % Suomen toteutetusta kumulatiivisesta tuulivoimatuotannosta, kun suurimmassa osassa muita maakuntia jäätiin vain muutama prosenttiin. Kesäkuun lopussa Pohjois-Pohjanmaan luvut tuulivoiman osalta olivat:

- 63 toiminnassa olevaa tuulivoima-aluetta, joissa 609 voimalaa (kapasiteetti n. 2678 MW)
- rakennusluvittuja tuulivoima-alueita 25, joissa 568 voimalaa (kapasiteetti n. 2930 MW)
- vireillä olevia tuulivoimahankkeita 73 kpl, joissa 1025 voimalaa (kapasiteetti yli 6000 MW) ja
- 7 tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteet on hyväksytty kunnissa.

Lisäksi maakunnassa on useita kymmeniä esisuunnitteluvaiheessa olevia hankkeita. Koko Suomen näkökulmasta ja uusiutuvan energian tuotannon näkökulmasta Pohjois-Pohjanmaa maakuntana on oman osansa tuulivoimatuotannon mahdollistajana tehnyt, etenkin, kun käyttäjät ovat pääosin etelässä ja voimala-alueiden lisäksi vaikutuksia maakunnan asukkaille ja ympäristölle tulee myös sähkönsiirtolinjoista, joita onkin merkittävä määrä kaavaehdotukseen kirjattuna.

Perusteluja seudullisesti merkittävän tuulivoimala-alueen määritelmän muuttamiselle

Ensimmäinen vaihemaakuntakaava käsitteli energiantuotantoa ja -siirtoa, kuten manneralueen tuulivoima-alueita ja se hyväksyttiin maakuntavaltuustossa joulukuussa 2013. Kolmannessa vaihemaakuntakaavassa vuodelta 2018 todetaan: ”Vaihemaakuntakaavassa tarkistetaan tuulivoimarakentamista koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä. Yleiset suunnittelumääräykset ohjaavat tuulivoimarakentamista erityisesti maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolella. Tarkistettujen yleisten suunnittelumääräysten mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoima-alueita, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Seudullisella tuulivoima-alueella tarkoitetaan vähintään 10 tuulivoimalaa käsittäviä kokonaisuuksia.” Samoin todetaan, että ” Vuosina 2010 – 2016 rakennetut voimalat ovat teholtaan tyypillisesti 3 MW voimaloita, napakorkeus on keskimäärin 140 m ja kokonaiskorkeus 200 m.” (https://vayliensuunnittelu.fi/tiedostot/suunnitelma/1.2.246.578.5.1.2365351975.328150989/nahtavilla-olo/A09_07_Kgs_RaS_PP_3_vaihemaakuntakaava_kaavaselostus.pdf)

Nykyisellään suunnitteilla/vireillä olevien hankkeiden voimaloiden koko on ilmoitettu kokonaiskorkeudeltaan 300 – 320 metrisiksi ja 6 – 8 MW:n tehoisiksi. Nyt lausuttavana olevassa kaavaselostuksessa todetaan, että ”Vuosina 2022–2024 on maatuulivoimahankkeiden suunnittelussa (kaavoitusmenettelyissä ja ympäristövaikutusten arvioinneissa) käytetty ennakkoivasti tuulivoimaloiden kokonaiskorkeutena 300 – 350 metriä. Maakuntakaavaratkaisu on mitoitettu kokonaiskorkeudeltaan 300 – 350 metriä korkeiden voimaloiden mukaan.”

Voimaloiden yli kaksinkertaistuu niin korkeuden, kuin tehonkin suhteen, niiden vaikutukset ympäristöön vähintäänkin kaksinkertaistuvat, haittojen voidaan perustellusti todeta moninkertaistuvan. Näin ollen seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen rajaukseksi on tarpeen määritellä puolet aikaisemmasta, eli seudullisesti merkittäväksi tuulivoimahankkeen kriteeriksi tulee asettaa vähintään viisi voimalaa käsittävä hanke. Toisekseen, maakuntakaavaehdotuksen taustalla

ovat varsin kattavat ja perusteelliset selvitystyöt, jotka ovat tuoneet jo ilmi tuulivoimalle parhaiten soveltuvat alueet maakunnan alueella. Perustellusti voidaan todeta myös, että erillistä kriteeriä seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueelle ei enää ole tarpeen määritellä, sillä alueet on kattavasti selvitetty ja vaihemaakuntakaavaan merkitty.

Mikäli vaihemaakuntakaavan määritelmä seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueelle säilyy vähintään kymmenen voimaa käsittävänä kokonaisuutena, on varmaa, että talousvaikeuksissa olevat kunnat kaavoittavat yhdeksän voimalan hankekokonaisuuksia holtittomasti kiinteistöveroerojen persolla. Suomesta ei löydy viranomaistahoja, joka valvoisi tuulivoimahankkeiden toteuttamista tai vastaisi yhteisvaikutusten arvioinnista, joka eittämättä tulee vastaan, kun voimala-alueita nousee kuin sieniä sateella. On todennäköistä, että heikko sääntely sekä yhteisvaikutuksia säätelevän lainsäädännön puuttuminen yhdistettynä kuntien vahvoin taloudellisiin intresseihin johtaa ympäristöseikkojen jäämiseen sivurooliin päätöksissä ja haittojen kumuloitumiseen.

Mikäli kunnille annetaan mahdollisuus kaavoittaa massiivisia teollisuusalueita selostuksessa ehdotetulla tavalla, jää seuraava selostuksen teksti pelkäksi hyvää tahtovaksi kuolleeksi kirjaukseksi: ”Seudullisesti merkittävä tuulivoimarakentaminen tulee sijoittaa ensisijaisesti maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueille. Tapauskohtaisesti voidaan harkita tuulivoimaloiden sijoittamista myös muille alueille, mikäli selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla voidaan varmistua siitä, ettei alue yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi lisää tuulivoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, linnustoon, tuulivoimalle herkille lajeille, Natura 2000 -verkostoon ja ekologisten yhteyksien säilymiseen, arvokkaiden maisema-alueiden ja merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen arvoihin tai muuhun ympäristöön.”

Huomionarvoista on, että myös poikkeuksellisia kriteereitä on toisaallakin käytetty, ote kaavaselostuksesta (9.9.2024): ”Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa on maakuntakaava-alueetta koskeva yleismääräys, jossa todetaan, että maisemallisesti herkällä Oulujärven ranta-alueella maakuntakaavaa edellyttävänä tuulivoimaloiden alueen rajana pidetään vähintään kolmen (3) teollisen kokoluokan voimaa, mikäli niiden muodostama tuulivoimaloiden alue sijaitsee kokonaan tai osittain alle 5 kilometrin etäisyydellä Oulujärvestä.”

Haluamme tuoda lisäksi tiedoksi, että Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n kuulemisvaiheessa (1.2.-10.3.2023) Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus piti perusteltuna, että luonnoksessa on huomioitu tuulivoimayksiköiden tehollinen ja mitoituksellinen kehittyminen pudottamalla seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen koko 7 laitokseen, mikä vastaa nykytekniikan mukaisten voimaloiden YVA:n mukaista min. 45 MW tehoa. Lausunto on luettavissa maakuntakaavaluonnoksen kuulemisvaiheen palautekoosteesta osoitteessa: https://epliitto.fi/tiedostot/Luonnosvaiheen_lausunnot_ja_mielipiteet_Etela-Pohjanmaan_maakuntakaava_2050.pdf Lausunto puoltaa vahvasti vielä viranomaiskuulemisessa ollutta määritelmää seudullisesti merkittävästä voimalahankkeesta (vähintään 7 km² suuruisia yhtenäisiä maa-alueita / vähintään 7 voimaa käsittävä hanke).

Muistutus tiivistettynä

- 1,5 km:n suojaetäisyys asutukseen on riittämätön ja se tulee arvioida uudestaan. Etäisyyttä asutukseen on tarpeen kasvattaa varovaisuusperiaatteen nojalla vähintään mainittu 1,5 km lisättynä voimalan kokonaiskorkeus x 10, eli 350 metriä korkean voimalan kyseessä ollessa etäisyys tulee olla vähintään 1,5 km + 3,5 km = 5 km.

- melumittausten ja -ohjeistuksen saattaminen ajan tasalle

- nano- ja mikromuovipäästöselvityksen laatiminen - selvitys tuulivoima-alueiden vaikutuksesta kiinteistöjen arvoon - erillinen määritelmä seudullisesti merkittävälle tuulivoima-alueelle ei ole enää tarpeellinen, mahdolliset tuotantoalueet on kokonaisuudessaan vaihemaakuntaan merkitty. Vaihtoehtoisesti seudullisesti merkittäväksi tuulivoimahankkeen kriteeriksi tulee asettaa vähintään viisi voimalaa käsittävä hanke. LIITE: allekirjoitussivu (<i>liite poistettu</i>)	
Yli-lin kuntalaisyhdistys / 24.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i> YLI-IIN KUNTALAISSYHDISTYKSEN MUISTUTUS ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTA-KAAVAN EHDOTUKSEEN 24.10.2024 Viite: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaihe ja sen asiakirjat (materiaalin päiväys 9.9.2024) 1 Lähtökohta Tässä <u>Yli-lin kuntalaisyhdistyksen ja alueen kiinteistöjen omistajien muistutuksessa</u> käsitellään vireillä olevaa energia- ja ilmastovaihemaakuntaehdotusta, josta on pyydetty muistutus viimeistään lähetettäväksi 24.10.2024 klo 16.00 saakka. Yli-lin alueelle Oulun kaupunginosaan ja lin enklavin alueelle on suunniteltu ja osittain rakenteilla viisi (#5) teollista tuulivoima-alueita (puistoa): Iso Rytisuo (tv-1 389), Ii/Pahkakoski (tv-1 390), Kynkäänlatvasuo (tv-1 512), Kotaselkä (tv-1 513) ja Koutuanjärvi (tv-1 514). Pahkakosken tuulivoima-alueita on tässä maakuntaehdotuksessa (pvm. 17.9.2024) supistettu ja päivitetty. Lisäksi Yli-lin taajama-alueelle muodostuu merkittävä yhteisvaikutus aina yli 30 – 40 km:iin saakka Yli-lin alueen omista sekä lin ja Pudasjärven kunnan alueelle suunnitelluista tuulivoima-alueista ja Oulun kaupungin omista kaavoittamista tuulivoima-alueista. Tässä muistutuksessa esitetään kuntalaisyhdistyksen ja kiinteistöjen omistajien määrittämät tuulivoiman rakentamisen ehdot ja vaatimukset sekä niiden perusteet (Oulussa 30.4.2024). Esitetyt vaatimukset antavat perusteet käsitellä maakuntaehdotusta ja siihen liittyviä keskeisiä tuulivoiman haittavaikutusten arviointeja ja niiden käsittelyä kaavoitusprosessissa.	

Tuulivoima-alueet käsitellään erikseen kohta kohdalta, jossa korostetaan kyseisen tuulivoima-alueen vaikutuksia ja erityispiirteitä. Vaikutukset ja erityispiirteet tulee ottaa huomioon maakuntakaavaa päivitettäessä. Samoin tulee ottaa huomioon kaikki tässä muistutuksessa käsitellyt vaikutukset tuulienergian kaavoittamisessa Yli-lin alueella. Lopuksi johdopäätöksissä korostetaan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten ja kohteen erityispiirteiden huomioon ottamista. Ks. kohta 4. Muistutuksen viimeisen kohdan sisällöllä halutaan osoittaa, kuinka hankalaa on kansalaisen tai yhteisön seurata kaavoitusprosessia ja kuvataan esimerkein tapahtunutta.

2 Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimukset alueen tuulivoimarakentamiselle

Kuntalaisyhdistyksen vaatimusten viitteet ovat seuraavat:

Viite 1: Petteri Orpon hallitusohjelman Vahva ja välittävä Suomi kirjaus (20.6.2023)

Viite 2: Tuulivoimarakentamisen suunnittelu, Ympäristöhallinnon ohje 5/2016, päivitys 2016. [OH_5_2016.pdf](#) (3.324Mt)

Viite 3: Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, Ympäristöministeriön julkaisu 1/2016. [SY_1_2016.pdf](#) (valtioneuvosto.fi)

Viite 4: Suomen perustuslaki (11.6.1999/731). [Suomen perustuslaki 731/1999 - Ajantasainen lainsäädäntö - FINLEX®](#)

Yli-lin kuntalaisyhdistys on esittänyt omat vaatimukset ja rakentamisen rajaukset Yli-lin alueen tuulivoimarakentamiselle (ak: Oulussa 30.4.2024). Vaatimukset on toimitettu Oulun kaupungille ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnalle. Vaatimukset ovat vielä lisäksi mainittuna ja selitettynä tässä asiakirjassa kohdassa 2.1. ja vaatimusten perusteet kohdassa 2.2..

Kuntalaisyhdistyksen vaatimusten perusteina ovat olleet valtioneuvoston Orpon hallitusohjelma ja ympäristöministeriön antamat ohjeet tuulivoimarakentamiselle. Näissä ohjeissa ja hallitusohjelmassa korostetaan painokkaasti, että tuulivoiman rakentaminen ei saa aiheuttaa haitallisia vaikutuksia luonnolle ja ihmisten asumiselle, taloudelle, elinoloihin ja elinympäristölle. Kaikki lähtee taloudellisesta ja ympäristölle kestävästä ja terveellisestä tuulienergian hyödyntämisestä. Erityisesti tunnistetaan tuulivoiman aiheuttamat ongelmat ja samalla korostetaan sen kestävää suunnittelua ja rakentamista.

2.1 Kuntalaisyhdistyksen vaatimukset

Yli-lin Kuntalaisyhdistys vaatii tuulivoimaloista vapaaksi erityisesti Yli-lin keskustaajama-alueen ja läntisen Iijokivarren kaikkiin ilmansuuntiin kymmenen (10) kilometrin matkalta.

Siuruanjoen varsi tulee jättää tuulivoimaloista vapaaksi Yli-li/Oulun alueelta viiden (5) kilometrin matkalta molemmin puolin jokivartta.

Kaikilta tuulivoimatoimijoilta, jotka rakentavat tuulivoimaloita Yli-lin alueelle vaaditaan vuosittain 50 000 euroa kylärahaa kylien elinvoiman ylläpitämiseen ja tervehdyttämiseen. Rahoitus tulee liittää indeksikorotusjärjestelmään.

Oulun kaupungin tulee osoittaa kaikki Yli-lin alueelle sijoitetuista tuulivoimaloista saadut kiinteistöverotulot Yli-lin elinvoiman ylläpitämiseen ja kehittämiseen.

Yli-lin alueelle suunniteltujen ja rakenteilla olevien tuulivoima-alueiden (puistojen) yhteisvaikutuksen hallitsevuus ja haittavaikutus Yli-lin keskustaaajamaan ja avoimeen kulttuurimaisemakokonaisuuteen ja arvoalueiden suhteen tulee minimoida ja jättää selkeitä vapaita alueita maisemaan. Tämän vaatimuksen täyttämistä edesauttaa se, että vaatimukset #1 ja #2 toteutetaan. (Ks. viite 3.)

Yli-lin poronhoitotiloille on turvattava porotalouden alueidenkäytölliset edellytykset. Luonnollista poronhoitoa ja kannattavuutta tulee häiritä mahdollisimman vähän. Erityisesti keväällä laidunalueiden rauhallisuus on tärkeää vasonnan onnistumiseksi. Porotalouden menetyksien korvaukset tulee neuvotella erikseen tuulivoimayhtiöiden ja paliskuntien kesken. (Ks. viite 2, sivu 63, 101 ja 102.)

Vaatimusten tärkeimmät painoarvot ovat taajamien ja jokivarsien tuulivoimaloista vapaat alueet ja porotalouden huomioon ottaminen. Toisena tulevat Yli-lin elinvoiman ylläpitämiset ja alueiden kehittämiset.

2.2 Perusteet vaatimuksille

Petteri Orpon hallitusohjelman Vahva ja välittävä Suomi kirjaus (20.6.2023): *"... yhteensovitetaan tuulivoiman sosiaalisen hyväksyttävyyden ja investointien toteutumiseen suotuisa toimintaympäristö."* vaatii huomioon ottamaan tuulivoiman rakentamisessa vahvan sosiaalisen hyväksyttävyyden, jotta investoinneille saadaan luotua suotuisa toimintaympäristö. Sosiaalisessa hyväksynnässä on mielestämme kysymys paikallisten ja alueelle muuttavien ihmisten kyvystä jatkaa ja rakentaa elämää tuulivoimarakentamisen jälkeenkin ilman merkittäviä haittavaikutuksia. (Ks. viite 1, sivu 138-139.) Ympäristöministeriö toteaa omassa rakentamisen oppaassa (5/2016), että *"tuulivoimaloiden aiheuttamat vaikutukset muun muassa luonnolle ja ihmisten elinympäristölle riippuvat pitkälti voimaloiden sijainnista ja alueen ympäristöarvoista. Tuulivoimarakentaminen edellyttää, että se sovitetaan ympäröivään maankäyttöön ja sen haitalliset vaikutukset otetaan riittävästi huomioon"*. (Ks. viite 2.)

Hallitusohjelman lisäksi Ympäristöministeriö ohjaa vahvasti tuulivoiman suunnittelua ja rakentamista. Tuulivoiman rakentamisen suunnittelu -opas (5/2016) kertoo jo tiivistelmässään, että tuulivoimarakentamiselle tulee löytää parhaiten soveltuvat alueet, jotta ehkäistään tuulivoimaloista luonnolle ja ihmisten elinympäristölle aiheutuvia haitallisia vaikutuksia. (Ks. viite 2, Tiivistelmä.)

Suunnitteluopas vaatii korostuvaa kaavatarkastelua erityisesti silloin, kun tuulivoimapotentiaali on merkittävää alueella ja yhteensovittamistarve muuhun alueen käyttöön on suuri kuten taajamat ja niiden lähialueet. Alueiden luonto- ja kulttuuriarvot lisäävät kaavatarkastelun syvyyttä ja laajemman alueen huomioonottamista. (Ks. viite 2, sivu 27.)

Hankkeiden ominaisuudet, sijainnit ja vaikuttavuudet ympäristöön (ihmiset, luonto, kulttuuri) ja niiden haitalliset yhteisvaikutukset tulee olla keskeisiä päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä. (Ks. sivu 44.)

Ympäristöministeriö vaatii ottamaan huomioon alueen asutuksen, ympäristön ominaisuudet ja voimaloiden yhteisvaikutukset niin, että tuulivoimalat voidaan sijoittaa lähtökohtaisesti kauas asutuksesta tai muista häiriintyvistä kohteista. (Ks. viite 2, sivu 16 ja 17.)

Erityisesti on tuulivoimarakentamisessa kiinnitettävä huomiota taajamien läheisissä alueissa meluun, turvallisuuteen, maisemaan, yhteisvaikutukseen ja kaupunkikuvaan sekä virkistyskäyttöön liittyviin kysymyksiin. (Ks. viite 2, sivu 33 ja 34.)

Vain riittäväällä etäisyydellä tuulivoimaloihin voidaan saada aikaan kattavaa suojaa asutukselle sekä muille herkille kohteille, jotka altistuvat voimaloiden vaikutuspiiriin (maisemamuutokset ja vaikuttavuus, melu, välke). (Ks. viite 2, sivu 77, 82 ja 103.) (Ks. viite 3.)

Keskeistä on kaavoituksessa ottaa huomioon suunniteltavan tuulivoima-alueen ja lähistölle sijoitettavien muiden tuulivoima-alueiden haitalliset yhteisvaikutukset suhteessa taajamiin sekä niiden lähialueisiin. (Ks. viite 2, sivu 104.) (Ks. viite 3, sivu 42 ja 43.)

Tuulivoimarakentamisen ohjeiden päivitys on menossa ympäristöministeriössä 2024: Taustalla mm. hallitusohjelman kirjaus maisema-arvioinnin vahvistamisesta ja tuulivoimaloiden yhteisvaikutukset sekä yksittäisten tuulivoimaloiden määrän ja koon kasvun huomioon ottaminen (ks. YM:n johdon ja ELY/AVI y-johdajien kokousesitys 14.2.2024) ja (ks. viite 3.).

3 Maakuntakaavaehdotuksen keskeisten vaikutusten arviointi

3.1 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Yli-lin Kuntalaisyhdistyksen vaatimukset #1 ja #2, tuulivoimaloista vapaat li- ja Siuruanjoen jokivarret kymmenen (Iijoki 10km) ja viiden (Siuruanjoki 5km) kilometrin matkalta, edesauttavat ihmisten/asukkaiden elinolojen ja elinympäristön pitämistä Yli-lin alueella asuttuna ja asumis- ja yrittämiskelpoisena nykyisiä ja tulevia sukupolvia varten. Käsittelyssä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa tätä ei ole otettu riittävästi huomioon.

Tuulivoimatuotannolla on suoraan ja välillistä merkitystä kiistattomasti ihmisiin, ihmisten terveyteen ja viihtyvyyteen sekä luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen. Yli-lin alueelle on suunniteltu merkittävän paljon tuulivoima-alueita niin määrältään kuin laajuudeltaankin. Tästä syystä on erityisen tärkeää ottaa huomioon alueiden asukkaat ja heidän mielipiteensä.

Asukkaat kokevat eriarvoisuutta, kun heidän mielipiteensä sivuutetaan. Tämä ei ole myöskään poliittisesti hyväksyttävää, sillä Petteri Orpon hallitus kehottaa painokkaasti ottamaan huomioon asukkaiden mielipiteet ja ”yhteensovittaa

tuulivoiman sosiaalinen hyväksyttävyyys ja investointien toteutumiselle suotuisa toimintaympäristö.”

Miten nyt suunnitellulla tuulivoima-alueilla aiotaan parantaa ihmisten terveyttä, elinoloja ja viihtyvyyttä; miten maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen; miten yhdyskuntarakentamiseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön; miten luonnonvarojen hyödyntämiseen? (Ks. työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu: Uudistuvat ja hyvinvoivat alueet/Valtioneuvoston kehittämispäätös 2024 - 2027.)

Meidän mielestämme Yli-lin alueelle suunnitellut tuulivoima-alueet eivät paranna ihmisten terveyttä, elinoloja ja viihtyvyyttä. Sen vuoksi kuntalaisyhdistys on esittänyt alueellaan rajoituksia tuulivoimaenergian rakentamiseen ja pyytää, että nämä vaatimukset otetaan myös huomioon maakuntakaavaehdotuksessa.

Maankäyttö ja rakennuslaki pykälä (5 §) kehottaa käytön suunnittelussa vuorovaikutukseen ja riittävään vaikutusten arviointiin alueiden käytönsuunnittelun tavoitteissa. Lain yleisen tavoitteen mukaisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT päätös 2017) *”luovat osaltaan edellytyksiä hyvälle elinympäristölle sekä edistävät ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä. Kestävän kehityksen edistämisen päämääränä on turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet kuten yllä vaadittiin. Tämä tarkoittaa myös, että ympäristö, ihminen ja talous otetaan tasavertaisesti huomioon alueidenkäyttöä koskevassa suunnittelussa ja päätöksenteossa.”*

Mielestämme tämä ei nyt toteudu Yli-lin alueille suunniteltujen tuulivoima-alueiden suunnittelussa. Mihin unohtuivat maakuntakaavassa hyvän elämisen mahdollisuudet ja eri instanssien antamat kriteerit tuulivoima-alueiden suunnittelussa?

Ks. [VATpäätös14.12.2017 FI.pdf \(ymparisto.fi\)](#).

Maakuntakaavan tuulivoima-alueiden (tv-x) rajaukset eivät toteudu kaavan hankkeistamisen yhteydessä. Tuulivoima-alueiden hankkeet ovat toistuvasti alueiltaan isommat kuin käsittelyssä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa. Miksi näin ja millä perusteella tämä voidaan sallia? Eihän kansalainen ja yhteisö voi luottaa jaettuun tietoon, joka on tässä mielessä muuttanut ja tarkoittaa sitä, että alueille tehdyt arvioinnit eivät näinollen enää päde. Jos alueita laajennetaan ja muutetaan, ne täytyy silloin uudelleen käsitellä ja hallinnoida kyseisissä prosesseissa ja niiden kokonaisvaltaiset ja tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset ympäristöön, ihmisiin ja talouteen tulee päivittää tilannetta vastaaviksi uudelleen käsittelyä varten.

Yli-lin alueella olevien tuulivoimahankkeiden yhteistarkastelua ei ole tehty, vaikka käsittelyssä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa sanotaan selkeästi, että *”laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin ja linnustoon, kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä muihin elinkeinoin ja asutukseen, ja huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.”*

Yli-lin alue on saarrettu teollisilla tuulivoima-alueilla 360 astetta. Mielestämme jo nyt maakuntakaava-vaiheessa tulisi tämä yhteisvaikutusten tarkastelu ja arviointi tehdä huolella ja ottaa huomioon myös naapurikuntiin lihin ja Pudasjärvelle suunnitellut tuulivoimahankkeet ja Oulun omat kaavoittamat tuulivoimahankkeet. Ympäristöministeriön

päivitetystä (2024) maisemavaikutusten arviointiohjeessa käsketään teollisten mittakaavan hankkeiden yhteisvaikutusten huomiointi tehtäväksi enintään 35-40 km saakka.

Kun sallitaan tuulivoima-alueiden koon muutokset hankevaiheessa edellä kuvatulla tavalla, käyttävät hanketoimijat tätä hyväksi ja esittävät tuulivoimaloiden määrän puolet pienemmäksi ensimmäisissä vaihtoehdoissaan ja kuitenkin pitävät suunnitellun alueen vaatiman tilan ensimmäisen vaihtoehdon kanssa samankokoisena, vaikka alueelle voidaan sijoittaa kaksinkertainen määrä tuulivoimaloita. Tilanne ja vaikuttavuus ympäristöön ovat täysin näissä vaihtoehdoissa erilaiset. Tällaista toimintaa ei pidä sallia sillä tällä harhautetaan vaikutusalueella olevien ihmisten ja yhteisöjen kuulemista ja vaikuttamista omaan elämisen ympäristöönsä. Esimerkiksi Pahkakosken tuulivoima-alueen sähkönjakelulinjan paikalla on vaikutettu Kotaselän alueen kokoon, paikkaan ja suunnitteluun, näin meille on kerrottu, vaikka Kotaselän hanke on ollut vasta alkutekijöissään ja kansalaiset eivät ole tästä olleet tietoisia, eikä tätä kyseistä maakuntakaavaehdotusta ole edes hyväksytty. Miten tällainen toiminta on voinut olla mahdollista? Onko maakuntahallinto hyväksynyt etukäteen tuulivoima-alueiden paikat ja jos näin on, missä yhteydessä tämä on tehty?

Maakuntakaavoituksessa ei välitetä ollenkaan yli-iiläisten ja tuulivoima-alueiden yhteisvaikutusalueella olevien asukkaiden ja maanomistajien elinoloista eikä asuntojen ja kesäasuntojen viihtyvyydestä ja virkistyskäytöstä. Yhteisvaikutusten kaavaehdotusta arvioidaan kohdassa 3.4 ”Yli-lin kyläsaarto”.

3.2 Melu -vaikutukset

Ympäristönministeriön Tuulivoimarakentamisen suunnitteluohjeessa kerrotaan suoraan parhaasta melun torjunnasta, kun siinä todetaan seuraavaa: *”Tuulivoimaloiden osalta kaikkein keskeisin meluntorjuntakeino on kuitenkin riittävä etäisyys tuulivoimalan ja asutuksen sekä muiden melulle herkkien kohteiden välillä.”*

Miksi näin ei ole toimittu kohteena olevassa maakuntakaava-ehdotuksessa? Kuntalaisyhdistyksen vaatimuksissa tämä on otettu huomioon, kun on haluttu vaatia riittävät etäisyydet keskustaajamasta ja kyläkeskittymistä suunnittelussa oleviin tuulivoima-alueisiin. Lisäksi tulee ehdottomasti tarkastella jo maakuntakaavaehdotuksessa tuulivoima-alueiden aiheuttaman melun yhteisvaikutusta. Maakuntakaavassa oleva 1,5 km (suoja)etäisyys asutukseen ei ole meluvaikutusten näkökulmasta riittävä, vaan yhteisvaikutusten lisäksi tulee melun arvioinnissa ottaa huomioon melun/äänien suunta ja tuulen nopeus/suunta sekä maaston ja asutuksen laatu. Ilmasto-oppaan (Ilmasto-opas.fi) mukaan Suomen yleisimmät ilmavirtaukset käyvät lounaan suunnasta. Ks. [Nykyinen ilmasto - 30 vuoden keskiarvot | Ilmasto-opas.](#)

Melu ei ole vain ohjearvoa (40 dB yöaika), vaan paljon laajempi asumisviihtyisyyteen ja kokonaisvaltaiseen elinympäristöön liittyvä kysymys.

Maakuntakaavassa on jo nyt otettava huomioon nykyisin ja tulevaisuudessa saatavilla olevat ja kooltaan erittäin suuret tuulivoimalat (korkeus 350 m) kuin myös tuulivoima-alueiden voimaloiden määrät sekä niiden yhteisvaikutukset, koska nämä suureet vaikuttavat tietenkin merkittävästi melun suuntaan, laatuun ja voimakkuuteen.

3.3 Välke -vaikutukset

Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimukset #1, #2 ja #5 lieventävät ratkaisevasti tuulivoimaloiden aiheuttamia välkevaikutuksia mikäli ne otetaan maakuntakaavassa huomioon.

Tuulivoimaloiden aiheuttamat auringon valon ja varjon vilkkumiset ovat selkeä haitta ja rasite ihmisten ja eläinten elinympäristössä. Sen vuoksi paras tapa torjua välkettä on sijoittaa tuulivoimalat riittävälle etäisyydelle asuin ympäristöstä, kuten kuntalaisyhdistys on vaatimuksissaan todennut.

Mihin perustuu maakuntakaavaehdotuksessa oleva 1,5 km etäisyys ja toteamus, että tunnistettu välkehaitta ei häiritse ihmisten ja eläinten elinympäristöä? Miten tämä on tutkittu ja mitkä olivat tulokset näillä kaikista korkeimmilla (350 m) tuulivoimaloilla?

Kaikenlaiset operatiiviset käytönaikaiset ratkaisut ovat riittämättömiä eivätkä ole uskottavia ja kestäviä ratkaisuja välkehaittojen kokonaisvaltaiseen ja tuulivoimaloiden aiheuttamien haittojen ja riskien minimointiin. Rakennetaanko todella tuulivoimaloita vain sitä varten, että niitä jouduttaisiin pysäyttelemään tunnistettujen syiden vuoksi?

Maakuntakaavasta ei selviä välkkeen yhteydessä annettu 1,5 km etäisyysperuste tuulivoima-alueiden ja asutuksen ja taajamien välillä. Samoin nykyiset ja tulevaisuudessa saatavilla olevien erittäin korkeitten (350 m) tuulivoimaloiden välkehaittojen huomioonottaminen on puutteellista.

3.4 Yli-lin ”kyläsaarto”

Maakuntakaavaehdotuksessa väitetään kiinnitettävän huomiota tuulivoimaloiden ja niiden alueiden sijoittumiseen asutuksen ja kylien läheisyydessä sekä väitetään, että *”tuulivoimaloiden alueiden rajauksilla on pyritty vähentämään yhteisvaikutuksia asutukseen ja kylien saartoa tuulivoimalla”*.

Tämä ei pidä ollenkaan paikkaansa, vaan Yli-lin alueellekin on suunniteltu kaavassa reilusti yli 100 kpl tuulivoimaloita ja vieläpä jokaiseen ilmansuuntaan oma tuulivoima-alueensa. Mitä tämä muuta on kuin ”kyläsaartoa”?

Miten on mahdollista, että annetaan suurpääoman määrätä tuulivoimaloiden paikat ja tuoda ne ihmisten elämisen esteiksi ja vaivoiksi? Maakuntakaavaehdotuksessa tämä vielä tunnistetaan ja tunnustetaan, kun todetaan, että pohjoisempänä Oulussa sijaitsee tuulivoimala-alueita runsaasti ja niillä on haittaava vaikutus ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen (viitataan Yli-lin ja li/Pahkakosken alueiden tuulivoima-alueisiin ks. asiakirjan kohta 1). Eikö tämä toteamus ole painavaa ja eikö tämä riitä siihen, että suunnitellut tuulivoima-alueet harkitaan hyvinkin tarkkaan ja sijoitetaan ne mahdollisimman kauas ihmisten elinympäristöistä?

Maakuntakaavaehdotuksen tulee suhtautua ”kyläsaartoon” ehdottoman kriittisesti ja rajata vahvasti tuulivoima-alueiden sijaintien etäisyydet ja suunnat taajamiin Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimusten mukaisesti Iijoen (10 km) ja Siuruanjoen (5 km) varsilta sekä poistaa mahdollisimman tehokkaasti tuulivoima-alueiden aiheuttamat yhteiset haittavaikutukset keskustajamaan ja tunnistettuun kulttuurimaisema- ja arvoaluekokonaisuuteen nähden ks. Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimus #5: *”Yli-lin alueelle suunniteltujen ja rakenteilla olevien tuulivoima-alueiden (puistojen)*

yhteisvaikutuksen hallitsevuus ja haittavaikutus Yli-lin keskustaajamaan ja avoimeen kulttuurimaisemakokonaisuuteen ja arvoalueiden suhteen tulee minimoida ja jättää selkeitä vapaita alueita maisemaan. Tämän vaatimuksen täyttämistä edesauttaa se, että vaatimukset #1 ja #2 toteutetaan.”

Ympäristöministeriön julkaisu: Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (pvm. 2024) sanoo, että ”*tuulivoima-alueiden sijoittamisen vuoksi suunnittelussa tulee käsitellä tuulivoimarakentamisen haitallisten maisemavaikutusten ehkäisemistä tai lieventämistä.”*

Lisäksi ministeriön Maisemavaikutusten arviointiohjeessa ohjeistetaan tuulivoimarakentamisen sijoittamisen suunnittelua maakunnallisella tasolla ja todetaan, että vaikutusten arvioinnilla on merkittävä painoarvo tuulivoima-alueiden laajoista vaikutusalueista johtuen. Edelleen ohje korostaa kokonaisnäkemystä tuulivoimarakentamisesta: ”*Valtakunnallisten maisema-arvojen turvaaminen edellyttää kokonaisnäkemystä niistä maiseman vyöhykkeistä, joille tuulivoimarakentamista voi tai ei voi sijoittaa.”*

Yli-lin alueelle suunnitellut tuulivoimakokonaisuudet ja naapurikuntien merkittävät tuulivoima-alueet, Yli-listä katsottuna, eivät sisällä vapaita maisema-alueita. Tämän johdosta Yli-lin on saarrettu jokaisesta ilmansuunnasta. Miten tämä saarto aiotaan purkaa ja miten haitalliset maisemavaikutukset lieventää? Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimukset ovat minimi maisemavaikutusten lieventämiselle. Parasta on, jos Kotaselkää ei toteuteta ja Iso Rytisuo siirretään pohjoisemmaksi vaatimusten mukaisesti.

Miten on mahdollista, että Oulujärven ranta-alueella tuulivoimalat tulee sijoittaa vähintään 5 km:n etäisyydelle Oulujärven ranta-alueesta? Miksi vastaavalla tavalla ei ole Yli-lin Iso Rytisuon kohdalla rajoitettu tuulivoimaloiden sijoittamista ranta-alueilla? Siuruanjoki on koskematonta ja maisemallisesti herkkää neitseellistä jokivartta. Kuntalaisyhdistyksen mielestä Halajärven ranta-alueet ja Siuruanjoen rannat (kuntalaisyhdistyksen vaatimus #2) pitää suojata vastaavilla perusteilla kuin Oulujärven kaavassakin on tehty.

3.5 Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö

Päivitetyn ympäristöministeriön julkaisun Maisemavaikutusten arviointi tuulivoima-rakentamisessa (päivitys 2024) mukaan ”*maiseman osatekijöiden tunnistaminen ja maisemaan liittyvien vuorovaikutussuhteiden ymmärtäminen sekä maiseman tilallisten ja esteettisten ominaisuuksien hahmottaminen on pohja tuulivoimarakentamisen maisemavaikutusten arvioinnille ja haitallisten vaikutusten lieventämiselle.”* Ks. Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa: Päivitys 2024. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-361-176-4> .

Tuulivoimarakentaminen rikkoo identiteetiltään perinteistä lijoen ja Siuruanjoen tuhansien vuosien aikana muokkautunut luonnon, kulttuurin ja ihmisen vuorovaikutusta pysyvästi. Tämä ei ole vähäpätöinen ja pieni maisemavaurioasia, vaan tuulivoima-alueiden haittavaikutus on kokonaisvaltaista ja vaikutusalueen ihmisille elämän ja olemassa olon mitallinen asia. Vääriin paikkoihin sijoitetut tuulivoima-alueet tuhoavat korvaamatonta luontoa ja kulttuurimaisemaa.

Yli-lin alueelle rakennetaan jokaiseen pääilmansuuntaan tuulivoima-alueita ja näin tuhotaan maisemallista herkkyyttä,

yhteisöllisesti koettuja arvoja ja luodaan asukkaille maisemallinen rauhattomuus ja pilataan vuosituhansia muokkautunut (kulttuuri)maisematyyppi kuten Kierikin kansainvälinen kivikauden arkeologinen esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus, jonka alue on suojeltu Suomen muinaismuistolaille. Samoin Karjalankylän ja Hökkärannan kulttuurimaisemat ovat todettu kulttuurisesti arvokkaiksi alueiksi. Kulttuurimaisemaa on myös Yli-lin taajamassa, jossa on kolme maakunnallisesti arvokasta rakennettua aluekokonaisuutta: Yli-lin kunnantalon törmä, Siuruantörmä ja Yli-lin kirkonseutu. Alueilla ja niiden ulkopuolella lähituntumassa on useita maakunnallisesti arvokkaita kohteita.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 2 §) mukaan maakunnan liiton tulee huolehtia maakunnan suunnittelun edellyttämästä alueiden käytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seurannasta alueellaan. Nyt siihen on oiva tilaisuus huolehtia niin, että Yli-lin tuulivoima-alueita suunniteltaessa otetaan huomioon MRA 2 § mukainen tehtävä ja kulttuurimaiseman olemassa olon turvaaminen. Yli-lin alueella on tunnistettu kulttuurisesti tärkeiksi ja arvokkaiksi alueiksi sekä valtakunnallisesti, maakunnallisesti että paikallisesti 44 aluetta. Nämä tulee ottaa huomioon tuulivoima-alueita suunniteltaessa.

Kuntalaisyhdistyksen vaatimukset #1, #2 ja #5 eivät aiheuta jokivarsien ja kyläyhteisöjen kulttuuriperinnöille ongelmia ja eivät tuhoa sitä. Tämän vuoksi maakuntakaavaehdotuksen tulee palauttaa menetetty vuorovaikutussuhde ja kulttuuriperintö takaisin jokivarsille ja rakentaa tuulivoima-alueet riittävän kauas jokivarsista kuntalaisyhdistyksen vaatimusten mukaisesti (ks. kuntalaisyhdistyksen vaatimukset: kohta 2). Ympäristöministeriön Maisemavaikutusten arviointiohjeessa ohjeistetaan otettavaksi huomioon arvokkaat maisema-alueet, mitä jokivarret edustavat, ja merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt sekä kiinnitettävä huomioon, että niiden arvot säilyvät ja rakennettu ympäristön laatu säilyy ehjänä.

3.6 Vaikutukset ekologiseen verkostoon

Yli-lin alueelle osoitettuja tuulivoima-alueita kuuluu maakuntakaavaehdotuksen mukaan ekologiseen verkostoon ja osa jopa sen ydinalueeseen. Tuulivoima-alueilla ja niiden läheisyydessä sekä keskustaajaman läheisyydessä on havaittu esim. maakotkia ja muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia, joten eikö tuulivoimaloilla ole mitään vaikutusta tässä yhteydessä ekologisen verkoston eheyteen? Tämä tulee Yli-lin kohdalta erityisesti maakuntakaavaehdotuksessa uudelleen tutkia ja mikäli lintujen elinolot ovat vaarassa, pitää kyseiset tuulivoima-alueet rajata ulos suunnitelmista ja hankkeista.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN Julkinen ehdotusvaihe-liitteessä 2 todetaan, että ”*ekologisen verkoston huomioon ottaminen turvaa metsäpeuran, suden ja kotkan elinympäristöjen säilymistä ja edistää siten näiden lajien suojelua. Ekologisen verkoston huomioon ottaminen hankkeiden toteutuksessa edistää myös luonnon monimuotoisuuden turvaamista*”. Tähän voi vain todeta hyvin yksinkertaisesti, että tehkää myös niin.

Edellisen viitteen perusteella täytyy kyseenalaistaa ekologisen verkoston huomioon ottaminen Yli-lin tuulivoima-alueilla – onko sitä todellisuudessa tehty? Esimerkiksi maakotkaa on havaittu kaikkialla Yli-lin tuulivoimala-alueilla. Ympäristöministeriön Tuulivoimarakentamisen ohje 5/2016 kertoo seuraavaa: ”*Erityisiä vaatimuksia suuria petolintuja*

koskeville selvityksille tuulivoimarakentamisen suunnittelussa muodostuu silloin, kun suunnittelualue sijaitsee noin kahden kilometrin säteellä suurten petolintujen pesäpaikoista ja vakiintuneista talviaikaisista ruokailualueista.” Tämä edellä kuvattu etäisyys kuntalaisyhdistyksen mielestä täyttyy monissa maakuntakaavaehdotuksessa osoitetuilla Yli-lin tuulivoima-alueilla, joten nämä alueet tulee tutkia huolella ja rajata tarvittaessa ulos tuulivoiman hyödyntämisestä.

3.7 Linnustoon kohdistuvat vaikutukset

Jos maakuntakaavaehdotus sallii tuulivoima-alueiden laajentuvan hankevaiheissa, kuten on käynyt, niin kokemuksemme osoittaa, että tuulivoimaloiden määrät kasvavat alueilla ja tämä tarkoittaa yleensä tuulivoima-alueiden laajentumista. Laajentuneet alueet voivat silloin tulla esimerkiksi maakotkan ydinreviirille. Miten tässä tilanteessa voidaan etukäteen arvioida alueella havaittujen (peto)lintujen törmäyskuolleisuutta, kun lähtötilanne on kokonaan toinen ja ei vastaa todellisuutta.

Yli-lin alueelle on suunniteltu reilusti yli sata tuulivoimalaa ja nämä tuulivoima-alueet tulevat olemaan niin laajat, että niiden määrä ja pinta-alat tulevat vaikuttamaan alueen linnustoon määrään ja pesimiseen hyvin kielteisesti eli on helppo ennustaa näillä tiedoilla jo lintujen määrän pienenemisen ja lintujen kuolleisuuden lisääntyvän. Kuolleisuutta edesauttaa myös lintujen muuttoreiteille rakennettavat tuulivoimala-alueet. Erityisesti tietyt eläimet ja linnut ovat herkkiä ihmistoiminnalle ja tuulivoiman vaikutuksille. Esimerkiksi Piiparinvaaaran tuulivoima-alueelta on kokemuksia, että metsäkanalinnut ovat alueelta kokonaan hävinneet.

Yli-lin alueelle suunniteltujen tuulivoima-alueiden sekä keskustajaman läheisyydessä on havaittu esim. maakotkia ja muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia, joten eikö tuulivoimaloilla ole mitään haittavaikutusta tässä yhteydessä linnustoon, pesimä- ja saalistusreviiriin, niiden muuttoihin sekä metsäkanalinnuston soidinmenoihin? Koko alueen linnustoille tulee tehdä huolella yhteisvaikutusten arviointi, jossa tilannekuvana on Yli-lin ja naapurikuntien tuulivoima-alueiden monenkirjava linnusto ja niiden olemassa olon turvaaminen.

Tuulivoimarakentaminen tulee vaikeuttamaan ja osittain hävittämään alueen metsästystalouden. Metsästys on myös monen alueella asuvan harrastus, joten tämän osalta vaikeutetaan alueen virkistyskäyttöä ja turismia.

3.8 Kiinteistöjen arvon alenema

Kuntalaisyhdistys on vedonnut tuulivoima-alueiden kaava- hankesuunnitelmien pohjalta jo monta kertaa eri tilaisuuksissa kiinteistöjen arvojen alenemisesta Yli-lissä. Erityisesti Yli-lin kohdalta arvojen alenemaa voidaan pitää merkittävänä, koska Yli-li on suunnitelmassa saarrettu ympäriinsä tuulivoima-alueilla, määrältään ja kooltaan erittäin suurilla tuulivoimalaitoksilla.

Nämä monet tuulivoimalaitoshankkeet ovat saaneet jo nyt kansalaisissa liikehdintää niin, että Yli-lihin muuttoa suunnittelevat perheet eivät ole enää halukkaita muuttamaan Yli-lihin. Samoin mökkiläiset, jotka ovat kuulleet näistä tuulivoimalaitoshankkeista, ovat peruneet muuttosuunnitelmat Yli-lin alueelle.

Uuden Suomen artikkelin Tuulivoima ja kiinteistöjen hinnat Ruotsissa mukaan (Repo, 10.8.2024), joka perustuu Kungliga Tekniska Högskolanin tutkimukseen, kerrotaan viimeisemmästä Ruotsin 2023 tehdystä yli 600 000 kiinteistökaupan tutkimuksesta. Tutkimuksessa on osoitettu, että kiinteistön arvo laskee noin 10-25 %. Kyse on siis useamman miljardin kruunun menetetyistä omaisuusarvoista. Paljonkohan tämä tulee olemaan Yli-lin kiinteistöjen arvon osalta ja miten tämä aiotaan korvata ja kuka korvaa arvon alenemiset kiinteistöjen omistajille? Tämän perusteella voidaan kysyä, että mitkä ovat perustuslain takaamat oikeutemme omaisuuden suojaan, elinkeinon harjoittamiseen, yhdenvertaisuuteen, terveyteemme ja puhtaaseen luontoon?

Ks. [Vindkraften påverkar fastighetspriserna | Affärsvärlden \(affarsvarlden.se\)](#).

Eikö se ole täysin selvää, että asukkaiden elinolot kärsivät ja asuntojen, kesäasuntojen ja rantatonttien arvot laskevat, koska ne eivät mene kaupaksi enää samalla volyymilla tuulivoima-alueiden läheisyydessä.

Tuulivoima-kansalaisyhdistyksen kertoo toisesta mielenkiintoisesta tutkimuksesta, joka on tehty Ruotsissa. Tutkimuksen mukaan ”tuulivoimaloiden läheisyys vaikuttaa laskevasti kiinteistöjen arvoon 6-8 kilometrin etäisyydellä tuulivoimaloista. Suurinta kiinteistöjen arvon lasku oli alle 2 km etäisyydellä voimaloista ja oli noin 20-40%. Tutkimuksessa analysoitiin 68.941 kiinteistökauppaa 20 km etäisyydellä ja kaikkiaan 97.229 kiinteistökauppaa koko Ruotsin alueella. Tutkimustuloksia voidaan pitää vertailukelpoisina myös Suomessa.” Ks. [The Socio-Economic Cost of Wind Turbines: A Swedish Case Study \(mdpi.com\)](#).

Kahden kilometrin (2 km) etäisyys on mielenkiintoinen matka, koska maakuntakaavaehdotuksessa suurin osa Yli-lin tuulivoima-alueista on tuotu lähelle kylätaajamia ja lähelle asumista eli noin 2 km:n etäisyydelle. Tämä etäisyysjärjestelmä osoittaa, että näin ei pitäisi tehdä, vaan kuunnella kansalaisia ja hakea ratkaisua siltä pohjalta, että maakuntakaavaehdotuksella on mahdollisimman vähän vaikutusta kiinteistöjen arvojen alenemiseen. Eikös kaavoittaminen pitäisi tehdä siitä, että kansalaiset ovat siinä mukana ja haetaan yhdessä yli 40 vuoden taakse yltäviä ja laajasti ihmiselämään ja elinoloihin vaikuttavia ratkaisuja.

Yli-lin kuntalaisyhdistyksen on yrittänyt ottaa huomioon ja lieventää arvojen alenemaa omilla vaatimuksillaan, joissa tuulivoima-alueet siirretään mahdollisimman kauaksi asutuksista, kylätaajamista ja kesäasunnoista ks. kuntalaisyhdistyksen vaatimukset #1, #2 ja #5.

3.9 Ympäristö (tuulivoiman aiheuttamat saasteet luonnolle: mikromuovi, metsän tuho, sähkölinjat

Sähkönsiirtoyhteyksillä on merkittäviä vaikutuksia luontoon ja maisemaan. Metsätalouden hyötykäyttö menetetään sähkönsiirtolinjojen kohdalta. Maanomistajat eivät ole saaneet riittäviä korvauksia menetetyistä metsäpinta-aloista.

Voimajohtoja ei pitäisi tuoda taajamien ja yksittäisten asuntojen läheisyyteen, vaikka terveysvaikutuksia ei ole pystytty osoittamaan selkeästi. Silti yleisesti ymmärretään väistää voimakkaita sähkö- ja magneettikenttiä. Kuka rakentaisi omakotitalon ison siirtolinjan läheisyyteen?

Kuntalaisyhdistys on ihmetellyt Pahkakosken sähkösiirtolinjan (2 x 110 kV:n voimajohto Isokankaan sähköasemalle) rakentamisreittiä suunnitellun Kotaselän tuulivoima-alueen läpi ihan niin kuin oltaisiin jo oltu aivan varmoja, että Kotaselkä etenee aina rakentamiseen saakka. Siirtolinja ei ole edes suora, vaan kaartaa sopivasti Kotaselän alueen läpi. Sitten käsittelyssä olevassa maakuntakaavaehdotuksessa kirjoitetaan: *”Voimajohto sijoittuu itä-länsisuunnassa Kotaselän tuulivoima-alueen keskelle.”* Tämä nyt osoittaa sen, että jossakin hallinnon ja päätöksenteon elimessä on nyt osoitettu sellaista proaktiivista toimintaa, jota ei voi mitenkään hyväksyä julkisessa toiminnassa.

Yli-lin alueelle suunniteltujen tuulivoima-alueiden siirtolinjojen yhteisvaikutus tulee arvioida ja rakentaa niin, että asumiseen ja ympäristölle (esim. maisema ja linnusto) aiheutuvat haittavaikutukset minimoidaan.

Tuulivoimaloiden mikro- ja nanomuovipäästöt ovat tulevaisuuden ongelma ja tuulivoimaenergian laajentuessa aina vain pahempi ongelma. Näin kait voidaan sanoa. Kauanko menee siihen, että mikromuovit ovat levinneet Yli-lin alueen porojen lihaan ja sitä kautta ihmisiin ja muualle luontoon.

Miten maakuntakaavaehdotuksessa noudatetaan ennalta varautumisen periaatetta (varovaisuusperiaate), jos tuulivoimalaitoksista irtoaa mikromuovia luontoon noin 60 – 70 kg vuodessa/tuulivoimala kuten norjalainen tutkimus osoittaa. (Ks. *”Leading Edge erosion and pollution from wind turbine blades”*.)

Ks. https://docs.wind-watch.org/Leading-Edge-erosion-and-pollution-from-wind-turbine-blades-5-july-English.pdf?fbclid=IwAR2Fd_SpwaPyUzrTBEDe0J0avgO4oVXq-KCfr2yIlg6R0DqaEgcuugV8Clac .

Mitä suuremmat tuulivoimalat ovat kyseessä, sitä enemmän vapautuu mikro- ja nanomuovin saastetta. Miten maakuntakaavaehdotuksessa on minimoitu mikro- ja nanomuovin määrää ja mahdollista levinneisyyttä? Kuntalaisyhdistyksen mukaan tämä mikro- ja nanomuoviongelma tulee ottaa vakavasti ja selvittää niiden haittavaikutukset.

3.10 Vaikutukset porotalouteen

Yli-lin kuntalaisyhdistyksen vaatimukset (#6) porotaloudelle ovat seuraavat:

”Yli-lin poronhoitotiloille on turvattava porotalouden alueidenkäytölliset edellytykset. Luonnollista poronhoitoa ja kannattavuutta tulee häiritä mahdollisimman vähän. Erityisesti keväällä laidunalueiden rauhallisuus on tärkeää vasonnan onnistumiseksi. Porotalouden menetyksien korvaukset tulee neuvotella erikseen tuulivoimayhtiöiden ja paliskuntien kesken.”

Oulu/Yli-lin alueella on Kiimingin, Kollajan ja Oijärven paliskunnat. Porot ja poronhoito ovat olleet satoja vuosia merkittävä osa alueen toimeentuloa ja taloutta, kulttuuria ja kulttuuriperintöä. Tuulivoimaenergian rakentaminen ei saa tätä kulttuuriperintöä hävittää. Tänä päivänä porotaloudella on myös turismi- ja viihdearvoa alueen asukkaille ja matkailijoille.

Porotalous halutaan säilyttää Yli-lissä edelleen, joten tuulivoimaloiden haitat porotaloudelle tulee analysoida hyvin tarkkaan ja painavasti. Merkittävää huolta aiheuttaa Yli-lin alueen maakuntaaehdotuksessa pienille etäisyyksille keskittyvät tuulivoima-alueet li- ja Siuruanjoen molemmin puolin ja niiden aiheuttamat yhteisvaikutukset porotaloudelle. Porotalouden menetykset tulee minimoida ja haitat korvata sekä luoda edelleen mahdollisuus kehittää alueen porotaloutta.

4 Oulun/Yli-lin käsitellyt tuulivoima-alueet (tv-1)

Maakuntaaehdotuksen tuulivoima-alueiden kohdekuvauksissa (LIITE 2) kuvataan Oulun/Yli-lin ja lin enklaavin alueelle suunnitellut tuulivoima-alueet ja niiden perusteet sekä jatkoesitykset: Iso Rytisuo (tv-1 389), li/Pahkakoski (tv-1 390), Kynkäänlatvasuo (tv-1 512), Kotaselkä (tv-1 513) ja Koutuanjärvi (tv-1 514).

Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset käsitellään yksitellen tässä asiakirjassa tuulivoima-alueen nimen alla ja lisätään kohdekuvauksiin halutut muutokset, jotka sinne kuntalaisyhdistys haluaa tuoda. Lisäksi todetaan, että tuulivoima-alueiden ja tuulivoimaloiden keskeiset haittavaikutukset, jotka on kirjattu tämän asiakirjan kohtaan 3, tulee ottaa huomioon vaatimuksina jokaisen tuulivoima-alueen kohdalta erikseen.

4.1 Iso Rytisuo (tv-1 389)

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus linnustoon tulee tarkastella.

Tuulivoima-alueen etäisyys Halajärveen ja sen ympärillä olevaan asutukseen tulee rajata kauemmas vähintään 5 km saakka. Järvi on erämaajärvenä ainutlaatuinen ja harvinainen tällä alueella ja kuuluu lisäksi alueen ekologiseen verkostoon, joten sen ranta-alueet tulee suojata, kuten Oulujärven osalta on tehty.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä sekä Halajärven erityisaseman huomioon ottamista ks. edelliset kohdat. Tämä tarkoittaa alueen siirtämistä pohjoisemmas tai sen pienentämistä niin, että Halajärven ranta-alue säilyy vapaana ja tuulivoimalat rajataan riittävän kauas ranta-alueesta.

4.2 Pahkakoski (tv-1 390)

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus linnustoon tulee tarkastella.

Arkeologinen esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus Kierikki sijaitsee reilun 4 km etäisyydellä, tuulivoima-alueesta ja

tuulivoima-alue näkyy häiritsevänä Kierikin keskuksen. Kierikin alue piti olla suojeltu aina 5 km saakka, mutta tämä ei toteudu. Samalla alueelle lisätään Oulun kaupungin hankkeena tuulivoimaloita, joten ekologinen, maisemallinen sekä kulttuurinen vaikuttavuus tulee tarkastella uudelleen.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä. Jos tämä jo rakennettu alue säilyy ja sitä laajennetaan, silloin esitämme, että Kotaselän tuulivoima-alue poistetaan maakuntakaavaehdotuksesta. Perusteena on kahden laajan tuulivoima-alueen raskaat yhteisvaikutukset.

4.3 Kynkäänlatvasuo (tv-1 512)

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus linnustoon tulee tarkastella.

Ekologisen verkoston vaikuttavuus tulee tarkastella sekä ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät suoalueet.

Lähellä olevien pohjavesialueiden suojaaminen tulee kuvata jo maakuntakaavassa. Millä tavalla tämä riski minimoidaan, että tärkeitä pohjavesialueita ei pilata?

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä. Lisäksi tulee huomioida Tannilan kylän erikoisasema kulttuuriympäristönä.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä. Aluetta tulee pienentää sen kylätaajaman läheisyyden vuoksi, jotta tarvittava etäisyys jää asutukseen. Alueen vaikuttavuus linnustokannalle ja pohjavesialueen suojaukselle tulee erityisesti ottaa huomioon ja tehdä suojustoimenpiteet, jos niihin on tarvetta.

4.4 Kotaselkä (tv-1 513)

Kotaselän alue on lähempänä kuin 5 km Yli-lin keskustaajamasta ja läntisestä sekä eteläisestä lijokivarresta, jotka ovat merkittäviä alueen kulttuurimaisemia ja asumiskeskittymiä: Karjalankylä ja Hökkäranta sekä Yli-lin kirkon seutu, Yli-lin kunnantalon törmä ja Siuruantörmä. Etäisyys Karjalankylän ja Hökkärannan kulttuurimaisemaan on vain 2 km.

Arkeologinen esihistoria- ja kulttuurimatkailukeskus Kierikki sijaitsee noin 5 km etäisyydellä tuulivoima-alueesta, mutta tuulivoima-alue näkyy häiritsevänä Kierikin keskuksen. Kierikin alue piti olla suojeltu aina 5 km saakka, valitettavasti tämä ei toteudu.

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus linnustoon tulee tarkastella.

Alueen liittyminen yhteiseen ekologiseen verkostoon tulee selvittää, koska Pahkakosken tuulivoima-alueen ja mahdollisen Kotaselän yhteisvaikutus käy alueen luonnolle liian kuormittavaksi. Luonnon monimuotoisuus ja eläimistö kärsivät ratkaisevasti yhteisvaikutusalueen laajuuden vuoksi.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä. Tällä tarjotulla Kotaselän alueella on paljon vaikuttavuustekijöitä, jotka eivät edistä sen toteuttamista. Merkittävin niistä on sen läheinen sijainti Yli-lin keskustaajamaan ja läntiseen Iijokivarteen nähden. Mikäli aluetta ei saada siirrettyä kuntalaisyhdistyksen vaatimusten mukaisesti kauemmas Yli-lin keskustaajamasta tai sitä ei muuten voida tehdä, tätä tuulivoima-aluetta ei tule silloin toteuttaa. Yli-lin keskustaajaman ja Iijokivarren luonnonrauhan rikkoutumista ei voida mitenkään korvata. Tähän johtopäätökseen on tullut myös TUULI-hanke, jossa mainitaan seuraavaa: *"Käytännössä aluetta tulee rajata voimakkaasti niin koillisesta, kaakosta kuin luoteestakin. Koska jäljellejäävä potentiaalinen tuulivoima-alue on pieni, koko tuulivoima-alue on suotavaa jättää rakentamatta."*

4.5 Koutuanjärvi (tv-1 514)

Mikä tulee olemaan Koutuanjärven ja Kynkäänlatvasuon yhteisvaikutus alueen ekologiseen verkostoon ja linnustoon? Alueella on herkkiä suojeltuja alueita.

Huiskankankaan pohjavesialue on vain noin 400 m päässä tuulivoima-alueesta.

Alueen linnusto tulee tarkastella uudelleen. Maakotkia on havaittu alueella ja myös muita petolintuja, metsäkanalintuja, kurkia ja joutsenia, piekana, kalasääksi, pöllöjä, arktisia sorsia ja hanhia. Tuulivoima-alueiden yhteisvaikutus linnustoon tulee tarkastella.

Johtopäätös:

Yli-lin kuntalaisyhdistys esittää noudatettavan kuntalaisyhdistyksen vaatimusten huomioonottamista kyseistä aluetta käsiteltäessä. Onko pohjavesialue nyt varmasti suojeltu alueen pienentämisen jälkeen?

4.6 Yli-lin tuulivoima-alueiden yhteisvaikutusten arviointi

Tuulivoima-alueiden eri vaikuttavuustekijöiden yhteisvaikutus tulee arvioida tässä maakuntakaava-ehdotuksessa. Erilliset tuulivoima-alueiden vaikuttavuusarviot eivät anna todellista kuvaa ja painoarvoa koko Yli-lin alueelle, taloudelle, elinoloihin, ympäristölle, ekologiselle yhteydelle, linnustolle, eläimille ja ihmisille muodostuvasta fyysisestä ja henkisestä kuormasta. Yhteisvaikutusten arviot tulee myös laajentaa Oulun, lin ja Pudasjärven kuntien

tuulivoimahankkeiden kanssa.

Tämän asiakirjan kohdassa #3 on kuvattuna maakuntakaavan keskeisten vaikutusten arviointi, jotka ovat lähtökohtana yhteisvaikutusten arvioinnille.

5 Kaavoitusprosessin havaitut ongelmat

Tässä kohdassa esitetään kansalaisen ja/tai yhteisön näkökulmasta koettuja ongelmia ja huolia seurata maakuntien ja kuntien tuulivoimaenergian strategiaa, kaavoitusta ja käyttöönottoa. Prosessiin liittyvät ongelmat esitetään luotelman muodossa.

Miten maakunta on aikonut ohjeista ja valvoa kunnissa tapahtuvaa ilmasto- ja energiakaavaprosessia, koska on jo nyt voitu todeta, että maakunnan kaavoituksen ohjaus ei ole riittävää tai sitä ei ole otettu kunnissa vakavasti?

Esimerkiksi: Maakuntakaavassa olevat tuulivoima-alueet (tv-x) ja rajaukset eivät ole kirjattu sellaisenaan kuntien kaavoitukseen, vaan niitä on säännöllisesti alueiltaan laajennettu. Miten silloin kansalainen tai yhteisö voi luottaa maakunnan toimittamaan tietoon? Paljonko hankkeistamisien yhteydessä voidaan maakunnan julkaisemista tiedoista ja rajoituksista poiketa?

Maakuntakaavaehdotuksessa olevia tuulivoima-alueita on laajennettu kuntien kaavoitusprosessien kautta, vaikka maakuntakaavassa on tuulivoima-aluetta pienennetty erinäisten haittavaikutusten vuoksi. Mihin tämä perustuu, että näin voidaan ohittaa maakunnan kaavoitusprosessi ja kaavan sisältö?

Miksi ja miten on mahdollista, että yksittäisten tuulivoima-alueiden hankkeet etenevät Oulun kaupungin kaavaprosessissa, vaikka energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAVAEHDOTUSTA ei ole vielä hyväksytty kokonaisuudessaan käyttöönotettavaksi. Siis kansalaiset ja yhteisöt eivät ole voineet valvoa tai toimittaa vastineita ja muistutuksia järjestelmällisesti ja seurattavasti maakuntaan ja eri hankkeisiin? Tämähän on kansalaisten kannalta täysin absurdi tilanne, ja vuorovaikutusmenettely tässä mielessä on puutteellinen.

Kansalaisten ja yhteisöjen on erittäin vaikea ja jopa mahdotonta seurata kaavoitusprosessia, hankkeiden kulkua ja hankkeita ajallisesti, kun niitä viedään eri tahtiin läpi ja lausuntoja pyydetään sieltä ja täältä. Lisäksi niitä on yhdistelty toisiinsa niin, että jo valmistuneiden hankkeiden YVA lausunnoissa on huomioitu ja jopa hyväksytty vasta suunnittelussa ja lausunnolla olevien toisten hankkeiden kaavaan liittyviä osia, vaikka niitä ei ole vielä edes kunnolla aloitettu.

Miten tätä yhdistämistä on voitu tehdä ja miten kansalaiset ja järjestöt voivat tämmöistä toimintaa laadukkaasti seurata?

Oulun kaupungilla ei ole ollut osoittaa organisaatiostaan instanssia/toimistoa, joka koordinoisi alueen tuulivoiman rakentamista ja jakaisi kansalaisille ja yhteisöille ajan tasalla olevaa tietoa sekä aktivoisi kansalaisia ottamaan kantaa tuulivoiman rakentamiseen. Eihän se niin voi olla, että meidän kansalaisten vastapuolella on kaupunki vastassa ja sulke-massa pois esitettyjä huolia ja ongelmia. Maakunnan tulee huolehtia, että vuorovaikutus säilyy ja saadaan aikaan todellista kuulemista molempiin suuntiin. Nyt kansalaiset kokevat olevansa koko ajan jäljessä hankeasioista ja niiden seurannasta.

Maakunnan tulee johtaa alueen tuulivoimarakentamista ja vaatia kuntien tuulivoimastrategiat näkyville, jotta kansalaiset ja yhteisöt voivat seurata heihin suoraan liittyviä hankkeita, jotka vaikuttavat heidän elinoloihin tulevien vuosikymmenten aikana?

6 Yhteenveto

Yli-lin kuntalaisyhdistys ja kiinteistöjen omistajat pyytävät Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallintoa ottamaan huomioon tässä asiakirjassa esitetyt vaatimukset tuulivoimarakentamiselle ja esitetyt tuulivoima-alueiden ja tuulivoimaloiden keskeiset vaikutukset tulevaa suunnittelua varten.

Me Yli-lihin sijoitettujen tuulivoimaloiden vaikutusalueiden asukkaat ja maanomistajat emme voi katsoa vierestä, kun Yli-lin taajamien ja kylien läheisyyteen suunnitellaan rakennettavaksi laajoja tuulivoima-alueita, jonne tulee yli sata yksittäistä (suunnitelma: yli 100) tuulivoimalaa. Huoimme on, että tällä suunnitellulla ja taajamien läheisyyteen rakennetuilla tuulivoimahankkeilla tulee olemaan keskeinen haittavaikutus alueen asukkaiden elinoloihin, maanomistajien kiinteistöjen arvojen alenemiseen ja alueen talouden ja yritystoiminnan vajavaiseen kehittymiseen.

Laajamittaista tuulienergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti tuulivoimalle herkkiin lajeihin ja linnustoon, kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä muihin elinkeinoin ja asutukseen, ja huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.

Me emme vastusta tuulivoimarakentamista, mutta me haluamme, että niiden sijainnilla ei rajoiteta alueen asukkaiden ja yrittäjien sekä matkailijoiden ja lomalaisten elinehtoja. Lisäksi pidetään huoli kohtuudella luonnosta ja ympäristöstä. Ympäristöhallinnon ohje 5/2016 mukaan paras tapa käsitellä ja torjua tuulivoimapuistojen aiheuttamia ongelmia on sijoittaa tuulivoimalat riittävälle etäisyydelle asutuksista ja herkistä kohteista niin, että niiden haittavaikutukset ovat minimoituja. (Ks. viite 2. asiakirjan kohdassa 2.)

Yli-lin alueelle suunnitellut tuulivoimalat ovat kooltaan ja teholtaan valtavan isoja, jopa 350 metriä korkeita ja tehoaan 10 megawattiin saakka. Näin isoille tuulivoimaloille on vaikea löytää ja esittää mitään vertaisarvioita, eikä niitä ole huomioitu vielä lainsäädännössämme, joten niiden aiheuttamat haittavaikutukset elinympäristöömme on otettava erityisen vakavasti ja vastuullisesti. Liian lähelle asutusta rakennettujen voimaloiden vuoksi asukkaat joutuvat eriarvoiseen asemaan ja jopa menettämään asuinympäristönsä ja terveytensä. Tämän perusteella voidaan kysyä, että mitkä ovat perustuslain takaamat oikeutemme omaisuuden suojaan, elinkeinon harjoittamiseen, yhdenvertaisuuteen, terveyteemme ja puhtaaseen luontoon? (Ks. viite 4 asiakirjan kohdassa 2.)

7 LÄHTEET

Asbjørn Solberg, Bård-Einar Rimereit ja Jan Erik Weinbach 8.7.2021 julkaistussa tutkimuksessa ”Leading Edge erosion and pollution from wind turbine blades”

https://docs.wind-watch.org/Leading-Edge-erosion-and-pollution-from-wind-turbine-blades_5_july_English.pdf?fbclid=IwAR2Fd_SpwaPyUzrTBEDe0J0avgO4oVXq-KCfr2ylg6R0DqaEgcuugV8Clac Ilmasto-oppaan (Ilmasto-opas.fi) Nykyinen ilmasto - 30 vuoden keskiarvot Ilmasto-opas Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 2 §) Maankäyttö ja rakennuslaki pykälä (MRA 5 §) Uuden Suomen artikkelin Tuulivoima ja kiinteistöjen hinnat Ruotsissa mukaan (Repo, 10.8.2024), Vindkraften påverkar fastighetspriserna Affärsvärlden (affarsvarlden.se). Tuulivoima-kansalaisyhdistys The Socio-Economic Cost of Wind Turbines: A Swedish Case Study (mdpi.com). Ks. työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu: Uudistuvat ja hyvinvoivat alueet/Valtioneuvoston kehittämispäätös 2024-2027. VATpääätös14.12.2017 FI.pdf (ymparisto.fi) Ympäristöministeriön julkaisu: Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa (pvm. 2024)	
Ylivuoton kyläyhdistys (Ylivuoton Kylä- ja Maamiesseura YKMMS ry) / 22.10.2024 <i>Yhteystiedot poistettu</i> Ylivuoton Kylä- ja Maamiesseura YKMMS ry huomautus kaavaesitykseen kohteeseen Pikku Joutensuo, Oulu. Alue Pikku Joutensuo tv-1516 (SOM 114) Vaadimme yksiselitteisesti Maakuntakaava esityksen hylkäämistä Pikku Joutensuo tv-1616 (SOM 114) osalta. YLIVUOTON KYLÄYHDISTYS (Ylivuoton Kylä- ja Maamiesseura YKMMS ry) VAATII KAAVA EHDOTUKSEN HYLKÄÄMISTÄ SEURAAVIN SYIN: Ylivuoton kylä kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan. Maisema menetetään tyysti. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan Yli-vuoton ja Vähä-vuoton kylällä. Kaavassa ei ole huomioitu Vähä-vuoton järven ympärillä ja Ylivuoton kylällä olevaa asutusta riittävästi. Kaavassa ei ole huomioitu Vähä-vuoton järven ympärillä ja Ylivuoton kylällä olevaa vapaa-ajan asutusta riittävästi. Ääni ja valosaaste. Lähimmät myllyt sijaitsevat noin 2 km päässä vakituksista asutuksista ja useista loma-asunnoista. RIITTÄVÄT SUOJAETÄISYYDET EIVÄT TÄYTY. Myllyjen ääni ja valohaitat merkittäviä. VÄHIN VAADE ON 9 km suojaetäisyys vähänvuoton järvestä ja arvokkaasta kulttuurimaisemasta. Sekä Ylikylän, Kivelän, Tervahaaran taloista suojaetäisyydet on oltava vähintään 5 km. Jokaiseen vakituiseen asutukseen on oltava vähintään 5 km suojaetäisyys. Tämä ei tule täyttymään. Kaavaesityksessä sanotaan, että alueella vähäistä asutusta. Syrjäseudun asuja on vähäarvoisempi kuin asutuskeskuksessa asuva henkilö? Näin ei voi olla. Yhdenvertaisuus ei täten täyty. Syrjäseudun asujien haitaksi ei myllyjä saa rakentaa.	

Matkailu ja virkistyskäyttö. Ylivuoton kylällä sijaitsee matkailupalveluja tuottava yritys Vuoton Joutsen. Vähä-vuotonjärven ympäristöön on rakennettu laavuja virkistyskäyttöön. Virkistyskalastus ja luonnon tarkkailu heikkenee valtavasti. Hakasuo ja Sarvisuo alueen lintukosteikot ovat loistavia luonnon tarkkailualueita, nämä katoavat kokonaan voimalapuistojen tultua. Kiiminkijoen virkistyskäyttö ja arvo tippuu.

Pohjavesialue ja suojeltu kiiminkijoki. Vesilaskut ja yhteydet kiiminkijokeen ja pohjavesiin. Vuotonoja laskee kiiminkijoen vesistöihin. Natura 2000 alueen vedet ovat suojeltuja. Pintamaan rikkominen, Betoni, ajoneuvoliikenteen saaste, myllyjen mikroyhdisteet lavoissa leviää tulevaisuudessa arvokkaaseen ja puhtaaseen pohjavesialueeseen. Kallioperä räjäytyksistä koitua saaste turmelee pohjavedet. Vihreän siirtymän varjolla tuhotaan koko seutu.

Eläimet, linnut ja sammakot:

Luonnonsuojelulaki 78 §

Euroopan unionin tiukkaa suojelua edellyttävien eliölajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojelu

Luontodirektiivin liitteessä IV a mainitut eläinlajit ja liitteessä IV b mainitut kasvilajit ovat tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja. Suomessa esiintyvistä tiukkaa suojelua edellyttävistä eliölajeista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tiukkaa suojelua edellyttävään eläinlajiin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää.

Kaavaluonnoksessa virheellistä tietoa linnustosta ja eläimistä. Hanhilampi, Hakasuo ja sarvisuo alue on merkittävä linnuston muuttoreitti. Tätä ei ole huomioitu kaavassa vaan käytetty vajaata tietoa. VAPO on tehnyt vanhalle hakasuon turvesuolle kosteikot noin 10 vuotta sitten. Tätä ei ole kaavassa huomioitu mitenkään. Alueella merkittäviä lajihavaintoja ja pesintöjä. Uhanalaisia lajeja on kuvattu kosteikolla ja tuulimylly kaavaesitys alueella runsaasti. Meillä on kuvia todisteina: Äärimmäisen uhanalaiset lajit (CR): Suokukat, Niittysuohaukka. Erittäin uhanalaiset (EN): Mehiläishaukka, Hömötiainen, jne. Vaarantuneet (VU): Maakotka, sekä muita merkittäviä lintulajeja.

Alla kuva kosteikkoalueista:

Saukot. Luonnontilaisessa Vuotonojassa, joka menee kaava-alueen läpi, elää saukot. Ei ole huomioitu kaavassa. Pohjanlepakko havaintoja kaavan läheisyydessä. Pohjanlepakko tuhoutuu tuulimyllyihin. Viitasammakko. Hakasuon, Sarvisuon ja Hanhilammen alueella kuvattu. Esiintymä runsas. Susireviiri ilmoitettu kaavassa hävinneen. Kaavassa huomioitava luonnonsuojelulain kohta. Susireviiri on voimassa, koska alueella on jälkihavaintoja. Suojeltujen petojen reviiri ja asuinalueita ei saa luonnonsuojelulain mukaan tuhota. Kts. kohta Luonnonsuojelulaki 78 §
Ilves ja ahma populaatiot asuvat alueella. Alueella on päivittäin ahman ja ilveksen jälkiä. Näiden pesimä ja elin alueita ei saa tuhota.

Raahen Satama Oy / toimitusjohtaja Seppo Vehkaoja, 24.10.2024

LAUSUNTO Aihe: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusaineistosta

Pohjois-Pohjanmaalle on syntymässä merkittävä puhtaan energiatuotannon ekosysteemi. Raahen satamalla on tässä kokonaisuudessa merkittävä rooli. Raahen Satama Oy on jo osaltaan aloittanut valmistelut tämän mahdollisuuden toteuttamiseksi. Satama on myös saanut EU:n CEF-rahoitusinstrumentista tukea uuden syvälaiturin rakentamiseksi. Laituri ja syväsataman uudet kenttäalueet tulevat mahdollistamaan suurten erikoiskuljetusten ja komponenttien varastoinnin

sekä kokoamisen alueella. Satama-alueesta muodostuu merituulivoiman rakentamisen keskussatama Perämerelle, mistä käsin merituulivoimaa tullaan rakentamaan myös Ruotsin puolelle.

Satama-alue ja sen viereinen SSAB:n tehdasalue yhdessä muodostavat yhdessä mahdollisuuden sekä puhtaan energian tuotannon että kulutuksen merkittävälle kasvulle. Tämä kokonaisuus tuo elinvoimaa ja mahdollisuuksia koko seutukunnalle ja laajemmin Pohjois-Pohjanmaalle. Vedyn tuotanto ja sen jatkojalostaminen mahdollistuu uuden kaavan myötä. Sähkön siirtoverkon kehittäminen ja uusien voimajohtojen mahdollistaminen kaavassa, niin mereltä kuin maalta Raahen sataman läheisyyteen, tulee turvata. Johtoreittien sijoittamisessa tulee kuitenkin huomioida sataman liikenne- ja kasvutarpeet, jotta ne eivät estä satamatoimintoja.

Vetyputken linjaaminen lähelle Raahea mahdollistaa myös tuotettavan vedyn siirtämisen muualle jatkojalostettavaksi tai muualla tuotetun vedyn käyttämisen alueella.

MUU OSALLISPALAUTE / KANSALAISMUISTUTUKSET (yksilöintitietoja poistettu)

Lausunto	Vastine
Muistutus 1 <i>Yhteystiedot poistettu</i> Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen Muistutus 1. Yleistä: Muistutuksen laatija yhtyy Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen siltä osin kuin se koskee Reisjärven Rauran ja Pikku-Kivinevan poistamiseen ehdotuksesta. Alueilla on erittäin suurta merkitystä luonnonuojelu- ja Natura- alueina. Natura-alueet menettäisivät tuuliteollisuuden vieressä tarkoituksensa. Ne ovat myös EU-direktiivillä suojellun metsäpeuran ydinalueita. Muidenkin eläinten elinolosuhteet vaarantuisivat oleellisesti, jos rakentaminen sallittaisiin. Myös jopa valtakunnallisesti merkittävät perinnemaisemat menettäisivät tarkoituksensa. Naapurikuntien tuuliteollisuusalueiden (Haapajärvi, Sievi, Toholampi, Lestijärvi jne.) sijoittaminen Reisjärven kuntarajoille tulisi puuttua voimakkaammin. Keinoina hankealueen tarkempi rajaaminen huomioiden kuntien rajat ja myllyjen korkeus. 2. Reisjärven Kiiskineva pitäisi rajata myös tuuliteollisuuden ulkopuolelle. Jos se kaikesta huolimatta ehdotuksessa säilytetään, niin sen rakentamista tulisi rajata alle seitsemään tuulimyllyyn, koska sillä ei ole maamme energiahuollolle olennaista merkitystä eikä myöskään kunnan taloudelle. Valtiovalta joutuu jollakin tavalla tukemaan Puolustusvoimien rakentamiskielon takia tuulivoimattomia kuntia joko tasausverottamalla tuulivoimakuntia tai valtionosuusmenettelyllä. Näin ollen tuulivoiman merkitys taloudelle pienee edelleen. Kiiskinevan maanomistajista noin puolet asuu muualla alkuperäisen hankesuunnitelman mukaan. Pitkät siirtolinjat eivät ole enää perusteltuja. Alueemme on maa- ja metsätalousaluetta, jollaisena se tulee säilyttää. Metsätaloudella on suuri merkitys alueellemme ja valtakunnallisestikin. Hoidetut metsämme ovat suuri hiilinielu ja voimaperäisessä maataloudessa EU:n vaatima hiiltä sitova viherviljely on arkipäivää. Perusteet:A) Kunta pystyy osallistumaan valtakunnan ilmastotalkoisiin aurinko- ja biokaasuenergiaa rakentamalla. Kaavoitus tältä osin valmistumassa vuodenvaihteessa. B) Kuntastrategian mukaan kunta on luontokunta, jolloin tuuliteollisuus ei ole kunnan strategian kannalta perusteltua, koska tuuliteollisuus muuttaa mm.maisemaa voimakkaasti. Paikallinen teollisuus ei voi hyödyntää tuulisähköä suoraan, koska tuulisähkö on myyty pitkällä sopimuksella muille verrattuna paikalliseen aurinkovoimaan. C) Kiiskinevakin on metsäpeuran ydinalueita. Reisjärveä ympäröivät kunnat ja maakunnat ovat rakentaneet niin valtavasti tuulivoimaa (ja lisää kaavoitetaan), että Reisjärven alueesta on muodostunut mm.metsäpeuralle ainoa tuulivoimaton alue. Kunta voisi markkinoinnissaan hyödyntää sitä matkailua kehittäessään ja houkutellakseen ihmisiä tuulivoimavapaaseen kuntaan. D) Metsäpeuran suorat ja riittävän leveät ekologiset käytävät rannikolle ja Kainuuseen sekä hiljaiset alueet ovat suurelta osin jo tuhottu (mm. Reisjärvi - Himanka) Keski-Suomen, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan eteläosien osalta. Metsäpeura välttelee ihmisen rakentamaa. Siihen kuuluvat tuulimyllyjen lisäksi tiet ja kylät. Luontaisina esteinä joet ja järvet.E) Maakotka, susi, kurki, viitasammakko, kasvit, maaliöstö ja muut eläimet sekä luontoarvot ovat samalla tavalla joutumassa teollisuuden jalkoihin. Valtakunnallisesti	Vastine:

arvokkaat kulttuurimaisemat ja kivikautiset asutukset muutetaan teollisuusmaisemiksi. Maaseudun mökki- ja asumisrauha häviää teollisuusalueen alle. Tuuliteollisuus on sekoittanut täydellisesti suomalaisten sähkömarkkinat, koska siltä ei ole vaadittu yhtä suuren säätövoiman rakentamista kuin hanke tuulivoimalla tuottaa. Sitä ei ole velvoitettu myöskään osallistumaan sähköverkkojen rakentamiskustannuksiin, vaikka se esiintyy verkkorakentamisen suurimpana tarvitsijana ja hyötyjänä. Tuulivoimaan perustuvat suurinvestoinnit ovat jäissä, koska hintava sattumatuotanto ei houkuttele sijoittajia. Kiiskinevan vaatima siirtolinja on molemmissa vaihtoehdoissa lähes 20 km. Aivan liian pitkä rakennelma pelkästään liittymiseen.

Pidän tärkeänä, että Pohjois-Pohjanmaan Liitto luo maakuntaamme selkeät kriteerit tuulivoiman rakentamiseen huomioiden muutkin seikat kuin taloudelliset. Maakuntamme maa- ja metsätalouden elinvoimaisuutta ei ole syytä vaikeuttaa perustamalla tuuliteollisuusalueita sinne tänne pirstomaan talousmetsiä tuottamattomiksi metsiköiksi. Energiahuoltomme pitää perustua monipuolisuuteen ja nimen omaan tasaiseen tuottoon ei sattumanvaraisiin tuuliolosuhteisiin. Silloin teollisuuskin pystyy rakentamaan tuotantoaan pitkäjänteisesti. Elinympäristömme on vielä nykyään monimuotoinen eläimistöineen ja kasvillisuuksineen. Sellaisena se tulisi säilyttääkin.

Muistutus 2

Yhteystiedot poistettu

MUISTUTUS Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotukseen

Muistutuksen tekijän taustaa:

1. Olen etämetsänomistaja ja perintömetsäni sijaitsee Haapavedellä. Muistutuksen teen (*Kiinteistön nimi poistettu*) kiinteistön omistajana, sijainti Haapavesi/Vatjusjärvi/Ojanperä. Metsäkiinteistöni on sisällytetty Koivulannevan tuulipuiston hankealueeseen, vaikka en ole solminut maanvuokrasopimusta Tuulivoimapuistoa suunnittelevan Enersense -yhtiön kanssa.

Haapaveden kaupungin alueella on vireillä useita tuulivoimapuistohankkeita. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotuksessa Koivulannevan tuulipuistohanke, Haapavesi-Nivala, kohdekortti 180 (Tuulihanke, tva-ehkä merkintä), ei ole merkitty tva-alueeksi ja alue on poistunut kaavaehdotuksesta. Haapaveden kaupungissa hankkeen suunnittelu etenee ja osayleiskaavasunnitelmaa viedään eteenpäin, vaikka jo joulukuussa 2023 ja keväällä 2024 oli tiedossa Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallituksen päätökset, että ko. alueen merkintänä on selvittelyjen pohjalta: ei sovellu tva-alueeksi.

MUISTUTUKSEN TAUSTAA

Kohdat 2–6, lähteenä Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotusvaiheen viranomaiskäsitteilyt, Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus.

2. Tuuli-hankkeen (1.6. 2020-30.4.2023) selvitykset: kohdekortti 180 Haapavesi-Nivala-Koivulanneva suunniteltu tuulipuisto- alue on merkitty EHKÄ-alueeksi.

3. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava. Ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierros (MRA 13§). Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset (LIITE 2). Hyväksytty maakuntahallitus 19.12.2023 §178.

A. Ko. raportin kartta ja taulukko: ”Sijainninhajausmallin mukaisten tuulivoimapotentiaalisten alueiden (kyllä- ja ehkä-alueet) vaikutusten arviointi, ei osoiteta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksessa tv-alueina.”

a. Kohde 180 Koivulanneva, 10 hehtaaria. Taulukossa punaiset pallot ovat kohdissa Maisema ja Yhteisvaikutus.

4. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava, viranomais ehdotusvaiheen kuulemiskierros 10.1.–23.2. 2024/palautekooste ja vastineet Maakuntahallitus 6.5.2024 §85. Em. asiakirjan sivulla 176 todetaan: ”Koivulanneva, SOM alue 180. Alueen soveltuvuutta maakuntakaavan seudulliseksi tuulivoima-alueeksi on tarkasteltu ja arvioitu energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa. Aluetta ei ole osoitettu tv-alueena energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa eikä viranomais ehdotusvaiheessa merkittävien haitallisten vaikutusten vuoksi. Perustelut on esitetty vaihemaakuntakaavan selostuksen liitteessä 2 (Tuulivoiman kohdekuvaukset). Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tavoitteena on osoittaa maakunnan seudulliset tuulivoima-alueet kestäviä suunnitteluperiaatteita noudattaen.”

5. Maakuntahallitus on käsitellyt ja hyväksynyt 17.9.2024 §145 Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakunta-kaavan ehdotusvaiheen kuulemisaineiston nähtäville asetettavaksi.

- Haapaveden kaupungin alueelle kaavaehdotuksessa on esitetty useita hyväksyttäviä tuulivoimapuistohankkeita, mutta EI KOIVULANNEVAN TUULIVOIMAPUISTOHANKETTA. Jo suunnitteluvaiheessa asiakirjoista ilmenevistä perusteluista KOIVULANNEVA-alueetta ei ole osoitettu tv-alueeksi, perusteena merkittävät haitalliset vaikutukset.

o Lähteet: MKH 19.12.2023 §178 ja 6.5.2024 §85

6. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotuksesta Pohjois-Pohjanmaan liitto on järjestänyt esittelytilaisuuden Haapaveden kaupungissa 30.9.2024 sekä yleisen verkkotilaisuuden 3.10.2024.

Kohdat 7–9, lähteenä Haapaveden kaupunginhallitus, päätökset koskien Koivulannevan Tuulivoimapuiston hanketta, sijaintikohde Haapavesi, Vatjusjärvi/Ojanperä.

7. Haapaveden kaupunginhallitus 20.6.2023 §159. Päätöksessä hyväksytään Enersense Wind Oy:n kaavoitusaloite osayleiskaavan laatimisesta Koivulannevan alueelle. Pykälän esittelyssä mainitaan: ” Enersense Wind Oy sitoutuu korvaamaan kaikki hankkeen osayleiskaavan laadinnan, selvitysten ja suunnitelmien kustannukset solmittavan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.” Lisäksi kaupunginhallitus on esittänyt vaatimuksen, että kaavoituksessa tuulimyllyt sijoitetaan 2 km etäisyydelle vakituisesta asutuksesta.

8. Haapaveden kaupunginhallitus 19.8.2024 §181. Päätöksessä hyväksytään: ”Kaupunginhallitus päättää asettaa Koivulannevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville ja pyytää siitä tarvittavat lausunnot osallisviranomaisilta.” Koivulannevan tuulivoimapuiston hankkeelle on laadittu osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS).

9. Haapaveden kaupunginhallitus 19.8.2024 §181. Oheismateriaalina OAS Koivulanneva. Kts. Ko. asiakirjan otsikko 3. ”Perustietoa hankkeesta”. Koivulannevan tuulipuiston suunnittelussa on toteutumisvaihtoehtoja VE1 eli 11 voimalaa, VE2 eli 6 voimalaa ja VE0 eli hanketta ei toteuteta. Lisäksi luku 3 viimeisessä lauseessa todetaan: ”Enersense Wind Oy on neuvotellut tuulipuistohanketta varten tarvittavat maanvuokrasopimukset maanomistajien kanssa.”

KOOSTE kohdat 2–9

Pohjois-Pohjanmaan liitto on laatinut useamman vuoden ajan Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaa ja siihen liittyen viranomaiset ovat tehneet useita selvityksiä ja kuulemiskierroksia, joihin alueen kunnat ovat myös osallistuneet joko viranhaltijoiden tai kaupungin päättäjien tai molempien toimesta.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen viranomaislausuntokierroksesta löytyy tietoja ja hyväksytyjä päätöksiä, joissa Koivulannevasta on selkeästi mainittu, ettei sovellu tva-alueeksi eikä aluetta olla esittämässä maakuntakaavassa tva-alueeksi. Lähteet: maakuntahallitus 19.12.2023 §178 ja 6.5.2024 §85.

Haapaveden kaupunginhallitus on päätöksissään jatkanut Koivulannevan tuulipuistohankkeen kaavan laadintaprosessia, lähde kaupunginhallitus 19.8.2024 §181, vaikka siinä vaiheessa kaupungilla on oletettavasti ollut jo tiedossa, ettei maakuntakaavaehdotukseen ko. aluetta tulla esittämään tva-alueeksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA valmistelleet asiantuntijat ovat todenneet, että jos tuulivoimapuistohanke sijaitsee alueella, jota maakuntakaavassa (nyt vielä vahvistamaton) ei ole ehdotettu tva-alueeksi, niin hankkeen eteneminen on hankalaa ja se voi olla kivikkoisempi tie. Lisäksi he esittivät toiveen, että kunnat ottaisivat hyvissä ajoin yhteyttä Pohjois-Pohjanmaan liiton tuulivoima-asiantuntijoihin, etteivät kunnat tuhlaisi rahojaan hankkeisiin, joiden eteneminen on epävarmaa asiantuntijoiden selvitysten pohjalta. Lähteet: 3.10.2024 yleinen esittelytilaisuus ja Haapavesi-lehti 3.10.2024 artikkeli ”Maakuntakaava ohjaa tuulivoimarakentamista”.

Haapaveden kaupunginhallitus on päätöksessään 19.8.2024 §181 hyväksynyt Koivulannevan osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman. Suunnitelman on tehnyt Enersense Wind Oy/, Rambol, päiväys 12.8.2024. OAS sisältää täysin virheellistä tietoa muun muassa lähialueen kylistä, asukkaista ja asutuksista. Suunnitelma mainitsee lähimmän asutun kylän olevan Vattukylä. Koivulanneva sijaitsee kuitenkin Vattujärven kylän läheisyydessä ja lähimpään vakituiseen asutukseen on hankealueen rajalta ehkä 1,5 km. Vattujärvi on maakunnallisesti nimetty arvokkaaksi kulttuurialueeksi ja todistettavasti alueella on ollut asutusta jo 1600-luvulta lähtien.

MUISTUTUS, KYSYMYKSET JA KOMMENTTI:

- Jos maanomistaja ei ole solminut maanvuokrasopimusta ko. hankealueen tuulivoimayrityksen kanssa, voidaanko maat merkitä tuulivoimahankealueeseen kuuluviksi ja hankkeen kaavoitukseen liittyviin karttoihin kuuluviksi? Haapaveden kaupunginhallituksen päätöksessä 19.8.2024 §18, liite OAS Koivulanneva mainitaan: ”Enersense Wind Oy on neuvotellut tuulipuistohanketta varten tarvittavat maanvuokrasopimukset maanomistajien kanssa.”Maanvuokrasopimukset ovat jostain syystä salassa pidettäviä asiakirjoja, mutta kaikki ko. hankealueen maanomistajat eivät ole solmineet maanvuokrasopimusta. Mikä on maanomistajan oikeus omaan maahansa?
- Kuka vastaa laadittujen OAS-asiakirjojen totuudenmukaisuudesta?
- Haapaveden kaupunginhallitus on tehnyt 19.8.2024 päätöksen, jonka mukaisesti jatketaan Koivulannevan tuulivoimapuistohankkeen valmistelua. Kuitenkin jo 6.5.2024 maakuntahallituksen päätöksessä selvittelytyön perusteella hankealuetta Koivulanneva/Haapavesi ei ole merkitty tva-alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksesta oli jo tiedossa päätöspäivämäärä kuukauden kuluttua eli 17.9.2024 § 145.Eikö kunnilla olisi veloitetta kysyä neuvoa Pohjois-Pohjanmaan liiton asiantuntijoilta, jotta kunnan varoja ei tuhlattaisi hankkeisiin, joiden toteutuminen on hyvin epävarmaa? Kuinka todennäköisesti Koivulannevan tuulipuistohanke toteutuu, kun ko. alue ei ole Pohjois-Pohjanmaan liiton selvitysten mukaisesti soveltuva tva-alueeksi?
- Loppukommentti: Kiitokset Pohjois-Pohjanmaan liiton tuulivoima-asiantuntijoille vuosien suunnittelu- ja tutkimustyöstä. Myös maallikkona olen saanut asiakirjoista selville maakuntakaavan etenemisestä. Tuulivoimapuistojen suunnittelu vaatii erityisosaamista ja monen alan ammattitaitoa. Toivottavasti kunnat hyödyntävät omissa päätöksissään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotuksessa olevia selvityksiä. Tuulivoimapuistojen

suunnittelun tulisi perustua hyvän ja kestävä tulevaisuuden rakentamiseen, huomioiden luontoarvot ja kaikkien luonnossa kulkijoiden ja asuvien; eläinten, kasvien ja ihmisten sopusointuinen yhteiselo.

Pyydän muistutuksesta palautetta,
Yhteystiedot poistettu

Muistutus 3

Yhteystiedot poistettu

Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen

Omistamme metsää Ylivieskan pohjoisosassa Teerinevan alueella. Haluamme lausua mielipiteenämme Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen seuraavaa.

Mielestämme Ylivieskan Kantokylän ja Nivalan Sarjankylän välinen alue soveltuu hyvin tuuli- ja aurinkovoiman tuotantoon. Alue on kaukana vakituisesta asutuksesta, eikä siellä myöskään ole loma-asutusta yksittäisiä metsäkamppia lukuun ottamatta. Alueella ei ole suojelualueita eikä erityisiä suojeltavia luonnonarvoja, eikä siellä esiinny myöskään merkittävästi uhanalaisia eläin- tai kasvilajeja.

Katsomme, että vaihemaakuntakaavaan tulisi ottaa mukaan kaikki Tuulihankkeessa määritellyt, tuuli- ja aurinkovoimalle soveltuvat ja mahdolliset alueet ja antaa luvituksen (YVA, yleiskaava, rakennusluvat) ja markkinatilanteen ratkaista, mitkä hankkeet soveltuvat. Alueella on jo pitkälle valmisteltuna Semecon Oy:n Vasamanevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeet. Sen pohjoispuolelle Semecon Oy:llä on myös suunnitelmat ja sopimukset maanomistajien kanssa Vasamaneva II alueesta Haapaveden /Nivalan kunnanrajoihin saakka sekä siihen liittyen vielä Ruununpetäjänkankaan alueesta heti Haapaveden puolelle. Katsomme, että nämä kaikki alueet tulisi ottaa mukaan maakuntakaavaan, koska alue on hyvin tuuli- ja aurinkovoimalle soveltuvaa.

Maanomistajina katsomme, että Semecon Oy on maanomistajan kannalta hyvä kumppani. Sopimukset on laadittu hyvässä yhteistyössä ja Semecon pyrkii toteutuksessa vähentämään metsätaloudelle aiheutuvia haittoja muun muassa toteuttamalla tuulipuiston liityntälinjan Fingridin kantaverkkoon maakaapelilla.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 4

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 16.10.2024 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Meneillään on energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen, ja siihen viitaten muutamia huomioita muistutuksen muodossa.

Eryteisesti kiinnostaisi tietää, millä perusteella tuulivoimala-alueen rajausta supistettiin maakuntakaavaehdotuksessa alkuperäisestä kunnan tekemästä kaavaluonnoksessa olleesta rajauksesta?

Toisaalta nyt nähtävillä olevassa ehdotuksessa näyttää siltä, että Halmemäen rajausta olisi laajennettu aiemmasta viranomaisehdotuksesta?

Vaikka merkintää on supistettu pohjoisosista, se on antanut oikeutuksen vireillä olevalle hankkeelle laajuudessa, joka uhkaa asuinpaikkani Kivikankaan kulttuuriarvoja ja mahdollista matkailuelinkeinoa.

Kivikangas -niminen tilakokonaisuus on maakunnallisesti arvokkaaksi määritelty kohde tuulivoimala-alueen pohjoispuolella, ja siihen suunniteltu Halmemäen tuulivoimala-alue vaikuttaa suurimmalla voimallaan.

Kivikankaan vanhojen metsien polkuja käytetään jo nyt hevosvaelluksiin naapurustossa, Koposenperällä, sijaitsevan Saijaka-hevostilan toimesta. Liian lähelle sijoittuvien tuulivoimaloiden haitta olisi merkittävä.

Kunnan kaavaluonnoksessa lähimmät voimalat ovat alle 2 km etäisyydellä, ja niistä on suunniteltu lapakorkeudeltaan 320 metrin korkuisia.

Kivikankaaseen kohdistuu sekä välke, että meluhaittaa, ja siivet tulevat näkymään pihapiiriin. Samat haitat kohdistuvat laajasti Kärsämäen eteläisen ja itäisen alueen kyliin, kuten Koposenperään, Hautajokeen ja Miilurantaan.

Kooltaan voimalat vastaavat merituulivoimaloita, joita ei laakealle Pohjois-Pohjanmaalle pitäisi sijoittaa lainkaan.

Tuulivoimaloiden korkeudet kasvavat hanke toisensa jälkeen, eikä tälle ole viranomaisten taholta asetettu jostain syystä minkäänlaista rajaa. On selvää, että kahden kilometrin etäisyys asutukseen ole nykyisen kokoisille voimalatorneille riittävä.

Halmemäen osalta kysymyksiä herättää sekin, että nähtävillä on ollut vain yva-luonnos. Onko lopullista yva-selvitystä nähtävillä lainkaan? Yva-luonnoksessa ei huomioitu lainkaan Luonnonvarakeskuksen noin vuosi sitten julkistamaa kansainväliseen pidemmän ajan seuranta-aineistoon perustuvaa selvitystä, jonka perusteella merkittävä osa linnuista katoaa kokonaan tuulivoimaloiden alueelta.

Halmemäen tuulivoimala-alue on kuitenkin kokonaisuudessaan ekologisen verkoston ydinalueella, kyseessä on laaja metsäluontovyöhyke, joka muuttuisi tuulivoimaloiden rakentamisen seurauksena merkittävältä osin rakennetuksi ympäristöksi. Alue on muuttoreitti sekä metsäpeuroille että hirville. Myös petoeläimiä esiintyy melko runsaasti.

Tietoa tuulivoimaloiden haitoista tulee koko ajan lisää. Ailahtelevan tuulivoiman osuus energiantuotannosta on jo nyt liian korkea, kuten sähkön hintavaihteluista nähdään.

Voimala-alueen laajuus on täysin olennaista Kivikankaan ja myös muiden alueen pohjoispuolelle jäävien asutusten kannalta, mutta nähtävästi se ei sido kaavoittajaa eli kuntaa tässä mitenkään.

Kuten maakuntakaavan ehdotuksessa todetaan, tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa.

Toivoisin, että maakuntakaavan keskeisiin tavoitteisiin ja periaatteisiin kuuluu Pohjois-Pohjanmaan säilyttäminen maiseman, luonnon ja meluhaittojen osalta nykyasukkaille ja tuleville polville kestäväällä tavalla. Tuulivoiman liiallinen rakentaminen on ilmeinen uhka.

Olen ollut kunnan kaavaluonnoksesta ja maakuntakaavasta lähtien ollut hanketta vastaan siinä laajuudessa, kun kunta ja saksalainen energiahankeyhtiö sitä suunnittelevat.

Olisi myös hankkeesta vastaavan kannalta edullisempaa, jos hanketta rajattaisiin pohjoisosasta vähintään maakuntakaavaluonnoksen esittämällä tavalla. Hanke ei pitkittyisi mahdollisten valitusten johdosta.

Yhteystiedot poistettu

Lisäys, saatu sähköpostitse 24.20.2024

Hei,

Pieni lisäys maakuntakaavaehdotusmateriaalin perusteella aiemmin tekemääni muistutukseen.

Halmemäen suunnitellun tuulivoima-alueen koon rajaaminen maakotkien pesintäalueiden vuoksi on perusteltua, voi olla että tuokaan rajaus ei riitä, onhan käynyt ilmi, että tutkimustuloksia tuulivoimaloiden vaikutusta kotikiin on piiloteltu ministeriön toimesta (HS artikkeli).

Mainittua tulee tuulivoiman haitallinen vaikutus alueen kyliin, ja painotus sekä perustelut johdetaan niiden maakunnallisesta tai valtakunnallisesta kulttuuriarvosta. Kaiken kaikkiaan haittavaikutuksia paikkojen arvioidaan kulttuurihistorialla ja vaikutuksella eläimiin.

Varsin pienellä lähestymistavan muutoksella huomioitua tulisivat myös kaikki alueen asukkaat, joiden ansiosta ja ylläpitämänä maakunnallisesti merkittävät kohteet voivat säilyä. Ilman asukkaita ei ole kovin pitkään merkittäviä kohteitakaan.

Tarkentavana huomiona myös se, että alueen pohjoisosaan sijoittuvalla Metsäsaari -nimisellä alueella on enemmän vakituista asutusta kuin siihen liittyvällä Kuposenperällä.

Muistutus 5

Yhteystiedot poistettu

Muistutus Pohjois- Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen kaavaehdotuksesta

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa on tavoitteena osoittaa uudet seudulliset tuulivoimarakentamiseen soveltuvat tuulivoima-alueet. Ehdotusvaiheen aineistossa lin kohdalla on kuvattuna tv-1, 381 alue lin kunnan alueelle pohjavesialueiden läheisyyteen.

Hallinto-oikeus on kumonnut päätöksellään 1341/2024, 19.08.2024 lin kunnanvaltuuston päätöksen Kovasinkankaan tuulipuiston yleiskaavasta ja todennut Kovasinkankaan tuulivoimapuiston yleiskaavan olevan kuntalain 135§:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastainen. (Liite 1)

Tv-1, 381 alue lin kunnan alueelta (Kovasinkankaan tuulipuisto) tulee näin ollen poistaa PohjoisPohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kartasta ja aineistosta hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti lainvastaisena.

LIITE: Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös 19.8.2024 , yleiskaavan hyväksymistä koskevat valitukset

Muistutus 6

Yhteystiedot poistettu

KANNANOTTO POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAAN

tv-1 alue, tunnus 537 Honkakangas, Siikalatva

Honkakankaan tv-1 alue (tulee poistaa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASTA.

Honkakankaan alue tuuli- ja aurinkovoima-alueena on Vornan kylän ja sen asukkaiden kannalta kohtuuton.

Vornan kylä on jo luovuttanut alueitaan energiantuotannolle; Jousinevan turvesuoksi ja Uljuan alueelta tekoaltaalle ja sen voimalalle. Nyt kaavaehdotuksessa esitetty Honkakankaan tv-1 -alue tekee Vornan kylän viimeisestäkin yhtenäisestä metsäalueesta teollisuusalueen. Liitteenä oleva kartta esittää miten radikaali vaikutus kylälle uuden tuotantoalueen muodostamisella olisi. Kai kaavoitukseenkin käy sama kuin lakeihinkin, että ”mikä ei ole oikeus ja kohtuus, ei saata olla lakikaan”?

Maakuntakaavan lähtökohtana ei voi, eikä saisi olla tuulivoimatoimijoiden itresssit. Honkakankaan alue ei olisi päätynyt kaavaan ilman hanketoimijan aloittamaa esiselvitystä ja kaavoitusaloitetta. Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAN valmisteluvaiheen luonnosvaiheessa aluetta ei esitettykään tv-1 -alueeksi, vaan tv-3 -alueeksi. Myös Tuuli-hankkeessa alue luokiteltiin vain ehkä -alueeksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 132/1999 tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävää kehitystä.

Vornan kylän ja sen asukkaiden kannalta Honkakankaan alueen muuttaminen teollisuusalueeksi ei ole lain hengen mukainen.

LIITE Havainnollistava kartta

Liite 1 Havainnollistava kartta

Punaisella viivalla on esitetty Vornan kylän alue, vinoviivalla energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAVAEHDOTUKSEN ALUE JA YHTENÄISELLÄ VÄRILLÄ HANKETOIMIJAN KAAVOITUSALOITTEEN HANKEALUE.

Muistutus 7

Yhteystiedot poistettu

Muistutus: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA

Pohjois-Pohjanmaalle rakennetaan tuulivoima-alueita erittäin paljon suhteessa Suomen muihin alueisiin. Varsinkin Pudasjärvelle suunnitellaan rakennettavaksi tuulivoimaloita eniten koko Suomessa. Aiemmin rannikon läheisyyteen sijoituneet tuulivoima-alueet ovat nyt laajentuneet sisämaahan. Erityisesti Pudasjärven Hetekylän alueelle ja sen lähialueille, on suunniteltu voimakasta tuulivoima- ja aurinkovoimarakentamista sekä mittavia sähkönsiirtoratkaisuja. Muistutuksessa haluan erityisesti kiinnittää huomiota Pudasjärven Hetekylän Aittovaaraan suunnitellun tuulivoima-alueen ongelmakohtiin.

Aittovaaran tuulivoima-alueen tuulivoimarakentaminen ja sähkönsiirtorakenteet vaativat paljon maapinta-alaa ja veivävät tilaa luonnolta ja sen monimuotoisuudelta. Vaikutukset asutukseen, luontoon ja kulttuuriin, matkailu- ja poroelinkeinoihin, maisemiin sekä kaikkeen ihmisten arkielämään ja elinoloihin olisivat suuria ja peruuttamattomia. Myös osin ennalta arvaamattomia.

Historialliset ja kulttuuriset näkökohdat olisi huomioitava maakunnallisia suunnitelmia tehtäessä. Hetekylä on vanha kylä koko Pohjois-Pohjanmaan mittakaavassa ja vakituista asutusta on dokumentoidusti jo 1500-luvulta lähtien. Näihin perinnemaisemiin eivät tuulimyllyt sovi.

Sosiaaliset vaikutukset ja asukkaiden kokemukset pitäisi huomioida maakuntatasolla. Tuulivoima-asiat aiheuttavat eripuraa ja repivät kyläyhteisöjä ennen näkemättömällä tavalla kahtia. Inhimilliset näkökohdat unohtuvat kuntapäätäjiltä, ja ihmiset kokevat jäävänsä yksin huolineen. Huolia usein vähätellään, avoimuus puuttuu ja tiedotus on heikkoa, sillä toimintamallit puuttuvat.

Poronhoidolle tuleva energia- ja ilmastovaihekaava asettaa suuria haasteita sekä Hetekylässä että Pohjois-Pohjanmaalla. Poronhoito on ikiaikainen elinkeino, josta on dokumentoitua tietoa Hetekylässä jo 1700-luvulta saakka. Se on osa alueen identiteettiä ja kulttuurihistoriaa. Hetekylänkin alueella toimivien Kollajan ja Pudasjärven paliskuntien elinkeinon harjoittaminen vaikeutuisi huomattavasti.

Varsinkin Kollajan paliskunnan alueita jäisi usean eri hankkeen tuuli- ja aurinkovoimarakentamisen alle, ja maa-alueet pilkkoutuisivat pieniin osiin. Porojen laidun-, ja vasoma-alueita jää rakennetun ympäristön alle ja koko porojen elinympäristö muuttuu rakennettuun suuntaan. Eläinten hyvinvoinnin kannalta pienentyvät luonnonalueet eivät ole hyvä asia. Porot tarvitsevat luontoa ja luonnosta saatavaa ruokaa voidakseen hyvin talven ruokintakauden ohella. Ne tarvitsevat rauhaa vasomisaikoina ja niiden täytyy saada toteuttaa luonnollista vuosikiertoaan, kuten muidenkin eläinten. Eläimet eivät tiedä paliskuntarajoja, ja ne kulkevat usean eri paliskunnan alueella. Tämän takia ei riitä, että tarkastellaan vain Aittovaaran tuulivoima-aluetta. Pitää tarkastella alueita laajemminkin.

Maakuntakaavassa pitäisi huomioida se, ettei poroelinkeinoa ajettaisi ahtaalle Hetekylässä, Pudasjärvellä eikä koko maakunnan alueella. Elinkeinonharjoittajien vähetessä, tai jopa loppuessa, loppuvat osaltaan verotulot sekä elinkeinonharjoittajien ostot paikallisista yrityksistä (esimerkiksi rehut, koneet, muut hyödykkeet).

Tuulivoimarakentamisen takia luontomatkailu kokee haasteita. Kotimaisia ja ulkomaisia matkailijoita houkuttavat luonto- ja erämaiset alueet häviävät. Aittovaara vaikuttaisi mm. Olvassuohon. Valosaasteen määrä lisääntyy mm. tuulimyllyjen lentoestevalojen takia. Hiljaisuus menetetään, samoin luonnonmaisemat. Nämä ovat olleet tärkeitä matkailuvaltteja suurkaupungeista ja ruuhkaisilta alueita tuleville turisteille. Luonnonmaisemat, revontulet ja porot ovat matkailun vetovoimatekijöitä.

Kulttuurimaisemista Aittovaaran alueen länsipuolella on maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön alue Oinaanperä ja Heikkilänharju, lähimmillään reilun 1 km etäisyydellä. Alueeseen sisältyy neljä maakunnallisesti arvokasta rakennetun kulttuuriympäristön kohdetta: Välitalo, Raution aitta, Lantto ja Eerola. Heikkilänharjun kulttuurimaisemien taakse näkyvät suoraan suunnitellut tuulimyllyt. Tämä maisema pitäisi suojella kokonaan tuulimyllyiltä.

Taipaleenharjun maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema vanhoine tuulimyllyineen täytyisi suojella kokonaan. Vanhat pihapiirit ja maisemat ovat omaleimaisia. Nykyisissä suunnitelmissa Taipaleenharjuun näkyisi lähes jokainen Aittovaaraan suunniteltu tuulimylly, vaikka aluetta on pienennetty.

Inhimilliset näkökulmat pitäisi huomioida kaavan valmistelussa. Hetekylässä Aittovaaraan suunnitellut myllyt tulevat liian lähelle pääkylän asutusta (noin 2 km). Asukkaiden ja mökkiläisten elinolot ja asumisviihtyvyys kärsivät suuresti. Suojaetäisyydet eivät ole riittäviä maaseutumaisessa ympäristössä ja matalilla alueilla. Lisäksi ne on suunniteltu matalampia myllyjä silmällä pitäen. Melu- ja välkemallinnukset eivät kerro kaikkea maaseudun äänimaisemassa.

Alueen läheisyydessä on vapaa-ajan asutusta, Oulun seudulta käydään paljon mökkeilemässä Hetekylän alueella. Kiinteistöjen omistajien huoli kiinteistöjen arvon menetyksistä on todellinen. Hetekylän veto- ja pitovoima pienenesi. Maan ja metsätalouden harjoittaminen muuttuisi. Maanomistajat menettäisivät metsiä ja maa-alueita mm. sähkönsiirtolinjojen alle. Suuria sähkönsiirtolinjoja on suunniteltu alueelle useita. Tuulivoima-alueiden ja sähkönsiirron yhteisvaikutukset kohdistuvat yhden kylän asukkaisiin ja mökkiläisiin kohtuuttomasti.

Hetekylän asukkaiden ja mökkeilijöiden perinteiset maaseudun harrastus- ja virkistysmahdollisuudet kapeutuisivat Aittovaaran alueella ja sen ympärillä. Erilaiset luontoharrastukset, kuten marjastus, sienestys ja metsästys, luontovalokuvaus tai eräretket eivät ole samanlaisia, jos maisemaa hallitsevat tuulimyllyt. Maisemavaikutukset ovat Hetekylän ja Taipaleenharjun kylien lisäksi merkittävästi negatiiviset mm. Olvassuon ja Kuusisuo-Hattusuon luontokohteissa. Olvassuo on valtakunnallisesti merkittävä suoalue, joka houkuttaa luontoturisteja alueelle. Matkailuala kohtaa nämä samat haasteet kuin paikalliset asukkaatkin.

Maakuntakaavassa olisi huomioitava suojellun Kiiminkijoen vesistö, jonka valuma-alueella suunniteltu Aittovaaran tuulivoimahanke sijaitsee. Tuulivoimarakentaminen aiheuttaa massiivisia maansiirtotöitä, läjityseluitä,

betonirakentamista, tierakentamista, kaivuutöitä, louhimista jne., joiden vaikutukset vesistöihin saattavat olla ennalta arvaamattomia. Aittovaaran alueella on paljon soita ja märkiä alueita, joten rakennus- ja maansiirtotöitä tehtäisiin paljon, samoin maa-aineksia pitäisi tuoda merkittävä määrä paikalle. Lisäksi asukkaiden pelkona on, että lähialueiden sora-esiintymät tyhjennetään ja tulevaisuudessa maarakennusaineita joudutaan tuottamaan muualta. Hetekylässä on tehty, ja on tulossa uusia, vesistöjen kunnostushankkeita, joten valumavesien hallinta on erityisen tärkeää.

Aittovaarassa sijaitsee lisäksi Aittovaara-Laattaikon pohjavesialue. Tätä puhdasta luonnonvesiesiintymää ei saa vaarantaa. Alueen vaikutuspiirissä olevien Natura-alueiden suojelun pitäisi olla itsestäänselvyys, meillä ei ole enää liikaa luontoa jäljellä, monimuotoisuutta pitäisi vaalia. Lintujen ja eläinten olosuhteet pitäisi turvata ja ekologiset kulkuyhteydet varmistaa. Liian pieneksi pilkkoutuvat luontoalueet ovat haasteellisia eläimistöille.

Aittovaaran rakentamismuutosten ei ole esitetty todellisia vaihtoehtoja, kun on päädytty siihen, että rakennetaan joko 25 tai 26 voimalaa. Ero on vain yksi mylly. Todellisempi vaihtoehto olisi, että myllyjä rakennettaisiin vain Aittovaaran alueelle muutama (esim. 7-8 kpl), niin kuin käsittääkseni alun perin onkin suunniteltu. Paras vaihtoehto olisi poistaa alue kokonaan maakuntakaavasta.

Hetekylän asukkaille ja mökkiläisille muodostuu kohtuutonta haittaa myös useista muista kaavaan suunnitelluista tuulivoimahankkeista, joita on nytkin vireillä Hetekylän/ Pudasjärven rajalla. Yhteisvaikutuksia muodostuu vireillä olevan Tynnyrikorven, Mustasuon tuulivoimahankkeiden ja tv-1 526 (Koppelosaarensuo) sekä lähistölle sijoittuvien muiden Pudasjärven, Utajärven ja Oulun kuntien tuulivoimahankkeiden kanssa.

Vähemmän maisemassa näkyvät, ja vähemmän asutusta häiritsevät energiaratkaisut olisivat toivottavampia myös Hetekylässä. Luontoa vähemmän kuormittavia, ja vähemmän maansiirtoa ja rakentamista vaativia ratkaisuja voisi suosia, ja hyödyntää esimerkiksi entisiä turvealueita aurinkosähköä tuottamisessa. Toivottavasti maakuntakaavassa mietitään asiaa matkailu- ja poroelinkeinojen näkökulmasta ja turvataan elinkeinoille mahdollisuudet myös tulevaisuudessa. Poroelinkeino kärsii kohtuuttomasti tässä energiamurroksessa ja on vaarassa taantua tai jopa loppua kokonaan.

Inhimilliset ja sosiaaliset näkökulmat pitäisi ottaa kaavoituksessa huomioon entistä paremmin. Aittovaaran tapauksessa niitä ei ole huomioitu eikä asukkaiden ja mökkiläisten huolia ole otettu vakavasti. Avoimuus, tiedotus ja yhteistyö paikallisten kanssa pitäisi olla ykkösprioriteetti eri toimijoille.

Pyydänkin, että Aittovaaran tuulivoima-alue poistetaan kokonaan ilmasto- ja energiavaiHEMAAKUNTAKAAVASTA.

Muistutus 8

Yhteystiedot poistettu

Muistutus: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotus

Kaavaehdotus esitettiin verkkotilaisuutena 3.10.2024, jossa esitys oli yleisluontoinen. Merkillepantavaa esityksessä oli voimaloiden määrän nostaminen minimissään 10:een. Tämä antaa kunnille suuremman mahdollisuuden käyttää häikäilemättömästi valtaansa kuuntelematta kaupunkilaisia. Lisäksi tilaisuuden ilmoittaminen oli alueellamme perjantain Kälajokilaakso-lehdessä, mikä on maksullinen lehti ja tavoitta vain osan alueen väestöstä. On käynyt ilmi, ettei energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaava ehdotus vireillä ole tällä hetkellä ole kaikilla kuntalaisilla tiedossa.

Muistutuksemme koskee Ylivieskan Pajukosken alueelle suunniteltua energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavaa. Ymmärtämyksemme mukaan kaava koskee nyt vain Kulolanluolikkojen aluetta (199) Pajukoski I:n vieressä (tv-1 404), mikä olisi katsottu sopivaksi tuulivoima-alueeksi noin neljälle vormalalle. Onneksemme muu alue Pajukoski II:sta on jätetty pois kaavasta.

Olemme järkyttyneitä, koska Kulolanluolikkojen aluetta esitetään sopivaksi alueeksi (tv-1), vaikka se on ollut jo aiemmassa esityksessä poistettuna kaavasta. Onko syynä Ylivieskan kaupungin painostus? Ylivieskan kaupungin ja OX2:n tekemä muistutus suunnitteilla olevasta kaavasta kertoo, että ne eivät välitä edes virallisen tahon tekemistä selvityksistä ja eivät arvosta alueen luontoarvoja ja asukkaiden elinolosuhteita. Kyse on vain neljän voimalan paikasta, mutta niiden vaikutukset ympäristöön olisivat todella haitalliset.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotus luonnoksessa on poistettu Pajukosken alueelta tunnuksella 347 oleva alue. Siinä poistamisen perusteena on "Alueen pohjoisosassa toiminnassa oleva tuulivoima-alue. Eteläosissa vaikutuksia asutukseen, maisemaan ja Kauhanevaan". Samat syyt kyllä pätevät tähän nyt kaavaan lisättyyn Kulolanluolikon alueeseen. Vain ilmansuunnat on eri suunnasta katsottuna.

Asuin- ja lomarakennukset

Hankealueesta lähimmät asuin- ja lomarakennukset, sekä metsäkämpä, sijaitsevat noin 0,3 - 1,5 kilometrin etäisyydellä Latvalassa, Latvalammilla, Lampinjärvellä ja Kauhalassa. Kulolanluolikkojen alue on paljolti luolikkoista, rakkakiviä muodostamaa aluetta, äänivaikutukset maaston kivikkoisuuden johdosta olisivat keskimääräistä suuremmat. Varmasti ei välke ja varjovaikutuksista tässä suunnitelmassa vältyttäisi, asuin- ja loma-rakennuksia sijaitsee hankkeeseen nähden juuri järvien vastakkaisilla rannoilla, missä voimalat sijoittuisivat joko etelä, tai länsipuolelle, päivä ja ilta-aurinگون suuntaan. Lisäksi lentoestevalojen killottaminen punaisena pimeässä olisi todella häiritsevää tekijä, sillä vakituinen asuminen ja loma-asuminen sijoittuvat juuri alueille, missä keinovalaistus on ilta-aikaan vähäistä.

Luontoarvot

Alueen arvokkaat luontoarvot, luolikot ovat muodostuneet jääkauden aikana ja luonto muovannut niitä tähän päivään saakka. Tällainen alue on herkkää ja palautuminen ennalleen on pitkäkestoista. Luontoarvot noilla alueilla ovat Ylivieskalle ainutlaatuisia. Tämä suunnitelma on ehdottomasti liian lähellä arvokasta Kauhanevan luontokohdetta. Vaikutus Kauhanevan eläimistöön, kasvistoon ja lintujen muuttoreitteihin olisi todella negatiivista.

Maisema- ja vapaa-ajan vaikutukset

Kulolanluolikoiden näkymä kantautuisi kauas Kalajokilaakson kulttuurimaisemaan. Maisemavaikutuksiltaan tuo alue olisi todella suuri verrattuna nykyiseen Pajukoski I:n alueeseen. Pajukoski I:n voimaloiden napakorkeus on 127 metriä, tuuliturbiinin halkaisija 126 metriä. Uusien suunniteltujen turbiinien korkeus olisi lähes puolet korkeampia, kuin Pajukoski I:n eli max 300 m pyyhkäisykorkeus. Kauhanevan sisällä on Kauhalampi, jonka korkeus meren pinnasta on 116,5 m. Tästä voi päätellä, että tuo suunniteltu alue on suurin piirtein samalla korkeudella. Kun esimerkiksi Lampinjärvi on 88,3 m merenpinnasta, missä on alueen ehkä suurin yksittäinen loma-asunto keskittymä.

Ylivieskan ympäristössä on yleensäkin todella vähän vesistöjä. Ylivieskan järvistä olisi noin puolet Pajukoski II:n vaikutusalueella/näkymäalueella (Törmäjärvi, Lampinjärvi, Valkialanjärvi, Latvalampi, Mustolanjärvi, Kauhalampi, Joonaanlampi ja Häränsilmä). Lampinjärvellä, Latvalammilla ja Valkialan järvellä on loma-asutusta. Muita järvi/lampi kohteita on virkistyskannalta tärkeitä Törmäjärvi (ympäröivää lenkkimaastoa, partiomaja, laavuja ja Metso-ohjelmaan kuuluvaa aluetta, sekä MOR-Y11-071 moreenimuodostelma), Mustolan järvi (missä luontopolut ja Mustolan kämppä retkeilijöille, yksityinen sauna), Joonaanlampi (retki- ja latureitit, sekä retkeilymaja), Kauhalampi lähinnä aluetta, keskellä Kauhanevaa.

Lentoestevalojen killottaminen punaisena pimeässä olisi todella häiritsevä tekijä, voidaan puhua valosaasteesta. Alueella ei olisi enää paikkoja, missä voisi nähdä tähtitaivaan ja revontulet ilman häiritsevää keinovaloa. Alueelta niin valokuvauksen ammattilaiset, kuin harrastelijatkin hakevat yövalokuvauspaikkoja.

On myös huomioitava, että metsästysseuran Kauhalan kämppä on juuri tuolla alueella ja suunniteltu lähin voimala olisi vain "kiven heiton" (0,3 km) päässä kämpästä. Ensimmäisen osan kämpästä ovat rakentaneet jo edelliset sukupolvet. Luonnonrauhasta metsästysharrasuksen parissa ei olisi enää tietoaakaan. Talviaikana mahdollinen jäänmuodostus tuulivoimaloiden lavoissa aiheuttaisi metsästäjille vaaratilanteita.

Huhmarin vapaa-aika ja liikuntakeskus käsittää Huhmarin mäen ja sen ympäristöön rakennetut hiihtoladut/pururata, kuntoportaat rinteessä, karting-radan, fresbee golf radan, hiihtomajan ja muita rakennuksia sekä laavuja. Alue on ympäristöönsä nähden korkealla. Alueen virkistyskäyttöön tuulivoimaloilla olisi negatiivinen vaikutus, koska todennäköisesti maisemavaikutus olisi suuri alueen korkean sijainnin vuoksi. Mm näkymä kuntoportaita noustaessa olisi järkyttävä.

Koko tv-1 404 vaikutus-/näköalue on isossa vapaa-ajan käytössä, lenkipolut ovat Ylivieska TraiRunin myötä saaneet ihan uuden käyttäjäkunnan. Vapaa-ajan vieton kannalta on huomioitava, että tuo alue on ylivieskalaisille kaikin puolin tärkeää aluetta. Se on hyvin keskeisellä paikalla sijaintinsa kannalta. Muutaman kilometrin säteellä metsästyks, marjastus, kalastus, hiihtoladut, moottorikelkkailu, valokuvaus, lintuharrastus, retkeily, polut ja muu luonnossa liikkuminen ja vapaa-ajan vietto ovat lähes jokaiselle ylivieskalaiselle tärkeitä. Se on ylivieskalaisten sielunmaisema, keuhkot ja olohuone, paikka hiljentymiseen. Älkää antako lupaa sen tuhoamiseen. Näissä asioissa on myös muistettava pieni ihminen. Yleinen kanta Ylivieskassa on tuulivoimakielteen.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa (2022-2025) on kirjattu Arvot: rohkeus, luottamus ja yhdenvertaisuus. Lisäksi Kärkiteemana onnelliset ja aktiiviset ihmiset. Tämä energia ja ilmasto vaihemaakuntakaava ei aseta meitä Ylivieskan asukkaita yhdenvertaiseen asemaan. Tämä tuulivoimatouhu on kyllä lisännyt aktiivisuutta ja tahtoa osallistua jo oman edun nimissä. Onnellisuutta se ei kyllä ole lisännyt. Monet yöt on valvottu ja itkut itketty vuodesta 2015 lähtien. Pieni ihminen on tuntenut itsensä voimattomaksi näiden asioiden edessä. Onhan vastassa Ylivieskan kaupunki ja monikansallinen tuulivoimayhtiö. Toivomme olemme laittaneet energia- ja ilmasto maakuntakaavaan.

Mielestämme edelliseen perustuen koko Pajukoski II:n alue ei sovellu tuulivoimarakentamisen alueeksi. Näillä alueilla ovat jo esi-isämme metsästäneet, kalastaneet, liikkuneet luonnossa ja marjastaneet. Ei hukata tätä isiemme perintöä vain tuulivoimahuuman vuoksi. Tuulivoiman kesto aika on n 20-30 vuotta ja tämä vuosituhansien muovaama ympäristön tuhoaminen olisi todella harkitsematonta. Jätetään alue lapsillemme sellaisena, kuin se on. Olisi mukava siirtyä eläkepäiville huojentuneena ilma pelkoa oman ympäristönsä puolesta. Jätetään tilaa luonnonrauhalle, nauttia ja harrastaa ympäröivässä luonnossamme.

Muistutus 9

Yhteystiedot poistettu

Muistutus: Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaan koskien Vasaman tv-1 543 aluetta

Muistutuksen tekijä huomauttaa, että Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa ei ole huomioitu Vasaman tuulipuiston osa-alue 1 ja 2 osalta mm. seuraavia asioita:

Kantokylän ympäristöön on nyt muodostumassa merkittävä määrä eri vaiheessa olevia tuulivoimapuistoja. Yksi merkittävin tuulivoima-alueiden sijoittumiseen liittyvistä tekijöistä on yhteisvaikutus muiden seudullisten ja ei-seudullisten tuulivoimapuistojen kanssa.

Jo nyt Kantokylää tulisivat ympäröimään seudulliset merkittävät:

- Lupaprosessissa oleva Puutiosaaren tuulivoimapuisto (49 tuulivoimalaa) ja se tulee sijoitamaan koilliseen Kantokylästä. Lähimmät voimalapaikat sijaitsevat noin 5 km päässä Kantokylän kyläkeskuksesta (lähimpiin asuinrakennuksiin alle neljä kilometriä).
- Tuomiperän rakennusluvan saanut tuulivoimapuisto (8 tuulivoimalaa), joka sijaitsee Kantokylän kyläkeskuksesta suoraan pohjoiseen 2 km päässä (lähimpiin asumuksiin n. 1 km).
- Suunnittelu- ja lupaprosessi vaiheessa Rahkolan ja Hautakankaan tuulivoimapuisto (40 tuulivoimalaa), joka sijaitsee Kantokylän kyläkeskuksesta koilliseen n. 5 km päässä (lähimpiin asumuksiin n. 3 km).
- Rakennusluvan saanut Urakkanevan tuulivoimapuisto (9 tuulivoimalaa), joka sijaitsee Kantokylän keskuksesta kaakkoon n. 5 km päässä.

Kaikkien suunniteltujen hankkeiden toteutuminen täydessä laajuudessaan toisi 150 tuulivoimalaa Kantokylän ympärille.

Edellä mainitut Kantokylää ympäröivät suunnitellut ja rakennusluvan saaneet tuulivoimapuistot ovat seudullista kokonaisuutta, joka tulee hallitsemaan haitallisesti Kantokylän kulttuurimaisemaa ja saarrosta kylän. Maakuntakaavan laatijat ovat esittäneet, että kaavan periaatteena ja tavoitteena on, että tuulivoimapuistot eivät saarra yksittäistä kylää. Näin on kuitenkin nyt tapahtumassa Kantokylää koskien Vasaman tuulivoimapuiston myötä, kun se tulee lisäyksenä jo edellä mainittujen luvitettujen ja lupavaiheessa olevien tuulivoimapuistojen lisäksi.

Eri viranomaiset ovat jo lausunnoissaan ottaneet kantaa, että tuulivoima-alueet yhdessä Vasama mukaan lukien muodostavat laajan kokonaisuuden, joka ympäröi maakunnallisesti arvokasta Kantokylää. Esimerkiksi ELY-keskus on

huomauttanut, että yksistään Vasama 1 muodostaa huomattavia maisemallisia vaikutuksia Kantokylän suuntaan. ELY-keskuksen lausunnon mukaan Kantokylän ympärille voi rakentua voimaloita kolmeen eri ilmansuuntaan, joten vaikutukset ihmisten elinoloihin maisemavaikutusten, luontokokemuksen ja virkistyskäytön kautta muodostuvat suuriksi.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on huomauttanut, että Vasaman tuulivoimapuiston vaikutukset kohdistuvat Kantokylän maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön, linnustollisesti arvokkaille alueille, suteen ja susireviiriin sekä yhteisvaikutuksen lähialueen tuulivoimapuistojen ja vireillä olevien hankkeiden kesken.

Myös Oulun museo- ja tiedekeskus toteaa, että toteutuessaan hanke heikentäisi lähellä sijaitsevien arvokkaiden maisema-alueiden sekä rakennetun kulttuuriympäristön arvoja. Pahimmillaan vaikutusten voidaan katsoa olevan merkittäviä. Suurimmat haitalliset vaikutukset muodostuvat Kantokylän maakunnallisesti merkittävälle rakennetuille kulttuuriympäristöille.

Korkein hallinto-oikeus mainitsee lausunnossaan Puutiosaaren yleiskaavan valituksen ratkaisussa (päätös 1494/2024) mm., että tuulivoimanhankkeiden suunnittelussa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maisemaan ja linnustoon ja pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Lisäksi on varmistettava, että kulttuuriympäristön arvot säilyvät.

KHO:n Puutiosaarta käsittelevän lausunnon mukaan arvoalueista maisemavaikutuksia kohdistuu eniten juuri Kantokylän alueelle.

Edellä mainittujen muistutusten perusteella voidaan todeta, että Vasaman 1 . osa-alueen tuulivoimapuiston kaavan vaikutuksia ei ole tutkittu riittävästi.

ELY-keskus ei yhdy Vasaman 1 tuulivoimapuiston osayleiskaavaan pohjana käytettyyn päivitettyyn susiselvitykseen, jossa todetaan, että Koska Nivalan reviirillä ei olisi lisääntyvää paria. Sen Sijaan ELY-keskus toteaa, että viimeisimmän kanta-arvion (Heikkinen ym 2023). mukaan kyseessä on aktiivinen parireviiri, jolla on esiintynyt merkkejä naarassuden kiimatiuttelusta, joten lisääntymistä on edelleen pidettävänä mahdollisena. Nivalan reviirin alue käsittää Vasaman tuulivoimapuiston alueen. Tuulivoimapuiston alue on merkittävä osa Nivalan reviirin levähdys- ja lisääntymispaikkoja ja **keskeisintä reviirin ydinalueista.**

Luken mukaan reviirillä on tunnistettu lisääntyvä naaras ja se, että alueella on vakiintunut pari, mikä kertoo alueen soveltuvan suden lisääntymisympäristöksi. Luke toteaa, että vaikutusten arvioinnissa on tehty osin liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä eläinten sopeutumisesta ja palaamista takaisin alueille. Luke myös toteaa, että tuulivoimalat ovat vaikuttaneet negatiivisesti pesimäpaikkauskollisuuteen ja lisääntymismenestykseen. Luke edelleen huomauttaa, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 pykälän nojalla. Kuten Luken aiemmissa lausunnoissa on todennut, hankkeen luontoselvitysten perusteella ei voida poissulkea, etteikö hankealueelle sijoittuisi suurpetojen levähdys- ja

pesimäalueita. Luke huomauttaa, että useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa ovat merkittäviä ja sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

KHO on Puutiosaaren tuulivoimahanketta koskevassa susiselvityksessä todennut, että valtaosa alueen susihavainnoista sijoittuu Puutiosaaren kaava-alueen etelä puolelle eli suunnitellun Vasaman tuulivoimapuiston alueelle.

Vasaman tuulivoimapuiston sijoittuminen on suunniteltu osittain kaava-alueen vieressä oleville luonnontilaisille suo-alueille, jotka on tunnustettu luontoselvityksessä luontoarvokohteiksi ja alueella on havaittu rauhoitettuja ja harvinaisia viitasammakoita joita esiintyy kaava-alueen reunalla. Huomioiden Euroopan unionin ennallistamisasetuksen näiden vaikutusten merkittävyyttä ei ole arvioitu riittävästi.

Pesimälinnustoselvitysten osalta alueella on todettu huuhekajareviiri. Tutkimustietojen perusteella tuulivoima-alueilla voi olla haitallisia vaikutuksia huuhekajan pesinnälle jopa useiden kilometrien päähän. ELY-keskuksen lausunnossa todetaan, että hankkeesta voi aiheutua merkittäviä haitallisia vaikutuksia huuhekajareviirille, vaikka pesäpaikka ei sijaitisiko tarkalleen aluerajauksen sisäpuolella. Kaavan laatija on tehnyt maastotutkimuksia alueella, mutta hyvin lyhyellä aikajänteellä ja vain yhden vuoden aikana, mikä ei anna riittävästi varmuutta, etteikö alueella sijaitse pesäpaikkaa. Huomioiden edellä mainitun tutkimuksen tiedot, merkittävää haittaa saattaa syntyä vaikka huuhekajien pesäpaikka olisi alueen ulkopuolella.

Kaavassa esitetty Vasaman tuulivoimapuisto alue aiheuttaisi toteutuessaan kohtuuttomia, pysyviä ja pitkäkestoisia haittoja voimaloiden lähialueen asukkaille, eläimille ja yhteisölle. Taustaselvitykset ja niiden perusteella tehdyt tulkinnat antavat virheellisen käsityksen voimaloiden soveltuvuudesta alueelle. Maisemavaikutukset ovat huomattavat kyseisillä voimalaitosten korkeuksilla ja muuttaisivat merkittävästi maisemakuvaa ja äänimaisemaa lähialueella.

Kaikki edellä mainitut seikat huomioiden muistuttaja esittää Vasaman tuulivoimapuiston poistamista Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastokaavasta.

On myös huoltovarmuus asia säilyttää maa- ja metsätalous toimintavarmana, tämän hetken taloustilanne on ajanut tuottajat lopettamisen partaalle ja tämä vahva tuulivoiman rakentaminen ei helpota tilannetta ollenkaan.

Muistutus 11

Yhteystiedot poistettu

MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHEESTA

Valitus koskee Kaskensuo I, Utajärvi ja Kaskensuo L, Oulu alueita.

Olemme jättäneet muistutuksen kaavan valmisteluvaiheen luonnoksesta vuonna 2022. Muutosesitystä ei ole millään tavoin huomioitu.

Esitämme, että Kaskensuo I, 544, aluerajaus tv1 ja tv3 poistetaan kaavasta ja Kaskensuo L, 545, aluerajaus tv1 ja tv3 poistetaan kaavasta

Pohjois-Pohjanmaan alueella on useita ylisuuria investointihankkeita. Näiden hankkeiden rakentaminen edellyttää mit-tavan sähkönsiirtoverkon lisärakentamista.

Kaavoituksessa ei ole esitetty näiden verkkojen rakentamiseen suunnitelmia. Nyt kaavoitetaan tuulivoimala-alueita joiden toteutuksesta ei ole minkäänlaista varmuutta. Tästä syystä pidämme kyseisiä kaavaehdotuksia kyseenalaisina.

Vaadittuja selvityksiä meri- ja maakotka sekä muiden uhanalaisten lintujen ja luonnoneläinten vaikutusarviota on laa-dittu. Ympäristöministeriön toimesta selvityksiä ei ole julkaistu, vaikka niiden merkitys kaavoituksessa on äärimmäisen keskeinen.

Vaikutuksia luontaiselinkeinoihin ja mullistaviin maisemavaikutuksiin on sivuutettu kokonaan. Yleisesti todetaan ettei alueilla ole merkittävää asutusta. Nelostien vaikutusalue on kansallinen maisemakokonaisuus. Suunnittelualueilla ole-vien hankkeiden toteuttaminen muuttaisi koko maakunnan maisemaa.

Arveluttavaa kaavan tavoitteiden kannalta on se, ettei Ympäristöministeriön itse teettämiä vaikutusarvioita ei ole jul-kaistu. Metsähallitus, ympäristöjärjestöt ja yksityishenkilöt, pitävät julkista kieltoa käsittämättömänä. Ministeriö kiistää poliittisen ohjauksen.

Oikeudellisesti kaavan laadinta on hyvin kyseenalainen. Palautteissa vaaditaan alueiden pienentämistä, mutta kaavoi-tusprosessin aikana alueet ovat laajentuneet merkittävästi.

Edellä esitetyn perusteella esitämme kaavoitusprosessin keskeyttämistä. Kaskensuo I, 544 ja Kaskensuo L, 545 alueilla ja vireillä olevien Tynnyrikorpi ja Mustasuon tuulivoimala hankkeiden jatkosuunnittelua ei tule jatkaa ennen kaavojen vahvistusta.

Muistutus 12

Yhteystiedot poistettu

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotukseen Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksen osio, jossa käsitellään Reisjärven tuulivoimalueita, yhdyn esitykseen, jonka mukaan Pikku-Kivineva ja Rauranselkä on poistettu ehdotuksesta.

Asuinsijamme on Pikku-Kivinevaan nähden noin 1 kilometrin etäisyydellä Pitkäjärven rannalla, joka vielä ns. erämaajärvi.

Vaikka tällä hetkellä Pikku-Kivineva ei ole energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ehdotuksessa edistää kunta sekä sitä että Rauranselän hankealuetta. Elämme jatkuvan epätietoisuuden keskellä rakennetaanko naapuriimme tuuliteollisuusalue vai ei. Kotimme järvimaaisema on uhattuna tuulivoiman vaikutuksesta Sievin Vääräjoen ja Kenkäkankaan hankkeiden sekä Toholampi-Lestijärvi hankkeiden myötä. Erämaajärvimiljö on muuttumassa teollisuusmaisemaksi hankkeiden yhteisvaikutusten myötä. Elinympäristömme on uhattuna.

Pikku-Kivinevan läheisyydessä oleva Natura alue, joka myös Sievin Vääräjoen ja Kenkäkankaan hankealueiden vaikutusalueena tulee kuormittumaan myös Toholampi-Lestijärvi hankealueesta kuten myös Pikku-Kivinevan hankealueesta. Alueella on rikas linnusto ja mm maakotkan reviiiri.

Niin Raura kuin Pikku-Kivinevan alue ovat myös metsäpeuran elinaluetta. Nämä alueet edustavat myös niin meille reisjärvisille kuin satunnaisesti Reisjärvellä kävijöille ns hiljaisia alueita, joissa ihmiset virkistyvät, retkeilevät, marjastavat, kalastavat ja tarkkailevat luonnon elämää, huolehtivat omasta hyvinvoinnistaan luonnon keskellä.

Reisjärven Kiiskinevan hankealue tulisi myös rajata tuuliteollisuuden ulkopuolelle. Mikäli se ehdotuksessa säilytetään, tulee se rajata alle seitsemään myllyyn. Alueella ei tule olemaan maamme energihuollon kannalta oleellista merkitystä. Kuntamme talouden kannalta kaavailta voimalamäärä ei ole niin suuri, että sillä olisi merkittävä vaikutus talouden tasapainottamista ajatellen. Miksi luopua suurimmasta vetoimatekijästä eli luonnosta saadakseen muutama tuulivoimala kuntaamme, koska muutkin ovat saaneet.

Kiiskinevan alue on metsäpeuran ydinaluetta. Alueen YVA selostuksessa jo todettu sekä tuulivoimaloiden rakentamisesta aiheutuvan kohtalaisen kielteisiä ja toiminnan aikana melusta ja voimaloiden näkyvyyden aiheuttamasta häiriöstä aiheutuvan suuria kielteisiä vaikutuksia. Lisäksi sähkönsiirtoreittien rakentamisesta aiheutuu kohtalaisen kielteisiä vaikutuksia. Osasta reittejä normaalitoiminnassa niistä aiheutuu suuria kielteisiä vaikutuksia. Yhteisvaikutukset toimintaa aikana arvioidaan olevan suuria kielteisiä. Lisäksi ekologiset yhteydet ovat jo nyt vaarantuneet. Ympäryskunnat ovat rakentaneet ja rakentavat edelleen lisää tuulivoimaa, jonka seurauksena Reisjärvestä muodostunut ainoa alue tällä seudulla mikä vielä vapaa tuulivoimaloista. Sellaisena se tulee myös säilyttää. Alueella on myös monipuolinen linnusto mukaan lukien maakotkan pesimäalue.

Maisemallisesti Reisjärvi on valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Tuulivoimateollisuusalueen rakentaminen ei tue millään muotoa niiden vaalimista. Maisema- ja kulttuuriympäristöselvityksen mukaan Kiiskinevan tuulivoimahankkeella on paikoin suuria vaikutuksia Reisjärven ja Kalajokilaakson valtakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Lisäksi sähkönsiirtoreitit vaikuttavat maisemaan kohtalaisesta erittäin suureen.

Tuulivoiman rakentaminen Reisjärven kuntaan on ristiriidassa voimassa olevan Reisjärven kunnan strategian kanssa, jonka mukaan keskeisenä ja läpileikkaavina teemoina ovat Reisjärven tarina – tietoisuus kunnan ainutlaatuisista vetovoimatekijöistä, toimintatapojen uudistaminen ja talouden tasapainottaminen. Ekologisina tulevaisuuden vetovoimatekijöinä mainitaan puhdas vesi ja luonto. Vision mukaan Reisjärvi on kukoistava luontokunta, jossa on turvallista asua, harrastaa, yrittää ja tehdä työtä. Pidetään se myös sellaisena ilman tuulivoimaa. Nyt meillä on mahdollisuus markkinoida kuntaamme aitona luontokuntana, jossa maaseudun mökki- ja asumisrauha on vielä mahdollista järvimaisemien äärellä.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 13

Yhteystiedot poistettu

MUISTUTUS HAAPAVEDEN KOIVULANNEVAN TUULIVOIMAHANKE POHJOIS-POHJANMAAN LIITON ENERGIA- JA ILMASTOMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHEESSA

Taustaani: Olen kotoisin Haapaveden (*paikkakunta poistettu*). Isän puolen suku on elänyt (*paikannimi poistettu*) alueella 1600-luvulta lähtien ja äitini on syntynyt Nivalan (*paikan nimi poistettu*). Koulutukseltani olen (*koulutustiedot ja ammatti poistettu*). Omistan kaavailulta osakaava-alueelta kiinteistön (*kiinteistö tiedot poistettu*) aluksi metsäyhtymän osakkaana vuodesta 2002 alkaen. Perintökiinteistölleni on laadittu metsäsuunnitelma, jota on toteutettu yhteistyössä Haapavesi-Kärsämäki-metsänhoitoyhdistyksen kanssa. Olen arvonalisäverovelvollinen metsänomistaja.

Tietoisuuteni hankkeesta: Sain mieltäni järkyttäneen kirjeen Megatuulelta 28.11. 2022. Megatuulen mukaan Koivulannevan alueessa on potentiaalia sijaintinsa ja tuulusuutensa perusteella tuulivoima-alueeksi. Kuulin asiasta tässä vaiheessa. Mukana oli kaksin kappalein 10-sivuinen maanvuokrasopimus + 5 liitettä. Sopimus olisi pitänyt allekirjoittaa 15.12.2022 mennessä ja sopimuksen sisällöstä minä olisin salassapitovelvollinen!

Olen tähän ikään mennessä nähnyt monenlaisia sopimuksia, mutta tämä oli jotain käsittämätöntä. Osallistuin (*paikkakunta ja nimi poistettu*) maanomistajien keskustelutilaisuuteen. Sanoin siellä Megatuulen edustajille, että vuokrasopimus on sama kuin antaisi avoimen valtakirjan tuuliyhtiölle käyttää omia maita. Sanoivat, että tämä tulee esille joka kerta vastaavissa tilaisuuksissa! Kysyin myös, minne sudet, karhut, ilvekset, hirvet, metsä- ja suolinnut kaikkoavat? (*Paikannimi poistettu*) tilaisuuden jälkeen tuli kirje 13.2.2023 sopimuksen muutoksista ja lisäyksistä. Tuulipuistohanke on kuulemma vahvassa myötätuudessa ja hanketta on esitelty Haapaveden kaupungille.

Haapaveden kunnassa on tehty myönteisiä päätöksiä hankkeelle *ennen* maakuntakaavaehdotuksen valmistumista!

Maakuntaliiton laatimaan kohdekorttiin palautetta Koivulannevansta (180, sivu 146 TUULI-hanke)

Kohteen sanotaan olevan pieni, mutta minusta se on iso verrattuna kaavailtuun voimalamäärään. Tuhat hehtaaria ja korkeintaan 16 voimalaa!

Kaikki alueen suot eivät ole ojitettuja, esimerkiksi kiinteistölläni on 10 hehtaarin ojittamaton suo, joka kartan perusteella tulisi tuulivoimala-alueeksi.

Alueen tiheä metsäautoverkosto kuvastaa metsien merkitystä ihmisten taloudelle ja sopivuutta puiden kasvulle. Kiinteistöni poikki kulkeva tie *ei ole metsäautotie*, vaan se on rasitetienä rakennettu VAPO:n toimesta, kun Koivulannevasta tuli turvetuotantoalue 1981.

Avohakkuualueet eivät voi olla hankkeelle plussaa, kun ne kuuluvat metsänkäsittelytapoihin. Avohakkuualue on uudistettava luontaisesti siemenpuuasennolla, kylvämällä tai taimia istuttamalla.

Metsää ei saa tuhota, mikä on lailla turvattu jo yli sadan vuoden ajan.

Virkistyskäyttöä ei kerrota alueella olevan! Minä ja muutkin keräävät siellä mm. puolukoita, mustikoita, hilloja, karpaloita. Metsästäystä voi harrastaa maanomistajan luvalla. Jokaisenoikeudella metsissä ja soilla saa kulkea sekä kuunnella ja katsella voimaannuttavaa luonnon elämää.

Täysin samaa mieltä olen siitä, että tuulivoimarakentaminen vaikuttaa alueella harjoitettavaan maa- ja metsätalouteen - nimenomaan kielteisesti.

Yhteenvetoa, 2 kysymystä ja tiedonsaantipyyntö

Tuulivoimaloiden rakentamiseen ei liity muuta positiivista kuin siihen liitetty vihreä väri! Vaikuttaa tulevan kuluttajalle tosi kalliiksi tämä vihreä siirtymä valtion tuella. Periaate on varmaan ollut hyvä, mutta toteutus ei. Alkuperätakuiden kauppaa käydään fossiilista energiaa käyttävien valtioiden kanssa (HS 41/2024). Susireviirit, maakotkaselvitykset (?), ekologiset käytävät, rauhoitetut lajit eivät haapavetisten kuntapäätäjien päätöksissä vaikuta.

Megatuulen laatimaa vuokrasopimusta en ole allekirjoittanut, mutta niin se hankealue vain näkyy kiinteistölleni sijoittuvan. Tuuliyhtiö on rajannut alueen selvästi valmista tieverkkoa hyväksikäyttäen. Kiinteistöni rasi-tietie ei ole Megatuulen rahantekosampoja varten.

Koivulannevan turvetuotannon loppuminen oli laajalle alueelle hyväksi. Alueen muuttaminen tehdasmaiseksi energiantuotantoalueeksi pilaa ympäristön.

Miten yleensäkin tällaisia hankkeita voi edes suunnitella toisten omistamille maille? Suomen perustuslain pykälän 15 perusteella jokaisen omaisuus on turvattu. YK:n ihmisoikeuksista myös vastaava kohta löytyy. Määräysvalta kiinteistölläni on minulla ja aion nyt ja tulevaisuudessa hoitaa perintöosuuttani hyvien metsänkäyttösuositusten mukaisesti. Suokuvio saa ja pitää olla rauhassa! Noin kahden hehtaarin aarnipuukuvion olen rajannut metsänkäytön ulkopuolelle. On tosi hyvä, että Koivulanneva ei ole tv1-merkinnällä maakuntakaavaehdotuksessa. Kunta voi käsittääkseni viedä osakaavahanketta eteenpäin maakuntakaavasta poiketen. Miten voin saada oman kiinteistöni poistettua hankealueesta?

Pyydän saada Koivulannevan tuulivoimalahankkeen etenemisestä tietoja ja tästä muistutuksesta palautetta! Kiitos!

Limingassa 21. lokakuuta 2024

Kunnioitavasti

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 14

Yhteystiedot poistettu

MUISTUTUS: TUULIVOIMA-ALUE 3, 502 HAAPONEVA-SIKOKANGAS HAAPAVEDELLÄ

Omistamme kyseisellä alueella (*paikannimi poistettu*) yksityisen luonnonsuojelun alueen (*kiinteistötiedot poistettu*), pinta-ala 18,32 ha. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus teki rahoituspäätöksen (*päivämäärä poistettu*) luonnonsuojelulain 10§ 2. mom ja 24§ 1. ja 2. mom perusteella.

Tuulivoiman maakuntakaavaehdotuksessa luonnonsuojelun alue on jäänyt suunnittelun alueen sisäpuolelle. Rahoituspäätöksen mukaisesti kyseisellä luonnonsuojelun alueella on kielletty ojien kaivaminen, kaikenlainen maa- ja kallioperän vahingoittaminen, muuttaminen ja sen aineiden ottaminen, metsänhakuu, kasvien ja eläinten vahingoittaminen, rakennusten, rakennelmien laitteiden ja teiden rakentaminen sekä muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti kasvillisuuden ja eläimistön säilymiseen.

(*Kiinteistötiedot poistettu*) suojelun alue rajoittuu pohjoisessa metsähallituksen rauhoitusmetsään ja yhdessä ne muodostavat n. 50 ha:n vanhan metsän alueen, jossa on elinvoimainen kuukkelikanta.

(*Kiinteistötiedot poistettu*) palstalla in allekirjoittaneiden aktiivisessa käytössä oleva erämökki.

Pyydämme ystävällisesti tuulivoima-alueen rajan siirtoa etelään päin siten että (*kiinteistötiedot poistettu*) luonnonsuojelun alue jää rajauksen ulkopuolelle. (*Kiinteistötiedot poistettu*) ja sen liepeille ei saa rakentaa tuulivoimaloita, siirtolinjoja, muuntoasemia eikä teitä, jotka pilaisivat alueen luonnontilan.

Ystävällisin terveisin

Yhteystiedot poistettu

LIITTEET Rahoituspäätöskartta
Maastokartta

Kiinteistöä koskevat kartat (3 kpl) poistettu

Muistutus 15*Yhteystiedot poistettu***MUISTUTUS POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHHEMAAKUNTAKAAVA-EHDOTUKSESTA**

Pudasjärven Liekokylän tuulivoimahankkeen maanomistajien puolesta haluamme esittää muistutuksen Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen.

Oman hankkeemme puolesta olemme pettyneitä että kaavaehdotus toteutuessaan käytännössä estäisi hankkeen toteutumisen. Hankkeella olisi tosiasiaassa edellytykset toteutua sekä luonnonarvojen säilyttämisen puolesta että talouden kannalta. Nyt kaava uhkaa pysäyttää hankkeen ennen kuin toteutumisen edellytykset ja mahdollisuudet on konkreettisesti tarkoin selvitetty.

Liekokylän hankkeen toteutuminen on paitsi maanomistajille merkittävä taloudellinen mahdollisuus, se toisi myös koko Pudasjärven kunnalle hyvinvointia. Kunnan alueelta on kaavaehdotuksessa jätetty pois monia muitakin tuulivoimahankkeita, mikä rajoittaa merkittävästi kunnan mahdollisuuksia hyötyä tuulivoimarakentamisesta ja sen tuomista kiinteistöverotuloista. Tämä asettaa Pudasjärven heikkoon asemaan verrattuna muihin Pohjois-Pohjanmaan kuntiin, jotka ovat saaneet kaavaehdotuksessa enemmän mahdollisuuksia tuulivoiman kehittämiseen. Tuulivoimaloiden elinkaaren ajalle laskettuna puhutaan SYKE:n selvityksen mukaan jopa yli 150 miljoonan euron kiinteistöverotulojen menetyksestä Pudasjärvellä. Tämä on valtava isku alueelle jossa toimeentulomahdollisuudet ovat niukat ja sitä kautta verotulojen saanti edes peruspalvelujen toteuttamiseksi uhattuna. Vuokratuotot maanvuokraajille olisivat jopa suuremmat ja tätä kautta edistäisivät monenlaista toimeliaisuutta ja hyvinvointia.

Haluamme lisäksi tuoda esiin seuraavat näkökohdat, jotka koskevat sekä Liekokylän hanketta että Pudasjärven kunnan laajempaa tilannetta:

1. Kaavavaihe rajaa mahdollisuuksia ennen kuin rajoitteet ja mahdollisuudet on tarkemmin tutkittu Kaavaehdotuksessa on tulkittu liian tiukasti mahdollisia ja osittain teoreettisia rajoitteita, erityisesti luonnonsuojelun osalta. Liekokylän hankkeen, kuten muidenkin, kohdalla mm. luonnonsuojeluarvot tullaan arvioimaan yksityiskohtaisesti myöhemmässä vaiheessa, kun kaavoitus- ja rakennuslupaprosessit etenevät. On tärkeää, ettei kaava rajoita kehittymismahdollisuuksia ennen tätä tarkempaa arviointia.
2. Tuulivoimarakentamisen kannattavuus ja investoijien mielenkiinto vaarassa Liekokylän, kuten muidenkin hankkeiden, toteutumisen kannattavuus on riippuvainen siitä, että tuulivoimalle osoitetaan riittävästi tilaa ja kokonaisuus on riittävä iso. Mikäli tuulivoimarakentamiselle varatut alueet harvenevat ja pienentyvät, tämä vähentää hankkeiden houkuttelevuutta investoijien silmissä. Samalla pienet ja hajanaiset tuulivoima-alueet voivat hajauttaa luontovaikutuksia, mikä ei ole ympäristön kannalta paras ratkaisu.

Pyydämme, että kaavaehdotusta muutetaan siten, että Liekokylän hanke ja muut Pudasjärven alueen tuulivoimahankkeet saavat riittävästi tilaa toteutuakseen. Myöhemmissä suunnitteluvaiheissa hankkeet kyllä tutkitaan viranomaisten toimesta yksityiskohtaisesti joten kaavalla ei tule ennakkoon rajata mahdollisuuksia pois. Tämä hyödyttäisi sekä maanomistajia että koko Pudasjärven kuntaa ja edesauttaisi alueen taloudellista, ekologista ja sosiaalista kehitystä.

Muistutus 16*Yhteystiedot poistettu***Muistutus tuulivoima-alueen kaavaehdotuksesta, Kolkonjärvi (tv-1 409)**

Olen (*yhteystiedot poistettu*), ja olen osaomistajana Kolkonjärven rannassa osoitteessa, (*kiinteistötiedot poistettu*) sijaitsevan ympärivuoden asuttavassa loma-asunnossa (Kuva 1). Tämä loma-asunto on aktiivisessa käytössä kuuden sisarukseni, osaomistajien, sekä heidän lastensa toimesta.

Kuva 1. Omistamani lomakiinteistön sijainti merkitty punaisella. (Lähde https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/09/EHDOTUS_LIITE-2_Tuulivoima-alueiden_kohdekuvaukset-9.9.2024_erillisliite_pakattu.pdf, sivu 100) (kartta poistettu)

Tuulivoima-alueen kaavaehdotus aiheuttaa huomattavaa haittaa seuraavista syistä:

- 1. Maisemahäiriö:** Tuulivoima-alue toisi erittäin paljon maisemahäiriötä Kolkonjärven välittämään läheisyyteen sekä sen lähiympäristöön Kalliovaaran, Kattilajärven ja Jatkonkankaan alueille sekä Hossan kansallispuiston Somer järven alueelle. Tämä kauniiden järvimaisemien alue on meille tärkeä virkistys- ja lomailukohde, ja tuulivoimalat häiritsisivät merkittävästi alueen luonnonkauneutta, erityisesti järven selän yli avautuvia näkymiä.
- 2. Taloudelliset vaikutukset kiinteistöihin ja tontteihin:** Tuulivoima-alueen toteutuminen aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia haittoja Kolkonjärven alueen kiinteistöille ja rantatonteille. Omistamani loma-asunnon ja rantatontin arvo aleni huomattavasti tuulivoimaloiden aiheuttaman maisemahäiriön ja melun vuoksi. Lisäksi rantatontin ja kiinteistön myynti vaikeutuisi huomattavasti, sillä ostajat eivät ole halukkaita sijoittamaan alueelle, jossa maisemaa hallitsevat tuulivoimalat. Tämä alentaisi kiinteistöni jälleenmyyntiarvoa ja aiheuttaisi taloudellisia menetyksiä minulle. Lisäksi tämä vaikuttaisin alentavasti omistamani lomakiinteistön vuokrausmahdollisuuksiin.
- 3. Virkistys-, marjastus- ja metsästysmahdollisuuksien rajoittuminen:** Alueella on erinomaiset retkeily-, marjastus- ja metsästysmahdollisuudet, jotka jäävät tuulivoima-alueen alle. Tämä rajoittaa suuresti sekä meidän että muiden alueen asukkaiden ja lomalaisten mahdollisuuksia nauttia luonnosta.
- 4. Kulttuurihistoriallinen arvo:** Loma-asuntomme liittyy kiinteästi sukumme kantatilaan (*kiinteistötiedot poistettu*). Tämä kulttuurihistoriallinen maalaismiljö on ollut pysyvästi asutettuna 140 vuotta, nyt neljännessä sukupolvessa. Tuulivoima-alueen rakentaminen vahingoittaisi tämän perintömaiseman arvoa ja jatkuvuutta.
- 5. Lähiasutuksen vaikutukset:** Tuulivoima-alue sijaitsee myös pysyvästi asutettujen kiinteistöjen läheisyydessä. Loma-asuntomme naapureissa on pysyvää asutusta sekä Kolkonjärven pohjois- ja länsipuolella on useita pysyviä asuintaloja,

joissa asuu kymmeniä asukkaita. Tuulivoima-alueen vaikutus olisi erityisen haitallinen tälle haja-asutusalueelle sekä asukkaiden maa- ja tonttimaan käyttämiselle tulevaisuudessa.

6. Arvokas kulttuuri- ja luontokohde: Kolkonjärven alue on erittäin arvokas kulttuurimaisema, joka liittyy kiinteästi kanjonimaiseen Hossan kansallispuiston järvimaisemaan, erityisesti Somer järveen ja Julma-Ölkkyyn sekä Sammakko-ahon Natura-alueeseen ja Tyräjärven kulttuurimaisemaan (Kuva 2). Tämä maisemayhteys on olennainen osa alueen vetovoimaa ja sen säilyttäminen on tärkeää niin asukkaille kuin matkailijoillekin.

Kuva 2. Kolkonjärven ja Hossan kansallispuiston arvokkaat luontokohteet. (Lähde https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/09/EHDOTUS_LIITE-2_Tuulivoima-alueiden_kohdekuvaukset-9.9.2024_erillisliite_pakattu.pdf, sivu 102)

7. Luontopolku ja luontokohteet: Kolkonjärven itäpäästä kulkee historiallisesti arvokas luontopolku (Kuva 3) Kylmäluomalta, Irnijärven ja Kattilajärven kautta Hossan kansallispuistoon, Somer järvelle ja Julma Ölkylle. Reitin varrella on useita hienoja luontokohteita, kuten Kattilajärven laavu ja Somer järven Pääsken kota ja Somer järven kuuluisat

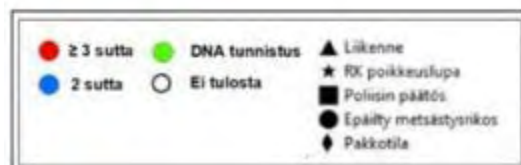
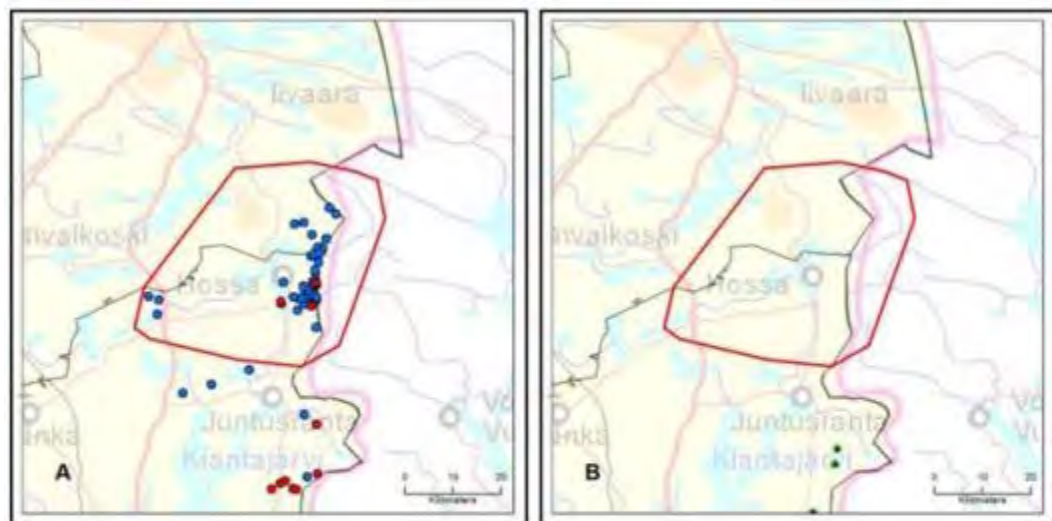
värikalliot. Tämä arvokas reitti jää täysin tuulivoima-alueen alle, mikä estäisi reitin käytön ja tuhoaisi osan alueen luonnonperinnöstä.

Kuva 3. Keltaisella merkitty arvokas luontopolku Kylmäluomalta, Irnijärven ja Kattilajärven kautta Hossan kansallispuistoon, Somer järvelle ja Julma Ölkylle. Punaisella merkitty suosittu moottorikelkkareitti. Hossan kansallispuisto merkitty vihreällä. (Lähde Hossan kansallispuiston reittikartta)

8. Uhanalaisten eläinten elinympäristöt: Tuulivoima-alueen alle jäävät myös merkittävät maakotkan, kalasääsken, ahman ja suden reviirit, joita on havaittu erityisesti Kattilajärven ja Jatkonkankaan alueilla. Näistä havainnoista löytyy

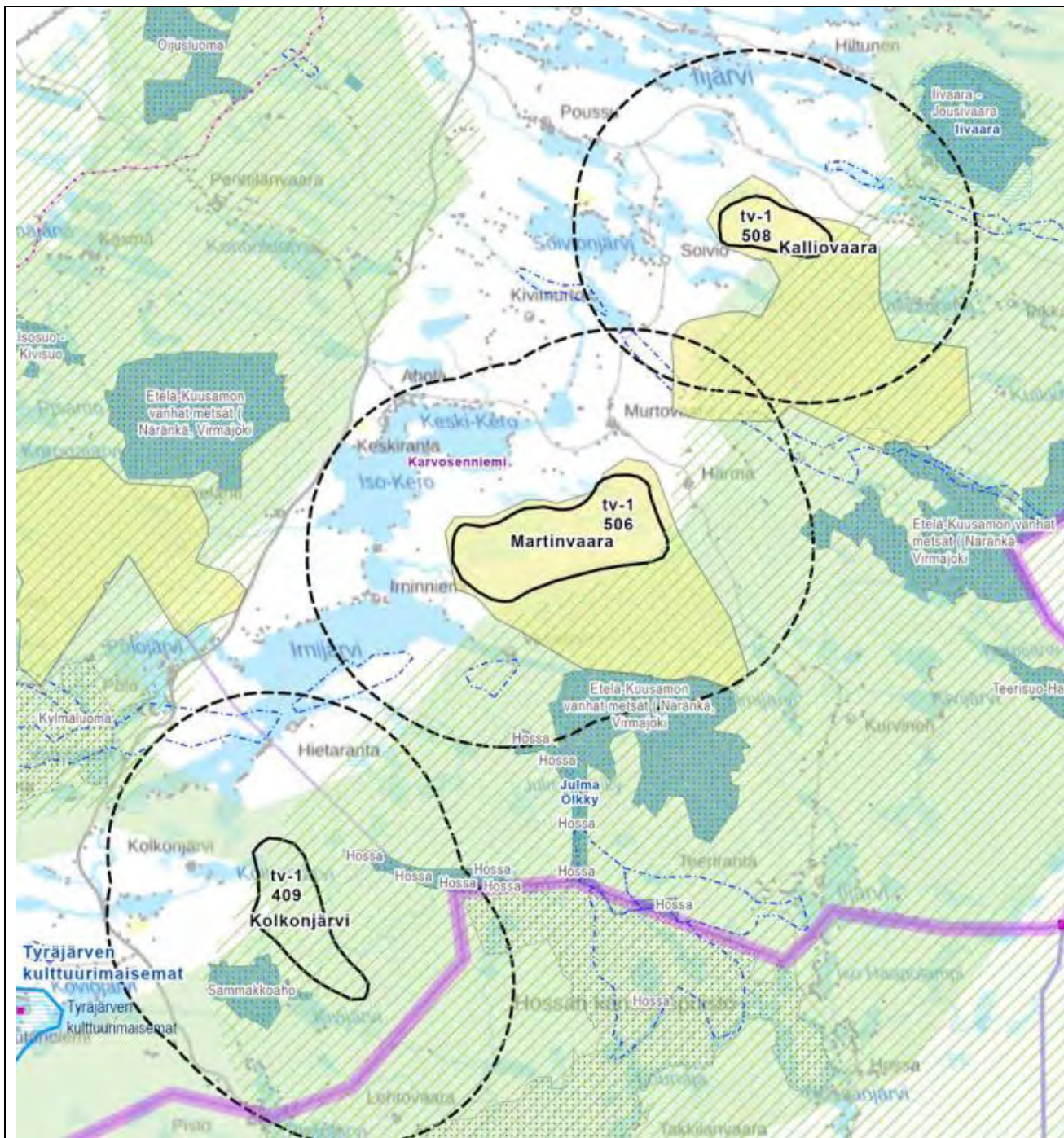
virallisia lausuntoja Luonnonvarakeskukselta ja muista tutkimuksista (Kuva 4). Näiden uhanalaisten lajien elinympäristöt ovat erityisen herkkiä, ja tuulivoima-alue uhkasi merkittävästi niiden säilymistä.

A) Kirjatut susihavainnot, B) Alueelta kerätyt DNA-näytteet ja tunnettu kuolleisuus. Punaisella viivalla hahmotelma tarkastellusta reviirialueesta perustuu havaintotietoon.

Kuva 4. Susihavainnot Kolkonjärven ja Hossan alueella. (Lähde <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2021/12/Susireviiriselvitys-1.pdf>, sivu 20)

9. Sähkövoimalinjojen vaikutukset: Tuulivoima-alueen rakentamisen myötä vaadittava sähkövoimalinja Hyrynsalmelta Kolkonjärven alueelle ja edelleen Etelä-Kuusamon Martinvaaran ja Kalliovaaraan tuulivoima-alueiden suuntaan (Kuva 5) vaatisi huomattavan leveän johtokäytävän. Tämä johtaisi merkittäviin haittoihin paikallisille maanomistajille Kolkonjärvellä, vähentäen maa-alueiden käyttömahdollisuuksia ja arvoa.

Kuva 5. Alueen tuulivoima-alueet vaativat huomattavia sähkövoimalinjojen rakentamisia Kolkonjärven ympäristöön. (Lähde https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2024/09/EHDOTUS_LIITE-2_Tuulivoima-alueiden_kohdekuvaukset-9.9.2024_erillisliite_pakattu.pdf, sivu 146)

Näiden perusteiden nojalla vaadin, että Kolkonjärven tuulivoima-alue jätetään pois maakuntakaavasta, sillä sen vaikutukset olisivat merkittävän haitallisia niin maisemalle, kulttuuriperinnölle kuin alueen asukkaille ja luonnolle. Mikäli kuitenkin kaavasta pidetään kiinni, vaadin, että etäisyys loma-asuntooni ja muihin asuintaloihin tai rantatontteihin täytyy olla vähintään 3 km tuulivoimaloiden alueen rajasta nykyisen suunnitellun 1.5 km sijasta.

Muistutus 17

Yhteystiedot poistettu

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan ehdotus

Pohjois-Pohjanmaan liitto Maakuntahallitus

MUISTUTUS

Kaavaehdotuksesta teema energia(tuotanto, varastointi ja siirto)

Muistutuskohde: Pikku-Joutensuo tv1 516 , Kaskensuo L Oulu tv-1 545 ja Utajärvi/Kaskensuo I tv-1 544

Annamme muistutuksen tuulivoimaloiden luonnolle ja ihmisille vaaraa aiheuttavista tekijöistä.

(Nimi poistettu) esittely

Olen syntynyt (*paikkakunta poistettu*) ja asunut lapsuudesta aikuisuuteen siellä. Asuin välillä (*paikkakunta poistettu*). Nyt olen asunut jälleen 25 vuotta synnyinsijoillaan (*paikkakunta poistettu*).

Noin 51 vuotta, olen veljeni kanssa kerännyt päätoimisesti opetusmateriaalia kouluille. Ne ovat olleet ääni- ja kuvamateriaalia luonnosta. Viimeiset 35 vuotta olemme tehneet kouluille pääasiassa luontovideoita. Olemme tehneet niitä lajikohtaisina lyhytelokuvina. Vakinaisesti Suomessa esiintyvistä lajeista: Linnuista, nisäkkäistä, kaloista, matelijoista ja sammakkoeläimistä sekä lepakoista. Linnuista mukaanlukien vakinaiset läpimuuttajat ja vierailijat. Yhteensä noin 400 lajia.

Lintulajikohtaisissa esittelyissä näkyy animaatiotyöt, jossa näkyy talvehtimispaikka ja sen muuttoreitti pesimäpaikalle. Tänä aikana on myös valmistettu pitempiä opetusdokumentteja sekä esitelty selkärankaisten erityisryhmiä. Koulut ovat saaneet näitä käyttöön suoratoistoelokuvina. Nämä elokuvat opettavat koululaisia tehokkaasti tuntemaan ja suojelemaan luontoa. Nimellä **Tulevaisuuden luonto** on meidän kouluille tekemä pitempi neliosainen dokumenttisarja. "Tulevaisuuden luonto" on tässä yhteydessä myös mainitsemisen arvoinen, koska se ohjaa lapsia ja nuoria oikeanlaiseen Suomen luonnon tulevaisuuden näkymään. Se opettaa miten pitäisi Suomen luontoa hoitaa niin, että se pysyisi luonnonmukaisen puhtaana ja maisemallisesti ehjän kauniina. Nämä ohjelmat ohjaa myös luontokadon pysäyttämiseen. Tehdessämme näitä elokuvia olemme sydämessään toivoneet, että Suomeen juurtuisi luontoystävällistä kansaa ja ett-eivät he etääntyisi Suomen luonnosta. Olemme puolustaneet ohjelmillaan onnekkaasti luontolähimmäistämme.

Tämän esittelyn tein Teille vain vakuudeksi, että luontoasiat ovat minulle hyvin tuttuja.

Näillä kolmella yllämainitulla hankealueella virtaa natura 2000 ojia, Sanginjoki, Vuotonoja, Pyyräoja, Porkkaoja, Korpisenoja, Pallo-oja, Lekkerioja, Kusioja, Sorsuanoja ja Kusijärvi. EU:n direktiivi natura 2000 Kiiminkijoen vesistöissä velvoittaa suojelemaan näiden vesien eläimiä. Lohi, harjus, jokirapu, viitasammakko, nahkiainen, saukko ja mahdollinen jokihelmisimpukka. Muunmuassa sorsuanojalta ja vuotonojalta voisi löytyä raakkuja. Muunmuassa pallo-ojasta on löydetty tuore saukon pesä. Potentiaalinen saukon pesäluola on löydetty korpisenojasta. Saukko esimerkkinä on IV liitteen tiukasti suojeltu laji. IV liitteen suojelu velvoittaa ettei kyseisen lajin elinympäristöä, lisääntymisaluetta saa minkäänlaisella rakentamisella hävittää. Viitasammokkoa löytyy hankealueen sisältä useista paikoista. (Viitasammakko on IV liitteen laji)

Kulttuuriset kylämaisemat ja asumisviihtyvyys

Vähä-vuoton-, Nuorittan-, Jokikokon ja Alavuoton kylän kulttuurimaisemat tulevat menemään pilalle.

Välke, valo, ääni, näköhaitat

Välke, valo ja ääni haitat ovat kylien asukkaille kestämaton, rasittava haitta. Näköhaitat ovat niin merkittävät, että 2 kilometrin suojaeläisyys on riittämätön. Vähimmäissuojaetäisyys on oltava vähintään 5 kilometriä lähimpään vapaa-ajan asuntoon ja asuttuun rakennukseen. Yhdenvertaisuus ei toteudu maaseudun kylien asukkaille.

Tuulivoimalan rakennusmateriaali on ongelajätettä käyttöön päässä 25-30 vuoden päästä

Lasikuitua tai alumiiniterästä. Kaikki saasteet ja haitat voimaloista tulee paikallisten ihmisten ja luonnon kärsittäväksi.

Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunnan lausunto 15.10. -24.

Oulun kaupungin yhdyskuntalautakunta haluaa yksimielisesti tuulivoima-alueiden tarkemman suunnittelun yhteydessä, että voimaloiden yhteisvaikutukset ympäristöön ja näkymiin tulevat huomioiduksi, koska tuulivoimaloiden korkeudet ja paksuudet kasvavat koko ajan.

Vaadimme yllämainittujen asioiden vuoksi maakuntakaavan hylkäämistä näiden kolmen tuulivoimalapuiston osalta.

Pikku-Joutensuo, Oulu tv-1 516

Kaskensuo, Oulu L tv-1 545

Kaskensuo I, Utajärvi tv-1 544

Täydennys (yhteystiedot poistettu) muistutukseen, saatu sähköpostitse 28.10.2024

Kulttuuriset kylämaisemat ja asumisviihtyvyy

Alavuotto on valtakunnallisesti, kulttuurisesti arvokas kylä. Se on arvokas kulttuurimaisemallinen maaseudun kylä. Aikojen kuluessa kylä on rakennettu korkealle mäelle. Kylä on tiheästi asuttu, jossa savuja on paljon, pihojen ja peltoilkkujen pikku kaupunki. Kiiminkijoki halkaisee kylän. Korkealta paikalta 300 metriset tuulimyllyt eivät passaa kylän idylliin. Myllyt taivaanrannalla näkyisivät lähes koko kylälle. Joka syksy siellä vietetään perinnepäivä, Alavuottopäivä. Kaikkeen perinteisiin liittyvä kylätaphtuma. Toteutuessaan Artinen muuttoreitti ja tuulimyllyjen poisto kaava-asetuksilla, antaisi mahdollisuuden ajaa laajemmaksi perinne kylän mainetta.

Kotka katoaa

Pikku-Joutensuo tv1 516 , Kaskensuo L Oulu tv-1 545 ja Utajärvi/Kaskensuo I tv-1 544 Nämä myllypuistot hävittäisivät kolme maakotkareviiriä. Näistä kolmen kotkparin reviirin pesistä on kuvatodisteet. Reviirien häviämisen todisteen perustaksi vetoamme maakotkan elinpiirin talviseen suuruuteen. Talvella maakotka metsästää kuvilla todistetusti pesältä noin 15 kilometrin säteellä. Kuvat on otettu rengasjalkaisesta kotkparista. Parittelokuva pesäpaikan läheltä ja kaukana noin 15 kilometriä päässä eläinraadolla. Molemmat kuvat on otettu samoihin aikoihin kevättalvella. Näiden kolmen kotkparin elinpiirit yltävät yhdelle tai toiselle tuulipuistoalueelle. Jos annetaan muuttoreitille lupia itärajallepäinkin niin tuho on Pohjois-Pohjanmaalle Katasofi. Määrä on järkyttävä jos laskee emojen tulevat sukupolvet mukaan. Vaadimme, että arktisten lintujen muuttoreitille tuulivoimalat kielletään.

Puolustusvoimat

Puolustusvoimat haluavat, että jätettäisiin lentoharjoituksia varten tuulimyllyistä ilmatilaan vapaa-alue lennettäväksi. Tässä se nyt tulee. Kun yhteensattumana arktisten lintujen muuttoreitti Oulunsalosta itäkoilliseen oivallinen ratkaisu ongelmalle. Saamme kaksi kärpistä yhdellä iskulla. Tulisi puolustusvoimilla halvaksi ja ilmastollisesti oikea ratkaisu. Oulunsalosta taivaalle noustessa saa alkaa heti laitteita testailemaan. On Teillä sitten mukava esitellä EU:lle ja muille eri yhteisöille, että meillä Pohjois-Pohjanmaalla on osattu ottaa huomioon katoava luonto ja tärkeä isämaallinen puolustus. Molemmat äärimmäisen tärkeitä asioita. Vetoamme perustellusti, että arktinen muuttoreitti rauhoitetaan tuulimyllyistä kaava-asetuksilla.

Täydennys (yhteystiedot poistettu) muistutukseen, saatu sähköpostitse 29.10.2024

MUUTTOREITIN LAJIT, JOTKA KUULUVAT EU:n LINTUDIREKTIIVIEN SUOJELUN ALLE (kaikki esitellyt lajit ovat näiden liitteiden alle kuuluvia)

EU:n lintudirektiivin I-liite (Lajeja on kertynyt tältä liitteeltä paljon) Yhteisön tärkeinä pitämät, Suomessa esiintyvät lajit, joiden elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin. Toimilla varmistetaan lajien eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella (mm. Natura 2000 -alueiden perustaminen).

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut (Lajeja on kertynyt tältä liitteeltä paljon) Suomessa säännöllisesti esiintyvät muuttavat lajit, joiden suojelemiseksi on toteutettava vastaavat toimenpiteet kuin liitteen I lajeille (mm. Natura 2000 -alueiden perustaminen).

EU:n lintudirektiivin II/A-liite. Lajit, joiden metsästäminen voidaan sallia koko Euroopan Unionin alueella mikäli kansallinen lainsäädäntö sallii sen. Jäsenvaltioiden on varmistettava ettei metsästyksessä vaaranna lajin suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella. Liitteessä on listauksen lisäksi riekon alalajit *Lagopus lagopus scoticus* ja *L. l. hibernicus*, jotka eivät esiinny Suomessa.

EU:n lintudirektiivin 2/B-liite Lajit, joiden metsästäminen voidaan sallia Suomessa (jäsenmailla omat luettelot), mikäli kansallinen lainsäädäntö sallii sen. Jäsenvaltioiden on varmistettava ettei metsästyksessä vaaranna lajin suojelutoimenpiteitä niiden levinneisyysalueella.

Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020) (Lapasotka, suokukko, lapinsirri) Lajisuojelun alueellisen suunnittelun priorisoinniseksi ympäristöhallinnon vastuulla olevista uhanalaisista lajeista on valittu pikaisimpia suojelutoimia vaativat lajit omalle listalle ns. kiireellisesti suojeltaviksi lajeiksi. Lista päivitettiin vuonna 2020. Valinnan ovat tehneet ympäristöhallinnon apuna toimivien eliöryhmien lajiasiantuntijat Suomen ympäristökeskuksen koordinoimana. Lue lisää: https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Lajit/Lajisuojaus/Kiireellisesti_suojeltavat_lajit

MITEN UHANALAISUUSLUOKKA/DIREKTIIVISUOJELUSTATUS LUETAAN!

Esimerkkinä:

Äärimmäisen uhanalainen laji / Lintudirektiivi I-liitteen suojelustatus = Suojelustatus on peilattava lajin uhanalaisuusluokkaan eli äärimmäisen uhanalaisuusluokkaan. Eli sen voisi sanoa näin, lajia on noudatettava äärimmäisen voimakkaasti, tarkasti, rehellisesti, hitustakaan siitä lipsumatta. Tee ainoastaan suojelutyötä. Elä tapa elä häiritse. Erittäin uhanalaista ja siitä edelleen uhanalaisuusluokan alenemaa peilataan hitusen kerrallaan alempaan suuntaan.

TUULIMYLLYJEN RAKENTAMINEN UHKAA HÄVITTÄÄ NÄIDEN LAJIEN OLEMASSAOLON NIIDEN PERINTEISELLÄ ARKTISELLA MUUTTOREITILLÄ

suokukko

Calidris pugnax

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen); Säännöllinen pesijä CR äärimmäisen uhanalainen Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin liite; Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020); VANHA Kiireellisesti suojeltavat lajit,

Uhanalaisten lajien esiintymien turvaaminen metsätaloudessa – Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 laadittu lajiluettelo Suokukko kuuluu EU:n lintudirektiivin I-liitteen ja Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020) piiriin.

Salapäräisen ja eriskummallinen suokukko on meille suomalaisille ollut sukupolvien ajan kovasti tykätty lintu. Ikävää, että se on nyt äärimmäisen uhanalainen ja kiireellisesti suojeltava, katoava laji. Länsi- Euroopassa ja Afrikassa talvehtineista suokukoista iso osa saapuu meille Pohjanmaan rannikkoa pitkin. Niiden levähdyspaikkana on tunnettu alue, Oulun eteläpuoliset merenlahdet. Tätä aluetta ne käyttävät myös syysmuutolla. Ounseudun merenlahdille osa jää pesimään mutta osa jatkaa muuttoa itäkoilliseen ja pohjoiseen. Vahva suunta on Itäkoillinen, koska sillä suunnalla on heti alkumatkalla ja sitten myös itärajan tuntumassa vahva pesimäalue. Alue jatkuu vahvana vielä pitkälle Venäjän rajan taka. Ohilentoreitti passaa keskeisesti tuulimyllyaitojen ohittamiseen.

Äkisti tuntuu siltä että, direktiivin suojelutatus kytkeytyy vain maahan liittyvään elinympäristöön. Minun tulkintani on se että, lintujen elinympäristö koostuu niistä paikoista missä ne milloinkin elämän osa-aikoina ovat. Siihen kuuluu karkeasti sanoen maa, vesi ja ilma. Elinympäristö voi muuttua eri vuodenaikoina paljonkin. Esimerkiksi paikallisilla linnuilla se muuttuu talven tullen laajemmaksi. Mutta esim. tervapääsky elää ilmatilassa, nukkuukin siellä. Sen elinympäristö on ilma Ainoa maayhteys on pesäpaikka. Suokukoilla on muuttomatalla elinympäristönä ilma. Näin sen ilmatilaa pitää suojella. Vakituisen lentoradan Ilmatila on suokukon osalta erityistoimin suojeltava.

Myllyihin törmäilyt suokukoilla ovat pitemmän päälle erittäin todennäköisiä. Kävihän maakotkallakin näin, että vuosia pidettiin jo varmana ettei se ei törmäile myllyihin. Mutta todistetusti toisin kävi. Koska suokukko on äärimmäisen tarkan suojelun alla, niin yksikin törmäys on jo liikaa. Jos myllyjä tehdään tietoisesti muuttoradalle niin, silloin siitä on varma osoitus ettei täällä olla välitetty suokukoista. Meidän pitäisi olla hyvillään ja onnellisia siitä, että yhteisöstä päin pidetään meidän luonnosta huolta. He ajattelevat meille vain hyvää. "Ottakaa arvokas luonto ajoissa hallintaan. Muualla luontokato on jo paljon pidemmällä ja vaikeasti pysäytettävä asia."

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Alavuoton hakasuo on erittäin hyvä suokukkojen välilaskupaikka. Levähdyspaikalta on havainto isosta parvesta, joka lähti jatkamaan muuttoa kohti itäkoillista. Tänne suokukkoja näyttää kokoontuvan myös sisämaankautta pohjoista kohti muuttavat linnut.

Katso linkki: Videodokumentti, suokukko. (*Yhteystiedot poistettu*) virman sivuille josta löydät tässä esille tulleet lajit.)Vi-deossa näkyy muunmuassa kuinka hyvä on Oulun eteläpuoliset merenrannat suokukkojen levähdyspaikkana. Koko muutto esitys pitäisi päivittää tätä päivää vastaavaksi, koska sen pesimäalueet ovat muuttuneet itäpainotteiseksi. Reitti on itäkoilliseen vahvistunut. Pääosin muutto tapahtuu Länsirannikkoa pitkin. Monien muidenkin lajien muutto ja asia-tieto ei vastaa tämän päivän tietämystä. Nämä videodokumentit ovat tehty 1990-2000 vuoden välillä.

pikkusirri

Calidris minuta

Satunnainen pesijä; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen)

CR äärimäisenuhanalainen Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin muuttolinnut

Pikkusirrin erottaa lapinsirristä, pikkusirrin selän vaalea V-muotoinen kuvio. Pikkusirri talvehtii Länsi-Euroopan ja Länsi-Afrikan rannikoilla. Sieltä sirrin sipsuttajat saapuu Hailuodon sekä Oulun eteläpuolen merenlahtien rantalietteilte. Näillä main ne viihtyvät vain hetken. Kerron kuvaustapahtuman eräältä rannalta noin 10 linnun parvesta. Niistä näki sen että lintujoukolla oli tarkoitus vain vahvistua ja lisätä energiaa loppumatkaa varten. Pallerojoukko piiperteli rauhattomasti

välillä ilmaan lennähdellen. Laskeutuessaan linnut alkoi hiekkasannalla sinne tänne pyörähdellä ja kääntyillä äkkiä puolelta toiselle. Jatkuvasti hyönteistoukkia vesikalvolta ja sannalta nyppien. Täytettyään kuvut täyteen, ne olivat jo poissa. Täältä Oulun läheisiltä merenranta-alueilta ne sinkoutuvat kiireesti taivaalle. Niillä on pesimäpaikoille kiire, koska Arktisen tundran kesä on lyhyt. Poikaset pitäisi saada kasvamaan jo varhaisessa vaiheessa omatoimisiksi. Pikkusirri pesii vain Pohjois-Venäjän Jäämeren rannoilla ja rannikon tundralla. Läntisimmän kannan pikkusirreistä voi pesiä jossakin vaikealla retkeilyalueella ihmisiltä piilossa. Syysmuutto tapahtuu samoja reittejä käyttäen.

Pikkusirriellä on äärimmäisen kova suojeluvaatimus, (EU:n lintudirektiivin I-liite). On aivan oikein, että tällä pienellä linnulla on olemassaolon oikeus, koska sillä on oleellinen osa luonnon ekosysteemiä. Linnun hävitessä muuttoreitiltään se on erittäin paha asia. Venäjän puolella pesivää pääkantaa pitää erittäin suurella voimalla suojella ja hoitaa. Sen pesimäkanta pitäisi päästä vapaasti kasvamaan, että se pystyisi vahvistumaan ja laajentamaan pesimäaluettaan. Meillä on yksi hyvä vaihtoehto, se että varjelemme sen ilmatilaa ja sen levähdyspaikkoja. Tuulimyllyillä ei saa lähteä lajia tietoisesti hävittämään. Se olisi vastoin yhteisön laatimaa direktiiviä. Jos tuulimyllyt rakennetaan tänne suunnitellusti niin siitä pääsee todennäköisesti tieto EU:hun asti. Siellä Suomessa tehdään Äärimmäisen uhanalaisten (2 kpl) ja erittäin uhanalaisten (3 kpl) eteen tuulimyllyistä esteaitoja niiden muuttoreitille. Se olisi kansainvälisesti nolo juttu. Voisi syntyä kovakin äläkkä, "raakkuäläkkä".

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Havainto on alavuoton Hakasuolta. Kaksi aikuista pikkusirriä paluumuutolla. Toistutus paluumuutostakin.

Katso videodokumentti: pikkusirri. Sieltä näette muunmuassa muuttoreitin pesimäpaikoilleen. Muuttoreitti on suuntaa antava. Tänä päivänä Suomenlahden ja Pohjanlahden kautta muuttaviin lintuihin ei ole niin suuri ero kuin muuttoesityksestä voisi päätellä. Videolla näkyy Hailuodossa muuttomatkalla olevan parven, jossa rauhaton lintujoukko ruokailee ja kirmailee ja siinä sivussa myös soidineleitä näytellen.

tundrametsähanhi

Anser fabalis rossicus

Vakiintunut

EN erittäinuhanalainen

EU:n lintudirektiivin II/A-liite; EU:n lintudirektiivin muuttolinnut

Anser fabalis

rossicus Buturlin, 1933

Anser serralrostris

Anser serralrostris rossicus

Tundrametsähanhi on hanhen eräs alalaji. Lyhyen kaulan vuoksi se on perinteistä metsähanhea vähän pienempi ja yleiskualtaa tanakka ja typpä, lähinnä lyhyen kaulan vuoksi. Lyhyemmän nokan vuoksi pää vaikuttaa myös typpäältä. Perinteisellä metsähanhella se on pitkä, joutsenmainen. Sen muuttoreitti osoittaa kytkeytyvän paljolti Oulun eteläpuolisten merenrantojen ja peltolakeuksien levähdys- ja ruokapaikkojen kautta. Sieltä ne suuntaavat kohti itäkoillista. Määränpää on Venäjän puoleisen Jäämeren rannikon ja saarten turndra-alueet. Pohjois-Suomen itäosissa

tundrametsähanhi pesii sadan parin voimin. Erittäin uhanalaisen linnun törmäys tuulimyllyaitoihin olisi erittäin raadollinen tapahtuma. Mitä se direktiivi tästä ominsanoin sanoo. Suojelustatusta on noudatettava erityistoimin, erittäin tarkasti ja rehellisesti, niin että sanat toteutuvat viimeistä piirtoa myöten. Eli sitä pitää vain ja ainoastaan suojella. Metsästyslaki on vain metsästyksen tarkoitettu valvottu laki. Mutta tuulimyllyt ei sitä lakia kuuntele, vaan jauhaa jurnuttaa luontokatoa vuodesta toiseen, niin kauan kuin ne siinä seisovat. Kysytään onko tuulimyllyjen asennus vilkasliikenteiselle muuttoreitille laillista. Ei suinkaan. Tämä kirjoitus koskee myös perinteistä vaarantunutta metsähanhea, jonka muutto on monin verroin massiivisempaa kuin tundrametsähanhen.
EU:n lintudirektiivin muuttolinnut, (EU:n lintudirektiivin II/A-liite)

metsähanhi (taigametsähanhi *Anser fabalis fabalis*)

Anser fabalis

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen);

Säännöllinen pesijä

VU vaarantunut

EU:n lintudirektiivin II/A-liite; EU:n lintudirektiivin muuttolinnut Riistalintu (Metsästyslaki 1993/615); Uhanalaisten lajien esiintymien turvaaminen metsätaloudessa – Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 laadittu lajiluettelu

Perinteisen metsähanhen (taigametsähanhen) ja tundrametsähanhen kevät muutto on kymmenien tuhansien lintujen yhteinen joukkomuutto Oulun eteläpuolisten peltojen levähdys- ja tankkauspaikalta. Näiden syysmuutto on vähän laajemmalle levinnyttä, mutta paluu muuttoväylän kautta on runsasta. Viimekeväinen tutkimus osoittaa, että Tynnyri-korpi-mustansuon tuulimyllypuisto on juuri niiden itäkoilliseen suuntautuvalla pääreitillä. Nyt tullaan ydinkysymykseen. Kun kuulee sanottavan ettei hanhet lennä tuulimyllyihin ja kuole, ei oikein ole uskottavaa puhetta. Otetaan esimerkkinä merikotka ja maakotka. Merikotkasta tulee Norjassa yleisesti havaintoja tuulimyllykuolemista. Siellä käydään jo kovaa keskustelua kuka on näistä kuolemista vastuussa. Suomessa puhuttiin että maakotka ei lennä tuulimyllyihin, mutta toisin kävi, siitäkin on myllykuolema todistus. Tällä hetkellä tuulimyllyjä on Pohjois-Pohjanmaalla vähän, kun verrataan siihen mitä niitä tänne suunnitellaan. On aivan käsittämätön kuinka suuri vaara on tulla tästä toimesta luonnolle KATASTROFI. Kuka on vastuussa! Varmaankin se, joka tämän asian tietoisena päättää ja tekee.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Kaksi varmaa tundrametsähanhiparvia itäkoilliseen. Lähes pokkeuksetta havainnoista näkyy, että hanhet muuttavat Oulun eteläpuolisilta peltolakeuksilta itäkoilliseen. Yksilömäärät ovat valtavia. Meilläkin jo noin 6000 yksilöä. Meillä havaintoaika koko kevään muuttoon varsin lyhyt.

Katso linkki: Videodokumentti metsähanhi. jossa näkyy muunmuassa peltolakeuksien hanhien massiivista muuttoliikettä. Suomenlahden ja Pohjanlahden kautta muuttavien määrissä ei ole niin suurta eroa kuin muuttoesitys antaa näyttää. Muuttoesityksen tekoaikana ei oltu nykytietämyksen tasolla.

lapasotka

Aythya marila

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen);

Säännöllinen pesijä

EN erittäinuhanalainen

Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); Erityisesti suojeltavat lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin III/B-liite; EU:n lintudirektiivin muuttolinnut; Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2020); VANHA Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2010–2011); VANHA Uhanalaiset lajit (LSA 1997/160, liite 4 2013/471); VANHA Erityisesti suojeltavat lajit (LSA 1997/160, liite 4 2013/471)

Lapasotka on erittäinuhanalaisesti suojeltavien lajien listalla, sekä myös Kiireellisesti suojeltavien lajien (SYKE 2020) listalla. Se on Lapin ja itäkoillis-Suomen harvinainen pesimälintu. Tukkasotkasta sen erottaa lapasotkan koiraan vaalea selkä. Lapasotkan naaraan nokon juuren ympärillä valkea rengas.

Itä- ja Pohjanmeren rannikolta ja Ahvenanmaan rannoilta tulee keväällä lintuja Pohjanlahtea pitkin Perämerelle. Perämeren pohjukasta lintuja menee myös Lappiin pesimään. Oulun seudun vesiltä suurin osa lähtee suuntaamaan itäkoillis Suomessa olevalle vahvemmalle pesimäalueelle Venäjälle asti. Venäjällä on lapsotkalla vankempi populaatio, jota pitää meidänkin suojella. Syysmuutto tapahtuu väljempää reittiä pitkin. Pidän erittäin murheellisena asiana sen eteen tulleita Tuulipuistoaitoja. On joskus mykistävää kuulla että myllyn tappolistalta löytyy myös lapasotka.

Lapasotka kuuluu myös kiireellisesti suojeltuihin lajeihin. Näin näistä lajeista sanotaan: Lajisuojelun alueellisen suunnittelun priorisoimiseksi ympäristöhallinnon vastuulla olevista uhanalaisista lajeista on valittu pikaisimpia suojelutoimia vaativat lajit omalle listalle ns. kiireellisesti suojeltaviksi lajeiksi. Lista päivitettiin vuonna 2020. Valinnan ovat tehneet ympäristöhallinnon apuna toimivien eliöryhmien lajiasiantuntijat Suomen ympäristökeskuksen koordinoimana.

Katso paperinen karttaliite: Pesimälevinneisyys, lapasotka. Tämä on nykylevinneisyys Suomessa.

Katso linkki: Videodokumentti lapasotka. Muuttoaesitys olisi päivitettävä tähän päivään sopivaksi. sen levinneisyys pohjan mukaan.

merisirri

Calidris maritima

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen);

Säännöllinen pesijä

EN erittäinuhanalainen

Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin muuttolinnut; VANHA Uhanalaiset lajit (LSA 1997/160, liite 4 2013/471)

Merisirri peii meillä vain käsivarren alueella noin 20 parin voimalla. Vahvemmin se pesii Pohjois-Venäjän jäämeren rannoilla. Tutkijoiden välillä on erimielisyyttä kummalta peimäalueelta meillä Perämerellä lepäilevät linnut ovat. Vaan tulevatko ne molemmilta. Se ei ole minullekkaan selvinnyt. Jos venäjältä, niin vaara on myllyistä suuri. Jos eletään tämän lajin osalta varmanpäälle, niin muuttoväylä puhtaaksi myllyistä.

Katso linkki: Videodokumentti, merisirri. Muuttoaesityksessä merisirrit menevät pohjoiseen.

muuttohaukka

Falco peregrinus

Vakiintunut; Säännöllinen pesijä

VU vaarantunut

Uhanalaiset lajit (LSA 2023/1066, liite 6); EU:n lintudirektiivin I-liite Vaarantuneilla lajeilla on sama EU:n direktiivisuoje-lutatus kuin aiemmillä.

Muuttohaukka talvehtii pääasiassa Länsi- ja Lounais-Euroopassa. Runsaat pesimäpaikat ovat Itäkoillisen aapasuot ja rajantakaiset Venäjän aapasuot ja tundrat. Kahlaajalintujen tunnettuna saalistajana sen muuttoreitti kulkee pääpainoi-sesti Pohjanlahden Itärantoja myötäillen. Oulun eteläpuoliset lintulahdet ovat sen tykätty ohituspaikka. Siellä se on sekä keväällä että sykyllä aika tavanomainen kahlaajalintujen saalistaja. Tämän reitin kautta muutto on vilkasta suunni-telluilla myllypuistoaidoilla.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot.

Katso paperinen karttaliite: Pesimälevinneisyys, muuttohaukka. Tämä on nykyinen pesimälevinneisyys.

Katso linkki: Videodokumentti, muuttohaukka. Muutto olisi päivitettävä pesimälevinneisyyden mukaan.

mustaviklo

Tringa erythropus

Vakiintunut. Säännöllinen pesijä

NT silmälläpidettävä

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3a Keskiboreaalin, Pohjanmaa; Alueellisesti uhan-alainen 2020 - 3b Keskiboreaalin, Pohjois-Karjala–Kainuu; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3c Keskiboreaalin, Lapin kolmio; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 4a Pohjoisboreaalin, Koillismaa; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 4b Pohjois-boreaalin, Perä-Pohjola

Silmälläpidettävillä lajeilla on sama EU:n direktiivisuojaus kuin aiemmillä. Keväällä pitkäsääriset mustaviklot muuttavat Pohjanlahden rantamia pitkin Oulun korkeudelle. Sieltä ne suurin joukoin suuntaavat sisämaahan. Se on alueellisesti uhanalainen. Muunmuassa Koillismaa ja Kainuu ovat sen uhanalaisia alueita. Myllyt ovat uhkaksi näille kauniille lin-nulle.

Katso paperinen karttaliite: Pesimälevinneisyys, mustaviklo.

Katso linkki: Videodokumentti, mustaviklo. Muuttoesitystä päivitettävä nykyisen titämyksen mukaan, ottaen huomioon sen vahva pesimäalue.

pikkujoutsen

Cygnus columbianus

Läpimuuttaja EU:n lintudirektiivin I-liite.

Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Ei uhanalaisuusarviointia, mutta se on liitteessä mukana. Suojeludirektiivi on sama kuin muillakin (I-liite). Muutto on vähälukuista, mutta joinakin vuosina muutto on voimakkaampaa. Muutto suuntautuu Oulun eteläosan peltolakeuksilta vienanmeren halki Jäämeren rannikolle ja saarille. Myllypuistot osuvat näiden pikkujoutsenten lentoradalla.

Katso linkki: Videodokumentti, pikkujoutsen. Esitys vastaa tätä päivää.

tundrakurmitsa

Pluvialis squatarola

Läpimuuttaja; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen) EU:n lintudirektiivin muuttolinnut. Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Tundrakurmitsan päämuutto kulkee Suomenlahden kautta Venäjän jäämeren rannikolle. Pohjanlahti on myös sen tärkeä muuttoreitti. Myllypuistoalueen muuttoreitiltä meillä on siitä havainto. Videodokumentissa on kuvaa suuresta parvesta Hailuodon levähdyspaikalta. Imartelevan muuttokuvan näette dokumentilta. Tundrakurmitsat, kuten muutkin pikkukahlaajat lentävät muuttaessaan korkealla taivaalla. Niitä on vaikea nähdä ja kuulla, kun ne lentävät korkealla ja äänneävät harvaan. Useimmat niistä lentävät kertaheitolla pitkänkin matkan kerrallaan, jopa pesimäpaikoille saakka. Tästä syystä meillä on aika vähäsen havaintoja täältä kaukaa sisämaasta. Pitää olla hyvä äänten tunnistaja jos varman havainnon saa aikaiseksi.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Hakasuon lintukosteikko. Havainto yli lentävistä linnuista itäkoilleseen. Katso linkki: Videodokumentti, tundrakurmitsa. Videolla muuton runsautta Pohjanlahden kautta vähätellään. Muutenkin muuttoesitykset ovat tähän meidän tarkoitukseen tehty vähän huolimattomasti. Pitää ottaa huomioon videot on tehty 1990-2000 vuosien välillä.

isosirri

Calidris canutus

Läpimuuttaja; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen)

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut. Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Isosirrin päämuutto kulkee Suomenlahden kautta Venäjän jäämeren rannikolle. Pohjanlahti on sen vähäisempi muuttoreitti. Reitti on sama kuin esimerkiksi tundrakurmitsalla ja kuovisirrillä. Meillä on näistä vaikeasti todistettavista lajeista paljon videokuva keväältä että syksyltä. Kuvat ovat Oulun eteläpuolen kosteikkoalueilta. Täältä otetut kuvat todistavat, että lintujen on pakko lentää tuulimyllypuistojen läpi muuttaessaan rajoittuvalle pesimäpaikalle keskisen Venäjän jäämeren rannikolle. Todistan että, lintujen muuttoväylästä poikkeamiseen ei ole aikaa, kun keväällä pesimäpaikoille on kiire. Arktisilla lajeilla on pesimäpaikoille kiire, koska kesä on lyhyt ja poikaset pitää keretä varttua vahvoiksi syysmuuttoa varten.

Katso paperinen karttaliite: Pesimälevinneisyys, yhteinen monelle kahlaajalle.

Katso linkki: Videodokumentti, isosirri.

kuovisirri

Calidris ferruginea

Läpimuuttaja; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen)

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut.

Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Kuovisirri muuttaa Venäjän arktiselle tundralle länsirannikkoa pitkin. Huom! Reittinä Pohjanlahti on vahvempi kuin Suomenlahden kautta. Lintuja saapuu levähtelemään etupäässä Hailuotoon ja Oulu-Raahen väliselle meren rannoille. Sieltä

ne ponnahtaa siivilleen ja ottavat suunnaksi kohti tuulivoimaloita ja siitä vielä pitkälle matkalle Venäjän jäämeren rannikkoa. Syysmuutto tapahtuu menoreittiä pitkin vilkkaammin.

Katso linkki: Videodokumentti, kuovisirri. Linnuista on dokumenttivideoita sekä keväältä että syksyltä. Muuttoesitys vastaa tänä päivänä monen muunkin arktisen kahlaajan osalta.

pulmussirri

Calidris alba

Läpimuuttaja; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen)

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut.

Ei uhanalaisuusarviointia, mutta on I-liitteen suojelustatus.

Kevätmuutolla pulmussirri levähtelee Limingan ja Hailuodon kahlaajarannoilla aika vähälukuisina. Poistullessa syksyllä muutto on runsasta. Videodokumentissa on näyttöä sekä keväältä että syksyltä. Iso- ja kuovisirrin tapaan pulmussirrit matkaavat Venäjän arktiselle Jäämerelle. Matkatessaan ne kohtaavat tuulimyllyjä. 300 metristen tuulimyllyjen napa-korkeus passaa hyvin kaikkien kahlaajalintujen törmäysvaaraksi.

Katso linkki: Videodokumentti, pulmussirri.

mustalintu

Melanitta nigra

Vakiintunut; BirdLife-kategoria A (ilm. luonnonvaraisena tavattu ainakin kerran v. 1949 jälkeen);

Säännöllinen pesijä

LC EU:n lintudirektiivin II/B-liite; EU:n lintudirektiivin III/B-liite;

EU:n lintudirektiivin muuttolinnut; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3b Keskiboreaalin, Pohjois-Karjala–Kainuu; Alueellisesti uhanalainen 2020 - 3c Keskiboreaalin, Lapin kolmio

Mustalintuja saapuu Pohjanlahden länsirantaa pitkin perämerelle. Jossain vaiheessa rannikkoa ne suuntaavat katseensa pesimäpaikkoja Suomen itäkoilliseen ja Venäjälle Vianmerelle asti. Mustalinnut lentävät hurjaa vauhtia siivet suhisten läpi tuulipuistojen. Hurja vauhti on myös monelle arktiselle kahlaajalajille tyypillistä. Niillä suunta on selvä ja varma. Näille linnulle valittua suunnan muutosta on vaikea toteuttaa. Jos tuulipuistot toteutuvat, mustalintujen muuttoreitti jää hyvin todennäköisesti historiaan. Syksyllä linnut palaavat pääasiassa samoja reittejä.

Katso linkki: Videodokumentti, mustalintu.

merikotka

Haliaeetus albicilla

Vakiintunut;

Säännöllinen pesijä

LC elinvoimainen Suuret petolinnut (LSL 2023/9, 73 §);

EU:n lintudirektiivin I-liite; CITES-sopimus, liite I; EU-lainsäädäntö koskien CITES-sopimusta, liite A; VANHA Kiireellisesti suojeltavat lajit (SYKE 2010–2011); Uhanalaisten lajien esiintymien turvaaminen metsätaloudessa – Lajiturva-hankkeessa 2019–2021 laadittu lajiluettelo

Useat talveksi pakoon vetäytyvät merikotkat lentävät Venäjän Vianmereltä Pohjanlahdelle ja siitä saaristomerelle ja Itämeren rantamille. Takaisin ne tulevat paljon samoja reittejä pitkin, Suomen itäkoillisen pesimäalueille Kuolan niemimaalle, Vianmerelle. Päämuuttosuunta osuu suunniteltujen tuulipuistojen kohdalle. Norjassa merikotkat ovat osoittaneet aika yleisiksi tuulimyllykuolemiksi. Merikotkan muuttosuuntaa on vaikea luonnossa päätellä, koska lintu käyttää ilmavirtauksia. Ilmavirtauksissa ne kaartelevat taivaalla sinne tänne. Mutta niiden pesimäpaikat ja muutolla nähdyt merikotkahavainnot osoittavat suunnan edelläesitetyksi.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Merikotka. 1990- luvulla merikotkasta ei vielä tiedetty että suurin osa meillä tavatuista linnuista pesii Venäjän puolella, Kuolenniemi-alueella ja Vianmeren ympäristössä. Muuttoesitys olisi päivitettävä. Katso linkki: Videodokumentti, merikotka.

laulujoutsen

Cygnus cygnus

Vakiintunut; EU:n lintudirektiivin I-liite

LC elinvoimainen

Kaikille tuttu kansallislintumme laulujoutsen kuuluu elinvoimaisuudesta huolimatta muiden mukana EU:n DIREKTIIVILAJIT I-liitteeseen. Eli se kuuluu suojeltavien lajien piiriin, niin sen osuessa tuulimyllyyn on karmaiseva tapahtuma.

Katso paperinen tiira.fi lajihavainnot. Tästä lajista maastohavaintoja on paljon jäänyt kirjaamatta. Useimmilla suuntahavaintopaikoilla on ollut itäkoillinen.

Katso linkki: Videodokumentti, laulujoutsen

Toivomme sydämestämme asti, että katsotte tämän lajiesittelyn erittäin vakavasti. Niin vakavasti, että Te voisitte toteuttaa vaatimuksemme kaavaluonnoksessa arktisten lintujen muuttoväylän täysin tuulimyllyistä vapaaksi. Tuulimyllyistä vapaaksi tehty alue on kansainvälisesti erittäin tärkeä asia. Muuttoväylällä apaa vilkas liikenne on äärimmäisen tärkeä tulevaisuuden teko. Nyt ja aina myöhemminkin on mukava esittää EU:lle ja muille yhteisöille kuinka täällä tehdään maakuntakaavaa lyontoystävällisesti. Varmasti kaikki ovat myöhemmin kiitollisia tästä ratkaisumallista.

Lähdeaineisto:

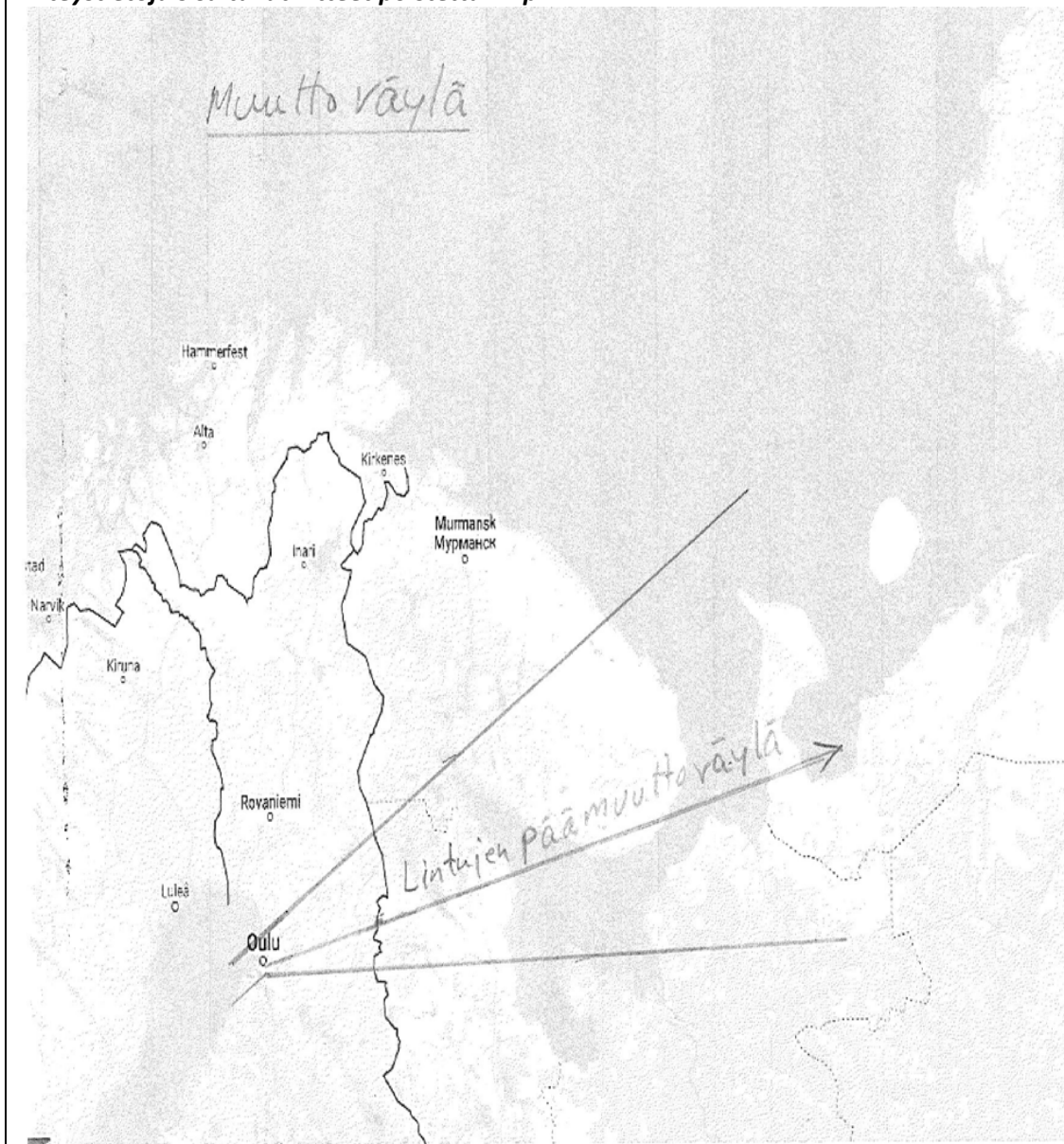
Paperiset Suomen levinneisyyskartat. Suomen Linnut Lasse J. Laine, OTAVA 2023 Paperiset arktiset levinneisyyskartat. Wikipedia.org/Wiki

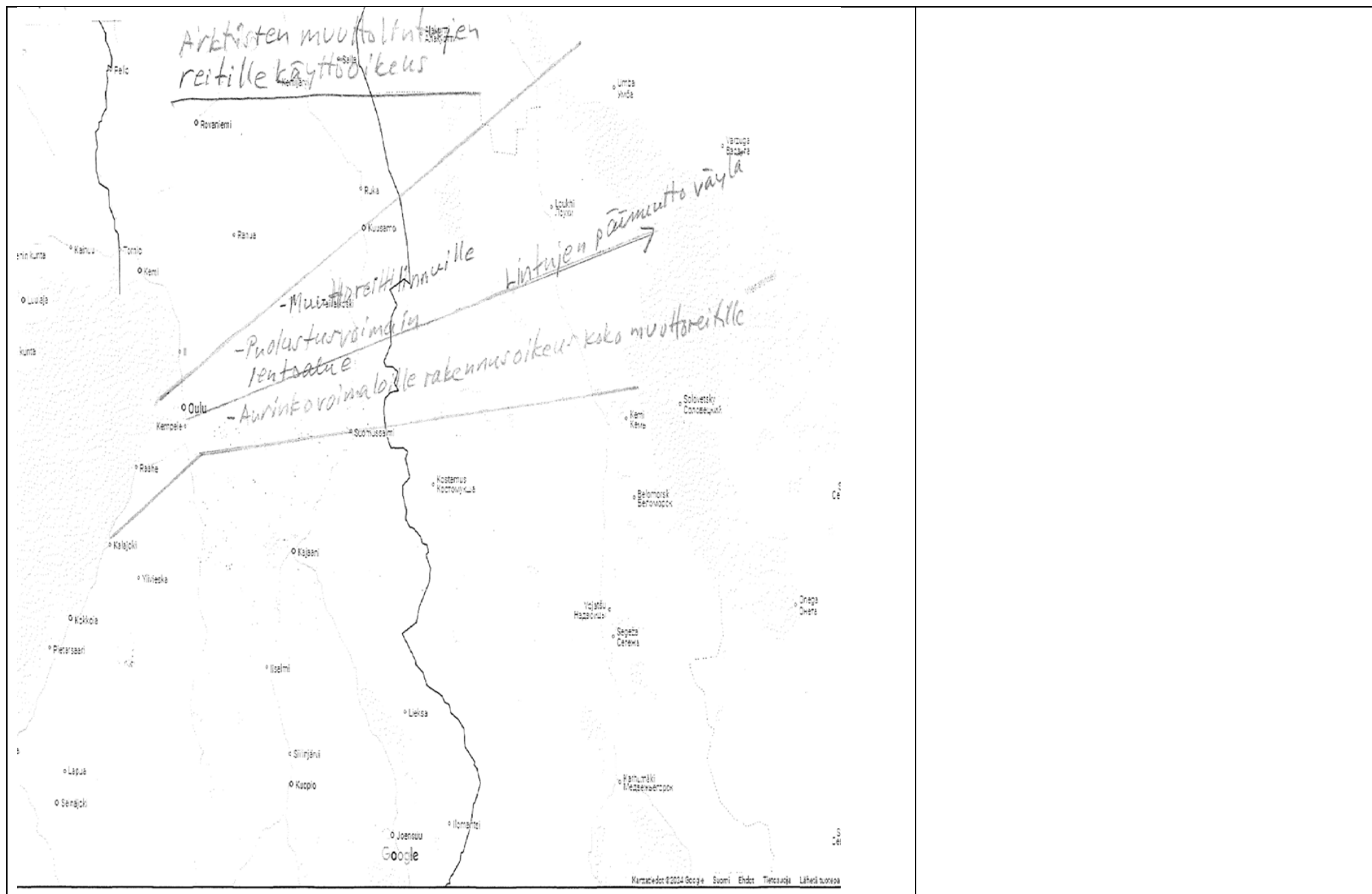
Ystävällisesti (*Paikkakunta poistettu*) 22.10.2024

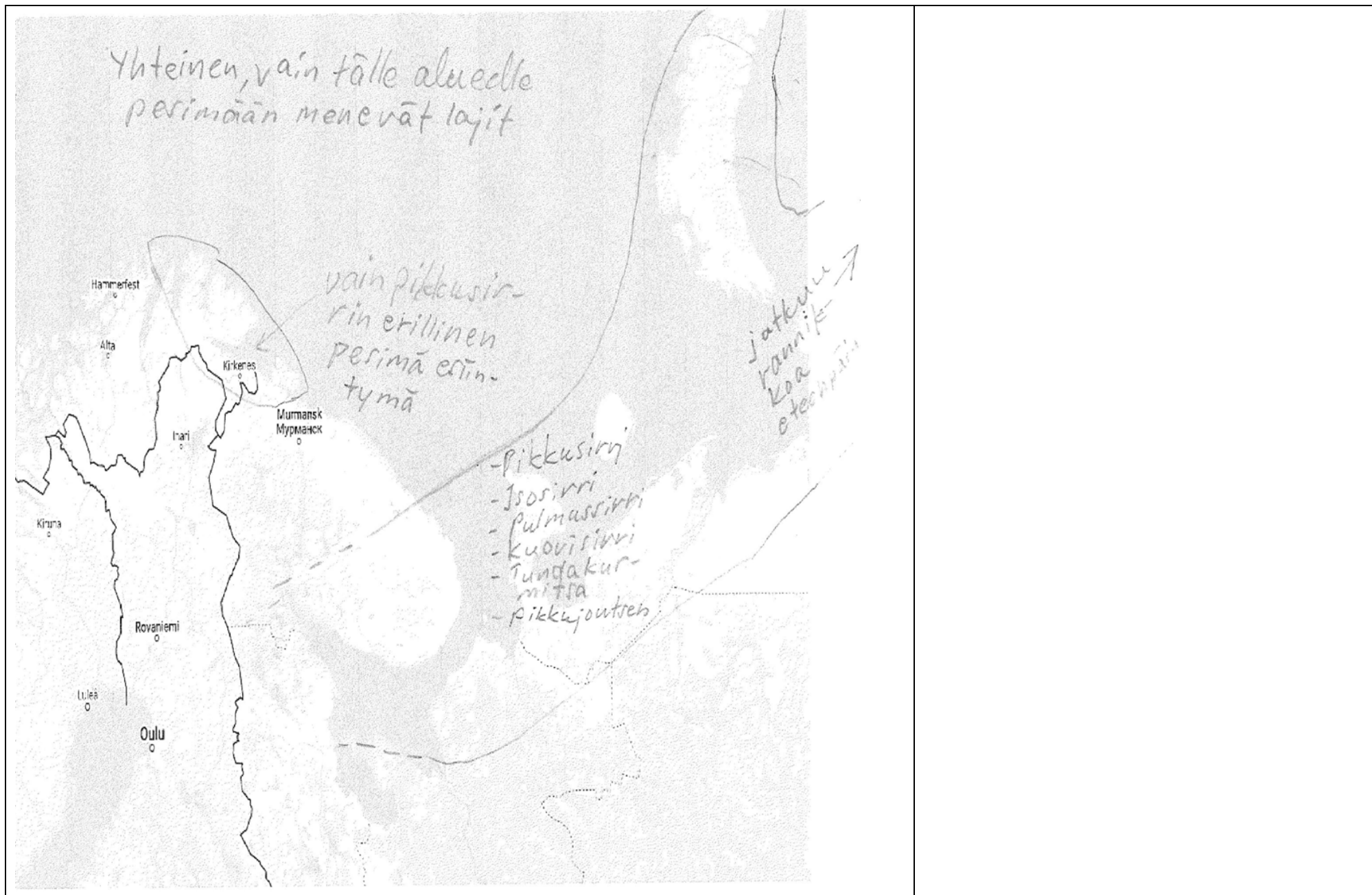
(*Yhteystiedot poistettu*)

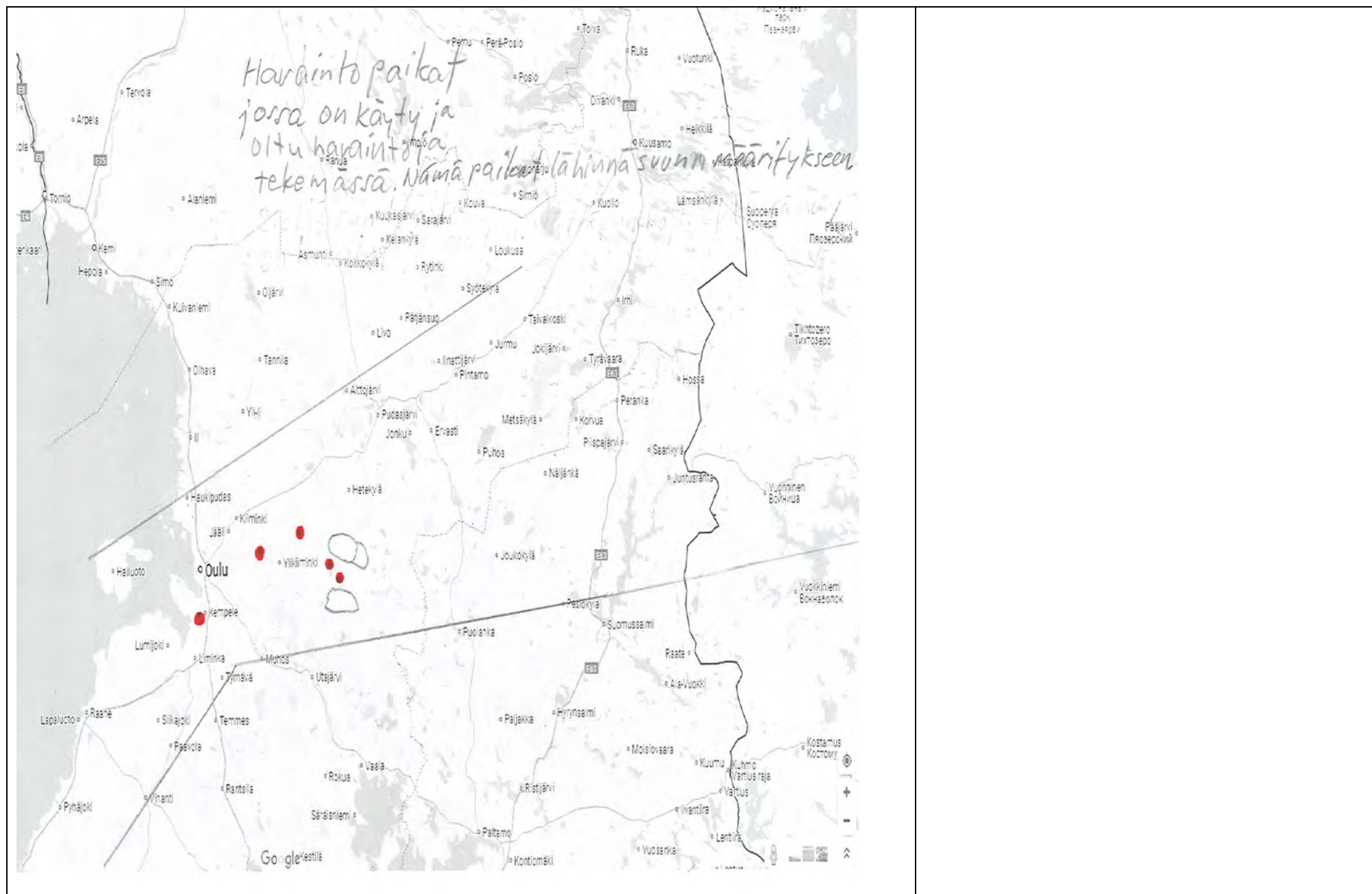
Täydennys (*Yhteystiedot poistettu*) muistutukseen, saatu sähköpostitse 29.10.2024

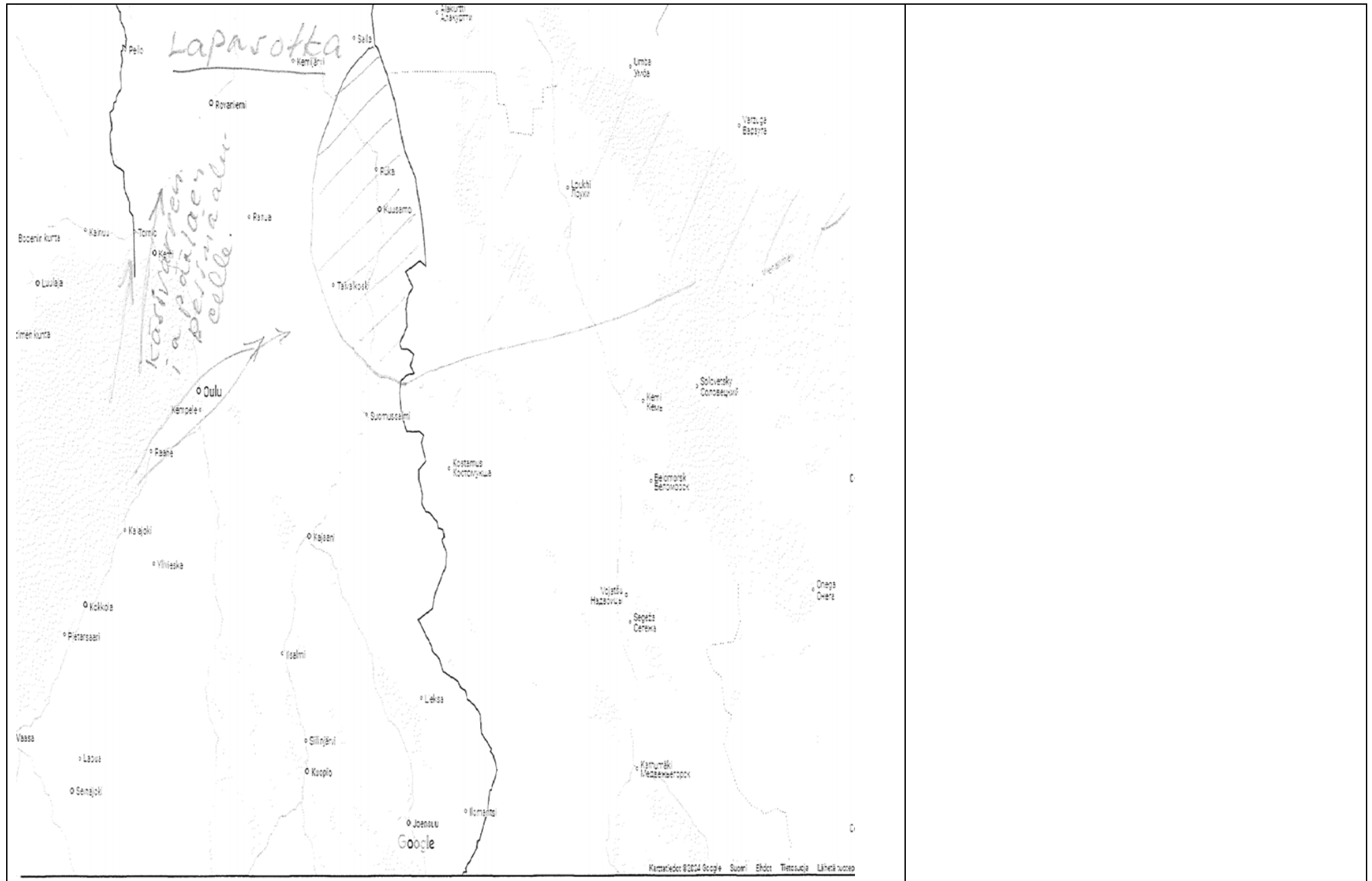
Yhteystietoja sisältävät liitteet poistettu 2 kpl

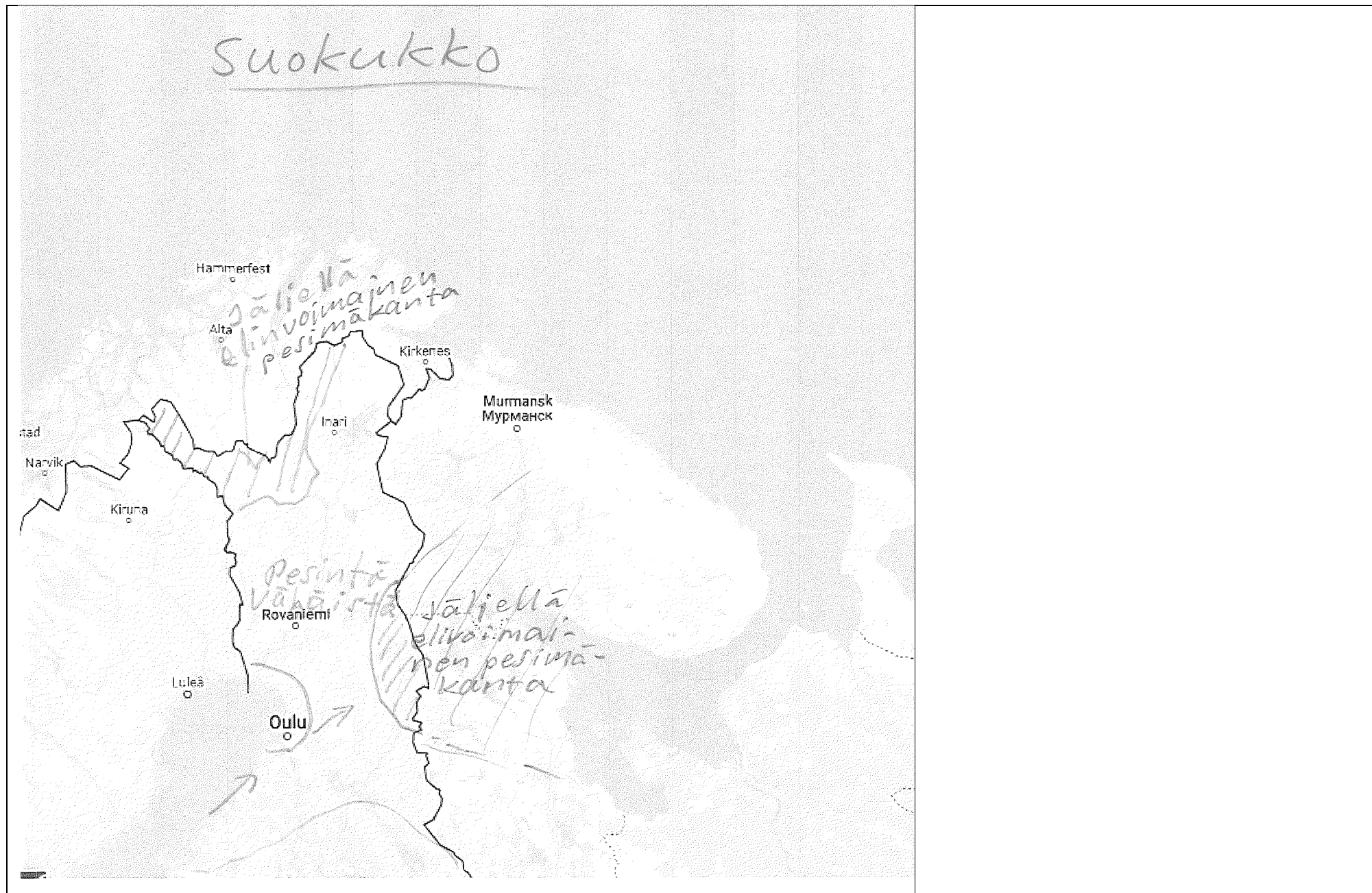

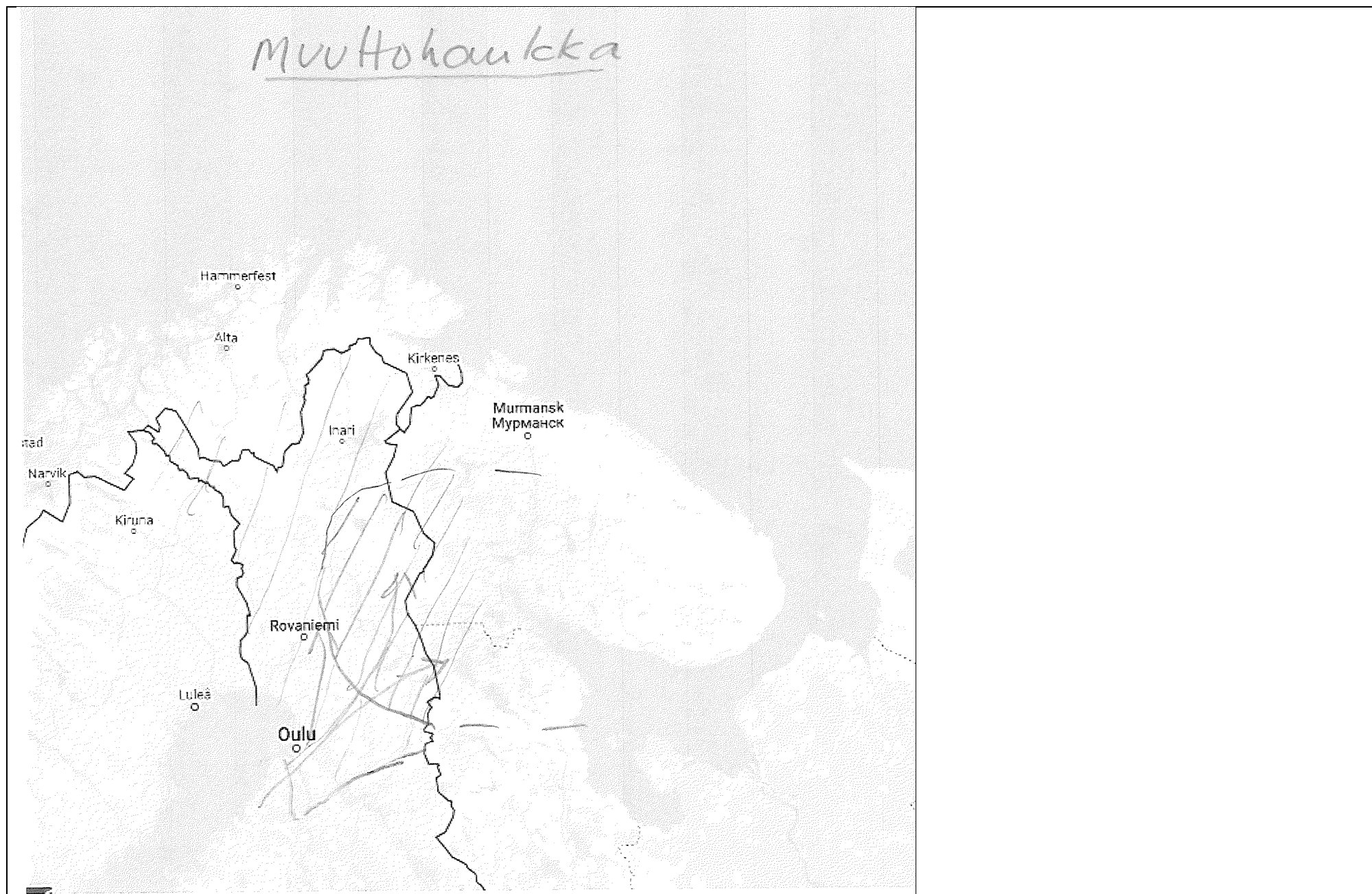

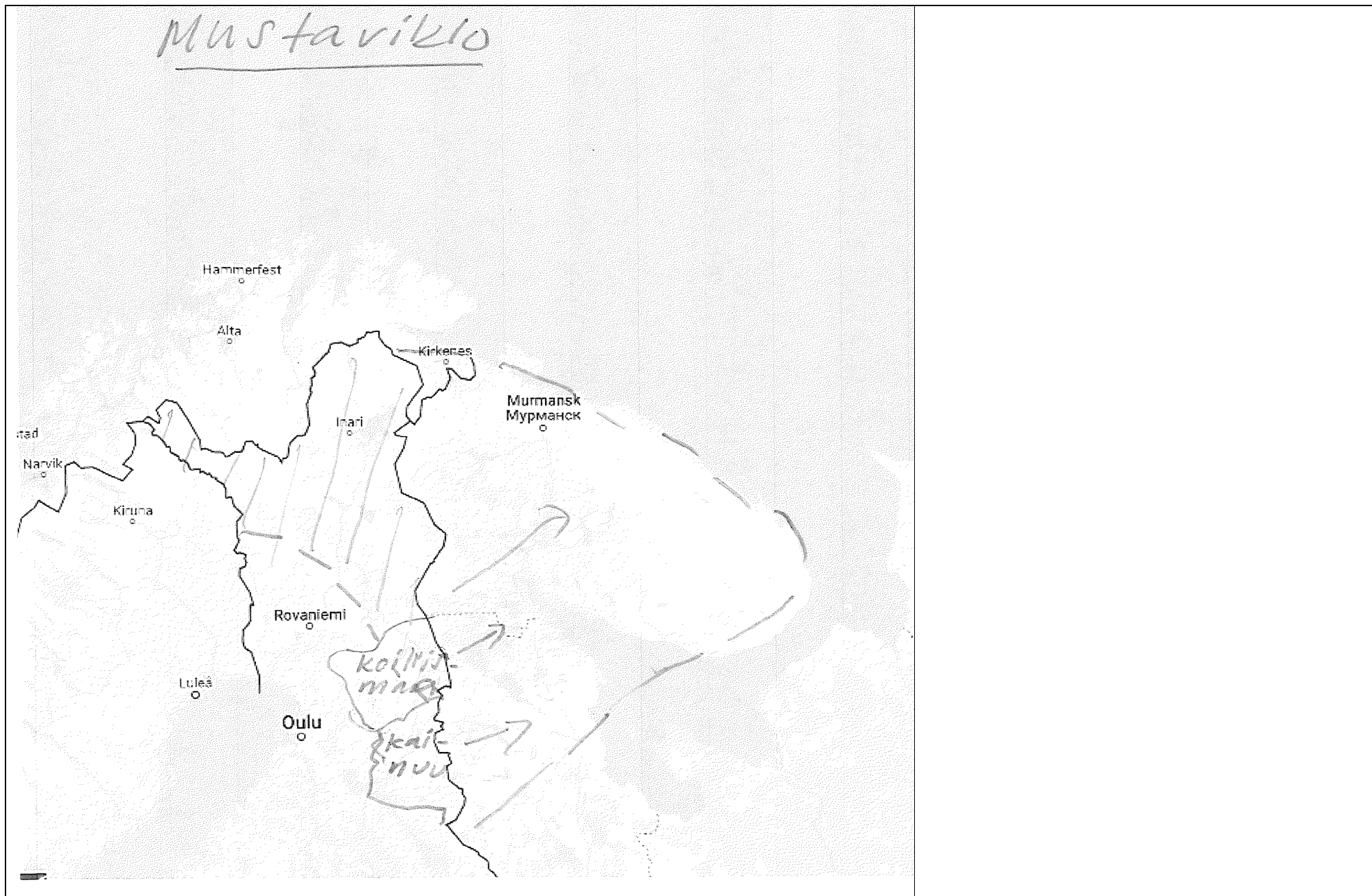

3 kpl liitteitä Tiiraan kirjatuista havainnoista poistettu, sisältää nimitietoja.

Luonnon keskeltä kuuluu huutava ääni!

Huom! Arktisten muuttolintujen lajiluettelosta puuttuvat ei uhanalaiset lajit kokonaan. Niilläkin on vaikutusta vaikutusta muuttoreitin toteutukseen. Minulla on vara perääntyä jos Teillä ei missään tapauksessa näin laajaa reittialuetta voi toteuttaa. Voitte muuttoreitin sivuilta tiivistää reittiä pienemmäksi.

Tuntuu kovasti pahalta kalevlehden 26.10. -24 kirjoitettu tuulimyllyasia. Siinä sanotaan kuinka valtavia määriä tuulipuistoja Pohjois-Pohjanmaalle suunnitellaan. Myllyjen yhteismäärä on aivan tajuton. Yleisradio vastaavasti uutisoi 29.10 -24 tutkimuksen, kuinka suuri ja vaikuttava tekijä luonnolla on ihmisten hyvinvointiin. Tutkimusta peilattuna tuulivoimalaprojektiin saa samoja ihmisiin vaikuttavia ongelmia. Tämä saa aikaan maaseudun ihmisissä ennen kaikkea masennusta. Tuulimyllyt koskettaa myös ihmisten koko hyvinvointiin ja työssä kulkemisen jaksavuuteen. Tämä asia koskettaa nyt maaseudun asukkaita valtavasti. Kun ollaan jo nyt niin syrjäytyneitä, että pitäskö tässä vielä järjestää sairautta ja muuta elämiseen vaikeuttavia esteitä. Tutkimuksessa sanottiin sekin, että luonnon puolustamisen laiminlyönnistä tulee pitemmälläkään sairaanhoidon ja työuupumuksien vuoksi miljardeihin nouseva kustannus. Tämä on erittäin vakava asia. Tähän vakavaan asiaan liittyy myös kaupunkilaiset ja puhtaasta aidosta luonnosta kiinnostuneet matkailijat. He eivät pääse virkistymään ja mökkeilemään aitoon puhtaaseen luontoon. Tässä ollaan tekemässä nyt pysyvä korjaamaton virheratkaisu. Kalevassa olevan jutun ääressä maaseudun väelle on noussut todella kova hätä. Lopulta väeltä viedään vielä rahat kiinteistöjen arvon alenemisena. Asukkaat poljetaan alleen aivan kuin vihan vimmassa. Puhutaan vain vihreästä siirtymästä. Päinvastoin ihmistuho, luontotuho sekä kaikki muut maakuntakaavaehdotuksen muistutukseen liittyvät asiat todistavat vihreälle siirtymälle päinvastaista. Korvessa tuulimyllyt ulvoo luontokatoa. Masentuvat ihmiset huutavat lääkäreiltä apua vaivoihinsa. Luonto tuskissaan "huokaa ja itkee".

Suuret luontoon kohdistuvat projektit ovat aina olleet tuhoon tuomittuja. Luontokatoa ovat tuottaneet erittäin runsaasti esimerkiksi suo- ja metsäojitukset, kasvin- ja hyönteissuojelumyrkyt ja nyt justinsa liialliset metsänhakuut. Nyt tässä on tulossa uusi asia lisää. Kaikki tämän aiheuttajina ovat rahan himoiset ihmiset. Tässä esille tulevien asioiden valossa vaadin erittäin voimakkaasti, mutta kohteliaasti arktisten lintureitin vapauttamista tuulimyllyiltä. Se lieventää paljon asiaan liittyvää ihmisten pahoinvointia. Olen jo lähes varma, että jos muuttoreitti ei toteudu niin tästä lähtee totuus EU:lle. Suomen toimet eivät ole olleet järjeställisiä.

31.10. -24

Sydämenpohjasta saakka ystävällisin terveisin

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 18

Yhteystiedot poistettu

Muistutus

Jätän muistutuksen suunnitellulle tuulivoimalahankkeelle Kolkonjärven alueelle Taivalkoskelle.

Katson alueen olevan luontoarvoltaan ja eläimistöltään niin ainutlaatuinen ja vain 2 km.n päässä tunnetusta ja arvostetusta Hossan kansallispuistosta, että tuntuu suorastaan kummallisesta kaavailla tätä hanketta tähän kohtaan. Koko seudun luonto tulisi muuttamaan voimalahankkeen myötä luonnettaan, ei vain tällä Kolkonjärven alueella vaan laajemmin, koko maakunnassa. Se ei ole enää koskematon korpi, vaan teollisuusalue.

On huomioitava, että voimala vaatii valmistukseen sinne mm. uusia teitä. Montako raakku-ja tonkopuroa on uhrattava, ja montako hehtaaria metsää kaadettava, ennenkuin voimala on valmis, puhumattakaan rakennettavasta sähkönsiirtoverkostosta, johon ei siis ole alustavaa sähkönsiirtoratkaisuakaan vielä tehty.

Tutkimukseenne mukaan vakituinen asutus alueella on harvaa, mutta seudulla on runsaasti kesäasukkaita, joihin itsekin lukeudun. Olen hankkinut metsäpalstani nimenomaan tarkkaan harkiten paikallisen luonnon ja sen monimuotoisuuden ja koskemattomuuden vuoksi.

Alue ei ole ehkä merkitty susireviiriksi, mutta tänä vuonna tehtyjen varmojen havaintojen mukaan juuri tällä alueella liikkuu ainakin neljän suden joukko. Huomioitavaa on myös että lintujen muuttoreitti kulkee hieman Kolkonjärvestä lounaaseen, ennen liviöjärveä.

On helppo tehdä päätöksiä rakentamisesta. Vaikempaa on tuhojen korjaaminen. Se on luonnon kohdalla mahdotonta. Olisi suotavaa jättää jäljelle jokunen kolkka vielä koskematonta luontoa. Jätetään jotakin jäljelle tuleville sukupolville, ehkä 50 vuoden päästä on kehitetty uusia korvaavia tapoja energiantuotantoon, sellaisia, ettei tarvitse tuhota ainutlaatuista, korvaamatonta luontoa. Toivottavasti sitä on silloin vielä hitunen jäljellä.

Vastustan voimalahanketta Kolkonjärven alueelle.

Muistutus 19

Yhteystiedot poistettu

TV-1 409 Kolkonjärvi

Vaadin, että tuulivoimakaava poistetaan maakuntakaavaehdotuksesta Kolkonjärven alueen osalta.

Ohessa perustelut:

Alue Kolkonjärvi tv-1 409 (SOM 37) sijoittuu hyvin lähelle herkkää luontoympäristöä ja Natura aluetta, mikä on valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas alue. Hossa ja Julma-Ölkky ovat hyvin lähellä suunniteltua aluetta ja ei voida tietää kuinka pitkälle tuulivoimalan vaikutus yltää 2km varoalue ei ole riittävä.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan. Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen.

Alueen radiopuhelinliikenne ja paikantaminen saattavat häiriintyä huomattavasti jolloin syntyy ihmisen henkeen liittyviä vaara tilanteita.

Jos alue on pakko varata niin vähemmällä asutushaitalla on tilaa kauempana 5-tiestä, nyt monen kunnan asettama 3-5 km suoja-alue asutuksiin ei lähellekkään toteudu.

Suunnitelma on puutteellinen koska sähkön siirtolinjojen reittiä ei näy suunnitelmassa.

Toissijainen huomautus:

Dokumentin (PDF) luku hankalaa koska sisällysluettelosta ja dokumentista puuttuu sivunumerointi.

Muistutus 20

Yhteystiedot poistettu

Tervehdys !

Esitän että Kuusamon pohjoisosassa olevaa Vitikkovaaran mahdollista tuulivoima-aluetta laajennetaan tähän kaavaehdotukseen: Nykyisestä suppeasta alueesta Sarvivaaran tien lähimaastosta Joutsenpalontietä pitkin viitostiehen jota pitkin vanhaan Lapin läänin rajaan ja rajaa ylös nykyiseen merkintään. Alueelle on tehty sopimukset tuulipuiston kehityksestä OX2 kanssa.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 21

Yhteystiedot poistettu

POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUSVAIHEESEEN EHDOTUKSIA JA KYSYMYKSIÄ

Taustaa itsestäni: *(koulutus- ja ammattitiedot poistettu)*. Omistan *(kiinteistötiedot poistettu)*. *(kiinteistötiedot poistettu)* kiinteistö on ollut perheeni kesä- ja talvimökkinäkin 20 vuotta ja se sijaitsee *(sijaintietieto poistettu)* Kynkäänlatvasuon hankealueesta. Se on osa vanhaa porotilaa pihakaivoineen. Katson olevani osallinen tekemään tämän muistutuksen kiinteistöomistusten sijainnin vuoksi ja olen ikäni asunut Pohjois-Pohjanmaalla. Olen aktiivisesti seurannut tuulivoiman hyödyntämistä ja esittänyt mielipiteitäkin.

Kynkäänlatvasuo luonnosvaiheessa tv-3, 512

Olen tästä esittänyt mielipiteen Oulun kaupungin kirjaamoon. Hankealue on 1847 ha ja sinne Neovia on suunnitellut hybridienergia-aluetta. Suunnitellut tuulivoimalat ovat korkeita ja niiden ollessa käytössä niistä on varmasti muutakin haittaa kuin näkyminen laajalti. Tästä alueesta olisi tulossa teollisuusmaisesti rakennettu energiantuotantoalue. Maakuntakaavaehdotuksessa alue saadaan näyttämään siltä, että siellä ei ole mitään maakunnallisesti eikä valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta eikä rakennettua ympäristöä. Paljon siellä kuitenkin on metsiä, ojittamattomiakin soita, vanhoja asuinalueita ja muinaismuistoja hankealueen ympärillä. Kohtahan turvetuotantoalueetkin ovat arvokkaita rakennetun ympäristön kohteita!

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys on tehnyt suolinnustoselvityksen vuonna 2011 Pohjois-Pohjanmaan liiton esittämille alueille. Lähellä sijaitseva Polvisuo oli tutkimuskohteena ja sieltä löytyi Suomen vastuumaalajeja 8 ja EU:n direktiivilajeja 7! Aivan varmasti Kynkäänlatvasuolla elelee samoja lajeja. Polvisuon MAALI-alue mainittiin ehdotuksessa. Polvisuon yksi laskuoja laskee Kynkäänlatvasuolle. Maakotkareviiri on myös hankealueella, jonka ydinalueen yhdistää ekologinen verkosto. Lähellä sijaitsee elintärkeitä pohjavesialueita. Perinteisistä elinkeinoista ovat edelleen voimissaan marjastus, sienestys, metsästys ja poronhoito. Poroja on muuten alkanut näkyä enemmän poronhoitoalueen eteläpuolella luultavasti tuulivoimaloiden vuoksi. Luin jostain, että poro ei mene 10:ntä kilometriä lähemmäksi tuulivoimalaa.

Sivulla 159 olevassa yhteisvaikutuskartassa Kynkäänlatvasuon hankkeen vaikutusalue menee päällekkäin Kaihuanvaaran, Ison Rytisuon, Koutuanjärven, Kuikkasuon ja Tannilan hankealueiden vaikutusalueiden kanssa. Tämä kartta kauhistuttaa minua! Kukaan ei voi tietää, mihin kaikkeen tällainen suunnaton häiriötekijöiden summa vaikuttaa. Vaikutukset ihmiseenkin ovat varmasti tuntevia, kun melua ja välkettä on joka puolella. Hiljaisuus ja pimeys on menetetty...

Ehdotukseni on em. perusteella, ettei korkeita tuulivoimaloita eikä aurinkovoimala-aluetta rakennettaisi Kynkäänlatvasuolle ollenkaan.

Kysymyksiä: Mikä olisi lähimmän tuulivoimalan sallittu terveellinen etäisyys lin kunnan alueella sijaitsevasta (*kiinteistön nimi poistettu*) talostani? Onko minulla valituslupaa vai vain mielipidemahdollisuus, kun kaavahanke todennäköisesti Kynkäänlatvasuon osalta etenee?

Tannila tv3 (ainakin ehdotuksessa?)nro 511

On tämä hurjaa ja kurjaa luettavaa, miten tämän hankkeen yhteisvaikutuksia muodostuu joka ilmansuunnassa lähialueella sijaitsevalle asutukselle ja Natura-alueille! Ehdotuksina lieventämistoimiksi esitetään suojavyöhykkeiden kasvattaminen, voimaloiden sijoittelu ja metsänhoidolliset suositukset. Ehdotukseni on, että tämä hankealue pitäisi haudata hiljaisuudessa.

Kysymyksiä: Millaisia vaikutuksia tiedetään olevan, kun tuulivoimaloiden vaikutusalueet menevät päällekkäin? Voitaanko naapureina olevat metsänomistajat velvoittaa jättämään puita pystyyn lieventämään tuulivoimalan haittoja?

Polvisuon ehkä -merkintä

Ehdotan, että Polvisuon kohdalla ollut ehkä-merkintä ei johda milloinkaan siihen, että sinne tuulivoimaloita rakennettaisiin. Polvisuo on MAALI-alue ja olen itse jälkikasvuinen huomannut, että se on melkoinen lintuparatiisi - vaikkakin suurelta osin turvetuotantoaluetta. Turvetuotannosta ei ole ollut mitään haittaa mökkielämään; ei ole ollut tarvetta ilmoittaa melu- ja pölyhaitoista tai kaivoveden loppumisesta, vaikka niitä on vuosittain kysytty (*paikkakunta poistettu*) kotiin laitettulla lomakkeella. Polvisuo on ollut aikanaan hyvä hillasuo ja sen liepeiltä niitä löytyy vieläkin...

Joitakin syitä tuulienergiakielteisyyteeni ja pyyntö

Vihreässä siirtymässä ei ole mielestäni muuta positiivista kuin vihreä väri! Poliitikkojen päätöksellä on ollut hyvä lähtöperiaate, mutta toteutus ei ole onnistunut. Energiatoimijoita on jos vaikka mitä., osa kotimaisiakin, mutta osakeyhtiöitä. Yhtiöt suunnittelevat hankkeensa toisten maille ja lähettävät sitten maanomistajille salassapidettäviä vuokrasopimuksia. Kuntapäätäjät ovat sokaistuneet tulevista kiinteistöveroista. Ihmissuhteet ovat kärsineet. Tuulivoimala-alueet ovat isoja teollisuusalueita. Siirtolinjojen rakentamisessa päädytään pakkolunastuksiin, vaikka yleinen etu ei vaadi tuulivoimaloita rakennettavan. Valtion varoja on mennyt tariffikorvauksiin ja tukiin. Käydään kauppaa alkuperätakuilla. Uusia sähkölinjoja rakennetaan tai entisiä levennetään. (Siikajoella näin syyskuussa 4 linjaa vierekkäin!) Yli-lin alueelle suunnitellut tv-hankkeiden ja voimaloiden määrät menevät yli ymmärryksen. Hankealueita suunnitellaan lähelle kuntien raja-alueita! Tuulivoimalan rakentaminen ja akut tarvitsevat luonnosta raaka-aineita, mikä taas lisää

kaivostoimintaa jne.. Ilmaisen tuulen käyttö sähköntuottamiseen on tullut tavalliselle kuluttajalle kalliiksi! Suomalaisen luonnon biodiversiteetti vähenee.

Pyyntö: Pyydän, että saisin tietoa Kynkäänlatvasuon ja Tannilan hankkeiden etenemisestä ja että saisin esittämiini kysymyksiin vastaukset.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 22*Yhteystiedot poistettu***Muistutus: Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516**Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen 23.9.-24.10.2024 (MRL 65 §, MRA 12 §) <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>

Olemme hankkineet kiinteistön (kiinteistötiedot poistettu) vuonna 2021 ja rakentaneet sinne vapaa-ajan asunnon ja muita rakennuksia. Kiinteistömme sijaitsee nuolen osoittamassa paikassa alla olevassa kartassa. Meidän kiinteistö on lähimpänä tätä mustalla ympyröityä aluetta ja suunnitelmassa olevan rakentamisen vaikutukset ovat meille huomattavia.

Kartta kiinteistön sijainnista poistettu

Olemme investoineet merkittävän määrän rahaa saadaksemme rauhallisen ympäristön vapaa-ajan viettoon ja nyt tämä aiotaan rikkoa järjettömällä rakentamisella. Tuulivoimalat ovat suunniteltu tulevan todella lähelle kiinteistöämme ja niistä aiheutuu ylitsepääsemätöntä haittaa. Myös vaikutus kiinteistöemme arvoon on huomattava.

Valokuvat poistettu 3 kpl

Kuvia kiinteistöstämme ja ainutlaatuisesta maisemasta joka ollaan nyt tuhoamassa täysin. Vaikutus kiinteistöemme arvoon on huomattava kuten myös tuulimyllyjen ääni ja valosaaste tulee vaikuttamaan merkittävästi viihtyvyyteen.

Käytämme kartassa mustalla ympyröityä aluetta virkistykseen hiihtelemällä ja patikoimalla. Siellä on myös hilloja ja muita marjoja marjastukseen. Alueen luonto on ainutlaatuinen ja olemme tehneet itse havaintoja monenlaisista eläimistä kuten ahma, ilves, susi, kotka, joutsenet, haukat, pöllöt yms. Muuttolinut käyttävät Vähä-vuoton järveä ja ympärillä olevia kosteikkoja hyväkseen.

Suunnitelmat ja kaavavalmistelut Pikku-Joutensuon tuulivoimapuistosta tulee **yksiselitteisesti hylätä välittömästi**.

-Kulttuurimaisema menetetään tyystin. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan (*Nimi poistettu*) järven ympärillä. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Kaavassa ei ole huomioitu (*Nimi poistettu*) järven ympärillä olevaa asutusta. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Ääni ja valosaaste. Lähimmät myllyt sijaitsevat noin 1km päässä vakituisista ja vapaa-ajan asutuksista. Myllyjen ääni ja valohaitat merkittäviä. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Kaavaluonnoksessa sanotaan, että alueella vähäistä asutusta. Eli käytännössä syrjäseudun asuja on vähäarvoisempi kuin asutuskeskuksessa asuva henkilö. Yhdenvertaisuus ei täten täyty. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Matkailu ja virkistyskäyttö. Ylivuoton kylällä sijaitsee matkailupalveluja tuottava yritys. Hakasuo ja Sarvisuo alueen lintukosteikot ovat loistavat luonnon tarkkailualueet. Kiiminkijoen virkistyskäyttö ja arvo tippuu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Pohjavesialue ja suojeltu kiiminkijoki. Vesilaskut ja yhteydet kiiminkijokeen ja pohjavesiin. Natura 2000. Pintamaan rikkominen, Betoni, ajoneuvoliikenteen saaste, myllyjen mikroyhdisteet lavoissa leviää tulevaisuudessa arvokkaaseen pohjavesialueeseen ja räjäytyksistä koitua saaste turmelee pohjavedet. Vihreän siirtymän varjolla tuhotaan koko seutu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Vuotonojassa, joka menee kaava-alueen läpi, pesii saukot. Ei ole huomioitu kaavassa. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Susireviiri ilmoitettu kaavassa hävinneen. Tämä ei pidä paikkansa. Kaavassa huomioitava luonnonsuojelulain kohta. Suojeltujen petojen reviiri ja asuinalueita ei saa luonnonsuojelulain mukaan tuhota. Alueelle tulee pian uusi reviiri. Havainnot jo susista puisto kaavan laidalla KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Ilves ja ahma populaatiot asuvat alueella. Lokakuussa 2024 tehty havainnot myös karhusta. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

Muistutus 24

Yhteystiedot poistettu

POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAAN

1. Reisjärvellä Rauran ja Pikku-Kivinevan suunnitellut tuulivoima-alueet tulee pitää poissa maakuntakaavasta.
2. Reisjärvellä Kiiskinevan tuulivoima-alue tulee poistaa maakuntakaavasta.
3. Maakuntakaavaan merkitsemättömien tuulivoima-alueiden rakentaminen tulee estää tai ainakin voimaloiden määrä tulee rajoittaa võteen voimalaan.
4. Reisjärven Keskikylä-Kangaskylä valtakunnallisesti arvokas kulttuuri maisema-alue tulee säilyttää.
5. Sievin Kiiskilän tuulivoima-alueiden kokoa tulee rajoittaa alueellisesti pienemmäksi ja voimaloiden määrää rajoittaa ja tiivistää.
6. Tuulivoima-alueen etäisyys vakituisesta ja loma-asutuksesta tulee nostaa viiteen kilometriin puolestatoista kilometristä.
7. Sähkönsiirtolinjat tulee toteuttaa pääsääntöisesti maakaapelointina.

PERUSTELUT

1. Reisjärvellä kuntalaiskyselyssä yli 60 % vastanneista vastusti tuulivoimaloiden rakentamista Reisjärvelle.
2. Maakuntakaavaan merkitsemättömien voimaloiden sähkönsiirto on ongelmallista ja tuhoaa val-tavan määrän talousmetsää (hiilinieluja), josta maanomistajat saavat naurettavan pienen lu-nastuskorvauksen.
3. Sievin Kiiskilän tuulivoima-alueiden voimaloiden välke ja meluhaitat ovat merkittävät Reisjärven Pit-käjärven loma-asutukselle. Pitkäjärvi on nimensä mukaisesti pitkä ja siksi valoheijastukset ovat jo nyt havaittavissa, vaikka alueella on vasta tuulenmittausmasto.
4. Jos tuulivoima aiheuttaa ilmatieteenlaitoksen tutkiin ongelmia lähempänä kuin Skm niin varmasti se aiheuttaa ongelmia vaikutuselle ja loma-asutukselle.
5. Maakunnan/ kunnan asukkaat on mielestäni tärkeämpiä kuin koneet ja laitteet.
6. Reisjärven ja Sievin kuntien alueille suunniteltujen tuulivoima-alueiden ympäristövaikutusten arviointi on mielestäni tehty heikosti ja puutteellisesti. Lauantaina 19.10.2024 lensi Sievin Kiiski-lässä maakotka. Metsäpeuran vasomisalueet tuhoutuvat jos voimala-alueet rakennetaan.
7. Bio- ja aurinkovoima on alueellisesti toimivampi ja ympäristöystävällisempi vaihtoehto kuin tuulivoima.

8. Maakaapelointina suoritettu sähkönsiirto on ympäristöystävällisempi ja maisemallisesti parempi vaihtoehto kuin ilmajohto.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 25

Yhteystiedot poistettu

KIRJALLINEN KANNANOTTO POHJOIS-POHJANMAAN ENERGIA- JA ILMASTOVAIHEMAAKUNTAKAAVAN EHDOTUKSEEN

Tilamme (Kiinteistötiedot poistettu) pellot sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella.

Pyydämme huomioimaan kaavassa riittävästi mahdollisuudet tuuli- ja aurinkovoimaloiden rakentamiseen myös valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella, koska sähkönsiirtolinja (Voimajohto 110 kV) kulkee peltoalueen läpi ja mahdollistaa ympäristöystävällisen energiatuotannon aloittamisen energian siirron kannalta. Lisäksi asiaa tukee se, että osa alueen pelloista ovat maataloudessa heikkotuottoisia ja paksuturpeisia maita, jotka ovat olleet turpeentuotannossa. Energiatuotannon aloittaminen mahdollistaa maatalouden päästöjen vähentämisen valtakunnallisten tavoitteiden mukaisesti.

Yhteiskunnallinen kokonaishyöty puoltaa uutta energiatuotantoa maaseudulle. Peltomaa-alueiden käyttö muuttuu perinteisestä ruoantuotannosta uusiin. Kaavan tulisi mahdollistaa muutoksen toteutumisen. Aurinkoenergiatuotannossa pelto säilyy vuokrattuna reservissä ruoantuotantoon, eikä vuokraus poistaisi pellon käyttöä pysyvästi.

Vaihtoehtoisesti sähkönsiirtolinjojen läheisyys poistaisi merkinnän arvokkaista maisema-alueista ympäristöystävällisen energiatuotannon aloittamiseksi.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 26

Yhteystiedot poistettu

Muistutus koskien kaavaehdotusta.

Kiiskinevan alue tulisi rajata pois kokonaan kaavaehdotuksesta monestakin syystä.

- tärkeä alue metsäpeuralle, lähialueiden jo toiminnassa/rakenteilla olevat tv alueet supistavat entisestään metsäpeuran elinalueita. Luke on vasta tekemässä tutkimusta tv-alueiden vaikutuksista metsäpeuraan
- Kiiskinevan alueella elää maakotka ja tiettävästi myös sääksipariskunta. Olen kotkan nähnyt tänä kesänä kah-teen kertaan Korpisen rannan välittömässä läheisyydessä tv-alueen puolella.
- muuttolinnut mm. joutsenet tulevat ja lähtevät keväisin ja syksyin kohti tv-aluetta
- alueella on myös lepakoita, näistä on myös havaintoja
- alueella on useita kesämökkejä noin 1,5 km päässä hankealueesta. Alueelle suunnitellaan yhä korkeampia myllyjä ja laajoja tv-alueita myös naapurikuntiin. Melumallinnukset eivät voi olla ajantasalla ja usein kesämök-kejä ei ole eristetty niin hyvin, ettei meluhaitoilta voi välttyä.
- kiinteistöjen arvon lasku.
- miten käy järvien ja mökkiläisten kaivojen vedenlaadun esim. Korpijoki laskee Korpiselle tv-alueen lähietäisyy-
deltä.
- maiseman ja luonnonrauhan muuttuminen pysyvästi
- ympäristövaikutukset, rakentaminen, lavoista irtoava mikromuovi ym. betonista maahan liukenevat ainesosat ajan kanssa.
- metsien pirstoutuminen useiden hankkeiden myötä
- maaseudun asukkaiden eriarvoisuus ja olla osallisena haitoista, vaikka valtaosa sähkön käytöstä on muualla.
- pölyttäjien väheneminen ja eläinlajien siirtyminen pois alueelta

Ystävällisin terveisin,

Yhteystiedot poistettu

YVA-selostuksen mukaan hankealueen nisäkäslajisto on pääasiassa tyypillistä metsälajistoa, kuten hirvi, metsäjänis, kettu, orava ja eri piennisäkkäät. Näiden lisäksi alueella pesivät EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) ja liitteen II lajistosta kaikki suurpetomme eli susi, karhu, ahma ja ilves. Hankealueella esiintyy vuosittain myös metsäpeuraa (liitteen II lajistoa) sekä saukkoa (liitteen IV (a) lajistoa). YVA-selostuksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että toiminnanaikaiset haittavaikutukset arvioidaan tavalliselle eläimistölle merkittävydeltään vähäisiksi. Direktiivilajistosta todetaan, että vaikutusten merkittävyys on saukolle sekä metsäpeuralle vähäinen ja suurpedoille (pl. susi) kohtalainen. Suden osalta todetaan, että hankkeen vaikutukset susireviirin ydinreviiriin ja siten reviirin elinkelpoisuuteen nousevat merkittävydeltään suuriksi.

Uuden tutkimustiedon valossa YVA-selostuksessa esitetyt vaikutusarviot linnuston ja muun eläimistön osalta ovat sutta lukuun ottamatta virheellisiä, joten YVA-selostusta ei tule hyväksyä, eikä sitä voida käyttää näiltä osin myöskään kaavoituksen lähtömateriaalina. Asia korostuu etenkin siinä tilanteessa, jossa rakennetaan myös Taikkonevan viereiset Leuvannevan ja Kivinevan tuulivoimapuistoalueet. **Rakennettaessa Leuvannevan tuulivoimapuistoalue ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että EU:n luontodirektiivin liitteisiin IV (a) ja II kuuluvan lajiston suojelutaso heikkenee merkittävästi alueiden pirstaloitumisen ja karkottumisvaikutuksen vuoksi. Alue on Pulkkilan susireviiriä, joten rakentaminen heikentäisi merkittävästi etenkin suden suojelutasoa.**

Luonnonvarakeskuksen uuden kansainvälisen koistetutkimuksen (Tolvanen ym. 2023) mukaan tuulivoiman vaikutukset ovat moninaisia, ja monet lintu- ja nisäkäsryhmät väistävät tuulivoimaa. Luken tutkimusryhmä koosti yhteensä 84 tutkimusta 22 maasta ja erotti niistä 160 tapausta, joissa tuotettiin tietoa siitä, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäsryhmiin. Tutkittuja vaikutuksia olivat mm. populaatiokoon pieneneminen, muutokset lintujen soidinkäyttäytymisessä, poikastuotannon väheneminen ja poikaskuolleisuuden kasvu. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista ja 67 % maanisäkkäistä. Porot, pöllöt ja kurjet siirtyivät johdonmukaisesti keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista. Metsäkanalinnut siirtyivät keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista 61 %:ssa tapauksista. Peto-, sorsa- ja varpuslinnuilla siirtymä oli keskimäärin 0,5 km. Tutkimuksessa mukana olleista tuulivoimaloista suurin osa oli napakorkeudeltaan alle 100 m, joten nykyisten napakorkeudeltaan 200-250 m olevien turbiinitorniin vaikutukset ovat merkittävästi tässä esitettyä suurempia.

2.2 Siirtolinjaa koskevat kannanotot

Uusi johtoaukea. Mikäli Leuvannevan tuulivoimapuistoalue kuitenkin rakennetaan, uutta 400 kV:n siirtolinjaa ei tule rakentaa Haapavedelle uuteen johtoaukeaan. Verkkoliityntää varten rakennettava sähköasema tulee rakentaa tuulivoimapuiston läheisyyteen tai vaihtoehtoisesti tulee selvittää mahdollisuutta rakentaa uusi 400 kV:n siirtolinja nykyisen jo vanhentuneen 220 kV:n siirtolinjan paikalle yhteispylväisiin, joihin tulisi 400 kV:n linjan lisäksi 110 tai 220 kV:n linjat. Teknisesti tämä on mahdollista. Esimerkiksi vuonna 2022 valmistunut uusi 400 kV:n siirtolinja rakennettiin Haapaveden Kytökylässä asutuksen lähellä yhteispylväisiin sekä samoin myös Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueen kohdalla.

Rakennettaessa verkkoliitynnän sähköasema tuulivoimapuiston läheisyyteen tai uusi siirtolinja vanhan siirtolinjan paikalle välttää noin 29 km mittaisen uuden johtoaukean rakentamiselta. Ympäristön kannalta on kestävätilanne, että toisaalta lainsäädännön mukaisesti metsäpinta-alaa pyritään säästämään/suojelemaan ja tässä tapauksessa tuhoamaan. Rakennettaessa uusi johtoaukea noin 29 km matkalle tuhottaisiin metsää lopullisesti noin 100 hehtaaria, mikä osaltaan vähentää hiilinieluja.

Allekirjoittaneiden metsiin on tehty jo kaksi kantaverkon voimalinjojen johtoaukeaa. Ei ole kohtuullista eikä oikeudenmukaista, että siirtolinjojen haitat, metsäpinta-alojen menetykset, kohdentuvat aina samoille tiloille. Jo olemassa olevan johtoaukean myötä useat metsänomistajat ovat menettäneet metsää useita hehtaareja tilaa kohden. Enimmillään metsää on menetetty tilakohtaisesti noin 15 hehtaaria, ja uuden johtoaukean myötä menetyksiä tulisi samalle tilalle vielä noin 7 hehtaaria lisää.

Haapavedelle suuntautuvan siirtolinjan vaihtoehdoissa uusi johtoaukea heikentäisi vielä entisestään Haapavedellä arvokkaita maisema-, retkeily- ja luonnonsuojelualueita. Suunnitellun johtoaukean lähistöllä on useita suojelualueita, joista linnustollisesti arvokkaimmat kuuluvat Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueeseen. Haapaveden lintujärvet -alue kuuluu sekä kansallisesti (FINIBA) että kansainvälisesti (IBA) tärkeisiin lintualueisiin. Korkattivuoren Natura-alue on myös suunnitellun johtoaukean välittömässä läheisyydessä. Uusi siirtolinja ylittäisi valtakunnallisesti arvokkaan Korkattivuoren-Rahkokuoren kallioalueen (KAO110045). Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvityksessä (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2015) Korkatin alue on luokiteltu seudullisesti merkittäväksi virkistys- ja luontoretkeilykohteeksi. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttämömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Uusi johtoaukea heikentäisi Korkattivuorella ja sen lähialueella merkittävästi maisema- ja retkeilyalueita. Korkattivuori ja sen lähialueet ovat seudullisesti tärkeitä ja aktiivisessa käytössä olevia retkeilykohteita. Alueella sijaitsee ympärivuotisessa käytössä oleva laavu tulipaikkoineen sekä vaelluspolku- ja maastopyöräilyreitit. Alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja.

Maakaapelointi. Taikkonevan YVA-selostuksessa ei ole tarkasteltu siirtolinjan toteuttamista koko matkalta maakaapelointina, kuten se on tarkoitus tehdä Natura-alueen kohdalla. Tältä osin YVA-selostus on puutteellinen, eikä sitä tule tällaisena hyväksyä. Hankevastaava on todennut eri tilaisuuksissa, että maakaapelointi olisi heille liian kallis toteuttaa, noin viisi kertaa ilmajohtoja kalliimpi. On kuitenkin perustuslaillisen omaisuudensuojan vastaista, että voittoa tavoitteleva yksityinen yritys perustaa tuottonsa sille, että voi pakkolunastaa linja-alueen ja siten harjoittaa kannattavaa liiketoimintaa toisen maalla.

Elinkeinotoimintaa koskeva arvio. Taikkonevan YVA-selostuksen elinkeinotoimintaa koskevassa arviointikohdassa on todettu, että voimajohtoreitin rakentamisen vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen ovat vähäiset. Arviointi vaikuttaa tarkoitushakuiselta ja on selkeästi virheellinen, ikään kuin perustuslaillisella omistusoikeudella ei olisi päätösten tekemisen kanssa mitään merkitystä. Siirtolinjan maanomistajista yli 80 % on ilmoittanut vastustavansa esitetyn kaltaista siirtolinjaa ja sen pakkolunastusta. Asia on tuotu esille useissa Taikkonevaa koskevissa lausunnoissa, mm.

Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksesta 21.9.2022, Mielipide Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 20.3.2023 ja Mielipide Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 20.3.2023. Siirtolinja-asia on tuotu maanomistajien taholta selvästi esille myös Taikkonevan seurantaryhmän kokouksissa. Hankevastaavan toimintaa hyvin kuvaavaa on se, että siirtolinja on suunniteltu yksityisten maanomistajien maille ilman, että siitä on edes oltu yhteydessä maanomistajiin. Hankkeen YVA-prosessi ja kaavoitus on tarkoitus viedä kokonaisuudessaan läpi, ja vasta sitten, kun luvat on kunnossa, ilmoittaa maanomistajille, että siirtolinja tulee pakkolunastuksen uhalla tuohon. Tältä osin hankkeella ei ole minkäänlaista sosiaalista hyväksyntää.

Asukaskysely. Siirtolinjalla tehty asukaskysely antaa kuvan siirtolinjan lähialueen asukkaiden mielipiteistä, mutta se ei mitenkään kuvaa todellisten haitankärsijöiden eli siirtolinjan alla maata omistavien tilallisten mielipiteitä. Maanomistajista yli 80 % antoi valtakirjan kautta mielipiteensä, mutta sekin oli tulkittu vain yhdeksi vastaukseksi. Tulokset eivät näin ollen ole millään muotoa oikeita ja todellisia vaan vahvasti muunneltuja. Korostettakoon vielä tässäkin, että siirtolinjan maanomistajat vastustavat vahvasti suunnitellun kaltaista siirtolinjaratkaisua, maa-alueiden pakkolunastusta ja maasta maksettavaa epätasa-arvoista hintaa suhteessa tuulipuistoalueeseen.

Korvaukset. Mikäli Leuvanvevan tuulivoimapuistoalueen 400 kV:n siirtolinja kuitenkin aiotaan rakentaa uuteen johtoauekaan, tulee menetettävien metsäalueiden osalta tehdä maanomistajien kanssa pinta-aloihin suhteutettu vuokrasopimus samoin periaattein kuin tuulimyllyistä varsinaisella voimala-alueella.

Siikalatvan kunnanhallitus teki 7.12.2022 päätöksen, jossa se asetti Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ehdon, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella. Prokon teki asiasta 20.12.2022 ja 20.1.2023 oikaisupyyynnön, että tällaista vuokrasopimuksen tekemisen ehtoa ei osayleiskaavan hyväksymiselle asetettaisi. Kunnanhallitus perui aiemmin 7.12.2022 tekemänsä päätöksen kokouksessaan 20.2.2023 perustellen asiaa siten, että kunta olisi aiemmassa päätöksessään ylittänyt toimivaltansa.

Tuulivoimapuistojen rakentaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Suomen lainsäädäntö takaa sen, että kenenkään maalle ei rakenneta voimaloita ilman maanomistajan eikä kaavoituksesta vastaavan kunnan suostumusta. Tuulivoimapuistojen massiivisten siirtolinjojen rakentamiseen lainsäätäjät ei ole reagoinut mitenkään. On paradoksaalista, että voimaa ei saa rakentaa ilman maanomistajan lupaa, mutta siihen liittyvän siirtolinjan saa, kunhan vain pakkolunastaa sen. Vanhan lunastuslain turvin yksityiset voittoa tavoittelevat energiayhtiöt voivat pakkolunastaa sähkönsiirtolinjat ja voivat tehdä tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella.

Kuntalain mukaan yleisen toimialan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate ja tasapuolisen kohtelun vaatimus. Mikäli kunta edesauttaa ja hyväksyy toimintaa, jossa yksityinen voittoa tavoitteleva yritys tekee tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella, kunta rikkoo selkeästi kuntalain peruseriaatteita. Jo perustuslaki turvaa yksilön omaisuudensuojan, mutta vanhentuneen ja nykytilanteeseen täysin sopimattoman

lunastuslain varjolla perustuslain antamaa suojaa voidaan kiertää. Vanhentunutta lunastuslakia ei pidä soveltaa kaupallisten voittoja tavoittelevien yritysten toimintaan yksityisten mailla.

Koska siirtolinja on oleellinen osa tuulivoimapuistoa, on siirtolinjan alueen metsänomistajia kohdeltava tasapuolisuuden nimissä samalla tavalla kuin varsinaisella voimala-alueella. Ei ole oikeudenmukaista eikä mitenkään hyväksyttävää, että yksityisen kaupallisen yrityksen ja toisaalta maanomistajien saama taloudellinen hyöty kohdentuu tuulivoimapuistoalueelle, ja tämän hyödyn aikaansaamisesta aiheutuvat haitat sysätään siirtolinjan maanomistajille.

Kokonaisjohtopäätös vaikutusarvioinnista ja siirtolinjaratkaisusta. Ottaen huomioon virheelliset arviot tuulivoimapuiston vaikutuksista linnustoon ja eläimistöön, etenkin EU:n luontodirektiivin liitteiden IV (a) ja II lajistoon, siirtolinjan maakaapelointivaihtoehdon puuttuminen, yhteispylväsmahdollisuuden tarkastelun puuttuminen vanhan 220 kV:n linjan kanssa, virheet siirtolinjan elinkeinotoimintaa koskeissa arvioissa, siirtolinjan asukaskyselyn virheellinen tulkinta ja siirtolinjan maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu Taikkonevan YVA-selostusta ei tule hyväksyä, eikä sitä tule käyttää merkittävien puutteiden ja virheiden vuoksi myöskään kaavoituksen lähtömateriaalina Leuvanreven tuulivoimapuistoalueella. Näin ollen Leuvanreven tuulivoimapuistoalue ja siihen liittyvä sähkönsiirtolinja Haapaveden Pihtinevalle tulee poistaa vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta.

Yhteysviranomaisen perustellun päätelmän puutteiden vaikutus kaavoitukseen

Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetussa yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä (POPELY/482/2022, 30.8.2024) yhteysviranomaisen toteaa ympäristövaikutusten arvioinnin tavoitteista mm. seuraavaa. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tavoitteena on mm. lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia (s. 2). Osallistaminen ja laaja kuuleminen kuuluvat ympäristövaikutusten arviointimenettelyn keskeisiin periaatteisiin (s. 2). Lupaviranomaiset käyttävät arviointiselostusta ja yhteysviranomaisen siitä antamaa perusteltua päätelmää oman päätöksentekonsa perusaineistona (s. 3). Yhteysviranomaisen muistuttaa saadun palautteen huomioimisen tärkeydestä erityisesti hankkeen sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta (s. 42).

Taikkonevan ympäristövaikutusten arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on jyrkässä ristiriidassa sen kanssa, mitä yhteysviranomaisen omassa johdantotekstissään esittää kansalaisten laajasta kuulemisesta, vaikutusmahdollisuuksista ja osallistamisesta päätöksentekoon. Perusteltu päätelmä, jota tullaan käyttämään kaavoituksen ja lupaviranomaisen päätöksenteon perusaineistona, on hyvin tavoitteellinen ja haitankärsijöitä kohtaan epätasa-arvoinen. Yhteysviranomaisen kommentoi aivan oikein arviointiselostuksen huomattavan suuria puutteita ja eri viranomaisten antamia lausuntoja, mutta kansalaisten esittämiä mielipiteitä – sinällään hankkeelle epämieluisia kannanottoja – yhteysviranomaisen karttaa lähes systemaattisesti. Mielipiteissä esitettyihin konkreettisiin ja rakentaviin vaihtoehtoihin sekä merkittäviin ongelma-kohtiin yhteysviranomaisen ei ole ottanut edes kantaa. Näin ollen kansalaisten mielipiteet on ohitettu täydellisesti, koska arviointiselostusta ja siitä annettua perusteltua päätelmää tullaan jatkossa käyttämään lupaviranomaisen päätöksenteossa. Tilanne on epädemokraattinen siinäkin suhteessa, että perustellusta päätelmästä ei ole olemassa juridista valitusmahdollisuutta.

Seuraavassa on esitetty keskeisimmät kohdat, jossa yhteysviranomaisen on toiminut vastoin itse antamia ohjeita kansalaisten kuulemisesta ja osallistamisesta. Sähkön siirtolinjaa koskevassa 20.5.2024 annetussa mielipiteessä, jonka on allekirjoittanut yli 80 % siirtolinjalla maata omistavista tilallisista, on tuotu vahvasti esille vaihtoehtoja, että sähköasema tulee rakentaa tuulipuiston läheisyyteen, tai että siirtolinja on rakennettava yhteispylväisiin jo olemassa olevien linjojen kanssa tai että siirtolinja on tehtävä maakaapelointina, kuten luonnonsuojelualueella on tarkoitus tehdäkin. Mihinkään näistä yhteysviranomaisen ei ole ottanut selkeää kantaa. Tämä tarkoittaa sitä, että yhteysviranomaisen hyväksyy sen, että saksalainen voittoa tavoitteleva kaupallinen yritys voi harjoittaa tuottavaa liiketoimintaa meidän mailla, kunhan vaan ensin pakkolunastaa ne. Maakaapeli on ilmajohtoa kalliimpi, mutta on täysin perustuslaillisen omaisuudensuojan vastaista toimintaa se, että maanomistajat laitetaan maksumiehiksi tuulivoimayhtiön voitoille. Yhteysviranomaisen olisi tullut puuttua tällaisiin räikeisiin väärinkäytöksiin. Yhteysviranomaisen kuittaa siirtolinja-asian erikoisella tavalla: Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä arviointiselostuksen mainintaa siitä, että haitallisten vaikutusten lieventämiskeinona on mahdollisuus huomioida maan- ja metsänomistajien näkemykset siitä, mihin sähkönsiirron rakenteet olisi hyvä sijoittaa (s. 52). Siirtolinjan maanomistajien näkemyksiä ei ole otettu huomioon prosessin missään vaiheessa, eikä yhteysviranomaisenkaan nyt sitä tee, vaikka perusteltua päätelmää tullaan käyttämään kunnan osayleiskaavoituksen perusaineistona.

Siirtolinjan maanomistajat toivat ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta 20.5.2024 antamassaan mielipiteessä esille uusia laajoja tutkimustuloksia (Tolvanen ym. 2023), joiden mukaan arviointiselostuksessa esitetyt eläimistöä koskevat vaikutusarviot ovat virheellisiä. Sen vuoksi arviointiselostusta ei voida käyttää näiltä osin kaavoituksen lähtömaterialina. Yhteysviranomaisen ei ole kommentoinut tätäkään asiaa mitenkään, vaikka on ollut tietoinen uusista tutkimustuloksista ja niiden mahdollisesta vaikutuksesta päätöksentekoon. Tämä antaa virheelliset lähtötiedot kaavoitus päätösten tekemiseen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen elinkeinotoimintaa koskevassa arviointikohdassa on todettu, että voimajohdoreitin rakentamisen vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen ovat vähäiset. Siirtolinjan maanomistajat totesivat 20.5.2024 antamassaan mielipiteessä, että arviointi on tarkoitushakuinen ja selkeästi virheellinen, ikään kuin perustuslaillisella omistusoikeudella ei olisi päätösten tekemisen kanssa mitään merkitystä. Siirtolinjan maanomistajista yli 80 % on ilmoittanut vastustavansa esitetyn kaltaista siirtolinjaa ja sen pakkolunastusta. Hankevastaavan toimintaa hyvin kuvaavaa on se, että siirtolinja on suunniteltu yksityisten maanomistajien maille ilman, että siitä on edes oltu yhteydessä maanomistajiin. Tähänkään asiaan ei yhteysviranomaisen ole puuttunut mitenkään, toteaa vain edellä mainitulla tavalla, että pitää tärkeänä mahdollisuutta huomioida maanomistajien näkemykset sähkönsiirron rakenteiden sijoittamisesta. Tällaista sisällötöntä tekstiä ei saisi olla asiakirjassa, jonka pohjalta tehdään jatkossa merkittäviä kaavoitus- ja rakentamispäätöksiä. Hankkeella ei ole siirtolinjan osalta minkäänlaista sosiaalista hyväksyntää, ja yhteysviranomaisen ei olisi saanut sitä asiaa sivuuttaa.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksen asukaskysely antaa kuvan siirtolinjan lähialueen asukkaiden mielipiteistä, mutta se ei mitenkään kuvaa todellisten haitankärsijöiden eli siirtolinjan alla maata omistavien tilallisten mielipiteitä. Maanomistajista yli 80 % antoi valtakirjan kautta mielipiteensä, mutta sekin oli tulkittu vain yhdeksi vastaukseksi. Tulokset eivät näin ollen ole millään muotoa oikeita ja todellisia vaan vahvasti muunneltuja. Tätäkään asiaa

yhteysviranomainen ei ole kommentoinut mitenkään, vaikka se tuotiin selkeästi esille maanomistajien 20.5.2024 antamassa mielipiteessä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetussa yhdessä mielipiteessä todetaan, että maatilan kehitystoimet ja navetan laajennusmahdollisuudet menetetään, jos suunniteltu siirtolinja toteutetaan ilmajohtona. Ei ole mitenkään hyväksyttävää, että ulkopuolinen yritys voittoa tavoitellessaan tällä tavalla voisi rajoittaa paikallisen yrityksen toimintaa ja kehitystä. Tätäkään asiaa yhteysviranomainen ei ole kommentoinut mitenkään.

Kokonaisjohtopäätös on, että Taikkonevan ympäristövaikutusten arviointiselostuksen vaikutusarvioinnin merkittävistä virheistä ja yhteysviranomaisen siitä antaman perustellun päätelmän puolueellisuudesta johtuen kyseisiä asiakirjoja ei voida käyttää kaavoituksen lähtömateriaalina. Tämä koskee samalla koko Leuvannevan tuulivoimapuistoaluetta. Näin ollen Leuvannevan tuulivoimapuistoalue ja siihen liittyvä sähkönsiirtolinja Haapaveden Pihinevalle tulee vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta poistaa.

Yhteystiedot poistettu

omasta sekä valtakirjalla seuraavien 27 kiinteistönomistajan puolesta, mikä edustaa 83 %:a niistä siirtolinjan alla maata omistavista yksityisistä tilallisista, jotka eivät ole tehneet sopimusta tuulivoimayhtiöiden kanssa

Viitteet

Tolvanen, A., Routavaara, H., Jokikokko, M. & Parvez, R. 2023. How far are birds, bats and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? A systematic review. *Biological Conversation* 288 (2023) 110382.

Muistutus 28

Yhteystiedot poistettu

Alue: Pikku Joutensuo, Oulu (tv-1 516, SOM 114, luonnosvaiheessa tv-3 516)

Tuulivoima-alueiden ulkopuolelle jääneiden sijainninhjausmallin alueiden joukossa on alue 108 Kärpänselkä. Pikku Joutensuo (tv-516) ei ole merkittävästi kauempana SOM-alueesta 108 Kärpänselkä, joten Pikku Joutensuo (tv-516) tulisi jättää samoin perustein kaavan tuulivoima-alueista kuin Kärpänselkä on jätetty.

Pikku Joutensuon alueella, sekä sen välittömässä läheisyydessä, tavataan säännöllisesti erittäin uhanalaisiksi luokiteltuja lintulajeja, kuten **huuhkajia**, hömötiaisia sekä uusimpana havaintona keväältä 2024 kuhankeittäjä. Vaarantuneiksi luokiteltuja lintuja havaitaan myös säännöllisesti, esimerkiksi **maakotkia**, töyhtötiaisia, haara-pääskyjä, pyitä, sinisuohaukkoja ja varpuspöllöjä. Myös uhanalaisista nisäkkäistä saadaan havaintoja tasaisin väliajoin: ahma, karhu ja susi. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen mukaan useat lintu- ja nisäkäsrhytmät väistävät tuulivoimaloita ja tämä johtaa yksilöiden siirtymiseen pois alueelta. Tällä on todettu olevan haitallisia seurauksia erityisesti harvinaisille ja uhanalaisille lajeille. Lähialueelle on suunnitteilla useita muita tuulivoima-alueita, joten eliöstölle aiheutuvat uhkat voivat moninkertaistua, mikäli elinalueet pirstaloituvat entistä enemmän.

Kaavaehdotuksessa alue tv-1 516 on sijoitettu huolestuttavan lähelle vakituisia asuntoja. Esimerkiksi Kivijärventien, Saariharjuntien ja Ruottisentien sekä myös alueen pohjois- ja itäpuolen asukkaat tulisivat olemaan tuulivoima-alueen aiheuttamien haittojen vaikutusalueella. Alueella ei ole esimerkiksi juurikaan tieliikennemeteliä tai muuta taustamelua, joten myllyjen aiheuttamat äänet tulisivat muuttamaan äänimaisemaa huomattavasti. Alue on myös käytännössä valosaasteeton, joten voimaloidan välkevaikutus tulisi olemaan valtava.

Syrjäseudulle hakeutuvat ihmiset kaipaavat nimenomaisesti hiljaisuutta ja rauhaa. Tuulivoimaloiden ympäristövaikutukset voivat erittäin suurella todennäköisyydellä tuottaa heille niin fyysisiä kuin psyykkisiä kuormitustekijöitä ja aiheuttaa terveyshaittoja. Voimaloiden haitat eivät tulisi koskemaan pelkästään vakituisia asukkaita, sillä Pikku Joutensuon alueella ja sen lähetyvillä on myös vapaa-ajan asutusta sekä paljon metsän virkistyskäyttöä ympäri vuoden niin marjastajien, sienestäjien, metsästäjien kuin muiden luonnossa liikkuvien toimesta.

On myös huomioitava, että syrjäseutujen kiinteistöjen myynnin mahdollistajana on nimenomaisesti häiriötön ympäristö, joten tuulivoimaloiden sijainti lähistöllä käytännössä romahduttaisi kiinteistöjen arvon.

Me allekirjoittaneet koemme, että mikäli lähialueelle toteutetaan tuulivoimahanke, se tuhoaa kaikki ne meille tärkeät ja eilinehtoiset syyt, joiden vuoksi vuonna 2019 alueelle muutimme. Tärkeimmät harrastuksemme, radioamatööri-toiminta, metsästys sekä taivasvalokuvaus, tulevat käytännössä mahdottomiksi ja henkinen hyvinvointimme kokee vakavan muutoksen huonompaan suuntaan.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella katsomme, että tuulivoimahankkeen mahdollistaminen alueelle aiheuttaisi merkittäviä ja vakavia haittoja ympäristölle sekä lähialueen asukkaille. Vaadimme, että Pikku Joutensuo (tv-1 516) poistetaan maakuntakaavan kaavaehdotuksesta mahdollisena tv-alueena.

Muistutus 29*Yhteystiedot poistettu***Kannanotto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaehdotukseen 17.9.2024**

Me, (*paikannimi poistettu*) asukkaat haluamme nostaa esille huolestamme tuulipuiston kaavoituksesta kaupungin-osaamme Pikku Joutensuolle (toisella nimellä Sarviselkä, Hakasuo) (kohdekortti 114). Vihreän siirtymän tavoitteena on säilyttää ja parantaa ympäristön tilaa perustuen luonnon monimuotoisuutta edistäviin ratkaisuihin ja luonnonvarojen kestävään käyttöön (lähde www.ym.fi). Asemakaavassa esitetty tuulipuisto Pikku Joutensuolle (kohdekortti 114) ei ku- vasta vihreän siirtymän arvoja;

Luonto ja ympäristö:

- Kaava-alueella on suoalueiden verkosto ojitettuja ja ojittamattomia soita, avointa metsämaata ja pieniä lampia. Suot ovat yksi eniten heikentyneistä ja edelleen lajistoltaan köyhtyvistä elinympäristöistämme myös Pohjois-Pohjanmaalla. Alueella on jo turpeenottoa, joten suoalueiden lisätuhoaminen tuulivoiman ja siihen liittyvän infrastruktuurin tieltä ei ole suotavaa alueen luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta.

- Alueen itä-, pohjois- ja länsipuolilla sekä alueen keskellä polveilee eri vesistön osista koostuva Natura-alue Kiiminki-joki. Kilometrin päässä tuulipuistosta sijaitsee Vähä-Vuotunkijärvi. Kaava-alueen läpi virtaava Kiiminkijoen Natura alu- eeseen kuuluva **Vuotonoja on** kaava-alueesta kilometrin päässä olevan Natura-alueeseen kuuluvan Vähä-Vuotungin laskuoja. Tuulipuiston vaikutukset Vuotonojaan ovat erittäin suuret ja haittavaikutukset järveen ja sen ympäristöön olisivat suorat. Järven rannoilla on pysyvää asutusta, mutta myös runsaasti vapaa-ajan asutusta.

- Kaavan alueella esiintyy pohjavesialueiden sarja (lähimpänä Isokangas, Konttikangas ja Jauhokangas). Yleisesti ottaen pohjavettä suojaavat maakerrostumat ovat usein ohuet, mistä syystä monet ihmisen toiminnot voivat heikentää pohja- veden laatua. Pohjavesien suojele perustuu ennakointiin, myös yritystoiminnassa. Jos pohjavesi pääsee huonoon kun- toon, sen puhdistaminen on usein mahdotonta.

- Alueesta kilometri lounaaseen on vuonna 2010 perustettu Vuoton kylän Egyptin luonnonsuojelualue (YSA205874) ja kaakossa arvokas moreenimuodostuma. Luonnonsuojelualueen tarkoitus on suojella luonnonmonimuotoisuutta.

- Alue kuuluu maakotkareviirille ja alueella on ollut myös susipopulaation 2023. Vähä-Vuotunki ja Iso-Vuotunki järvissä pesii useita vesilintulajeja ja alueella on runsaasti eri pikkulintulajeja (hömötiainen ja keltävästäräkki esimerkkeinä). Myös saukko viihtyy lähiojissa.

- Alueen lähiympäristössä, myös alueen sisällä, on luonnonrauha-alueita ja alueen lähistöltä on osoitettu ekologisia yhteyksiä. Kun luonto- ja viheralueita otetaan rakentamiskäyttöön, jaetaan osiin väylillä, tuulipuistoilla ja heikennetään erilaisilla toimenpiteillä, ekologiset yhteydet kärsivät.

Maisema ja kulttuuriympäristö sekä asukkaat:

- Alueesta reilu 1 km itään sijaitsee maakunnallisesti arvokas Vuoton kulttuurimaisema. Vuoton kulttuurimaisema-alueella tuulivoimapuiston vaikutukset muodostuvat erittäin suuriksi. Tuulivoima-alue olisi hallitseva näkymä Vuotolta länteen suuntautuviissa näkymissä (Vähä-Vuotunki, Iso-Vuotunki ja Vepsänjärvi) sekä laajalti avosualueilla ja metsissä. Tuulipuisto tuhoaisi kulttuurimaiseman.

- Vakituiset asutukset sijaitsevat lähimmillään 1,5 km päässä tuulipuistosta, Vähä-Vuoton ja Yli-Vuoton asutuskeskityksissä. Alueella on myös runsaasti vapaa-ajan asutusta. Yleisesti käytössä olevat suojarajat tuulipuiston ja asutuksen välissä eivät kaava-alueella toteudu.

- Kaava-alueen vaikutusalueelle on runsaasti virkistystoimintaan, kalastukseen, melontaan ja vaellukseen suunniteltuja kohteita. Ylikiimingin erämaita tulisi edelleen säilyttää yhtenäisenä eräalueena ja kehittää oululaisten virkistyskäyttöön. Viimeaikaisia kehityskohteita ovat olleet tänä vuonna valmistunut Sanginjoen luonnonsuojelualueeseen liittyvä Myllykosken retkeilyreitti sekä pari vuotta sitten rakennettu Vuoton maisemiin sijoittuva moottorikelkkareitti.

Yhteenveto:

Alueen luontoarvot ovat korvaamattomat. Suot eivät ole joutomaita, vaan tärkeitä ekosysteemin osia. Suot toimivat hiilivarastoina ja -nieluinä, vesien virtausten säätelijöitä, luonnonantimien tarjoajana sekä monimuotoisuuden ylläpitäjiä. Pohjois-Pohjanmaan turvemaista miljoona hehtaaria on metsäojitettu, myös kaava-alueen läheisyydessä. Siksi alueen jäljellä olevien soiden suojelu on ensiarvoisen tärkeää. Vihreän siirtymän nimissä ei pidä edistää luontokatoa. Tuulivoimatuotannon vaikutuksia maaperän hiilivarastoon ei ole arvioitu laskentamenetelmien puutteellisuuden ja epävarmuuksien vuoksi.

Maakunnallisesti arvokkaan kulttuurimaisema-alueen tuhoaminen tuulipuiston sijoittamisella näköetäisyydelle on vähintäänkin kyseenalaista. Maaseudun kulttuuri- ja perinnemaisemat ovat katoamassa myös Pohjois-Pohjanmaalla, joten niiden vaaliminen pitäisi olla kunnan yksi prioriteeteista.

Asutus ja loma-asutus ovat keskeisiä tuulivoimatuotannon sijoittumiseen vaikuttavia tekijöitä Pohjois-Pohjanmaalla. Vakituiset asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat on tärkeä huomioida tuulivoimatuotannon sijoittamisen ohjaamisessa muun muassa melu- ja välkevaikutusten ja sosiaalisten haittojen vuoksi.

Ottaen huomioon tuulipuiston haittavaikutukset Pikku Joutensuon alueella niin luontoarvollisesti, perinne maisemallisesti kuin asukkaiden elämänlaadullisesti tulisi tarkkaan harkita onko tuulipuiston sijoittaminen välttämätöntä Pikku Joutensuolle (Kohdekortti 114). Pyydämmekin, että alue poistetaan kavasuunnitelmasta tuulipuiston sijoitus kohteena.

Kunnioittavasti,

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 31*Yhteystiedot poistettu*

Jokikokon kyläaktiivien vaatimus kaavaluonnoksen Kaskensuo I, Utajärvi TV-1 544 ja Kaskensuo L, Oulu TV-1 545 hylkäämisestä Tynnyrikorpi-Mustasuo (s. 222-227) alueelta seuraavista syistä:

- Jokikokon raitti on kulttuurihistoriallisesti arvokas alue. Maisemaa ja näkymää ei tule pilata tuulimyllyillä.
- Kiiminkijoen Natura 2000 verkostoon kuuluva vesistö virtaa kylä halki. Jokikokon koski on kyläläisille tärkeä ja siihen istutetaan kalaa vuosittain. Kiiminkijoen kunnostushanke on aloitettu ja tuulivoimahanke vaarantaa näin ollen kansainvälisesti arvostetun Natura-vesistön tilan. Kiiminkijoen varteen ollaan kunnostuksen yhteyteen mietitty rakennettavaksi pyörä- ja patikkareittejä. Kunnostushankkeelle valitaan hankekoordinaattori kuluva vuoden aikana. Natura -vesistössä elää harjus, lohi, jokirapu, saukko, nahkiainen ja pikkunahkiainen. Tästä syystä tuulivoimapuistohanke tulee hylätä.
- Hankealueelta tavataan myös viitasammakoita, pohjanlepakoita ja siellä on hyvä metsäkanalintujen populaatio. Jokikokon alueella on useita pöllölajeja (lapinpöllö, varpuspöllö, helmipöllö, viirupöllö, suopöllö ja huuhkaja) ja niiden pesimäreviirejä.
- Viinivaaran laaja ja harvinainen lähteikkö kokonaisuus saattaa vaarantua myllyistä irtoavasta mikromuovista. Ei ole tutkittu, miten siipien rakenne muuttuu vuosikymmenien saatossa. Lisäksi Viinivaaran alueella on pohjavesialue, josta Oulun kaupunki on hakenut lupaa ottaa pohjavettä varavedeksi yli kahdellesadalletuhannelle asukkaalleen.
- Joutsenet pesivät kesäisin useilla paikoilla hankealueella ja ruokailevat jokivarressa, pelloilla ja soilla. Tietoja ei ole tallennettu tietojärjestelmiin.
- Päiväpetolintuja, erittäin uhanalaisia sekä pienemmällä sujelustatuksella olevia, mm maakotka pesii alueella (ainakin kaksi maakotkareviiriä). Kotkanpoikanen havaittu poronaitauksen lähistöllä saarisuolla 20.10.2024. Poikasen ”vanhemmat” on nähty useita kertoja lentämässä Sorsuanojan kodan seutuvilla. Tulee huomioida, että korkean elinpiiri ulottuu etenkin talvisaikaan 20-25 km etäisyydelle pesästä. Pelkkä reviiri ei kerro koko totuutta.
- Pallo-ojan varressa on ollut karhun pesä useana talvena.
- Kyseinen tuulimyllyalue sijaitsee metsähanhien muuttoreitillä. Muutossa saattaa olla satoja lintuja parvissa.
- Hankealueella sijaitsee valtakunnallisestikin arvokas hillasoiden ketju. Missään tutkimuksissa ei ole arvioitu erittäin aran hillankukinnan onnistumista tuulivoimaloiden sijaitessa aivan alueen vieressä. Etenkin pölyttäjien, joiden olemassaolo alueella on marjojen edellytys, pysyminen paikalla on tutkimatta. Hillastaminen on tärkeä lähiruuan ja virkistytymisen muoto. Selkärangattomien mahdollinen katoaminen heikentää kaikkien marjojen kasvamista alueella.
- Luonnon monimuotoisuus on tärkeä ja sitä tuulivoimahankkeen toimijat haluavat edistää. Kuitenkin kokonaisuudesta unohtuu ihminen ja hänen elämisen mahdollisuus. Yhtään tuulivoimamylyä ei tule rakentaa alle viiden kilometrin etäisyydelle asumuksista.
- Hankealue kuuluu kokonaisuudessaan puolustusvoimain lentoharjoituslaueeseen. Tämän päivän globaalissa tilanteessa on erittäin tärkeä mahdollistaa puolustusvoimain toiminta harjoittelu rauhan turvaamiseksi.
- On kyseenalaista se, onko tuulivoima todellisuudessa vihreää siirtymää kun kaikki sen rakentamiseen liittyvät toimenpiteet ja luonnonvarojen käyttö otetaan huomioon. Siirtolinjojen, voimala-alueiden ja tiestön raivaaminen neitseelliseen metsään aiheuttaa luontokatoa. Lisäksi raivauksessa tehdään räikeästi ennakkoon, ennen kuin luvitus on valmis.
- Energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA tulee hylätä Kaskensuo I, Utajärvi TV-1 544 ja Kaskensuo L, Oulu TV-1 545 alueelta monimuotoisten luontoarvojen, kuten myös ihmisen;

Muistutus 32

Yhteystiedot poistettu

Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516

Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen

Vaadin yksiselitteisesti kaavan hylkäämistä:

Asun (*asumustiedot poistettu*). Vastarannan puolella olevat tuulivoimalat tulevat suoraan näköyhteyden päähän taloni näköpiiriin. Taloni arvo tulee laskemaan, jos tuulivoimaloita rakennetaan alle 5km päähän talostani. Asuminen muuttuu vaikeaksi koska tuulivoimalat häiritsevät kaikkia niitä arvoja, jonka vuoksi olen muuttanut tänne. Omin silmin olen havainnut järvellä pesivän laulujoutsenen, lukuisia vesilintuja, koskeloparvia syksyisin satoja. Kalasääsken vierailut saalistamassa kaloja, maakotkan lennot Vähävuoton järven yllä. Alapääsuolla teeret soivat lähimpänä tuulimyllyjä. Teeren soidin alueet ovat uhattuna, jos tuulivoimaloita tehdään alueelle. Alueella talvisin näkee Vähävuoton järven länsirannalta kulkevavan ahman säännöllisesti. Ahman reviiiri aluetta selvästi koko tuulivoimala alue. Karhun ja suden jälkiä löytyy Pikku Joutensuon ympäristöstä. Vaadin että KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

Kulttuurimaisema menetetään tyysti. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan Yli-vuoton ja Vähä-vuoton kylällä. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Kaavassa ei ole huomioitu Vähä-vuoton järven ympärillä olevaa asutusta. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Ääni ja valosaaste. Lähimmät myllyt sijaitsevat jokapuolella noin 2km päässä vakituisista asutuksista. RIITTÄVÄT SUOJAETÄISYYDET EIVÄT TÄYTY. Myllyjen ääni ja valohaitat merkittäviä. VÄHIN VAADE ON 5km suoja etäisyys vähävuoton järvestä. Sekä Ylikylän, Kivelän Tervahaaran suojaetäisyydet on oltava 5km. Jokaiseen vakituisen asutukseen on oltava vähintään 5 km suoja etäisyys. Tämä ei tule täyttymään. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Kaavaluonnoksessa sanotaan, että alueella vähäistä asutusta. Eli käytännössä syrjäseudun asuja on vähäarvoisempi kuin asutuskeskuksessa asuva henkilö. Yhdenvertaisuus ei täten täyty. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Matkailu ja virkistyskäyttö. Ylivuoton kylällä sijaitsee matkailupalveluja tuottava yritys. Hakasuo ja Sarvisuo alueen lintukosteikot ovat loistavat luonnon tarkkailualueet. Kiiminkijoen virkistyskäyttö ja arvo tippuu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Pohjavesialue ja suojeltu kiiminkijoki. Vesilaskut ja yhteydet kiiminkijokeen ja pohjavesiin. Natura 2000. Pintamaan rikkominen, Betoni, ajoneuvoliikenteen saaste, myllyjen mikroyhdisteet lavoissa leviää tulevaisuudessa arvokkaaseen

pohjavesialueeseen ja räjäytyksistä koitua saaste turmelee pohjavedet. Vihreän siirtymän varjolla tuhotaan koko seutu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Kaavaluonnoksessa virheellistä tietoa linnustosta ja eläimistä. Hakasuon ja sarvisuon alue on merkittävä linnuston muuttoreitti tätä ei ole huomioitu kaavassa. VAPO kaavoittanut kosteikot Hakasuolle tätä ei ole kaavassa huomioitu mitenkään. Alueella merkittäviä lajihavaintoja ja pesintöjä. Uhanalaisia lajeja on kuvattu kosteikolla ja tuulimylly kaavan alueella runsaasti: Äärimmäisen uhanalaiset lajit CR: Suokukot, Niittysuohaukka. Erittäin uhanalaiset EN: Mehiläishaukka, Hömötianen, jne. Vaarantuneet VU: Maakotka, sekä muita merkittäviä lintulajeja. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Vuotonojassa, joka menee kaava-alueen läpi, pesii saukot. Ei ole huomioitu kaavassa. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Pohjanlepakko havaintoja kaavan läheisyydessä. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Viitasammakko, Hakasuon, Sarvisuon, Hanhilammen alueella kuvattu. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Susireviiri ilmoitettu kaavassa hävinneen. Tämä ei pidä paikkansa. Kaavassa huomioitava luonnonsuojelulain kohta. Suojeltujen petojen reviiri ja asuinalueita ei saa luonnonsuojelulain mukaan tuhota. Alueelle tulee pian uusi reviiri. Havaintoja jo susista puisto kaavan laidalla KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Ilves ja ahma populaatiot asuvat alueella. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

Muistutus 33*Yhteystiedot poistettu*

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntaavaan

Olemme tutustuneet Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntaavaan ehdotusvaiheen julkisen kuulemisen materiaaleihin. Lisäksi olemme laatineet Rahkola-Hautakankaan tuulivoimala-alueen ympäristönvaikutusten arvioinnin yhteydessä kannanoton, jolloin tutustuimme tarkemmin TUULI-hankkeen selvityksiin ja muuhun materiaaliin. Mielestämme Puutionsaari-Hautakangas -alueen kaavoituksessa tulee huomioida Rahkola-Hautakankaan tuulivoimanhankkeesta tehty YVA ja siitä yhteysviranomaisen antama perusteltu päätelmä.

Samalla kysymme, onko kaavoituksessa huomioitu muut ELY:n antamat perustellut päätelmät Pohjois-Pohjanmaan alueelle suunnitteilla olevista tuulivoimanhankkeista? Kuka seuraa perusteltujen päätelmien toteutumista, kuka varmistaa huomioidaanko kuntakaavoituksessa päätelmissä mahdollisesti vaaditut lisäselvitykset?

Vastustamme Puutionsaari-Hautakangas -alueen merkitsemistä tv-1 alueeksi (kohdetunnus 363). Ehdotusvaiheen esittely aineistossa (esittely tilaisuus 3.10.2024 kautta) ei mainittu kyseistä aluetta ennallaan säilyvien alueiden listauksessa, vaikka karttakuvissa alue edelleen näkyy. Luotetaanko listaukseen vai karttaan?

Mielestämme Puutionsaari-Hautakangas alueen vaikutuksia ympäristöön, valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen Kalajokilaakson kulttuurimaisemat, yhteisvaikutuksiin esim. Hirvisalo-Pieni-Valkonen tv1 510 alueen kanssa sekä ekologiseen käytävään ei ole huomioitu selvityksissä riittävästi.

Puutionsaari-Hautakangas -alueen kartoituksissa ei ole mielestämme huomioitu riittävästi asuintilamme Ruokosken saamaa statusta, paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristökohde. Samoin tuulivoimala-alueen läheisyydessä on maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristökohteita enemmänkin, Merkkikivet, Mäyrän koulu. Reilun 6 kilometrin etäisyydellä maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristökohteita on 8 kpl. Tästä seuraava etäisyysluokka sisältää yli kolmekymmentä vastaavaa kohdetta. Tämän perusteella on selvää, että Pohjois-Pohjanmaan eteläosassa on paljon arvokkaita paikallisia tai maakunnallisia kulttuuriympäristökohteita. Laajat, kymmeniä teollisia voimaloita sisältävät hankkeet vaikuttavat varmasti koettuun ja nähtävään kulttuuriympäristöön ja sen merkitys pitäisi tunnistaa ja tunnustaa merkittäväksi maakuntaavaa laadittaessa.

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kalajokilaakson kulttuurimaisema sijaitsee lähimmillään noin 11 kilometrin etäisyydellä.

”Kalajokilaakso on Ylivieskan ja Haapajärven taajamien väliin rajautuvalla alueella laakea ja leveä. Maisema avautuu laajana ja silmänkantamattomiin jatkuvana. Alueen keskellä sijaitsevan Nivalan taajaman länsipuolella jokilaakson

leveys on paikoin jopa yhdeksän kilometriä.” (s. 90 Rahkola-Hautakangas tuulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostus, vaikutuksen maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön.)

Tuulimyllyt vaikuttavat siihen, että jatkuuko maisema silmäkantamattomiin, koska suunnitellut myllyt ovat korkeudeltaan 350m, joten ne näkyvät hallitsevina elementteinä metsän reunojen yläpuolella, kirkkoneja paljon korkeampina. Lisäksi myllyjen sijoittelu Puutionsaari-Hautakankaalla noin 9 kilometrin alueelle, tekee siitä huomattavan muutoksen kulttuurimaisemaan. Eritoten nämä vaikutukset tulevat näkymään pimeällä, koska alueella ei ole muita laajoja valonlähteitä, kuin myllyjen punaiset lentoestevalot. Päivällä kirkkaat valkoiset tuulimyllyt erottuvat isoina massoina kulttuurimaiseman ympärillä, varsinkin jos maakuntakaavassa säilytetään kaikki alueen ympärille merkityt tv-1 alueet.

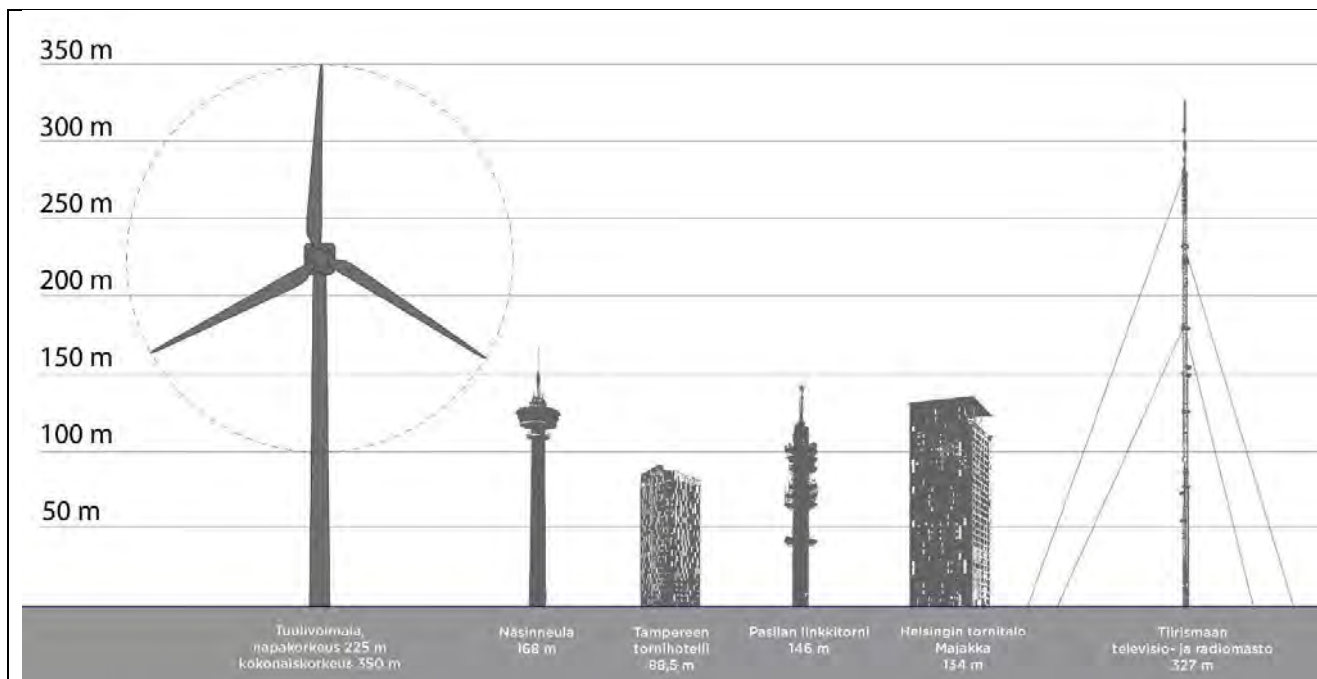
Ympäristöministeriön julkaisussa 2024:29 Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa todetaan, että maisema-arviointi pitää tehdä tapauskohtaisesti. Mielestämme Kalajokilaakson kulttuurimaiseman kohdalla valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen herkkyys on suurta, koska alue on perinteistä maaseudun kulttuuriympäristöä. Maisema on yhtenäinen, eheä ja vaikuttava. Vaikutuskohteelta avautuu tärkeät ja laajat peltoaukeanäkymät suunniteltujen tuulivoimaloiden suuntaan. Tällä on erityistä merkitystä maiseman piirteiden ja identiteetin hahmottamisen kannalta. Muutoksen suuruus on mielestämme suuri ja kielteinen, koska tuulivoimalat sijaitsisivat lähivaikutusalueella. Seudun ollessa alavaa joen varrella, suunnitellut tuulivoimalat aiheuttaisivat huomattavia muutoksia laajalle alueelle. Kokemus maisemasta muuttuisi selvästi ympärivuorokauden, erityisesti hämärään ja pimeään aikaan. Muutokset ovat suuria avoimilla peltoalueilla.

Yhteysviranomaisenkin on todennut maisemavaikutuksista seuraavaa:

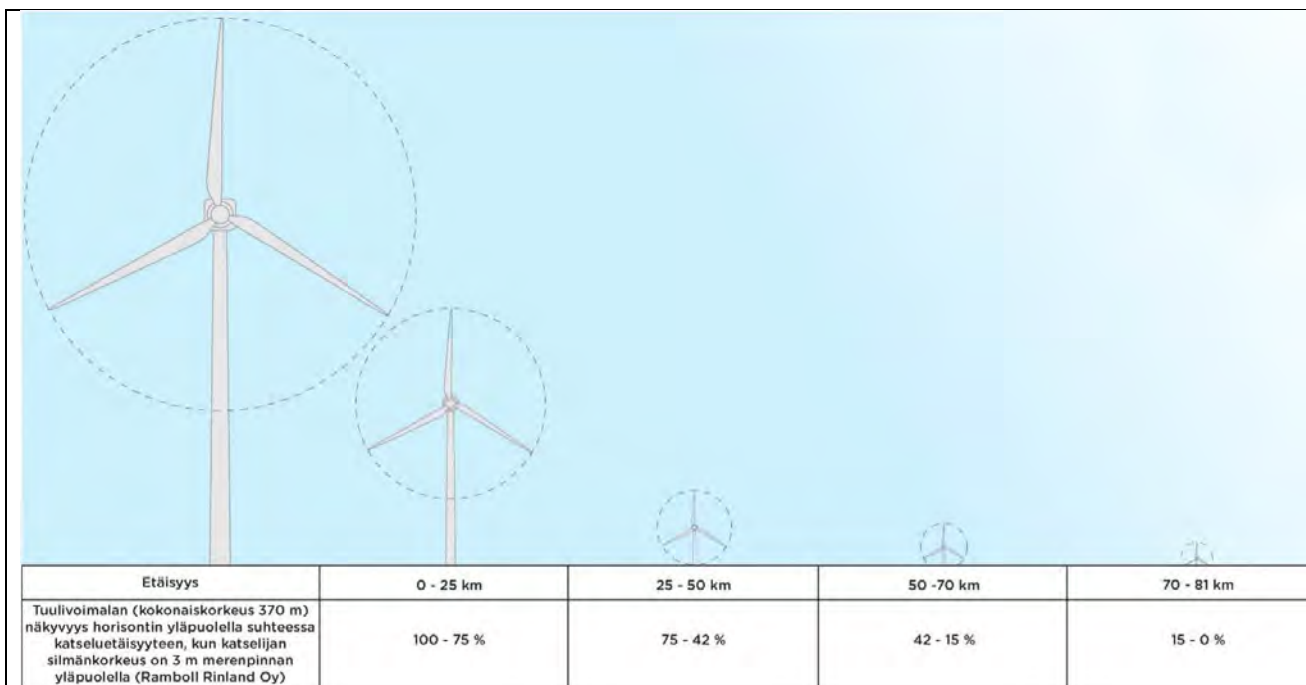
” Yhteysviranomainen toteaa, että hankealueen ympärille sijoittuvat kylät, pienkylät ja maaseutuasutus ovat vakiintuneesti asuttua elinvoimaista maaseutualueita. Asutusta sijoittuu erityisesti Pyhäjoen varrelle. Useampikin kylä tai pienkylä sijoittuu hankkeen 3 kilometrin etäisyysvyöhykkeelle. Näillä alueilla maankäytön muutoksen välilliset vaikutukset, kuten maisemavaikutukset, voivat olla kohtuullisen voimakkaita.” (Perusteltu päätelmä s. 11)

Puutionsaari-Hautakangas alueella on mielestämme erittäin merkittäviä vaikutuksia alueemme maisemaan ja asukkaiden, sekä ohikulkijoiden viihtyvyyteen ja kokemukseen alueesta. Tästäkin syystä tv1 alue tulisi poistaa maakuntakaavasta kokonaan.

Ympäristöministeriön julkaisussa Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, tulee hyvin esiin nyt suunniteltavien tuulivoimaloiden koko ja oheinen kuva auttaa ymmärtämään, että tämän kokoluokan teollisuuslaitokset eivät voi olla vaikuttamatta maisemaan. Oppaan mukaan pienipiirteinen maisema sietää huonosti suurten rakenteiden sijoittamista siihen. Alueellamme ei ole näin korkeita rakennuksia ennestään, ei edes Tampereen tornihotellin korkuista rakennelmaa.

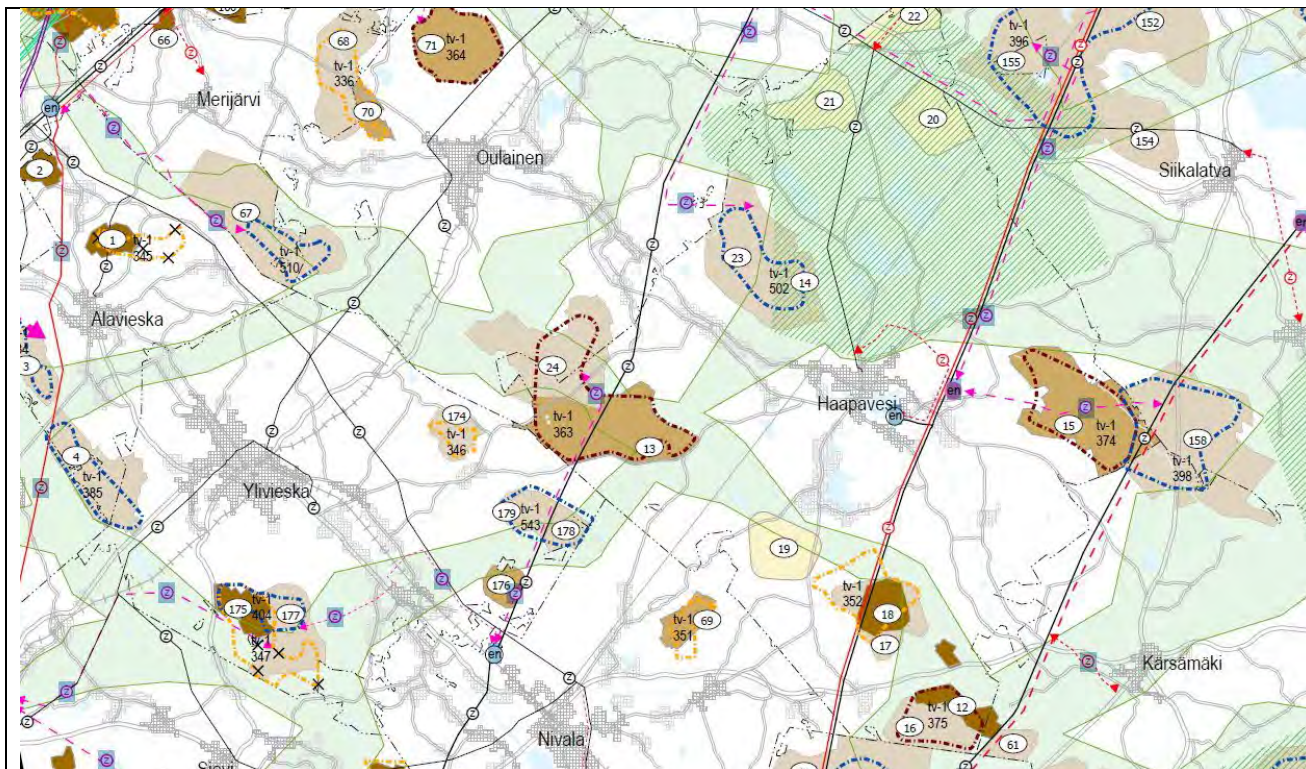

Kuva Ympäristöministeriön julkaisusta Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisessa, s. 31. Alapuolella oleva kuva on oppaan sivulta 40.

TUULI-hankkeen ja esimerkiksi Rahkola-Hautakangas tuulivoima-alueen ympäristövaikutusten arvioinnissa on tuotu esille enemmänkin perusteluja, joiden pohjalta on mielestämme oikeutettua pyytää poistamaan koko alue maakunta-kaavasta.

Puutionsaari-Hautakangas alue katkaisee ekologisen käytävän kokonaan länsi-itäsuunnassa useamman kilometrin matkalta. Tämä estää eläinten turvallisen siirtymisen eri alueiden välillä ja pakottaa eläimet lähemmäksi joko Oulaisten tai Ylivieskan taajamia. Lisäksi on huomioitava yhteisvaikutukset lähialueen muiden tv-1 alueiden kanssa, jotka katkaisevat ekologien käytävän lännessä, etelässä ja idässä. Ekologinen käytävä on myös paljon muuta kuin eläinten turvallinen liikkumisreitti, sen toimivuus on varmistettava.

Kaavasta on tässä vaiheessa jätetty pois useita jo aiemmin lainvoimaisia alueita seuraavilla kumoamisperusteilla, vaikutukset asutukseen, vaikutukset muuttolinnustoon, vaikutukset petolintuihin ja muihin suojeltuihin lintulajeihin sekä Natura-alueiden yhtenäisyyden säilyminen. Esimerkiksi Puutionsaari-Hautakangas alueen jatkona aiemmissa vaiheissa kaavaluonnoksissa mukana ollut 227 Salmesneva ei tule maakuntakaavaan tv1 alueeksi, koska siinä olisi merkittäviä maisema ja yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Mielestämme samat syyt ja enemmänkin syitä, löytyy sille, miksi Puutionsaari-Hautakangas aluettakaan ei tule hyväksyä tv-1 alueeksi.

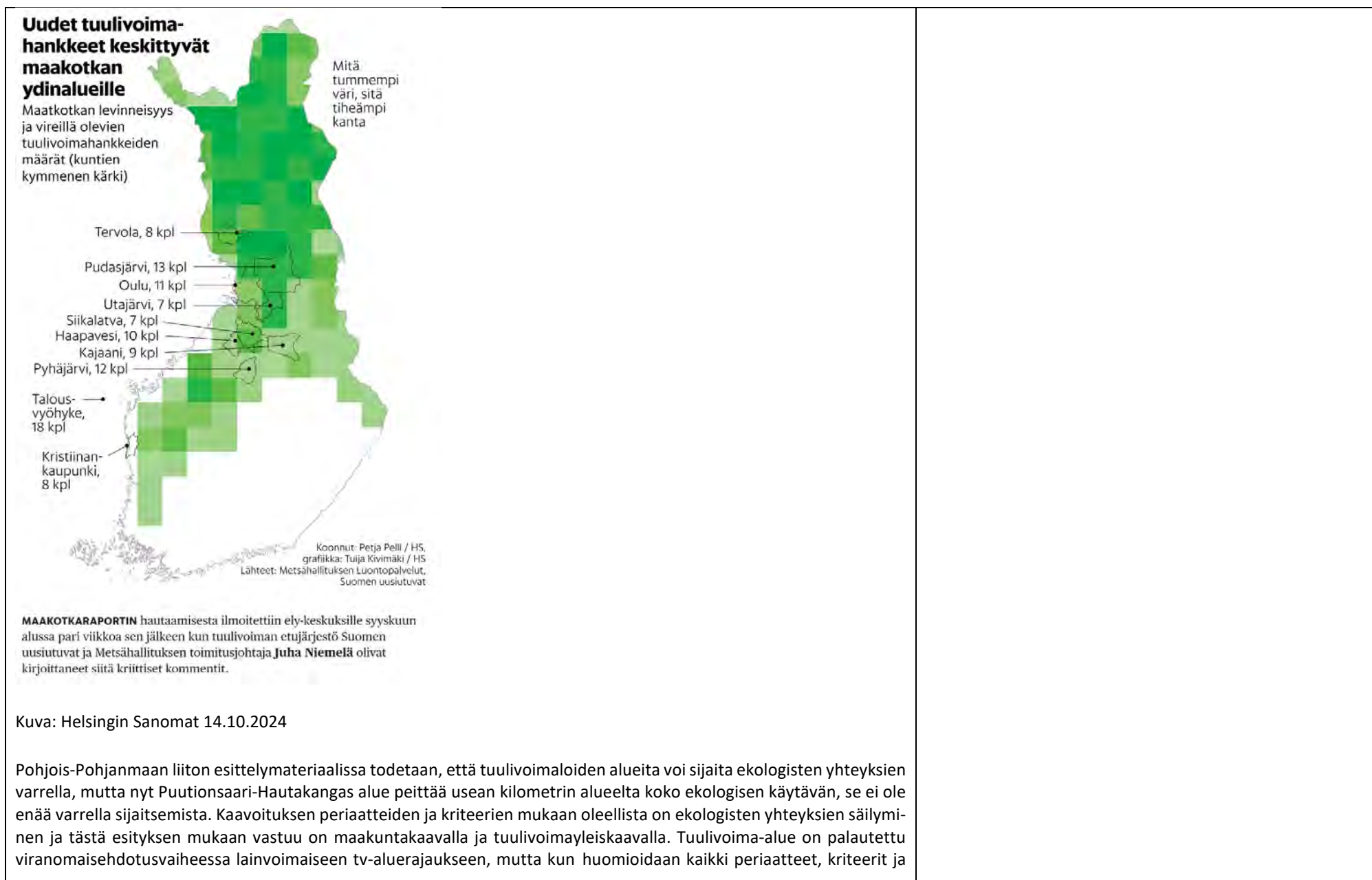
Puutionsaari-Hautakangas alueella on todettu myös yhteysviranomaisen toimesta Rahkola-Hautakangas tuulivoima-alueen YVA:ssa lisäselvitystarpeita muun muassa edellä mainittuihin asioihin liittyen. TUULI-hankkeen selvitykset eivät ole olleet yhteysviranomaisen mielestä riittäviä alueen tuulivoimalahankkeen taustaselvityksiksi YVA:ssa. Eiväthän ne silloin voi olla riittäviä myöskään maakuntakaavan tv-1 aluemääritystä ajatellen?

Puutionsaari-Hautakangas alueella sijaitsee maakotkan/maakotkien reviiri, alue on myös merkittävä kurkien muuttoreille ja lisäksi hankealue sijoittuu Nivalan susireviirille ja alueella on myös suojeltavia metsäpeuroja, ilveksiä sekä huuhkajan reviiri. Alueella on myös saukkojen reviiri. Suojeltavia eläinlajeja on useampia ja selvitykset näiden lajien osalta

ovat olleet puutteellisia. Nämä puutteet on myös tunnistettu Rahkola-Hautakangas tuulivoima-alueen YVA:n perustelussa päätelmässä. Näin eläinrikkaalle alueelle, joka on keskeinen alue myös ekologista käytävää tarkasteltaessa, ei mielestämme tule kaavoittaa yhtäkään tv-1 aluetta.

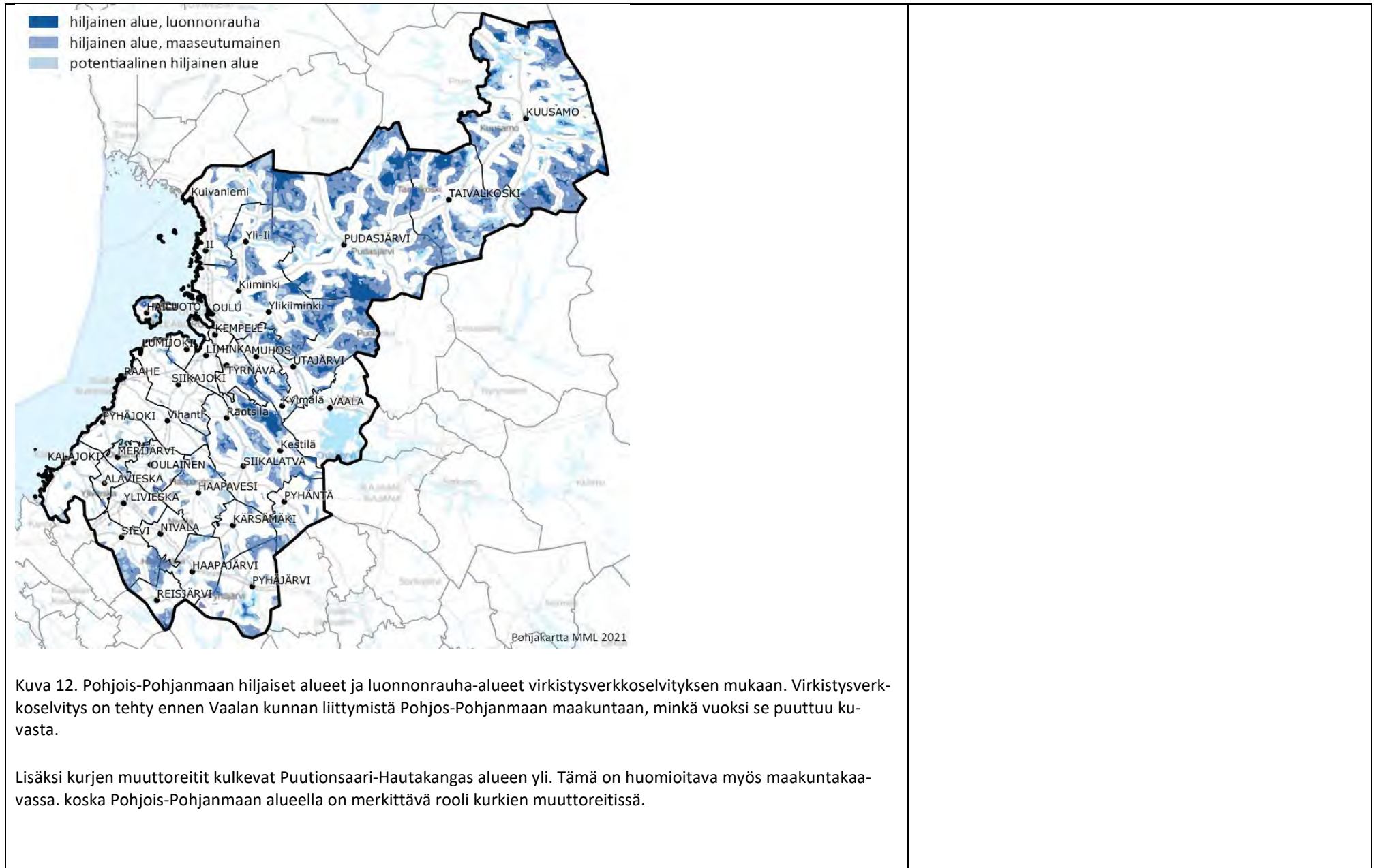
Pohjois-Pohjanmaan liiton kaavaluonnoksen esittelymateriaalissa luetellaan periaatteita ja kriteerejä, joiden mukaan tv-alueet rajataan maakotkan ydinreviirien ulkopuolelle? Miksi Puutionsaari-Hautakangas silti saa olla maakotkan ydinreviirillä?

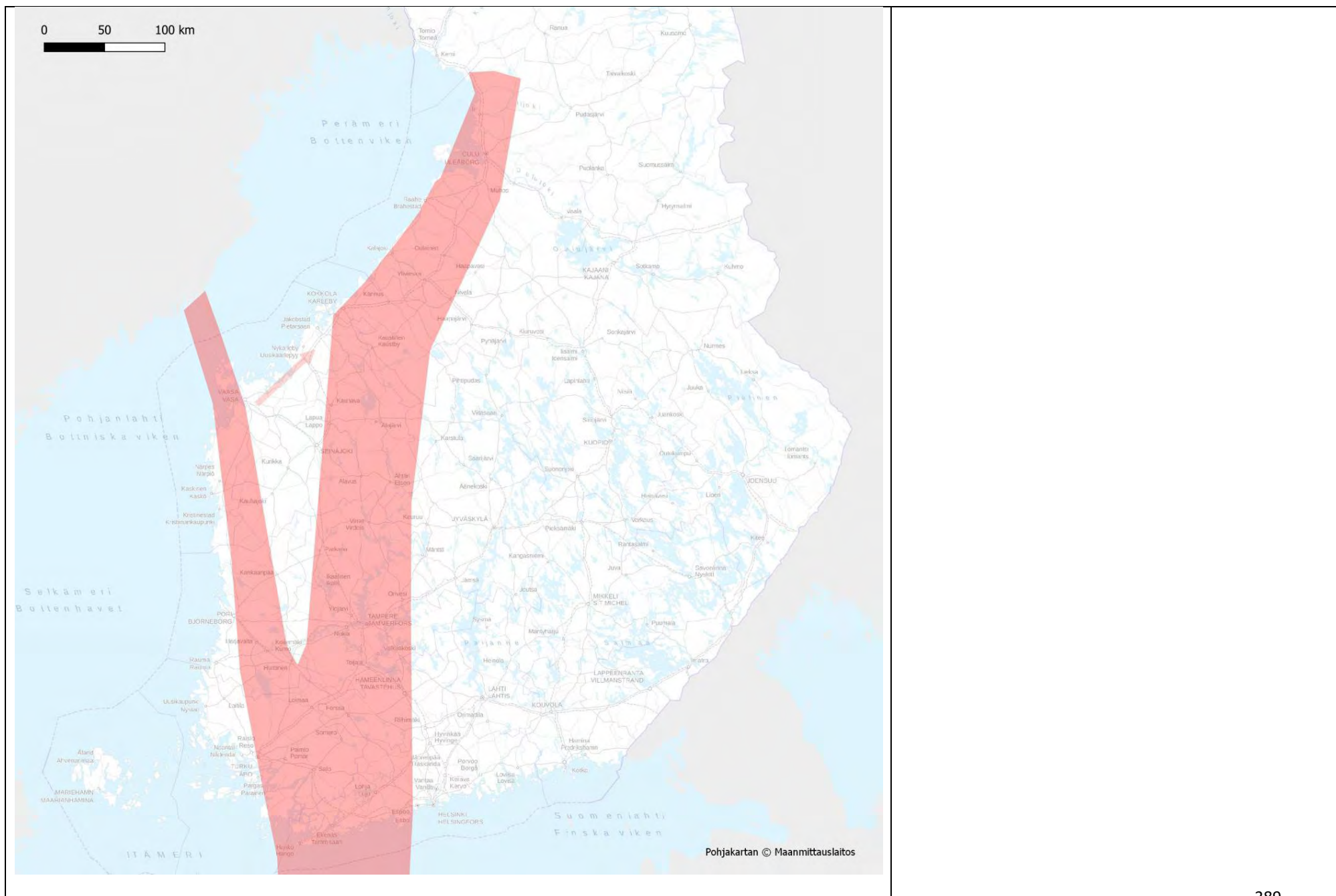
Helsingin Sanomat uutisoi 14.10.2024 ”Ministeriö hautasi tilaamansa raportin tuulivoiman haitoista”. Oikealla kuva-kaappaus Helsingin sanomien uutisesta. Uudet tuulivoimahankkeet keskittyvät maakotkan ydinalueille. Onko eettisesti oikein tai hyvän hallintotavan mukaista jättää tärkeä selvitys huomioimatta? Voiko maakuntakaavassa ohittaa luonnonsuojelulain?

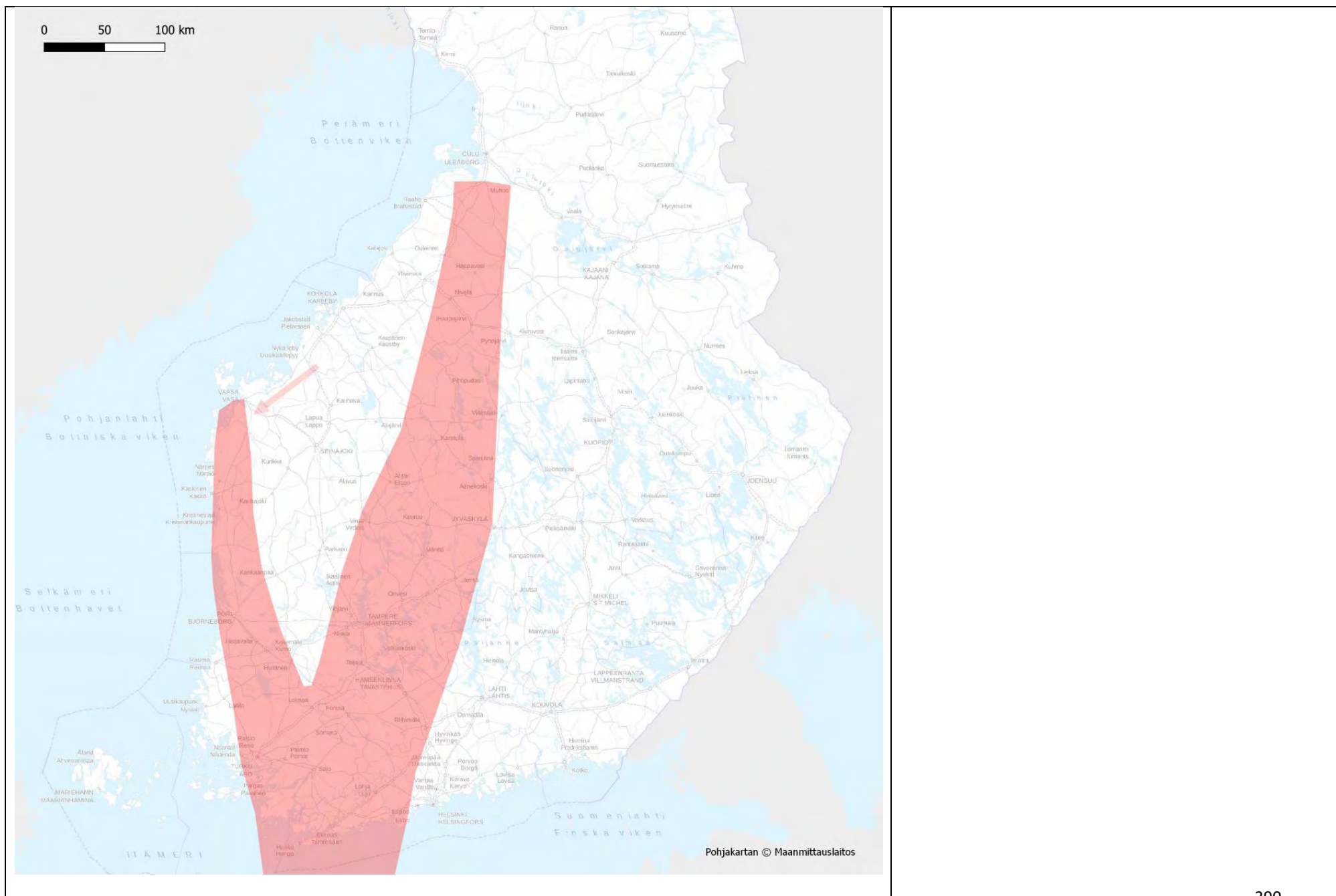

selvityksissä ilmenneet negatiiviset vaikutukset, se ei mielestämme riitä, vaan alue tulisi poistaa maakuntakaavasta kokonaan.

Puutionsaari-Hautakangas kuuluu myös Pohjois-Pohjanmaan hiljaisiin alueisiin ja luonnonraha-alueisiin. Tässä kaava-luonnoksessa nämä alueet ovat vaarassa kadota kokonaan eteläiseltä Pohjois-Pohjanmaalta. Mielestämme on erittäin tärkeää turvata hiljaisten alueiden säilyminen myös tällä alueella. Alue ympyröity punaisella alla olevaan karttaan. Lisäksi muut Oulaisten, Haapaveden, Sievin ja Siikalatvan alueelle suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet hävittäisivät toteutuessaan loputkin hiljaiset luonnonrauha-alueet sekä maaseutumaiset alueet eteläiseltä Pohjois-Pohjanmaalta. Asukkaiden yhdenvertaisen ja tasa-arvoisen kohtelun vuoksi on tärkeää, että luonnonrauha-alueita ja maaseutumaisia alueita säilyy myös eteläisen Pohjois-Pohjanmaan alueella. Alueella on tiivistä asutusta taajamissa, jolloin reuna-alueiden luonnonrauha-alueiden arvo korostuu virkistyskäytössä, eli alueen asukkaiden hyvinvoinnin kannalta.

Kuvat on otettu Birdlifen 2023 vuoden raportista lintujen päämuuttoreiteistä, sivuilta 37-38. Vasen kuva on kurjen kevään muuttoreitit ja oikeanpuoleinen kuva syksyn muuttoreiteistä.

Näiden useiden kielteisten vaikutusten vuoksi esitämme, että Puutionsaari-Hautakangas tv-1 on poistettava maakunta-kaavasta kokonaan.

Muistutus 34*Yhteystiedot poistettu*

Kannanotto energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVAAN

Yli-Olhavan tuulivoimahankkeen Itäisen osa-alueen kautta on maakuntakaavassa alunperin osoitettu pääsähköjohdon yhteystarve. Nyt suunnitteilla olevat voimala-paikat on sijoitettu siten, että ne estävät voimalinjojen toteutuksen valtion maan kautta Kaihuanvaarassa. Erikoista asiassa on se, että kaikki itäisen alueen voimat sijoittuvat valtion maalle, mutta sähkölinjat on käännetty yksityisten omistamille maille. Kuusela – Herva sähkönsiirrolle on olemassa huomattavasti lyhyempi, suora reitti, pääosin valtion maan kautta. Miten on mahdollista, että maakuntakaavan merkintöjä ei tarvitse noudattaa voimalapaikkoja suunniteltaessa? Miten on myös mahdollista, että sähkölinjojen sijaintia voidaan muuttaa jopa useita kilometrejä maakuntakaavan ohjeellisista linjauksista? Maakuntakaavan tekstiosiossa ilmaistaan yksiselitteisesti, että linjaus on pääpiirteissään toteutuskelpoinen, mutta voi vaatia pieniä muutoksia. Asiantuntijan mukaan tällainen menettely on jo perustuslain vastaista toimintaa, kun toistamiseen samat maanomistajat joutuvat kohtuuttoman rasituksen kohteeksi. Tällä hetkellä suunnitteilla on yksi Fingridin linja ja rinnalle tuulivoimayhtiön siirtolinja (molemmat 400kV:n linjoja). Todennäköisesti linjoja tullaan rakentamaan tulevaisuudessa lisää ja luonnollisesti aina entisten rinnalle, kuten on tapana. Lisäksi Yli-Olhavan alueella on tehty useita kotkahavaintoja, ja maakotka on myös tallentunut riistakameraan ruokaillessaan haaskalla Suomelan kylän lähellä. Jopa maallikkokin ymmärtää, että alue on selkeästi kotkareviiriä. Em. seikkojen perusteilla mielipiteeni on, että valtion maalle on jätettävä varaus Pohjois-Etelä- suunnassa vähintään kahdelle voimajohdon linjaukselle, kuten maakuntakaavassa aikaisemmin ollut merkintä osoittaa. Valtion maalta löytyy myös muita vaihtoehtoja voimalinjojen toteutukselle.

Muistutus 35

Yhteystiedot poistettu

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA

Julkisen ehdotusvaihe (MRL 65 §, MRA 12 §)

Pontema (tv-1 399), Kumpusuo (tv-1 541), Pahkavaara (tv-1 368), Maaselkä (tv-1 377)

Pontema (tv-1 399), Kumpusuo (tv-1 541), Pahkavaara (tv-1 368), Maaselkä (tv-1 377) -alueilla on useita EU-direktiivilajeja, jotka ovat liitteellä IV ja tiukimmin suojeltuja. Näin ollen kaavan ehdotusvaihe tulee hylätä eikä sitä tule toteuttaa missään muodossa.

Liitteen IV lajit: susi, saukko ja viitasammakko

Maakotka on uhanalaisuusluokituksessa vaarantunut (VU). Sen suojelun taso on korkea.

SUSI (liitteellä IV)

(Pontema (tv-1 399), Kumpusuo (tv-1 541), Pahkavaara (tv-1 368), Maaselkä (tv-1 377))

Luken uusimman (2024) kanta-arvion mukaan Pahkavaaran susilauma on 100% per-helauma eli lisääntyvä lauma. Pahkavaaran lauman reviiirin ydinalueella sijaitsee Pahka-vaaran, Ponteman ja Kumpusuon (Tornikangas) suunnitellut tuulivoimapuistot. Jä-lkihavaintoja on tehty myös Maaselän tuulipuistoalueelta tai sen läheisyydestä. Särkijärven kyläseuran johtokunnan toimeksiantamana Suomen Juristit Oy:n juristi teki vuonna 2023 KHO:hon purkuvaatimuksen jo myönnettyyn Pahkavaaran kaavaan. Syksyllä 2024 KHO julkaisi päätöksen, jossa purkuvaatimusta ei hyväksytty, mutta KHO omatoimisesti kielsi kaikenlaiset rakentamiseen liittyvät toimet. Syynä on alueella oleva Pahkavaaran lisääntyvän susilauman reviiiri.

Lainaus/Ote KHO:n päätöksestä (Taltiointinumero 2336, Antopäivä 2.9.2024, Diaarinumerot 2538/2023):

"(17) Korkein hallinto-oikeus toteaa selvyyden vuoksi, että luonnonsuojelulain 78 §:ssä säädetty luontodirektiivin liitteessä IV a mainittujen eläinlajien, kuten suden, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämisen ja heikentämiskielto on lainvoimaisesta yleiskaavasta huolimatta voimassa ja tulee ottaa huomioon myönnettäessä tuulivoimahankkeelle rakennuslupia tai muita päätöksiä tehtäessä.

(18) Asian näin päättyessä lainvoimaisen kunnanvaltuuston päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevasta vaatimuksesta ei ole tarpeen lausua."

Kohdassa 18 viitataan kohtaan 17. Mielestämme tätä KHO:n päätöstä voidaan soveltaa suoraan Pahkavaaran tuulipuiston lisäksi myös esittämiimme kolmeen muuhunkin Pahka-vaaran susilauman reviiirillä oleviin tuulipuistohankkeisiin. KHO:n päätös on yksiselitteinen, minkä vuoksi vaadimme, että Maakuntakaavan ehdotusvaihetta ei toteuteta missään muodossa näissä neljässä tuulipuistohankkeissa.

2.9.2024 julkaistussa päätöksessä KHO ohjeisti omasta aloitteestaan Utajärven kuntaa si-itä, että jälkikäteen ilmaantu-
neet sudet on jätettävä rauhaan, vaikka kaavassa onkin lainvoima. KHO on katsonut tämän asian siinä määrin merkittä-
väksi, että se haluaa julka-ista sen yleisesti kaikille tahoille. Nyt KHO:n julkaistulla päätöksellä on ohjaava vaikutus oi-
keuskäytäntöön. Tämä päätös osaltaan kehittää toimintamalleja ja luo raameja sille, miten tuulipuistohankkeita saa-
daan tehdä. Tähän julkaistuun päätökseen voidaan jä-lkikäteen vedota myös muissa tapauksissa. Mielestämme Maa-
kuntakaavaa ei voida tehdä tuulivoimaloiden rakentamista varten, koska oikeusaste (KHO) on kieltänyt rakentamisen
kaikissa muodoissa. Tuulivoimaloiden rakentamista ei voida suorittaa millään konstilla niin, että suojellun suden leväh-
dys- ja lisääntymispaikkoja ei häirittäisi, puhumattakaan käyt-töaikaisesta häiriöstä. Rakentamisessa rikottaisiin ainakin
EU-direktiivilakia. On väärin myöntää vaihemaakuntakaava, koska sille rakentaminen olisi lain vastaista.

SAUKKO liitteellä IV

(Pontema (tv-1 399)

Julkaistussa YVA:ssa todetaan, että saukkoja esiintyy vain Nuanjokivarressa. Saukkou-roksen reviiirin laajuus voi olla
jopa sata neliökilometriä. Yhden saukkouroksen reviiirillä on useita naaraiden reviiirejä. Tähän tosiasiaan ja lisäksi mei-
dän omiin havaintoihin vedoten saukkoja esiintyy alueella laajemmin mitä YVA:ssa myönnetään. Ponteman tuulipuis-
ton alueella on useita pienvesiä, joissa tämän alueen saukkopopulaatio esiintyy. Nuanjoen lisäksi saukolle elintärkeitä
vesiä ovat mm. Säynäjänjoki, Pontemanoja ja Utosjoki.

YVA:aa varten alueelle tehdyt biologien käyntien määrät ovat liian pienet. Saukko kiertää elinpiirillä olevilla vesillä muu-
taman viikon välein. Näin ollen saukon jälkiä ei ole näkynyt juuri sillä hetkellä siellä missä biologi on käynyt.

YVA:ssa on suuri virhe, koska tiukimmin suojeltua saukkoa ei ole huomioitu riittävän hyvin.

VIITASAMMAKKO liitteellä IV

(Pontema (tv-1 399)

YVA:aa varten biologit löysivät viitasammakoita vain Pontemanjärveltä. Voidaan todeta, että tutkimukseen käytetty aika on ollut liian lyhyt. Lisäksi tutkimukseen käytetty vuorokaudenaika on väärä (klo 5.00 - 18.00). Tämä on huonoin mahdollinen aika kuulla viitasammakon haukkua ja näin todeta niiden soidinvesi. Viitasammakot äänitelevät soidinai-kaan yleensä vain illan tullen auringon laskiessa ja leutoina öinä koko yön, aamu-tunneille saakka. Päivisin viitasammakot ovat hiljaa, varsinkin jos tuulee vähänkin. Lisäksi tutkimiseen käytetty vuodenaika on ollut luultavasti liian aikainen. Edellä esitetyistä asi-oista johtuen muita tuulivoima-alueella olevia viitasammakon soidinlampia ei ole todettu/löydetty, vaikka niitä siellä on. Teimme muutaman lyhyen tarkkailukäynnin iltäyöstä ja löysimme tuulivoima-alueelta kaksi muuta viitasammakon soidinpaikkaa Pontemanjärven lisäksi. Toinen paikka on Montosenlammilla ja toinen 600 m Pontemanjärvestä lounaaseen, kaivetussa maanottomontussa. Meillä on alueella esiintyvistä viitasammakoista myös kuvamateriaalia todisteeksi (kuvattu 18.5.2023). Montosenlammilla viitasammakoiden soidinääntä kuultiin 21.5.2022 klo 23.40. Miksi biologit eivät käyttäneet hyväksi paikkakunnalla asuvien henkilöiden ammattitaitoa ja tietoa alueen eläimistä?

YVA:ssa on viitasammakon kohdalla suuri virhe/puute, ottaen huomioon, että laji on tiukimmin suojeltu.

MAAKOTKA vaarantunut

(Pontema (tv-1 399), Kumpusuo (tv-1 541))

Ponteman tuulipuistoalueelle sijoittuu kaksi maakotkan reviiriä. Myös Kumpusuolle sijoittuu maakotkan reviiri. Maakotka on vaarantunut ja erityisesti suojeltava laji. Mielestämme vaihemaakuntakaavan myöntäminen ja sen myötä rakentaminen olisi maakotkalle enempi kuin häirintä. On olemassa esimerkkejä, kuinka kohtalokkaita ovat kotkille pyörivät tuulim-yllyjen lavat. Tällaiselle alueelle myllyjen rakentaminen rikkoo lakia. Tätä ei tule hyväksyä. Vaadimme, että kaavan ehdotusvaihe tulee hylätä eikä sitä tule toteuttaa missään muodossa. Miksi myöntää vaihemaakuntakaava, koska sille rakentaminen olisi lain vastaista?

Edellä esitettyihin vedoten vaadimme, että vaihemaakuntakaavan ehdotusvaihe hylätään tuulivoima-alueilla: Pontema (tv-1 399), Kumpusuo (tv-1 541), Pahkavaara (tv-1 368), Maaselkä (tv-1 377).

Muistutus 36

Yhteystiedot poistettu

Muistutus: Pikku Jouten suo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516

Ehdotus vaiheen julkinen kuuleminen 23.9.-24.10.2024 (MRL 65 §, MRA 12 §)

<https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>

Suunnitelmat ja kaava valmistelut Pikku-Jouten suon tuulivoima puistosta tulee hylätä välittömästi.

Kulttuurimaisema menetetään täysin. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan Vähä-Vuoton järven ympärillä. Vähä-Vuoton hiljaisuutta ja luonnon rauhaa ei saa rikkoa, eikä luonnon rikkautta.

Alueella on vakituista asumista ja paljon vapaa ajan asuntoja, suunniteltu tuulivoima alue rikkoو ihmisten elinympäristön maisemallisesti ja tuo sietämätöntä melua, joka vie ihmisten mielenrauhan.

Tuuli myllyjen etäisyyden on oltava 4-5 km etäisyydellä asunnoista ja pihapiireistä, jotta melu eikä maiseman rikkominen tuota haittaa ihmisille.

Kesäisin tuulee yleensä lounaan ja lännen suunnasta joka puskee melun asujaimistoihin päin, eikä järvi vaimenna melua vaan päin vastoin ääni kantautuu hyvin veden päällä.

Ihmiset joutuisivat elämään helvetillisessä soittorasiassa jos kyseinen kaava hyväksyttäisiin.

Asuminen ei ole vähäistä, eikä sitä saa aliarvioida eikä halveksia, kuten suunnitelmissa esitetään, sehän on rasistinen mielipide alueen ihmisiin.

Hilloja ja muita marjoja löytyy marjastukseen, sekä sieniä herkkusieniä ja kanttarelleja.

Luonto on monipuolinen ja ainutlaatuinen eläinten suhteen, kuten karhu, ahma, ilves, susi, kotka, kalasääski, joutsenet, kuikka, teeri, haukat, pöllöt yms. Muuttolinnut käyttävät Vähä-Vuoton järveä ja ympärillä olevia kosteikkoja hyväkseen, esimerkiksi kurjet ja joutsenet.

Teerien vuosittainen pulputus on mukavaa kuultavaa.

Järvellä pesii joutsen, kuikka ja telkkiä.

Pikkulintuja kuukkeli, tintit myös hömötiainen ja töyhtötiainen yms. Vuoton ojassa, joka laskee järvestä ja menee suunnitellun alueen läpi asustaa saukkoja.

Järvi on hete pohjainen, siihen ei laske jokia, on vain laskuoja järvestä, joka laskee suunnitellun alueen läpi.

Suunniteltu tuulivoima puisto tuhoaisi Vähä-Vuoton luonnon, ihmisten elämän työn / kiinteistöjen arvo romahtaisi ja ihmisten mieli murtuisi, tätä ei haluta missään nimessä.

Toivon sydämeni pohjasta, että kyseinen hanke lopetetaan, löytyy ja on niitä parempikin paikkoja tuulivoimalle, jossa ei tuhota ihmisten rauhaa ja luontoa.

Ei tehdä samanlaista virhettä kuin turpeen noston kanssa, jolla on tuhottu suomen vesistöjä ja luontoa.

Muistutus 37*Yhteystiedot poistettu*

Tilojen (*kiinteistötiedot poistettu*) omistajat. Tiloista neljä ensimmäistä sijaitsevat (*sijaintitiedot poistettu*). Asumme kymmenen lapsemme kanssa (*sijaintitiedot poistettu*).

Muistutuksen aiheet

1. Susi

Asiakirjassa Tuulivoima-alueiden kohdekuvaukset (Liite 2) on mainittu susista seuraavaa: ”Alue ei sijoitu susireviirille (2024), mutta alueella on sijainnut vuonna 2021 Kallioluoma-Hossa susireviiri.”

(*Yhteystiedot poistettu*) on antanut 22.10.2024 Tiedoksiannon, jonka mukaan Kolkonjärven ja Piston kylän väliselle alueelle on muodostunut tällä hetkellä susireviiri. Tiedoksianto karttaliitteineen on muistutuksen liitteinä 1 ja 2.

Kolkonjärven kaavaehdotuksessa oleva tuulivoima-alue sijoittuu muodostuneelle susireviirille. (Liitteet 1 ja 2, Tassu -järjestelmän havainnot, <https://luonnonvaratieto.luke.fi/kartat?panel=suurpedot> kahden viimeisen kuukauden susihavainnot, petovahinkotilastot suden osalta kesältä ja syksyltä 2024).

Vaadimme, että tuulivoima-alue poistetaan kokonaisuudessaan kaavaehdotuksesta, koska susi on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lajiksi.

2. Maakotka

Alue kuuluu selkeästi yhden maakotkaparin reviirialueeseen sekä rajautuu toisen parin reviirialueen rajamaille (Liite 3 Maakotka etäisyydet). Maakotkan pesimäreviiri on noin 300 km² (Tikkanen ym. 2018). Tämä tarkoittaa noin 9,8 kilometrin sädettä ympyrän muotoisena alueena tarkastelle pesimäpaikan ympärillä, jolloin Sammakkoahon Natura -alueen voidaan katsoa sisältyvän Somerjärven pohjoispuolella olevan pesäpaikan pesimäreviiriin sekä Piston kylän länsipuolella olevan pesäpaikan reviiriin (Liite 3 Maakotka etäisyydet). Lisäksi tutkimustiedon valossa on epäsuorasti pääteltävissä, että maakotkat suosivat reviireillään Natura-alueita (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI -hanke, Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon, kohta 13, sivu 3/5.).

Maakotkan on siis päästävä siirtymään esteettä Hossan Natura-alueella sijaitsevan pesäpaikan ja Sammakkoahon Natura-alueiden välillä. Kaavaehdotuksessa voimala-alue muodostaa yhtenäisen esteen näiden kahden kohteen välille. Olettavasti tästä ja maakotkan välttävistä ja väistävistä käyttäytymisestä johtuen kulku näiden kahden kohteen välillä häiriintyy. Jos kulku toteutuisikin, aiheuttanee tämä maakotkan pitkä ikä huomioiden törmäysriskin voimalan rakenteisiin

jossakin elinkaaren vaiheessa. (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI -hanke, Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon)

Tästä syystä suojaetäisyys Hossan Natura-alueen pesäpaikan ympärille on ulotettava kuuteen kilometriin saakka. Tästä seuraa, että Iso-Takasenvaara – Kokkosuo – Luolavaara – Kalliovaara -alueet on poistettava kaavaehdotuksesta.

3. Sammakkoahon Natura-alueen suojaetäisyys ja maakotka

Sammakkoahon Natura-alueen suojaetäisyytenä on käytetty kaavaehdotuksessa noin 0,5 kilometriä. Tämä on riittämätön esimerkiksi maakotkan reviireiden vuoksi. Maakotka suosii reviireillään Natura-alueita (katso aihe 2 Maakotka), joten suojelualueille on erityisen tärkeitä jättää laajat suojapuskurit (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI -hanke, Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon, kohta 13, sivu 3/5).

Sammakkoahon alue kuuluu selkeästi Somerjärven pohjoispuolen maakotkaparin reviirialueeseen (Liite 3 Maakotka etäisyydet).

Lisäksi valtatie 5 länsipuolelle, Piston kylän kohdille sijoittuva maakotkan asuttu pesä muodostaa reviirin, joka käsittää 9,8 kilometrin säteellä määrittäen (katso aihe 2 Maakotka) Sammakkoahon Natura-alueen kokonaisuudessaan (Liite 3 Maakotka etäisyydet). Tutkimustietoon perustuen (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla TUULI -hanke, Tuulivoimarakentamisen vaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakotkapopulaatioon, kohta 13, sivu 3/5) voidaan olettaa, että Sammakkoahon alue on tämän maakotkaparin aktiivikäytössä.

Maakotka ei kuulu Sammakkoahon Natura-alueen suojelutavoitteisiin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että alueeseen ja alueen ympäristöön kohdistuvia suojeluperusteita määritettäessä jätetään maakotkan suojeluperusteet huomiomatta.

Puolen kilometrin suojapuskuri on riittämätön. Vaadimme, että suojapuskuri kasvatetaan vähintään 2 kilometriin. Tätä tukee myös Sammakkoahon alueen virkistysarvojen säilyttäminen.

4. Ahma

Poroisännän tiedoksiannon ja jälkihavaintojen (katso Tassu) perusteella ahma on alueella runsaslukuinen (katso Liitteen 1 tiedoksianto). Lisäksi tiedoksiannossa mainitaan, että laji todennäköisesti pesii alueella (katso Liite 1).

Vaadimme, että tuulivoima-alue poistetaan kokonaisuudessaan kaavaehdotuksesta, koska ahma on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lajiksi.

5. Saukko (Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV laji)

Lajista on jälkihavainto Luolavaaran ja Kolkonjärventien välissä virtaavan Roninpuron varresta (Liite 5 Saukon jälkihavainto ja Liite 6 Saukon jälkihavainto Roninpurolla, kuva 27.12.2020). Oletettavasti tämä puro kuuluu saukon reviiriin. Puron latvat ulottuvat kaavaehdotusalueen reunaan saakka.

Lisäksi saukon reviiriin kuuluu Kolkonjärven ja Iiviöjärven välissä virtaava Kolkonoja. Onkin syytä olettaa, että myös Kolkonjärvi ja sen itäpään laskeva oja ovat saukon reviirialueita.

Samoin olettaa sopii, että saukkojen reviirialueisiin sisältyvät Kattilajärvi sekä sen laskuoja Irnijärveen, Palolammin-Sarvilammen vesistöt, Sarvipuro, Jalkalammit, Takasenpuro lampineen, Kivijärvi, Meriläisen lammet sekä Meriläisenpuro.

Koska kaavaehdotusalueella oletettavasti elää saukkoja lähes kauttaaltaan, alueella tapahtuu todennäköisesti myös saukon lisääntymistä. Saukko on luontodirektiivin liitteen IV laji. Tästä aiheutuu pakottava tarve saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen suojeluun. Lainaus direktiivistä IV: ”Lisäksi eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.”

Tuulivoiman rakentaminen alueelle on lähes mahdotonta toteuttaa häiritsemättä saukkoa, koska saukon esiintyminen alueella on oletettavasti kattavaa.

Vaadimme, että kaavaehdotusta ei viedä eteenpäin, ennen kuin saukon esiintyminen alueen vesistöissä on todennettu yksityiskohtaisemmin. Mikäli tämä tulee todennettua, vaadimme kaavaehdotuksen poistamista kokonaisuudessaan perustuen saukon kattavaan esiintymiseen alueella.

Erityisesti vaadimme, että kaavaehdotuksesta rajataan jo nyt pois Kolkonjärventien pohjoispuoli sekä Luolavaaran alue, koska Kolkonojan jälkihavaintojen ja Roninpuron jälkihavainnon perusteella on vahvat perusteet olettaa, että nämä alueet sisältyvät reviirialueille

6. Merikotka, laulujoutsen, kuikka, kaakkuri, metsähanhi

Tiira -järjestelmään kirjattujen havaintojen perusteella voidaan päätellä, että Kolkonjärven alue on merikotkan reviiriä. Tästä kertovat toistuvat lentävän merikotkan havainnot. Tämä lentosuunta noudattaa usein Iiviöjärven ja Kolkonjärven välissä Kolkonojan laaksoa. Havainnoista löytyy tietoa Tiira -järjestelmään kirjatuista havainnoista.

Tästä syystä Kolkonjärven pään alue on poistettava kaava-alueesta siten, että Kolkonjärventien pohjoispuoli tulee poistetuksi kokonaisuudessaan. Tällöin merikotkan mahdollinen saalistusreitti Hossan alueen järville tulee turvattua. Merikotka on havaintojen mukaan altis törmäyksille voimaloiden rakenteisiin.

Lisäksi on oletettavaa, että erityisesti laulujoutsen, mutta mahdollisesti myös kuikka, kaakkuri ja metsähanhi lentävät Kolkonjärven pään ja kaavaehdotusalueille kuuluvien lampien ja järvien väliä.

Tästä syystä aiheeseen liittyen tulee tehdä lisäselvitystä ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä ja mahdollisesti Kolkonjärven pään alue on poistettava kaava-alueesta siten, että Kolkonjärventien pohjoispuoli tulee poistetuksi kokonaisuudessaan.

7. Lintujen levähdysalueet ja kevätmuuttoreitit

liviöjärven itäpään ja lijoen liittymäalue muodostaa kosteikon, joka on yhdessä lijoen ylä- ja alapuolisen osuuden kanssa alueellisesti merkittävä lintujen levähdyspaikka keväisin. Alueella on keväisin parhaimmillaan samanaikaisesti satoja vesilintuja ja kahlaajia sekä muita lintuja.

Tämä levähdyspaikka lisää luonnollisesti alueellista lintujen liikkumista mahdollisesti myös kaavaehdotusalueella. Paikalliset ensimmäiset sulapaikat, joilla esimerkiksi joutsenet liikennöivät, sijoittuvat Kolkonojan ja liviöjärven yhtymäkohtaan, Kolkonojan suulle Kolkonjärvellä sekä Kolkonjärven itäpähän. Oletettavasti tällaiset ovat myös Kattilajärven kaakkois- ja luoteispäissä.

Erityisesti Kolkonjärven itäpään ja Kattilajärven sekä myöhemmin keväällä Palolammen ja Sarvilammen välinen lentoliikenne muodostavat törmäysuhkan voimaloihin.

Näistä syistä Kolkonjärven pään alue tulee poistaa kaavaehdotusalueesta Kalliovaaran reunaan saakka.

Sarvijärven, Iso-Takasen, Kivijärven sekä Iso-Tietämättömän sijoittuminen ojalusuoineen kaavaehdotusalueelle tai sen läheisyyteen on myös voimaloiden linnustovaikutusten kannalta huono asia. Vaadimme, että linnustovaikutus näillä alueilla selvitetään ennen kaavaehdotuksen hyväksymistä ja aluetta rajataan tarvittavilta osin.

Lisäksi alueen kautta muuttaa petolintuja. Havaintoja on runsaasti ainakin sinisuohaukasta liviöjärven Rintelän talon seudulla.

8. Tyräjärven ja Hossan maisema-alue

Valtakunnallisesti arvokkaalla Tyräjärven kulttuurimaisema-alueella ja Hossan kansallispuiston alueella maiseman herkkyys muutoksille on erittäin suuri. (Maisemaselvityksen kohdekortit sivu 436, Maiseman herkkyys)

Kolkonjärven pään alueelle sijoittuvat voimalat asemoituvat siten, että Somerjärven selkä ja kanjoni osuvat saman suuntaisesti. Kolkonjärven pään seudulle sijoittuvat voimalat muodostanevat merkittävän maisemahaitan kansallispuiston arvokkaalle maisemalle.

Kaavaehdotusalueelle sijoittuva ylänköalue sisältää Kalliovaaran ja osittain myös Luolavaaran alueen. Ylänköalue sijoittuu myös samaan linjaan Tyrjärven selän kanssa. Näille alueille sijoitettavat voimalat muodostavat voimaloiden suuren korkeuden sekä sijaintipaikan maaston korkeuden yhteisvaikutuksesta maisemahaitan Tyrjärven kulttuurimaisema-alueelle.

Näistä syistä Kolkonjärven pään aluetta sekä Luolavaaran ja Kalliovaaran aluetta ei voi sisällyttää kaavaehdotusalueeseen, vaan ne tulee poistaa.

9. Muut maisema-alueet

Kalliovaaran ja Luolavaaran alueelle sijoittuvat voimalat muodostavat suuren maisemahaitan Kolkonjärvelle, Iiviöjärvelle, Koviöjärvelle sekä Ala-Irnille, koska niiden aukeamissuunnat osuvat täysin tai osittain samaan linjaan. Lisäksi Kolkonjärven pään seudun voimalat aiheuttavat voimakkaan maisemahaitan Ala-Irnille.

Vaikka Iiviöjärveä ei olekaan nimetty kulttuurimaisema-alueeksi, erityisesti järven keskivaiheille sijoittuvan Iiviön talon seutu sekä järven itäpäähän sijoittuvan Rintelän talon seutu ovat vanhaa asumaseutua. Rintelän talon läheisyydessä Niemelän tien varressa sijaitsee myös muinaishauta. Talojen ympäristö on kaunista kulttuurimaisemaa. Näiden voimaloiden vaikutus tähän maisemaan tulisi olemaan suuri.

Näistä syistä Kolkonjärventien pohjoispuoli tulee poistaa kaavaehdotusalueesta kokonaisuudessaan.

Alueen kaakkoiskulmalle sijoittuvat voimalat aiheuttaisivat kohtuuttoman maisemahaitan Kivijärven loma-asumuksille. Pääosa näistä sijaitsee järven vastarannalla ja altistuvat esteiden puuttuessa melulle, valo- ja maisemahaitalle maksimaalisella tavalla.

Suojaetäisyydeksi loma-asumuksista on rajattava 3 kilometriä. Samalla maisemahaitta Pistojärven kulttuurimaisemalle pienenesi.

10. Kolkonjärvi

Vaikutus Kolkonjärven vanhalle kulttuurimaisemalle ja asukkaille sekä mökkiläisille tulisi olemaan dramaattinen Kolkonjärventien pohjoispuolelle sijoittuvien voimaloiden osalta. Kolkonjärven osalta kaavaehdotusalueen rajaamista voidaan pitää törkeänä.

Näistä syistä Kolkonjärventien pohjoispuoli tulee ehdottomasti poistaa kaavaehdotusalueesta kokonaisuudessaan.

11. Rantarakentamismahdollisuudet

Olemme hankkineet muutamia vuosia sitten omistukseemme (*kiinteistötiedot poistettu*), johon sisältyy ranta-rakennusmahdollisuus poikkeusluvalla kolmelle rakennuspaikalle (ELY:n lausunto 22.10.2024, katso Liite 4). Lupia ei ole tällä hetkellä haettu, mutta tulemme hakemaan poikkeamislupaa ja rakennuslupaa vähintään yhdelle loma-asunnolle syksyllä 2024. Alustavasti suunnitellut rantarakentamispaikat ilmenevät pääpiirteittäin liitteeltä 7 (Liite 7 Alustavan suunnittelun mukaiset rakennuspaikat). Täydennämme tietoja, kun poikkeuslupahakemus on jätetty. Hakemus jätetään todennäköisesti lokakuun 2024 aikana. Hakemuksen kohteena tulee olemaan Liitteen 7 alueelle 1 sijoittuva loma-asunto, mahdollisesti myös alueille 2 ja 3 sijoittuvat loma-asunnot.

Vaadimme, että kyseisten rakennuspaikkojen vuoksi Kolkonjärventien pohjoispuolen käsittävä alue on rajattava kaavaehdotuksesta pois kokonaisuudessaan jatkuen kolmeen kilometriin saakka.

Lisäksi (*nimi poistettu*) omistuksessa olevalla tilalla (*kiinteistötiedot poistettu*) on yksi tai kaksi rantarakennusmahdollisuutta poikkeusluvalla olemassa olevan omakotitalon lisäksi (Katso Liite 4).

Vaadimme, että nämäkin rakennusoikeudet huomioidaan poistamalla kaavaehdotusalue kolmen kilometrin etäisyydelle saakka.

12. Mökkiläisten ja pysyvän asutuksen elinympäristön heikkeneminen

Kaavaehdotusalueen läheisyyteen sijoittuu useita vakituisen asumisen ja loma-asumisen rakennuksia. Asukkaiden asumisviihtyvyyttä tulee laskemaan osittain paljonkin maisemahaitan sekä valo- ja melusaasteen vuoksi.

Toteutuessaan voimala-alue muodostaa myös merkittävät arvonaleneman alueen kiinteistöille.

Vaadimme, että suojaetäisyydeksi rajataan vakituisista asunnoista viisi kilometriä sekä loma-asunnoista kolme kilometriä. Tästä syystä kaavaehdotus on poistettava maakuntakaavaehdotuksesta kokonaisuudessaan.

13. Vesistöt

Kaavaehdotusalueeseen tai alueen välittömään läheisyyteen tai hieman etäämmäs sisältyy poikkeuksellisen paljon vesistöjä.

Vesistöille aiheutuu rakentamisesta vesistökuormitusta. Lisäksi erityisesti vesistöjen virkistysarvo ja linnusto sekä eläimistö kärsivät.

Vesistöjen poikkeuksellisen suuren määrän vuoksi kohde on poistettava kaavaehdotuksesta kokonaisuudessaan.

Yhteenveto

Aiheissa 1, 12 ja 13 sekä varauksin myös aiheessa 4 on perusteltu, miksi koko kaavaehdotusalue on poistettava maakuntakaavaehdotuksesta.

Lisäksi kaavaehdotusalueen poistamista tukevat aiheet 2, 3 ja 4-11, koska ne asettavat alueellisia rajoituksia kohdealueeseen erityisesti Kolkonjärventien pohjoispuolen, mutta myös Sammakkoahon Natura-alueen rajoituksen osalta. Nämä huomioiden kohde supistunee pelkästään näiden aiheiden vuoksi toteuttamisen kannalta liian pieneksi.

Kaavaehdotus on erityisen vahingollinen suden, ahman, maakotkan, saukon, maisemahaittojen sekä Kolkonjärven alueen asukkaiden kannalta. Kolkonjärven ja Kivijärven loma-asukkaille kaavaehdotuksen mukaisista rajoituksista on törkeän suurta haittaa.

Kaavaehdotus on poistettava maakuntakaavaehdotuksesta.

Liitteet:

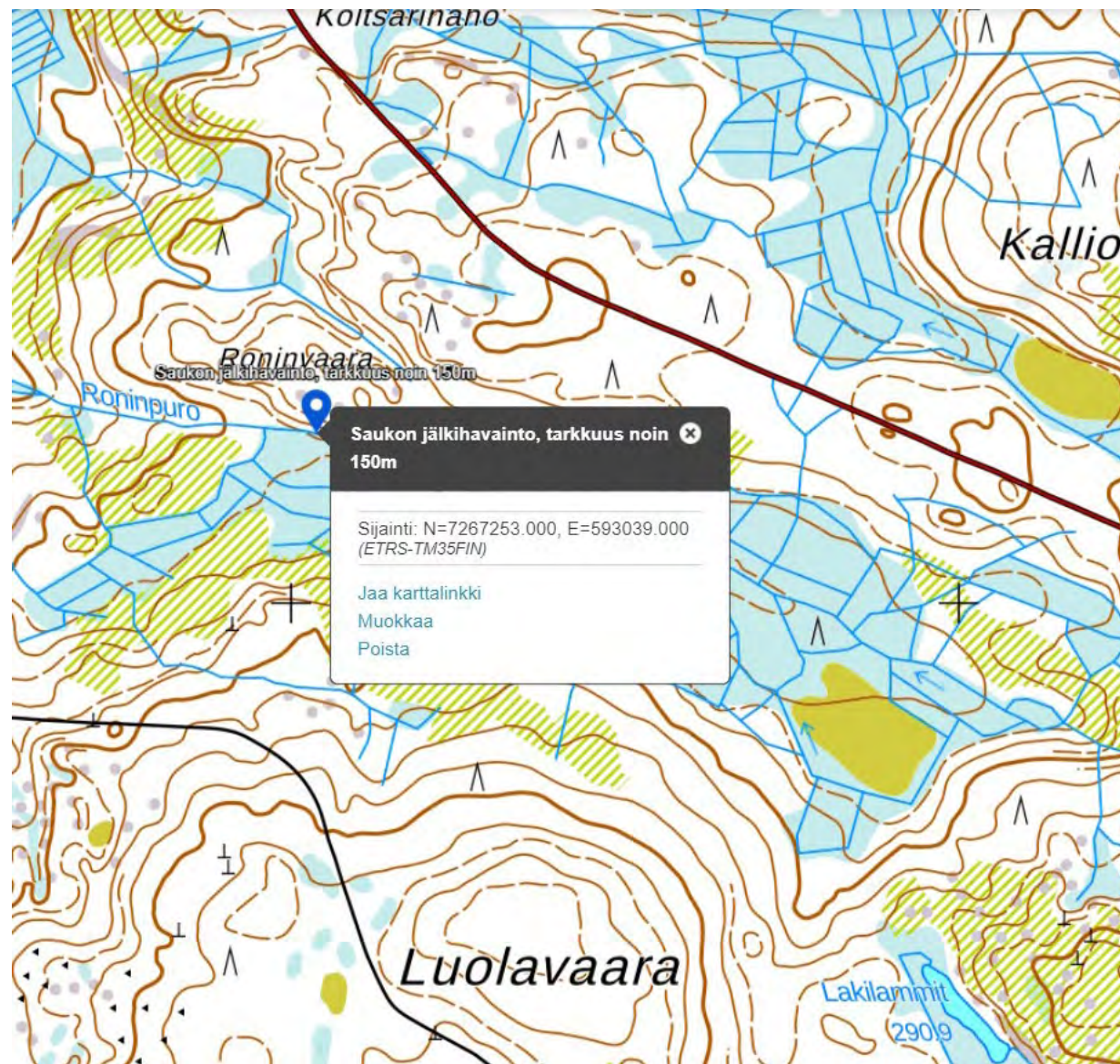
Liite 1 Tiedoksianto *(liite poistettu, yhteystiedot)*

Liite 2 Tiedoksiannon kartta *(liite poistettu, kiinteistö tiedot, sijaintitiedot)*

Liite 3 Maakotka etäisyydet **(salassapidettävää tietoa sisältävä pesäpaikkojen osalta)** *(liite poistettu, maakotkan pesän sijaintitiedot)*

Liite 4 Rantarakentamislausunto ELY *(liite poistettu, kiinteistö tiedot)*

Liite 5 Saukon jälkihavainto

Liite 6 Saukon jälkihavainto Roninpurolla, kuva 27.12.2020

Liite 7 Alustavan suunnittelun mukaiset rakennuspaikat (*liite poistettu, rakennuspaikkojen sijaintitiedot*)

Poikkeamislupahakemukset (1.11.2024)

Naapurin kuuleminen (*liite poistettu, yhteystiedot, kiinteistötiedot*)

Poikkeamislupahakemuksen allekirjoitukset (*liite poistettu, yhteystiedot*)

Poikkeamislupahakemus Hiekkalahti asemapiirros (*liite poistettu, sijaintitiedot*)

Poikkeamislupahakemus Hiekkalahti, Kuusiranta, Kallioniemi (*liite poistettu, kiinteistötiedot*)

Poikkeamislupahakemus Kuusiranta asemapiirros (*liite poistettu, sijaintitiedot*)

Poikkeamislupahakemus Kallioniemi aseapiirros (*liite poistettu, sijaintitiedot*)

Ympäristökarta Hiekkalahti, Kuusiranta, kallioniemi (*liite poistettu, sijaintitiedot*)

Muistutus 38

Yhteystiedot poistettu

Kannanotto Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotukseen

Maakuntakaavasta tulee se vaikutelma, että kaava on laadittu tuulivoimayhtiöiden tuoton ja kuntien kiinteistöverotulojen maksimoimiseksi. Tuulivoimarakentamisen haitoista alueen asukkaille ei tunnuta juurikaan välitettävän. Samoin tässä prosessissa ei riittävästi anneta arvoa luonnon monimuotoisuudelle.

Uudessa kaavassa ei ole ehdotuksia tuulivoimaloiden vaatimien sähkölinjojen vähentämiseksi tai yhdistämiseksi, koska jokainen tuulivoimayhtiö pyrkii rakentamaan omia linjojaan. Kaavassa on jopa poistettu vanhoja valtion maiden kautta kulkevia sähkölinjavarauksia. Koko Suomea palvelevat suurjännitelinjat pitää ensisijaisesti sijoittaa valtion maille yksityisten maiden sijaan.

Todella erikoinen asia on, että esimerkiksi Yli-Olhavan tuulivoimalan itäinen osa sijaitsee metsähallitukselta vuokratulla maalla, mutta alueen sähkönsiirto viedään yksityisten maitten kautta vaikka hyöty menee metsähallitukselle. Tuntuu kummalliselta, että kaavassa on paljon rakennettavaa tuulivoimaa, mutta tuulivoimaloiden purkamisesta ja alueen ennallistamisesta kaavaluonnoksessa ei ole mitään kannanottoa. Kaavan pitää olla rakentamista ennakoiva suunnitelma pitkälle tulevaisuuteen ja kaavassa pitää ottaa huomioon myös tuulivoimarakentamisesta myöhemmin aiheutuvat haitat.

Yli-Olhavassa valtava tuulivoimarakentaminen ja Hervan sähköasemalle tulevat sähkölinjat muuttavat koko alueen teollisuusalueeksi, jossa muun elinkeinotoiminnan harjoittaminen vaikeutuu. Samoin haitta kohdistuu myös asumiseen ja muun muassa harrastustoimintaan, esimerkiksi metsästyksen.

Tuulivoimarakentaminen osana vihreää siirtymää vaatii tarkempaa kokonaisvaltaista suunnittelua sen kaikki haitat huomioon ottaen valtakunnan tason lisäksi myös maakuntatasolla.

Muistutus 39

Yhteystiedot poistettu

Pikku Joutensuo, Oulu

Alue

Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516

Ehdotusvaiheen julkinen kuuleminen

Vaadin projektin hylkäämistä. Tilojeni arvot laskee kun myllyt tulevat viereen. Asun (*sijaintitieto poistettu*). Alueella susia, karhuja,ilveksiä, ahmoja ja harvinaisia lintuja. (*Sijaintitieto poistettu*) myös loma asunto joka joutuisi myllyjen alle suoraan. Vastasmaalla harvinainen lähde sekä koko alue pohjavesialuetta.

Muistutus 40

Yhteystiedot poistettu

Pikku Joutensuo Oulu
tv-1516 (som124)

Vastustan Tuuli hanketta ja se tulee hylätä. Luontoarvot tulevat kärsimään ja maisemallinen haitta todella iso. Itse asun (*sijaintitieto poistettu*) ja myllyt näkyisivät suoraan olohuoneen ikkunasta. Myöskin omistamani maa-alueiden arvo ti-
pahtaa puhumattakaan jotka omistavat loma asumuksen. Niiden arvo romahtaa jotka ovat näköyhteyden päässä tuuli-
myllyistä ja niitä on useita.

Muistutus 41

Yhteystiedot poistettu

Vaadimme yksiselitteisesti kaavan hylkäämistä.

Omistan alueelta metsää sekä lomakiinteistön osoitteessa *(sijaintitieto poistettu)*

Pikku-joutensuo ja Kaskensuo I sekä Kaskensuo L- alueet

Alla perusteluja:

-Kulttuurimaisema menetetään tyysti. Järvimaisema rikkoontuu kokonaan Yli-vuoton ja Vähä-vuoton kylällä. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Kaavassa ei ole huomioitu Vähä-vuoton järven ympärillä olevaa asutusta. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Ääni ja valosaaste. Lähimmät myllyt sijaitsevat jokapuolella noin 2km päässä vakituisista asutuksista. RIITTÄVÄT SUOJA-ETÄISYYDET EIVÄT TÄYTY. Myllyjen ääni ja valohaitat merkittäviä. VÄHIN VAADE ON 5km suoja etäisyys vähänvuoton järvestä. Sekä Ylikylän, Kivelän Tervahaaran suojaetäisyydet on oltava 5km. Jokaiseen vakituiseen asutukseen on oltava vähintään 5 km suoja etäisyys. Tämä ei tule täyttymään. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Kaavaluonnoksessa sanotaan, että alueella vähäistä asutusta. Eli käytännössä syrjäseudun asuja on vähäarvoisempi kuin asutuskeskuksessa asuva henkilö. Yhdenvertaisuus ei täten täyty. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Matkailu ja virkistyskäyttö. Ylivuoton kylällä sijaitsee matkailupalveluja tuottava yritys. Hakasuo ja Sarvisuo alueen lintukosteikot ovat loistavat luonnon tarkkailualueet. Kiiminkijoen virkistyskäyttö ja arvo tippuu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ.

-Pohjavesialue ja suojeltu kiiminkijoki. Vesilaskut ja yhteydet kiiminkijokeen ja pohjavesiin. Natura 2000. Pintamaan rikominen, Betoni, ajoneuvoliikenteen saaste, myllyjen mikroyhdisteet lavoissa leviää tulevaisuudessa arvokkaaseen pohjavesialueeseen ja räjäytyksistä koitua saaste turmelee pohjavedet. Vihreän siirtymän varjolla tuhotaan koko seutu. KAAVA ON HYLÄTTÄVÄ

-Kaavaluonnoksessa virheellistä tietoa linnustosta ja eläimistä. Hakasuon ja sarvisuon alue on merkittävä linnuston muutoreitti tätä ei ole huomioitu kaavassa. VAPO kaavoittanut kosteikot Hakasuolle tätä ei ole kaavassa huomioitu mitenkään. Alueella merkittäviä lajihavaintoja ja pesintöjä. Uhanalaisia lajeja on kuvattu kosteikolla ja tuulimylly kaavan alueella runsaasti: Äärimmäisen uhanalaiset lajit CR: Suokukot, Niittysuohaukka. Erittäin uhanalaiset EN: Mehiläishaukka, Hömötianen, jne. Vaarantuneet VU: Maakotka, sekä muita merkittäviä lintulajeja. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Vuotonojassa, joka menee kaava-alueen läpi, pesii saukot. Ei ole huomioitu kaavassa. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Pohjanlepakko havaintoja kaavan läheisyydessä. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Viitasammakko, Hakasuon, Sarvisuon, Hanhilammen alueella kuvattu. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN

-Susireviiri ilmoitettu kaavassa hävinneen. Tämä ei pidä paikkansa. Kaavassa huomioitava luonnonsuojelulain kohta. Suojeltujen petojen reviiri ja asuinalueita ei saa luonnonsuojelulain mukaan tuhota. Alueelle tulee pian uusi reviiri. Havaintoja jo susista puisto kaavan laidalla KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

-Ilves ja ahma populaatiot asuvat alueella. KAAVA HYLÄTTÄVÄ KOKONAAN.

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 42*Yhteystiedot poistettu*

Muistutukseni kohdistuu nyt esillä olevaan P-P ilmastokaavaan

- A. yksittäiseen tuulivoima-alueeseen Kynkäänsuo Yli-Tannilassa (Oulun kaupunki) sekä
B. lijoen ja Olhavanjoen väliseen alueeseen.

1. Kynkäänsuo sijaitsee oijärvisille merkittävän pohjavesialueen välittömässä läheisyydessä.

Hepokankaan pohjavesiottamo on vasta siirtymässä lin Veden hallintaan, eikä sen merkitystä ole vielä kunnassa ymmärretty, mutta se ei saa oikeuttaa pohjavesi alueen pilamiseen. Tulevaisuudessa hyvät pohjavesialueet ovat korvaamattomia.

2. Kynkäänsuon tuulivoima alue sijaitsee kohtalaisen happamat sulffiittimaat aluella ja on suuri pilaantumisen riski aluella olevalle pohjavesistölle sekä Oijärven vesistölle. Myös turvetuotannosta toipuvalla Siuruanjoelle, hankealueen eteläisissä osissa happamien sulffiittimaiden todennäköisyyden ollessa suuri riski.

3. Oijärven ja Tannilan asutus on selvityksissä jääneet liian vähälle huomiolle. Myllyt aiheuttavat henkistä ahdistusta luonnon puolesta. Verorahat menevät ulkomaille ja keskustajamien loputtomaan kirstuun. Haitat jää kyliin! Kyläläisiä pannaan vastakkain vaikka suurimmat maavuokralaisista on metsähallitus ja suuret yritykset.

4. Vanhempani on asuneet n.85 vuotta Mursunjärven (järvi on Kansainvälisen lintuvesi sekä Natura-alue) pohjoisrannalla seuraten alueen maisemaa laajan n.1km levyisen järvimaiseman yli, n 100m korkeudelta meren pinnasta, muutoin niin maastoltaan lattealla seudulla. Itse olen tehnyt tätä 60 vuotta. Tänä aikana lintukato on ollut huomattavaa, muttei vielä lopullista.

Olen sitä mieltä että lintuselvitykset sekä Tannilan että Kynkäänsuon kohdalla olivat ala-arvoisia ja linnuston kannalta vähätteleviä.

Heti Oulun ja lin kunnanrajalla on useita maakotka havaintoja ja varmasti lintu/linnut lentää molemmin puolin tietä.

Haluan turvata tulevaisuudessakin linnuille ympäristön lisääntymiseen ja niinpä itse annoin 5ha, vanhemmat 11ha, pysyvään suojeluun nyt kaavoitettujen myllyalueiden lähipiiristä. Itse tein sen vuoden ainoan hömötiaishavainnon pohjalta, vanhemmillani oli omat syynsä. Teimmekö sen turhaan?

B. Natura 2000-verkoston kohdistuvien riskien tunnistamis selvitys oikeastaan kertookin jo miksi haluan lijoen ja Olhavanjoen välisen alueen tuulivoima-alue vapaaksi vyöhykkeeksi.

1. Alueella kulkee selkeä Ekologinen verkko s.61 kuva 9. Onko kohtuutonta nähdä verkko n. 20km levyisenä tuulivoima-aloista vapaana vyöhykkeenä, jotta niillä muuttolinuilla jotka selviävät muista matkareittinsä uhkista ja oppivat käyttämään tätä reittiä mereltä sisämaan suojelualueille, olisi mahdollisuus selvittää törmäysvaaralta muuttomatkaltaan.

2. Tarkasteltaessa Perämeren aluetta Suomen puolella tämän kaltaiset leveät kaistaleet alkavat olla menetettyjä.

3. Mikäli tämä kahden joen välinen alue rauhoitetaan tuulivoima vapaaksi alueeksi vapautetaan myös metsiä voimalinja-alueen uhalta. Voimalinjoiden tarpeen vähentyessä poistuisi merkittävä osa törmäyskuolemista linnuille vuosittain.

4. Alueelta on vaikea löytää enään linnuille väistöalueita. Lintuja ei pidä nähdä vain yksilöinä, koskapa monet poikueet ovat riippuvaisia molempien vanhempien yhteisruokinnasta sekä parvilintujen yhteisestä suojasta. Yhdysvalloissa ESI Energy joutui 2022 maksamaan maksamaan miljoonakorvaukset yli 150 maakotkan kuolemasta.

5. Nelostien rakentamisessa on tehty kymmeniä kilometrejä hirviaitaa, onko koskaan ajateltu myös niiden tuottavan törmäysriskejä linnustolle.

6. Suomi on jo nyt lähes omavarainen sähköntuotannossa. Emme tarvi niinkään tuulivoimaa vaan säätövoimaa. Säätövoimaa sinne missä kulutus on suurinta. Nykyiset sähkölinjat ratkaisut ei siihen kykene ja uusien rakentamisen tulee maksamaan korkeampina siromaksuina kuluttajat. Vedyn kuljettamiseen liittyviä metalleja vasta kehitellään.

Nyt tuulivoimaloita ja aurinkovoimaloita rakennetaan Kiinaa tukemalla, ostamalla kiinalaista tuotantoa, kun pitäisi toimia juurikin toisin jo pelkän Venäjän uhan vuoksi.

Toivon todella, että viranomaisilla on kykyä nähdä pitemmälle tulevaisuuteen tuulivoimakaavoituksessa myös lintujen osalta, ettei meille jäisi vain varislinnut ja itikat.

Annetaan reilu rakentamaton vapaa-alue sisämaan ja meren välille olla ennallaan.

Muistutus 43

Yhteystiedot poistettu

Huomautus kaavaehdotukseen kohteeseen Pikku Joutensuo, Oulu. Alue Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114)

Vaadin Maakuntakaava esityksen hylkäämistä Pikku Joutensuo tv-1 616 (SOM 114) osalta.

On paljon syitä miksi myllyjä ei saa rakentaa tänne. Totaalinen luonnon tuho on oikea sanamuoto kuvaamaan tuulivoimapuistoja.

Asun esitetyistä tuulivoimapuistoista noin (*sijaintitieto poistettu*). Melu ja näköhaitat ovat liian suuret. Me syrjäseudun asujat emme ota taaksemme tätä. Luonto ei myös ota tätä taakkaa kantaakseen. Harrastan luonnon tarkkailua tuulivoimalapuiston esitys alueella, tämä harrastus tulee kärsimään valtavasti. Luulen, että jos tuulivoimalat tulevat joudumme tulevien haittojen vuoksi harkitsemaan muuttoa pois kotiseudultani.

VÄHIN VAADE ON 9 km suojaetäisyys Ylivuoton kylältä.

Hakasuon ja Sarvisuon lintukosteikot vetävät harvinaisia ohimuuttajia ja harvinaisia lintuja pesimään alueelle. Noin kuu-kausi sitten olin hämärässä pihallani ja ylitseni lensi harmaahaikara. Se lensi suoraan Hakasuolle, jossa poikani näki sen.

Kiinteistöjen arvot tulevat tippumaan hurjasti. Mikään taho ei korvaa kiinteistöjen arvon alenemaa.

Pyydän, että kumoatte koko kaavan tältä osin.

Muistutus 44*Yhteystiedot poistettu*

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemuutostapaehdotukseen

Muistutus koskee Kolkonjärven tuulivoima-alueita.

1. Ehdotuksessa väitetään virheellisesti, että alueella ei ole susireviirejä. Tämä ei pidä paikkaansa. Susi on erittäin uhanalainen laji ja se on rauhoitettu. Susia on esiintynyt kuluneen vuoden (2024) aikana suunnitellulla Kolkonjärven tuulivoima-alueella usein. Tiedot ovat tarkistettavissa Luonnonvarakeskuksen Tassu-järjestelmässä. Havaintoja näkyy myös alla olevan linkin takaa aukeavasta kartasta. Tietoja voi tarkistaa lisäksi Hossa-Irnin paliskunnan poroisännän Urho Väisänen 22.10.2024 antamasta tiedoksiannosta. Susien vuoksi vaadimme Kolkonjärven tuulivoima-alueen poistamista kokonaan.

<https://luonnonvaratieto.luke.fi/kartat?panel=suurpedot>

2. Ehdotuksessa ei ole huomioitu ollenkaan alueella olevaa runsasta ahmakantaa. Ahma on luokiteltu Suomessa erittäin uhanalaiseksi ja maailmassa vaarantuneeksi. Ahma on rauhoitettu. Se on EU:n luontodirektiivin liitteen II laji. Tämä tarkoittaa, että lajin suojelemiseksi on osoitettava erityisten suojelutoimien alueita eli Natura 2000 -alueita. Kolkonjärven tuulivoima-alueen läheisyydessä, noin 2km päässä, sijaitsee Hossan (SAC) Natura-alue. Alueen eteläpuolella, noin 500m päässä, sijaitsee Sammakkoahon (SAC) Natura-alue. Vaikka Suomea ei ole velvoitettu osoittamaan Natura 2000 -alueita juuri ahmaa varten, se todennäköisesti silti suosii näitä kahta aluetta. Tuulivoima-alue tulisi kyseisten kahden Natura-alueen väliin. Tämä heikentäisi merkittävästi ahman elinoloja ja siirtymistä luonnonsuojelualueelta toiselle.

Allekirjoittaneet ovat keränneet lukuisia havaintoja kuluneen vuoden aikana (2024) ahman jäljistä Kolkonjärvellä, sen ympäristössä sekä erityisesti ehdotetulla tuulivoima-alueella. Tiedot ovat tarkistettavissa Luonnonvarakeskuksen Tassu-järjestelmästä. Tietoja voi tarkistaa myös *(yhteystiedot poistettu)* 22.10.2024 antamasta tiedoksiannosta. Alueen ahmojen lukumäärä huomioiden, on todennäköistä, että kyseinen eläin pesii Kolkonjärven tuulivoima-alueella ja sen välittömässä ympäristössä. Täten vaadimme Kolkonjärven tuulivoima-alueen poistamista kokonaan.

3. Ehdotuksessa kerrotaan, että alue sijaitsee lähimmillään noin 1,5 km päässä asutuksesta. Tämä on liian lähellä. Tuulivoimaloista aiheutuvan melun määrä ei saa ylittää asumisterveysasetuksen ohjearvoja. Asumisterveysasetuksen mukaan suurin sallittu yöaikainen melutaso asunnossa saa olla enintään 25 dB. Valtioneuvoston tutkimushankkeen ”Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys” perusteella tuulivoimaloista 1,5 km:n ja 1,6 km:n etäisyydellä sijaitsevilla asunnoilla mitatut yöaikaiset melutasot olivat keskiarvoltaan 35 dB ja 34 dB (minimi 29 dB ja maksimi 54 dB). Asumisterveysasetuksen toimenpiderajat siis ylittyvät asutuksen ollessa näin lähellä. Terveystieteellinen laki velvoittaa viranomaisia ryhtymään tällaisissa tilanteissa viipymättä toimenpiteisiin haittaan johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Täten vaadimme tuulivoima-alueen supistamista vähintään 3 km päähän loma-asutuksesta ja 5 km päähän vakituisesta asutuksesta.

<https://tvky.info/2020/05/tutkimus-paljasti-tuulivoimaloiden-olevan-liian-lahella-asutusta/>

4. Ehdotuksessa ei ole huomioitu ollenkaan allekirjoittaneen (*yhteystiedot poistettu*) vanhempien mökkitontteja. Isäni (*yhteystiedot poistettu*) ja äitini (*yhteystiedot poistettu*) omistavat Kolkonjärven rannalla sijaitsevan tilan (*kiintietötiedot poistettu*). Tuulivoima-alueita suunnitellaan näiden tonttien välittömään läheisyyteen, eikä suojaetäisyyksiä ole huomioitu ollenkaan. Täten vaadimme, että tuulivoima-alueelta rajataan Kolkonjärventien pohjoispuoli kokonaan pois.

5. Ehdotuksen mukaan Kolkonjärven tuulivoima-alue sijaitsee maakotkareviirillä. Maakotka on vaarantunut, erityisesti suojeltava, rauhoitettu ja lintudirektiivin liitteen I laji. Metsähallituksen mukaan tutkimukset ovat osoittaneet, että maakotka karttaa ihmistä eikä pesi ihmistoiminnan välittömässä läheisyydessä. Ehdotuksessa mainitaan, että alueen eteläpuolella noin 500m päässä sijaitsee Sammakkoahon (SAC) Natura-alue. Alueen läheisyydessä, noin 2 km päässä, sijaitsee myös Hossan (SAC) Natura-alue. Metsähallituksen mukaan noin 40% maakotkan pesistä sijaitsee erilaisilla luonnonsuojelukohteilla. Tuulivoima-alue tulisi näiden kahden Natura-alueen väliin. Tämä heikentäisi merkittävästi maakotkan elinoloja ja liikkumista luonnonsuojelualueelta toiselle.

Vaadimme koko Kolkonjärven tuulivoima-alueen poistamista maakotkareviirin vuoksi.

Tuulivoimaloita suunniteltaessa tulee muistaa, että haitat eivät rajoitu pelkästään tuulivoima-alueelle. Tuulivoimalat vaativat myös toimivan sähköverkon. Kolkonjärven tuulivoima-alueella tällaista sähköverkkoa ei ole. Sen rakentaminen heikentää tuulivoima-alueen ja sen ympäristön asukkaiden sekä eliöstön elinoloja entisestään.

Viimeaikaiset uutisoinnit osoittavat, että Suomen kansalle luontoarvot ovat edelleen tärkeitä. Tästä hyvä esimerkki on Hukkajoen raakkutuhoista syntynyt kohu. Mikäli huolta uhanalaisten lajien elinympäristöjen tuhoamisesta Kolkonjärven tuulivoima-alueella ei oteta tosissaan, olemme mahdollisesti valmiita ottamaan yhteyttä myös mediaan. Tämä tuskin parantaisi Pohjois-Pohjanmaan tai muuttotappiota kärsivän Taivalkosken kunnan houkuttelevuutta ja mainetta.

Muistutus 45

Yhteystiedot poistettu

Muistutus tuulivoima-alueen kaavaehdotuksesta, Kolkonjärvi (tv-1 409)

24.10.2024

Omistan suunnitellun Kolkonjärven tuulivoimapuiston välittömässä läheisyydessä (*kiinteistötiedot poistettu*) tilan, johon kuuluu (*kiinteistötiedot poistettu*) tila (*sijaintitieto poistettu*). Tila on ollut sukumme hallinnassa (*vuosiluku poistettu*) alkaen ja on ollut asuttuna jo ennen sitä.

Tuulivoimapuiston kaavaehdotus aiheuttaa haittaa seuraavista syistä:

1. Luontoarvot ja virkistysmahdollisuudet: Alue on erämaahenkistä aluetta, jossa on hyvät metsästys-, kalastus- ja marjastusmahdollisuudet puhtaan ja rauhallisen luonnon ansiosta. Alueella kulkee Kylmäluoma/ Hossa retkeilyreittejä, jotka jäisivät suunnitellun alueen alle.
2. Taloudelliset vaikutukset alueen kiinteistöihin: Alueen läheisyydessä sijaitsee useita kiinteistöjä, joiden arvolle suunnitellulla tuulivoimapuistolla olisi arvoa laskeva vaikutus, koska kukaan ei haluaisi ostaa kiinteistöjä läheltä puistoa joka olisi jatkuvasti näkössä.
3. Maisema- ja meluhäiriö: Tuulivoimapuisto toisi erämaahenkiselle alueelle sinne kuulumatonta infraa. Alue sijaitsee Kylmäluoma / Hossa kansallispuiston välittömässä läheisyydessä, joka olisi alueen virkistyskäytön kannalta huono asia.
4. Eläinten elinympäristö: Alueella elää uhanalaisia eläimiä; muun muassa ahma, merikotka ja maakotka, jotka ovat herkkiä suunnitellulle puistolle.

Näiden perusteella toivon että Kolkonjärven tuulivoimapuisto jätetään pois maakuntakaavasta, koska sen vaikutukset alueen maisemalle ja virkistyskäytölle olisivat haitallisia ja luonnontilainen erämaa-alue tuhoutuisi.

Muistutus 46

Yhteystiedot poistettu

Hei!

Yksiselitteisesti pyydän hylkäämään maakuntakaavasta Ylikiimingin tuulivoimapaistot.

Asiasta on mennyt päättäjille Arvokasluonto lähettämä sähköposti.

Ystävällisesti

Ylikiimingin puolesta

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 47

Yhteystiedot poistettu

Kaskensuo L (tv-1 545) kaavan ehdotusvaihe tulee hylätä eikä sitä tule toteuttaa missään muodossa koska:

- Kaskensuo L tuulivoima-alueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Natura 2000 alueet Kiiminkijoki (johon alueen kaikki vesistöt laskevat) ja Varessuo.
- Virkistyskäytössä Kiiminkijoki on suosittu melontareitti ja tuulimyllyt vaarantaisivat toteutusvaiheessa ja toimiessaan Kiiminkijoen ekosysteemin ja pilaisivat ympäristönäkymät.
- Kiiminkijoessa ja siihen laskevissa vesistöissä esiintyy uhanalaisuusluokituksestaan erittäin uhanalaista jokirapua
- Alueen laajat suoalueet ovat virkistyskäytön (mm. metsästys) näkökulmasta huomionarvoisia ja esimerkiksi Ruotsissa metsästys on kokonaan kielletty tuulivoima-alueilla. Odotettavissa on, että myös Suomessa tehdään samoin tulevaisuudessa. Talvella tuulimyllyjen lapoihin kertyvät jääpalat aiheuttavat lisäksi loukkaantumisriskin alueella liikkujille.
- Kiiminkijokivarressa sijaitsee vakituisessa asuinkäytössä ja vapaa-ajan käytössä olevia asuntoja, joihin tuulivoimalat vaikuttavat näkymien ja äänien muodossa.
- Alueella sijaitsee useita petolintu- ja pöllöreviirejä sekä kanalintujen soidinpaikkoja. Kiinteistömme (Alavuotontie 400) yläpuolella on näkynyt mm. maakotka poikasensa kanssa liitelemässä ympyrää, joten todennäköisesti sen pesäpaikka on kiinteistön läheisyydessä ja reviiri on suunnitellulla tuulivoima-alueella. Suomen uhanalaisten lajien luettelossa maakotka on vaarantunut, rauhoitettu ja erityisesti suojeltava laji.
- Kiinteistömme pihapiirissä lentelee lepakoita, joten oletettavasti niitä on alueella laajemminkin. Turun yliopiston tekemän ”Tuulivoimaloiden vaikutukset lepakoihin -kirjallisuuskatsaus” (https://mkkdok.utu.fi/pub/B201_Lepakot_ja_tuulivoima.pdf) mukaan tuulivoimaloiden läheisyydestä on 2000-luvulla löydetty monin paikoin suuriakin määriä kuolleita lepakoita.
- Voimaloilla on merkittävät yhteisvaikutukset alueen ympäristöön ja näkymiin.
- Pohjois-Pohjanmaan liiton maisematoimikunnan mukaan Joki-Kokossa ja Ala-Vuotossa on maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema taustamaisemineen. Tuulimyllyt rikkoisivat tämän arvokkaan kokonaisuuden.

Muistutus 48

Yhteystiedot poistettu

Hei! Haluan muistuttaa hankkeesta Pikku Joutensuo, Oulu

Alue

Pikku Joutensuo tv-1 516 (SOM 114), luonnosvaiheessa tv-3 516

Myllyt tulisi rakentaa vähintään 5km etäisyydelle Vepsän kylän asutuksesta ja kiinteistöltäni (*kiinteistötiedot poistettu*).

Tuulivoima hanke toteutuessaan häiritsee asumista ko kiinteistöllä ja pienentää sen rahallista arvoa.

Muistutus 49

Yhteystiedot poistettu

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavasta

Sisällysluettelo:

- 1.Asia:
- 2.Vaatimus
- 3.Perustelut:
 - 3.1.Leuvanneva
 - 3.1.1 Leuvanneva (Taikkoneva,Kivineva)
 - 3.2.Sikokangas
 - 3.3. Leuvanneva (Taikkoneva,Kivineva) sekä Sikokangas yhdessä muiden Haapaveden sekä Siikalatvan hankkeiden kanssa muodostaisivat yhdessä kokonaisuuden Haapaveden Natura-alueiden ympärille.
 - 3.4. Maisemaselvityksen johtopäätös on ristiriidassa maisemaselvityksen kohdekorttien tulosten kanssa.
- 4.Esimerkki vaikuttamisesta
 - 4.1.Pohjois-Pohjanmaan liitolta on pyydetty
 - 4.2. Kysymme asiaa Haapaveden kaupungilta
 - 4.3. P.P. liiton näkemys koskien kaupungin tuulivoima strategiaa vuonna 2023
 - 4.4.Olemme ystävällisesti pyytäneet myös yhtiöiltä (Prokon, VSB, Kivinevan tuulivoimapuisto Ky) /Siikalatvan kunnalta 2022-2024
 - 4.5. Siikalatvan kunnan viranomaisilta on kysytty asioista
 - 4.6. On myös pyydetty lisätietoa Pohjois-Pohjanmaan liitosta
 - 4.7.-4.11 kysymyksiä
- 5.Miten kaavoituksen kulku virallisesti kuvaillaan
- 6.Miten kaavoituksen kulku käytännössä menee
- 7.Esimerkkejä siitä miten asioita sujuvoitetaan
8. Maa- ja rakennuslaki, maakuntakaavamääräyksiä
9. Kaavaselostusehdotus 2024
10. Luonto ja maisema-arvot
11. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvitys
- 12.Haapaveden lintuvedet ja suot on kansainvälisesti tärkeä lintualue, Korkattivuori on Pohjois-Pohjanmaan läntisen osan korkein paikka
- 13.Matkailualan yritykset Ainalin kylässä (Villa Korkatti)
- 14.Järvimaisemat alueella
- 15.Selvitys tuulivoimarakentamisen maisemavaikutuksista Pohjois-Pohjanmaalla
- 16.Ihmisen terveys
- 17.Pohjavesi
18. Eläimet

19. Tuotantoeläimet/maatalous
20. Haittojen ulkoistaminen ja kaksinaismoralismi
21. Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu tuulivoimapuistoalueella
22. Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu tuulivoimapuistoalueen sähkönsiirtolinjan suhteen
23. Kaveria ei jätetä. Pidetään jokaisesta huolta. Yhdessä tehdään ja kyynärpäät pois.
- 24.Sähköyhtiöiden johto kääri sievoiset summat energiakriisin keskellä
25. Muita ongelmia
26. Hyvä että edes joku viranomainen on herännyt

1.Asia:

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksesta koskien maakuntakaavaan merkittävää ehdolla olevia tv-alueita tv-3 502 Haaponeva-Sikokangas, tv-1 396 Leuvanneva, tv-3 538 Kivineva, sähkönsiirtoreittiä Siikalatva-Pihtinevan asema (Haapavesi) ja niistä muodostuvia yhteisvaikutuksia. Muistutus pohjautuu 23.9.2022 jätettyyn mielipiteeseen, jonka on valtakirjalla allekirjoittanut 172 henkilöä jotka ovat antaneet suostumuksensa jättää mielipiteitä sekä valituksia asiasta myös myöhemmissä vaiheissa. Lisäksi olemme jättäneet mielipiteen yhteydessä aikaisemmin kerätyn adressin joka oli jätetty ehdolla olevan tv-alueen Sikokangas-Haaponeva vastustamiseksi. Nimilistat on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan liiton kirjaamoon 23.9.2022. Adressiin oli kerätty yhteensä noin 450 nimeä.

2.Vaatus

Maakuntakaavasta tulee poistaa Haapaveden Sikokankaan sekä Siikalatvan Leuvannevan (Taikkoneva, Kivineva) ehdolla olevat tv-alueet. Sähkönsiirtolinja (Kartta liite 1) Siikalatva-Pihtineva (Haapavesi) tulee poistaa kaavaehdotuksesta. Lisäksi muistutuksen lopussa mainittuihin epäkohtiin on puututtava, koska asioista on puhuttu jo yli kaksi vuotta ja kukaan ei ole tee asioille mitään. Koska julkisuudessa siirtymää lanseerataan oikeuden mukaisena vihreänä siirtymänä niin päätäjienkin olisi hyvä tietää/myöntää mitä kaikkea ovat hyväksymässä, joten kielteiset asiat tulisi esitellä myös heille. Tähän muistutukseen on koottu joitakin parin vuoden aikana jätettyjä mielipiteitä ja loppuun on koottu asioita mietittäväksi mitä nostimme esille jo syksyn 2022 mielipiteessä koskien kaavaluonnosta. Ajan puutteen takia kaikkia tietoja ei ole tekstissä päivitetty, mutta voitte pohtia onko mikään muuttunut näiden asioiden suhteen kahden vuoden aikana ja sitä asiaa, että onko mielipiteillä oikeasti mitään merkitystä vai ovatko ne vain muodollinen välttämättömyys. Mielestämme prosessi on mennyt täysin nurinkurin koska maalaisjärjellä ajateltuna ensin olisi pitänyt laatia maakuntakaava, jonka jälkeen vasta aloittaa yksityiskohtaisten kaavojen laadinta. Lisäksi ne ihmiset unohdettiin, joille haitat tulevat kohdistu- maan ja niitä maanomistajia olisi tullut avoimesti tiedottaa joidenka maille sähkönsiirtoreitti on merkitty, koska yhtiöt eivät ole asiasta heille ilmoittaneet. Lisäksi kaavoituksia kuntatasolla viedään läpi liian kovalla kiireellä ja liian häikäilemättömästi.

3.Perustelut:

3.1.Leuvanneva:

Alueella on susireviiri, maakotkareviiri, kurjen syysmuuttoreitti, vieressä Natura-alue, metsäpeurat, herkat maisema-alueet, jotka muuttuvat merkittävästi. Kulttuurimaiset, näkymä Natura-alueille, maakunnallisesti arvokas maisema-alue

Mankilan – Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa sijaitsee tuulivoima-alueen koillispuolella, lähimmillään hieman yli 2 kilometrin päässä. Maisema- alueella on runsaasti perinteistä, kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennuskantaa. Viitastenjärven rantamaisema sijaitsee tuulivoima-alueen itä- ja kaakkoispuolella, noin 2 km päässä. Maisemassa yhdistyvät maaseudun kulttuurimaisemat, loma-asutus ja järvimaisema. Junnonojan – Koskenrannan kulttuurimaisema Lamujokivarressa sijaitsee tuulivoima-alueen kaakkois- ja eteläpuolilla, lähimmillään noin 6 km päässä. Alue on maisemakulttuurin monipuolista ja vaihtelevaa. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö alueen nykyinen maisema muuttuu täysin. (Leuvanveva maisemakortti). Maakunnallisesti arvokkailla alueilla Mankilan – Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa ja Viitastenjärven rantamaisema sekä valtakunnallisesti arvokkailla alueilla Vareksen tila ja Rantsilan kirkko ja vanha raitti vaikutukset ovat erittäin suuret. Siikajokivarressa laaja tuulivoima-alue näkyy jokilaaksoon maisemaa ja sen tunnelmaa hallitsevana. Viitastenjärvellä tuulivoima-alue hallitsee hyvin laajalla sektorilla lounaan, lännen, luoteen, pohjoisen, kaakon ja idän suuntaan avautuvia näkymiä – vain kaakkoon ja etelään avautuvissa näkymissä ei näy tuulivoimaloita. Natura-alueilla Akanneva – Rimmenneva ja Haapaveden lintuvedet ja suot vaikutukset voivat muodostua erittäin suuriksi niillä alueilla, joilta avautuu laajoja näkymiä tuulivoima-alueen suuntaan.

Kurunnevan virkistystoimintojen alueella vaikutukset ovat suuret. Kohdetta ympäröivät tuulivoimalat hallitsevat maisemaa kaikissa ilmansuunnissa. (Kivineva, maisemakortti) Pulkkilan raitilla ja Uljuan Haapavuoren virkistyskohteella vaikutukset ovat alueiden suuren herkkyyden vuoksi suuria. Näkyvyysalueanalyysin perusteella voimaloita näkyy laajalti Pulkkilan raitille, mutta ei Uljuan Haapavuorelle Maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Viitastenjärven rantamaisema, Junnonojan – Koskenrannan kulttuurimaisema Lamujokivarressa ja Koskenranta kohdistuvat vaikutukset ovat erittäin suuria. Natura-alueella Haapaveden lintuvedet ja suot vaikutukset muodostuvat alueen herkkyyden ja läheisyyden vuoksi paikallisesti erittäin suuriksi alueilla, joilta avautuu näkymiä tuulivoima-alueen suuntaan. Lisäksi suunniteltu siirtolinjan suhteen ei ole maanomistajien mielipiteitä huomioitu. Liitteenä teille kartta jossa näkyy linjan tarkempi paikka ja kiinteistörajat jossa näkyy ketä tiloja asia koskee, pyydämme ystävällisesti Pohjois-Pohjanmaan liittoa tiedottamaan niitä maanomistajia joidenka tiloja suunnitelma ja samalla myös maakuntakaavan merkintä koskee jotta he tietävät jättää asiasta mielipiteen. Tehdyt suunnitelmat (Taikkoneva) koskien siirtolinjaa 400kW Siikalatva- Pihtinevan sähköasema löytyvät osoitteesta: Taikkonevan tuulivoimahanke, Siikalatva

3.1.1 Leuvanveva (Taikkoneva, Kivineva)

Siirtolinja Siikalatva-Pihtineva (karta liite 1.) tulee poistaa maakuntakaavasta. Asiasta tarkemmat perustelut toisessa muistutuksessa (siirtolinja kannanotto)

3.2. Sikokangas:

Pohjois-Pohjanmaan liitto ei ole huomionnut paikallista vastusta (adressi n. 450 nimeä hanketta vastaan) ja Haapaveden kaupunginhallitus ei ole myöskään tätä asiaa huomionnut päättäessään esittää aluetta maakuntakaavaan ehdolle ja omassa lausunnossaan Pohjois-Pohjanmaan liitolle ei ole tuonut esille sitä että vastuksesta huolimatta hanke on aikomus viedä maaliin, koska yhtiön alustavan selvityksen mukaan alue soveltuu erinomaisesti tuulivoima käyttöön ja kaupungin hallitus on äänestänyt hankkeen kaavoitusaloitteen puolesta vastoin silloisen kaupunginjohtajan kielteistä esitystä vastaan. Alue tulee säilyttää luonnonrauha-alueena. Sikokankaan tuulivoimapuiston kaavoittaminen käynnistyy – Kaupungin hallitus hyväksyi laajaa vastustusta herättäneen kaavoitusaloitteen äänestyksen jälkeen | Haapavesi-lehti

Alueen läpi menee kurkien kevät- ja syysmuuttoreitti, vieressä on Natura-alue ja herkät maisema-alueet jotka muuttuvat merkittävästi : Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema ulottuu lähimmillään noin 5,5 km päähän tuulivoima-alueen kaakkoispuolella. Kumpuileva viljelysmaisema, avoimien peltoalueiden yli Haapajärvelle ja sen yli avautuvat vaihtelevat näkymät sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset muodostavat omaleimaisen ja mieleenpainuvan kokonaisuuden. Pyhäjokilaakson, Mustikkamäen ja Sulkakylän kulttuurimaisema-alueella vaikutukset muodostuvat kohtalaisiksi. Maiseman herkkyys on suuri, mutta alue sijaitsee valtaosin etäällä tuulivoima alueesta, sen ulommalla vaikutusalueella. Valtakunnallisesti arvokkaalla Haapaveden Vanhatien raitilla vaikutukset muodostuvat alueen erittäin suuren herkkyyden vuoksi suuriksi. Näkyvyysalueanalyysin mukaan voimalat näkyvät osalle arvoaluetta. Todennäköisesti ne eivät kuitenkaan näy alueella maisemakuvaa hallitsevina, kun ote taan huomioon etäisyys sekä taajama-alueen rakennukset ja kasvillisuus. Tuulivoima-alueen lähialueilla, alle 4 km päässä, sijaitsevilla asutuilla alueilla vaikutukset voivat pai koin muodostua suuriksi. Vaikutukset ilmenevät tuulivoima-alueen suuntaan avautuvissa näkymissä. Pyhäjokivarteen Mieluskylän ja Humalojan seudulle laaja ja lähellä sijaitseva tuulivoima-alue näkyy maisemaa hallitsevana. Vaikutukset voivat muodostua paikallisesti suuriksi myös Pirnesjärven rannoilla sijaitsevalle asutukselle. Maakunnallisesti arvokkaalle Mieluskylän kulttuurimaisema-alueelle kohdistuvat vaikutukset ovat erittäin suuret. Laaja tuulivoima-alue hallitsee Mieluskylän alueelta koillisen suuntaan avautuvia näkymiä. Tuulivoima-alue on arvoalueeseen nähden laaja, leveänä seinämänä hahmottuva koko naisuus, joten se hallitsee maisemaa laajalla näkymäsektorilla. Natura-alueilla Hirvineva ja Haapaveden lintuvedet ja suot vaikutukset muodostuvat erittäin suuriksi. Tuulivoimalat näkyvät lähimaisemassa suo- ja järviolueilta kohti tuulivoima-aluetta avautuvissa näkymissä. Hankkeen viereen (osittain päällekkäin) on aloitettu kaavoittamaan pienempää hanketta

https://www.haapavesi.fi/sites/default/files/liitetiedostot/OAS_Haaponevan_tuulivoimaosayleiskaava_20240312.pdf

Lisäksi Sikokankaan hankkeen kaavoitussopimuksesta on valitettu hallinto-oikeuteen:

Kunnallisvalitus

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Sähköpostiosoite: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Päätös johon haetaan muutosta

Khall 15.01.2024 §5

713/00.02.01/2023

saatu tiedoksi sähköpostilla 18.01.2024

Vaatimukset

Vaadimme Haapaveden kaupungin hallituksen päätöksen Khall 15.01.2024 §5 713/00.02.01/2023 (Liite 1) perumista koskien laatimaamme oikaisuvaatimusta (Liite 2). Vaadimme edelleen, ettei kaupungin tule allekirjoittaa sopimusta Sikokankaan tuulivoimapuistoalueesta ja alueen kaavoitusta ei tule aloittaa.

Vaatimuksen perustelut

Kyseistä aluetta ei ole merkitty lainvoimaiseen maakuntakaavaan.

Päätös kohtelee kuntalaisia epätasa-arvoisesti. Kaupungin hallituksen päätösten ja lausuntojen mukaan hanke soveltuu erinomaisesti tuulivoimakäyttöön (liitteet 3,4,5) ja lausunnossa ei ole nostettu esille hankkeen kielteisiä vaikutuksia.

Paikallisia lähialueen asukkaita (Mieluskylä) ei huomioida. Asiaa on perusteltu tarkemmin liitteissä 2 ja 7. Hanketta vastustavien nimilistat löytyvät liitteistä 7 ja 8.

Päätös tehdä kaavoitus sopimus alueesta ja aloittaa sen kaavoittaminen on ristiriidassa aikaisemmin kaupungin tekemiin päätöksiin ja linjauksiin, joissa on päätetty, että odotetaan maakuntakaavan valmistumista ennen kuin uusia hankkeita ruvetaan kaavoittamaan (liitteet 2 ja 9).

Sikokankaan alue on ehdolla valmisteilla olevassa keskeneräisessä maakuntakaavassa. Maakuntakaavan viranomaislausuntokierros ehdotusaineistossa aluetta on pienennetty kaavan luonnosvaiheen suunnitelmaan nähden. Kaupungin hallitus on päättänyt esittää, että alue tulee palauttaa luonnosvaihetta vastaaviin rajoihin (liite 5).

Pohjois-Pohjanmaan liiton työn alla olevan uuden energia- ja ilmastomaakuntakaavan Tuuli-hankkeen selvityksessä (liite 10) todetaan mm. maisemaselvityksen suhteen (Maisemaselvityksen kohdekortti nro. 65, tv-3 502 Haaponeva-Sikokangas) seuraavasti:

”Maakunnallisesti arvokkaalla Mieluskylän kulttuurimaisema-alueella kohdistuvat vaikutukset ovat erittäin suuret. Laaja tuulivoima-alue hallitsee Mieluskylän alueelta koillisen suuntaan avautuvia näkymiä. Tuulivoima-alue on arvoalueeseen nähden laaja, leveänä seinämänä hahmotuva kokonaisuus, joten se hallitsee maisemaa laajalla näkymäsektorilla. Natura-alueille Hirvineva ja Haapaveden lintuvedet ja suot vaikutukset muodostuvat erittäin suuriksi. Tuulivoimalat näkyvät lähimaisemassa suo- ja järvi-alueilla kohti tuulivoima-aluetta avautuvissa näkymissä.” ”Tuulivoimala-alue näkyy lähivaiikutusalueella sijaitseville asutuille alueille lähimmillään noin 1,5 km päässä. Näille alueille, esimerkiksi Humalojan suunnalle, näkyvä muutos maisemassa on erittäin suuri. Mieluskylän kulttuurimaisema on maakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta. Tuulivoimarakentamisen aiheuttamat muutokset maisemassa näkyvät Mieluskylään erittäin suurina. Alueelle näkyvät lähes kaikki tuulivoimala-alueen voimalat”

Kaupungin antaman tiedon mukaan alue soveltuu erinomaisesti tuulivoimakäyttöön. Tämä on ristiriidassa ainakin edellä mainittujen asioiden suhteen.

Tähänastinen hankkeesta tiedottaminen on ollut yhtiön vastuulla ja on kohdistunut tahoihin, jotka siitä hyötyvät. Käytännössä kaavoitusprosessi etenee siten, että selvityksillä pyritään osoittamaan ettei hankkeesta ole merkittävää haittaa ja ne voimala-alueen lähiasukkaat ja voimaloiden siirtolinjat saavat maanomistajat, jotka eivät taloudellisesti hyödy hankkeesta, jätetään oman onnensa nojaan. Vaikuttaa siltä, että erittäin harva viranomainen tai kunnan päättäjä puuttuu tähän asiaan tai kyseenalaistaa kaavoitusprosessin puolueettomuutta kun voittoa tavoitteleva yhtiö maksaa kaikki kaavan laadinnassa käytettävien konsulttien kulut ja vastaa kaavoitus sekä YVA- menettelyn kustannuksista eli täten käytännössä vastaa hankkeen etenemisestä. Kaavan laadinnasta vastaa Ramboll Finland Oy, joka on STY Ry:n jäsen. STY Ry on tuulivoima-alan etujärjestö jonka tarkoitus on edistää tuulivoimateollisuutta Suomessa. Onko kaavoituksessa tehtävät selvitykset puolueettomia (esteellisyys) ja kohdellaanko siinä tasa-arvoisesti kaikkia kuntalaisia. Jos näin on, mikä taho kaavoitus prosessin aikana auttaa kaikkia niitä kuntalaisia, joille hankkeesta on kohdistumassa pelkkiä haittoja. Tähän kysymykseen toivoisimme vastausta.

Haapaveden tuulivoimarakentamiselta puuttuu puolueeton kokonaisvaikutustenarviointi mukaan lukien Sikokankaan alue. Olemme aikaisemmin tehneet kunnallisaloitteen siitä, että kaupungin alueelle tulisi laatia puolueeton tuulivoima strategia (liite 8), jossa aidosti kuullaan kaikkia osapuolia. Myös muitakin vastaavia aloitteita on tehty (mm. valtuustoaloitteet). Mikäli kaavoitusaloitteet ja sopimukset hyväksytään hanke kerrallaan se voi johtaa huonoon lopputulokseen,

erityisesti kun kaavoitetaan isoja alueita, jotka eivät ole lainvoimaisessa maakuntakaavassa. Kaupungin mukaan tuulivoimastrategian laatomille alueelle ei ole edellytyksiä eikä tarvetta (liite 6). Tilanne on johtanut siihen, ettei niitä ihmisiä oteta huomioon, jotka suhtautuvat kriittisesti tuulivoimarakentamiseen ja heidän esittämiä epäkohtia ei kaavoituksissa huomioida. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan tuulihankkeesta vastaava henkilö on suositellut, että Haapaveden kaupungin tulisi laatia alueelle tuulivoima-strategia johtuen suunnitteilla olevien tuulivoimapuistoalueiden suuresta määrästä (liite 9). On ikävää, että joudumme valittamaan asiasta hallinto-oikeuteen koska vaikuttaa siltä että muita vaihtoehtoja ei asiassa ole. Pyydämme ystävällisesti perehtymään seuraaviin liitteisiin, liitteiden 7 ja 8 nimelistojen julkaiseminen ja muille tahoille toimittaminen on kielletty.

Liitteet:

- 1.Kaupunginhallituksen päätös Khall 15.012024§5 713/00.02.01/2023
- 2.Oikaisuvaatimus kaavoitussopimus päätöksestä 20.12.2023
- 3.Kaupunginhallituksen päätös Khall 25.09.2023 § 235 476/10.02.02/2023 (kaavoitusaloite)
- 4.Kaupunginhallituksen päätös Khall 14.11.2023 § 310 619/10.02,02/2023 (kaavoitussopimus)
- 5.Kaupunginhallituksen päätös Khall 12.02.2024 48/10.02.02/2024 (kaupungin lausunto Sikokankaasta)
- 6.Kaupunginhallituksen päätös Khall 11.04.2023 §95,khall 09.10.2023 §273 (kuntalaisaloite, Haapaveden tuulivoimastrategian laatiminen)
7. Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia-ja ilmastovaihemaaakuntakaavasta (saap.23.09.2022 P.P.liitto)
8. Kuntalaisaloite, Haapaveden tuulivoima strategian laatiminen (luov.23.3.2023 Haapaveden kaupunki)
- 9.Lehti artikkeli 26.6.2023 Tuulivoimastrategian tarpellisuus, valtuuston iltakoulun linjaus uusista tuulivoimakaavoitus päätöksistä.
- 10.Tuulihankkeen maisemaselvitys (Sikokangas)
Haapavedellä 16.2.2024

3.3. Leuvanneva (Taikkoneva,Kivineva) sekä Sikokangas yhdessä muiden Haapaveden sekä Siikalatvan hankkeiden kanssa muodostaisivat yhdessä kokonaisuuden Haapaveden Natura-alueiden ympärille.

<https://www.taipaleita.com/post/korkatin-luontopolku-noin-1-5km-haapavedell%C3%A4>

<https://visithaapavesi.fi/retkeily/>

<https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet/korkattivuori>

<https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnon-monimuotoisuus/suojelu-ennallistaminen-ja-luonnonhoito/natura-2000-alueet/haapaveden-lintuvedet-ja-suot>

Hankkeet tv-3 502 Haaponeva-Sikokangas, tv-1 396 Leuvanneva, tv-3 538 Kivineva, sähkönsiirtoreitti Siikalatva-Pihti-nevan asema (Haapavesi) yhdessä muiden hankkeiden (tv-1 380,tv-1 374 tv-1 398. Piipsanneva, Tuulikaarto) kanssa muuttaisivat alueen luonnetta merkittävästi, tähän johtopäätökseen ei tarvita erikseen kalliita selvityksiä ja konsultteja. Maakuntakaavan selvitys ei anna riittävää kuvaa tuulivoiman yhteisvaikutuksista ja lisäksi sieltä puuttuvat pienet puistot

(esim. Haapavden kohdalla: Tukkiräme, Miekkasuo, Kokkokangas) tai isoihin hankkeisiin kiinni suunnitellut pienet hankkeet (kuten esim. Haapavedellä: Haaponeva (kiinni Sikokankaassa). Kuntakohtaisessa kaavoituksessa tehdyt selvitykset ovat puolestaan liian suppeita. Esimerkiksi maisema analyysit tehdään yhteen suuntaan, ei siinä huomioida mitä ympärille suunnitellaan (eri ilman suunnat). Yksikään taho ei ota vastuuta yhteisvaikutusten arvioinnista koskien Haapaveden ja Siikalatvan aluetta, vaikka asia on tuotu esille useaan otteeseen jo vuodesta 2022 lähtien. Herää kysymys miksi?

Seuraavassa lehti artikkelissa ei ole huomioitu pitäjän rajan toiselle puolelle suunniteltuja tuulipuistoalueita (esim.Siikalatva) jotka muodostavat myös huomattavan määrän voimaloita (ainakin toinen mokoma):

Haapaveden reunoille suunnitteilla yhteensä yli 200 tuulimyllyä | Haapavesi-lehti

Päivän sana on ennallistaminen ja hankkeet ovat kaikkea muuta kuin ennallistamista. Alueen maisema ja luonto muuttuu enemmän kuin koskaan ennen on tapahtunut ihmisen toimesta. Tuulivoimapuistojen määrä, voimaloiden koko ja niiden tarvitsema pinta-ala yhdessä muuttaa ja vaarantavaa Haapaveden lintuvedet ja suot alueen, vaikka yhtiöiden selvityksissä muuta väitetään. Tuulivoimapuistojen yhteisvaikutusten arviointi on puutteellinen. Ei ole olemassa mitään takeita siitä paljonko voimaloita tulee mikäli viranomaiset eivät asioihin nyt puutu ja uskovat kaiken mitä yhtiöt ja konsultit sanoo. Lisäksi hankkeiden yhteisvaikutuksista olisi täytynyt tehdä kansantajuinen selvitys, joka olisi raportoitu erityisesti niille jotka saavat pahimmat maisemahaittavaikutukset. Nykyinen laadittu maakuntatason selvitys on hankala äkkiseltään ymmärtää ja harva sitä edes älyää netistä lähteä etsimään, jos ei ole koko asiasta edes kuullut. Mikäli hankkeet maakuntakaavaan hyväksytään niin tällä perusteella ne tullaan viemään läpi, koska tarkemmissa selvityksissä todetaan aina ettei niistä aiheudu merkittävää haittaa ja valvonta vastuu jää käytännössä kansalaisille.

Koska maakuntakaavan tarkoitus on ohjata tuulivoimarakentamista, muistutamme jälleen aluekokonaisuudesta josta olemme kertoneet teille jo syksyllä 2022 mielipiteessämme. Siihen kuuluvat mm. Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat kansainvälisesti merkittävät Natura 2000 suo- ja lintuvesi alueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Haapaveden lintujärvet Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Litukka, Suojärvi ja Köyryrimmen suoalueella sijaitseva Köyrylampi ovat kansainvälisesti merkittävä lintujärvikokonaisuus. Kosteikkokokonaisuutta täydentävät geologisesti arvokkaat alueet sekä maisema- ja kulttuuriympäristön arvot. Aluekokonaisuus palvelee lähikuntien asukkaiden virkistys- ja luontoretkeilykohteena. Virkistyskäytön kannalta veto voimaisimpia kohteita ovat Ainalin sekä Korkatti-Aakonvuoren alueet. Alueella on myös laajempaa vetovoimaa linturetkeilykohteena. Palvelut/palveluvarustus Lintutorni (Ainali), luontopolku ja laavu (Korkattivuori). Korkatti-Rahkovouri kallioalueen (KAO110045) sekä em. alueilla sijaitsevat luonnonmonimuotoisuuden kannalta tärkeät hoidetut perinnebiotoopit kuten esimerkiksi maakunnallisesti arvokkaan Korkatin lammashaan, retkeily- ja virkistyskohteet sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaat vanhat pihapiirit ym. Lisäksi voimalat muuttavat Mieluskylän Sikokankaan/-kallion alueen ja Mieluskylän maakunnallisesti arvokkaan kulttuuri- maiseman. . Laaja tuulivoima-alue hallitsee jatkossa Mieluskylän alueelta koillisen suuntaan avautuvia näkymiä. Ihmisten viihtyisä asuinympäristö, merkittävä luontokokonaisuus ja kansallismaisemat ovat uhattuna ja osalla kansalaisista oma Isänmaa on päätymässä ulkomaalaislähtöisille yhtiöille lunastushintaan. Haapaveden alueella sijaitseva poikkeuksellinen luontokokonaisuus on jäämässä tuulivoimapuistojen ympäröimäksi. Se ei ole oikeudenmukaista eikä vihreää.

3.4. Maisemaselvityksen johtopäätös on ristiriidassa maisemaselvityksen kohdekorttien tulosten kanssa.

Kohdekorteissa 7, 61 ja 65 (maisemavaikutusetn arviointi (3/2023) on selvästi tuotu esille voimakkaat negatiiviset vaikutuksen maisemaan. Maisema-analyysissä ei ole huomioitu ihmisiä eli paikallisten asukkaiden mielipidettä, eikä otettu pyynnöstä huolimatta kansalaisryhmää mukaan maisemasuunnitteluun. Paikallinen näkökulma ei tule huomioiduksi kun joukko viranomaisia sopii toimistossa keskenään mikä on maisemallisesti hyväksyttävää ja mikä ei, etenkin kun heidän ei itse tarvitse voimaloita omasta ikkunasta katsella.

4.Esimerkki vaikuttamisesta ja siitä kuinka niillä paikallisilla jotka tiedostavat hankkeiden riskit oli pyrkimyksenä vaikuttaa ja olla osallisia selvitysten teossa ja pyrkimys vaikuttamaan siihen että yhteisvaikutukset tulisi selvitettyä Haapaveden ja Siikalatvan alueella ennen kuin lähdetään kaavoittamaan ja rakentamaan hankkeita yksi kerrallaan, jotka eivät ole vielä tällä hetkellä lainvoimaisessa kaavassa. Yritykset eivät ole tuottanut tulosta vuosien 2022-2024 aikana.

4.1.Pohjois-Pohjanmaan liitolta on pyydetty mm. mahdollisuutta osallistua maisema selvitykseen ja pyyntöä että olisiko mahdollista kansalaisryhmällä osallistua siihen. Asiaan vastattiin siten että selvitykset tehdään virkamiestyönä ja kaupunki/kunta vastaa itse omien alueiden yhteisvaikutusarvioinneista. Maisema selvityksestä vastasi Sweco.

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Sweco>

ja selvityksen hinta oli ilmeisesti n. 40 000 euroa. korjatkaa mikäli olemme väärässä. Tuulivoima kunta/kaupunki kohtaisissa asioissa meitä pyydettiin kääntymään kaupungin puoleen:

PÄIVÄYS: 17.1.2023 Haapavesi

ASIANOMAISET: Asia maisema-analyysiä koskien (kaavaluonnoksesta mielipiteen jättäneet tahot):

Ainalin jakokunta (pinta-ala 1517ha, osuuksia n.450 tilalla)

Haapaveden alueelle tulevat puistot (+ mielipiteen 172 allekirjoittanutta ja valtakirjan antanutta)

Asia sähkönsiirtolinjaa koskien (kaavaluonnoksesta mielipiteen jättäneet tahot):

Leuvanneva, Taikkoneva: (yksityiset maanomistajat: ----- allekirjoittaneina ja valtakirjan antaneina valtaosa kaavaillun siirtolinjan alle jäävistä maanomistajista (yli 80% kaikista).

ASIA: Kysymyksiä koskien energia- ja ilmastovaiheamaakuntavaluonnosta

Jätimme syyskuussa mielipiteemme koskien uutta energia- ja ilmastovaiheamaakuntakaavaa. Siihen liittyen kyselisimme vielä paria asiaa. Mielestämme olisi tärkeää että kansalaisilla olisi mahdollisuus aktiivisesti vaikuttaa ja osallistua kun laaditaan ja tehdään päätöksiä heitä koskevista asioista. Maakuntakaavaa koskevassa maisema-analyysissä tulisi ottaa huomioon myös asukkaat joihin maisemamuutokset kohdistuvat ja kansalaisryhmällä halutessaan tulisi olla mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa aktiivisesti omia maisemiaan koskevaan päätöksentekoon. Vaikuttaminen on hyvin vaikea mikäli osallistuminen jää pelkän kirjallisen mielipiteen varaan. Koska pyyntöämme ei ilmeisesti huomioitu niin halusimme saada perustelut siihen miksi meitä ei otettu mukaan maisema-analyysiin sidosryhmäksi ?

Maakuntakaavaan esitetyn sähkösiirtoreitin suhteen josta jätimme mielipiteen (Haapavedelle merkitty n. 25km uutta linjaa kahden olemassa olevan 220 kV ja 400 kV viereen) ei ole ainakaan tuulivoimayhtiöiden (Prokon, VSB) suhteen tullut uutta tietoa että heidän suhtautuminen siirtolinjan alle jäävien maanomistajien asemaan olisi muuttunut positiivisempaan suuntaan. Eli yhtiöiden taholta ei ole ainakaan vielä ilmennyt omatoimista halukkuutta neuvotella tai tiedottaa suunnitteilla olevasta siirtolinjasta meitä alueen maanomistajia. Kuulimme syksyllä muuta kautta että Siikalatvalle suunnitteilla olevan Taikkonevan tuulivoimapuiston suhteen oli tulossa eri sidosryhmiä koskeva tilaisuus johon meitä ei oltu alunperin kutsuttu. Kävimme kuitenkin tilaisuudessa (18.10-22) mutta emme saaneet yhtiön edustajalta vastausta mm. siihen kysymykseen miksi tuulivoimapuistohankkeessa tuulivoimapuistoalueen ja siirtolinjalle jääviä maanomistajia kohdellaan eri arvoisesti tai miksi meihin ei olla mitenkään yhteyksissä kun tuulivoimapuistoa ja siihen liittyvää siirtolinjan paikkaa on suunniteltu maillemme jo pidemmän aikaa. Yhtiön esittämä ainoa siirtoreittivaihtoehto on Taikkonevan suhteen myös tämä maakuntakaavaluonnokseenkin merkitty n. 25km joka tulisi yhtiön tietojen mukaan kahden olemassa olevan nykyisen linjan viereen joko koko matkaltaan olemassa olevan linjan viereen tai siten että se tekisi valtion luonnonsuojelualueen kohdalla mutkan yksityisten maanomistajien maiden kautta. Olemme kertoneet heille että mielestämme tämän hetkinen toiminta ei ole tasapuolista ja oikeudenmukaista maanomistajia kohtaan, erityisesti koska neuvotteluja on käyty ainoastaan niiden maanomistajien kanssa joille voimalat on tulossa jo hyvissä ajoin ennen kaavoitusprosessia ja heille ollaan valmiita maksamaan huomattava vuosittainen vuokra. Koska olemme alueen laillisia maanomistajia ja kukaan ei ole vielä tässä vaiheessa lähestynyt meitä asian suhteen niin haluaisimme tietää kuka on esittänyt maakuntakaavaluonnokseen siihen merkittyä 25km sähkösiirtoreittiä välille Siikalatva-Haapavesi ? Mikäli ette tiedä niin voisitteko neuvoa keneltä voimme asiaa tiedustella. Lopussa on vielä lehtiartikkeli asian tiimoilta. Lisäksi maakuntakaavaluonnoksessa olevien Haapavedelle ja Siikalatvan puolelle merkittyjen tuulivoimapuistoalueiden väliin on suunnitteilla pari pienempää hanketta joita ei siis maakuntakaavaluonnokseen ole merkitty koska ne ovat ilmeisesti alle 7 voimalan puistoja. Ne sijoittuvat myös Natura-alueiden läheisyyteen (Haapaveden lintuvedet ja suot) toinen hankkeista kulkee nimellä Tukkiräme ja siitä vastaa Auria Wind Oy.

Lisäksi pienempiä hankkeita (joita ei tarvitse olla maakuntakaavassa) on alustavien tietojen mukaan myös aikomuksena tehdä vierekkäin muihin puisto-alueisiin nähden. Miten suunnitteilla olevien voimala-alueiden sisäpuolelle jäävä kansainvälisestikin merkittävä lintuvesiensuojelualue huomioidaan maakuntakaavassa mikäli pienemmät puistohankkeet eivät ole mukana kokonaisvaikutustenarvioinnissa ? Muitakin pienempiä hankkeita on siis suunniteilla Haapavedellä. Huomioidaanko myös pienemmät suunnitteilla olevat puistohankkeet maisemaselvityksessä ja mikäli näitä hankkeita ei huomioitaisi niin mikä on tällöin analyysistä saatava hyöty arvioitaessa tuulivoimapuistojen kokonaisvaikutuksia ?

Toivomme saavamme vastaukset kysymyksiimme.

4.2. Kysymme asiaa Haapaveden kaupungilta ja 2023 ja he kieltäytyivät laatimasta tuulivoimastrategiaa jossa selvitetäisiin suunniteltujen tuulivoimapuistojen yhteisvaikutuksia. Haapavedelle asiasta on tehty kunnallisalotteita ja valtuustoaloitteita. Strategiaa ei kuulemma tarvita. Alun perin luvattiin mm. että Sikokankaan hanketta ei lähdetäisi kaavoittamaan ennenkuin se olisi lainvoimaisessa maakuntakaavassa. Tässä linkki yhteen kunnallisaloitteeseen: SKM_C25823032310530

Tässä mielipide Haapaveden tuulivoimapolitiikasta (Lehtikirjoitus, syksy 2023)

Haluammeko että Haapavedestä tulee tulevaisuudessa yksi iso tuulivoimateollisuusalue voimaloineen ja sähkönsiirtolinjoineen? Jätimme tähän liittyen maaliskuussa kunnallisaloitteen, jossa pyysimme, että Haapaveden kaupungin tulee laatia tuulivoimastrategia koska Haapavedelle ja naapuripitäjien puolelle on suunnitteilla useita satoja voimaloita ja kansalaisten voi olla vaikea hahmottaa kokonaisuutta ja kuinka se vaikuttaa asuinympäristöömme. Kunta on ratkaisevassa asemassa sen suhteen tuleeko puistoja ja paljonko niitä on tulossa. Perustelimme strategiaa sillä, että on paljon kuntalaisia joille asiasta aiheutuu huomattavia haittavaikutuksia kuten sähkönsiirtolinjat, maisemahaitat sekä vaikutukset asuinviihtyvyyteen, hyvinvointiin ja terveyteen sekä ympäristölle kuten esimerkiksi linnustolle. On niitä jotka ovat edellä mainituista asioista hiljaa koska se ei välttämättä heitä koske tai kiinnosta. Varmaan on myös niitä joidenka mielestä haittoja ei ole olemassa ja tärkeintä olisi että saadaan rahaa ja niiden ihmisten on oltava hiljaa joille haittoja tuulivoimapuistoista aiheutuu.

Olemme siis asiaa kyselleet paikallisilta päättäjiltä mutta jostakin syystä esille tuotuja asioita ei haluta nostaa esille tai oikeasti yhdessä miettiä voitaisiinko niitä jotenkin ratkaista. Vaikuttaa siltä että esitettyihin ongelmiin ei ole mitään halua saada ratkaisuja. Esimerkiksi yhtiö vie tuulivoimapuistojen sähkönsiirtolinjat alihintaan lunastamalla mutta asialle ei tehdä mitään. Myös maisemahaittoja vähätellään huomioimatta sitä, että se vaikuttaa kiinteistönarvoon ja tuskin kukaan voi sitä kiistää, että maisema muuttuu. Myös terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita vähätellään ja esimerkiksi muualla Euroopassa tehtyjä tutkimuksia asiasta ei haluta huomioida. Vika on kuulemma valittajissa.

Meille ei ole vielä yksikään tuulivoiman puolesta puhunut päättäjä perustellut sitä seikkaa, että miksi osan kuntalaisista tulee yhteisen hyvän nimissä totella ja olla vain hiljaa ja tyytyä niistä aiheutuviin haittoihin ja osalle kuntalaisista puolestaan tarjotaan huomattavan korkeita vuokrasopimuksia voimalapaikoista. Tienaamisessa ei ole mitään pahaa, mutta epäkohta on se, että osa kuntalaisista joutuu asemaan jossa saavat pelkät haitat kontolleen ja asiaa yritetään lakaista maton alle ja vaieta kuoliaksi. Tähän asiaan olemme yrittäneet kaupunginjohdolta saada rakentavassa hengessä vastusta, mutta sitä emme ole saaneet. Maakuntakaavan laadinta on vielä kesken ja siitä huolimatta uusien hankkeiden kaavoituksia ollaan kaupungin taholta aloittamassa. Se että tuulivoimahankkeita ollaan viemässä kiireellä läpi yksi kerrallaan ilman että puututaan epäkohtiin tai että ei haluta laatia yhdessä laajempaa strategiaa ei herätä luottamusta.

-

Kuntalaisaloite (kiireellinen)

Johdanto

Kunnallisaloitteemme koskee Haapaveden kaupungin tuulivoimastrategiaa sekä tuulivoimakaavoitukseen ja rakentamiseen liittyviä asioita. Haapaveden valtuustokokouksessa 21.2.2023 tehtiin kaksi valtuustoaloitetta koskien Haapaveden tuulivoima strategiaa ja tuulivoiman lisäluvittamista ja rakentamista. Mielestämme molemmat valtuustoaloitteet ovat erittäin hyviä ja kaupungin tulisi ottaa nämä vakavissaan. Tuulivoimalle löytyy kannattajansa sekä vastustajansa. Tuulivoimaa perustellaan sillä, että se toisi tullessaan kiinteistöverotuloja kaupungin kassaan, sekä vuokratuloja yksityisille maanomistajille, joka on positiivinen asia kaupungin talouden kannalta. Tuulivoimaan liittyy kuitenkin myös negatiivisia vaikutuksia ja tämän takia kuntapäättäjien tulisi ottaa tasapuolisesti huomioon myös nämä seikat. Tuulivoimahankkeet eivät ole niiden kuntalaisten kannalta hyviä, joiden kiinteistö pakkolunastetaan, kiinteistön arvo laskee tai jonka oma

kulttuuri- ja perinnemaisema, matkailuyritys, hyvinvointi, yöuni tai terveys heikkenee. Se, että osalle kuntalaisista jää pelkät haittavaikutukset ei ole oikein, ja tällöin hankkeet eivät saa sosiaalista hyväksyvyyttä. Lisäksi epätasa-arvoinen kohtelu on vastoin kuntalain perusperiaatteita. Tähän mennessä ne kuntalaiset, jotka ovat nostaneet esille näitä haitallisia vaikutuksia ovat jääneet huomioimatta tai saaneet joiltakin tahoilta jopa vihamielistä suhtautumista. Esimerkiksi Sikokangas-Haaponeva hankkeen suhteen oli lähialueen asukkailta kerätty n. 450 nimeä hanketta vastaan ja siitä huolimatta hanke on nyt uudessa maakuntakaavaluonnoksessa ehdolla tuulivoima-alueeksi. Ihmettelemmekin miksi esille tuotuihin epäkohtiin ei anneta asiallisia perusteltuja vastauksia ja miksi kriittisesti asioihin suhtautuvat kuntalaiset koetaan joidenkin taholta lähinnä häiriötekijöiksi.

Yksittäisten kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja tiedotus asioista

Koko maanlaajuisesti tuulivoimahankkeiden suhteen tuulivoimakaavojen laadinnasta vastaavat Suomen Tuulivoima Yhdistys Ry:n (etujärjestö) jäsenenä olevat konsulttialan firmat. Yksityisten paikallisten asukkaiden etuja ei aja tällä hetkellä kukaan, erityisesti kun henkilölle on hankkeesta aiheutumassa haittavaikutuksia eikä hän ole taloudellisesti hyötymässä hankkeesta mitenkään. Tämä on johtanut tietyissä tapauksissa epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin ja ihmisillä syntyy tunne siitä, että heitä kohdellaan epätasa-arvoisesti, koska päätöksenteossa taloudellinen hyöty nousee lähestulkoon aina etusijalle. Tuntuu myös vääryydeltä, että ainoa tapa yrittää vaikuttaa kaava-asioihin on viedä asioita hallinto-oikeuksiin, missä yleensä onnistumisen mahdollisuus on häviävän pieni. Myös kyky laatia lausuntoja tai mahdollinen valitus on tavalliselta kansalaiselta hyvin rajallinen, joten kansalaisen asema on tässäkin suhteessa hyvin heikko. Kaikki niihin käytetty aika on pois vapaa-ajasta ja asioihin perehtyminen vie valtavasti aikaa, ja monelta loppuukin tämän takia usko, vaikka voimalat vaikuttavat elinympäristöön koko loppuelämän ja jälkipolvienkin elämään. Hyvin harva kansalainen ymmärtää miten systeemi toimii, esimerkiksi miten vaikka kaavoitusasiat etenee ja miten niihin voisi vaikuttaa. Hyvin usein hankkeet on viety jo niin pitkälle, että harva on tajunnut mitä on tapahtunut, ja siinä vaiheessa on myös vaikutusmahdollisuudet jo menetetty tai ovat lähes olemattomat koska asiat on jo käytännössä päätetty. Tämän takia olisikin tärkeää, että kaupunki suhtautuisi vakavasti myös niihin ihmisiin jotka jäävät haitansaajan rooliin, ja tiedottaisivat asioista myös heitä jo heti alusta lähtien. Kaupungin tulisi jo hyvissä ajoin ennakkoon tiedottaa (ennen kuin yhtiöt aloittaa vuokrasopimusten keräämisen) kaikille kuntalaisille mitä on alustavasti suunnitteilla ja selvittää mitkä ovat näiden kaikkien hankkeiden yhteisvaikutukset mikäli ne aiotaan toteuttaa kaikessa laajuudessaan eikä kaupunki ei aio asettaa mitään rajoituksia tuulivoimapuistojen määrään alueella

Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu

Tuulivoima hanke alkaa siten, että joko yhtiö lähestyy tietyn alueen maanomistajia tai joukko maanomistajia lähestyy yhtiötä ja tekevät vuokrasopimuksen maistaan. Alkuvaihe on tiedottamisen osalta yhtiön vastuulla. Osa alueen maanomistajista ei ole välttämättä kiinnostunut tekemään sopimusta. Näiden maanomistajien asema jatkoa ajatellen saattaa muodostua hyvin huonoksi, mikäli he eivät allekirjoita vuokrasopimusta. Mikäli henkilön maat kuuluvat kaavaan, mutta niistä ei saisi mitään korvausta on se täysin väärin, koska kaava saattaa asettaa rajoituksia maa-alueen käytölle (rakentaminen, virkistyskäyttö jne.) Nämä asiat tulisi avoimesti selvittää kaikille kuntalaisille jo hyvissä ajoin ennen kuin kaavoitusta on edes aloitettu. Lisäksi on joukko maanomistajia jotka eivät edes tiedä että ovat osa tuulivoimapuistohanketta (sähkönsiirtolinjan alle jäävät) ja tieto tulee asiasta vasta sen jälkeen kun kaupunki on hyväksynyt kaavan, jolloin yhtiö lähestyy asian tiimoilta. Siirtolinjan alle jäävien osalta tilanne johtaa maiden mahdolliseen pakkolunastamiseen ja heitä ei kaavoituksen aikana huomioida, muuten kuin että alustavat linjanpaikat on merkitty kaavapapereihin ilman, että näille

maanomistajille on asiasta tässä vaiheessa mitenkään kerrottu. Ensimmäinen yhteydenotto asiasta tulee vasta sen jälkeen kun tuulivoimapuistokaava on hyväksytty.

Tuulivoimahankkeissa maanomistajat asetetaan hyvin eri arvoiseen asemaan. On niitä jotka saavat tulevaisuudessa vuokratuloja voimaloista. Nykyiset vuokrasopimushinnat ovat arviolta n. 10 000-20 000/myllynpaikka/vuosi + hehtaari perusteinen korvaus koko-alueelle n. luokkaa 100-250 e/ha/vuosi, riippuen yhtiöistä ja alueista ja mikä sopimuksessa laskentaperusteena. Ne joille tulee tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjat niin heiltä pakkolunastetaan maat kertakorvauksella .

Kunnan rooli siirtolinjan suhteen on hyvin oleellinen, jos ja kun vireillä olevat kaavat kunta lopulta hyväksyy, niin tällöin kunnan valtuutetut antavat myös käytännössä samalla siunauksen myös sille asialle, että varmuudella tulee myös voimalahankkeisiin kuuluvat siirtolinjat , koska ilman niitä voimaloilla ei tee yhtään mitään. Yhtiön mukaan kaupungin ei tarvitse huolehtia linja-asiasta millään tavoin ja yhtiöt huolehtivat asiasta siten, että lunastavat linjan paikan kun kunta on päätöksellään kaavan hyväksynyt ja kun kaavan reittisuunnitelman mukainen linjanpaikka on sen jälkeen varmistunut. Kaavaprosessin aikana linjan alustava sähkönsiirtoreitti/reitit on merkitty kaavapapereihin ja siitä tehdään myös ympäristönvaikutustenarviointi. Ne tilat joihin itse linjan paikka tulee hyvin suurella todennäköisyydellä kohdistumaan , voi melko helposti päätellä jo kaavoitusvaiheessa siellä olevista sähkösiirtoa koskevista kartoista. Niitä kannattaa tutkia tarkemmin, koska siellä saattaa olla omia maita, ongelma on tosin se ettei niistä kukaan ole maanomistajille ilmoittanut mitään. Kun kaava on sitten kunnassa hyväksytty, niin hyvin suurella todennäköisyydellä yhtiö ottaa yhteyttä niihin maanomistajiin joiden maat on siihen kaavapapereiden siirtoreitin kohdalle merkitty. Maanhinnasta ei yhtiön tarvitse neuvotella eikä maanomistajien mielipiteitä tarvitse huomioida, koska maat voidaan siinä vaiheessa pakkolunastaa. Tässä vaiheessa kukaan ei yksittäisiä maanomistajia auta, koska hyvin harvoin asia ketään kiinnostaa vaikka yrittäisit apua jostakin kysyä. Sanotaan vain, että onpa ikävä juttu ja me ei mahdeta asialle mitään, toivotaan että lunastuslaki joskus muuttuisi, mikä ei tule tapahtumaan lähitulevaisuudessa. Yksikään viranomainen tai kunnanpäättäjä ei ole puolustamassa maanomistajaa siinä tilanteessa. Kun kunnan päättäjiltä asiaa silloin kysyy, he sanovat etteivät tiedä asiasta mitään eivätkä ota mitään vastuuta linjasta, koska yhtiö on se joka siitä asiasta vastaa ja lunastaa linjanpaikan. Pelkkä myötätunto ei hirveästi auta enää siinä tilanteessa. Itse kaavoitusprosessin aikana yhtiöt eivät ole halukkaita sopimaan ennakkoon mitään siirtolinjan alle jäävien kanssa. Teidän kunnan päättäjien tulisi asiaa vaatia yhtiöltä jo kaavoitusvaiheen aikana, koska muuten maanomistajat joutuu yhtiön armoille.

Puolustusvoimat on tehnyt arvion että voimaloita on mahdollista rakentaa koko Suomeen jopa 10 000 kpl vuoteen 2030 mennessä ja näistä jopa 4000 Pohjois-Pohjanmaalle. Se aiheuttaa sen, että uusia linjoja on tulossa hyvin paljon ja huomattava määrä kuntalaisia ympäri Suomea on joutumassa tahtomattaan hyvin vaikeaan tilanteeseen, kun tuulivoimahankkeiden vuoksi yhtiöt vievät heidän maat lunastamalla ja osa kuntalaisista on puolestaan tehnyt vuokrasopimuksia yhtiöiden kanssa ja saavat voimaloista hyvinkin korkeaa vuokratuloa. Yhden voimalan vuosituotto saattaa olla jopa miljoona euroa. Tämä aiheuttaa ihmisissä tunnetta, että miksi kunta ja yhtiöt voivat kohdella kuntalaisia epätasa-arvoisesti. Arviolta lähivuosina koko maassa kantaverkkoa vahvistetaan n. 5200 km matkalta, puistojen vaatimia siirtolinjojen määrää on hyvin vaikea arvioida mutta mikäli voimaloita tulee vaikkapa 10 000kpl niin saatetaan tällöin puhua myös tuhansista kilometreistä siirtolinjojen suhteen.

Tuulivoimapuiston kaava-alueella vuokrasopimusten tekeminen on yhtiön vastuulla ja ne huolehtivat miten asia hoituu, tämä on täysin lain sallimaa. Tilanne voi johtaa siihen, että hinnoissa voi olla eroja eri yhtiöiden ja alueiden välillä. Usein maanomistajat eivät ole järjestäytyneet mikä saattaa johtaa siihen, että hinnat saattavat vaihdella ja lisäksi jos joku laittaa nimensä paperiin heti, eikä kilpailuta, hinnat voivat jäädä alemmaksi kuin olisi mahdollista, sitten saattaa olla joukko niitäkin jotka eivät sopimusta haluaisi allekirjoittaa. Kunta eikä kukaan muukaan tätä asiaa ei ilmeisesti valvo. Tilanne voi johtaa siihen että sopimukset voivat olla hyvin vaihtelevia ja niissä voi olla erilaisia ehtoja, vuokra-ajat ovat hyvinkin pitkiä yleensä n. 50vuotta eli sopimus siirtyy jälkipolville asti.

Virkistysalueet, luonnonsuojelualueet ja maisema-alueet

Vihreällä siirtymällä ei voida perustella luonnon tuhoamista. Tuulivoima rakentamisen seurauksena joudutaan pysyvästi hakkaamaan metsää yhtä voimalaa kohti n. 1-1,5 ha aukko. Tämän lisäksi joudutaan metsää tuhoamaan tieverkoston ja sähkönsiirtolinjojen alta huomattavia määriä. Tuulivoima-alueita on suunniteltu kaupungin virkistysalueiden, luonnonsuojelualueiden ja arvokkaiden maisema-alueiden läheisyyteen. Osa alueista saattaa jäädä jopa eri tuulivoimapuistojen ympäröimäksi. Aluekokonaisuuksina mainittakoon kansainvälisesti merkittävä Haapaveden lintuvedet ja suot (Natura 2000) rauhoitusalue, sen lisäksi on useita paikallisesti merkittäviä virkistysalueita ja maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Virkistysalueilla ja laajemmin virkistysmahdollisuuksien tarjoamisella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Tätä kautta edistetään elämisen laatua, hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Erilaiset viheralueet ovat keskeinen ulkoiluympäristö ja mahdollistavat lukuisia vapaa-ajan aktiviteetteja. Luonnonläheisyys on maaseudun keskeinen vetovoimatekijä. Olisi tärkeää suorittaa kokonaisvaikutusten arviointi kaikkien tuulivoimahankkeiden kannalta, miten ne vaikuttavat mm. näihin edellä mainittuihin alueisiin. Esimerkiksi kuvamallinusten laatiminen tärkeimmiltä alueilta saattaisi antaa paremman kuvan alueiden luonteen mahdollisista muutoksista ja se myös antaisi kuntalaisille paremman kuvan mahdollisista vaikutuksista esimerkiksi maisemiin. Haapavesi on saanut luonnonkauneudestaan mainetta Pohjanmaan helmenä.

Ihmisten terveys, elinolot, hyvinvointi ja viihtyvyys

Vaikutusalueen asukkaita ja kesäasukkaita kuullaan usein vasta kun hankesuunnitelma on jo pitkällä ja informaation välittäminen erityisesti niille ihmisille, jotka ovat itse kaava-alueen ulkopuolella on ollut usein hyvin olematonta. Tämän lisäksi on niitä ihmisiä joilla ei ole maita itse kaava-alueella mutta asuvat tuulivoimapuistosta 1,5-2km päässä ja eivät saa mitään korvausta. Puistoalueen lähiasukkaille jää tällöin maisemavaikutukset, mahdollinen välke, mahdolliset häiriöt gsm verkkoon ja tv/radio lähetyksiin. On toki varmaan niitäkin joita tämä ei haittaa mutta on myös niitä, jotka kokevat edellä mainitut asiat asuinviihtyvyyttä haittaavina tekijöinä. Edellä mainitut seikat johtavat siihen, että kuntalaisten asema on epätasa-arvoinen. Osa saa haitat ilman mitään korvausta ja perusteluina on se, että voimalat eivät aiheuta haittaa ja täten yhtiö ei ole myöskään korvausvelvollinen.

Etäisyys asunnoista

Oma koti on ihmisen tärkein paikka ja siellä hän viettää suurimman osan elämästään. Nykyinen raja 1,5-2km lähimpiin rakennuksiin tulisi harkita uudelleen koska voimala koot ovat kasvaneet kiihtyvällä vauhdilla. Tulisi huomioida, että nykyisten voimaloiden kokonaiskorkeus on 300-350 metriä. Moni joka hyväksyy voimalat saattaisi tulla tosiin ajatuksiin jos joutuisi tilanteeseen, että vastaavanlaisia rakennelmia tulisi oman pihapiirin lähetyville. Toki on niitäkin ihmisiä jotka eivät koe maisemavaikutuksia haitallisina, mutta kaikki ihmiset eivät ole samanlaisia. Toiset ihmiset ovat herkempiä

asioille ja on myös niitä, jotka asuvat alueella nimenomaan sen takia, ettei siellä ole teollisuusrakennuksia ympärillä ennestään ja arvostavat maaseutu/luonnonmaisemaa.

Metsätalous ja metsäkato

Tuulivoimat, niihin liittyvä tieverkosto ja sähkösiirtolinjat aiheuttavat huomattavan määrän metsäkatoa. (liite)

ALOITE:

Haapaveden kaupungin tulee laatia tuulivoimaa koskeva strategia, jossa tarkastellaan tuulivoima-alueiden kokonaisvaikutus Haapaveden alueella. Strategiassa tulee huomioida kaikki tiedossa olevat hankkeet, myös ne jotka eivät ole merkittynä maakuntakaavaan. Lisäksi lähialueen kuntien hankkeet jotka sijaitsevat aivan Haapaveden rajalla tulisi myös huomioida kokonaisvaikutusten arvioinnissa, koska niitä on paljon ja Haapavesi kuuluu niiden vaikutuspiiriin. Lisäksi strategiassa tulee ottaa kantaa kaikkiin edellä mainittuihin ongelmakohtiin. Strategiassa tulee käydä myös ilmi minkä verran tuulivoimaloita Haapavedelle on aikomus rakentaa ja mihin kaikkialle ne on aikomus sijoittaa. Asiasta tulee tiedottaa mahdollisimman kattavasti kaikkia kuntalaisia jotta jokainen kuntalainen voisi muodostaa kuvan siitä, miten nykyinen vallitseva tilanne tulee muuttumaan tulevaisuudessa.

Lisäksi Haapaveden kaupungin täytyy ottaa huomioon kaikkien alueen maanomistajien oikeusturva ja tasapuolinen kohtelu siten, ettei ketään jätetä oman onnensa nojaan tai yhtiöiden armoille.

Pyydämme myös, että ennen kuin kaupunki myöntää uusia rakennuslupia tai tekee uusista alueista kaavoitussopimuksia olisi edellä mainitut epäkohdat selvitetty.

PERUSTELUT:

Mikäli hankkeita kaavoitetaan ja toteutetaan ilman kattavaa kokonaisvaikutusten arviointia on olemassa riski, että yksittäisiä hankkeita kaavoitettaessa jää kokonaisvaikutusten arviointi liian hataraksi ja muodostuu tilanne, että voimaloiden määrä nousee liian suureksi. Lisäksi olisi myös kaikkien kuntalaisten kannalta reilua, että he voisivat avoimesti saada jonkinlaisen kuvan siitä miltä Haapavesi saattaa näyttää kymmenen vuoden kuluttua mikäli kaikki suunnitelleilla olevat hankkeet toteutetaan.

Kaavoitusvaiheessa tai jo ennen sitä kaupungin tulee turvata niiden kuntalaisten asema joille tulee siirtolinjat. Esimerkiksi kaavan hyväksymiselle tulee asettaa ehto, jolla asia kyetään varmistetaan. Ne jotka eivät puistoalueelta maitansa vuokraa ja joutuvat kaava-alueelle tahtomattaan on otettava huomioon eikä heitä tule unohtaa. Koska kaupunki vastaa kaavoituksesta ja siitä hyväksyykö se kaavaa, tulisi kunnan jo heti alkuvaiheessa neuvotella yhtiön kanssa ja selvittää mikä on heidän suhtautumisensa niitä ihmisiä kohtaan jotka saavat siirtolinjat ja mikä on niiden maanomistajien kohtalo jotka eivät ole tehneet tuulivoimapuistoalueella vuokrasopimusta ja mahdollisesti jäävät sopimuksettomaan tilaan mikäli kaupunki kaavan hyväksyy. Kuntalain mukaan yleisen toimialan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate ja tasapuolisen kohtelun vaatimus. Mikäli kunta edesauttaa ja hyväksyy toimintaa, jossa yksityinen voittoa tavoitteleva yritys tekee tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella, kunta rikkoo selkeästi kuntalain peruseriaatteita.

On ensiarvoisen tärkeää ja kuntalain hengen mukaista, että kunta käyttää vaikutusmahdollisuuksia kuntalaisten puolesta ja vaatii oikeudenmukaista ja tasapuolista kohtelua kaikille kuntalaisille, eikä asetu pelkästään yhtiön edun tai yksittäisen tuulivoimalapaikkojen vuokraavien henkilöiden puolelle.

Osalliset:

Valtakirjalla mukana 207 henkilöä (Sikokangas-Haaponeva hanke)

Kunnallisaloitteen allekirjoittaneet:

Haapavedellä 7.3.2023

4.3. P.P. liiton näkemys koskien kaupungin tuulivoima strategiaa vuonna 2023

Ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen: ”Tuulivoimastrategia on tarpeellinen Haapavedelle, jonne vireillä todella paljon hankkeita” — Kaupunginhallitus teki Koivulanneva-päätöksen vastoin iltakoulussa edellisellä viikolla sovittua linjaa | Keskipohjanmaa

4.4.Olemme ystävällisesti pyytäneet myös yhtiöiltä (Prokon, VSB, Kivinevan tuulivoimapuisto Ky) /Siikalatvan kunnalta 2022-2024 aikana mm. tarkempia kuvamallinnuksia Haapaveden puolelta (yhteisvaikutukset) siten että niihin olisi kansalaisryhmän mahdollista osallistua liittyen Siikalatvalla maakuntakaavaan ehdolla olevien hankkeiden suhteen. Leuvanannevan hankkeista on jo aloitettu kaavoitus vuosien 2022-2023 aikana vaikka lainvoimaa hankkeilla ei ole, pyyntöihimme ei ole suostuttu tai edes vastattu. Esitin myös 24.3.2023 että Siikalatvan Taikkonevan kaavoituksessa tehdään perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi, jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko niitä kaikkia toteuttaa ilman, että alueen sietokyky ylittyy. Siikalatvan kunnan sekä ELY-keskuksen tulee kiinnittää huomiota tähän seikkaan. Tuulivoimarakentamisessa tulee viimeistään nyt kiinnittää huomiota siihen, että puistoja on tulossa erittäin nopealla tahdilla ja paljon. Siikalatvan kunnan sekä ELY-keskuksen tulee kiinnittää huomiota tähän seikkaan.

Asioista on jätetty iso määrä mielipiteitä mutta vaikutus on ollut olematon, tässä yksi esimerkki:

-

Mielipide Taikkonevan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta ja osayleiskaavasta 21.5.2024, Toimitettu Ely-keskuksen ja Siikalatvan kuntaan

Taikkonevan YVA-selostus on puutteellinen ja hankkeesta annetaan kuva ettei sillä olisi merkittävää haittaa ympäristölle tai ihmisille. Hanke aiheuttaa merkittävää haittaa sekä itse kaava-alueella että sen ulkopuolella kun tarkastellaan yhdessä sekä Siikalatvan että Haapaveden puolelle suunniteltuja tuulipuistohankkeita. Itse hanke alueella on EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) ja liitteen II lajistoa. Lisäksi hanke vaarantaa myös Natura-lintuvesien suojelualueen kun otetaan huomioon kaikki suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot jotka sijoittuvat sen ympärille. Lisäksi maisemahaitat muodostuvat suuriksi ja alueen nykyinen maisema muuttuu täysin. Myös YVA-selostus on puutteellinen ja yhteisvaikutustenarvioinnissa ei ole huomioitu kaikkia tiedossa olevia hankkeita ja ympäristön vaikutusarvioinnissa ei ole huomioitu niitä tutkimustuloksia jotka osoittavat että voimaloista aiheutuu merkittävää ympäristöhaittaa. Lisäksi hankkeen sähkönsiirtolinja ei saa paikallisen alueen ihmisten hyväksyntää ja se ei ole suunniteltu ympäristön kannalta parhaalla mahdollisella

tavalla. Yhteisvaikutuksista maisemiin alueen muiden hankkeiden kanssa todetaan että ne ovat vähäisiä ilman että asiasta on tehty kunnollista selvitystä ja jossa otettaisiin huomioon kaikki muut hankkeet mitkä ovat tiedossa ja paikallisia ihmisiä ei pyynnöstä huolimatta otettu huomioon maisemavaikutuksia selvitetessä.

Mielipiteen loppuun on lisätty 23.3.2023 jättämäni mielipide missä epäkohtia on jo tällöin tuotu esille. Siinä tuotiin esille mm. se että kaavoituksen ja YVA:n yhteydessä tulee suorittaa laaja ja perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi Haapaveden puolella jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko näitä kaikkia toteuttaa ilman että alueen sietokyky ylittyy, koska alue muodostaa luontoarvoiltaan merkittävän kokonaisuuden ja vaarana on että useat hankkeet sen ympärillä pilaavat sen.

ELY:n yhteysviranomaisen on todennut 24.4.2023 Taikkonevan arviointi ohjelmasta mm.seuraavaa:

”Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoimalat ja voimajohto ovat kauas näkyviä elementtejä, jotka muuttavat maisemakuvaa kohtuullisen paljon. Tuulivoimalat ovat uusina rakenteina silmiin pistäviä muuttaessaan luonnonmaiseman rakennetuksi ympäristöksi. Tuulivoimahankkeissa vaikutukset maisemaan nousevat usein yhdeksi merkittävimmäksi tarkasteltavaksi vaikutustyyppiä. Arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja arvokkaiden maisema-alueiden sijoituksessa hankkeen maisemalliselle vaikutusalueelle, tulee arvioida huolellisesti, muuttaako maiseman muutos merkittävästi arvokkaaksi luokiteltujen rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden perusteena olevia arvoja.”

”Saatujen lausuntojen, mielipiteiden ja yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnissa ja vaihtoehtojen vertailussa merkittävimpiä uhkia vaikutustyyppiä tulevat olemaan maisema, luonto etenkin uhanalaisten lajiston osalta, rakennettu kulttuuriympäristö sekä vaikutukset lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa niin maisemaan, luontoarvoihin kuin ihmisiinkin kohdistuvien vaikutusten osalta. Saaduissa mielipiteissä korostuivat myös hankkeen sähkönsiirron vaikutukset siirtolinjan alueen maaomistajiin. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusarviointi tulee laatia sähkönsiirtolinjan osalta vastaavalla tarkkuudella kuin tuulivoimapuistonkin osalta.”

”Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityisen paljon huomiota yhteisvaikutusten arviointiin lähimpien tuulivoimahankkeiden kanssa, sillä hankkeet muodostavat yhdessä erittäin laajan ja merkittävän kokonaisuuden”

”Saatu palaute ja tässä yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyt näkökohdat tulee ottaa huomioon arviointiselostusta laadittaessa ja hankkeen jatkosuunnittelussa”

”Arviointiselostuksessa on oltava ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia”

”Yhteysviranomaisen toteaa, että visuaalisten vaikutusten lisäksi tulee arvioida myös vaikutukset maiseman rakentamiseen, luonteeseen ja laatuun. Maisemavaikutusten tarkastelualue on yleensä laaja ja tuulivoimalat voivat olla havaittavissa kaukomaisemassa jopa noin 40 kilometriin asti.”

”Lentoestevalot tulevat vaikuttamaan hankealueen ja sen lähiympäristön maisemaan. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida sekä konehuoneen päälle, että voimalatorniin asennettavat lentoestevalot.”

”Havainnekuvia tulee laatia eri vuodenaikoina ja vuorokauden aikoina sekä eri etäisyyksiltä tuulivoimaloista”

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa (Korkattivuoren Natura-alue ja Haapaveden lintuvedet ja suot lintuvesiensuojelu-alue)

Puutteet koskien Natura selvityksiä: LIITE 8 Natura-arviointi, Haapaveden lintuvedet ja suot, LIITE 9 Natura-arviointi, Korkattivuori

Kohdassa 6.9.ja 6.11. kerrotaan että hankkeella ei ole yhteisvaikutuksia alueeseen eikä sillä arvioida olevan vaikutuksia Natura-alueen eheyteen . Selvityksessä kerrotaan että Haapaveden lintuvedet ja suot- Natura alueen välittömässä läheisyydessä ei olisi muita tuulivoimahankkeita. Kivinevanhankealueelle matkaa 3,6 km. Leuvanvevan hankealue 2,8 km päässä Natura alueesta, Piipsannena n.5,2km. Muut tuulivoimahankkeet ovat tämän selvityksen mukaan yli 10 km Natura-alueelta. kohdan 6.9. karttaan (kuva 8) on merkitty em. hankkeet.

Liitteen 8 selvityksessä ei ole kuitenkaan tuotu esille kaikkia hankkeita jotka ovat lähellä Haapaveden lintuvedet ja suot –Natura aluetta. Kyseiset hankkeet joita selvityksessä ei huomioida ovat: Sikokangas (Enersense Wind), Haaponeva (Nordic Generation/Sitowise, on pienempi hanke joka kiinni Sikokankankaan hankkeessa), Tukkiräme (Ilmatar Oy) , Miekkasuo(Ilmatar Oy), Kokkokangas (Ilmatar Oy) jotka ovat Suojärven yläpuolella.

Kyseisistä alueista Haapaveden kaupunki on hyväksynyt kaavoitusaloitteet. Osassa hankkeissa on myös kaavoitus sopimukset hyväksytyt, hankkeen Haaponeva (Nordic Generation/Sitowise Oy) suhteen ELY on antanut 10.5.2024 päätöksen jossa todetaan että hankkeessa tulee soveltaa YVA-menettelyä.

Edellä mainittujen yhtiöiden omien alustavien selvitysten mukaan edellä mainitut hankkeet soveltuvat erinomaisesti tuulivoimatuotantoon ja hankkeiden kaavoitukset on tarkoitus käynnistää kuluvan vuoden 2024 aikana ja arvioitu kaavojen hyväksyminen tapahtuisi 2025. Haapaveden kaupunki on antanut hankkeista myös puoltavan lausunnon vireillä olevaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaesitys viranomaislausuntokierrosta koskien.

Taikkonevan YVA:ssa ei ole otettu huomioon että Natura alueet jäävät kaikkien edellä mainittujen alueiden keskelle. Lisäksi alueiden luonne on tällä hetkellä sellainen että sinne ei näy rakennettuja kohteita ja ovat hyvin luonnontilaisen kaltaisia. Vaikutukset suoalueiden, järviolueiden ja Korkattivuoren maisemiin ovat huomattavat. Lisäksi selvityksessä ei ole tuotu esille että tuulivoimapuistoja on asetettu muualla maailmassa myös käyttökieltoon lintukuolemien takia. Esimerkiksi Ranskassa on joulukuussa 2023 oikeus määrännyt 7 voimalan tuulivoimapuiston käyttökieltoon lukuisten lintukuolemien takia Yksistään vuonna 2019 kyseinen tuulivoimapuisto oli aiheuttaneet yli 1000 linnun kuoleman.

Mikäli kaikki hankkeet toteutuvat niin tällöin Haapaveden lintuvedet ja suot jäävät keskelle isoja tuulivoimapuistoja. Haapaveden lintuvedet ja suot rauhoitusalue on kansainvälisesti merkittävä Natura lintuvesiensuojelualue ja siellä pesii ja asuu huomattava määrä lintuja ja sen läpi menee tärkeitä lintujen muuttoreittejä ja joita linnut hyödyntävät pysähdysalueenaan. Suunniteltujen hankkeiden huomattava määrä toteutuessaan voi vaarantaa alueen suojelutarkoituksen. Lisäksi alueella asuu myös maakotkia ja kalasääksiä.

Edellä mainitut puutteet koskevat myös LIITTEEN 9 Natura selvitystä (Korkattivuori). Lisäksi Korkattivuoren maisemuu-
tosta ei ole tutkittu muiden hankkeiden yhteisvaikutusten suhteen. Vaikutukset tulevat olemaan suuret ja muuttavat alueen maisemaa huomattavasti.

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa koskien maisemamuutoksia

Hanketoimijalle ja kaavoituksen laatijalle on esitetty että laadittaisiin kattava maisema-analyysi Haapaveden puoleiselle alueelle johon vaikutukset myös kohdistuvat. Maisema-analyysissä olisi tullut ottaa huomioon myös muut hankkeet joiden vaikutus kohdistuu Haapaveden Natura-alueille ja maisemallisesti arvokkaille alueille. Tähän ei kuitenkaan suostuttu. Yhteisvaikutukset maisemaan YVA-selostuksen mukaan

21.3.2 Yhteisvaikutukset

”Maisemavaikutusten osalta yhteisvaikutuksia arvoidaan noin 20 kilometrin säteelle sijoittuvien muiden tuulivoimapaistojen hankkeiden kanssa.”

”Yhteisvaikutuksena voi olla maiseman muutoksesta johtuva tuulivoimapaistojen välisten alueiden hallittavuuden lasku asuinpaikkana. Vaikutus on kuitenkin kokemuspohjainen ja hyvin vaihteleva eri paikoilla ja riippuu paljon siitä, millä tavalla tuulipuistot kuhunkin kohteeseen näkyvät.

”Lentoestevalojen maisemat näkyvät sekä itse valonlähteiden lisääntymisestä, että pilvistä heijastuvan valon lisääntymisenä. Ympäristössä, jossa ei ennestään ole ollut juurikaan valonlähteitä, voimala-alueiden valot voivat tehdä maisemasta levottoman.”

”Ainali, Osmanki ja Pirnesjärvi jne.. Osa kyseistä alueista on luonnonsuojelualueita. Kyseille alueille syntyy mahdollisesti yhteisvaikutuksia Sikokankaan ja Piipsannenvan voimaloiden kanssa. Voimaloita näkyisi kaikkien hankkeiden toteutuessa useassa ilmasuunnassa.”

Taulukossa 23.1 todetaan että voimaloiden välialueen (7-14km) maisemavaikutus on kohtalainen ja kaukoalueen vaikutukset vähäisiä. Selostuksessa todetaan että maisema-asiat ovat kokemuspohjainen asia ja lentoestevalot voivat tehdä maisemasta levottoman. Taikkonevan hankkeen suhteen todetaan että sen vaikutukset ovat lähinnä vähäisiä.

Esitetty näkemys siitä että vaikutukset ovat vähäisiä on arvioijan näkemys asiasta. Arvioinnissa ei ole huomioitu paikallista näkemystä ja ihmetyttää miksi paikallisilla ei ole oikeutta osallistua arviointiin joka koskee heidän omaa elinympäristöä. Selostuksessa vähätellään maisemahaittoja. Ainalin alueen nykytila muuttuu huomattavasti, koska hankkeita on tulossa alueen ympärille huomattava paljon. Selostuksessa ei ole huomioitu kaikkia Haapaveden alueen ympärille suunniteltuja hankkeita. Yhtiöltä on pyydetty hanketoimijoille (VSB, Leuvanveva, Prokon, Taikkoneva) mm. Ainalin järvien tarkempaa kuvamallinnuksia sekä arvokkaista kohteista ja luonnonsuojelualueilta, kuten esimerkiksi virkistysalueiden kannalta tärkeiltä kohteilta: Korkattivuoren retkeilypolun maisematornista ja Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualueen neva-alueelta (Ollikkaanneva, Isonveva). Kuvamallinnus tulisi toteuttaa 360 videona jotta saa selkeän kokonaiskuvan.

Pyyntöihin ei ole suostuttu. Myös Pohjois-Pohjanmaan liitolta on kysytty asiaa ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ei ole pyynnöstä huolimatta halunnut laatia Haapaveden alueelle yksityiskohtaisempia suunnitelmia (esim. maisemavaikutusarviointi) kuin maakuntakaava edellyttää, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan liittyvän Tuulihankkeen vetäjä on suositellut että Haapaveden olisi syytä laatia oma strategia. Haapaveden kaupunkia on pyydetty laatimaan oma tuulivoimastrategia (kuntalais- ja valtuustoaloitteet) jossa on myös ehdotettu maisemavaikutusten selvittämistä. Kaikki aloitteet on hylätty. Siikalatvalla ei ole alueelle omaa erillistä tuulivoimastrategiaa laadittu. Myös yhtiöt/kaavoituskonsultit ovat pyynnöistä huolimatta olleet haluttomia laatimaan edellä mainittuja yhteisvaikutusten arviointeja joten asia vaikuttaa siltä ettei kukaan halua ottaa asiasta mitään vastuuta ja asia jää täten selvittämättä.

Kiinteistöjen arvoon ei tuulivoimaloilla ole yhtiöiden ja kaavoituskonsultin mukaan mitään vaikutusta, usko ken haluaa.

Koska yksityisillä kansalaisilla ei ole aikaa ja resursseja käydä läpi monisataa sivuisia niin siihen en ole kyennyt mutta oman tilani kohdalla olevan voimalinjan havainnekuvassa (Kuva 120) rakennatavaksi suunniteltu 400kv siirtolinja on havainnekuvassa sijoitettu olemassa olevien kahden Fingridin linjan väliin, mikä ei vastaa kaavassa ja YVA:ssa olevaa suunnitelmaa eikä se olisi edes mahdollista. Lisäksi kuvan etualalla näkyvän tien varrella joka johtaa Korkativuoren laavulle ja luontopolulle ja sieltä Korkattivuoren Natura-alueelle josta on otettu havainnekuvat Taikkonevan suuntaan (102-106) ei anna oikeaa kokonaiskuvaa yhteisvaikutuksista. Vuorelta otetussa kuvassa ei näy mitä ympärillä saattaa on jos muutkin hankkeet kaavoitetaan yksi kerrallaan ilman että mietitään kokonaisuutta. Jotta yhteisvaikutuksia voitaisiin arvioida tulisi laatia laajempi kuva-analyysi. Myös kuvauskohdalla on huomattava vaikutus siihen miten voimalat näkyvät vuorelle. Kuvassa ei ole myöskään hämäräkuva lentoestevalojen suhteen. Vaitiniemeltä otetuista valokuvasoitteista (96-100) puuttuu myös lentoestevalohavainnekuvat.

Mikäli yksikään viranomainen ei valvo tuulivoima-alaan liittyvien toimijoiden työtä, kuten kuvauspaikkojen valintaa ym. hankkeen vaikutusten arvioinnin kannalta voidaan asioista saada monenlaisia vaikutelmia ja arvioita. Mikäli vastuu valvonnasta jätetään yksittäisille kansalaisille lopputulos voi olla huono, erityisesti jos heidän huomioita sekä mielipiteitä ei edes noteerata ja kaikki hankkeet on tarkoitus saada läpi mitä tuulivoimayhtiöt ovat esittäneet. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon paikalliset asukkaat joille haitat kohdistuvat, joilla on paikallistuntemusta, tietävät alueen erityisominaisuudet.

Puutteet sähkösiirtolinjaa koskien

Sähkösiirtolinjasta on tarkemmin yhteismielipiteessä (linja maanomistajat). Maanomistajia ei ole alun perin edes haettu mukaan ja mitään tietoa ei heille ole henkilökohtaisesti tällöin asiasta lähetetty vaikka jo alkuvaiheessa on ollut selvillä ketä asia koskee, koska ilman siirtolinjaa puisto on hyödytön. Maanomistajien puolesta on kuitenkin eri esitetty vaihtoehtoja joista yksikään ei ole kelvannut. Suunnitelman mukaan siirtolinjasta 5,6 km rakennetaan maakaapelina. Olemme esittäneet yhtenä vaihtoehtona että linja toteutettaisiin koko matkalta näin. Yhtiön mukaan se ei ole mahdollista koska tämä on heille kalliimpaa. Onko maakaapeli parempi vaihtoehto, kun tarkastellaan linjan vaikutuksia ympäristön ja hankkeen sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta. Haluaisimme tietää onko ELY:n mielestä yhtiön saavuttama taloudellinen hyöty tärkeämpi tekijä kuin ympäristötekijät, hankkeen paikallinen hyväksyttävyyys ja kuuluuko ilmalinjan rakentamisesta saatava taloudellinen hyöty yhtiölle. Tarkastellaanko YVA:ssa asioita ympäristövaikutusten kannalta vai otetaanko siinä huomioon taloudelliset seikat ja jos otetaan, niin onko yhtiön taloudellinen etu tärkeämpi kuin yksityisomaisuuden suoja. Se asia kenen maita rakennatavaksi suunniteltu linja SVEA koskee ja missä liityntäpiste sijaitsee ei pitäisi olla kenellekään epäselvää mutta siitä huolimatta vedotaan tietämättömyyteen ja siihen ettei yhtiö kykene esisopimuksia maanomistajien kanssa tekemään kuten on he ovat itse tuulivoima-alueella kuitenkin tehneet jo vuosia takaperin.

-

Yhtiön oikaisupyyntö Siikalatvan kaupungin päätöksestä 7.12.2022:

Prokon 20.1.2023 - sivu 1 / 1 - Vastaanottaja Siikalatvan kunnanhallitus Pulkkilantie 4 92600 Pulkki Täydennys oikaisuvaatimukseen koskien Siikalatvan kunnanhallituksen 7.12.2022 tekemää päätöstä § 295 Koskien Siikalatvan kunnanhallituksen 7.12.2022 tekemän päätöksen § 295 lisäystä asettaa Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ehto, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin

varsinaisella tuulivoimapuistoalueella, Prokon haluaa täydentää aiempaa huomautustaan ja tuoda lisäksi esille seuraavaa: Prokon haluaa vielä painottaa, että vain harvoissa tilanteissa sähkönsiirtolinja on varmuudella tiedossa ennen tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymistä. Tästä johtuen, hanketoimijat tekevät useammalle eri sähkönsiirtovaihtoehdolle YVA-menettelyn. Prokon haluaa myös tuoda esille, että OAS:ssa sähkönsiirto esitetään toteutettavaksi Haapaveden sähköasemalle. Se, onko tämä sähkönsiirtovaihtoehto lopullinen toteutettava sähkönsiirtoreitti, riippuu muun muassa sähköverkossa tapahtuvista muutoksista, Taikkonevan tuulivoimapuistoon rakennettavien tuulivoimaloiden määrästä ja tehosta sekä muista alueella toimivista tuulivoimahankekehittäjistä. Mikäli kunnanhallituksen tekemä päätös § 295 jää voimaan sellaisenaan, se asettaa Prokonin hankalaan asemaan, jossa maanomistajien kanssa on tehtävä maanvuokrasopimuksia ilman varmuutta siitä tullaanko näitä sopimuksia käyttämään. Jotta Prokonin on mahdollista sopia verkkoyhtiön kanssa sähköverkkoon liittymispisteestä, (liittymispiste määrittää rakennettavan sähkönsiirtoreitin), Prokon tarvitsee lainvoimaisen kaavan. Prokon tiedostaa mahdollisen siirtolinjan maanomistajien turhautumisen ja huolen. Kun tällä hetkellä Prokon tekee uusia maanvuokrasopimuksia, maanvuokrasopimukset laaditaan niin, että sama sopimus, joka tehdään varsinaisella tuulipuistoalueella, koskee myös siirtolinjan maanomistajia. Valitettavasti Taikkonevan tapauksessa sopimuksen muuttaminen ei ole enää mahdollista. Prokon pyytää kunnanhallitusta oikaisemaan päätöstään niin, että Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ei aseteta ehtoa, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella.

-

Pyydämme huomioimaan myös linjaan liittyvän asukaskyselyyn jätetyn mielipiteen siten että se edustaa laajempaa joukkoa ihmisiä.

Puutteet sidosryhmäpöytäkirjassa

Sidosryhmä kokouksen pöytäkirjasta puuttui asioita joita on tuotu esille ja olemme pyytäneet määräajanpuitteissa että asiat lisätään siihen:

SÄHKÖNSIIRTOLINJAA KOSKEVASSA ASIASSA

Siirtolinjan maanomistajat ovat alunperin esittäneet Taikkonevan (kuten myös Leuvennava ja Kivineva) OAS:n sekä YVA-ohjelman suhteen seuraavia vaihtoehtoja linja-asian suhteen::

- 1: Sähköasema itse tuulivoima puistoalueelle, minkä suhteen hanketoimija on ilmoittanut ettei se ole mahdollista.
- 2.Siirtolinja olemassa olevaan johtoaukeaan. Hanketoimija on ilmoittanut, ettei se olisi mahdollista koska Fingrid ei ole hyväksynyt asiaa. Pyydämme selvittämään miksi tämä ei käy ja miten on mahdollista, että osa jo olemassa olevasta kahdesta rinnakkain kulkevasta Fingridin voimalinjasta on ollut mahdollista rakentaa osalta matkaa yhtenäispylväisiin (suojelualueelle) ja osalta matkaa ei (yksityisten maanomistajien ,maa) ?
3. Olemme ilmoittaneet, että voimme tehdä alustavan vuokrasopimuksen mikäli edellä mainitut vaihtoehdot eivät ole mahdollisia. Vertailuhintana olemme esittäneet yhtiöiden tuulivoimapuistoalueelle käyttämiä maanvuokrahintatasoja, jotka ovat melko vaihtelevia. Emme ole päässeet ainakaan tässä vaiheessa sopimukseen asiasta. Lisäksi neuvotteluissa ovat olleet mukana kaksi muuta yhtiötä: VSB (Leuvanvevan hanke) ja Kivinevan Tuulipuisto Ky (Kivinevan hanke), joilla on myös vaihtoehtona siirtolinja uudelle Haapaveden Pihtinevan sähköasema.
4. Olemme aikaisemmassa vaiheessa kysyneet siirtolinjansuhteen myös maakaapelointi vaihtoehtoa. Tällöin meille ilmoitettiin, ettei se ole mahdollista. Uutena tietona tässä sidosryhmä kokouksessa tuli meille tieto siitä, että linjan vaihtoehto suojelualueen läpi on

poistettu ja ko. alueen kierto maakaapelointina oli lisätty suunnitelmaan. Kysyttäessä asiaa kokouksessa kävi ilmi, että maakaapeloinnin hinta ilmajohtoon verrattuna olisi arviolta noin viisinkertainen, joka on perusteena sille ettei linjaa tehtäisi muualla matkaa maakaapelointina.

Luonnonmonikäyttöalue ja vaikutukset siihen

Haapaveden puolelle oleva luonnonkannalta tärkeäaluekokonaisuus jää keskelle useampia Tuulivoimapuistoalueita, lisäksi hankkeen siirtolinja menee virkistysverkkoalueen läpi. Tällä hetkellä alue on erämaatyyppinen ja sinne ei näy juuri mitään rakennettuja teollisia kohteita. Asia on nostettu asia esille ja pyydetty useammalta taholta jo pidemmän aikaa että tehtäisiin kattavat selvitykset ja maisema-analyysit ja verrattaisiin tuloksia vallitsevaan nykytilaan. Kukaan ei sellaista aio tehdä.

Tässä lainaus kuntalaisaloitteen tiivistelmästä. Jätetty Haapaveden kaupungille 23.3.2023. Aloite hylättiin.

Lainaus kunnallisaloitteen tiivistelmästä

”Haapaveden kaupungin tulee mahdollisimman pian laatia tuulivoimaa koskeva strategia, jossa tarkastellaan tuulivoima-alueiden kokonaisvaikutus Haapaveden alueella. Siinä tulee linjata, paljonko voimaloita halutaan Haapavedelle ja mihin kaikkialle ne on aikomus sijoittaa. Strategiassa tulee selvittää kaikki tiedossa olevat hankkeet, myös ne jotka eivät ole merkittynä maakuntakaavaan. Lisäksi lähialueen kuntien hankkeet, jotka sijaitsevat aivan Haapaveden rajalla tulee huomioida kokonaisvaikutusten arvioinnissa, koska niitä on paljon ja Haapavesi kuuluu niiden vaikutuspiiriin. Lisäksi strategiassa tulee ottaa kantaa kaikkiin edellä mainittuihin ongelmakohtiin ja siihen pystytäänkö niitä ratkaisemaan. Strategian laatimisesta tulee vastata taho, joka on puolueeton, eikä kuulu mihinkään edunvalvontajärjestöön ja lisäksi informaatiota tuulivoimaan liittyen tulee jakaa tasapuolisesti myös sen haittavaikutuksia koskien. Mikäli muodostettaisiin työryhmä, niin siihen tulee valita tahoja joita asia eniten koskee ja kuulua sidosryhmiä kuten esimerkiksi niitä kyläyhdistyksiä, jotka sijoittuvat tuulivoimapuistojen läheisyyteen ja joille kohdistuvat suurimmat haitat sekä niitä, joille kohdistuu mahdollisia siirtolinjoista aiheutuvia pakkolunastuksia. Strategiassa tulee kiinnittää erityishuomiota Haapaveden luonnon ja maiseman kannalta merkittäviin kohteisiin. Myös kuvamallinnusten teettäminen tärkeimmistä kohteista tulisi olla mahdollista, koska maakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehtävässä maisema-analyysissä tällaista ei ole aikomus toteuttaa. Kuvamallinnoksissa tulisi huomioida kaikki suunnitteille olevat hankkeet. Asiasta tulee tiedottaa mahdollisimman kattavasti kaikkia kuntalaisia ja erityisesti kaikkia niitä henkilöitä, joiden kiinteistöt sijoittuvat potentiaalisten tuulivoima-alueiden sisälle tai viereen.

Esitämme aloitteessamme myös sen, että ennen kuin kaupunki myöntää tuulivoimaloille uusia rakennuslupia tai tekee tuulivoima-alueista uusia kaavoitussopimuksia, on laadittava edellä mainitun kaltainen kattava selvitys ja yllä mainitut epäkohdat on selvitettävä ja asiasta tiedotettava kaupunkilaisia.”

Ilmoitus rakennuslupahakemuksesta

Ilmoitan samalla tässä mielipiteessä ELY-keskukseen ja Siikalatvan kuntaan että jätän rakennuslupahakemuksen (21.5.2024) vapaa-ajan rakennusta varten. Rakennuslupa jota haen sijoittuu Korkatin uimamontun läheisyyteen joka sijaitsee suunnitellulla hankealueella. Rakennus tehdään havainnekuvan (Arviointi selostus, LIITE 4 kuva 120) oikeassa alareunassa näkyvän tien varteen joka kuvasta katson kaartaa oikealla kuvan takareunassa olevaan metsä-alueeseen ja joka

johtaa Korkatin uimamontulle. Taikkonevan kaavaluonnoksen sähkönsiirtosuunnitelmassa sekä YVA- selostuksessa kerrotaan että tuulivoimapuistosta tuleva linja rakennetaan ja toteutetaan olemassa olevien linjojen itäpuolelle nykyisen johtaukean viereen (kuvan takalaita). Havainnekuvassa 120 uusi linja on virheellisesti sovitettu kahden olemassa olevan väliin. Rakennus rakennetaan olemassa olevien voimalinjojen itäpuolelle tien varteen jonka kohdalta Taikkonevan linja suunnitelman mukaan rakennetaan. En hyväksy oman tilani kohdalle tehtyä suunnitelmaa koska suunnitelmassa sanotaan että linja rakennetaan ja toteutetaan kartalle merkityn alueen läpi. Vaadin ELY- keskusta ottamaan kantaa YVA-lausun- nossaan siihen onko siis hyväksyttävää että linja suunnitellaan toteutettavaksi tontin yli ja pyydän kaavoituksesta vas- taavaa Siikalatvan kuntaa muuttamaan osayleiskaavassa olevaa sähkönsiirtosuunnitelmaa mikäli jatkavat hankkeen kaa- voitusta ilman maanomistajien huomioimista. Pyydän tiedottamaan ja lähettämään mahdollisen kuulemiskirjeen asiasta. Tiivistelmä

Esitän että kaavanvalmistelu tulee keskeyttää edellä mainittuihin asioihin vedoten . Mikäli ELY-keskus kuitenkin antaa lausunnon jossa puolletaan hanketta sekä esitettyä suunnitelmaa hankkeen siirtolinjan rakentamista avolinjana Pihti- nevalle niin ELY-keskuksen tulee lähettää asiasta tiedote kaikille niille maanomistajille joidenka etua ja oikeuksia hanketta puoltava lausunto

koskee . Mielenpiteen liitteenä toimitan kartan (MML) jossa näkyvät tilusrajat sekä avolinjan paikka (punaisella) josta voitte nähdä ketä kaikkia maanomistajia asia koskee.

Esitin seuraavan mielenpiteen 24.3.2023 Taikkonevan tuulivoima hankkeeseen ja kaavoitukseen liittyvässä mielenpiteessä jonka tuon uudestaan tässä esille:

Esitän että Siikalatvan Taikkonevan kaavoituksessa tehdään perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko niitä kaikkia toteuttaa ilman, että alueen sietokyky ylittyy. Tuulivoimarakentamisessa tulee viimeistään nyt kiinnittää huomiota siihen, että puistoja on tulossa erittäin nopealla tahdilla ja paljon. Siikalatvan kunnan sekä ELY-keskuksen tulee kiinnittää huomiota tähän seikkaan.

Taikkonevan tuulivoimapuisto yhdessä Leuvanvevan, Kivinevan, Peuranevan, Kokkonevan ja muiden hankkeiden kanssa vaikuttaa myös naapuripitäjä Haapaveden puolelle. Olemme jättäneet Haapaveden kaupungille 23.3.2023 kuntalaisaloit- teen koskien tuulivoimarakentamista, koska tuulivoimaloita on suunnitteilla useita satoja 40-50 kilometrin säteellä Haa- paveden keskustassa. Kuntalaisaloitteessa esitämme Tuulivoimastrategian laatimista Haapavedelle jotta tuulivoimara- kentaminen ei karkaisi käsistä. Tässä mielenpiteessä tuon esille samoja asioita, joita on nostettu esille kuntalaisaloitteessa, koska ne koskevat myös Taikkonevan hanketta. Lisäksi olemme jättäneet viime syksynä mielenpiteen Pohjois-Pohjanmaan liitolle ilmasto- ja energiamaakuntakaavaluonnoksesta jossa nostamme esille Haapaveden kansainvälisesti arvokkaan Natura 2000 lintuvesien ja soittensuojelun alueen sekä Haapavedellä sijaitsevan poikkeuksellisen arvokkaan luontokoko- naisuuden.

Tuulivoimarakentamiseen liittyy negatiivisia vaikutuksia ja tämän takia kuntapäätäjien tulisi ottaa huomioon myös kiel- teiset vaikutukset. Tuulivoimahankkeet eivät ole niiden kuntalaisten kannalta hyviä, joiden kiinteistö mahdollisesti pak- kolunastetaan, kiinteistön arvo laskee tai jonka oma kulttuuri- ja perinnemaisema, matkailuyritys, hyvinvointi, yöuni tai

terveys heikkenee. Se, että osalle kuntalaisista jäävät pelkät haittavaikutukset ei ole oikein, ja tällöin hankkeet eivät täytä sosiaalisen hyväksyttävyyden vaatimusta. Lisäksi epätasa-arvoinen kohtelu on vastoin kuntalain perusperiaatteita. Tähän mennessä ne kuntalaiset, jotka ovat nostaneet esille näitä haitallisia vaikutuksia, ovat jääneet huomioimatta tai kokeneet jopa vihamielistä suhtautumista. Tästä esimerkkinä Haapavedellä mm. Sikokangas-Haaponeva tuulivoima-alue josta lähialueen asukkailta kerättiin keväällä 2022 n. 450 hanketta vastustavaa allekirjoitusta, ja siitä huolimatta hanke on nyt uudessa maakuntakaavaluonnoksessa ehdolla tuulivoima-alueeksi. Ihmettelemmekin miksi esille tuotuihin epäkohtiin ei esitetä perusteltuja vastauksia, ja miksi tuulivoimarakentamiseen kriittisesti suhtautuviin kuntalaisiin tunnutaan suhtautuvan nuivasti. Jos huomioidaan ainoastaan kiinteistöverojen sekä tuulivoimapuistoalueilta saatavien vuokratulojen maksimointi ei päädytä alueen viihtyvyyden ja kaikkien kuntalaisten kannalta oikeudenmukaiseen lopputulokseen.

Tuulivoimahankkeiden nykytila

Tällä hetkellä tuulivoimahankkeita on runsaasti alustavasti suunnitteilla, kaavoitus tai luvitusvaiheessa. Maakuntakaava, jossa on merkitty isoimmat hankkeet (yli 8 voimalaa) on luonnosvaiheessa ja se valmistunee ensivuoden aikana. Pienemmät hankkeet eivät ole merkittynä maakuntakaavaan. Yhtiöt hakevat sopivia kohteita tuulivoima-alueiksi ja pyrkivät saamaan vuokrasopimuksia mahdollisimman paljon. Sopimusehdot ovat vaihtelevia ja vuokra-ajat pitkiä (yleensä n. 50 v) ja sopimuskäytännöt vaihtelevat yhtiöstä riippuen. Välttämättä kaikki ihmiset eivät ymmärrä mihin sitoutuvat. Kun vuokrasopimuksia on riittävästi, yhtiö tekee kaavoitusaloituksen sekä kaavoitussopimuksen ja kaavoitus lähtee käyntiin. Hankkeita on siis tulossa paljon ja niitä on tarkoitus viedä eteenpäin mahdollisimman nopeasti.

Yksittäisten kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja tiedotus asioista

Koko maanlaajuisesti tuulivoimahankkeiden suhteen tuulivoimakaavojen laadinnasta vastaavat konsulttialan firmat, jotka ovat etujärjestö Suomen Tuulivoima Ry:n jäseniä. Tuulivoimatoimijat ovat verkostoituneet hyvin tehokkaasti. Myös uuden ilmasto ja energiamaakuntakaavan sijainninhajausmallin ja maisema-analyysin laadinnasta vastaa STY ry:n jäsen. Yksittäisten paikallisten asukkaiden etuja ei aja tällä hetkellä kukaan, erityisesti jos henkilölle on hankkeesta aiheutuksessa haittavaikutuksia, eikä hän ole taloudellisesti hyötymässä hankkeesta mitenkään. Tämä on johtanut tietyissä tapauksissa epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin ja ihmisillä syntyy tunne, että heitä kohdellaan epätasa-arvoisesti, koska päätöksenteossa taloudellinen hyöty nousee yleensä etusijalle.

Tuntuu myös vääryydeltä, että ainoa tapa yrittää vaikuttaa kaava-asioihin, on viedä asioita hallinto-oikeuteen. Kyky laatia lausuntoja tai mahdollinen valitus on tavallisella kansalaisella hyvin rajallinen, joten kansalaisen asema on heikko. Asioihin perehtyminen vie valtavasti aikaa, ja monelta loppuukin tämän takia usko, vaikka voimalat vaikuttavat elinympäristöön koko loppuelämän ja myös jälkipolvien elämään. Hyvin harva kansalainen ymmärtää miten esim. kaavoitus etenee ja miten siihen voisi vaikuttaa. Hyvin usein hankkeet on viety jo pitkälle, ennen kuin tajutaan mitä on tapahtunut, ja siinä vaiheessa on vaikutusmahdollisuudet jo menetetty, tai lähes olemattomat, koska asiat on jo käytännössä päätetty. Osalla ihmisistä saattaa muodostua kuva, että selvityksiä tehdään lähinnä selvityksen vuoksi.

Tämän takia olisikin tärkeää, että kunta/viranomaiset suhtautuisivat vakavasti myös haitankärsijän rooliin jääviin ihmisiin ja tiedottaisivat aktiivisemmin ajankohtaisista hankkeista heti alusta lähtien. Kunnan tulisi jo hyvissä ajoin, ennen kuin

yhtiöt aloittavat vuokrasopimusten keräämisen, tiedottaa laajasti kaikkia kuntalaisia siitä mitä on alustavasti suunnitteilla ja mihin. Näin asia ei kuitenkaan ole.

Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu

Tuulivoimahanke alkaa siten, että joko yhtiö lähestyy tietyn alueen maanomistajia tai joukko maanomistajia lähestyy yhtiötä, ja nämä tekevät vuokrasopimuksen maistaan. Alkuvaihe on tiedottamisen osalta yhtiön vastuulla. Ne jotka eivät omista maata suunnitellulla tuulivoima-alueelle, mutta saattavat asua alueen läheisyydessä tai omistavat vaikka loma-kiinteistön, jäävät ilman tietoa siitä mitä on tekeillä. Osa alueen maanomistajista ei ole välttämättä kiinnostunut tekemään sopimusta. Näiden maanomistajien asema jatkoa ajatellen saattaa muodostua hyvin huonoksi, mikäli he eivät al-lekirjoita vuokrasopimusta. Mikäli tällaisen henkilön maat kuuluvat kaava-alueeseen, hän ei saa mitään korvausta. Tämä on väärin, koska kaava saattaa asettaa rajoituksia maa-alueen käytölle (rakentaminen, virkistyskäyttö jne.) Mikäli maanomistaja on asiassa yksin eikä ole kokemuksia tuulivoimayhtiöiden kanssa pelaamisesta, voi käydä niin että viedään kuin pässiä narussa. Kaavoitusta edeltävä tilanne on myös ongelmallinen koska kun jokin yhtiö tekee kunnalle aloitteen tuulivoimapuiston kaavoituksesta, yhteistyösopimus kunnan kanssa menee helposti ensimmäiselle toimijalle. Lisäksi yhtiöt saattavat antaa kaavoittajalle vaikutelman, että hankkeessa on suuri joukko maanomistajia mukana, vaikka tilanne ei välttämättä näin olisi. Nämä asiat tulisi avoimesti selvittää kaikille kuntalaisille jo hyvissä ajoin ennen kuin kaavoitusta on edes aloitettu.

Lisäksi on joukko maanomistajia jotka eivät edes tiedä, että ovat osa tuulivoimapuistohanketta (sähkönsiirtolinjan alle jäävät) ja tieto asiasta tulee vasta sen jälkeen, kun kaupunki on hyväksynyt kaavan, jolloin yhtiö lähestyy asian tiimoilta. Siirtolinjan alle jäävien osalta tilanne johtaa maiden mahdolliseen pakkolunastukseen. Kaavoituksen aikana heitä ei informoida erikseen, vaikka alustavat sähkönsiirtoreitit on merkitty kaavapapereihin ja niistä on laadittu myös ympäristövaikutustenarvioinnit. Ensimmäinen yhteydenotto asiasta tulee vasta sen jälkeen, kun tuulivoimapuistokaava on hyväksytty.

Tuulivoimahankkeissa maanomistajat asetetaan hyvin eriarvoiseen asemaan. On niitä, jotka saavat tulevaisuudessa vuokratuloja voimaloista. Nykyiset vuokrasopimushinnat ovat arviolta n. 10 000-20 000/myllynpaikka/vuosi + hehtaari perusteinen korvaus koko-alueelle n. 100–250 e/ha/vuosi, riippuen yhtiöistä ja alueista sekä mikä sopimuksessa laskentaperusteena. Niiltä, joiden maille tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjat tulevat, pakkolunastetaan maat kertakorvauksella.

Kunnan rooli siirtolinjan suhteen on hyvin oleellinen. Jos ja kun vireillä olevat kaavat kunta lopulta hyväksyy, niin kunnanvaltuutetut antavat käytännössä samalla siunauksen voimalahankkeisiin liittyville siirtolinjoille. Tuulivoimayhtiöiden mukaan kaupungin ei tarvitse huolehtia linja-asiasta millään tavoin ja yhtiöt huolehtivat asiasta siten, että lunastavat linjan paikan kaavan hyväksymisen jälkeen.

Kaavaprosessin aikana linjan alustava sähkönsiirtoreitti/reitit on merkitty kaavapapereihin ja siitä tehdään myös ympäristövaikutustenarviointi. Ne tilat, joihin itse siirtolinjan paikka tulee hyvin suurella todennäköisyydellä kohdistumaan, voi melko helposti päätellä jo kaavoitusvaiheessa kaavassa olevista sähkönsiirtoa koskevista kartoista. Näistä ei ole tiedotettu maanomistajia erikseen. Kun kaava on sitten kunnassa hyväksytty, hyvin suurella todennäköisyydellä yhtiö ottaa yhteyttä niihin maanomistajiin, joiden maat on kaavapapereihin siirtoreitin kohdalle merkitty.

Maanhinnasta ei yhtiön tarvitse neuvotella, eikä maanomistajien mielipiteitä tarvitse huomioida, koska maat voidaan siinä vaiheessa pakkolunastaa. Tässä vaiheessa kukaan ei yksittäisiä maanomistajia auta, koska hyvin harvoin asia ketään kiinnostaa vaikka yrittäisit apua jostakin kysyä. Sanotaan vain, että onpa ikävä juttu ja me ei mahdeta asialle mitään, toivotaan että lunastuslaki joskus muuttuisi. Yksikään viranomainen tai kunnanpäättäjä ei ole puolustamassa maanomistajaa siinä tilanteessa. Kun kunnan päättäjiltä asiaa silloin kysyy, he sanovat etteivät tiedä asiasta mitään eivätkä ota mitään vastuuta linjasta, koska yhtiö on se joka siitä asiasta vastaa ja lunastaa linjanpaikan. Pelkkä myötätunto ei hirveästi auta enää siinä tilanteessa. Itse kaavoitusprosessin aikana yhtiöt eivät ole olleet halukkaita sopimaan ennakkoon mitään siirtolinjan alle jäävien kanssa, koska vetoavat siihen etteivät osaa sanoa niiden tarkempaa paikkaa.

Puolustusvoimien arvion mukaan voimaloita on mahdollista rakentaa koko Suomeen jopa 10 000 kpl vuoteen 2030 mennessä ja näistä jopa 4000 Pohjois-Pohjanmaalle. Tämä aiheuttaa sen, että uusia linjoja on tulossa hyvin paljon ja huomattava määrä kuntalaisia ympäri Suomea on joutumassa tahtomattaan hyvin vaikeaan tilanteeseen, kun tuulivoimahankkeiden vuoksi yhtiöt vievät heidän maat lunastamalla, ja osa kuntalaisista on puolestaan tehnyt vuokrasopimuksia yhtiöiden kanssa ja saavat voimaloista hyvinkin korkeaa vuokratuloa. Yhden voimalan vuosituotto saattaa olla jopa miljoona euroa. Tämä herättää monissa kysymyksen, miten kunta ja yhtiöt voivat kohdella kuntalaisia epätasa-arvoisesti. Arviolta lähivuosina koko maassa kantaverkkoa vahvistetaan n. 5200 km matkalta, puistojen vaatimia siirtolinjojen määrää on hyvin vaikea arvioida mutta mikäli voimaloita tulee vaikkapa 10 000 kpl niin tällöin saatetaan puhua myös tuhansista kilometreistä siirtolinjojen suhteen.

Tuulivoimapuiston kaava-alueella vuokrasopimusten tekeminen on yhtiön vastuulla ja ne huolehtivat siitä kuinka asia hoituu, joka on täysin lain mukaista. Hinnoissa voi olla eroja eri yhtiöiden saattaa johtaa siihen, että hinnat saattavat vaihdella. Lisäksi jos joku laittaa nimensä paperiin heti, eikä kilpailuta, hinnat voivat jäädä alemmaksi kuin olisi mahdollista ja lisäksi saattaa olla joukko niitäkin, jotka eivät sopimusta haluaisi allekirjoittaa. Kunta tai mikään muukaan taho ei ilmeisesti tätä asiaa valvo. Tilanne voi johtaa siihen, että sopimukset voivat olla hyvin vaihtelevia ja niissä voi olla erilaisia ehtoja jotka saattavat jopa rajoittaa maankäyttöä, vuokra-ajat ovat hyvin pitkiä yleensä n. 50 vuotta eli sopimus siirtyy jälkipolville asti.

4.5. Siikalatvan kunnan viranomaisilta on kysytty asioista tarkemmin nyt lokakuussa 2024 mutta asiaan ei ole saatu mitään vastausta. Kysymyksiä oli 13 kpl, jotka käsittelevät myös muita avoinna olevia kysymyksiä.

Olen jättänyt kaavoitusten yhteydessä useita mielipiteitä koskien Siikalatvan alueella olevia tuulivoimahankkeita: Taikkonevaa, Kivinevaa ja Leuvanvaa vuosina 2022-2024. Siihen liittyen haluaisin tietää liittyen mm. yhteisvaikutuksiin, asiasta tiedottamiseen, seurantar ryhmän valintaan ja mahdollisuuteen osallistua suunnitteluun.

1. Onko mielestänne kunnalla tarvetta omalle tuulivoimastrategialle jossa huomioidaan alueen puistojen yhteisvaikutus, elikaikki hankkeet jotka ovat tiedossa/suunnitteilla ja siihen olisi mahdollista osallistua (myös haitan kärsijät) ?

2. Kuka on mielestänne vastuussa tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arvioinnista koskien Siikalatvan ja Haapaveden aluetta ? Siikalatvan hankkeet tulevat vaikuttamaan myös Haapaveden puolelle. Haapaveden kaupunki ei ole pyynnöistä huolimatta suostunut laatimaan tuulivoimastrategiaa (kunnallisaloite + valtuustoaloitteet jotka kaikki hylättiin).

Pohjois-Pohjanmaan liiton edustajan mukaan Ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen: ”Tuulivoimastrategia on tarpeellinen Haapavedelle, jonne vireillä todella paljon hankkeita” - Kaupunginhallitus teki Koivulanneva-päätöksen vastoin iltakou- lussa edellisellä viikolla sovittua linjaa | Haapavesi-lehti

- A) Pohjois-Pohjanmaan liitto
- B) kunta ja sen viranomaiset
- C) yhtiö
- D) kaavoituskonsultti
- E) joku muu, mikä

3. Osaatko sanoa miksi kansalaisryhmää ei useista pyynnöistä huolimatta ole yksikään edellä mainituista tahoista ha- lunnut mukaan suunnitteluun ja antaako se avoimen kuvan suunnittelusta ja onko selvitysten laadinta puolueetonta kun yhtiöt vastaavat niistä aiheutuneista kustannuksista ja mikäli kansalainen havaitsee puutteita niin miksi siihen ei haluta reagoida ja ollaan hiljaa ?

4. Onko Siikalatvan kunnan viranomaisten mielestä hyväksyttävää se että esimerkiksi Ainalin Osakaskuntaa ei ole otettu osaksi seurantaryhmää koskien Siikalatvan kaavoitushankkeita (Taikkoneva, Leuvanveva, Kivineva) joidenka maisemavai- kutukset tulevat kohdistumaan myös Ainalin Osakaskunnan järville. Aiotteko viranomaisina tehdä asian eteen jotain ? Olen viime vuonna pyytänyt yhtiöitä Prokon ja VSB tekemään mm. kuvamallinnuksia alueen järville ja että Osakaskunta on halukas olemaan mukana, saisi ehdottaa tarkempia kuvauspaikkoja ja osallistua tehtäviin kuvamallinnuksiin järvalu- eiden suhteen . Pyyntö evättiin. Onko tämä mielestänne hyväksyttävää ja mikäli ei aiotteko tehdä jotain asialle ?

5. Mikäli hankkeesta hyötyvä taho laatii yhteisvaikutusten arvioinnin esim. kuvamallinnukset jossa huomioidaan ainoas- taan viereinen hanke ja selvityksiä johon yhtiö ei halua ottaa kansalaisia mukaan niin kuinka puolueettomana, kattavana ja luotettavana sellaista selvitystä pidätte, kuinka hyvin se palvelee paikallisia asukkaita ja herättääkö se mielestänne kansalaisissa luottamusta ?

6. Kuinka mielekkäänä pidätte YVA:n ja kaavoituksen yhteydessä suoritettavaa kansalaisten kuulemista ja mielipiteenjä- töä mikäli niihin ei anneta perusteluja tai jätetään kokonaan vastaamatta ja mikä on arvionne siitä uskovatko kansalaiset siihen että mielipiteellä olisi aidosti merkitystä ?

7. Kuka kustantaa edellä mainittujen hankkeiden selvitykset ja niistä aiheutuneet kustannukset ja pidättekö tehtyjä selvi- tyksiä ja mm. asukaskyselyä puolueettomina ja voitteko perustella asian ?

8. Valvotteko yhtiöiden tapaa toimia ja jos niin miten, hyväksyttekö yhtiöiden tavan toimia kun kansalaiset esittävät kritiikkiä ja teettekö asialle mitään vai toimitteko yhtiön tahdon mukaan ?

Liittyen siirtolinjaan:

9. Mikäli viranomaiset eivät osaa sanoa ketä maanomistajia voimalinja asia koskee tai että Siikalatvan kuntaa ei asia koske niin kuinka uskottavana pidätte tätä selitystä ?

10. Olemme esittäneet jo keväällä 2022 eri vaihtoehtoja suunnitellun linjan (Pihtineva) suhteen (asemanpaikka puisto- alueelle, linja olemassa olevaan linja-aukkoon yhteispylväisiin, maakaapeli, vuokrasopimus) esitetyt vaihtoehdot eivät ole kelvanneet. Mikä on teidän arvio siitä onko kunta asettunut yhtiöiden taloudellisen edun puolelle ja ovatko maan- omistajat asetettu epätasa-arvoiseen asemaan ?

Liittyen yleisesti kaavoituksen kulkuun:

11. Aiotteko jatkaa Siikalatvan tuulivoimahankkeiden kaavoitusta samaan malliin (Taikkoneva, Kivineva, Leuvanveva) vai huomioitteko nyt julkistetussa energia. ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVA-ehdotuksessa tehdyt korjaukset aluerajauksiin ?

12: Aiottako jatkaa Leuvannevan, Taikkonevan ja Kivinevan osayleiskaavojen valmistelua huolimatta siitä, että uudesta energia- ja ilmastovaiHEMAAKUNTAKAAVASTA valitetaan, eikä se ole siten lainvoimainen.

Mikäli kehotatte kääntymään asiassa yhtiöiden, kaavoituskonsultin tai ELY:n puoleen niin siitä ei ole valitettavasti ole ollut mitään apua.

AINALIN OSAKASKUNNAN PUOLESTA & SUUNNITELLUN VOIMALINJAN (PIHTINEVA) MAANOMISTAJIEN PUOLESTA
Ystävällisin terveisin:

Lisäksi liitteenä on rakennuslupa koskien rakennusta josta olen sekä ELY:yn ja teille Siikalatvaan kuntaan jo aikaisemmin keväällä 2024 ilmoittanut. Pyysin teitä ja ELY-keskusta perustelevaan asiaa mutta en ole saanut pyynnöstä huolimatta asiaan mitään perusteluja. Kyseinen rakennus rakennetaan suunnitellun siirtolinjan kohdalle. Lisäksi mm. erään maanviljelijän navettalaajennus kaatuu siihen mikäli linja rakennetaan laaditun suunnitelman mukaisesti (uusi, ilmalinja ole-massa olevien viereen. Mukana liitteenä myös kartta jossa on tilusrajat ja johon linjan paikka on merkitty Myös Ojakylän maa- ja kotitalousseura on ottanut linjaan kantaa seuraavasti:

Mielipide Taikkonevan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn arviointiselostuksesta

Ojakylän maa- ja kotitalousseura esittää, että Taikkonevan tuulivoimapuistohankkeen sähkönsiirtolinjaa ei tule rakentaa Haapaveden puolelle. Korkattivuori-Aakonvuori alue on merkittävä ja suosittu virkistys- ja retkeilyalue. Suunniteltu uusi ilmalinja pilaa entisestään alueen luonto- ja virkistysarvoja. Alueen lähellä on lukuisia Natura-, luonnonsuojelu- ja suoje-luohjelma-alueita. Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat kansainväli-sesti merkittävät suo- ja lintuvesialueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Korkatin alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja. Korkattivuorella on Haapaveden kaupungin ylläpitämä retkeilypolku. Lisäksi avolinja tulisi liian lähelle mm. Leppiojanperällä sijaitsevia asuinrakennuksia ja olisi esteenä mm. myös eläinsuojan laa-jennukselle. Mikäli linja kuitenkin suunnitellaan rakennettavaksi Haapaveden puolelle, tulee se suunnitella maakaapeloituna linjana koko matkalta, ei yksistään luonnonsuojelualueen viereiseltä kohdalta. Me paikalliset asukkaat emme halua uutta avolinjaa elinympäristömme alueelle. ELY-keskuksen tulee ehdottomasti huomioida paikallinen vastustus ja edellä esittämämme asiat päätelmässään.

Yhteyshenkilö:.....

Ojakylän maa- ja kotitalousseuran puheenjohtaja

13. Onko teillä Siikalatvan kunnan viranomaisina asiaan mitään kommentoitavaa, otatteko vastuuta asiasta ja onko kaikki edellä mainittu mielestänne sosiaalisesti hyväksyttävää ja oikeudenmukaista?

-

4.6. On myös pyydetty lisätietoa Pohjois-Pohjanmaan liitosta lokakuussa 2024

On yritetty saada selvyyttä näkyvyysaluekarttaan, koska sitä on vaikea tulkita jossa on kuvattu eri väreillä voimaloiden yhteisnäkyvyyttä. Kartassa on koko Pohjois-Pohjanmaan alue, joten siitä on vaikea saada selkoa. On pyydetty tarkempaa karttaa, jossa näkyisivät yhdessä vain Leuvannevan hanke, Piipsannevan hanke, Sikokangas-Haaponeva ja niiden väliin jäävät alueet. Karttaan pyydettiin lisäämään nuolet osoittamaan mistä kaikista (edellä mainituista) hankkeista Ainalin

Osakaskunnan järville kohdistuvat yhteisvaikutukset muodostuvat, eli mitä kartan järviaueille merkityt värit kuvastaa ja paljonko voimaloita sen mukaan alueelle näkyisi (Ainali, Osmanki, Korkatti, Nevanperänlampi, Suojarvi, Litukka). Sellaista karttaa ei saatu eikä tietoja siitä paljonko näkyy mistäkin ilmansuunnasta eli maakuntakaava tason selvitys ei ole kovin kansantajuinen mutta sen pohjalta voi päätellä että maisemat muuttuvat huomattavasti joka suuntaan.

4.7. Pyynnöistä huolimatta sekä maakuntakaavan että yksityiskohtaisemman kaavoituksen (Siikalatvan hankkeet) suhteen kansalaisryhmää tai Ainalin Jakokuntaa ei ole haluttu ottaa mukaan suunnitteluun tai seurantaryhmään ja tämä herättää kysymyksen miksi ei ole haluttu paikallisia mukaan jotka saavat hankkeiden haittavaikutukset elinympäristönsä. Onko tämä oikein?

4.8. Yksityiskohtaisen kaavoituksen (Taikkoneva) YVA-selostuksen suhteen on ELY-viranomainen on jättänyt perustellussa päätelmässään noteeraamatta asioita mitä mielipiteissämme on tuotu esille ja ilmoittaneet ettei asiasta ole tässä vaiheessa oikeutta valittaa. Milloin siitä voi valittaa ja kuka on velvollinen ilmoittamaan tehdyistä lisäselvityksistä sille taholle jota asia koskee?

4.9. Kun maakunta kaavan laatijat vetoavat että yksityiskohtaisemmat asiat ja mahdollisesti kunta/kaupunkikohtaiset yhteisvaikutukset selvittää tarkemmassa kuntakohtaisessa kaavoituksessa niin mitkä kaikki hankkeet siinä täytyy ottaa huomioon?

4.10. FCG:n laatima selvitys (Taikkoneva) on ristiriidassa Pohjois-Pohjanmaan liiton laatiman selvityksen kanssa. Alue on suurempi kuin nyt maakuntakaavaehdotuksessa oleva aluerajaus ja heidän (FCG) selvityksen mukaan alue soveltuu tuulivoimakäyttöön. Vai onko ristiriitaa?

4.11. Koska maakunta kaavalla on ohjaava vaikutus ja maakuntakaavaselostuksen mukaan maakuntakaava aluemerkinästä voidaan poiketa onko siis odotettavissa että osa hankkeista mitä nyt suunnitellaan isompana kuin maakuntakaavaan on ehdotettu toteutetaan kuitenkin lopulta isompana, mikäli laaditaan tarkempia selvityksiä ja niissä lopulta todetaan että niistä ei ole merkittävää haittaa. Jos näin on niin mitä merkitystä on tällöin maakuntakaavalla?

5. Miten kaavoituksen kulku virallisesti kuvaillaan

Ilmasto ja energiamaakunta kaavaselostuksen alkusanoissa

EHDOTUS_selostus-LIITE-3-4_P-P-EI-vmkk-9.9.2024_MKH-17.9.2024_pakattu.pdf

sivulla 7 todetaan todetaan mm. seuraavasti:

Alue- ja yhdyskuntarakennetta suunniteltaessa katseen tulee siis olla tulevassa. Erilaisten alueidenkäytön tarpeiden yhteensovittamisessa, hyvän elinympäristön säilyttämisessä ja haitallisten vaikutusten ehkäisyssä keskiöön nousevat tietoa tuottavat selvitykset sekä osallistava ja vuorovaikutteinen ote valmisteluun. Maakuntakaavoituksen periaatteista ja ohjauksesta vastaa maakuntahallitus. Maakuntakaavan neuvottelukunta toimii suorana kanavana maakuntakaavan ja kuntakaavoituksen välillä. Tämä yhteyden merkitys korostuu nykyisessä suunnittelutilanteessa, jossa maakuntakaavan toteuttamisen edellytyksiä luovaa suunnittelua tehdään monella kaavatasolla yhtä aikaa. Maakuntakaavassa linjattavat alueidenkäytölliset kysymykset näkyvät kaikkien maakuntamme asukkaiden arjessa. Siksi kannustankin avoimeen ja laajan keskusteluun maakuntamme alue- ja yhdyskuntarakenteen tavoiteltavasta suunnasta. Kysymysten, pohdintojen, palautteen ja keskustelujen aika on nyt.

Entinen ympäristöministeri (Krista Mikkonen) 6.11.2020

Ilmastonmuutoksen torjunta vaatii mittavasti lisää päästöttömän energian tuotantoa. Yksi ratkaisu on tuulivoima. Tuulivoimaa tulee kuitenkin lisätä luonnon, paikallisten ihmisten ja maisema-arvojen kannalta kestävästi – keinoja tähän on jo olemassa.

Ilmastonmuutoksen torjunta edellyttää, että luovumme fossiilisista polttoaineista ja siirrymme käyttämään uusiutuvia energialähteitä. Tuulivoima on yksi tärkeimmistä puhtaan sähköntuotannon lähteistä. Tuulivoiman suosio onkin viime vuosina kasvanut: maamme tuulivoimakapasiteetti on kymmenkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Samaan aikaan kun tuulivoimasta on tullut näkyvämpää, on myös siitä käytävä julkinen keskustelu lisääntynyt. Etenkin tuulivoiman vaikutukset luonnolle, matkailulle, luonnon virkistyskäytölle ja paikallisille asukkaille puhututtavat. Vaikka on selvää, että kaikesta energiantuotannosta aiheutuu aina jonkinlaisia ympäristövaikutuksia, on meidän pyrittävä minimoimaan haitalliset vaikutukset. Energiantuotannossa on pyrittävä mahdollisimman suureen hyöty-kustannus-suhteen: mahdollisimman paljon energiaa mahdollisimman pienillä ympäristövaikutuksilla.

Tuulivoimarakentamisessa paikallisen hyväksyttävyyden varmistaminen ja asukkaiden kuuleminen on tärkeää. Jos ihmiset kokevat, että oma ääni ja huolet eivät pääse tarpeeksi esille kaavoituksessa, saattaa se johtaa siihen, että tuulivoima koetaan häiritsevämmäksi ja hankkeista tehdään enemmän valituksia. Huolehtimalla siitä, että kaavoitusprosessi on asianmukainen, paikallisten ääni kuullaan ja tarvittavat selvitykset tehdään, voidaan varmistaa, että hankkeilla on myös paikallisten ihmisten tuki.

Sopivien alueiden tunnistaminen ja kartoittaminen on tärkeää, sillä kaikki alueet eivät sovellu tuulivoimalle. Esimerkiksi lintujen muuttoreiteillä tai niiden suosimilla alueilla tuulivoimarakentamista tulee harkita tarkkaan. Tuulivoimaloiden toimintaa voidaan myös sopeuttaa huomioimaan lintujen muuttoajat. Myös arvokkaimmat kansallismaisemamme on rajattava tuulivoiman ulkopuolelle, vaikka tuulivoimalat monien mielestä sinällään kauniita ovatkin. Nämäkin reunaehdot huomioon ottaen Suomessa on vielä runsaasti tilaa uudelle tuulivoimarakentamiselle.

Jokainen tuotantolaitos tulee jossain vaiheessa elinkaarensa päähän, näin käy myös tuulivoimaloille. Keskustelua on voinutkin siitä, mitä tehdä lasikuituisille tuulivoimaloiden siiville niiden käyttöiän päätyttyä. On selvää, että kiertotalouden mukaisesti materiaalille tulee löytyä uudelleenkäyttöä. Tähän liittyy kehitystyötä on paraikaa menossa, ja uskomme, että uudelleenkäyttöön liittyviä käyttökelpoisia innovaatioita löytyy.

Hallitus haluaa lisätä tuulivoimarakentamista kestävästi. Maalla tuulivoimarakentaminen tapahtuu jo markkinaehtoisesti, mutta merituulivoima kaipaa vauhdittamista. Siksi hallitus laskee merituulivoiman kiinteistövero. Myös EU:n elvytysrahoitusta olisi hyvä suunnata merituulivoiman vauhdittamiseen.

Ympäristöministeriössä taas on parhaillaan käynnissä tuulivoiman edistämiseen liittyvä hanke, jossa pyritään sovittamaan yhteen erilaisia maankäytön intressejä tuulivoimarakentamisessa ja löytämään tapoja tuulivoiman ja puolustusvoimien tutkien yhteensovittamiseen.

Uudistamme parhaillaan myös maankäyttö- ja rakennuslakia. Uudistuksella pyrimme varmistamaan laadukkaan kaavoituksen, jossa tarvittavat taustaselvitykset tehdään hyvissä ajoin, ihmisiä kuullaan aidosti prosessin kaikissa vaiheissa ja päätöksenteko on avointa.

Pyrimme turvaamaan kaavoituksen laadun myös lisäresursseilla, joita myönsimme kesällä annetussa hallituksen lisätalousarviossa kunnille ja maakuntien liitoille tuulivoiman kaavoittamiseen, luvutukseen ja niihin liittyviin selvityksiin. Kaiken kaikkiaan tuulivoimarakentamiselle on Suomessa paljon potentiaalia. Tuulivoimaloiden sijoittelussa on tärkeää ottaa huomioon luonto- ja maisema-arvot sekä paikalliset ihmiset.

6.Miten kaavoituksen kulku käytännössä menee

Edellä mainitut tekstit kuulostavat erittäin hienolta. Jokainen joka on jättänyt näitä mielipiteitä tai muistutuksia tietää että todellisuus on hieman toisenlainen.

Tällä hetkellä isolta osin tuulivoimaan liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista laaditaan Suomen Uusitutvat Ry:n (entinen Suomen Tuulivoimayhdistys RY) toimesta. Yhdistyksen päämäärä on edistää tuulivoiman taloudellisen hyödyntämisen yleisiä edellytyksiä energialähteenä Suomessa. Epäkohtana on, että yksityisten paikallisten asukkaiden etua ei aja tällä hetkellä oikeastaan kukaan, erityisesti niiden, jotka eivät ole millään tavoin osallisia tuulivoimahankkeisiin eivätkä niistä täten taloudellisesti hyödy. Tämä on johtanut ainakin tietyissä tapauksissa hyvin epäoikeudenmukaiseen tilanteeseen ja ihmisillä on syntynyt tunne siitä, että heitä kohdellaan epätasa-arvoisesti, koska päätöksenteossa taloudellinen hyöty nousee lähestulkoon aina etusijalle. Tuntuu myös vääryydeltä, että ainoa tapayrittää vaikuttaa kaava-asioihin on viedä asioita hallinto-oikeuksiin, missä yleensä onnistumisen mahdollisuus on häviävän pieni. Myös kyky laatia lausuntoja tai mahdollinen valitus on tavallisella kansalaiselta hyvin rajallinen, joten kansalaisen asema on tässäkin suhteessa hyvin heikko. Kaikki niihin käytetty aika on pois vapaa-ajasta ja asioihin perehtyminen vie valtavasti aikaa ja monella loppuukin tämän takia usko kesken vaikka tuulivoimalat vaikuttavat henkilöön koko loppuelämän ja vielä tulevienkin polvien elämään.

Lisäksi on myös turhauttavaa että jopa viranomaiset jättävät vastaamatta esitettyihin kysymyksiin tai eivät vastaa kysymyksiin ollenkaan jotka koetaan vaikeiksi. Kaava-asioihin vaikuttaminen on hyvin vaikeaa ja varsinaisen tuulivoimayhdistyksen kaavanlaadinnan ongelmaksi muodostuu se, että hyvin harva kansalainen tajuaa miten kaavoitusprosessi etenee ja mitä pitäisi tehdä missäkin vaiheessa, ja mitä ylipäätään kaavaan on laadittu. Kansalaisilla saattaa olla myös käsitys, että kaavaan tehdyt selvitykset olisivat puolueettomia. Käytännössä henkilöllä tulisi olla kaavoitus-asioihin perehtyneen juristin koulutus, joka hallitsee myös ympäristölainsäädännön, sekä rakennuslainsäädännön yksityiskohdat. Lisäksi tulisi omata tuulivoimaan perehtyneen konsultin taidot, sekä olla verkostoitunut tärkeimpiin päättäjiin ja viranomaistahoihin. Kaavoituksen aikainen kansalaisten kuuleminen on sen varassa älyääkö joku jättää mielipiteen ja riittääkö motivaatio sitä tehdä kun tiedossa on jo valmiiksi että syrjäkylän asukkailla ei ole niin väliä. Konsultti laatii ja vastaa asukaskyselystä jolla on lähinnä muodollinen merkitys ja senkin valvominen on kansalaisten vastuulla. Jos pitäjän hallituksen jäsenet ovat hankkeen kannalla olleet jo kaavoitusaloitteen hyväksymisestä lähtien niin viimeistään puoluekuri pitää huolen siitä että valtuusto hyväksyy hankkeen erityisesti mikäli yhdellä puolueella on pitäjässä enemmistö ja osalla kavereista on tulossa voimaloita. Lisäksi tuskinpa kovinkaan moni päättäjä on lukenut monisataa sivuisia selvityksiä joidenka lopputulos on aina sama: ”ei aiheita merkittävää haittaa”.

Kaavoituksen aikana laaditaan selvityksiä. Kartoitetaan toki huomattava määrä asioita mutta päädytään aina samaan lopputulokseen kuin jo kaavoitusaloitteen hyväksymishetkellä jossa todetaan ettei hankkeella ole kaikesta huolimatta merkittävää vaikutusta ja alue soveltuu erinomaisesti tuulivoimakäyttöön. ELY perustellussa päätelmässä luettelee

puutteet ja todetaan asioita ja että asiasta on hyvä tehdä jatkoselvityksiä mutta kuka niitä sitten valvoo. Ulkomaalais-taustaiset yhtiöt saavat käsitellä kansalaisia ja heidän isänmaataan haluamallaan tavalla ja surullisinta on että oman maan päättäjät ovat rahan kiilto silmissä tämän tilanteen sallineet. Esitettyihin epäkohtiin ei reagoida. Ihmisiä ei aidosti kuunnella, mielipiteet ehkä luetaan mutta mitään ei tehdä ongelmien korjaamiseksi. Mikäli kansalaiset jättävät mielipiteitä ja nostavat esille haittavaikutuksia ne joko kiistetään tai asiasta vaietaan. Aika harvalla kansalaisella riittää mielenkiinto seurata vuositolkulla netistä hankkeita ja jättää mielipiteitä sinne sun tänne etenkin kun moni on havainnut että järjestelmä on mikä on.

Helposti käy niin, että kun hanke on edennyt jo hyvin pitkälle ja vasta silloin ymmärretään mitä on tulossa. Välttämättä kansalainen ei ole ollut edes tietoinen, mikäli hän ei ole kaava-alueella ja erityisesti mikäli maa-alueen omistaja on ulkopaikkakunnalta. Epäkohtiin puuttuminen (tuulivoimapuistokaavan laadintavaihe) on erityisen vaikeaa pienillä paikkakunnilla, jossa piirit ovat pienet ja päätökset tehdään pääosin taloudellisesta näkökulmasta. Tämän seurauksen vaikuttamismahdollisuudet sellaisella kansalaisella, joka ei ole vuokraamassa voimapaikkaa mailtaan, ovat hyvin rajalliset. Lisäksi jos joku on tuulivoimaloista eri mieltä, se saattaa herättää pahennusta. Ihmiset saattavat sen takia vaieta omasta kannastaan.

Maakuntakaavan laadinnan yhteydessä todetaan yleensä, että kaavassa päätetään asioista sen pohjalta, mikä on isokuva, ja että tarkemmat tuulivoimapuistoa koskevat asiat ratkaistaan sitten varsinaista tuulivoimapuistokaavaa laadittaessa. se, mitä te päätöksellänne hyväksytte, kuitenkin tullaan myös toteuttamaan, ja kun yksittäisiä puistokaavoja laaditaan, hienot periaatteet ja yhteisvaikutusarviot muista hankkeista tuppaavat käytännössä unohtumaan, koska suositukset ovat vain suosituksia ja tuulivoimayhtiöt toimivat oman taloudellisen hyödyn saavuttamiseksi. Olemme jo vuonna 2022 jättäneet teille liitteenä mm. vetoamukset Haapaveden kaupungille sen puolesta ettei Sikokankaan aluetta muuteta tuulivoimateollisuusalueeksi. Suurin osa Mieluskylällä asuvista talouksista vastusti hanketta tehdyssä kyselyssä. Allekirjoituksia oli hanketta vastaa n.450 kpl. Siitä huolimatta kaupunki on puiston kannalla ja alue on ehdolla energia- ja ilmastomaakuntakaavaan. Tässä on yksi esimerkki siitä että mielipiteellä ei ole merkitystä ja vaikuttaa myös siltä että Pohjois-Pohjanmaan liittokin taitaa asian jättää noteeraamatta ja sitten tarkemmassa kaavoituksessa (joka on jo alkanut) tullaan toteamaan ettei hanke aiheuta merkittävää haittaa ja yksikään viranomainen ei tee asialle yhtään mitään mikäli asiat menevät totuttuun tapaan.

Kun Suomi sitoutui 2017 Pariisin ilmastopöytäkirjaan kansalaisille ei hirveästi informoitu siitä mitä siitä seuraa ja ovatko he valmiita siihen. Varmaan ylätasolla on ollut jo silloin tiedossa että se tietää tuhansittain tuulivoimaloita ja valtavat määrät sähkösiirtolinjoja Suurin ongelma taitaa olla on se että kuinka ne kyetään sijoittamaan maahamme siten että ne herättävät mahdollisimman vähän närää ihmisissä. Osa ihmisistä ostetaan ja ne jotka eivät ole ostettavissa vaiennetaan jyräämällä hankkeet läpi. Jotta tuulivoimapuistot eivät aiheuta liikaa vastustusta niitä ei sijoiteta suurien kaupunkien kylkeen vaan ne sijoitetaan pääosin harvaan asutulle alueelle jossa asuu vähän ihmisiä ja hankkeiden vastustus ei tällöin nouse liian suureksi ja asiasta ei nouse tällöin niin suurta meteliä, ja se ei valtaylorisöä suurissa kaupungeissa näytä haittaavan. Myös köyhät kunnat ja heidän päättäjät ottavat mielellään vastaan tuulivoimayhtiöt rahan kiilto silmissä. Osa päättäjistä on itse mukana alaan liittyvässä toiminnassa tai ovat vuokranneet maitansa yhtiöille. Luontoarvot on helppo sivuuttaa kun laaditaan satasivuisia selvityksiä joita harva jaksaa lukea läpi ja joissa listataan huomattava määrä asioita ja lopuksi sitten kuitenkin todetaan että voimaloista ei aiheudu merkittävää haittaa ja mielipiteet mitä on laadittu jäävät

unholaan ja rakennelmat jäävät monumenteiksi tulevien polvien iloksi, koska niiden purkaminen saattaa osoittautua melko työlääksi ja kalliiksi.

7.Esimerkkejä siitä miten asioita sujuvoitetaan

Pulinat pois ja myllyt pystyyn – Näin tuulivoimayhtiöt torjuvat valituskierteitä tarjoamalla kyläläisille rahaa | Yle
Moni asukas pitää satojen tuhansien eurojen tarjouksia lahjontana. Tuulivoimayhtiö on masinoinut myös soittelutalkoot päättäjien painostamiseksi

7.1.Valtakunnan tason päätäntää:

Tällaisia neuvoja Kataisen hallituksen ministerit antavat uudelle hallitukselle: ”Tätä Suomi-kuvaa ei kannata häröilemisellä rikkoa” (iltalehti.fi)

”Älkää pilatko näitä hyviä markkinoita” Kataisen kanssa vihreästä siirtymästä samoilla linjoilla ovat ulkoministeri Pekka Haavisto (vihr) sekä EU-komissaari Jutta Urpilainen (sd). Haavisto ja Urpilainen toimivat aikanaan Kataisen hallituksen (2011–2014) ministereinä.

Keskustelusta välittyi tilannekuva, jonka mukaan vihreän siirtymän kelkkaan hypänneen elinkeinoelämän mielestä poliitikkojen tehtävänä on pysytellä enemmän tai vähemmän pois tieltä. Siitä kertoo esimerkiksi Haaviston kuvailema tilanne ministeriössä vierailleista tuulivoimasijoittajista, joiden agendalla on kuusinkertaistaa tuulivoiman määrä Suomessa ja mahdollistaa siirtymä vetytalouteen.

– Kysyin, että mitä he odottavat meiltä poliitikoilta. Vastaus oli, että älkää tehkö mitään, että tämä menee erittäin hyvin eteenpäin, älkää pilatko näitä hyviä markkinoita.

Kataisen mukaan Haaviston kuvailema tilanne on hyvä uutinen.

7.2.Paikallista päätäntää

Haapavesi-lehti

Ma 28.8.2023 klo 15

Yksityisen rahoituksen niukkuus hankaloittaa Paakkilan remonttiprojektin etenemistä. Tilanteen paikkaamiseksi seurakunnan suunnitelmissa on käynnistää yksityinen keräys, johon seurakuntalaisten ja kuntalaisten toivotaan osallistuvan.

– Ajatuksena on, että istutetaan Paakkilan puutarhaan puu, josta ihmiset voisivat ostaa osuuksia haluamallaan rahasummalla, kirkkoherra Mauno Soronen kertoo.

Vajetta Paakkila-projektin yksityiseen rahoitukseen ovat tuoneet tuulivoimahankkeiden kaatumiset tai viivästymiset, sillä VSB Uusiutuva Energia Oy:lta ja Puhuri Oy:lta luvassa olleet tuet ovat osin sidottuja Haapavedelle toteutuviin tuulivoimahankkeisiin.

Soronen kertoo, että VSB Uusiutuva Energia on jo tukenut hanketta varsin mittavasti, mutta pienentänyt jatkorahoituksen minimiin ja asettanut sen ehdoksi Puutionsaaren tuulivoimahankkeen toteutumisen. Myös Puhurin kanssa neuvottelut rahoituksesta jatkuvat syyskuussa.

– Yksityisen rahan osalta olemme vaikeassa tilanteessa, Soronen toteaa ja kertoo, että neuvottelut hankkeen myöhempää vaihetta varten on avattu.

Siihenkin on Sorosen mukaan varauduttu, että nyt meneillään olevan hankkeen toinen vaihe toteutetaan suunniteltua pienempänä, jolloin sähkö- ja LVI-työt siirtyisivät tulevaisuuteen.

7.3.Mielipiteitä

Mielipiteet 2-4 Piipsannevan tuulivoimapuiston yleiskaavan valmisteluvaiheen lausunto (s. 45- 47) 20211060-5-13.PDF (haapavesi.fi)

Mielipide 4: Yksi yksityishenkilö allekirjoittajana Lähetty: maanantai 31.elokuuta 2020 12.52 Vastaanottaja: Haapaveden kaupunki haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi

Aihe: Sähkön siirtolinja Piipsannevan tuulivoimapuiston sähkösiirtolinja on mielestäni sijoitettu väärään paikkaan. Se pirstoo Nevalanmäeltä lähtiessään parhaimmat salaojapelot. Sähkönsiirtolinja tulee ehdottomasti siirtää Korkatin suuntaan, jolloin sen matka lyhenee ja se kulkee metsien poikki. Olemme muuten aktiivisesti ollut hyväksymässä tuulipuistohanketta Piipsannevalle ja maillemme mahdollisesti rakennetaan useita tuulivoimaloita, mutta tämä sähkönsiirtolinja on huono sijoitukseltaan. Lisäksi maanviljelijä ----- on huolissaan muuntoaseman tulosta aivan asuinrakennuksen läheisyyteen ja samoin sähkönsiirtolinjan sijoituksesta lähelle asuinrakennusta ja pelloille.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaehdotusvaiheessa voimajohdon linjausvaihtoehtoja on muutettu. Voimajohdon reittivaihtoehdot sijoittuvat nyt täysin Lehonsaaren ja Kytökylän peltoalueiden pohjoispuolelle. Uudet reittivaihtoehdot on kuvattu tarkemmin kaavaselostuksessa.

Mielipide 3: Yksi yksityishenkilö allekirjoittajana Lähetty: maanantai 31.elokuuta 2020 15.27 Vastaanottaja: Haapaveden kaupunki haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi

Aihe: Piipsannevan tuulipuiston yleiskaava

Piipsannevan tuulipuiston yleiskaava Katson että kaavassa suunniteltu sähkönsiirtolinja tuulipuistosta metsälinjaan (110kv/400kv) on linjaukseltaan huono, ja pirstoo lukuisten maanviljelijöiden peltolohkot Rannankylän alueella (Lehonsaari-Kytökylä). Vaihtoehtoisia linjauksia varmasti löytyy parempia. Esimerkiksi metsälinja Korkattiin, jolloin haittaa ei syntyisi maataloudelle, yhtään peltolohkoa ei tarvitsisi pirstoa ja Pihapiiri myös jäisi kauemmas.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaehdotusvaiheessa voimajohdon linjausvaihtoehtoja on muutettu. Voimajohdon reittivaihtoehdot sijoittuvat nyt täysin Lehonsaaren ja Kytökylän peltoalueiden pohjoispuolelle. Uudet reittivaihtoehdot on kuvattu tarkemmin kaavaselostuksessa.

Mielipide 2: Yksi yksityishenkilö allekirjoittajana Lähetty: sunnuntaina 30.elokuuta 2020 20.13 Vastaanottaja: Haapaveden kaupunki haapaveden.kaupunki@haapavesi.fi

Aihe: Piipsannevan tuulipuiston yleiskaava Katson että kaavassa suunniteltu sähkönsiirtolinja tuulipuistosta metsälinjaan (110kv/400kv) on linjaukseltaan huono, ja pirstoo lukuisten maanviljelijöiden peltolohkot Rannankylän alueella(Lehonsaari-Kytökylä). Vaihtoehtoisia linjauksia varmasti löytyy parempia. Esimekiksi metsälinja Korkattiin, jolloin haittaa ei syntyisi maataloudelle, yhtään peltolohkoa ei tarvitsisi pirstoa. Tai vaihtoehtoisesti Kärsämäen rajalla olevaan voimalinjaan,

johon on myös paljon lyhyempi matka. Muilta osin ei huomautettavaa ja olen myös hyväksynyt tuulivoimaloiden suunnittelun mailleni.

Kaavanlaatijan vastine

Kaavaehdotusvaiheessa voimajohdon linjausvaihtoehtoja on muutettu. Voimajohdon reittivaihtoehdot sijoittuvat nyt täysin Lehonsaaren ja Kytökylän peltoalueiden pohjoispuolelle. Uudet reittivaihtoehdot on kuvattu tarkemmin kaava-selostuksessa.

7.4. Kunnanjohtajien käsityksiä voimalahankkeiden haitoista

Kunnanjohto tai yhtiöt ovat harvemmin valmiita myöntämään asiaa niille kansalaisille joille haittoja on tulossa. Muutama kunnanjohtaja huolestui voimaloiden haittavaikutuksista kun uuden hallituksen työryhmä alkoi pohtimaan kiinteistövero-kohtaloa. Voimaloista on kuulemma haittaa jonka perusteella tulee saada maksimaalinen rahallinen hyöty. Kun tuulivoima asian tiimoilta johtajia lähestyy sitten ne ihmiset joille heidän omasta mielestään haittoja on kohdistumassa niin silloin niin haitat kiistetään tai asiasta vaietaan. MT:n tiedot: Kuntien valtiosuuksiin valmistellaan muutosta VM:ssä – kunnilta vietäisiin mahdollisuus vaurastua tuulivoimaloiden veroilla - Uutiset - Maaseudun Tulevaisuus

Kärkkäinen muistuttaa myös siitä, että kunnilla on jo nyt suuri kynnys kaavoittaa tuulivoimaa tai muita voimaloita, sillä niiden haitat voivat nousta merkittäviksi. Voimalahankkeet voivat aiheuttaa repivää keskustelua kunnissa.

Tuulivoimakunnat vaativat: Kun valtiosuusia uudistetaan, tuulivoimakuntien on saatava pitää voimaloiden kiinteistöverot kokonaan itsellään | Kuntalehti

– Kyllä paikallisesta haitasta kuuluu kunnan saada vastineeksi maksimaalinen paikallinen hyöty, sanoo Tuulivoimakuntien verkoston puheenjohtaja, Isojoen kunnanjohtaja Juha Herrala.

Verkosto huomauttaa, että tuulisähköön liittyy potentiaali suuriin investointeihin ja siten työpaikkoihin.

7.5. Tuore uutinen viranomaiselvityksiin liittyen ja kuinka luotettavia ne ovat

Mitä tulee Pohjois-Pohjanmaan liiton Tuuli-hankkeen maisemaselvitykseen niin olisi hyvä tietää oliko Metsähallitus maisemaselvityksen työryhmässä ja jos niin onko Metsähallitus STY Ry:n jäsen (Nykyinen Suomen uusiutuvat Ry) ?

Lainaus HS mielipidekirjotus

Tarkka tieto haitoista voisi lisätä luottamusta tuulivoimaan | HS.fi

16.10. 2:00

Tuoreen uutisen mukaan (HS 14.10.) ympäristöministeriö hautasi selvityksen tuulivoiman vaikutuksista maakotkaan. Selvitys pyrki sovittamaan yhteen tuulivoiman ja uhanalaisen direktiivilajin turvaamisen, jotka voivat joillakin alueilla olla ristiriidassa.

Tilanne kertoo ilmastonmuutoksen hillintäkeinojen, tässä tapauksessa tuulivoiman, ja monimuotoisuuden suojelun välisestä ristiriidasta. Lisäksi se kertoo tutkimustiedon ja päätöksenteon välisestä ristiriidasta.

Tuulivoiman vaikutuksesta maakotkaan ja ylipäättään eläimistöön on etenkin kansainvälistä tutkimustietoa. Pääosa tutkimuksista osoittaa, että eläimet reagoivat tuulivoimaan siirtämällä elinpiiriään kauemmaksi tai muuttamalla esimerkiksi

pesimiskäyttäytymistään, jolloin niiden poikasmäärä pienenee. Jotkin lajit, kuten maakotka, eivät aina osaa väistää turbiineja, jolloin ne törmäävät niihin. Oli reaktio kumpi tahansa, tuloksena on populaatiokoon pieneneminen, mikä uhanalaisten lajien kohdalla voi olla kohtalokasta.

Tutkimustietoa on myös tuulivoiman yleisestä hyväksyttävyydestä. Hyväksyttävyyteen vaikuttavat tuulivoiman vaikutukset ihmisiin, luontoon ja talouteen. Luontoon kohdistuvia haitallisia vaikutuksia tulisi lieventää niin kutsutun lieventämishierarkian avulla: välttämällä monimuotoisuuden kannalta kriittisiä alueita, vähentämällä törmäyshaittoja esimerkiksi lintututkien avulla, ja viime kädessä kompensoimalla luontohaitat suojelemalla tai ennallistamalla luontoa muualla.

Tuulivoiman yleiseen hyväksyttävyyteen vaikuttavat myös päätöksenteon avoimuus ja osallistamisen aste.

Tutkimustulosten parempi hyödyntäminen päätöksenteossa lisäisi luottamusta ja varmistaisi, että tuulivoiman kehitys tapahtuu luonnon monimuotoisuus ja kansalaisten antama hyväksyntä huomioiden.

Anne Tolvanen
professori, Luonnonvarakeskus

8. Maa- ja rakennuslaki, maakuntakaavamääräyksiä

Noudatetaanko ja kuka tulkitsee että miten tulkitaan?

Maa- ja rakennuslain mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota (MRL28§) mm. seuraaviin asioihin, kuten alueiden ekologiseen käytön kestävyys, maiseman luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys.

Maakuntakaavamääräykset

Yleisissä suunnittelumääräyksissä todetaan mm. että:

Tuulivoimalat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa linnuston kannalta tärkeiden alueiden ulkopuolelle.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa voimalat tulee sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, natura 2000 verkoston alueiden, harjunsuojeluohjelman alueiden, maakuntakaavan LUO-alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle.

Tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon eri hankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti asutukseen, maiseman ja linnustoon, sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia.

Muuttolinnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten ehkäisemiseksi voimalat tulee sijoittaa ensisijaisesti Pohjois-Pohjanmaan rannikon päämuuttoreitin (PPL 2021) ja tärkeiden levähtämisalueiden ulkopuolelle.

Suunnittelumääräyksissä todetaan että. pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista, tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueelle tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.

9. Kaavaselostusehdotus 2024

- Alueen lähellä ja sisällä on useita pohjavesialueita.
- Alueelle on Haapaveden ja lähikuntien mittakaavassa laaja luonnonrauha alue.
- Alueella maankäyttöä, mm.peltoja, joka voi rajoittaa voimaloiden sijoittelua
- .Alueella ja sen ympäristössä on virkistysarvoja

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa on aikaisemmin nostettu esiin luonnon hyvivointivaikutukset ja niiden hyödyntäminen väestön terveyden edistämiseksi. Sikokankaan alueella on tiestö, joka mahdollistaa alueen laajan virkistyskäytön. Lenkkeily, pyöräily, marjastus, metsätys, luonnossa liikkuminen on alueen asukkaille tärkeitä hyvinvointia lisääviä vapaa-ajan harrastuksia. Myös Mieluskylän metsästyseuran metsäkämpä sijaitsee siellä. Sikokankaan alueella on myös luonnonkaunis Haralampi, joka on Haapaveden, kuin myös lähikuntien asukkaiden ahkerassa käytössä kalastuksessa ja luontoretkeilyssä.

Suomen perustuslain 20§ sanotaan seuraavaa: vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuri-perinnöstä kuuluu kaikille. Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Ymmärrämme sen niin, että luontoa ei tuhota tuulivoimaloiden toimesta, vesiosuuskunnan pohjaveden tuottoa ja käyttöä ei vaaranneta ja että hieno jokimaisema säilyy ennallaan.

Luonnon monikäyttöalueet (Haapaveden lintuvedet ja suot)

Maakuntakaavassa Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualue ja sen ympäristö on merkitty kaavassa luonnonmonikäyttöalueeksi. Alueen suunnittelussa tuli huomioida maisema ja virkistyskäyttöarvot. Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä arvokkaita luontokohteista sisältäviä aluekokonaisuuksia (Maakuntakaava merkinnät ja määräykset 5.11.2018 tekn.tark.18.6.2019. Suunnittelumääräyksen mukaan alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostumiseen, sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

11. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvitys, Pohjois-Pohjanmaanliitto 2015 (alla kyseisestä selvityksestä otettuja lainauksia)

Mikä merkitys tällä on?

<https://pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/3623.pdf>

Haapaveden luonto- ja virkistyskohtet, 42

Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytönkannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia. Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä sunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostumiseen, sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

- luonnon monikäyttöalue- merkinnän tavoitteena on edistää maakunnan arvokkaiden luontokohteiden/-kokonaisuuk-sien virkistyskäyttöä.
- Paikallisesti merkittävä
- ulkoilu- ja virkistysalue Aakonvuori sekä luonto- ja nähtävyyshanke Korkattivuori

-Merkittävyyssluokka C Merkittävyyssluokan C-kohteilla on vähintään seudullista merkitystä osana Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoa.

Vetovoimatekijät

Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat arvokkaat suo- ja lintuvesi alueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Haapaveden lintujärvet Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Litukka, Suojärvi ja Köyryrimmen suoalueella sijaitseva Köyrylampi ovat kansainvälisesti merkittävä lintujärvikonaisuus. Kosteikkokokonaisuutta täydentävät geologisesti arvokkaat alueet sekä maisema- ja kulttuuriympäristön arvot. Luonnon virkistyspalvelujen kysyntä Aluekokonaisuus palvelee lähikuntien asukkaiden virkistys- ja luontoretkeilykohteena. Virkistyskäytön kannalta veto voimaaisimpia kohteita ovat Ainalin sekä Korkatti-Aakonvuoren alueet. Alueella on myös laajempaa veto voimaa linturetkeilykohteena. Palvelut/palveluvarustus Lintutorni (Ainali), luontopolku ja laavu (Korkattivuori). Aakonvuoren alueella on urheilukeskus, kuntorata, moottoriurheilukeskus ja ampumarata. Haapaveden kuntakeskuksen palvelut.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyisyys Virkistysalueilla ja laajemmin virkistysmahdollisuuksien tarjoamisella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Maakunnallisen virkistysverkon kehittämisen ja ylläpidon tavoitteena on tarjota alueen asukkaille ja matkailijoille moni puolisia mahdollisuuksia virkistäytymiseen. Tätä kautta edistetään elämisen laatua, hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Eri laiset viheralueet ovat keskeinen ulkoiluympäristö ja mahdollistavat lukuisia vapaa-ajan aktiviteetteja. Luonnonläheisyys on maaseudun keskeinen vetovoimatekijä; toisaalta lähiluonnon merkitys elämys- ja virkistysalueena korostuu kaupungeissa ja niiden lähialueilla. Virkistysverkon tavoitteena on myös tarjota maakunnan asukkaille mahdollisuuksia luonto suhteen rakentumiselle aina lapsuudesta lähtien.

Luonnon virkistyskäytöllä on monenlaisia ihmisen hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vaikutuksia. Viherympäristöjen on todettu vaikuttavan edullisesti mm. verenpaineeseen, pulssiin ja painonhallintaan sekä vähentävän aggressiivisuutta ja allergioita. Luonto on tärkeä voimavara monilla terveydenhuollon osa-alueilla, kuten sairauksien ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutustoiminnassa. Luontoalueiden merkitys kansalaisten terveyden edistäjänä ja hyvinvointisektorin palvelutuotannon toimintaympäristönä korostuu kaupunkiympäristöissä.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa on nostettu esiin luonnon hyvinvointivaikutukset ja niiden hyödyntäminen väestön terveyden edistämiseksi. Virkistysverkon käyttäjälähtöinen kehittäminen on tässä suhteessa keskeinen toimenpide. Jotta ihmiset saadaan liikkeelle, on tarjolla oltava hyvin saavutettavia ja eri käyttäjäryhmille soveltuvia viheralueita.

Elinkeinot ja talous

Viheralueverkoston kestävä hyödyntäminen ihmisten vapaa-ajan ympäristönä tukee alueen elinkeinojen kehittämistä suoraan ja välillisesti. Elinkeinojen osalta virkistysverkolla tuetaan erityisesti matkailua ja sen kehittämistä. Välillisesti myönteisiä vaikutuksia syntyy, mikäli viheralueet lisäävät alueen vetovoimaisuutta asuin ympäristönä sekä yritysten toimintaympäristönä.

Muiden elinkeinojen osalta virkistystoiminnoilla on vaikutuksia lähinnä metsätalouteen. Muun muassa olemassa olevissa valtion virkistysmetsissä metsätaloutta on sopeutettu siten, että alueiden houkuttelevuus virkistyskohteena säilyy.

Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen virkistysverkko muodostuu myös jatkossa valtaosin olemassa olevista virkistys- ja suojelualueista, joten kokonaisuutena ottaen vaikutukset metsätalouteen ovat samaa luokkaa kuin nykytilassa. Yleisesti ottaen virkistysverkon kehittäminen korostaa arvokkaan luonto- ja kulttuuriperinnön hyödyntämistä ja merkitystä maakunnan aluerakenteessa. Virkistysverkkoa kehittämällä parannetaan elinympäristön laatua ja ihmisten viihtyvyyttä sekä luodaan edellytyksiä matkailun kehittämiseksi.

Virkistyskäytön vaikutuksia luonnonympäristöön ovat muun muassa melu ja muu häiriö, maaston kuluminen ja roskaantumisen. Vaikutukset voivat olla merkittäviä esimerkiksi linnuston pesimäaikaan herkillä saaristo- ja kosteikkokohteilla. Myös maaston kuluminen voi olla merkittävää suosituimmilla kohteilla ja tiettyjen aktiviteettien seurauksena, esim. ratsastus ja motorisoitu maastoliikenne (crossipyörät, mönkijät). Myös kohteiden huoltamiseen liittyvällä (kesäaikaisella) maastoliikenteellä voi olla vaikutuksia maaston kulumiseen. Muun muassa moottorikelkkailu ja veneily voivat aiheuttaa merkittävää meluhaittaa. Ristiriitaa virkistystoiminnan ja luontoarvojen turvaamisen välillä voi syntyä erityisesti suojelualueilla, joiden ensisijaisena tarkoituksena on alkuperäisen luonnon ja sen kehityskulkujen säilyttäminen. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkossa luonnonsuojelualueiden rooli on keskeinen; merkittävimmät virkistyskohteet ovat kansallispuistoja ja muita suojelualueita. Myös tässä selvityksessä tunnistetuista alueista suurin osa on Natura 2000 -verkoston kuuluvia suojelualueita. Virkistyskäyttö kohdistuu siten keskeisesti alueille, joilla on myös virkistyskäyttöä rajoittavia tekijöitä. Kansallispuistot ovat esimerkkejä alueista joilla yhdistyvät korkeat kävijämäärät ja toisaalta merkittävät luontoarvot. Valtion ja kuntien omistamat virkistysalueet ovat useimmiten ns. monikäyttöalueita, jotka eivät ole yhtä herkkiä häiriöille.

Natura 2000 -verkoston alueet

Yleisesti ottaen alueen kuulumisen Natura 2000 -verkostoon ei estä sen hyödyntämistä virkistys- tai luontomatkailun näkökulmasta. Retkeily, virkistyskäytön ja luontomatkailun vaikutuksia yksittäisiin Natura-alueisiin arvioidaan tapauskohtaisesti hoito- ja käyttösuunnitelman tai muun tarvittavan suunnitelman yhteydessä. Lisäksi hankkeiden tai toimenpiteiden vaikutuksia Natura 2000 -alueen suojelun perustee na oleviin luontotyypeihin ja eliölajeihin arvioidaan tarvittaessa hankkekohtaisen vaikutusten arvioinnin yhteydessä (ns. Natura-arviointi). Kulumisherkillä alueilla, kuten kallioalueilla, tuntureissa ja soilla saattaa suojelun toteutuminen edellyttää jokamiehenoikeuksien mukaisen retkeily- ja virkistyskäytön ohjausta. Maaston kulumisherkyys ei välttämättä suoraan estä alueen virkistyskäyttöä tai sen kehittämistä, mutta näiden alueiden kohdalla retkeilyreitit tai muu virkistyskäyttö on suunniteltava herkkä alueet huomioiden. Tämä saattaa edellyttää esimerkiksi kulumisherkkien alueiden huomioimista retkeilyreitilinjausten laatimisessa ja maastoa suojaavien rakenteiden käyttöä. Joissakin erityistapauksissa lajien ja luontotyyppien suojelu tavoitteiden toteutuminen voi edellyttää jokamiehenoikeuksien rajoittamista. Esimerkiksi linnustollisesti arvokkaille soille, selkävesien luodoille tai uhanalaisten eliölajien esiintymispaikoille voidaan asettaa kulkua- tai mairinnousrajoituksia linnuston pesimäaikaan tai muina häiriöherkinä ajankohtina. Tavoitteellisen virkistysverkon toteuttamisella ei arvioida olevan merkittäviä Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden luonnonarvoja heikentäviä vaikutuksia, kun alueiden yksityiskohtainen suunnittelu ja kehittäminen toteutetaan kohteiden arvot ja erityispiirteet huomioon ottaen.

Miten maakuntakaavaehdotus huomioi virkistyskäytön?

Tuulivoimapuistoalueita on varattu edellä mainitun alueen viereen. Onko maakuntakaavassa huomioitu miten ympärillä olevat puistot vaikuttavat ko. luonnonmonikäyttöalueen arvoon (alueen maisema- ja ympäristöarvojen säilyttäminen) ja

miten nykyinen olemassa oleva maisema kyetään säilyttämään ja ovatko määräykset käytännössä mahdollisia mikäli kaavaluonnosta ei muuteta? Tarkoittaako tämä käytännössä sitä, että tulevaisuudessa alueella täytyy retkeillä laput silmillä tai virtuaalilasit päässä johon on tallennettu nykyinen maisema?

12.Haapaveden lintuvedet ja suot on kansainvälisesti tärkeä lintualue, Korkattivuori on Pohjois-Pohjanmaan läntisen osan korkein paikka

Mikä merkitys tällä on?

Valtakunnallisesti merkittävä lintuvesiensuojelualue, Haapaveden lintuvedet ja suot sekä Korkattivuori (Natura 2000) ja Korkattivuori-Rahkovouri (KAO110045) kallioalue muodostavat poikkeuksellisen luontokokonaisuuden. Korkattivuori on Pohjois-Pohjanmaan läntisen osan korkein paikka. Sen tekevät mielenkiintoiseksi retkeilykohteeksi Pohjois-Pohjanmaalla poikkeukselliset näköalat ja luontopolku. Vuorelta avautuu alueellisesti hyvin poikkeukselliset maisemat kilometrien päähän Natura 2000 lähijärville ja soitten suojelualueelle. Maisema on vielä toistaiseksi hyvin erämaatyypinen, eikä sieltä näy juuri muuta, kuin laajat metsät, järvi ja suoalueet. Lisäksi sieltä näkyy osalta suunnasta maatalousaluetta, asutus on harvaa ja lähinnä Ojakylän suunnalta näkyy enemmän maataloja/rakennuksia. Vuorenhuippu kohoaa 186,8 metriä merenpinnan yläpuolelle. Korkeusero läheiseen suojelusuhon on 50 metriä ja Ojakylän aukeaman keskipaikoille 80 metriä. Vuoren kallioidella sijaitsevan entisen palovartiotornin alin taso on kunnostettu näköalapaikaksi. Alue on erämaatyypinen alue ainakin vielä toistaiseksi. Alueella sijaitsee laavu ja se on paikallisesti hyvin suosittu retkeilykohde. Jatkossa tuulivoimaloita näkyisi useasta eri suunnasta. Myös tällä hetkellä suunnitteilla oleva Leuvanvevan tuulipuistohankkeen ja siihen liittyvän siirtolinjan leventäminen (mikäli sieltä tuleva uusi siirtolinja tulisi kolmanneksi kahden vieheen) pilaisi Korkattivuori-Rahkovouri ympäristön maisemaa entisestään. (KTS. kuva). Alue on maisemakallioalue (ge-1). Alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja siennistuskilpailuja.maiseman kannalta on haitallinen vaikutus että tämän mittaluokan tuulivoimapuistoja rakennetaan joka ilmansuuntaan (Leuvanveva, Piipsanneva, Tuulikaarto, Sikokangas, Haaponeva, Tukkiräme, Miekkasuo ja Kokkokangas)

Alueella on laajoja, lähinnä Metsähallituksen omistamia suojeltuja suoalueita, joita on ennalistettu ja palautettu luonnontilaan. Suoalueilta ei näy tällä hetkellä juuri yhtään rakennettua ympäristöä Aavoilta soilta näkyy Mieluskylän tv- ja radiomasto ja osalta suoalueelta Korkattivuorella oleva vanha palovartiotorni ja gsm-masto, mutta muuten suoalueet ovat lähes luonnontilaisen kaltaisia. Tulisi pohtia, ovatko tuulivoimapuistot yhteisvaikutuksiltaan ristiriidassa tämän olemassa olevan luonnon kanssa. Alueella on runsas linnusto ja alueella asuu myös maakotkia ja kalasääksiä, jotka vaativat laajan reviirin. Alueen läpi menee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti ja siellä olevat järvet ja suot toimivat lintujen levähdyspaikkoina useille eri muuttolintulajeille (kurjet,joutsenet,arktiset vesilinnut). Ainalin alueelle sijaitsee huomattavasti myös muita yksityisten omistamia aluieta, jotka ovat maisemallisesti tärkeitä kohteita joita ei tässä tarkemmin eritellä, mutta niitä on kirjattu tarkemmin selvityksiin, joissa on kartoitettu arvokkaita perinnebiotooppeja esimerkiksi rantalaitumia, mm.Korkatin ja ainalin rantalaidunnusalueet jotka osittain sijaitsevat mm. Natura 2000 alueella; Korkatin lammashaka (maakunnallisesti arvokas perinnemaisema) jossa pidetään yllä avointa perinteistä rantalaidun maisemaa. Aleelta löytyy myös vaitiniemen kulttuurimaisema (maakunnallisesti arvokas maisema-alue). Lähistöllä on useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita vanhoja pihapiirejä (arvokas rakennettu kulttuuriympäristö) jne. Isompia rakennelmia ei alueelle tällä hetkellä näy. Muun muassa Korkattivuori ja Haapaveden lintuvedet ja suot (lintuvesiensuojelualue) jäisi tuulivoimateollisuusalueiden väliin jos kaikki suunnitteilla olevat hankkeet toteutuvat. Mikä on esimerkiksi suhtautuminen maanviljelijän työhön, kun hän lisäksi harjoittaa maisemanhoitotyötä ja ylläpitää arvokkaita perinnebiotooppeja

13. Matkailualan yritykset Ainalin kylässä (Villa Korkatti)

Entäpä tämä?

Alueella on myös majoitus ja ohjelmapalveluita tarjoava yritys (Villa Korkatti), mistä käsin on myös mahdollisuus mm. retkeilyyn läheisillä luontopoluilla, Korkattivuoren alueella sekä läheisillä muilla virkistyskäyttöön varatuilla alueilla (esim. Korkatinlatu)

14. Järvimaisemat alueella

Onko merkitystä?

Laajoilla aavoilla vesialueilla tuulivoimat näkyvät kauas, ja mikäli voimat ovat 300-350 metriä korkeita ja puistoalueiden määrä on suuri, niillä on merkittävä vaikutus alueen järvimaisemiin. Se on tällä hetkellä hyvin erämaatyypinen ilman mitään teollisuusrakennuksia. Maisemahaitoista aiheutunutta kiinteistöarvon laskua on vaikea määrittää. Kaavassa viitataan Suomen tuulivoimayhdistyksen teettämään tutkimukseen, jonka mukaan sillä ei olisi vaikutusta arvoon, mutta päinvastaisia tutkimuksia löytyy jotka osoittavat arvonalennuksen. Maalaisjärjellä ajateltuna jokainen voi miettiä, kumpi on vaikkapa houkuttelevampi kiinteistö. Kiinteistö, jonka pihalta näkyy x-määrä tuulivoimaloita, ja talon vierestä menee 400kV sähkösiirtolinja, vaiko pihapiiri jonne ei näy voimaloita. Lisäksi järvenrantatontit (jotka ovat arvokkaampia kuin kuivan maan tontit) ovat hyvin erinäköisiä, jos ilta-aurion laskunustalla näkyy kymmeniä tuulivoimaloita, verrattuna rantamaisemaan mistä aukeaa näköala luonnonmaisemaan.

Näiden tutkimusten mukaan tuulivoimarakentaminen vaikuttaa kiinteistön arvoihin:

kiinteistöarvo Tuulivoimaloiden vaikutukset kiinteistöjen arvoon: kaksi ruotsalaista tutkimusta ja suomalainen selvitys | Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry

https://profrankboletrask.bittikaista.net/2013_01_17_Lausunto_Aktia_lkv_Mossel_Nasen_kartanon_tuulivoima-puisto.pdf

15. Selvitys tuulivoimarakentamisen maisemavaikutuksista Pohjois-Pohjanmaalla

Mikä oli tämän tarkoitus?

Kaavan laadinnan yhteydessä selvitettiin Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriympäristön sietokyky seudullisesti merkittävän tuulivoimarakentamisen aiheuttamille vaikutuksille, havainnollistettiin merkittävät vaikutukset, arvioitiin mahdollisesti syntyvien vaikutusten merkittävyttä ja esitettiin maakuntakaavaan ehdotusvaiheessa tarvittavia merkittäviä negatiivisia vaikutuksia ehkäiseviä toimia.

Olisi ollut hyvin tärkeä, että myös niiden ihmisten näkemys maisemahaitoista olisi huomioitu, jotka joutuvat niitä kaavan ja voimaloiden toteuduttua tulevaisuudessa sietämään. Laadinnasta vastasi Sty RY:n jäsen Sweco joka laatii myös tuulivoimapuistokaavoja tuulivoimayhtiöille ja taloudellisesti hyötyy asiasta. Esitimme 2022 syksyllä että tasapuolisuuden nimissä myös paikalliset ihmiset jotka asuvat alueella ja täten joutuvat mahdollisiin maisemahaittoihin tulevaisuudesta sopeutumaan, saisivat mahdollisuuden osallistua maakuntakaavan maisemavaikutus selvitykseen (Tuulivoimarakentamisen maisemavaikutukset Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa) ja mm. esittää kantansa koskien maisemahaittoja, koska he ovat kaikkein oleellisin sidosryhmä jota asia tulee käytännön elämässä koskemaan. Lisäksi esille nostamamme aluekokoaisuus (Mieluskylä-Ainali alue) on myös maisema näkökulmastamerkittävä alue. Tärkeimmistä arvokkaista

kulttuurihistoriallisesti merkittävistä pihapiireistä, tärkeimmiltä järviolueilta sekä maisemaltaan herkiltä alueilta olisi hyvä ollut saada kuvamallinnuksia. Esimerkiksi Ainalin jakokunta oli kiinnostunut asiasta jotta olisi mahdollisuus saada mahdollisimman yksinkertainen ja kansantajuinen selvitys. Perusteluina on se, että yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa. Toimisto työnä tehty kirjallinen selvitys ilman että suunnittelija jakautuu maastoon ei anna riittävän yksinkertaista ja selkeää kuvaa siitä, miltä asiat käytännössä saattavat näyttää ja johtaa helposti siihen, että selvityksestä tulee lähinnä muodollinen.

Mikäli vetoatte että asia selvitetään tarkemmassa kaavoituksessa niin tiedoksi että pyynnöistä huolimatta ainakaan Ainalin Osakaskuntaa ei jostain syystä haluttu pyynnöistä huolimatta ottaa mukaan tarkempaan suunnitteluun (maisemanalyysit) koskien Siikalatvan hankkeita (Leuvanveva, Taikkoneva).

16.Ihmisen terveys

Miten on huomioitu ?

Pohjois-Pohjanmaan lainvoimaisissa maakuntakaavoissa on edistetty terveellistä ja turvallista ympäristöä. Työssä toteutetaan seuraavia VAT-kirjauksia:

Ehkäistään melusta, tärinästä ja huonosta ilmanlaadusta aiheutuvia ympäristö- ja terveyshaittoja.

-Tässä ei kerrota eikä oteta huomioon infraääniä ja välkevaikutuksia alueen asukkaisiin nähden.

-Miten ehkäistään ihmisiin vaikuttavia infraääniä, välkevaikutuksia, melua ja tärinää +

.Voimaloiden lavoista irtoavaa mikromuovia ei mainita, eikä myöskään lapojen sulatukseen käytettävää jäänestoinetta.

Molempia leviää laajoille alueille lapojen pyörimisen vaikutuksesta, koskien näin laajan alueen asukkaita, eläimiä ja luontoa.

Haitallisia terveysvaikutuksia tai onnettomuusriskejä aiheuttavien toimintojen ja vaikutuksille herkkien toimintojen välille jätetään riittävä suuri etäisyys, tai riskit hallitaan muulla tavoin.

-Haitallisia terveysvaikutuksia voimaloiden läheisyydessä asuvilta ihmisiltä on raportoitu paljon maailmalta ja suomestakin jo laajasti. Miten nämä kaikki otetaan tässä huomioon?

-Mikä on oikeasti riittävän suuri etäisyys ihmisiin? Kuka sen voi edes määrittellä? Onko otettu huomioon erityisherkkät ihmiset? Hermostoltaan erityisherkkiä (tunne- ja aistiherkkyys) ihmisiä on jopa 15-20% väestöstä. Voimaloiden terveyshaitat vaikuttavat ihmisiin kymmenien kilometrien säteellä tuulivoimala-alueelta.

-kaavaselostuksen VAT-kirjauksissa ei ole mainittu, mitä nämä riskienhallinta muulla tavoin pitää sisällään

Tuulivoimaloilla voi olla ihmisen terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. Vaikutukset liittyvät tuulivoimaloiden tuottamaan ääneen, infraääneen, valon ja varjon vaihteluun perustuvaan välkkeeseen sekä lentoestevalojen häiriövaikutukseen. Myös voimaloiden maisemakuvaan tai tuulivoimaloiden alueen luonteen muuttumiseen, erityisesti virkistykseen käytetyillä alueilla, liittyvät tekijät voidaan kokea haitalliseksi. lenkkeily, pyöräily, marjastus, metsästys, luonnossa liikkuminen on alueen asukkaille tärkeitä hyvinvointia ja terveyttä lisääviä vapaa-ajan harrastuksia

Terveellinen ympäristö tarkoittaa, ettei kenenkään tarvitse kärsiä sähkömagneettisesta säteilystä, infraäänipulsseista eikä meluhaitoista. myös puhdas vesi kuuluu terveelliseen ympäristöön.

Hankeella on merkittävä vaikutus ihmisiin koko alueella. Tuulivoimaloista aiheutuu tutkitusti paljon vakavia terveyshaittoja ihmisille. Jättisuurten voimaloiden vaikutussäde on kymmeniä kilometrejä. Maailmalta on tullut paljon tieteellistä tutkimusta, jotka todistavat tuulivoimaloiden tuottamasta merkittävästä terveyshaitasta. Infraääni on erittäin haitallista,

joka voi johtaa vakaviin sairastumisiin kymmenienkin kilometrien päässä. Nyt suunnitelmissa olevat myllyt ovat suurimpia koskaan, ja tämän kokoluokan voimaloista ei ole tehty yhtään terveysvaikutustutkimusta, eikä niistä ole todellista tutkimustietoa. Käyttökokemusta tämän kokoluokan voimaloista ei ole. Todellista tilannetta ei tiedä kukaan, on vain arvioita.

Kuntalain mukaan kunnan tehtävänä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Tuulivoimapuistot eivät edistä noista kumpaakaan. Me emme halua olla testaamassa jättivoimaloiden aiheuttamia haittoja ja sairauksia. Olemme erittäin huolissamme terveydestämme.

17. Pohjavesi

Haaponeva-Sikokangas TV-3 rajausalueen vieressä on pohjavesialueita.

Pohjavesialueet Vattukankaan ja Kokkokankaan pohjavesialueet sijaitsevat alueen lounaispuolella lähimmillään noin 500 metrin päässä. Apajan ja Keltaperän pohjavesialueet sijaitsevat alueen itäpuolella noin 1 km päässä. Hietasyrjän pohjavesialue sijaitsee noin 4 km päässä pohjoisessa.

Jokaisessa tuulivoimalassa on useita satoja litroja öljyä sekä roottorin lapoja joudutaan käsittelemään pakkasaikaan jäänestoaineilla jotka sisältävät haitallisia aineita. Voidaanko alue sisällyttää kuuluvaksi tuulivoima-alueelle, kun voimalat vaarantaa pohjaveden laadun?

18. Eläimet

Onko merkitystä?

Suomessa tuulivoiman vaikutuksia eläimistöön on alettu vasta tänä vuonna laajemmin tutkia. <https://www.luke.fi/fi/uutiset/luonnonvarakeskus-tutkii-elainten-esiintymista-tuulivoimaalueiden-ympaistoissa> Luken tutkijoilta: ”Suomalaisia tutkimuksia mm. sudesta, metsäpeurasta ja porosta suhteessa tuulivoimaan ei ole julkaistu. Tiedon puutteet ovatkin olleet pontimena WINDLIFE-hankkeen perustamiselle. Eläinten käyttäytymisestä tulee saada tietoa pidemmältä ajalta, jotta sitä voidaan yleistää. Se vaatii ainakin vuodenvaihteen ajan, mutta koska vuosien välillä on vaihtelua, yleistettävä tieto vaatii useamman vuoden seurannan.” Luken tutkijoista Tolvanen et al. on tutkinut, juuri julkaistussa tutkimuksessa ”How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review”, tuulivoiman vaikutuksia eläimistöön ja johtopäätöksissä sanotaan näin: 94.5. Conclusion In our review two thirds of 160 cases show displacement, and there is large variation in the displacement distances within and among taxa. Concerning especially cranes, owls, semi-domestic reindeer and gallinaceous birds the effects of wind power development can extend for several kilometers, suggesting a significant loss of functional habitat for these species. For flying species such as raptors and bats, displacement and collisions create a double-edged sword that causes population decline regardless of whether displacement occurs. Information on displacement distances reported in this study can be used to mitigate the negative effects of wind power by avoiding high-quality areas important for threatened species, by minimizing the small-scale habitat loss and collisions caused by wind power, and by restoring or creating high-quality habitats to compensate for functional habitat loss. Eläimistöön ml. lintuihin ja lepakkoihin on siis selviä vaikutuksia. uudesta tutkimuksesta alustavia tietoja saadaan vasta ensi vuoden loppupuolella ja joitain varsinaisia tutkimustuloksia vasta vuonna 2025. Seuraavassa kannanotossa käy hyvin ilmi se, kuinka pitkälle vaikutukset eläimistöön tosiasiallisesti ulottuvat. Selvitykset ja tutkimukset on siis tehtävä paljon nykyistä laajemmilta alueilta

Tutkimusten valossa tuulivoimalan ilmestymisellä maisemaan on vaikutuksia ainakin metsäkanalintujen lisääntymiseen. Linnut väistävät voimalan aiheuttamaa liikettä soidinten ja pesinnän aikana. Metsäkanalintujen on todettu törmäävän usein voimalan vaaleisiin torneihin. Lisäksi tiestö ja siirtolinjojen rakentaminen pirstovat metsämaisemaa ja aiheuttavat välillisiä vaikutuksia elinympäristön muutosten kautta. Esimerkkinä Kainuussa Vuolijoen Ojanperän kylällä todetaan seuraavaa; Tuulipuisto hävitti teeret Juha Karjalaisen metsästyksiltä Vuolijoen – ”Ei tänne kannata tulla linnustamaan enää ollenkaan” Tuulivoimalan alueelle ei Karjalaisen mukaan kannata enää tulla lainkaan linnustamaan, sillä metsäkanalinnut ovat kadonneet alueelta. Teeret ovat siirtyneet toisille soille sekä läheisen Oulujärven rannan puoleisille alueille. Ranta on kuitenkin asutusalueita, joten siellä metsästää ei voi. – Myös maakotkat, joita aiemmin soilla oli, ovat hävinneet kokonaan. Tietenkään täyttä varmuutta tuulivoimaloiden osuudesta asiaan ei ole. Alueen metsästys tulee karsimaan pienriistan osalta, hirvenmetsästys voinee jatkua normaalisti.

Kaavassa ei oteta riittävästi huomioon lintuja ja eläimistöä ja kuinka lintujen ja nisäkkäiden poistuminen alueelta vaikuttaa paikallisten asukkaiden elämään ja alueen virkistyskäyttöön. Tuore tutkimuksen mukaan linnut, lepakot ja maanisäkkäät väistävät tuulivoimaloita. Linnuista 63 %, lepakoista 72 % ja nisäkkäistä 67 % etsivät uusia alueita. Linkki tutkimusartikkeliin: <https://www.sciencedirect.com/.../artic.../pii/S0006320723004834>

Luonnonvaraiset eläimet

Alueella sijaitsee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti. Maakuntamääräyksissä todettiin, että ”muuttolinnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten ehkäisemiseksi voimalat tulee sijoittaa ensisijaisesti P-P rannikon päämuuttoreitin (PPL 2021) ja tärkeiden levähtämisalueiden ulkopuolelle2 Haapavden kansainvälisesti merkittävien lintuvesi alueiden järvet ja suoje-lusuot toimivat levähdyspaikkoina muuttomatkan varrella isoille joutsen ja kurilaumoille sekä pohjoisen arktisille vesilinnuille. Alueella asuu myös kotkia sekä kalasääksiä. Miten kaavassa on ajateltu turvata edellä mainitut seikat käytännön elämän kannalta.

<https://www.rechargenews.com/wind/court-orders-wind-farm-to-be-torn-down-after-golden-eagle-death/2-1-1572327>

A French wind farm that was found to have killed over 1,000 birds, including a golden eagle, will be torn down on court order.

<https://www.talouselama.fi/uutiset/151-upouutta-tuulivoimalaa-tuomittiin-laittomiksi-korkeimmassa-oikeudessa-aktivistit-valtasivat-norjan-energiaministerion/90656baf-17da-459a-b801-4a55fa87c70a>

19. Tuotantoeläimet/maatalous

Entäpä tämä?

Tuotantoeläimistä ei ole tehty lainkaan tutkimusta, on vain kokemusperäistä tietoa. Esim. Siikaisissa tiinehtyminen laski 1.2. siemennyksestä/tiineys 2.3.-2.4. siemennykseen ja lisäksi lehmillä tuli keskenmenoja. Samanlaisia kokemuksia on lukuisien tuulivoimala-alueiden ympäristössä. Saksassa on kerrottu maatalouseläinten tiineysongelmista, keskenmenoista ja käytöshäiriöistä. Eläimet eivät suostu menemään pelloille. Riista on kadonnut, kuolleita lintuja ja lepakoita löytyy suuria määriä myllyjen ympäristöstä. Puolalaututkimuksessa (Karwowska ym. 2015) todettiin tuulivoimaloiden läheisyydessä sioilla lihanlaadun heikentyneen. Agnew, Smith ym.2016 havaitsivat eläinkokeessa mäyrillä kroonista stressiä (kohonneita kortisolipitoisuuksia) verrattuna muualla asuviin mäyriin. Liu, Li Wang ym. 2012 havaitsivat eläinkokeessa tuulivoimaloiden infraäänien (8Hz) vaurioittavan keskushermostoa. Ruotsalaututkijoiden mukaan tuulivoimaloiden ääni

ja valaistus voivat ärsyttää tai stressata sekä villieläimiä että karjaa. Uutta tutkimusta aihealueesta tarvitaan tuulivoimain sijoittamiseen alueille, jossa on sorkka- ja kavioläimiä sekä saalistajia. On tärkeää että tuulivoiman mahdolliset kumulatiiviset vaikutukset otetaan huomioon, koska nämä voivat johtaa populaation pienemiseen ja ovat siten merkittävissä suojelun näkökulmasta. (Helldin, neuman ym.2012)

Infraäänien vaikutus tuotantoeläimiin on edelleen selvittämättä, joten elinkeinoriski on todellinen lähialueiden eläintuotantotiloilla. Tuulivoimapuistot eivät saa häiritä millään tavalla alueen jo olemassa olevia elinkeinoja ja alkuperäistä toimintaa ja halaisimme tietää miten kaavoitusprosessissa on huomioitu esimerkiksi tuotanto- sekä kotieläinten terveys ?

20. Haittojen ulkoistaminen ja kaksinaismoralismi

Siellä missä eniten halutaan tuulivoimalla tuotettua energiaa, tulisi olla myös suurin halukkuus itse voimaloita kohtaan. Esimerkkinä vain yhden tuulivoimalan suunnitteleminen vanhalle jätteenkäsittelylaitokselle (Espoon Ämmänsuo), nostatti ihmisissä raivio, ja siitä valitettiin (mm. haitat ihmiselle ja paikalliselle lokkiyhdykselle).

Espoon tuulivoimalalle täystyrmäys KHO:lta | HS.fi

Tuulivoimala voisi olla hengenvaarallinen kaatopaikalla eläville lokeille, oikeus toteaa.

On kunnioitettavaa että jotkut ovat huomanneet ongelmat mutta kun asiaa suhteuttaa siihen mitä mm. maakuntakaavassa ollaan suunnittelemassa Haapavesi-Siikalatva-alueelle (ison mittakaavan tuulivoimapuistot, voimaloiden korkeus 300-350 metriä) joka sijaitsee maakunnallisesti (maisemat) ja kansainvälisesti arvokkaan (Haapaveden lintuvedet ja suot) kohteiden läheisyyteen. Ja josta esim. menee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti läpi ja jossa on niiden levähtämispaikkoja sekä alueella (Leuvanveva) on susireviiri, alue on maakotkan reviiriä ja siellä kulkee metsäpeuroja niin maalaisjärjellä ajateltuna ihmisiltä on hävinnyt suhteellisen taju.

Olisi hyvin mielenkiintoista tietää että mitä vaikkapa Helsingin seudun Lintutieteellinen Yhdistys, joka on vastustanut Ämmänsuon myllyä pohtia kehäkolmosen sisällä luonnonsuojelusta ? Sama asia koskee myös muita luontojärjestöjä kuten WWF, Greenpeace, SLL tai vaikkapa Elokapina. Tai mitä asioista ajattelevat vaikkapa valtamedian toimittajat. Siellä missä eniten sähköä tarvitaan ja kulutetaan niin se tullaan sinne jatkossa siirtämään siirtolinjoja pitkin satojen kilometrien päästä, missä kulutus on vähäisintä ja ne paikalliset, jotka asuvat tuulivoimapuistoalueen vieressä saavat teollisen mittakaavan kokoluokan puistoja vaikkapa Natura 2000 lintuvesiensuojelualueen viereen, josta menee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti ja missä on lintujen levähtämispaikat ja mm. kotkia, kalasääksiä yms.

Lisäksi on hyvin arveluttavaa, että saman aikaan Metsähallituksen taholta on aikomus tehdä mm. soiden ennallistamisia alueille, joiden läheisyyteen tulee tuulivoimapuistoja ja sillä kompensoitaisiin voimaloiden haittoja. Voisi olettaa että lähialueille tulevat tuulivoimateollisuusalueet muuttavat ympäristöä huomattavasti enemmän kohti rakennettua teollisuusmaista ympäristöä ja ovat kaukana ennallistamisesta. On myös arveluttavaa kun yleisessä keskustelussa annetaan kuva että jättivoimaloista ei ole merkittävää haittaa mutta esim. täällä Suomessa tutkijoiden mukaan mm. maanviljelys, erityisesti turvepellot ja suometsä tai vaikkapa kosteikkoalueilla lyijyhaulit pilaavat ympäristön sekä vesistöt ja toimintaa tulisi rajoittaa ja jopa kieltää lintujen, luonnon ja maapallon ilmaston pelastamisen nimissä.

Joku muukin on herännyt asiaa miettimään että mikä järki tässä on:

<https://www.youtube.com/watch?v=7RgyLDVIAg4&t=6s>

21. Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu tuulivoimapuistoalueella

Onko merkitystä ?

Tämänhetkinen tilanne on käytännössä johtanut siihen, että tuulivoimayhtiö saattaa tarjota niille myllynpaikan vuokraajille huomattavan vuosivuokran, jotka ensimmäisen lähtevät hankkeeseen. myös niitä maanomistajia saatetaan lähestyä, jotka ovat vaikutusalueella. Vuokrasopimuksen teko on tässä vaiheessa mahdollisesti houkuttelevampi vaihtoehto, koska mikäli et tee sopimusta, myöhemmässä vaiheessa vaiheessa tehdyt sopimushinnat voivat olla alhaisempia. Toki on myös niitä jotka eivät halua myllyjä mailleen ja tällöin on vain pakko tyytyä tilanteeseen. Tämä on erityisesti epäoikeudenmukaista niiden maanomistajien suhteen, jotka asuvat tuulivoimapuistoalueen vieressä, ja joiden näkemykset tuulivoimaloita kohtaan ovat kriittisiä ja joille ne eivät aiheuta muuta kuin haittaa.

”Voiko poiketa aiemmin tehdystä sopimuksesta?”

Tuulivoimalat siirtyivät ulkomaiseen omistukseen, ja maata vuokraava kunta on nyt ryhtymässä oikeustoimiin –
Uutiset - Maaseudun Tulevaisuus Tuulivoimateollisuusalueiden-maanvuokrasopimusten-11-heikointa-lenkkia-maanomistajan-kannalta.pdf

Niin sanottu Vihreä siirtymä: Kun muualla painetaan jarrua Vihreälle siirtymälle, niin Suomessa sen poliittinen hehkutus vain kasvaa. Suomen Vihreässä siirtymässä suunnitellaan rakennettavaksi maamme luontoon ja maisemiin satoja tuulivoimateollisuusalueita, kymmeniä tuhansia tuulivoimaloita sekä valtava määrä kaivoksia ja aurinkoteollisuusalueita. Kyseessä on 1-2 miljoonan hehtaarin maa-alasta ja 100 000 hehtaarin ilmatilasta.

1. Hirveä kiire. Tuulifirma haluaa tehdä sopimukset heti yksityisten maanomistajien kanssa, siten maanomistaja ei ehdi selvittää sopimuksen sisältöä alueen muiden maanomistajien ja juristin kanssa. Sopimus ei kuitenkaan sido tuulifirmaa, se voi luopua hankkeesta koska vain. Hankkeen mahdollinen toteutus kestää 4–6 vuotta, joskus jopa 10 vuotta ja maanomistaja on sopimuksen kanssa ns. löysässä hirressä korvauksetta. Sopimuksen tekohetkellä varsinaisesta hankkeesta tai kaavasta ei tiedetä juuri mitään. Sopimus on ”täydellinen”, mutta vain tuulifirmalle.

2. Sopimuksen voimassaoloaika on pitkä, jopa yli 50 vuotta. Kuka voi ennustaa, miten toimintaympäristö muuttuu sopimuskautena? Miksi järjestää ongelmia seuraaville sukupolville?

3. Vuokrasopimuksen laskentamallit ovat laadittu niin monimutkaisiksi, että maanomistajan ei missään tapauksessa tule allekirjoittaa sopimusta ilman, että juristi valvoo hänen taloudelliset ja muut etunsa. Kuka pystyy laatimaan sellaisen sopimuksen, joka huomioisi kaikki mahdolliset hankkeen toteutusvaihtoehdot ja niiden vaikutukset esim. vuokratuottoon läpi sopimuskauden?

4. Tuulivoimayhtiöt vaihtavat omistajaa tiheästi, Sopimushetkellä pidetyt kauniit myyntipuheet ja sopimukseen liittyvät suulliset lupaukset eivät kulkeudu

seuraaville omistajille.

5. Kuka vastaa purkamisesta, kun yhtiö ei tee sitä ja purkuvakuus on liian pieni? Se ei riitä voimalan, perustusten eikä johtojen ja kaapeleiden

purkukustannuksiin. Vastuu saattaa kaatua aikanaan maanomistajalle ja purkukustannukset ovat moninkertaiset verrattuna purkuvakuuteen. Perustusten ja

kaapeleiden jättäminen maahan on jätelain vastainen ja sitä ei tuulifirma ja maanomistaja voi yhteisellä sopimuksilla ohittaa. Viitasaaren kaupungin tulee edellyttää

tuulivoimarakentamiselle ympäristölupaa ja siinä riittävän suuruista voimaloiden purkuvakuutta (6-10 % investointikustannuksista). Myös vakuuksien hallinnoinnista ja

edunsaajasta tulee määrätä, jotta purkukustannukset eivät kaatuisi kuntalaisten maksettaviksi. Purkuvakuuden maksatus pitää tapahtua etupainotteisesti eikä kuten

sopimuksessa on, useissa erissä kymmenien vuosien aikana.

6. Siirtopykälä. Kiinnityskelpoiseen maanvuokrasopimukseen liittyy oleellisesti sen siirtokelpoisuus. Vuokrasopimuksen olemassaoloaikana tuulifirmat voivat siirtää

sopimuksen periaatteessa kenelle tahansa maanomistajaa kuulematta, rajoittamattomia kertoja ja jopa useammalle toimijalle. Alueen omistaja ei voi etukäteen

tietää, kuka hallitsee sopimusta, mihin se lopulta päättyy ja kuka on vastuussa sopimuksen velvoitteista.

7. Panttaus. Kiinnitys yksistään, mutta erityisesti vuokrasopimuksen ollessa kiinnitysjärjestyksessä etusijalla esimerkiksi ulkomaalaiselle taholle, vaikeuttaa tilan tai

sen osan myöhempää myyntiä. Esimerkiksi määräalan, johon kiinnitys myös kohdistuu, vapauttaminen kiinnityksestä on työläs prosessi ja voi myös olla este kaupan

syntymiselle.

8. Hallintaoikeus. Tarkoittaa maanomistajalle sopimuksen teon jälkeen käytännössä sitä, että oikeudet vuokralle antamaansa maahan menevät tuulifirmalle, jää

vain metsästys- ja kalastusoikeus sekä jokamiehen oikeus liikkua maastossa ja poimia marjoja häiritsemättä tuulivoimatuotantoa. Maanomistaja vastaa sopimuksen

mukaan tuulifirmalle kaikesta omasta tai suostumuksellaan tapahtuvasta toiminnasta, joka aiheuttaa vahinkoa tuulifirman rakennelmiin tai laitteisiin. Siten mm.

metsästysvuokrasopimukset ovat maanomistajan kannalta mahdottomia, koska esim. kiväärinluodin tehot riittävät kolmeen kilometriin ja osuessaan tuulivoimalaan

se aiheuttaa helposti satojen tuhansien eurojen vahingot, joista vastaa maanomistaja.

9. Maanomistajan sitoutuminen kaikkien sopimusten muuttamiseen jälkikäteen ja edistämismäärä. Miten oikeutesi maanomistajana huomioidaan, kun et voi

vaikuttaa enää uuden sopimuksen sisältöön ja sinut veloitetaan edistämään tuulifirman toimintaa. Molemmat kohdat ovat erittäin tulkinnallisia ja voi pahimmassa

tapauksessa johtaa maanomistajan arvaamattomaan tilanteeseen. Ehdot ovat sopimusteknisesti täysin käsittämättömiä ja maaomistajaa alistavia.

10. Siirtolinjat (johtoreitit) ovat leveydeltään yli 60 m ja muuntoasemat suurimmillaan kymmenien hehtaarien laajuisia. Näiden alle jäävät maat pakkolunastetaan

yksityiseen liiketoimintaan käytännössä korvauksetta. Viitasaaren kaupunki päätöksillään- ja vuokrasopimuksen tehneet maanomistajat aiheuttavat suuret taloudelliset menetykset sadoille maanomistajille Viitasaarella ja naapurikunnissa.

11. Maanomistajat mahdollistavat tuulifirman tavoitteet sopimuksen tekemisellä ja Viitasaaren kaupunki hyväksymällä kaavoituksen. Suuret kansainväliset yhtiöt ja pääomasijoittajat maksattavat yksittäisellä kuntalaisella, sähkön kuluttajilla ja veronmaksajilla merkittävän osan investointikustannuksistaan. Suorista ja epäsuorista tuista huolimatta, tuotot ovat verotuksen ulottumattomissa, sillä suuri osa pääomasijoittajien rahoista on veroparatiisi Luxemburgiin rekisteröidyillä rahastoilla. Tuulivoimateollisuusalueen ympäristön kaikkien kiinteistöjen arvo laskee 20 km säteellä tuuliteollisuusalueesta

22. Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu tuulivoimapuistoalueen sähkönsiirtolinjan suhteen

Onko merkitystä?

Suomessa omaisuus on perustuslailla turvattu. Pakkolunastusta ei saa laittaa toimeen jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollakin muulla tavalla, taikka jos lunastuksesta yksityiselle edulle koitua haitta on suurempi kuin siitä yleiselle edulle saatava hyöty. Se, että tuulivoimayhtiö vetoaa siihen ettei muita keinoja ole kuin pakkolunastaa, ei pidä paikkaansa. Johdot on mahdollista tietyissä tapauksissa sijoittaa olemassa oleviin johtokäytäviin siten, että linjoja voi olla useampia/pylväs. Siirtolinja on oleellinen osa tuulivoimapuistoa, ilman sitä se on hyödytön. myös ELY-keskus on näin linjannut ja ympäristövaikutukset tulee selvittää kaavaa laadittaessa.

Maakaapeli vaihtoehto on mahdollinen, yhtiön mukaan se kuitenkin liian kallista. Alun perin se ei ollut yhtiön mielestä mahdollista, mutta jostakin syystä se vaihto ehto olikin myöhemmässä vaiheessa mahdollista kun kyseessä oli Natura-alue ja sen kiertäminen. ELY ei suostunut perustellussa päätelmässään ottamaan mitään kantaa asiaan Taikkonevan hankkeen yhteydessä vaikka sitä vaadimme.

Tällä hetkellä tuulivoimalalle vuokraava maanomistaja saa myllyn paikasta 10 000-20 000 euroa vuokraa/mylly, joissakin tapauksissa jopa enemmän. Lisäksi tuulenottoalueelle joka on noin 100 ha /voimala maksetaan 150-250e /ha/vuosi/ha. Se, jolta tuulivoimapuiston vaatima linjanpaikka otetaan pakkolunastamalla, saa kertakorvauksena maapohjasta 300-500e/ha + mahdollinen odotusarvo/taimikonarvo mikäli puusto on hakattu keskenkasvuisena. Jo yksistään edellä mainitun perusteella maakuntakaavaan merkityt siirtoilinjat paikat ovat täysin epäoikeudenmukaisia. Tuulivoimalat, tieverkosto, sähköasemat, siirtolinjat sekä kantaverkon vahvistaminen vievät kymmeniä tuhansia hehtaareita metsämaata.

Kuvassa on neuvottelukunta johon kuuluu silloinen P.P.liiton maakuntainsinööri joka siirtyi P.P. liitosta VSB:lle projektipäälliköksi Leuvanvevan (tv-1) alueelle, joka siis ehdolla vireillä olevaan kaavaan tuulivoima-alueeksi. Kuvassa ei jostakin ihmehen syystä näy yhtäkään suunnitteilla olevan Leuvanvevan siirtolinjan maanomistajaa vaikka asia oli jo silloin tiedossa. Olisihan meidätkin voitu kutsua paikalle. Neuvotellen paremmat sopimusehdot Leuvanvevan tuulivoimapuiston maapohjille – euroja tasaisemmin kaikille maata vuokraaville | Siikajokilaakso

23. Kaveria ei jätetä. Pidetään jokaisesta huolta. Yhdessä tehdään ja kyynärpäät pois.

Tätä mieltä Fingridin ex pomo

Suomen uusi kukoistus on tuulivoimassa, sanoo Fingridin Jukka Ruusunen | HS.fi

Suomesta tuli puolivahingossa halvan ja puhtaan sähkön maa, jonne sijoittajat jonottavat.Siitä voi seurata talouden uusi kultakausi Fingridin toimitusjohtaja ennustaa.

Ruusunen kertoo ostaneensa Hyvän historian- kirjan koko Fingridin johroryhmälle. Kirjan linjaukset sopivat yhteen Fingridin yrityskulttuurin kanssa, hän sanoo.

Kaveria ei jätetä. Pidetään jokaisesta huolta. Yhdessä tehdään ja kynärpäät pois.

(Toimitusjohtajan haastattelu HS 5.6.2023)

Fingridin näkemys yleisesti omasta toiminnastaan

”Julkisen tehtävämme vuoksi emme voi tulla julistamaan maanomistajille suurien taloudellisten hyötyjen ilosanomaa. Joudumme sen sijaan kertomaan, että suuremman edun vuoksi juuri sinun metsääsi joudutaan kaatamaan tai rakennuksi purkamaan. Tämän vuoksi yhteistyön luominen ei useinkaan ole suoraviivaista. Arvostamalla maanomistajan tilanetta, henkilökohtaisella kuulemisella ja aidoilla vaikutusmahdollisuuksilla asiaan voidaan kuitenkin vaikuttaa. Rohkenen myös väittää, että muutos, jossa maanomistaja hyväksyy hankkeen sen vastustamisen sijaan, vaikuttaa ihmiseen absoluuttisesti positiivisemmin kuin hankkeen kannattaminen vai sen hyväksymisen sijaan”

”Palkitsevinta yhteistyössä on kun maanomistaja, joka on kauhuissaan hankkeesta ja hänelle tulevista tappioista tulee kuulluksi, saa oikeaa tietoa ja on lopulta rauhallisin mielin siitä, että hänen omaisuutensa arvo on turvattu. Tähän lopputulokseen pääseminen ei aina ole helppoa monien väitteiden levitessä mediassa ja maanomistajien keskuudessa.”

”Haluan muistuttaa, että tappiolle maanomistaja ei jää. Tästä pitää huolen lunastuslaki ja täyden korvauksen periaate sekä Fingridin erinäiset korvauskorotukset.”

<https://www.iltalehti.fi/kotimaa/a/1e9fb8af-2b9b-4dad-a567-4c59eaef91e6>

24.Sähköyhtiöiden johto kääri sievoiset summat energiakriisin keskellä

<https://www.verkkouutiset.fi/a/is-nain-ansaitsevat-valtionyhtioiden-johtajat/#249679cc>

Valtionyhtiöiden Top 15 (toimitusjohtaja, yhtiö, tulot 2018 euroa)

Heikki Malinen Posti 987 764

Rolf Jansson VR 748 917

Johanna Lamminen Gasum 581 171

Olli Isotalo Patria 535 173

Antti Mäkinen Solidium 510 573

Jukka Ruusunen Fingrid 452 000

Olli Sarekoski Veikkaus 436 918

Pauli Heikkilä Finnvera 399 000

Leena Laitinen Alko 350 984

Kimmo Mäki Finavia 315 140

Jan Sasse Teollisuussijoitus 294 000

Antti Vasara VTT 273 901

Tuomas Timonen Kemijoki 255 094
Tero Vauraste Arctia 252 600
Mats Rosin Lauttaliikenne 248 594

25. Muita ongelmia

Onko merkitystä?

Lisäksi voisi mainita, että tuulivoima rakentaminen edellyttää mm. raskasta maanmuokkausta, joka voi vaikuttaa esimerkiksi pohjavesiin, sekä valtavia määriä murskettä (jostakin sekoin on louhittava sekä huomattava määrä betonia ja rautaa. Mikä on voimalan hiilijalanjälki ja vaikutus vaikkapa luonnon monimuotoisuuteen?

Eduskuntavaalien edellä Suomessa on käynnissä kiivas keskustelu metsien hakkuutasoista, lisäsuojelusta, hiilinieluista, luonnon monimuotoisuudesta ja EU:n ennallistamisasetuksesta. Keskustelun seuraaminen on haastavaa, ja monet tavoitteet vaikuttavat olevan keskenään ristiriitaisia. Kun keskusteluun tuodaan mukaan energiapolitiikka, huoli metsäkadosta, hiilinieluista ja luonnon monimuotoisuudesta väistyy taka-alalle. Tässä kirjoituksessa pyritään tuomaan laskelmin esille tuulivoimarakentamisen sen merkittävimmät vaikutukset metsiin. Metsät ovat tärkeässä roolissa – myös Suomen energiapolitiikassa Suomen tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2035. EU-tason tavoitteeksi Suomelle on esitetty -17.8 miljoonan tonnin hiilidioksidiekvivalentti (CO₂-ekv) tavoitetta vuoteen 2030 mennessä. Maankäyttösektoriin (metsä- ja viljelysmaa, ruohikkoalueet, kosteikot, rakennettu ja muu maa) kohdistettavat toimenpiteet ovat tärkeä osa hallituksen asettamaa hiilineutraaliustavoitetta ja ilmastosuunnitelmaa. Odotuksien vastaisesti, Suomen maankäyttösektori muuttui hiilinielusta nettopäästölähteeksi vuonna 2021. Metsä on edelleen hiilinielu, mutta Luonnonvarakeskus (Luke) arvioi, että metsien hiilinielu on pienentynyt tavanomaista suurempien hakkuiden sekä kuivuuden ja puuston ikärakenteesta johtuvan kasvun heikkenemisen johdosta. Myös laskentamenetelmät ovat muuttuneet. Korjaustoimenpiteitä on lukuisia, mutta Suomen Ilmastopaneeli on esittänyt korjaustoimiksi metsäkadon ja suometsien kunnostusojitusten lopettamista ja maankäytön muutosmaksua. Energiasektori on kuitenkin Suomen suurin päästölähde, aiheuttaen 72 % päästöistä vuonna 2021. Energiasektorin toimilla on siten merkittävä vaikutus kokonaispäästöihin ja hiilineutraaliuden saavuttamiseen. Suomessa uusiutuvan energian osuus kokonaisenergian kulutuksesta oli 42.1 % vuonna 2021. Tästä pienpuun ja metsäteollisuuden sivuvirtojen osuus oli tavanomaista korkeampi, 70 %. Vähäpäästöiseksi määritelty tuulivoima on tällä hetkellä Suomen nopeimmin kasvava energian investointikohde. IPCC:n teettämän teknologiavertailun perusteella ydinvoiman elinkaaripäästöt sekä sähkön tuotannon yksikkökustannukset ovat kuitenkin alemmat kuin tuulivoiman. Koska Suomessa tuuli voimalat rakennetaan pääsääntöisesti metsiin, rakentamisella on vaikutusta mm. metsäkattoon, hiili nieluihin, luonnon monimuotoisuuteen ja metsätalouden harjoittamiseen. Jokainen tuulivoimala aiheuttaa vähintään 8 hehtaaria pysyvää metsäkatoa Suomen tuulivoimarakentaminen on kovassa kasvussa. Vuoden 2022 lopussa Suomessa oli 1393 voimalaa, ja arvioiden mukaan jo 10 000 maatuulivoimalaa vuoteen 2030 mennessä.

Fingridille on tehty kuitenkin liityntäkyselyjä jo 20–30 000 voimalasta. Voimalan perustukset huoltoalueineen vievät noin 1–1.5 ha (taulukko 1). Voimalat tarvitsevat lisäksi uutta metsätaloustietä leveämmän huoltotien, mutkien- ja huoltolevennyksien ohella. Voimalan perustusten alta pintamaa poistetaan ja usein peruskallio räjäytetään ja käytetään huolto-ten pohjana. Voimala-alueen kytkemiseksi kantaverkkoon, tarvitsee voimala uutta sähkön siirtolinjaa noin 25 km. Jos kaikki 10 000 tuulivoimalaa olisivat maavoimaloita, veisivät ne noin 80 000 ha pääasiassa metsää. Myös Fingridin ylläpitämät kantaverkot rakennetaan pääsääntöisesti metsiin. Lähivuosina Suomessa rakennetaan 3500 km uutta

kantaverkkoa (nykyisen 14 300 km lisäksi), sillä tuulivoimalat sijaitsevat kaukana sähkön kulutuksesta (Etelä-Suomessa 80 %). Uuden kantaverkon aiheuttama metsäkato vastaa noin 17 500–35 000 ha. Siirtolinjat rakennetaan yleensä ilmalinjoina, sillä 110 kV:n maakaapeliyhteyden hinnan on arvioitu olevan 3–10-kertainen (keskimäärin 55 000 €/km) verrattuna vastaavaan ilmalinjaan. Koska laki sallii siirto- ja voimalinjojen alle jäävän maan lunastamisen kertakorvauksella (noin 230–400 €/ha), metsäkatoa vähentävät vaihtoehdot, kuten maakaapelointi ja kantaverkon ylöspäin rakentaminen (kuten Tannenbaum-pylväät Saksassa), eivät etene. Kun huomioidaan kantaverkon viemä ala, voimalat aiheuttaisivat noin 95 500–113 000 ha metsäkadon. Tuhansia kilometriä pitkien huoltoteiden ja siirto- ja voimalinjojen ylläpitäminen (kasvuston poisto) altistaa metsän reuna-alueen puut myös voimakkaalle auringon paisteelle, kuivuudelle ja myrskytuhoille, lisäksi kirjanpainajatuhojen riskiä. Toiminta lisää mahdollisesti myös havupuiden sienitauteja ja lahovikaisuutta, ja ylipäättään epäsuorasti metsäkatoa ja -tuhoa, joita ei ole huomioitu taulukon 1 laskelmissa. Taulukko 1. Yksittäisen ja 10 000 maatuulivoimalan viemä pinta-ala Suomessa. Pituus (km) per voimala Leveys (m) Laskelman perusteet Perustus - Pinta-ala (ha) per voimala - 1.0–1.5 Pinta-ala (ha) per 10 000 maavoimalaa 10 000–15 000 Huoltotie Sisältää perustukset, nosto-, varasto ja huoltoalueen1. 1 12–152 1.2–1.5 12 000–15 000 Soinin Penkkisuon ja Kimpilamminkankaan tiet ovat 1 km/voimala. Ei sisällä voimalan alueita, huoltokenttiä, ja mutkien levennyksiä. Ei huomioi, että osa on vahvistetuja metsäautoteitä. Sähkön siirtolinja 2 26–30 5.6 56 000 Pituus 25 km (vaihteluväli 10–55 km) laskettu 7 hankkeen keskiarvona3. Leveys 19–35 m, yleensä 26 30 m. Ei huomioitu 10 m reunavyöhykkeitä. Kantaverkko 3 5004 50–100 -- 17 500–35 000 Ei huomioitu 10 m leveitä reunavyöhykkeitä, eikä sitä, että osa johtokäytävistä sijoittuu nykyisten rinnalle tai paikalle. Yhteensä 7.8–8.6 95 500–113 000 1 - Voimaloiden perustusten, nosto- ja huoltoalueiden esitetään vievän 0.5–0.6 ha/voimala. Rakentamisen aikaisista ja jälkeisistä ilmakuvista, komponenttien koosta, YVA selvityksien ja voimalavierailuiden perusteella, alueiden koko on noin 1–1.5, jopa 2 ha. Hankkeet: Soinin Konttisuo, Saarijärven Soidinmäki, Lestijärvi, Puhoksen Tolpanvaara, Kalajoen Mutkalampi, Orimattilan Kuivanto ja li:n Yli-Olhava. 2 – Kasvusto poistetaan 12–15 m, jopa 20 m leveydeltä. Lähde: Uttermon, li Yli-Olhavan ja Orimattilan Kuivannon voimaloiden YVA selostukset. Levennykset ovat jopa 40 m leveitä. 3 - Hankkeet (kaikki eivät ole toteutuneet): Multia Nikara ja Joensuonkangas, Kajaani Kivikangas ja Sivakkalehto, Kyyjärvi Kirvesvuori, Soini Kimpilamminkangas ja Pesola Korkeamaa. 4 – Fingrid rakentaa yhteensä 5200 km uutta kantaverkkoa, josta 3200 km on 400 kV voimajohtoa ja 2000 km 110 kV voimajohtoa. Pysyvän metsäkadon ja hiilinielujen määrä on merkittävä Suomessa metsät peittävät yli 75 % Suomen maapinta-alasta, josta puuntuotantoon soveltuvaa metsämaata on 20.3 miljoonaa ha ja kitumaata 2.5 miljoonaa ha. Metsäkatoala on 2010-luvulla ollut vuosittain keskimäärin noin 14 000 ha, josta noin puolet liittyy rakentamiseen ja kolmannes maatalouteen. Metsäkadosta on aiheutunut vuosina 2013–2019 vuosittain noin 3.7 miljoonan tonnin CO2-ekv. päästöt, joka on noin 6 % Suomen kokonaispäästöistä. Tuulivoimarakentamisen aiheuttama jopa 113 000 ha metsäkato vastaa noin 0.55 % Suomen kaikesta puuntuotantoon soveltuvasta metsäalasta. Hehtaari suomalaista metsää sitoo vuodessa keskimäärin tonnin hiiltä, joka on noin 3.7 tonnia CO2. Karkeasti laskettuna, tuulivoimaloiden viemä maa-ala vas taisi vuosittain lähes 0.5 miljoonan tonnin CO2-ekv. menetystä. MMM:n laskelmien mukaan, 0.5 miljoonaa tonnia CO2-ekv. edestä päästöjä säästettäisiin, jos vuosittain estettäisiin 1700–1900 ha metsäalan muuttuminen pelloksi. Ne EU maat, jotka eivät saavuta hiilinielutavoitteitaan, joutuvat joko vähentämään päästöjään taakanjakosektorilla (päästökaupan ulkopuoliset sektorit) tai ostamaan nieluoukeuksia maista, joilla on ylimääräistä hiilinielua. Taakanjakosektorin lisätoimien hintojen on arvioitu nousevan jopa 120–150 €/CO2-ekv. tonni.

EU:n päästökaupassa hinta on ollut noin 88.2 €/CO2-ekv. tonni mutta on juuri ylit tänyt 100 €/CO2-ekv. tonni. Metsäkadon ja hiilinielun aiheuttama hintalappu on siis merkittävä. Yksi tuulivoimala tarvitsee noin 137 ha pinta-alaa Miten

tuulivoima vertautuu metsätalouden toimiin? Suomessa tehdään uudistus/avohakkuuta vuosittain yhteensä 100 000–150 000 ha verran. Metsäkeskuksen mukaan Etelä-Suomessa avohakkuun koko on keskimäärin alle 1.5 ha – vastaten noin yhden tuulivoimalan perustuksien ja huoltoalueiden viemää pinta-alaa. Suomessa on metsän uudistamisvelvoite eli metsänomistajan on huolehdittava siitä, että paikalle syntyy uusi metsä riittävän nopeasti hakkuiden jälkeen. Tuulivoimayhtiöitä tämä uudistamisvelvoite ei koske. Yleinen käsitys on, että avohakkuuaukot olisivat merkittäviä hiilipäästöjen lähteitä vähintään 10–20 vuoden ajan hakkuun jälkeen. Vuoden 2022 lopulla julkaistusta Ruotsin maatalousyliopiston tutkimuksesta kuitenkin selviää, että pohjoismainen havumetsä muuttuu jälleen hiilinieluksi 5–10 vuotta avohakkuun jälkeen. Kaikilla energiamuodoilla on ympäristövaikutuksia ja ne vievät maa-alaa. Vertailevan tutkimuksen mukaan ydinvoima vie energiamuodoista kuitenkin vähiten pinta-alaa, n. 0.3 m² per tuotettu MWh. Maatuulivoima sen sijaan vie kohteesta riippuen hyvin paljon pinta-alaa, 8.4–247 m² per tuotettu MWh. Tuulivoimahankkeet ovat vaikutuksiltaan laajalle levittäytyviä teollisuusalueita. Laskelmien mukaan (taulukko 2), yksi tuulivoimala vaatii noin 137 ha tilaa. Helsingin Yliopiston (HY) habitaattitutkimuksen mukaan tilan tarve on jopa tätä suurempi (34 ha/MW), jolloin 6 MW:n voimala vaikuttaisi jo 204 hehtaariin. Lumen ja jään irtoamisen riskin vähentämiseksi voimaloille määritellään myös turva-ala, noin 63.5 ha per voimala, jolla on merkitystä mm. jokamiehen oikeuksille ja metsästykselle. Täten 10 000 maatuulivoimalaa muuttaisi noin 1.37 miljoonaa ha metsää teollisuusalueiksi ja tuottaisi noin 21 000 MW sähköä (oletus: voimala 6 MW, kapasiteettikerroin 35 %). HY:n arvioiden perusteella voimalat vaikuttaisivat jo noin 2 miljoonaa ha. Sen sijaan Olkiluodon ydinvoimalat (ml. Olkiluoto 3) ja loppusijoitusta varten rakennettu alue vievät noin 170 ha, ja kattaisivat noin 30 % Suomen sähköstä. Taulukko 2. Tuulivoimalan ja hankealueiden viemä pinta-ala verrattuna avohakkuuun ja metsien suojele- ja luonnonsuojelualueisiin. Termi Ha/ voimala Ha/10 000 voimalaa Perustelut Ilmatila 3.14 31 415 % per Suomen metsäpinta-ala 1 0.14 Turva-ala 2 Lavan pituus 100 m, voimalan korkeus 300 m 63.5 635 000 2.8 Turva-ala 1.5 x voimalan kokonaiskorkeus 300 m Hankealue 137 1 370 000 6.0 Ydinvoimala 170 -- -- 13 hankkeen 3 keskiarvo (5–68 voimalaa/hanke), kattaen 46 655 ha ja 341 voimalaa Kaikki Olkiluodon voimalat, ml loppusijoitus Koko (ha) Yhteispinta-ala (ha) % per Suomen metsäpinta-ala Avohakkuu 1.5–3.0 100 000–150 000 0.49–0.73 METSO-ohjelma -- 84 147 0.41 Avohakkuu vuosittain. Etelä-Suomessa 1.5 ha, Pohjoisessa alle 3 ha Kansallispuistot Ohjelman tavoite vuosille 2014–2025 on 96 000 ha 24 670 -- 1 011 500 -- 41 kansallispuiston koko 7–2 858 km² Natura 2000 5 000 000 -- Natura-alueet ovat nykyisiä luonnonsuojelu- ja erämaa alueita ja suojeleohjelmien kohteita 1 - Puuntuotantoon soveltuvaa metsämaata on 20.3 miljoonaa ha ja kitumaata 2.5 miljoonaa ha. 2 - Lumen ja jään irtoamisen riskin vähentämiseksi voidaan määrittää etäisyysvaatimuksen olevan 1.5 x voimalan kokonaiskorkeus, jos käytössä ei ole erityisiä jään estämiseen olevia laitteita. Turva-alalla on merkitystä mm. jokamiehen oikeuksille. 3 - Isot hankkeet (54–68 voimalaa) noin 7000–11 000 ha; keski-kokoiset (15–29 voimalaa) noin 1700–3500 ha; ja pienehköt (5–9 voimalaa) noin 800–1245 ha. Hankkeet (osa ei toteutunut): Multia Nikara (20) ja Joensuonkangas (6), Kajaani Kivikangas (68) ja Sivakkalehto (54), Kyyjärvi Kirvesvuori (18), Soini Kimpilamminkangas (29) ja Pesola Korkeamaa (26), Luhanka Latamäki (6), Pihtipudas Ilosjoki (5), Äänekoski Liimat-tala (9), Lestijärven tuulivoimapuisto (68), Keuruu Lehmikorpi (15), Kivijärvi Volkkilankangas (17). METSO-metsien suoje-luohjelma ja Kansallispuistojen pinta-ala kalpenevat voimaloiden rinnalla Voimaloiden aiheuttama 113 000 ha metsäkato on vähäinen verrattuna Suomen 41 kansallispuiston kattamaan pinta-alaan (taulukko 2) ja Natura 2000-alueisiin. Natura 2000-verkosto, joka kattaa 13 % Suomen pinta-alasta, pyrkii luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Sen sijaan tämä metsäkato on jopa 50 % suurempi kuin koko Etelä-Suomen metsien suojeleohjelma METSO, joka pyrkii yhdistämään metsien suojelelun ja talouskäytön. Myös hallituksen ilmoittama 30 000 ha metsien suojelelun vaikuttaa pieneltä tuulivoiman aiheuttaman metsäkadon rinnalla. Tuulivoimahankkeiden viemä pinta-ala vastaisi jo 6 % puuntuotantoon soveltuvasta metsäalasta, ja olisi noin 35 % suurempi kuin Kansallispuistojen kattama pinta-ala. Metsien pirstoutumisella on

monimuotoisuutta heikentävä vaikutus Metsät ovat paljon muutakin kuin pinta-alaa, puuta, ja hiilinieluja. Tuulivoimaloita rakennetaan usein luonnonmukaisille seuduille, josta syntyy kaavoituskonflikteja luonnonsuojelun, asukkaiden ja energiantuotannon välille. Tuulivoiman tulo alueelle leveine huoltoteineen ja siirtolinjoinen johtaa mm. ekologisten käytävien rikkoontumiseen. Ekologiset käytävät ovat kulkureittejä, joiden kautta eläimet voivat siirtyä alueelta toiselle niille muutoin epäsuotuisien alueiden läpi. Tiet ja rakennetut alueet ovat monille lajeille kulkuesteitä, jotka katkaisevat tai heikentävät ekologisen yhteyden toimivuutta. Suomen Luonnonsuojeluliitto (SLL) on todennut, että elinympäristöjen pirstoutumista pidetään yhtenä vakavimmista uhista luonnon monimuotoisuudelle. Uhanalaisuusarviointiin osallistunut Luken tutkija toteaa, että elinympäristöt ovat saattaneet aikanaan supistua metsänkäsittelyn seurauksena pieniksi laikuiksi, joissa luonnonmetsädynamiikka ei toimi. Tuulivoimalat huoltoteineen aiheuttavat häiriötä useille lajeille, myös muille kuin suojelluille lajeille. Keski-Suomen Liiton selvityksen perusteella voimaloista lähtevä ääni ja rikutut ekologiset käytävät aiheuttavat merkittäviä häiriöitä mm. Suomenselän alueen metsäpeuralle (*Rangifer tarandus fennicus*) ja sen vasomiselle. Alueen pirstoutuminen edesauttaa myös petojen helpompaa pääsyä vasomisalulle. Leveät huoltotiet muodostavat esteen mm. suojeltujen liito-oravien (*Pteromys volans*) ja vii tasammakkojen (*Rana arvalis*) kulkemiselle. Turun ja Helsingin yliopistojen tutkimus osoitti, että tietyt lepakkolajit (*Chiroptera*) välttelevät tuulivoimaloita aukeita alueita. Tutkijat ovat huolissaan, että noin seitsemän % Suomen pinta-alasta muuttuu lepakoille epäsuotuisaksi. Suomessa kaikki lepakkolajit ovat rauhoitettuja ja niiden levähtämis- lisääntymis- ja ruokailualueet ovat suojeltuja. Birdlife puolestaan esittää, että voimaloiden linnustovaikutuksista merkittävimpiä ovat häirintä- eli pelotusvaikutukset, joiden vuoksi linnut välttävät voimaloita ja niiden läheisyyttä erityisesti ruokailualueina. Törmäyksiä tapahtuu vuosittain muutamista muutamiin kymmeniin voimalaa kohden. Törmäykset tuulivoimaloihin ovat ongelma silloin, kun niihin törmää vähälukuisia, vähentyneitä ja hitaasti lisääntyviä lajeja. Metsäalueilla myös huoltotie- ja voimalinjaverkostot pirstovat metsäalueita, millä voi olla itse voimaloiden suoria vaikutuksia suurempi vaikutus joidenkin lajien, kuten metson, elinmahdollisuuksiin. Tuulivoima aiheuttaa myös riskin kanalintujen, kuten metsojen ja teerien, soidinalueiden säilymiselle ja soidinmenojen häiriintymiselle. Jyväskylän Yliopiston mukaan tuulivoima on nykyään maakotkan (*Aquila chrysaetos*) suurin vihollinen törmäyskuolleisuuden, hitaan lisääntymisen, reviirin pienentymisen ja pesimäpaikkojen siirtymisen vuoksi. Maakotka on erityisesti suojeltava ja vaarantunut petolintulaji (uhanalaisuusluokka VU). Lajia pidetään hyvänä luonnonmukaisen ekosysteemin indikaattorina, koska se vaatii laajan ja moni muotoisen reviirin. Suomen maakotkakanasta suurin osa (noin 80 %) keskittyy Pohjois-Suomeen. Keski-Suomen maakotkareviirit sijoittuvat lajin yhtenäisen ja tiheän pesimäalueen reunalla sijaitsevalle harvan maakotkakannan alueelle. Keski-Suomen maakotkilla on tästä syystä keskeinen merkitys lajin suotuisan suojelutason ja leviämisen kannalta. Keskustelu ekologisista käytävistä ja yhtenäisistä metsäalueista jää energiapolitiikan varjoon Suomessa keskustelu ekologisten käytävien ja yhtenäisten metsäalueiden merkityksestä vaikuttaa hiljentyneen. Esimerkiksi vuonna 2004, Keski-Suomen SLL:n metsäohjelmassa korostettiin yhtenäisten metsäalueiden merkitystä ja uusien metsäautoteiden rakentamisen lopettamista. Vuonna 2008 Metsähallitukselle asetettiin velvoite laatia suunnitelma luonnonsuojelualueiden yhtenäisyyden ja kytkeytyneisyyden parantamiseksi. Keski-Suomen maakuntakaavan palautteessaan Metsähallitus korostaa luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilyttämistä. Näiden tavoitteiden toteutuminen on haastavaa erityisesti Pohjanmaalla, joka on Suomen tuulivoimakeskittymä, ja Kainuussa, jonne rakennetaan runsaasti tuulivoimaa myös Metsähallituksen maille, jossa on jopa 10 000 ha (Helsingin pinta-ala on 21 400 ha) tuulivoimahankkeita. Vuoden 2013 raportissaan Päijät-Hämeen Liitto korosti, että ilman erityisiä perusteita laajoja metsätalousalueita ei saa pirstoa muulla maankäytöllä, mutta valmisteilla olevassa tuulivoimapainotteisessa maakuntakaavassa yhtenäisiä metsäalueita ei enää juuri käsitellä. Helsingin Yliopiston mukaan jopa 25 % voimalahankkeista olisi kannattamattomia, jos ne joutuisivat korvaamaan

aiheuttamansa luontohaitat. Tämä osuus olisi todennäköisesti korkeampi, jos kustannuslaskelmissa olisi huomioitu voimaloiden purkamisen todelliset kulut (500-700 000 €/voimala) ja markkinahinta siirtolinjojen alle jäävän maan suhteen. Laskelmassa on käytetty Suomen Tuulivoimayhdistyksen 60–120 000 € arviota, joka ei sisällä mm. perustusten purkamista. Tulevaisuudessa Suomen metsissä on tuhansia betoni-teräsperustuksia Toisin kuin Suomessa, Saksassa alle 10 % tuulivoimaloista oli rakennettu metsään vuoteen 2020 mennessä. Saksan pinta-alasta noin 32 % on metsää. Kahdeksassa osavaltiossa ei ole saanut rakentaa tuulivoimaa metsään, mutta suurten kirjanpainajatuhojen vuoksi eräät osavaltiot, kuten Thuringen, ovat sallineet tuulivoimaloiden sijoittamisen lähes puuttomille metsäalueille. Saksalla on vaikeuksia saavuttaa tavoite, jonka mukaan maatuulivoimalat kattavat 2 % pinta-alasta vuoteen 2032 mennessä (0.81–0.91 % v. 2021). Siksi Saksan valtio pitkälti pakottaa osavaltiot kaavoittamaan maatuulivoimaa. Ympäristönsuojelulain mukaan pohjavesien (YSL, 527/2014–17 §) ja maaperän pilaamiskiello (YSL 16 §) on ehdoton. Suomen pohjavesimuodostumat ovat herkkiä pilaantumaa, sillä muodostumat ovat pieniä ja niitä suojaava maakerros on yleensä ohut ja hyvin vettä johtava. Suomen nykykäytännön mukaan tuulivoimaloiden perustukset jätetään maahan ja maisemoidaan. Perustuksissa oleva suuri harjateräksen määrä (noin 200 tonnia) ja ajan kuluessa edistynyt korrosio voi kuitenkin aiheuttaa riskin pohjavesien pilaantumiseksi. Toisin kuin Suomessa, Saksassa, Ranskassa, Tanskassa, Italiassa ja erinäisissä määrin myös UK:ssa, Alankomaissa ja Espanjassa tuulivoimaloiden perustukset tulee purkaa. Saksaa odottaa lähivuosina 12 000 voimalan purkamisen, eivätkä yhtiöt ja kunnat ole varautuneet purkamisen kustannuksiin (6.5 % rakennuskustannuksista). Saksassa ei ole toimivaa järjestelmää purkamiseen ja kierrätykseen. Tuulivoimaloiden maanvuokraussopimusten perusteella Suomi on varautunut Saksaakin heikommin voimaloiden purkamiseen ja kierrätykseen. Viime aikoina laaditut tuulivoimaa koskevat maanvuokrasopimukset ovat hyvin pitkiä, yleensä 50–70 vuotta. Pitkät sopimukset mahdollistavat, että yhtiöt rakentavat halutessaan kahdet tuulivoimalat samalle alueelle. Tuulivoimalaa ei voi rakentaa vanhoihin perustuksiin, sillä uudet voimalat vaativat omien mittojensa mukaisesti rakennetut perustukset ja lujuuslaskelmat on mitoitettu tietyille elinkaareille ja rasitukselle. Uusimpien perustusten on esitetty kestävän noin 50 vuotta¹. Jos perustuksia ei pureta, Suomessa on tulevaisuudessa tuhansia betoni-teräsperustuksia ympäri metsiä. Tuulivoimaloiden rakentaminen ja huoltotiet vaativat huomattavasti tavanomaista metsäautotietä paksumman ja leveämmän murskekerroksen riittävän kantavuuden saavuttamiseksi. Raskas liikenne ja paksu murskekerros voivat heikentää maan vesitaloutta ja estää puiden terveen kasvun. Suomen on tärkeä arvioida energiapolitiikkansa kokonaisvaikutukset Tuulivoimarakentaminen ja sen aiheuttama metsäkato ja hiilinielujen pysyvä häviäminen aiheuttavat erittäin merkittäviä suoraa kustannuksia yhteiskunnalle ja maanomistajille. Rakentamisen ja luonnon pirstaloitumisen suorat ja epäsuorat luontovaikutukset ovat mittamattomat. Lainsäädännön ja tuulivoimarakentamista ohjaavan ohjeistuksen ajantasaistamisen ohella Suomen onkin tärkeää arvioida kokonaisvaltaisesti tuulivoimarakentamisen sijoittamista ja valtakunnallista mittaluokkaa. 1YVA-selostus - Puutionsaaren ja Orimattilan Kuivannon hankkeet Myös maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman mukaan Ympäristöministeriöllä on velvoite vähentää metsänraivausta rakennetuksi maaksi. Mittava metsään rakentaminen ei ole kestävää. Riikka Rajalahti, MMT, Multia-Jyväskylä 21.2.2023 (päivitetty 17.3.2023)

26. Hyvä että edes joku viranomainen on herännyt

Tuoko tuuli erämaasta huodon vaienneen? – Aluehallintovirasto

Tuoko tuuli erämaasta huodon vaienneen?

Tuulivoima puhututtaa kansaa sekä päättäjiä, kun uusiutuvan energian ja vihreän siirtymän markkinat avautuivat globaalien tapahtumien, energian saatavuudessa syntyneiden haasteiden sekä kohonneiden markkinahintojen myötä. Osittain hinnan nousuun vaikutti myös aiemmin tehdyt valinnat, joilla on vaikutettu omavaraisuusasteeseen sekä

huoltovarmuuteenkin. Itä-Suomen aluehallintovirastossa tuulivoimabuumi on näkynyt lisääntyneinä lausuntopyyntöinä, jotka koskevat tuulivoimahankkeita. Lausuntomateriaaleihin tutustumisen ja lausuntojen valmistelun myötä olemme pohtineet etenkin ihmisiin kohdistuvien vaikutusten kokonaisarvioinnin merkitystä sekä eri hankkeiden yhteisvaikutuksia. Katsoimme, että alueellisena toimijana tehtävämme on herättää keskustelua tästä aiheesta. Olemmekin valmistelleet sidosryhmäkeskusteluja tuulivoimahankkeisiin liittyen, mutta päätimme kirjoittaa aiheesta myös blogikirjoituksen.

Tuulelle valjaat

Sähkön hintojen noustua vuoden 2022 loppupuoliskolla liki pilviin moni lienee kuiskannut hiljaa mielessään Vartiaisen Jennin tavoin ”kävisipä pian tuulemaan”. Se kun lisäisi sitä uusiutuvaa, halpaa, vihreää ja muutoinkin terveellistä sekä turvallista sähköntuotantoa ja himmentimellä varustetuista valaisimista uskaltaisi vääntää tupaan valkeaa astetta enemmän.

Uusiutuvat energiamuodot, tuulivoima, aurinkoenergia sekä pienydinvoimalat ovat tulleet kahvipöytäkeskusteluihin sekä median uutisvirtaan aiempaa voimakkaammin. Valtakunnan hallitus on tehnyt kirjauksen hallitusohjelmaan vihreästä siirtymästä. Lisämäärärahaa on ohjattu lupaviranomaisille prosessien jouduttamiseksi ja vihreän siirtymän vauhdittamiseksi. Aina siinä määrin, ettei muu yhteiskunta meinaa kehityksen kärryillä pysyä. Sen kaltaista kehitystä ja panostusta esimerkiksi suomalaisiin tuulivoimahankkeisiin vaikuttaa liittyvän, että vauhtisokeus ei liene kovin kaukana. Joku viisas on joskus sanonut, ettei se vauhti tapa. Se on se äkkipysähdys. No, ehkä tässä ei ole hengen menettämisen pelkoa. Ainakaan välittömästi, mutta miten on elämisen laadun laita? Ja ihan ihmisten oikeasti sillai kokonaisvaltaisesti arvioiden.

Tuulellakin on jälkensä

Tässä kaikessa huumassa ja kiireessä olisi kuitenkin muistettava myös se kenelle näitä hankkeita tehdään. No, ihmisille. Toki myös teollisuudelle, kaupalle ja palveluille, jotka nekin ovat valjastettu tuottamaan ihmisille erilaisia hyödykkeitä. Eli ihmisen tarpeestahan nämä hankkeet kumpuavat. On ilmiselvää, että kaikilla vähänkään laajamittaisemmilla hankkeilla on vaikutuksia ympäristöönsä. Etenkin luonnonympäristöön. Ja varsin kattavia selvityksiä ja mallinnuksia ollaan valmiita tekemään. Raportit, ohjelmat ja selostukset ovat useiden satojen sivujen mittaisia. Niissä käsitellään varsin havainnollisesti ja monipuolisesti erilaisia vaikutuksia muun muassa kulttuuriympäristöön, pinta- ja pohjavesiin, lepakoihin, petolintuihin, kasveihin sekä liikenteeseen ja elinkeinoihin.

Mutta miten on ihmisen, kuntalaisen, mökkiläisen, pendelöivän työntekijän tai luontoharrastajan laita? Millaisia vaikutuksia erilaisilla hankkeilla on metsätöllin Marjatan ja hänen naapureidensa elämään, elinympäristön viihtyisyyteen ja terveellisyysyteen? Millaisia sosiaalisia vaikutuksia hankkeilla on kuntalaisten elämään? Onko hanke itsessään tai useiden erillisten hankkeiden yhteenliittymänä sosiaalisesti hyväksyttävä?

Perspektiivi pääkirkolta on riittävän etäinen, jotta uskaltaudutaan vaatimaan kansan valitsemana edustajanakin tuulivoiman lisäämistä kaikin keinoin. Omavaraisuus on saatava energiantuotannossakin Ukrainan tapahtumien, Venäjän kaasuhanojen sulkeutumisen, pakotteiden sekä Nord Stream -putken ”epäonnisen tapaturman” herättäminä siihen ortninkiin, joka olisi pitänyt olla jo kaiken varautumisen lähtökohtana viimeistään edellisten sotien jälkeen. Nyt on hupellettu kansallista omaisuutta myymällä yhtiöitä ja uskomalla sinisilmäisesti siihen, ettei tässä mikään hukka peri. Väärin meni. Nyt käytetään painavia puheenvuoroja ja vetoavaa argumentaatiota. ”Itä-Suomi on energiamurroksen etulinjassa”.

”Perustetaan kokonaisturvallisuuden osaamiskeskus”. ”Ehkäistään yhteiskunnan jakautumista eli polarisaatiota”. Ja kyllä argumentoinnissa on päädytty huomioimaan myös naisoletetuista tyhjentyvien maaseututaajajien ahdinko, kun tuulivoiman ja sen ympärille rakentuvien investointien tarpeellisuutta on perusteltu sillä, ”...etteivät nuoret miehet syrjäytyisi”.

Nähdäänkö metsää tuulivoimaloilta?

Ei virheitä pidä korjata harkitsemattomilla korjausliikkeillä, jotka uhkaavat synnyttää uusia virheitä. Argumentaation tulee olla läpinäkyvää, mutta ennen kaikkea uskottavaa. Kun valtakunnan tasolla on keskusteltu investoinneista, on korostettu miten tärkeää olisi alueellisen kehityksen kannalta satsata Itä-Suomeen. Saataisiin sitä pitovoimaa. Kun keskustelu on kääntynyt aluetukeen, on se sitten rata- tai maantieliikenne tai syrjäisten maaseutualueiden kehittäminen, niin ei ole ihan yhtä hanakasti enää puhuttu Itä-Suomen edusta. Katse on helposti kääntynyt vitostieltä länteen, nelostien suuntaan. No mutta, siellähän on jo ymmärretty tuulivoiman päälle. Ei siellä tarvita valistusta.

Mutta totuus tuntuu unohtuvan varsin helposti. Ehkä se unohtuu sen vuoksi, ettei kenelläkään ole tällä hetkellä sitä totuutta. Tuulivoimayhdistyksen tilastojen mukaan Suomessa on ollut vuonna 2021 yhteensä 962 tuulivoimalaa. Siis koko Suomessa. Toki painottuen Pohjois-Pohjanmaalle sekä Kainuun ja Lapin korpiin. Yli puolen Suomen alueelle siis. Tuulivoimaa ei voida sijoittaa minne tahansa. Suunnittelualat sijaitsevat merialueilla tai reilusti kehä III:sen ulkopuolella. Siellä missä on tilaa hengittää ja sudet juoksevat vapaina. Siellähän sitä on metsää ja kairaa myllyjen jauhaa energiaa eteläisenkin Suomen tarpeisiin. Mutta ne metsät ja kairat, joissa on tilaa hengittää ja luonnon rauhaa ihmisen asua sekä kuljeksella ovat vähenemässä nykyisten suunnitelmien myötä. Hiljaisia saloseutuja ei kohta enää ole. Metsä- ja harjumaisemia täplittävät kohta satojen ja tuhansien tuulivoimaloiden puistot. Kaukonäkymä on taattu, koska voimalat pyritään sijoittamaan korkeammille maaston kohdille napakorkeuden viistäessä 3:tta sataa metriä.

Ihan vertailun vuoksi mainittakoon, että Puijon torni on 75 metriä korkea. Vaikka Puijon Torni jää korkeudessa kakkosijalle verrattuna Suomen korkeimpaan rakennukseen Näsinneulaan, nousee tunnettu maamerkki Puijon mäen ansiosta huikeat 224 metriä ympäröivän Kallaveden yläpuolelle ja 306 metriä meren pinnan yläpuolella. Kaukonäkymä ulottuu hyvällä kelillä noin 20 km:n etäisyydelle.

Tuulivoiman keskittäminen edellyttää myös vastuullista kokonaisarviointia

Sinivalkoinen ääni tulkitsi armon vuonna 1964, että ”tuulella on potti, tuuli kaiken otti, tuuli anna ei”. Olisiko syytä pysähtyä edes hetkeksi pohtimaan nykytilanteessa mihin olemme menossa ja millaisin edellytyksin voimme matkaamme jatkaa? Kyllä tässä tuulivoima-asiassakin tarvittaisiin kokonaisvaltaista arviointia ja harkintaa. Hankkeita käynnistetään kiihtyvällä tahdilla eri konsultti- ja hankeyhtiöiden toimesta. Niiden suunnittelu- ja käyttöönotto kulkee pääosin ihan normaalissa järjestyksessä. Tilanne on siten ajassa muuttuva. Se aikajänne on viime kuukausina ja vuosina ollut sellainen, ettei siinä pysy mukana sen paremmin maakuntakaavoittaja, kunta, viranomaiset kuin kuntalaisetkaan. Ja tästä kehityksestä on olemassa jo varsin selkeitä merkkejä. Maakuntakaavoja revitään auki, jotta saadaan uusia tuulivoima-alueita kaavoitettua. Puolustusvoimilta haetaan lausuntoja, minne alueille tuulivoimapuistoja olisi mahdollista sijoittaa ilman tutkahaittoja. Fingridillä mietitään, miten kaikki tuulivoimaenergia saadaan syrjäisiltä ja hiljaisilta seuduilta johdettua valtakunnan runkoverkkoon. Ei ole kapasiteettia.

Hankkeita kaavoitetaan ja suunnitellaan vieriviereen. Hankkeiden vaikutukset arvioidaan ja hankkeet jopa kaavoitetaan sekä luvutetaan hankekohtaisesti. Siis yksittäisinä. Tavoitteena näyttäisi kuitenkin olevan erillisten hankkeiden suunnittelu, kaavoittaminen, luvuttaminen ja lopuksi rakentaminen varsin tiiviisti keskittyen tietyille alueille. Ei pelkästään Itä-Suomessa, vaan osansa tästä buumista ovat saamassa muun muassa naapurimaakunnat Keski-Suomi, Pohjois-Pohjanmaa ja Kainuu. Kysymys kuuluu, että kenen vastuulla on näiden useiden hankkeiden yhteenliittymien mahdollisesti aiheuttamien vaikutusten kokonaisarviointi? Kaavoitusta yritetään nyt ajantasaistaa ja mahdollistaa hankkeiden edistäminen, kun osa hankesuunnitelmista ei tällä hetkellä noudata maakuntakaavoitusta. Tilanne on ajassa muuttuva ja hankkeita suunnitellaan sekä toteutetaan eri aikoina ja toisistaan tyystin irrallaan.

Nyt maalle ollaan neuvottelemassa uutta hallitusta ja kirjaamassa uusia tavoitteita ja agendoja. Edellisen hallituksen kaikkia kirjauksia tuskin tullaan romkoppaan heittämään. Mutta vallalla on ollut vähän sellainen toimintakulttuuri, että uudet haluavat aloittaa puhtaalta pöydältä ja vanhoihin suunnitelmiin tai lupauksiin on vaikea sitoutua. Ja tässä kohtaa, jos tai kun, oppositiosta loikataan hallitusvastuuseen laajemminkin rintamassa, niin voihan se olla toki perusteltuakin. Etenkin, jos vihreän siirtymän aktiivinen edistäminen ei osu omaan visioon. Olemme mielenkiintoisessa tilanteessa. Uusi hallitus ja uudet tavoitteet. Joudumme jälleen arvovalintojen eteen. Toivottavasti siinä väännössä ei mene lapsi pesuveden mukana. Itä-Suomen alueen kansanedustajilta toivomme viisautta ja kaukonäköisyyttä, jossa Itä-Suomen alueen edunvalvonta, investointien ja hankkeiden edistäminen sekä talouden elvyttäminen eivät tallo allensa ihmistä eivätkä terveellistä ja viihtyisää elinympäristöä.

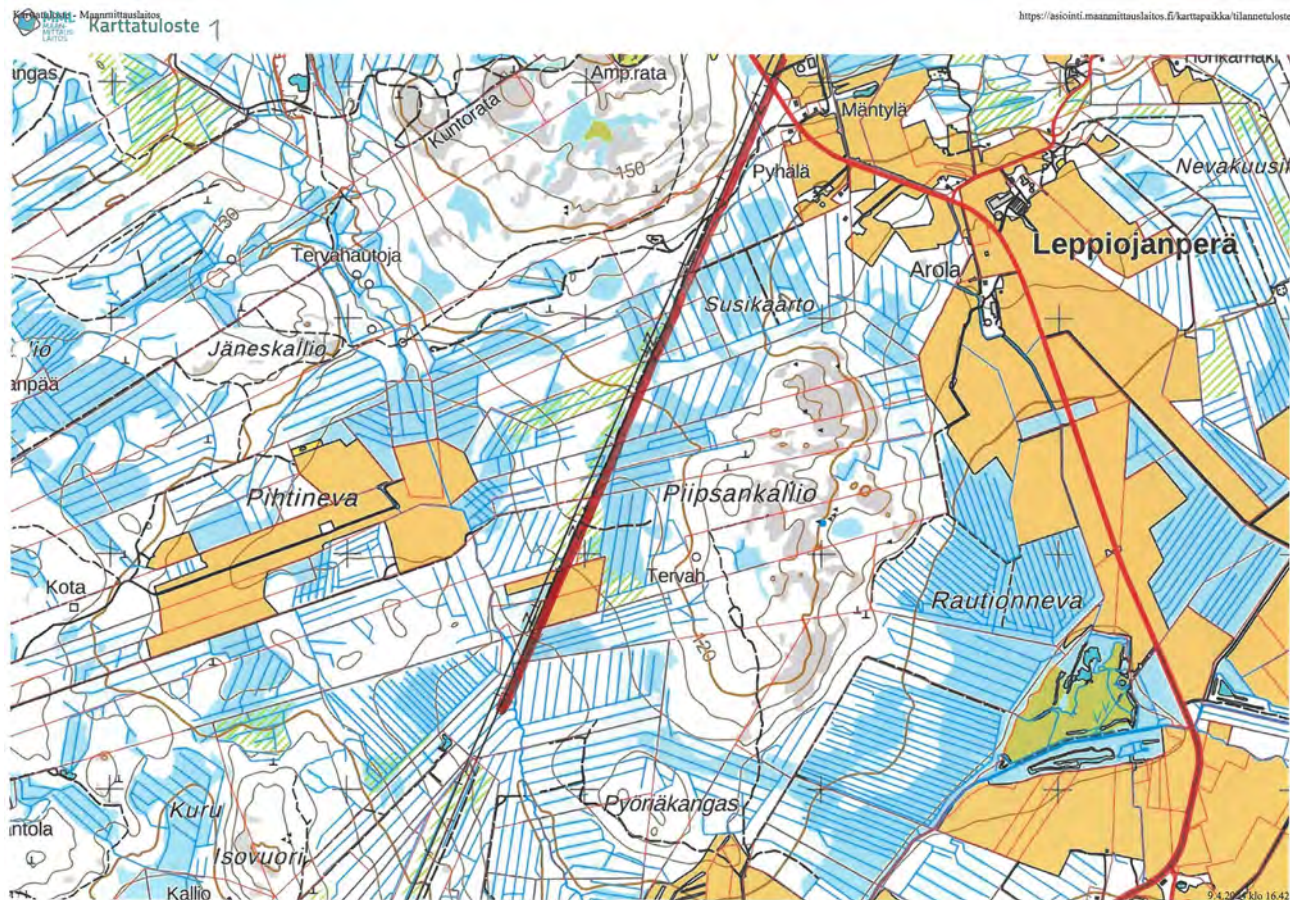
Tuuleen kuiskattu toive

Blogimme lopuksi haluamme korostaa sitä tosiasiaa, ettei Itä-Suomen aluehallintovirastolla ole tuulivoima-asiaan liittyen kantaa puolesta tai vastaan. Virastona ja alueellisena toimijana, jonka tavoitteisiin on kirjattu muun muassa taata terveellinen elämä ja hyvinvointi kaikenikäisille, ihmisarvoinen työ ja talouskasvu, rakentaa kestävästä infrastruktuuria sekä edistää kestävästä teollisuudesta ja innovaatioista, toimia kiireellisesti ilmastonmuutosta ja sen vaikutuksia vastaan sekä tukea vahvemmin kestävästä kehityksen toimeenpanoa ja globaalia kumppanuutta, haluamme kuitenkin olla mukana aiheeseen liittyvässä keskustelussa ja tarpeen mukaan tuomassa tähän ajankohtaiseen keskusteluun virastomme toiminnan luonteen mukaisesti omaa laaja-alaista näkökulmaamme. Peräänkuulutammekin ihmisten elinympäristöön liittyvien vaikutusten kokonaisarviointia ja sen merkitystä. Nyt siitä ei tunnu olevan vastuussa oikein kukaan. Tilannekuvakin päivittyy, jos nyt ei päivittäin, niin viikoittain.

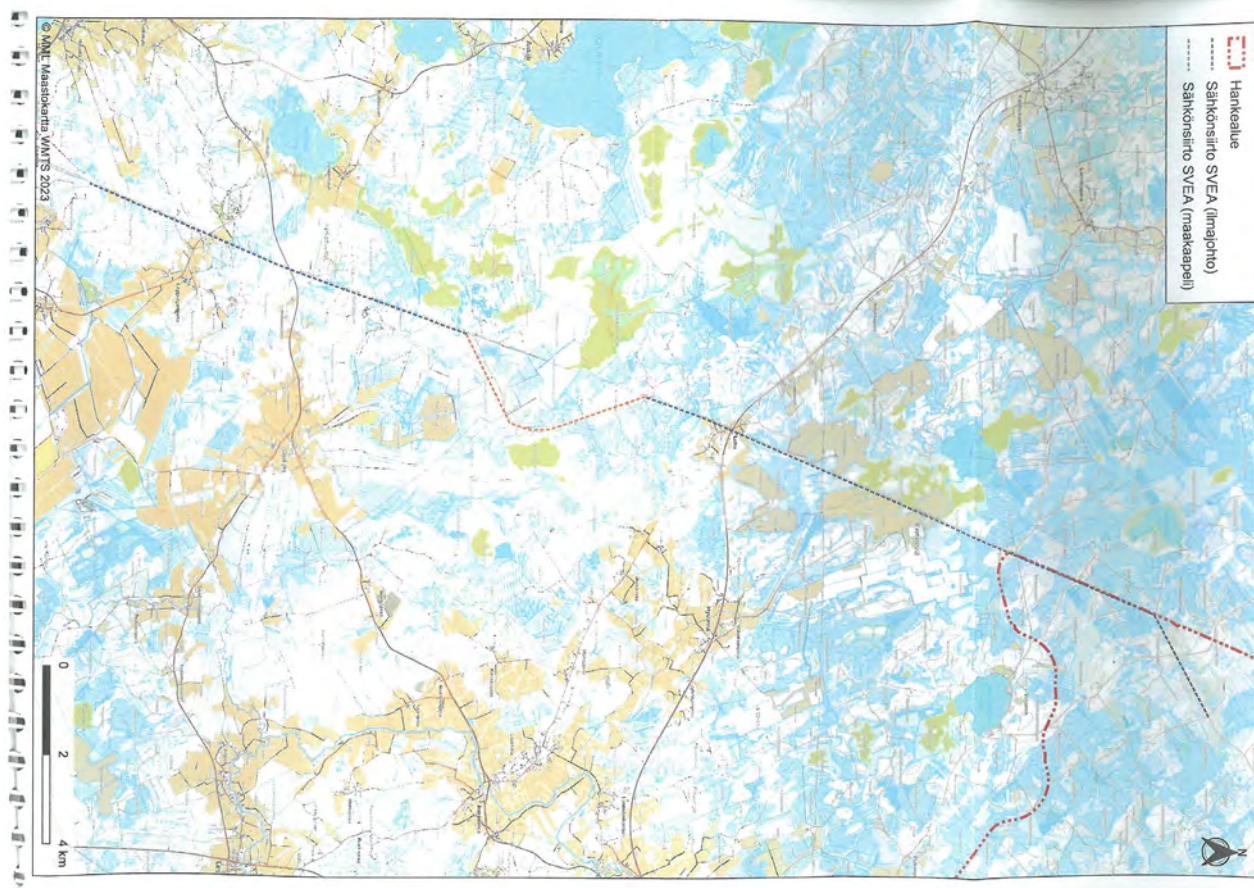
Lari Hölttä
ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja
Itä-Suomen aluehallintovirasto

LIITTEET:

Liite 1:

Liite 2:

Muistutus 50

Yhteystiedot poistettu

Asia: Muistutus Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavaesitykseen

Koskien Pikku-Joutensuon tv-1,516, Kaskensuo tv-1 ja Mustakorven/Tynnyrisuon vaihemaakuntakaava tulee hylätä.

Tuulivoimaloita ei tule kaavoittaa Vähävuoton, Ylivuoton, Jokikokon ja Nuorittan kylien välittömään tuntumaan. Ei sallita kaavoittaa teollisuusalueiksi.

Tuulivoimaloiden hyväksyttävyyys

Oletteko päättäjät ja virkahenkilöt sitä mieltä, että Pohjois-Pohjanmaalla on luonnontaloudellisesti ja paikalliselle asu- tukselle kestävä kaavoittaa ja luvittaa tuulivoimapuistoja syrjäseuduille viimeisiin luonnontilaisiin alueisiin, joissa säh- könkulutus on vähäistä. Rakennettakoon noita härveleitä sinne, missä todellisuudessa sähköä kuluu paljon ja joista peto- ja muut eläinpopulaatiot on häädetty? Pitääkö viimeiset maakuntamme rauhan sijat kaavoittaa teollisuusalueiksi? Eikö luontomatkailu olekkaan enää huomioitettava toimiala? Onko paikallisille maanoimistajille, jotka vuokraavat mai- taan, kerrottu selvästi mitä tapahtuu kaavanmikkeelle voimalan lakkauttamisen jälkeen? Tai mitä tapahtuu pahimmassa tapauksessa kansainvälisen sijoittajan käsiin päätyneelle maa-alalle kun voimat poistetaan käytöstä, säilyykö teollisuus- aluekaava ja voiko kunta muuttaa kaavoitusta muuksi arpeen mukaan millään pakkolailla.

Meidän metsät varastetaan, luonnonvarainen monimuotoinen kaikkien eliölajien koti ja lisääntymisalueet varastetaan ja tuulipuistojen lähivesistöt, naturavesistötkin ja sitä kautta Perämerta pilataan entistä enemmän.

Koska Eu on liittynyt TTIP ja CETA sopimukseen, pystyy jokin kansainvälinen välittäjätuomioistuin haastamaan paikalliset (kunnat, valtion tai muun tahon) oikeuteen, jos tuo taho niin haluaa tai katsoo ansaintaansa häiritsevän. Onko tuulipuist- on rakentajalla korvausvelvollisuutta yhteiskunnalle tai korjaamaan aiheuttamansa vahingot. On nyt käynyt päinvastoin esimerkiksi Carunan kohdalla valtion asettaessa hintakaton siirtohinnoille. Sijoittajayhtiöt ovat nyt haastaneet Suomen valtion välimiesoikeuteen Kanadassa, koska pörssisijoittajien ansainta saattaisi heiketä.

Suomen kehittymätön, löysä ja tätänykyä luonnolle vahingollien lainsäädäntö tuulivoima- ja kaivosteollisuudessa johtaa tulevaisuudessa katastrofeihin. On suuri pelko mm. Mustakorven ja Kaskisuo 1 tuulivoimapuistojen kohdalla, että pohja- vesivaratkin joutuvat uhan alle tai myytäväksi ulkomaiseen omistukseen.

Tunnistatteko seuraavia ongelmia?

Vesistövaikutukset

50-100 tuulivoimalaa sisältäviin puistoihin rakennettaisiin 100 -250 km 20 m leveitä teitä, siitä seuraa 200-500 km ojia (teiden molemmin puolin), joista vedet ohjautuvat lähivesistöihin, täällä Kiiminkijokeen ja lopulta Perämereen. Muutkin pienvedet ovat vaarassa. Oletteko paikanpäällä käyneet tutustumassa maastoihin ja luonnonolosuhteisiin, asutukseen ym. joka olisi teidän velvollisuutenne ennen lopullisen päätöksen tekoa eli kaavoitusta? Laskekaa tiestöjen rakenteineen

ja voimalinjojen yhteispinta-ala, joka on hiilinieluista pois. Laskekaa kaivannaistuotteiden aiheuttama kaaos väestöissä ja luonnontuhot muualla. Mitä lukuja saatte vaakakuppiin vihreään siirtymään vedoten.

Pohjois-Pohjanmaalla on mm. sulfaattipitoisia alueita Joutensuon, Kaskisuon ja Mustakorven/Tynnyrisuon vyöhykkeillä, joista maaston kaivamisen seurauksena ja happeen yhdistyessä muodostuu eliöstöä tuhoavaa alunaa tai muita vahingollisia mineeraleja vesistöihin. Suojeluvesistö Naturaan kuuluvalla ja vapaana virtaavan Kiiminkijoen valuma-alueelle, jossa juurikin on sulfaattipitoisia ja muita vaarallisiksi mineraaleiksi luokiteltuja alueita, on hakuprosessissa isoja voimala-alueita, jopa satoja voimalayksikköjä. Näiden kaavailtujen teollisuusalueiden satoja kilometrejä sisältävien oja-verkostojen kautta vahingolliset mineraalit päätyvät muihin vesistöihin. Jo nyt ymmärretään mitä tuhoja turvemaiden metsäojitukset ovat saaneet aikaan. Viimeiset vapaat vaelluskalajokemme ovat olleet uhan alla jo 70 vuotta. Nyt asioita pyritään muuttamaan palauttamalla suo- ja korpimaastoja sille kuuluvaan luonnon tasapainoa ylläpitävään vedenpidätystehtävään. Onko järkevää nyt alkaa kaivamaan, ankkuroimaan ja murskaamaan korpimaastoihin satoja 50 metriä halkaisijoiltaan olevia betonimöhkäleitä 300 m korkeita myllyjä varten, myllyjä joiden materiaali on kierrätyskelvotonta, myrkyllistä ja toiminnassa ollessaan kaikkea eliöstöä häätävää, ihmisasutusta häiritsevää. Huomioidaanko missään luvituksen ja kaavoituksen vaiheessa eri voimala-alueita yhtenä kokonaisuutena yhteisvaikutuksiltaan ja mikä viranomaisen on yhteisarvioinnin tekijä? Esimerkkinä 5 eri tuulipuistohakijaa/toimijaa kolmen kunnan alueella. Mitkä yhteisvaikutukset petokannoille, linnustoille, uhan alla olevan Kiiminkijoen eliöstölle ja sitä kautta vaelluskaloille? Kiiminkijoen valuma-alue itsessään on iso pinta-alaltaan Puolangalta Perämerelle noin 200 km pituudeltaan ja 10-40 km leveydeltään. Yhteisvaikutuksen seuranta ja muu yhteistyö tyystin puuttuu!

Katsotaanko että tuulivoimalabusiness kuuluu kestäväan kehitykseen, maakuntasuunnitelmassa tavoiteltu kestävästi kasvava ja vihreään siirtymään?

Minkä tahon kannalta kestävästi kasvava?

Käytetäänkö vihreä siirtymä-termiä tässä tapauksessa kaikki muu ympäristölle aiheutettu vahinko huomioonottamatta? Mielestämme tätä termiä käyttämällä tuhotaan arvokasta luontoamme käytännön tasolla.

- rakenteessa oleva materiaali, jota ei pystytä vielä edes kierrättämään. Niistä irtoaa koko käytön ajan haitallisia mikrohiukkasia puhtaaseen luontoomme. Suomi katsotaan niin takapajuiseksi maaksi, että tännehän saa tuoda mitä tahansa siihen viranomaisenkaan puuttumatta. Vai onko meillä kohta enää valvovaa ja rehellisesti toimivaa viranomaistahoa?

- Vähintään 50 metriä halkaisijaltaan oleva BETONIPerustus jää maanomistajan kontolle tuulivoimalan lopetettua toimintansa. Haluan laskelmat myös betonimöhkäleän hiiljalanjäljestä jos vedotaan vihreään siirtymään.

- korpiin, erämaihin ja syrjäseudulle KOHDISTUVA villieläinten ja luonnontilaisten eliöstöjen häätö ja elintilan kaventaminen. Esimerkkinä "susiviha" vedoten ihmiselintilan valtaamien "lemmikien" joutuminen pedoille alttiiksi. Lakkauteaanko tuulivoimarakentamisella petoeläintenkin elintila (susi, karhu), että sitten saadaan kasvattaa petovihaa väestön keskuudessa niiden ennestään jo kutistuneen elintilan kavennuttua. Itärajallammehan suunnitellaan jopa aittaa josta seuraava populaatioiden perimän kutistuminen.

- Voi aikoja, voi tapoja. Niin alas on suomalaiset mielipiteet saatu ajettua.

- Miksi samaan aikaan luonnontalouden heikennyksen kanssa sallitaan "vihreän siirtymän" negatiiviset seuraukset sen kaikkine haittoineen syrjässä vakituisesti asuvien ja vapaa-ajan asujien niskaan? Tullaanko muun asumisen kaavoitusta

heikentämään. Ajaako Suomen valtio enemmän kansainvälisten sijoittajien etuja, kuten Tornadon etuja (pääosakkeenomistajana BlackRock).

- Oletko sitä mieltä, että syrjäisille seuduille rakennettavat isot tuulivoimalat oikeuttavat valtavasti metsäpinta-alaa syövät SUURVOIMALINJAT. Onko ”vihreään siirtymään” kuuluvaa varastaa nuo hiilinielut. Yhteiskunta pakottaa rakentamaan tarpeettomasti voimalinjoja johtuen syrjäseuduille kaavailuista voimaloista. Säättövoimaakin vielä puuttuu syrjäkylistä ja korvista. Suomen valtionjohto on jopa luvannut Ruotsin valtiolle rakentaa/kustantaa osan sen puolelle rakennettavista voimalinjoista. Onko Suomi niin rikas. Epäily lehmänkaupoista tämän hetken valtionjohdon saadessa Ruotsista eteentyönnetyt Natojoukot? Oletteko päättäjät hereillä?

Paikallisille mm. kyläyhdistyksille suoraan tiedottaminen on ollut olematonta ja esimerkiksi paikallisradiossa kaava ja suunnitelmat eivät ole saaneet huomiota.

Muistutus 51

Yhteystiedot poistettu

Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta

Uusi kaavaehdotus huomioi aiempaa paremmin luonnonsuojelualueet, puistojen yhteisvaikutukset, asumisviihtyvyyden ja matkailualueet.

Nyt esillä olevan kaavan sitovuutta kuntakaavoituksessa tulee tiukentaa. Ei ole hyväksyttävää, että yli puolet tuulivoimaloista sijoitetaan lainmukaisen kaavan ulkopuolelle. esim. Vaalassa Turkkiselän kaavassa myllyjä on sijoitettu hyväksytyssä ratkaisussa kaava-alueen ulkopuolelle yli puolet. Kansalaisilla täytyy olla luottamusta siihen miten asuinalueen ulkopuolista aluetta rakennetaan kaavoituksen mukaisesti.

Kunnassa tapahtuva kaavoittajan valinta on kuntalain ja kilpailulainsäädännön vastainen (puhelintieto Kilpailuvirastosta). Hanketoimija valitsee kaavoitussuunnittelijan ja ilmoittaa kuntaa ketä esittää valittavaksi. Kunta hyväksyy sellaisenaan esityksen. Kunnalla on monopoliasema kaavoituksessa, jonka se em tapauksessa luovuttaa hanketoimijalle. Vallittu kaavan suunnittelija laatii kaavoituksen tilanneen toimijan tavoitteiden mukaisena. Vaikka kunta hyväksyy lopullisen kaavan, ei se oikeuta toimimaan kilpailulainsäädännön vastaisesti.

Alueelle on valmistelussa tuulivoimapuistokaavoja runsaasti eri puolille maakuntaa. Kaavaratkaisut perustuvat kaupallisten toimijoiden tarpeiden mukaan taloudelliset tarpeet ohjaavina tekijöinä. Kunnat ovat olleet hyvin aktiivisia ja sallivia kaavojen suunnitteluun. Kilpailu kiinteistövero- ja tuloista. Kaavoituksessa ei ole riittävästi huomioitu kunnan asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden toiveita. Samoin on unohdettu tuulivoimaloiden vaikutukset suojeltujen alueitten säilyttämisessä sekä riittävän etäisyyden turvaaminen. Voimaloitten koon kasvaessa n. sata (100) metriä korkeammaksi tulee myös huomioida tuulivoimaloitten etäisyyden vaikutus asutukseen ja loma-asutukseen tuulivoimakaaavoissa.

Tuulivoimaloitten määrän nostaminen minimissään kymmeneen, voi johtaa pienten tuulivoimapuistojen perustamiseen, jotka eivät ole linjassa uuden maakunnallisen kaavan periaatteiden kanssa. Toivon, ettei myllymäärän alarajaa nosteta. Useamman pienen alueen läheisyydestä on kirjaus luonnokseen, joka ehkäisee keinottelua alle kymmenen myllyn puistoilla alueille, joille ei ole maakuntakaavaluonnoksessa vahvistettu puistoja.

Esim. Vaalan kunnan alueelle on suunnitteilla / rakennettu runsaasti tuulivoimapuistoja. Lisäksi Puolangan ja Utajärven kuntien alueille suunniteltavien ja rakennettavien puistojen yhteisvaikutusta tulee tarkastella kokonaisuutena yli kunnan ja maakuntarajojen. Suunnitteilla olevan Susisuon vaikutusalueella on asutusta ja runsaasti vapaa-ajan asuntoja. Runsaas tuulivoimarakentaminen heikentää alueen viihtyisyyttä ja matkailun vetovoimaisuutta. Kunnassa

on pidetty tärkeänä matkailun ja vapaa-ajan asumisen kehittämistä. Suunnitelma on laadittu liian taloudellis- tekni-
sestä tarkastelukulmasta.

Susisuon olisi voinut jättää kokonaan pois, eikä liittää osittain Haarasuonkangas P:hen Painopistettä tulee siirtää enem-
män huomioimaan ihmisten asuinviihtyvyyden turvaamiseen. Kaavaluonnoksessa on osittain em. seikka huomioitu.
Susisuon yhdistäminen Haarasuonkangas P:n ei minulle auennut täysin. Toivon, että myllyjen etäisyydelle asutuksesta
(vakinaiset ja vapaa-ajan asunnot) määritellään minimietäisyydeksi 3 km. Kannatan Oulujärven ja myllyjen minimietäi-
syydeksi viitta (5) kilometriä. Samaa etäisyyssäntöä tulisi käyttää kaikilla isoilla järvilla esim Otermanjärvi.

Sähkön siirto

Sähkökäytävät tulee toteuttaa pääsääntöisesti maakaapeloinnilla. Maakaapelointi tuottaa vähemmän metsän tuhoa-
mista, kuin ilmalinja. Maanomistajille, joilla ei ole vuokratuloja puistosta on sähkökäytävistä saatava korvaus minimaali-
nen. Sähkökäytävän korvaus tulee olla yhteismitallinen maanomistajille puistosta saatavan vuokran kanssa.

Käytöstä poisto

Kaavaratkaisussa olisi hyvä olla ohjeistusta purkurahastosta. Purkurahastot tulee sopia riittävän suuriksi, jolla on realis-
tiset mahdollisuudet hoitaa purkutyö ongelmitta. Korkeiden myllyjen purkukustannukset ovat huomattavasti korkeam-
mat, mitä purkurahastoihin on yleensä mitoitettu. Korkeiden myllyjen purussa käytettävät erikoislaitteet ja koneet ovat
huomattavasti kalliimpia käyttää, kuin matalissa myllyissä. Riittävän suurella purkurahastolla turvataan kunnan ja kun-
talaisten varoin tehtävä purku- ja loppusiivouksen kustannukset. Voimayhtiön ajaessa toimintansa alas ja varattomaksi,
maanomistaja ja kunta ovat viimekädessä vastuullisia ympäristön kuntoon saattamisesta. Tuulivoimaloitten purun yh-
teydessä on varauduttava myös purkamaan voimaloitten jalustat, ei hautaamaan maaperään.

Vaikutukset tv- ja radiolähetysiin

TV- ja radiolähetysten sekä puhelin- ja tietoliikenneyhteyksien turvaaminen puiston rakentamisen jälkeen on selvitet-
tävä ja varauduttava puiston toimijan toimesta ja kustannuksella saattamaan lähetysten toimivuus ennen rakentami-
sen aloittamista olevalle tasolle. Ennen rakentamisen aloittamista on tehtävä asiaa vaativat mittaukset ulkopuolisen
toimijan toimesta ja puiston käyttöönoton jälkeen samoista paikoista eri puolilta puistoa.

Arvioitavat vaikutukset ja arvioinnin kohdistaminen

Yhteisvaikutukset eri suunnitteilla olevien tuulivoimapuistojen osalta tarkasteltava kokonaisuutena. Terveys, melu-
haitta, välke, lentoestovalojen häirintä huomioitava selvityksessä ja pyrittävä suunnittelussa minimoimaan haittoja. Ei
ole hyväksyttävää, että asutuksen joka puolelle rakennetaan massiivisia tuulivoimaloita. Kannatan Honkalankankaan
puiston poistamista kaavasta kokonaan. Huomioitava, että tuulivoimapuistot laskevat lähetyvillä olevien kiinteistöjen

käyttöä ja niiden taloudellinen arvo laskee. Voiko jollain tapaa varautua kiinteistöjen arvon laskun korvaamiseen, niiden osalta, jotka eivät saa voimaloista vuokratuloja.

Olisi hyvä selvittää, mikä on rakentamisajan vaikutus hiilijalanjälkeen. Nyt korostetaan vain vihreää energiaa. Unoh- taen, mitä vaikutuksia on luontoon ja ympäristöön metsien hakkuilla, maan kaivamisella ja kallioperän louhimisella. Olisi hyvä olla näkyvissä lyhyen ja pidemmän ajan osalta. Millaiset ovat välittömät vaikutukset rakentamisen aikaan ja toimivissa puistoissa. Puistoissa käytetty 35 vuoden käyttöikä lienee reilusti ylimitoitettu. Nyt on jo nähtävissä myllyjen tuhoutumisia alle kymmenessä vuodessa.

Ehdotus tarkasteltavan vaikutusalueen rajauksesta

Melu ja välkevaikutukset tulee tarkastella vähintään viiden kilometrin etäisyydeltä tuulivoima-alueesta. Huomioiden aiempien voimaloitten koon kasvu n 200-230 metristä jopa 330 metriin sekä suunniteltujen voimaloitten yhteisvaiku- tukset yli kuntarajojen.

Tuulivoimaloitten kasvaessa, tulee minimietäisyydeksi rajata vähintään kolme (3) kilometriä maalla ja järven selkien osalta viisi (5) kilometriä.

Luonnonsuojelu

Luonnonsuojelualueen ja tuulivoimapuiston väliin täytyy jättää riittävän leveä kaista vapaaksi myllyistä esim. vähintään kolme (3) kilometriä.

Toiminnan lopettamisen aikaiset vaikutukset

Käytön jälkeen tuulivoimalat perustuksineen sekä niihin liittyvät kaapelit ovat poistettavissa.

nähtynä maisemahäiriikkö. 15 km päässä olevat Oulunsalon lauttarannan tuulivoimalat eivät niinkään häiritse, paitsi yöllä vilkkuvat punaiset valot. 19 km päässä hailuodossa lauttasatamassa olevaa tuulivoimalaa on vaikea nähdä paljain silmin edes. Tästä käytännön osviittaa tuulivoimaloiden kokemusperäisestä ihmisvaikutuksista, jotka selostuksessa jäivät neljään sivuun,

6. Lentoestevalojen suunta tulee rajata niin, että ne eivät yöllä näy maanpinnalle lainkaan. Sopiva minimikulma olisi vähintään 5 astetta horisontista ylöspäin

Lentokoneiden minimilentokorkeus on 400 metriä.

Eivät lentokoneet tule puiden latvoja hipoen, paitsi tuhoa tuottavat droonit.

Tämä on oleellinen keino vähentää ösitä maisemahaittaa. Maakuntakaavamääräys ohjaa tarkempaa kaavoitusta tässäkin asiassa.

Pyydän kirjallisen vastineen muistutukseeni.

Lisäys 28.10.2024:

Tässä oikoluettu ja kirjoitusvirheiden ja asiavirheiden osalta korjattu muistutus

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaavasta korvaamaan aiempi kirjoitusvirheitä virheitä sisältävä teksti.

Oikoluku jäi ajan loppumisen vuoksi kesken.

Alkuperäinen kirjoitusvirheitä sisältävä teksti on lähetetty kiireessä ajoissa torstaina 24.10.2024 ennen klo 16.

Pyydän vaihtamaan muistutustekstini tähän korjattuun tekstiin.

Ystävällisin terveisin

Yhteystiedot poistettu

Muistutus 53

Yhteystiedot poistettu

Kolkonjärven tuulipuisto

Kolkonjärven tuuli puiston hanke sijoittuu erämaa alueeseen joka on talous metsää ja vaarasoita on näin siis monimuotoinen ja alueella esiintyy kohtalaisen hyvä kanalintu kanta. aluetta käyttää kohtalainen joukko ihmisiä virkistytymiseen no siis suosittu metsästys ja marjastus alue. alueen läheisyydessä on myös suurehkoja järviä joilta tuo luolavaara ja Kalliovaara näkyy ja idässä on hossan kansallispuisto jonne varmaan myös nuo myllyt tulee näkymään. vastustan tuota hanketta. kylmäluoman alueella on suuri myrsky tuho alue jossa liikkuminen on täysin mahdotonta koska sieltä on puut korjaamatta. näin pieneen kuntaan on jo tulossa toinen alue jota ei voi käyttää ihmiset eikä eläimet ei oo hyvä asia. katelkaa jokin muu alue tälle tuulipuistolle me halutaan että tämä seutu tulee pysymään luonnon kauniina.

Muistutus 54

Yhteystiedot poistettu

Muistutus Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotuksesta

Kaava on syytä palauttaa uudestaan valmisteluun, sillä siitä nyt esitetystä muodosta on aiheutumassa merkittävät aluetaloudelliset negatiiviset/haitalliset vaikutukset ja suoranaiset menetykset yhteiskunnalle.

Aluetaloudelliset negatiiviset /haitalliset vaikutukset ovat seurausta yli 600 tuulivoimalapaikan karsimisesta ja yli 5000 MW:n sähköntuotannon menetyksestä. Haitalliset taloudelliset vaikutukset kohdistuvat ennen kaikkea Pohjois-Pohjanmaan oman alueen yrityksiin, kuntiin, maanomistajiin ja asukkaisiin, mutta huomattavia kärsijöitä olisivat esim. myös tuulivoimaloiden kuljetuksiin suuntautuneet yritykset Lapista, Pohjanmaalta ja Keski-Suomesta. Kaavan hyväksyminen esitetystä muodosta johtaisi Suomen maatuulivoiman potentiaalin liialliseen menettämiseen.

Kaavaehdotus esitetystä muodosta nojaa selvitysten vääristyneeseen käyttöön.

Kyse on siitä, että lähdeaineisto, johon kaavaehdotus pohjaa, on osittain keskeneräistä ja siten hyvin kiistanalaista.

Vaihemaakuntakaavalla on tärkeä rooli ja ymmärrettävä huoli sinänsä on kokonaiskuvan puute.

Maakuntatason työ ei voi, eikä sen tulekaan mennä yksityiskohtaiselle tasolle vaan sen tarkoitus on ohjata yleisellä tasolla soveltuvia alueita. Hankekohtainen tarkastelu tuo tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa tietoa, jonka huomioimista suunnittelussa ELYkeskus valvoo ja kunta huomioi päätöstä tehdessään. Nyt sitten prosessi on kääntynyt päällelleen: liitto tulkitsee tiukasti yleistasolle tehtyä ohjeistusta ja sivuuttaa yksityiskohtaisen tarkastelun sekä maakotkan osalta soveltaa selvitysluonnosta, jonka ministeriö on vetänyt takaisin ja ohjeistanut siitä myös liittoja. Tämä on ehdottomasti väärä lähtökohta tällaisen kaavan laadinnalle !

Kaava on syytä palauttaa valmisteluun.

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO | COUNCIL OF OULU REGION | Poratie 5 A, 90140 Oulu, Finland | +358 40 685 4000 | www.pohjois-pohjanmaa.fi

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiheakuntakaava, viranomais ehdotusvaiheen (MRA 13 §) lausunnot ja vastineet 30.4.2024